

Kommunfullmäktige kallas till sammanträde

Tid:	Torsdagen den 25 april kl 17.00
Plats:	Folkets Hus i Säter
Förslag justeringspersoner:	Maud Jones Jans och Dean Ulvbacke
Kl. 15.45	Valberedning
Kl. 16.00	Gruppmöten

Innehållsförteckning

Kf § 1	Allmänhetens frågestund	5
Kf § 2	Månadens blomma	6
Kf § 3	Nytt medborgarförslag – bryggorna vid vårdcentralen läggs i	7
Kf § 4	Nytt medborgarförslag om gatubelysning och asfaltering av gång- och cykelväg till Bispberg	8
Kf § 5	Nytt medborgarförslag - ishallen ska ha öppet för allmänheten under skollov	9
Kf § 6	Svar på medborgarförslag om att bygga lägenheter i Solvarbo	10
Kf § 7	Svar på medborgarförslag om en hockeyrink på Kungsgårdsskolans skolgård	12
Kf § 8	Redovisning av obesvarade medborgarförslag	14
Kf § 9	Nya motioner/medborgarförslag	17
Kf § 10	Information från revisionen	18
Kf § 11	Granskning av efterlevnaden av offentlighetsprincipen	19
Kf § 12	Revisionsrapporter	21
Kf § 13	Revisionsberättelse	22

Kf § 14	Årsredovisning Säter kommun 2023	23
Kf § 15	Bokslut och verksamhetsberättelse 2023 gemensam nämnd för upphandlingssamverkan (GNU)	25
Kf § 16	Bokslut och verksamhetsberättelse 2023 för gemensam nämnd för alkohol, tobak och receptfria läkemedel (ATL)	26
Kf § 17	Verksamhetsberättelse och bokslut 2023 för Överförmyndare i samverkan Falun Borlängeregionen.....	27
Kf § 18	Årsredovisning 2023 Räddningstjänsten DalaMitt	28
Kf § 19	Kommunfullmäktiges ansvarsprovning.....	29
Kf § 20	Överföring inom budgetramar 2024	30
Kf § 21	Ökad låneram och upptagande av lån 2024	31
Kf § 22	Antagande av kulturmiljöprogram.....	32
Kf § 23	Revidering av strategi/plan för utveckling av Säterdalen	34
Kf § 24	Antagande av kretsloppsplan 2023-2030	35
Kf § 25	Fastställande av kompetensförsörjningsplan 2024-2027	36
Kf § 26	Hyresavtal Odalmanen 15, LSS boende	37
Kf § 27	Höjning av avgifter och hyror Skönvikshallen och sportanläggningar.....	39
Kf § 28	Rapport avseende ej verkställda beslut – kvartal 4 2023.....	40
Kf § 29	Interpellation till Karin Frejd: Kommunens arbete för att motverka spridning av invasiva arter	41
Kf § 30	Interpellationer/frågor	42
Kf § 31	Valärenden	43
Kf § 32	Rapporter	44
Kf § 33	Delgivningar	45

Säter 2024-04-16

Abbe Ronsten
Ordförande

Margareta Jakobsson
sekreterare

Kallelsen delges ersättarna för kännedom

Kf § 1 Allmänhetens frågestund

Ange diarienummer

Beslut

Skriv text här.

Bakgrund och ärendebeskrivning

Skriv text här.

Kf § 2 Månadens blomma

Ange diarienummer

Beslut

Skriv text här.

Bakgrund och ärendebeskrivning

Skriv text här.

Kf § 3 Nytt medborgarförslag – bryggorna vid vårdcentralen läggs i

KS2024/0123

Beslut

Bakgrund och ärendebeskrivning

Ett medborgarförslag om att bryggorna vid vårdcentralen läggs i till sommaren lämnas in till kommunfullmäktiges sammanträde 2024-04-25 av Lena Romlin.

Medborgarens förslag

”Vi är många som vill att bryggorna nedanför vårdcentralen läggs i denna kommande sommar. Bryggorna ligger nära våra bostäder och det är lätt att ta sig i vattnet för ett dopp. Vi kan hjälpa till och hålla rent. Gärna en bänk också.”

SÄTERS KOMMUN

Lämna medborgarförslag

Ärendenummer: #10997 | Inskickat av: Lena Solveig Romlin | 2024-03-09 15:22

✓1. Medborgarförslaget

Regler för medborgarförslag i Sätters kommun

- Du som lämnar ett förslag måste vara folkbokförd i Sätters kommun.
- Förslaget ska vara undertecknat/digitalt signerat av en eller flera kommuninvånare och bara gälla frågor som kommunen ansvarar för.
- Förslaget får inte handla om personer vara odemokratiska eller rasistiska.
- Varje förslag får bara gälla en fråga och innehålla ett tydligt och konkret förslag som svarar på frågan "Vad vill du att kommunen ska göra?"

Uppfyller ditt medborgarförslag ovanstående regler?

Ja

Vad vill DU att kommunen ska göra?

Skriv kortfattat vad du anser att kommunfullmäktige ska besluta om.

Vi är många som vill att bryggorna nedanför vårdcentralen läggs i denna kommande sommar.

Motivera ditt förslag

Beskriv varför du anser att Sätters kommun bör fatta det beslut du föreslår. Bifoga gärna dokument, bilder eller filer.

Bryggorna ligger nära våra bostäder och det är lätt att ta sig i vattnet för ett dopp. Vi kan hjälpa till och hålla rent. Gärna en bänk också .

✓2. Kontaktuppgifter

Vem är du som lämnar in medborgarförslaget?

Fyll i telefonnummer och e-post om det saknas.

För- och efternamn

Lena Solveig Romlin

Telefon

0704445085

E-postadress

lenaromlin@hotmail.com

Notifieringar

E-post

Är det någon mer än du som lämnar in medborgarförslaget?

Nej

Jag godkänner att mina personuppgifter publiceras på kommunens hemsida.

Ja

Kf § 4 Nytt medborgarförslag om gatubelysning och asfaltering av gång- och cykelväg till Bispsberg

KS2024/0180

Beslut

Bakgrund och ärendebeskrivning

Ett medborgarförslag om gatubelysning och asfaltering av gång- och cykelväg till Bispsberg lämnas in till kommunfullmäktiges sammanträde 2024-04-25 av Britt- Marie Bergström.

Medborgarens förslag

”Att det ska installeras gatubelysning längs med cykel- och gångvägen från Vällingdalen(Koppjons) till Gruvriset (gamla stationshuset) för att öka tryggheten och säkerheten alla tider på dygnet och alla årstider.

Att den grusade banvallen ska asfalteras från Knutsbo till Gruvriset (gamla stationshuset) banvallen plogas och sandas vintertid.”

Säter 2024-04-10 1(2)

Säters Kommun
Kommunalråd Mats Nilsson
Rådhuset
783 32 Säter

"Medborgarförslag"

gällande gatubelysning på cykel-, häst- och gångväg i
Bispberg, Säters Kommun.

Efter så många år är det dags för gatubelysning längs med den flitigt använda och populära cykel- och gångvägen i Bispberg av turister, säterbor, bispbergsbor ni. fl. Det är beaktansvärt längs med cykel- och gångvägen liksom den parallella bilvägen mot Stora Skedvi, för det finns inga gatulyktor.

Slyskogen växer bitvis tät längs med cykel- och gångvägen och den brukar avverkas. Permanenta parkbänkar (2 st) och papperskorgar är utplacerade.

Gångvägen används av hästägare och man kan möta ryttare till häst i mörkret. Informationsskyltar finns uppsatta för ryttarna.

Cykel- och gångvägen är trygg och trafiksäker även med kollar, kullskot och barnvagn och gångvägen används året runt av cyklister och gångtrafikanter. Gångvägen lysas upp i mörkret med cykellyse, ficklauppa, pannlauppa eller inget alls och syns då inte i mörkret. Från Vällingdalen till Gruvriset plögs och sandas det vintertid.

Cykel- och gångvägen fortsätter från Knutsbo längs med den grusade bannvallen utan belysning.

Bilvägen genom Bispbergs by är inte trafiksäker är brant, smal och har skarpa kurvor utan fri sikt.

Därför är den grusade bannvallen trafiksäkrare för barn och vuxna att komma upp till Bispbergs by från den asfalterade cykel- och gångvägen och busshållplatsen "Nedre Stubbersbo".

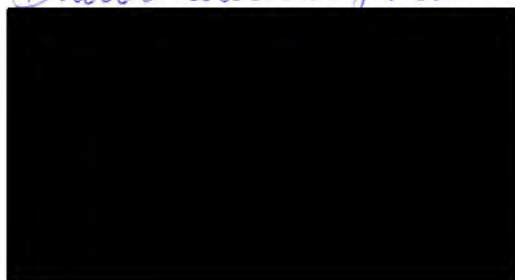
Den befintliga cykel- och gångvägen från Vällingdalen (Koppjans) till Gruvriset (gamla stationshuset) är det enda motorfordonsfria alternativet i Bispberg.

"Medborgarförslaget" innebär:

att det ska installeras gatubelysning längs med cykel- och gångvägen från Vällingdalen (Koppjans) till Gruvriset (gamla stationshuset) för att öka tryggheten och säkerheten alla tider på dygnet och alla årstider

att den grusade bannvallen ska asfalteras från Knutsbo till Gruvriset (gamla stationshuset), bannvallen plogas och sandas vinter tid.

BettlMarie Bergström

Kf § 5 Nytt medborgarförslag - ishallen ska ha öppet för allmänheten under skollov

KS2024/0142

Presidiets förslag till beslut

Medborgarförslaget hänskjuts till samhällsbyggnadsnämnden för beslut.

Bakgrund och ärendebeskrivning

Ett medborgarförslag om att ishallen ska ha öppet för allmänheten under skolloven lämnas in till kommunfullmäktiges sammanträde 2024-04-25 av Torbjörn Eriksson.

Medborgarens förslag

”Se till att Ishallen har öppet för allmänheten under höstlov/jullov/sportlov samt påsklov. Idag exkluderas påsklov och förklaringen är att Sätters kommun skrivit ett avtal med Säterbostäder som inte är reglerat så att man kan hålla öppet över påsklov. Givetvis skall kostnaderna för driften av Ishallen gynna allmänheten, ökad aktiv sysselsättning för barn är en viktig fråga i synnerhet över perioder som skollov under höst-vinter-vår.”

SÄTERS KOMMUN

Lämna medborgarförslag

Ärendenummer: #11239 | Inskickat av: Torbjörn Arne Eriksson | 2024-03-18 16:47

✓1. Medborgarförslaget

Regler för medborgarförslag i Sätters kommun

- Du som lämnar ett förslag måste vara folkbokförd i Sätters kommun.
- Förslaget ska vara undertecknat/digitalt signerat av en eller flera kommuninvånare och bara gälla frågor som kommunen ansvarar för.
- Förslaget får inte handla om personer vara odemokratiska eller rasistiska.
- Varje förslag får bara gälla en fråga och innehålla ett tydligt och konkret förslag som svarar på frågan "Vad vill du att kommunen ska göra?"

Uppfyller ditt medborgarförslag ovanstående regler?

Ja

Vad vill DU att kommunen ska göra?

Skriv kortfattat vad du anser att kommunfullmäktige ska besluta om.

Se till att Ishallen har öppet för allmänheten under höstlov/jullov/sportlov samt påsklov. Idag exkluderas påsklov och förklaringen är att Sätters kommun skrivit ett avtal med Säterbostäder som inte är reglerat så att man kan hålla öppet över påsklov.

Motivera ditt förslag

Beskriv varför du anser att Sätters kommun bör fatta det beslut du föreslår. Bifoga gärna dokument, bilder eller filer.

Givetvis skall kostnaderna för driften av Ishallen gynna allmänheten, ökad aktiv sysselsättning för barn är en viktig fråga i synnerhet över perioder som skollov under höst-vinter-vår.

Kf § 6 Svar på medborgarförslag om att bygga lägenheter i Solvarbo

KS2023/0322

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att medborgarförslaget är besvarat.

Bakgrund och ärendebeskrivning

Ett medborgarförslag att bygga lägenheter i Gustafs lämnades in till kommunfullmäktiges sammanträde 2023-09-28 av Ulla Hellqvist, Gustafs. Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade 2023-10-17 remittera medborgarförslaget till samhällsbyggnadsnämnden och Säterbostäder för yttrande.

Medborgarens förslag

” Jag skulle vilja att det byggs lägenheter i Solvarbo. Det är många äldre som sitter med stora hus och många unga familjer som vill köpa hus. Björkparken nedanför hockeyplanen skulle vara ett jättebra ställe. Det finns för lite bostäder i kommunen.”

Yttrande från samhällsbyggnadsnämnden 2024-01-31

Samhällsbyggnadsnämnden har tagit del av medborgarförslaget och föreslår Kommunstyrelsen att se medborgarförslaget som besvarat med stöd av nedanstående resonemang.

Kommunens översiktliga planering ska påvisa den planerade utvecklingen i kommunen. Kommunens översiktsplan är under omarbetning och en planeringsstrategi bereds för beslut. Kommunens nuvarande Översiktsplan pekar inte ut Solvarbo för bostadsutveckling, och så gör inte beslutad bostadsplan heller. Det finns inte heller någon obebyggd mark planlagd för bostäder i Solvarbo.

Dessa förutsättningar gör att det är svårt för Samhällsbyggnadsnämnden att driva utveckling av bostäder i Solvarbo då detaljplanering behöver ske med utökad förfarande och därmed hanteras av Kommunstyrelsen. Björkparken som specifikt föreslås i medborgarförslaget är exempelvis planlagd som PARK vilket ej möjliggör bostadsbebyggelse med mindre än att en ny detaljplan tas fram.

Ks § 40 forts

Samhällsbyggnadsnämnden vill också påtala att samarbeten med externa aktörer och markägare på orten är viktiga då en extern aktör alltid kan söka om planbesked hos Kommunen. På så sätt kan mark som inte är utpekad i strategiska dokument också prövas för bostadsbebyggelse.

Om Solvarbo tydligare ska pekas ut för bostadsutveckling, såsom förslagsställaren önskar, bör de frågorna utredas inom ramen för kommande Översiktsplan samt uppdatering av bostadsplan.

Yttrande från Säterbostäder 2024-02-06

Säterbostäder AB ägs i allmännyttigt intresse i syfte att främja bostadsförsörjningen i Sätters kommun. I detta ingår att tillgodose olika bostadsbehov, tillhandahålla ett varierat bostadsutbud med goda boendemiljöer och kvalitet.

Säterbostäder ska verka för att Sätters kommun uppfattas som attraktiv att bo i genom att medverka till att det finns bra och prisvärda hyresbostäder i hela kommunen. Bolaget ska tillskapa 30 nya lägenheter i genomsnitt per år, företrädesvis hyresrätter, trygghetsbostäder och LSS-boenden. Fokus ska vara på prisvärda lägenheter för bland annat ungdomar, äldre och sociala ändamål. Bolagets fokus ligger just nu på att utveckla Fågelsången 4 och planera för kommande bostäder i Gustafs och Säter.

För att komma vidare i frågan kring lägenheter i Solvarbo krävs att en strategi tas fram i samarbete med hela koncernen genom noggrann planering och inventering av behoven för bostäder i Solvarbo. Identifiera risker och möjligheter gällande infrastruktur och andra samhällsnyttiga tjänster samt detaljplaneprocess.

Säterbostäder hänvisar därför ärendet till Samhällsbyggnadsnämnden att besluta om hur processen med att bygga lägenheter i Solvarbo skall fortskrida.

Svar på medborgarförslag om att bygga lägenheter i Solvarbo

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att medborgarförslaget är besvarat.

Bakgrund och ärendebeskrivning

Ett medborgarförslag att bygga lägenheter i Gustafs lämnades in till kommunfullmäktiges sammanträde 2023-09-28 av Ulla Hellqvist, Gustafs. Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade 2023-10-17 remittera medborgarförslaget till samhällsbyggnadsnämnden och Säterbostäder för yttrande.

Medborgarens förslag

” Jag skulle vilja att det byggs lägenheter i Solvarbo. Det är många äldre som sitter med stora hus och många unga familjer som vill köpa hus. Björkparken nedanför hockeyplanen skulle vara ett jättebra ställe. Det finns för lite bostäder i kommunen.”

Yttrande från samhällsbyggnadsnämnden 2024-01-31

Samhällsbyggnadsnämnden har tagit del av medborgarförslaget och föreslår Kommunstyrelsen att se medborgarförslaget som besvarat med stöd av nedanstående resonemang.

Kommunens översiktliga planering ska påvisa den planerade utvecklingen i kommunen. Kommunens översiktsplan är under omarbetning och en planeringsstrategi bereds för beslut. Kommunens nuvarande Översiktsplan pekar inte ut Solvarbo för bostadsutveckling, och så gör inte beslutad bostadsplan heller. Det finns inte heller någon obebyggd mark planlagd för bostäder i Solvarbo.

Dessa förutsättningar gör att det är svårt för Samhällsbyggnadsnämnden att driva utveckling av bostäder i Solvarbo då detaljplanering behöver ske med utökad förfarande och därmed hanteras av Kommunstyrelsen. Björkparken som specifikt föreslås i medborgarförslaget är exempelvis planlagd som PARK vilket ej möjliggör bostadsbebyggelse med mindre än att en ny detaljplan tas fram.

Postadress

Box 300, 783 27 Säter
Telefon: 0225-55 000 (vxl)

Besöksadress

Rådhuset, Åsgränd 2, Säter

E-post

kommun@sater.se

Webbplats

sater.se

Samhällsbyggnadsnämnden vill också påtala att samarbeten med externa aktörer och markägare på orten är viktiga då en extern aktör alltid kan söka om planbesked hos Kommunen. På så sätt kan mark som inte är utpekad i strategiska dokument också prövas för bostadsbebyggelse.

Om Solvarbo tydligare ska pekas ut för bostadsutveckling, såsom förslagsställaren önskar, bör de frågorna utredas inom ramen för kommande Översiktsplan samt uppdatering av bostadsplan.

Yttrande från Säterbostäder 2024-02-06

Säterbostäder AB ägs i allmännyttigt intresse i syfte att främja bostadsförsörjningen i Sätters kommun. I detta ingår att tillgodose olika bostadsbehov, tillhandahålla ett varierat bostadsutbud med goda boendemiljöer och kvalitet.

Säterbostäder ska verka för att Sätters kommun uppfattas som attraktiv att bo i genom att medverka till att det finns bra och prisvärda hyresbostäder i hela kommunen. Bolaget ska tillskapa 30 nya lägenheter i genomsnitt per år, företrädesvis hyresrätter, trygghetsbostäder och LSS-boenden. Fokus ska vara på prisvärda lägenheter för bland annat ungdomar, äldre och sociala ändamål. Bolagets fokus ligger just nu på att utveckla Fågelsången 4 och planera för kommande bostäder i Gustafs och Säter.

För att komma vidare i frågan kring lägenheter i Solvarbo krävs att en strategi tas fram i samarbete med hela koncernen genom noggrann planering och inventering av behoven för bostäder i Solvarbo. Identifiera risker och möjligheter gällande infrastruktur och andra samhällsnyttiga tjänster samt detaljplaneprocess.

Säterbostäder hänvisar därför ärendet till Samhällsbyggnadsnämnden att besluta om hur processen med att bygga lägenheter i Solvarbo skall fortskrida.

Margareta Jakobsson
Kommunsekreterare

Malin Karhu Birgersson
Sektorchef kommunstyrelsesektorn

Sbn § 168 Yttrande på remiss över medborgarförslag om att bygga bostäder i Solvarbo

Sbn2023/0451

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar yttra sig enligt ställt förslag.

Förslag till yttrande

Samhällsbyggnadsnämnden har tagit del av medborgarförslaget och föreslår Kommunstyrelsen att se medborgarförslaget som besvarat med stöd av nedanstående resonemang.

Kommunens översiktliga planering ska påvisa den planerade utvecklingen i kommunen. Kommunens översiktsplan är under omarbetning och en planeringsstrategi bereds för beslut. Kommunens nuvarande Översiktsplan pekar inte ut Solvarbo för bostadsutveckling, och så gör inte beslutad bostadsplan heller. Det finns inte heller någon obebyggd mark planlagd för bostäder i Solvarbo.

Dessa förutsättningar gör att det är svårt för Samhällsbyggnadsnämnden att driva utveckling av bostäder i Solvarbo då detaljplanering behöver ske med utökad förfarande och därmed hanteras av Kommunstyrelsen. Björkparken som specifikt föreslås i medborgarförslaget är exempelvis planlagd som PARK vilket ej möjliggör bostadsbebyggelse med mindre än att en ny detaljplan tas fram.

Samhällsbyggnadsnämnden vill också påtala att samarbeten med externa aktörer och markägare på orten är viktiga då en extern aktör alltid kan söka om planbesked hos Kommunen. På så sätt kan mark som inte är utpekad i strategiska dokument också prövas för bostadsbebyggelse.

Om Solvarbo tydligare ska pekas ut för bostadsutveckling, såsom förslagsställaren önskar, bör de frågorna utredas inom ramen för kommande Översiktsplan samt uppdatering av bostadsplan.

Ärendebeskrivning

Ett medborgarförslag om fler bostäder i Solvarbo har lämnats in till Kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen har remitterat förslaget till Samhällsbyggnadsnämnden för yttrande. Sista dag för yttrande är den 31 januari 2024.

Förslaget lyder:

Jag skulle vilja att det byggs lägenheter i Solvarbo. Det är många äldre som sitter med stora hus och många unga familjer som vill köpa hus. Björkparken nedanför hockeyplanen skulle vara ett jättebra ställe. Det finns för lite bostäder i kommunen.

Delges

Kommunstyrelsen

Yttrande på remiss över medborgarförslag om bostäder i Solvarbo

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott föreslår Samhällsbyggnadsnämnden yttra sig enligt ställt förslag.

Förslag till yttrande

Samhällsbyggnadsnämnden har tagit del av medborgarförslaget och föreslår Kommunstyrelsen att se medborgarförslaget som besvarat med stöd av nedanstående resonemang.

Kommunens översiktliga planering ska påvisa den planerade utvecklingen i kommunen. Kommunens översiktsplan är under omarbetning och en planeringsstrategi bereds för beslut. Kommunens nuvarande Översiktsplan pekar inte ut Solvarbo för bostadsutveckling, och så gör inte beslutad bostadsplan heller. Det finns inte heller någon obebyggd mark planlagd för bostäder i Solvarbo.

Dessa förutsättningar gör att det är svårt att driva utveckling av bostäder i Solvarbo då det krävs omfattande utredning och planering för att exempelvis ta fram en detaljplan för ändamålet. Björkparken som specifikt föreslås i medborgarförslaget är exempelvis planlagd som PARK vilket ej möjliggör bostadsbebyggelse med mindre än att en ny detaljplan tas fram.

Om Solvarbo tydligare ska pekas ut för bostadsutveckling, såsom förslagsställaren önskar, bör de frågorna utredas inom ramen för kommande Översiktsplan samt uppdatering av bostadsplan.

Ärendebeskrivning

Ett medborgarförslag om fler bostäder i Solvarbo har lämnats in till Kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen har remitterat förslaget till Samhällsbyggnadsnämnden för yttrande. Sista dag för yttrande är den 31 januari 2024.

Postadress

Box 300, 783 27 Säter
Telefon: 0225-55 000 (vxl)

Besöksadress

Rådhuset, Åsgränd 2, Säter

E-post

sbn@sater.se

Webbplats

sater.se

Förslaget lyder:

Jag skulle vilja att det byggs lägenheter i Solvarbo. Det är många äldre som sitter med stora hus och många unga familjer som vill köpa hus. Björkparken nedanför hockeyplanen skulle vara ett jättebra ställe. Det finns för lite bostäder i kommunen.

Delges

Kommunstyrelsen

Underskrifter

Mikael Spjut
Biträdande Samhällsbyggnadschef

Andreas Mossberg
Samhällsbyggnadschef

Medborgarförslag om att bygga lägenheter i Solvarbo

KS2023/0322

Bakgrund

Ett medborgarförslag att bygg lägenheter i Gustafs har lämnats i till kommunfullmäktiges sammanträde 2023-09-28 av Ulla Hellqvist, Gustafs.

Förslag

”Jag skulle vilja att det byggs lägenheter i Solvarbo. Det är många äldre som sitter med stora hus och många unga familjer som vill köpa hus. Björkparken nedanför hockeyplan skulle vara ett jättebra ställe. Det finns för lite bostäder i kommunen.”

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar remittera medborgarförslaget till Samhällsbyggnadsnämnden och Säterbostäder AB för yttrande.

Svar från Säterbostäder

Säterbostäder AB ägs i allmännyttigt intresse i syfte att främja bostadsförsörjningen i Sätters kommun. I detta ingår att tillgodose olika bostadsbehov, tillhandahålla ett varierat bostadsutbud med goda boendemiljöer och kvalitet.

Säterbostäder ska verka för att Sätters kommun uppfattas som attraktiv att bo i genom att medverka till att det finns bra och prisvärda hyresbostäder i hela kommunen. Bolaget ska tillskapa 30 nya lägenheter i genomsnitt per år, företrädesvis hyresrätter, trygghetsbostäder och LSS-boenden. Fokus ska vara på prisvärda lägenheter för bland annat ungdomar, äldre och sociala ändamål. Bolagets fokus ligger just nu på att utveckla Fågelsången 4 och planera för kommande bostäder i Gustafs och Säter.

För att komma vidare i frågan kring lägenheter i Solvarbo krävs att en strategi tas fram i samarbete med hela koncernen genom noggrann planering och inventering av behoven för bostäder i Solvarbo. Identifiera risker och möjligheter gällande infrastruktur och andra samhällsnyttiga tjänster samt detaljplaneprocess.

Säterbostäder hänvisar därför ärendet till Samhällsbyggnadsnämnden att besluta om hur processen med att bygga lägenheter i Solvarbo skall fortskrida.

/Säterbostäder AB

Lämna medborgarförslag (Inskickat)

Verktyg

Ärendenummer: 8027

Inskickat: 2023-06-26 15:20 av Ulla Ingegerd Hellqvist

Handläggare: Margareta Jakobsson (marga), Ann-Cathrine Alriksson (ankal)

Visa ärende Ärendehistorik Meddelanden (0) Interna noteringar (0) Externt ärendenr.

1. Medborgarförslaget

Regler för medborgarförslag i Sätters kommun

- Du som lämnar ett förslag måste vara folkbokförd i Sätters kommun.
- Förslaget ska vara undertecknat/digitalt signerat av en eller flera kommuninvånare och bara gälla frågor som kommunen ansvarar för.
- Förslaget får inte handla om personer vara odemokratiska eller rasistiska.
- Varje förslag får bara gälla en fråga och innehålla ett tydligt och konkret förslag som svarar på frågan "Vad vill du att kommunen ska göra?"

Uppfyller ditt medborgarförslag ovanstående regler?

Ja

Vad vill DU att kommunen ska göra? *

Skriv kortfattat vad du anser att kommunfullmäktige ska besluta om.

Jag skulle vilja att det byggs lägenheter i Solvarbo. Det är många äldre som sitter med stora hus och många unga familjer som vill köpa hus. Björkparken nedanför hockeyplanen skulle vara ett jättebra ställe.

Mvh Ulla Hellqvist

Motivera ditt förslag*

Beskriv varför du anser att Sätters kommun bör fatta det beslut du föreslår. Bifoga gärna dokument, bilder eller filer.

Det finns för lite bostäder i kommunen.

2. Kontaktuppgifter

Vem är du som lämnar in medborgarförslaget? *

Fyll i telefonnummer och e-post om det saknas.

För- och efternamn

Ulla Ingegerd Hellqvist

Telefon

0721894290

E-postadress

ullahellkvist@gmail.com (mailto:ullahellkvist@gmail.com)

Notifieringar

E-post

Är det någon mer än du som lämnar in medborgarförslaget? *

Nej

Jag godkänner att mina personuppgifter publiceras på kommunens hemsida. *

Ja

Kontakta Sätters kommun**Telefon**

0225-55 000

Besöksadress

Åsgränd 2

PostadressBox 300
783 27 Säter**E-postadress**kommun@sater.se
(mailto:kommun@sater.se)**Facebook**Följ kommunen på Facebook
(<https://facebook.com/saterskommun/>)

Copyright © Sätters kommun Organisationsnummer: 212000-2247

Kf § 7 Svar på medborgarförslag om en hockeyrink på Kungsgårdsskolans skolgård

KS2023/0487

Beslut

Kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att medborgarförslaget är besvarat.

Bakgrund och ärendebeskrivning

Ett medborgarförslag om en önskan om en hockeyrink på Kungsgårdsskolans skolgård lämnades in till kommunfullmäktiges sammanträde 2023-11-30 av Evelina Bäck Säter. Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade 2023-12-19 remittera medborgarförslaget till samhällsbyggnadsnämnden för yttrande.

Medborgarens förslag

” Jag representerar en grupp föräldrar på lågstadiet Kungsgårdsskolan som diskuterat med föräldraforumet behovet och önskan om att få en ishockeyrink till skolgården. Det finns hockeyrinkar som bara står och inte används. Dessa kan göra nytta för våra barn och skolans elever, både som hockeyrink och som plan för andra aktiviteter. Vi vill att kommunen ska ta beslut om att flytta en rink som inte används aktivt till skolgården där den kan göra mer nytta. Skolan är ok med detta med eftersom det är kommunens mark och rink lämnar vi härmed ett medborgarförslag för att få till en verkställning.”

Yttrande från samhällsbyggnadsnämnden 2024-02-28

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen att avslå medborgarförslaget.

Att flytta en befintlig hockeysarg anser samhällsbyggnadsnämnden vara en lösning som bedöms lämplig, dels tar man bort en rink som kan användas där den är, dels flyttas en sliten rink/konstruktion till skolgården.

Från 2017 har det byggts 3 multisportarenor i kommunen varav den sista beslutades förläggas uppe vid Säter Idrottsplan.

I dagsläget pågår två programhandlingar (steget innan ny/ombyggnation) i kommunen, en för Kungsgårdsskolan och ytterligare en för Fågelsången. En potentiell framtida lösning hade varit att bygga en ny, mindre multisportarena på Kungsgårdsskolans grusplan, men det behöver hanteras inom pågående utredningar.

Ks § 59 forts

Att besluta bygga någonting alls kopplat till skolområdet innan utredningarna är klara bedöms vara olämpligt. I väntan på utredningarna skulle det dock, i samråd med barn och utbildningssektorn, potentiellt gå att se över förutsättningarna att anordna tillfälliga isytor.

Svar på medborgarförslag om en hockeyrink på Kungsgårdsskolans skolgård

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att medborgarförslaget är besvarat.

Bakgrund och ärendebeskrivning

Ett medborgarförslag om en önskan om en hockeyrink på Kungsgårdsskolans skolgård lämnades in till kommunfullmäktiges sammanträde 2023-11-30 av Evelina Bäck Säter. Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade 2023-12-19 remittera medborgarförslaget till samhällsbyggnadsnämnden för yttrande.

Medborgarens förslag

” Jag representerar en grupp föräldrar på lågstadiet Kungsgårdsskolan som diskuterat med föräldraforumet behovet och önskan om att få en ishockeyrink till skolgården. Det finns hockeyrinkar som bara står och inte används. Dessa kan göra nytta för våra barn och skolans elever, både som hockeyrink och som plan för andra aktiviteter. Vi vill att kommunen ska ta beslut om att flytta en rink som inte används aktivt till skolgården där den kan göra mer nytta. Skolan är ok med detta med eftersom det är kommunens mark och rink lämnar vi härmed ett medborgarförslag för att få till en verkställning.”

Yttrande från samhällsbyggnadsnämnden 2024-02-28

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen att avslå medborgarförslaget.

Att flytta en befintlig hockeysarg anser samhällsbyggnadsnämnden vara en lösning som bedöms lämplig, dels tar man bort en rink som kan användas där den är, dels flyttas en sliten rink/konstruktion till skolgården.

Från 2017 har det byggts 3 multisportarenor i kommunen varav den sista beslutades förläggas uppe vid Säter Idrottsplan.

Postadress

Box 300, 783 27 Säter
Telefon: 0225-55 000 (vxl)

Besöksadress

Rådhuset, Åsgränd 2, Säter

E-post

kommun@sater.se

Webbplats

sater.se

I dagsläget pågår två programhandlingar (steget innan ny/ombyggnation) i kommunen, en för Kungsgårdsskolan och ytterligare en för Fågelsången. En potentiell framtida lösning hade varit att bygga en ny, mindre multisportarena på Kungsgårdsskolans grusplan, men det behöver hanteras inom pågående utredningar.

Att besluta bygga någonting alls kopplat till skolområdet innan utredningarna är klara bedöms vara olämpligt. I väntan på utredningarna skulle det dock, i samråd med barn och utbildningssektorn, potentiellt gå att se över förutsättningarna att anordna tillfälliga isytor.

Margareta Jakobsson
Kommunsekreterare

Malin Karhu Birgersson
Sektorchef kommunstyrelsesektorn

SBN § 21 Remiss på medborgarförslag om en hockeyrink på Kungsgårdsskolan skolgård

SBN2023/0530

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden yttra sig enligt ställt förslag

Yttrande

Att flytta en befintlig hockeysarg anser samhällsbyggnadsnämnden vara en lösning som bedöms lämplig, dels tar man bort en rink som kan användas där den är, dels flyttas en sliten rink/konstruktion till skolgården.

Från 2017 har det byggts 3 multisportarenor i kommunen varav den sista beslutades förläggas uppe vid Säter Idrottsplan.

I dagsläget pågår två programhandlingar (steget innan ny/ombyggnation) i kommunen, en för Kungsgårdsskolan och ytterligare en för Fågelsången. En potentiell framtida lösning hade varit att bygga en ny, mindre multisportarena på Kungsgårdsskolans grusplan, men det behöver hanteras inom pågående utredningar.

Att besluta bygga någonting alls kopplat till skolområdet innan utredningarna är klara bedöms vara olämpligt. I väntan på utredningarna skulle det dock, i samråd med barn och utbildningssektorn, potentiellt gå att se över förutsättningarna att anordna tillfälliga isytor.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår därför Kommunstyrelsen att avslå medborgarförslaget.

Ärendegång

Den 22 november inkom ett medborgarförslag om att flytta någon av de hockeyrinkar som finns ute i kommunen till Kungsgårdsskolan.

19 december tog Kommunstyrelsens arbetsutskott beslut om att remittera medborgarförslaget till Samhällsbyggnadsnämnden.

Beslutsunderlag

Medborgarförslaget daterat 11 nov 2023

Protokoll från Kommunstyrelsens arbetsutskott daterat 19 dec 2023

Remiss på medborgarförslag om en hockeyrink på Kungsgårdsskolan skolgård

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott föreslår Samhällsbyggnadsnämnden besluta föreslå Kommunstyrelsen att avslå medborgarförslaget.

Ärendegång

Den 22 november inkom ett medborgarförslag om att flytta någon av de hockeyrinkar som finns ute i kommunen till Kungsgårdsskolan.

19 december tog Kommunstyrelsens arbetsutskott beslut om att remittera medborgarförslaget till Samhällsbyggnadsnämnden.

Ärendebeskrivning

Att flytta en befintlig hockeysarg anser samhällsbyggnadssektorn vara en lösning som inte är lämplig, dels tar man bort en rink som kan användas där den är, dels så fås en gammal sliten rink till skolgården.

Från 2017 har det byggts 3 multisportarenor i kommunen varav den sista beslutades förläggas uppe vid Säter Idrottsplan. En lämplig lösning hade varit att bygga en ny, mindre multisportarena på Kungsgårdsskolans grusplan.

I dagsläget pågår två lokalutredningar i kommunen, en för Kungsgårdsskolan och ytterligare en för Fågelsången. Att besluta bygga någonting alls på dessa lokaler innan utredningarna är klara anser sektorn vara direkt olämpligt.

Beslutsunderlag

Medborgarförslaget daterat 11 nov 2023

Protokoll från Kommunstyrelsens arbetsutskott daterat 19 dec 2023

Underskrifter

Per Olov Grundström
Fastighetschef

Andreas Mossberg
Sektorchef

Postadress

Box 300, 783 27 Säter
Telefon: 0225-55 000 (vxl)

Besöksadress

Rådhuset, Åsgränd 2, Säter

E-post

kommun@sater.se

Webbplats

sater.se

Lämna medborgarförslag

Ärendenummer: #9771 | Inskickat av: Carin Evelina Viktoria Bäck | 2023-11-22 19:08

✓1. Medborgarförslaget

Regler för medborgarförslag i Sätters kommun

- Du som lämnar ett förslag måste vara folkbokförd i Sätters kommun.
- Förslaget ska vara undertecknat/digitalt signerat av en eller flera kommuninvånare och bara gälla frågor som kommunen ansvarar för.
- Förslaget får inte handla om personer vara odemokratiska eller rasistiska.
- Varje förslag får bara gälla en fråga och innehålla ett tydligt och konkret förslag som svarar på frågan "Vad vill du att kommunen ska göra?"

Uppfyller ditt medborgarförslag ovanstående regler?

Ja

Vad vill DU att kommunen ska göra?

Skriv kortfattat vad du anser att kommunfullmäktige ska besluta om.

Jag representerar en grupp föräldrar på lågstadiet Kungsgårdsskolan som diskuterat med föräldraforumet behovet och önskan om att få en ishockeyrink till skolgården. Det finns hockeyrinkar som bara står och inte används. Dessa kan göra nytta för våra barn och skolans elever, både som hockeyrink och som plan för andra aktiviteter. Vi vill att kommunen ska ta beslut om att flytta en rink som inte används aktivt till skolgården där den kan göra mer nytta. Skolan är ok med detta med eftersom det är kommunens mark och rink lämnar vi härmed ett medborgarförslag för att få till en verkställning.

Motivera ditt förslag

Beskriv varför du anser att Sätters kommun bör fatta det beslut du föreslår. Bifoga gärna dokument, bilder eller filer.

Skolan uppskattar förslaget men har förklarat att det är kommunen som äger marken och rinkarna och att vi föräldrar därför bör lämna in ett medborgarförslag.

✓2. Kontaktuppgifter

Vem är du som lämnar in medborgarförslaget?

Fyll i telefonnummer och e-post om det saknas.

För- och efternamn

Carin Evelina Viktoria Bäck

Telefon

0735074692

E-postadress

evelinamyrzell1985@gmail.com

Notifieringar

E-post

Är det någon mer än du som lämnar in medborgarförslaget?

Nej

Jag godkänner att mina personuppgifter publiceras på kommunens hemsida.

Ja

Kf § 8 Redovisning av obesvarade medborgarförslag

KS2024/00085

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta godkänna redovisningen samt att medborgarförslagen ligger kvar för beredning

Ärendebeskrivning:

Enligt kommunfullmäktige arbetsordning, 31 §, ska kommunstyrelsen två gånger per år redovisa de medborgarförslag som inte har beretts färdigt. Redovisningen ska ske på fullmäktiges ordinarie sammanträde i april och oktober.

Följande medborgarförslag har inte beretts färdigt

Medborgarförslag om att tillåta förbeställning och köp av mat från Skedvigården, KS2023/0077

Medborgarförslag om att bibehålla och utveckla en träffpunkt för de med hemtjänst i eget boende, genom att tillåta förbeställning och köp av mat från kommunen lämnades s in till kommunfullmäktiges sammanträde 2023-02-23 av Ulf Thorsell, Per-Åke Roslund och Bo Söderlund. Kommunfullmäktige beslutade hänskjuta förslaget till kommunstyrelsen för beredning.

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade 2023-03-21 remittera medborgarförslaget till socialnämnden och samhällsbyggnadsnämnden för yttrande. Yttranden inkom från de båda nämnderna och förslaget behandlades på kommunfullmäktiges sammanträde 2023-09-28 där kommunfullmäktige beslutade återremittera medborgarförslaget för att göra en utvärdering vilka vinster man kan göra gällande de äldres välmående och även redovisa vilka kostnader och organisationsförändringar som behövs om detta införs i alla kommundelar. Vid behandling i kommunfullmäktige 2023-09-28 beslutade kommunfullmäktige att återremittera medborgarförslaget för att göra en utvärdering vilka vinster man kan göra gällande de äldres välmående och även redovisa vilka kostnader och organisationsförändringar som behövs om detta införs i alla kommundelar. Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade 2023-10-17 remittera medborgarförslaget till socialnämnden och samhällsbyggnadsnämnden för yttrande. Medborgarförslaget kommer att behandlas vid kommunfullmäktiges sammanträde i juni.

Ks § 60 forts

Medborgarförslag - Trollskogens förskolas nuvarande verksamhet flyttas tillfälligt till Fågelsångens lokaler för att den nya förskolan ska kunna byggas i Siggebo.

KS2023/0451

Medborgarförslag om att Trollskogens förskolas nuvarande verksamhet flyttas tillfälligt till Fågelsångens lokaler för att den nya förskolan ska kunna byggas i Siggebo lämnades in till kommunfullmäktiges sammanträde 2023-11-30. Kommunfullmäktige beslutade hänskjuta förslaget till kommunstyrelsen för beslut. Kommunstyrelsens presidium beslutade 2023-12-11 uppdra till kommundirektören bereda medborgarförslaget.

Medborgarförslag om en pendlarparkering i Fäggeby

KS2024/0003

Medborgarförslag om en pendlarparkering i Fäggeby lämnades in till kommunfullmäktiges sammanträde 2024-02-22. Kommunfullmäktige beslutade hänskjuta förslaget till kommunstyrelsen för beredning.

Medborgarförslag - Öka kunskapen och stärka beredskapsförmågan hos befolkningen i Sätters kommun kring samhällskriser.

KS2024/0044

Medborgarförslag om att öka kunskapen och stärka beredskapsförmågan hos befolkningen i Sätters kommun kring samhällskriser lämnades in till kommunfullmäktiges sammanträde 2024-02-22. Kommunfullmäktige beslutade hänskjuta förslaget till kommunstyrelsen för beredning.

Medborgarförslag om en ny gång- och cykelväg efter Kungsvägen

KS2024/0067

Medborgarförslag om en gång- och cykelväg efter Kungsvägen lämnas in till kommunfullmäktiges sammanträde 2024-02-22. Kommunfullmäktige beslutade hänskjuta medborgarförslaget till kommunstyrelsen för beredning.

Ks § 60 forts

Medborgarförslag – kan de boende på Prästgården få träffa en hund ibland

KS2024/0086

Medborgarförslag – kan de boende på Prästgården få träffa en hund ibland lämnades in till kommunfullmäktiges sammanträde 2024-02-22. Kommunfullmäktige beslutade hänskjuta medborgarförslaget till socialnämnden för beslut

Redovisning av obesvarade medborgarförslag

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta godkänna redovisningen samt att medborgarförslagen ligger kvar för beredning

Ärendebeskrivning:

Enligt kommunfullmäktige arbetsordning, 31 §, ska kommunstyrelsen två gånger per år redovisa de medborgarförslag som inte har beretts färdigt. Redovisningen ska ske på fullmäktiges ordinarie sammanträde i april och oktober.

Följande medborgarförslag har inte beretts färdigt

Medborgarförslag om att tillåta förbeställning och köp av mat från Skedvigården, KS2023/0077

Medborgarförslag om att bibehålla och utveckla en träffpunkt för de med hemtjänst i eget boende, genom att tillåta förbeställning och köp av mat från kommunen lämnades s in till kommunfullmäktiges sammanträde 2023-02-23 av Ulf Thorsell, Per-Åke Roslund och Bo Söderlund. Kommunfullmäktige beslutade hänskjuta förslaget till kommunstyrelsen för beredning.

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade 2023-03-21 remittera medborgarförslaget till socialnämnden och samhällsbyggnadsnämnden för yttrande. Yttranden inkom från de båda nämnderna och förslaget behandlades på kommunfullmäktiges sammanträde 2023-09-28 där kommunfullmäktige beslutade återremittera medborgarförslaget för att göra en utvärdering vilka vinster man kan göra gällande de äldres välmående och även redovisa vilka kostnader och organisationsförändringar som behövs om detta införs i alla kommundelar. Vid behandling i kommunfullmäktige 2023-09-28 beslutade kommunfullmäktige att återremittera medborgarförslaget för att göra en utvärdering vilka vinster man kan göra gällande de äldres välmående och även redovisa vilka kostnader och organisationsförändringar som behövs om detta införs i alla kommundelar. Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade 2023-10-17 remittera medborgarförslaget till socialnämnden och samhällsbyggnadsnämnden för yttrande. Medborgarförslaget kommer att behandlas vid kommunfullmäktiges sammanträde i juni.

Postadress

Box 300, 783 27 Säter
Telefon: 0225-55 000 (vxl)

Besöksadress

Rådhuset, Åsgränd 2, Säter

E-post

kommun@sater.se

Webbplats

sater.se

Medborgarförslag - Trollskogens förskolas nuvarande verksamhet flyttas tillfälligt till Fågelsångens lokaler för att den nya förskolan ska kunna byggas i Siggebo.

KS2023/0451

Medborgarförslag om att Trollskogens förskolas nuvarande verksamhet flyttas tillfälligt till Fågelsångens lokaler för att den nya förskolan ska kunna byggas i Siggebo lämnades in till kommunfullmäktiges sammanträde 2023-11-30. Kommunfullmäktige beslutade hänskjuta förslaget till kommunstyrelsen för beslut. Kommunstyrelsens presidium beslutade 2023-12-11 uppdra till kommundirektören bereda medborgarförslaget.

Medborgarförslag om en pendlarparkering i Fäggeby

KS2024/0003

Medborgarförslag om en pendlarparkering i Fäggeby lämnades in till kommunfullmäktiges sammanträde 2024-02-22. Kommunfullmäktige beslutade hänskjuta förslaget till kommunstyrelsen för beredning.

Medborgarförslag - Öka kunskapen och stärka beredskapsförmågan hos befolkningen i Sätters kommun kring samhällskriser.

KS2024/0044

Medborgarförslag om att öka kunskapen och stärka beredskapsförmågan hos befolkningen i Sätters kommun kring samhällskriser lämnades in till kommunfullmäktiges sammanträde 2024-02-22. Kommunfullmäktige beslutade hänskjuta förslaget till kommunstyrelsen för beredning.

Medborgarförslag om en ny gång- och cykelväg efter Kungsvägen

KS2024/0067

Medborgarförslag om en gång- och cykelväg efter Kungsvägen lämnas in till kommunfullmäktiges sammanträde 2024-02-22. Kommunfullmäktige beslutade hänskjuta medborgarförslaget till kommunstyrelsen för beredning.

Lämna medborgarförslag

Ärendenummer: #5694 | Inskickat av: BO SÖDERLUND | 2023-02-07 14:23

✓1. Medborgarförslaget

Regler för medborgarförslag i Sätters kommun

- Du som lämnar ett förslag måste vara folkbokförd i Sätters kommun.
- Förslaget ska vara undertecknat/digitalt signerat av en eller flera kommuninvånare och bara gälla frågor som kommunen ansvarar för.
- Förslaget får inte handla om personer vara odemokratiska eller rasistiska.
- Varje förslag får bara gälla en fråga och innehålla ett tydligt och konkret förslag som svarar på frågan "Vad vill du att kommunen ska göra?"

Uppfyller ditt medborgarförslag ovanstående regler?

Ja

Vad vill DU att kommunen ska göra?

Skriv kortfattat vad du anser att kommunfullmäktige ska besluta om.

Vi vill att kommunen medverkar till att bibehålla och utveckla en träffpunkt för de med hemtjänst i eget boende, genom att tillåta förbeställning och köp av mat från kommunen via den leverans som dagligen går till Skedvigården.

Se bifogad fil.

Motivera ditt förslag

Beskriv varför du anser att Sätters kommun bör fatta det beslut du föreslår. Bifoga gärna dokument, bilder eller filer.

Se bifogad fil.

Samtliga filer ovan finns bifogade i detta dokument, se bifogade filer.

✓2. Kontaktuppgifter

Vem är du som lämnar in medborgarförslaget?

Fyll i telefonnummer och e-post om det saknas.

För- och efternamn

BO SÖDERLUND

Telefon

+46705878107

E-postadress

bo.g.soderlund@outlook.com

Notifieringar

E-post

Är det någon mer än du som lämnar in medborgarförslaget?

Ja

Lämna kontaktuppgift till den andra medborgarförslagslämnaren

Namn

Ulf Torsell

e-postadress

ulftorsell46@gmail.com

Telefonnummer

070-3766763

Är det någon mer person som lämnar in medborgarförslaget?

Ja

Lämna kontaktuppgift till den tredje medborgarförslagslämnaren

Namn

Per-Åke Roslund

e-postadress

proslund@telia.com

Telefonnummer

070-5677610

Är det någon person som lämnar in medborgarförslaget?

Nej

Jag godkänner att mina personuppgifter publiceras på kommunens hemsida.

Ja

Medborgarförslag

Ökad trivsel för äldre i eget boende på Skedvigården

Bakgrund

Skedvigården är ett äldreboende med två delar. En del med särskilt boende och en del med seniorboende, en form av eget boende som riktar sig till personer över en viss ålder. I stort sett samtliga i eget boende har hemtjänst.

2020 slutade Sätters kommun att servera varm mat till de i eget boende.

Måltiderna inom äldreomsorgen har stor betydelse för äldre personers livskvalitet. Inte bara genom att ge energi och näring. Måltiden kan vara ett positivt avbrott i vardagen och bidra till glädje, gemenskap och meningsfullhet. Fr o m oktober 2021 har ett initiativ från SPF med stöd av en lokal stiftelse och frivilliga insatser gjort det möjligt för de i eget boende att återigen äta varm lunchmat serverad vid gemensamt bord. Det skapar matglädje och en trevlig stund på dagen, där man gemensamt kan sitta en stund och prata med varandra.

Maten hämtas varje dag från Haggårdsköket i Hedemora. Man förbeställer mat en vecka i taget. Vardagar finns det ofta två rätter att välja mellan, och till helgen också dessert. Ideella krafter ställer upp med egen bil och hämtar maten och kör den till Skedvigården där hemtjänsten hjälper till att servera. De allra flesta i eget boende beställer mat från Haggårdsköket och de som kan (10-15 personer) äter den tillsammans i matsalen.

Att upprätthålla dagens trevliga lunchmiljö är helt beroende av stöd från stiftelsen (milersättningar) och frivilliga insatser. Det är sårbart och svårt att upprätthålla under en längre tid.

Samtidigt som vi kör mat från Hedemora till Skedvigården kör kommunen mat från Säter till Skedvigården. Vi kör 20 km enkel resa när det finns varm mat 20 m bort på andra sidan väggen.

Förslag

Vi vill att kommunen medverkar till att bibehålla och utveckla denna träffpunkt för de med hemtjänst i eget boende, genom att tillåta förbeställning och köp av mat från kommunen via den leverans som dagligen går till Skedvigården.

Vi uppfattar att det är lagligt för kommunen att sälja mat till äldre utanför särskilt boende. Många kommuner gör just detta. Det finns flera kommuner i vårt närområde som i olika former säljer mat till äldre i eget boende.

Även Socialtjänstlagen från 2006 "om kommunal befogenhet att tillhandahålla servicetjänster åt äldre" möjliggör just detta.

Idag är inte alla lägenheter för eget boende på Skedvigården uthyrda. Hemtjänstens arbete blir också mer koncentrerat om en attraktiv träffpunkt gör att fler hemtjänsttagare väljer att bo på Skedvigården.

Förslagsställare

Ulf Thorsell,
Översätra 46
783 92 Stora Skedvi
0225-404 30

Per-Åke Roslund
Lövåsvägen 24
78393 Stora Skedvi
070-567 76 10

Bo Söderlund
Blåbärsstigen 9
78292 Stora Skedvi
070-5878107

(med stöd av SPF och PRO)

Medborgarförslag – kan de boende på Prästgården få träffa en hund ibland

KS2024/0086

Medborgarförslag – kan de boende på Prästgården få träffa en hund ibland lämnades in till kommunfullmäktiges sammanträde 2024-02-22. Kommunfullmäktige beslutade hänskjuta medborgarförslaget till socialnämnden för beslut.

Margaret Jakobsson
Kommunsekreterare

Malin Karhu Birgersson
Sektorchef

SÄTERS KOMMUN

Lämna medborgarförslag

Ärendenummer: #9618 | Inskickat av: Anna Linnéa Hellqvist | 2023-11-03 13:52

✓1. Medborgarförslaget

Regler för medborgarförslag i Sätters kommun

- Du som lämnar ett förslag måste vara folkbokförd i Sätters kommun.
- Förslaget ska vara undertecknat/digitalt signerat av en eller flera kommuninvånare och bara gälla frågor som kommunen ansvarar för.
- Förslaget får inte handla om personer vara odemokratiska eller rasistiska.
- Varje förslag får bara gälla en fråga och innehålla ett tydligt och konkret förslag som svarar på frågan "Vad vill du att kommunen ska göra?"

Uppfyller ditt medborgarförslag ovanstående regler?

Ja

Vad vill DU att kommunen ska göra?

Skriv kortfattat vad du anser att kommunfullmäktige ska besluta om.

För att den nya förskolan ska kunna byggas i Siggebo (ungefär) där Trollskogens förskola ligger idag kan nuvarande verksamhet flytta tillfälligt till Fågelsångens lokaler.

Motivera ditt förslag

Beskriv varför du anser att Sätters kommun bör fatta det beslut du föreslår. Bifoga gärna dokument, bilder eller filer.

Trollskogens förskola ligger bra där den ligger och den nya förskolan skulle passa bra in där i det växande bostadsområdet.

Smart att utnyttja lokaler (fågelsången) som kommunen redan äger för att göra det möjligt för den nya förskolan att ersätta modulerna som är där idag.

✓2. Kontaktuppgifter

Vem är du som lämnar in medborgarförslaget?

Fyll i telefonnummer och e-post om det saknas.

För- och efternamn

Anna Linnéa Hellqvist

Telefon

0765578005

E-postadress

anna.hellqvist@edu.sater.se

Notifieringar

E-post

Är det någon mer än du som lämnar in medborgarförslaget?

Nej

Jag godkänner att mina personuppgifter publiceras på kommunens hemsida.

Ja

Ärendenummer: 9985

Inskickat: 2024-01-03 16:25 av ERIKA OLSSON

Handläggare: Margareta Jakobsson (marga), Ann-Cathrine Alriksson (ankal)

Visa ärende Ärendehistorik Meddelanden (0) Interna noteringar (0) Externt ärendenr.

1. Medborgarförslaget

Regler för medborgarförslag i Sätters kommun

- Du som lämnar ett förslag måste vara folkbokförd i Sätters kommun.
- Förslaget ska vara undertecknat/digitalt signerat av en eller flera kommuninvånare och bara gälla frågor som kommunen ansvarar för.
- Förslaget får inte handla om personer vara odemokratiska eller rasistiska.
- Varje förslag får bara gälla en fråga och innehålla ett tydligt och konkret förslag som svarar på frågan "Vad vill du att kommunen ska göra?"

Uppfyller ditt medborgarförslag ovanstående regler?

Ja

Vad vill DU att kommunen ska göra? *

Skriv kortfattat vad du anser att kommunfullmäktige ska besluta om.

En parkering för de som pendlar från Fäggeby till Borlänge/Långshyttan, Hedemora/Falun, Säter. Den skulle fungera både för samåkning och bussresenärer.

Motivera ditt förslag *

Beskriv varför du anser att Sätters kommun bör fatta det beslut du föreslår. Bifoga gärna dokument, bilder eller filer.

Som det är nu så finns det bra bussförbindelser från Fäggeby/Uppbo och många ungdomar åker buss till gymnasium. Problemet är att det inte finns någonstans att parkera bilar, epor under tiden de är i skolan. Jag ser två alternativ, antingen köpa in en bit mark i Fäggeby i närheten till hållplatserna. Det andra alternativet är vid Boulhallen i Uppbo där det redan finns en stor parkeringsyta men marken är privat, och som det är i dagsläget finns det inga busshållplatser där så den skulle Dalatrafik behöva vara med på.

2. Kontaktuppgifter

Vem är du som lämnar in medborgarförslaget? *

Fyll i telefonnummer och e-post om det saknas.

För- och efternamn

ERIKA OLSSON

Telefon

0709814183

E-postadress

erikaolsson6@hotmail.com (mailto:erikaolsson6@hotmail.com)

Notifieringar

E-post

Är det någon mer än du som lämnar in medborgarförslaget? *

Nej

Jag godkänner att mina personuppgifter publiceras på kommunens hemsida. *

Ja

Kontakta Sätters kommun

Telefon

0225-55 000

Besöksadress

Åsgränd 2

Postadress

Box 300
783 27 Säter

E-postadress

kommun@sater.se
(mailto:kommun@sater.se)

Facebook

Följ kommunen på Facebook
(<https://facebook.com/saterskommun/>)

SÄTERS KOMMUN

Lämna medborgarförslag

Ärendenummer: #10237 | Inskickat av: PAUL-HENRIK LYCKTBERG | 2024-02-01 10:54

✓1. Medborgarförslaget

Regler för medborgarförslag i Sätters kommun

- Du som lämnar ett förslag måste vara folkbokförd i Sätters kommun.
- Förslaget ska vara undertecknat/digitalt signerat av en eller flera kommuninvånare och bara gälla frågor som kommunen ansvarar för.
- Förslaget får inte handla om personer vara odemokratiska eller rasistiska.
- Varje förslag får bara gälla en fråga och innehålla ett tydligt och konkret förslag som svarar på frågan "Vad vill du att kommunen ska göra?"

Uppfyller ditt medborgarförslag ovanstående regler?

Ja

Vad vill DU att kommunen ska göra?

Skriv kortfattat vad du anser att kommunfullmäktige ska besluta om.

Öka kunskapen och stärka beredskapsförmågan hos befolkningen i Sätters kommun kring samhällskriser såsom exempelvis krig, detta genom att aktivt och frekvent ge möjlighet till utbildning genom bl.a föreläsningar i ämnet hem/krisberedskap genom att regelbundet ta in externa föreläsare i ämnet. Endast en gång om året såsom "beredskapsveckan" räcker inte, allvaret kring konsekvenserna i den nuvarande bristen på beredskap hos hushållen är stort, motståndskraften är låg vilket är extremt oroande.

Ett förslag på föreläsare är Patrik Sellman, som har mycket lång erfarenhet av hem och krisberedskap, militär bakgrund, har ett självförsörjande småbruk samt utbildningar i ämnet.

Motivera ditt förslag

Beskriv varför du anser att Sätters kommun bör fatta det beslut du föreslår. Bifoga gärna dokument, bilder eller filer.

I nuläget står vi inför ett mycket allvarligare läge kring vår säkerhet i Sverige än vad vi någonsin gjort historiskt, vi ingår redan nu som part i ett krig och är därmed ett legitimt mål för motparterna. Att angreppen just nu pågår genom cyberattacker och annan påverkan har nog inte undgått någon, detta är också ett led i krigsföring och en påverkan i att minska vår försvarsvilja. För att kommunen ska kunna ha någon form av vidare motståndskraft och förmåga i en utökad krigssituation så krävs det först att medborgarna redan nu har förståelse och förmåga att i första hand kunna trygga sig själva och sina familjers försörjning för att därefter kunna vara motiverade att bidra överlag till att hjälpa andra och vara del av kommunens behov. För detta krävs att det finns en fullt fungerande beredskap redan i hemmen i första hand, i annat fall kommer lojaliteten aldrig att hamna hos samhället i stort, det börjar alltid med att den enskilde upplever sin egen trygghet innan viljan att dela med sig. Ju starkare och ju mer förberedda hushållen är i grunden desto mer benägna är hushållen att bidra till varandra i en krigssituation. Där vi står just nu i samhället finns i princip ingen eller mycket dålig förberedelse inför en krigssituation och det krävs både lång tid och ekonomi för den enskilde att bygga upp eget beredskapslager samt skaffa sig tillräcklig förmåga och kunskap att bli trygg med detta när påfrestningen blivit som störst.

Kommunen kommer vid ett krig/höjd beredskap vara beroende av att så många som möjligt av hushållen är kapabla att garantera sin egen försörjningsförmåga så långt man bara kan vilket tveklöst avlastar kommunen. När kommunen främjar detta bidrar man till att öka hela samhällets kapacitet och motståndskraft genom att viljan hos hushållen att vara behjälpliga och delaktiga blir mycket större i utsträckning än annars.

Så med det sagt är önskan till kommunen att hjälpa medborgarna att bli mer kapabla att ta ansvar för sin egen förmåga att stå emot de påfrestningar som ett krig eller liknande skulle innebära genom att öka kunskapen och insikten hos den enskilde. Detta genom att aktivt och frekvent ta in externa och interna föreläsare/utbildare som medborgarna kan ta del av i det som har med hemberedskap.

✓2. Kontaktuppgifter

Vem är du som lämnar in medborgarförslaget?

Fyll i telefonnummer och e-post om det saknas.

För- och efternamn

PAUL-HENRIK LYCKTBERG

Telefon

0702510393

E-postadress

paul.lycktberg@gmail.com

Notifieringar

E-post

Är det någon mer än du som lämnar in medborgarförslaget?

Nej

Jag godkänner att mina personuppgifter publiceras på kommunens hemsida.

Nej

SÄTERS KOMMUN

Lämna medborgarförslag

Ärendenummer: #10254 | Inskickat av: ERIK JONAS ÖSTLUND | 2024-02-09 21:51

✓1. Medborgarförslaget

Regler för medborgarförslag i Sätters kommun

- Du som lämnar ett förslag måste vara folkbokförd i Sätters kommun.
- Förslaget ska vara undertecknat/digitalt signerat av en eller flera kommuninvånare och bara gälla frågor som kommunen ansvarar för.
- Förslaget får inte handla om personer vara odemokratiska eller rasistiska.
- Varje förslag får bara gälla en fråga och innehålla ett tydligt och konkret förslag som svarar på frågan "Vad vill du att kommunen ska göra?"

Uppfyller ditt medborgarförslag ovanstående regler?

Ja

Vad vill DU att kommunen ska göra?

Skriv kortfattat vad du anser att kommunfullmäktige ska besluta om.

Vi anser att kommunfullmäktiga ska fatta beslut om ny gång- och cykelväg på Kungsvägen, från grusvägen vid Kungsvägen 23 (som leder bort mot tågstationen) bort till järnvägsövergången vid Karl Hedin. Vidare bör en cykelöverfart anläggas mellan Kungsvägen 23 och grusvägen. I ett senare skede bör grusvägen asfalteras och omvandlas till en gång- och cykelväg och sedan sammanbindas med den nya gång- och cykelvägen till centrum.

Motivera ditt förslag

Beskriv varför du anser att Sätters kommun bör fatta det beslut du föreslår. Bifoga gärna dokument, bilder eller filer.

På aktuell sträcka finns i dagsläget två stycken trottoarer, en på vardera sida av bilvägen. Detta är onödigt och trottoaren som finns på sidan mot järnvägen bör rivas och bilvägen flyttas närmare järnvägen och sedan bör trottoaren på sidan med bebyggelse breddas och omvandlas till en säker gång- och cykelväg. Detta för att öka säkerheten för barn, ungdomar och andra oskyddade trafikanter. I dagsläget bor det flera barnfamiljer i området som inte kan ta sig över vägen på ett säkert sätt eller till skolor mm. I industriområdet finns även flera verksamheter som lockar ungdomar och andra så som padelhall, gym och den nyligen öppnade "Lokalen". Även boende vid området bortanför Karl Hedin kommer kunna transportera sig på ett säkrare sätt till området vid Säterdalen och centrum mm. om förslaget antas. Boende på aktuell sträcka kommer även att kunna ta sig ut med bil på ett säkrare sätt då utfarterna har mycket dålig sikt, särskilt där vägen kröks och utfarter är svåra att se, och trafiken på Kungsvägen ofta färdas i en hastighet som överstiger den skyltade. Det är också mycket tung trafik med lastbilar som kör längs vägen och det är rent obehagligt att gå ut med barn på den smala trottoaren.

I och med stängningen av bilinfarten på rv70 och den nya gång- och cykeltunneln så har trafiken ökat markant längs aktuell sträcka på Kungsvägen och det känns otryggt att barn ska färdas på den smala, skydda trottoaren och sedan korsa Kungsvägen utan att det finns ett övergångsställe. Denna åtgärd innebär inga större byggnationer, är kostnadseffektiv, ökar tryggheten, kommer förebygga olyckor samt öka områdets attraktionskraft och göra området på den sidan om järnvägen mer enhetligt utformad.

 medborgarförslag.JPG (2,49 MB)

Samtliga filer ovan finns bifogade i detta dokument, se bifogade filer.

✓2. Kontaktuppgifter

Vem är du som lämnar in medborgarförslaget?

Fyll i telefonnummer och e-post om det saknas.

För- och efternamn

ERIK JONAS ÖSTLUND

Telefon

0735421462

E-postadress

jonas_oestlund@hotmail.se

Notifieringar

E-post

Är det någon mer än du som lämnar in medborgarförslaget?

Nej

Jag godkänner att mina personuppgifter publiceras på kommunens hemsida.

Ja

Kän de boende på Prästgården

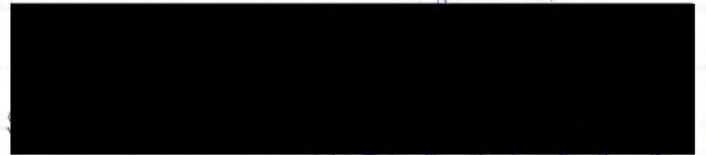
få träffa en hund ibland

Kul, lugnande, stimulerar

sinnena och minnena hos Fd

djurågande/älskande dementa.

förelär Ylva Pagnalin,

men med på Prästgården (GRÖN ÖVRE)
nyinflyttad, älskad vän (hundälskare).

Medborgarförslag

Kf § 9 Nya motioner/medborgarförslag

Ange diarienummer

Beslut

Skriv text här.

Bakgrund och ärendebeskrivning

Skriv text här.

Kf § 10 Information från revisionen

Ange diarienummer

Beslut

Skriv text här.

Bakgrund och ärendebeskrivning

Skriv text här.

Kf § 11 Granskning av efterlevnaden av offentlighetsprincipen

Ange diarienummer

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att begära in yttrande över bifogad revisionsrapport från kommunstyrelsen, berörda nämnder och styrelsen i Säterbostäder AB till fullmäktiges sammanträde den 26 september 2024. Yttrandet bör även lämnas till revisionen för kännedom.

Ärendebeskrivning

Granskning av efterlevnaden av offentlighetsprincipen

KPMG har på uppdrag av Sätters kommuns revisorer och lekmannarevisorerna i Säterbostäder AB genomfört en översiktlig granskning av efterlevnaden av offentlighetsprincipen. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Syftet med granskningen var att bedöma om kommunstyrelsens, berörda nämnder och Säterbostäder AB:s efterlevnad av offentlighetsprincipen är tillfredställande och ändamålsenligt, så att allmänhetens rätt att ta del av allmänna handlingar är tillgodosedd och att det råder en god offentlig ordning.

Granskningsrapporten

”Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen och berörda nämnder delvis har ett ändamålsenligt arbete gällande efterlevnaden av offentlighetsprincipen.

Gällande Säterbostäder AB är vår sammanfattande bedömning att det inte bedrivs ett ändamålsenligt arbete för att säkerställa efterlevnaden av offentlighetsprincipen.

Kommunen

Vår bedömning för kommunen som helhet med granskande nämnder grundar sig på att det finns kommunövergripande styrande dokument och rutiner inom området och det finns ett nätverk med tjänstemän inom kommunen som arbetar för ett likvärdigt arbetssätt avseende allmänna handlingar. Arbetet med informationshanteringsplaner är systematiskt och utvecklat. Dock saknas det systematiska utbildningar för förtroendevalda och anställda samt att den interna kontrollen inom området inte är tillräcklig.

Säterbostäder AB

Vår bedömning gällande bolagets arbete grundar sig på att det i huvudsak saknas styrande dokument inom området, dokumenthanteringsplanen är föråldrad och diariet är inte funktionellt ur ett rättssäkerhetsperspektiv. Utöver det saknas det utbildningar och tillräcklig internkontroll inom området.

Vi bedömer att ett kommunkoncerngemensamt styrande dokument som är tillgängligt för allmänheten skulle stärka arbetet avseende efterlevnaden av offentlighetsprincipen.

Genomförda stickprov visar att skyndsamt handläggning av utlämnande av handlingar delvis sker på effektivt och skyndsamt sätt i kommunen och Säterbostäder AB.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Tillse att det finns kommunkoncerngemensamma styrande dokument inom området.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar kommunstyrelsen, socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, miljö- och byggnämnden, kulturnämnden och Säterbostäder AB att:

- Säkerställa att det finns utbildningar inom området för både förtroendevalda och anställda och att all nyanställd personal får en introduktion inom området.
- Säkerställa följsamhet till styrande dokument och rutiner inom området.
- Säkerställa att det finns aktuella dokumenthanteringsplaner/ - Säkerställa att det finns arkivbeskrivningar.
- Säkerställa att allmänna handlingar utlämnas skyndsamt.
- Säkerställa att privata kommunikationsmedel inte används i tjänsteutövningen.

Vidare rekommenderas Säterbostäder att:

- Tillse att det finns ett rättssäkert diarium.

Kommunrevisorerna och lekmannarevisorerna i Säterbostäder AB rekommenderar fullmäktige att begära in yttrande över bifogad revisionsrapport från kommunstyrelsen, berörda nämnder och styrelsen i Säterbostäder AB till fullmäktiges sammanträde den 26 september 2024. Yttrandet bör även lämnas till revisionen för kännedom.

Till
Kommunfullmäktige

För kännedom
Kommunstyrelsen
Barn- och utbildningsnämnden
Socialnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Miljö- och byggnämnden
Kulturnämnden
Säterbostäder AB

Granskning av efterlevnaden av offentlighetsprincipen

KPMG har på uppdrag av Säters kommuns revisorer och lekmannarevisorerna i Säterbostäder AB genomfört en översiktlig granskning av efterlevnaden av offentlighetsprincipen. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Syftet med granskningen var att bedöma om kommunstyrelsens, berörda nämnder och Säterbostäder AB:s efterlevnad av offentlighetsprincipen är tillfredställande och ändamålsenligt, så att allmänhetens rätt att ta del av allmänna handlingar är tillgodosedd och att det råder en god offentlig ordning.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen och berörda nämnder delvis har ett ändamålsenligt arbete gällande efterlevnaden av offentlighetsprincipen.

Gällande Säterbostäder AB är vår sammanfattande bedömning att det inte bedrivs ett ändamålsenligt arbete för att säkerställa efterlevnaden av offentlighetsprincipen.

Kommunen

Vår bedömning för kommunen som helhet med granskande nämnder grundar sig på att det finns kommunövergripande styrande dokument och rutiner inom området och det finns ett nätverk med tjänstemän inom kommunen som arbetar för ett likvärdigt arbetssätt avseende allmänna handlingar. Arbetet med informationshanteringsplaner är systematiskt och utvecklat. Dock saknas det systematiska utbildningar för förtroendevalda och anställda samt att den interna kontrollen inom området inte är tillräcklig.

Säterbostäder AB

Vår bedömning gällande bolagets arbete grundar sig på att det i huvudsak saknas styrande dokument inom området, dokumenthanteringsplanen är föråldrad och diariet är inte funktionellt ur ett rättssäkerhetsperspektiv. Utöver det saknas det utbildningar och tillräcklig internkontroll inom området.

Vi bedömer att ett kommunkoncerngemensamt styrande dokument som är tillgängligt för allmänheten skulle stärka arbetet avseende efterlevnaden av offentlighetsprincipen.

Genomförda stickprov visar att skyndsamt handläggning av utlämnande av handlingar delvis sker på effektivt och skyndsamt sätt i kommunen och Säterbostäder AB.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Tillse att det finns kommunkoncerngemensamma styrande dokument inom området.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar kommunstyrelsen, socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, miljö- och byggnämnden, kulturnämnden och Säterbostäder AB att:

- Säkerställa att det finns utbildningar inom området för både förtroendevalda och anställda och att all nyanställd personal får en introduktion inom området.
- Säkerställa följsamhet till styrande dokument och rutiner inom området.
- Säkerställa att det finns aktuella dokumenthanteringsplaner/informationshanteringsplaner.

Säters kommun
De förtroendevalda revisorerna

- Säkerställa att det finns arkivbeskrivningar.
- Säkerställa att allmänna handlingar utlämnas skyndsamt.
- Säkerställa att privata kommunikationsmedel inte används i tjänsteutövningen.

Vidare rekommenderas Säterbostäder att:

- Tillse att det finns ett rättssäkert diarium.

Kommunrevisorerna och lekmannarevisorerna i Säterbostäder AB rekommenderar fullmäktige att begära in yttrande över bifogad revisionsrapport från kommunstyrelsen, berörda nämnder och styrelsen i Säterbostäder AB till fullmäktiges sammanträde den 26 september 2024. Yttrandet bör även lämnas till revisionen för kännedom.

DocuSigned by:

38A2FDC650CF425...
Fredrik Andrén
Ordförande i kommunrevisionen

Granskning av efterlevnaden av offentlighetsprincipen

Rapport

Sätters kommun och Säterbostäder AB

KPMG AB

2024-02-22

Antal sidor 21

Bilagor 3

Sätters kommun och Säterbostäder AB
Granskning av efterlevnaden av offentlighetsprincipen

2024-02-22

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	4
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	4
2.2	Revisionskriterier	5
2.3	Metod	5
3	Resultat av granskningen	6
3.1	Reglementen, ägardirektiv och dokumenthantering	6
3.2	Styrande dokument	8
3.3	Hantering av allmänna handlingar	12
3.4	Utbildning och intern kontroll	16
3.5	Stickprovskontroll	18
4	Samlad bedömning och rekommendationer	20
A	Stickprov	23
B	Lagstiftning	24
C	Viktiga begrepp	27

2024-02-22

1 Sammanfattning

KPMG har av Sätters kommuns revisorer och lekmannarevisorerna i Säterbostäder AB fått i uppdrag att översiktligt granska efterlevnaden av offentlighetsprincipen. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Syftet med granskningen är att bedöma kommunstyrelsens, berörda nämnder och Säterbostäder AB:s efterlevnad av offentlighetsprincipen är tillfredställande och ändamålsenligt, så att allmänhetens rätt att ta del av allmänna handlingar är tillgodosedd och att det råder en god offentlig ordning.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen och berörda nämnder delvis har ett ändamålsenligt arbete gällande efterlevnaden av offentlighetsprincipen.

Gällande Säterbostäder AB är vår sammanfattande bedömning att det inte bedrivs ett ändamålsenligt arbete för att säkerställa efterlevnaden av offentlighetsprincipen.

Kommunen

Vår bedömning för kommunen som helhet med granskande nämnder grundar sig på att det finns kommunövergripande styrande dokument och rutiner inom området och det finns ett nätverk med tjänstemän inom kommunen som arbetar för ett likvärdigt arbetssätt avseende allmänna handlingar. Arbetet med informationshanteringsplaner är systematiskt och utvecklat. Dock saknas det systematiska utbildningar för förtroendevalda och anställda samt att den interna kontrollen inom området inte är tillräcklig.

Säterbostäder AB

Vår bedömning gällande bolagets arbete grundar sig på att det i huvudsak saknas styrande dokument inom området, dokumenthanteringsplanen är föråldrad och diariet är inte funktionellt ur ett rättssäkerhetsperspektiv. Utöver det saknas det utbildningar och tillräcklig internkontroll inom området.

Vi bedömer att ett kommunkoncerngemensamt styrande dokument som är tillgängligt för allmänheten skulle stärka arbetet avseende efterlevnaden av offentlighetsprincipen.

Genomförda stickprov visar att skyndsamt handläggning av utlämnande av handlingar delvis sker på effektivt och skyndsamt sätt i kommunen och Säterbostäder AB.

Säters kommun och Säterbostäder AB

Granskning av efterlevnaden av offentlighetsprincipen

2024-02-22

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Tillse att det finns kommunkoncerngemensamma styrande dokument inom området.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar kommunstyrelsen, socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, miljö- och byggnämnden, kulturnämnden och Säterbostäder AB att:

- Säkerställa att det finns utbildningar inom området för både förtroendevalda och anställda och att all nyanställd personal får en introduktion inom området.
- Säkerställa följsamhet till styrande dokument och rutiner inom området.
- Säkerställa att det finns aktuella dokumenthanteringsplaner/informationshanteringsplaner.
- Säkerställa att det finns arkivbeskrivningar.
- Säkerställa att allmänna handlingar utlämnas skyndsamt.
- Säkerställa att privata kommunikationsmedel inte används i tjänsteutövningen.

Vidare rekommenderas Säterbostäder att:

- Tillse att det finns ett rättssäkert diarium.

2 Bakgrund

KPMG har av Sätters kommuns revisorer och lekmannarevisorerna i Säterbostäder AB fått i uppdrag att översiktligt granska efterlevnaden av offentlighetsprincipen. Uppdraget ingår i revisionsplanen för 2023.

Flödet av handlingar i en kommun är omfattande. Handlingar inkommer till kommunen och bolag i form av brev från medborgare och myndigheter, internpost skickas mellan förvaltningar och handläggare samt e-post skickas och tas emot till/från allmänheten, myndigheter, inom och mellan förvaltningar med mera.

”Ny teknik” genom e-post och SMS har inneburit delvis förändrade förutsättningar för hantering av allmänna handlingar. Även införandet av användandet av teams som en lagringsyta av olika handlingar innebär andra förutsättningar i kommunen och ställer krav på en medvetenhet och kunskap kring dokumenthantering och allmänna handlingar. Det finns en risk att kommunens rutiner inte har anpassats till dagens förutsättningar och att offentliga handlingar därav inte blir offentliga. För att kommunen ska kunna upprätthålla en god offentlighetsstruktur är det dessutom väsentligt att kommunens personal erhåller anpassad information och utbildning i offentlighet, sekretess, diarieföring, dokumenthantering och arkivering.

Lagar ställer krav på hur handlingar ska hanteras. Myndighetsinsyn för medborgaren regleras i tryckfrihetsförordningen, offentlighets- och sekretesslagen och arkivlagen. Tryckfrihetsförordningen reglerar vad som är en allmän handling och allmänna handlingars offentlighet. Offentlighets- och sekretesslagen reglerar bland annat krav på registrering av allmänna handlingar och möjligheten att sekretessbelägga handlingar. Arkivlagen behandlar förvaring och förutsättningar för gallring av allmänna handlingar.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Syftet med granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsens, berörda nämnders och Säterbostäder AB:s efterlevnad av offentlighetsprincipen är tillfredställande och ändamålsenligt så att allmänhetens rätt att ta del av allmänna handlingar är tillgodosedd och att det råder en god offentlig ordning.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor

- Fullgör kommunstyrelsen sin skyldighet som arkivmyndighet?
- Finns det aktuella dokumenthanteringsplaner?
- Finns aktuella koncernövergripande styrdokument för hantering av handlingar och allmänna handlingar?
- Finns det rutiner i kommunen och i bolaget för allmänhetens rätt att ta del av allmänna handlingar i enlighet med gällande lagstiftning?
- Har kommunen och bolaget säkerställt att handlingar registreras genom diarieföring eller hålls ordnade på lämpligt sätt? När det gäller handlingar i mail och teams?

2024-02-22

- Finns rutiner som anger att privata mail och andra privata kommunikationsvägar inte ska användas i tjänsteutövningen? Efterlevs befintliga rutiner?
- Har det säkerställts att det finns kunskap om efterforskandeförbud och offentlighet- och sekretesslagen och dataskyddsförordningen vid utlämnande av allmän handling?
- Sker utlämnande av handlingar på ett effektivt och skyndsamt sätt?
- Hur hanteras sekretess över myndighetsgränserna i kommunen? Finns det rutiner för samverkan över myndighetsgränserna?
- Sker det systematiska utbildningar inom området till förtroendevalda och tjänstepersoner?
- Finns ett systematiskt samt dokumenterat internkontrollarbete som säkerställer efterlevnaden av rutinerna avseende offentlighetsprincipen?

Granskningen omfattar kommunstyrelsen, socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, miljö- och byggnämnden, kulturnämnden och Säterbostäder AB.

2.2 Revisionskriterier

I granskningen utgörs revisionskriterierna av:

- 6 kap. 6 § Kommunallagen (2007:725),
- Tryckfrihetsförordningen (1949:105), TF
- Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL
- Arkivlagen (1990:782),
- Arkivförordningen (1991:446),
- Arkivreglement,
- Informationshanteringsplaner/ dokumenthanteringsplaner för kommunstyrelsen, respektive nämnd och kommunalt bolag,
- Interna riktlinjer och rutinbeskrivningar i kommunen och Säterbostäder AB.

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier av reglementen, delegationsordningar, styrande dokument inom området och handböcker. Intervjuer har genomförts med sektorchef kommunstyrelsen, kommunstyrelsens ordförande, nämndssekreterare, kommunsekreterare, registratorer, Vd för Säterbostäder AB, ekonomichef för Säterbostäder AB samt administratör.

Stickprovskontroll av utlämnande av allmän handling har genomförts i samtliga nämnder denna granskning omfattar, kommunstyrelsen och i Säterbostäder AB.

Samtliga intervjuade har fått möjlighet att faktakontrollera rapporten.

3 Resultat av granskningen

3.1 Reglementen, ägardirektiv och dokumenthantering

3.1.1 Reglementen och ägardirektiv

Kommunstyrelsen

Av kommunstyrelsens reglemente¹ framgår att styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Vidare framgår att kommunstyrelsen är ansvarig för beslut om samordning mellan nämnderna och gränsdragning mellan nämndernas kompetens. Kommunstyrelsen ska vidare ha hand om bland annat kommunens dokument- och ärendehanteringssystem samt IT-system.

Enligt reglementet är kommunstyrelsen ansvarig för fortlöpande uppsikt över verksamheten i hel- eller delägda kommunala bolag.

Kommunstyrelsen är även arkivmyndighet.

Övriga nämnder

I de övriga nämndernas reglementen framgår inte några uppgifter som har bäring på granskningens syfte.

Säterbostäder AB

Av ägardirektivet² framgår att Säterbostäder ska följa kommunens utfärdade handlingsprogram, policy, riktlinjer och av kommunfullmäktige antagna mål och anvisningar. Bolaget ansvarar även för att dess verksamhet samordnas med övriga nämnder för att uppnå största möjliga kommunnytta.

3.1.2 Dokumenthantering

Kommunstyrelsen som arkivmyndighet

Arkivreglementet³ är från år 2019 och gäller för samtliga av kommunens myndigheter med tillhörande organ samt aktiebolag, handelsbolag, ekonomiska föreningar och stiftelsen, i vilka kommunen utövar ett rättsligt bestämmandeinflytande exempelvis Säterbostäder AB.

Enligt arkivreglementet är kommunstyrelsen arkivmyndighet och styrelsen ska utöva tillsyn över att kommunens myndigheter, även Säterbostäder AB, fullgör sina skyldigheter beträffande arkivbildningen och dess syften samt över arkivvården i kommunen. Vidare framgår att det ska finnas arkivansvarig och arkivredogörare i respektive myndighet⁴.

¹ Kommunfullmäktige 2023-06-15, §150

² Kommunfullmäktige 2019-09-19, § 201

³ Kommunfullmäktige 2019-06-13, § 170

⁴ Varje nämnd är en egen förvaltningsmyndighet

2024-02-22

Vidare framgår av arkivreglementet att respektive myndighets arkivredovisning ska innehålla en arkivbeskrivning, en klassificeringsstruktur med processbeskrivningar samt en arkivförteckning. Informationshanteringsplaner ska redovisas utifrån klassificeringsstrukturen med processbeskrivningarna. Respektive myndighet är enligt reglementet i sin tur ansvarig för att kartlägga och beskriva de processer som förekommer i sin verksamhet.

3.1.3 Informationshanteringsplan

Kommunstyrelsen har i september 2022 fastställt en informationshanteringsplan⁵. I planen anges instruktioner för vad informationshanteringsplaner ska innehålla samt hur de ska struktureras. Enligt uppgift reviderar kommunstyrelsen och nämnderna sina respektive informationshanteringsplaner årligen

Socialnämnden har i april 2022 fastställt en informationshanteringsplan⁶.

Barn- och utbildningsnämnden har i juni 2023 fastställt en informationshanteringsplan⁷.

Miljö- och byggnämnden har januari 2023 fastställt en informationshanteringsplan⁸.

Kulturnämnden har i juni 2022 har fastställt en informationshanteringsplan⁹.

Samhällsbyggnadsnämnden har i januari 2023 antagit en informationshanteringsplan¹⁰.

Vi har tagit del av kommunstyrelsens¹¹, socialnämnden¹², barn- och utbildningsnämndens, miljö- och byggnämndens¹³ samt kulturnämndens¹⁴ respektive arkivbeskrivning. Kommunstyrelsens arkivbeskrivning finns i informationshanteringsplanen. Barn- och utbildningsnämndens arkivbeskrivning saknar datering. Enligt uppgift har samhällsbyggnadsnämnden en arkivbeskrivning under framtagande.

3.1.4 Säterbostäder

Säterbostäder AB:s dokumenthanteringsplan är från 2001¹⁵ och följer inte samma struktur som nämndernas och kommunstyrelsens informationshanteringsplaner. Planen behandlar exempelvis inte handlingar tillkomna eller inkomna via sociala medier eller e-post. I intervju med Säterbostäder beskrivs att de vet att deras dokumenthanteringsplan är gammal men några aktiva åtgärder är inte vidtagna för att uppdatera den. Säterbostäder AB saknar även arkivbeskrivning.

Även kommunstyrelsens ordförande beskriver att han har kännedom att det finns behov av åtgärder inom området för Säterbostäder AB samt att kommunen har erbjudit

⁵ Kommunstyrelsen 2022-09-06, §117

⁶ Socialnämnden 2023-04-13, § 41

⁷ Barn- och utbildningsnämnden 2023-06-14, § 59

⁸ Miljö- och byggnämnden 2023-01-18, § 10

⁹ Kulturnämnden 2022-06-02, § 45

¹⁰ Samhällsbyggnadsnämnden daterat 2023- 01-25, § 18

¹¹ Kommunstyrelsen 2022-09-06, § 117

¹² Socialnämnden 2020-04-09, § SN 48

¹³ Miljö- och byggnämnden 2021-09-15, § 133

¹⁴ Kulturnämnden 2021-03-18, § 20

¹⁵ Dokumenthanteringsplan 2001-10-01

stöd i dessa frågor. Några aktiva åtgärder är vid tidpunkten för intervjun inte vidtagna av kommunstyrelsen som arkivmyndighet.

3.1.5 Bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsen delvis fullgjort sin skyldighet som arkivmyndighet.

Vår bedömning baserar vi på att det arkivbeskrivningar för kommunstyrelsen, nämnderna förutom för samhällsbyggnadsnämnden och Säterbostäder AB. Vi baserar även vår bedömning på om det finns aktuella informationshanterings/dokumenthanteringsplaner.

Vi bedömer att det finns aktuella informationshanteringsplaner/dokumenthanteringsplaner för kommunstyrelsen och nämnderna men inte för Säterbostäder AB.

För Säterbostäders räkning är dokumenthanteringsplanen föråldrad. Den följer inte den gemensamma strukturen och den saknar exempelvis vissa handlingstyper såsom e-post och sociala mediekkanaler.

Utöver det saknar Säterbostäder AB även en arkivbeskrivning. Vi anser att detta sammantaget utgör en brist som inte är försumbar. Vi ser detta som särskilt allvarligt då förhållanden gällande Säterbostäder AB är känt för ledamöter i kommunstyrelsen utan att åtgärder, vid tidpunkten för granskningen, har vidtagits.

3.2 Styrande dokument

3.2.1 Koncernövergripande

Gallring av handlingar av tillfällig eller ringa betydelse

Kommunfullmäktige har år 2018 fattat ett kommungemensamt gallringsbeslut av handlingar av tillfälliga eller ringa betydelse¹⁶. Beslutet gäller för samtliga myndigheter i Säters kommun det vill säga samtliga nämnder och majoritetsägda kommunala bolag såsom Säterbostäder AB.

Gallringsbeslutet är tillämpningsbart på handlingar med liten eller kortvarig betydelse. Om det finns myndighetsspecifika och verksamhetsspecifika gallringsbeslut ska dessa tillämpas före reglerna som anges i detta gallringsbeslut.

3.2.2 Kommunen

Taxa för kopia och utlämnande av allmän handling

Kommunfullmäktige har år 2020 beslutat om taxa för kopiering och utlämnande av allmänna handlingar¹⁷. Taxan ska tillämpas av kommunens samtliga verksamheter och är gällande vid utlämnade av handlingar samt vid utskrift, kopiering och scanning av medtaget material. Vidare ska kommunen endast lämna ut handlingar i form av

¹⁶ Kommunfullmäktige 2018-09-20, § 88

¹⁷ Kommunfullmäktige 2020-12-03, § 214

2024-02-22

utskrifter och kopior på papper, USB-minnen samt över e-post. Elektroniska kopior är inte avgiftsbelagda.

Delegationsordningar

Av kommunstyrelsens¹⁸, socialnämndens¹⁹, barn- och utbildningsnämndens²⁰, samhällsbyggnadsnämndens²¹, miljö- och byggnämndens²², kulturnämndens²³ delegationsordningar framgår vem som har befogenhet att avslå begäran om utlämnande av allmän handling.

Det framkommer vid intervjuer att det finns ett administrativt nätverk i kommunen bestående av registratorer, nämndssekreterare och kommunsekreterare. I nätverket förs det dialog om tillgängligheten för personer som har delegation på att lämna ett avslag på utlämnande av allmän handling är tillräcklig för en effektiv process för utlämnande.

Informationssäkerhet

Kommunfullmäktige har år 2017 antagit en informationssäkerhetspolicy²⁴. Policyn gör gällande att samtliga av kommunens informationstillgångar ska vara: konfidentiell, riktig, spårbar och tillgänglig. I samband med faktakontrollen får vi ta del av informationssäkerhetspolicy från 2023.²⁵

Kommunstyrelsen har år 2017 upprättat riktlinjer för ledningssystem för informationssäkerhet (LIS)²⁶. Riktlinjerna gör gällande att dokument som upprättas i informationssäkerhetsarbetet ska hållas samlade i en handbok för informationssäkerhet.

Utöver dessa dokument finns vägledning för informationssäkerhet från år 2017²⁷. Det sker inte någon hänvisning i vägledningen till varje sig policy eller riktlinje i området.

Av vägledningen framgår hur information ska hanteras och lagras av medarbetare. Det framgår exempelvis översiktligt vad som gäller för hantering och kommunicering via e-post och att det inte är tillåtet att öppna sin privata e-post på kommunens datorer.

Både informationssäkerhetsriktlinjen och vägledningen hänvisar till personuppgiftslagen som upphört att gälla år 2018²⁸.

¹⁸ Kommunstyrelsen 2022-09-06, § 116

¹⁹ Socialnämnden 2023-02-16, § 16

²⁰ Barn- och utbildningsnämnden 2023-02-22, § 20

²¹ Samhällsbyggnadsnämnden 2023-01-11, § 5

²² Miljö- och byggnämnden 2023-06-14, § 88

²³ Kulturnämnden 2023-02-01, § 7

²⁴ Kommunfullmäktige 2017-02-23, § 19

²⁵ Kommunfullmäktige 2023-06-15, § 147

²⁶ Kommunstyrelsen 2017-03-21, § 33

²⁷ Vägledning 2017-05-21

²⁸ Upphört att gälla 2018-05-25

2024-02-22

Riktlinjer för hantering av e-post

Kommunstyrelsen har år 2018 upprättat en riktlinje för hantering av e-post²⁹. Det framgår inte av dokumentets försättsblad att det är en riktlinje.

Enligt riktlinjen är det bland annat inte tillåtet att skicka e-post med känsliga uppgifter som till exempel personnummer eller hälsouppgifter.

Varje myndighet ska ha en myndighetsbrevlåda och utöver myndighetsbrevlådan kan en eller flera funktionsbrevlådor finnas för specifika områden i förvaltningen. E-post som utgör allmän handling ska styras direkt till rätt brevlåda.

Vidare framgår att tilldelning av behörigheter till myndighets- och funktionsbrevlådorna ska säkerställa att inte fler medarbetare än nödvändigt får tillgång till informationen. Om e-post med extern avsändare inkommer till en myndighetsbrevlåda ska ett automatgenererat svar skickas.

Av riktlinjen framgår vidare att det ska finnas daglig bevakning av funktionsbrevlådorna vid sjukdom eller semestern då e-post inte får ligga öppen.

Om en tjänsteperson använder automeddelande vid ledighet eller frånvaro ska en text med information om hur förvaltningen behandlar personuppgifter bifogas, alternativt länka till riktlinjer om personuppgiftsbehandling på hemsidan. Det är medarbetaren som avgör om ett e-postmeddelande den mottar är en allmän handling och kan i detta få stöd av registrator vid bedömning. Av riktlinjen framgår att e-posten inte får användas på ett olagligt eller oetiskt sätt eller för affärsändamål av privat karaktär.

E-post som kräver svar ska besvaras inom två arbetsdagar. Om det inte är möjligt att lämna ett svar till frågeställaren ska en bekräftelse på mottagande samt önskan om uppskov skickas.

Riktlinjer för sociala medier

Kommunstyrelsen har år 2021 antagit riktlinjer för sociala medier³⁰.

Av riktlinjerna framgår att samtliga ansökningar om att skapa sidor och användare i tjänsten hos en sektor ska beredas av kommunikationschef och beslutas av kommunledningsgruppen. Kommungemensam närvaro på sociala medier är kommunikationsavdelningen ansvarig för. Kommunikationschef utser vem eller vilka som får publicera på kommungemensamma kanaler.

För besökare på kommunens sociala medier ska bland annat ansvarig kontaktperson och information om hur personuppgifter hanteras framgå. Vidare ska det även framgå att publiceringar är allmänna handlingar och kan diarieföras.

Vidare framgår att svar ska lämnas på sociala medier inom 24 timmar med undantag för helg. Ifall ett ärende uppstår ska innehåll från sociala medier överföras till ett diarium. Varje sektor är ansvarig för att gallra utifrån sin informationshanteringsplan.

Om närvaro på sociala medier avslutas ska detta E-arkiveras.

²⁹ Kommunstyrelsen 2018-09-04, § 119

³⁰ Kommunstyrelsen 2021-09-07, § 108

2024-02-22

Handböcker

I kommunen finns handbok för *hantering och registrering av handlingar* från år 2015³¹ och *handbok för information i analog eller digital form*. Handböckerna är inte antagna av kommunstyrelse eller nämnd. Den första nämnda handboken behandlar hantering och registrering av handlingar och ska fungera som ett stöd för handläggare, registratorer och arkivredogörare och är övergripande och gemensamt för kommunens samtliga sektorer. Denna handbok upprättades i samband med att ett nytt ärendehanteringssystem infördes.

Handbok för information i analog eller digital form finns i digital form på kommunens intranät och behandlar instruktioner/information kopplat till följande områden: allmän handling, avtal, diarium, postöppning, registrering, sekretess, signering av handling, upphandling, utlämnande av allmän handling samt ärendehantering. I intervjuer beskrivs att nämndsekreterarna har tagit fram denna handbok. Till respektive instruktion/information som ingår i handboken finns en namngiven registrator eller nämndsekreterare som medarbetare kan ta kontakt med för information.

I intervjuer framkommer att det inte finns något behov av en ärendehandbok eller motsvarande som beskriver den politiska beslutsprocessen.

3.2.3 Säterbostäder AB

Taxa för kopia och utlämnande av allmän handling

Styrelsen i Säterbostäder AB har år 2022 fastställt taxa vid utlämnande och kopiering av handlingar vid Säterbostäder AB och Säters kommuns fastighets AB³². Den fastställda taxan utgår från den taxa kommunfullmäktige beslutat om.

Delegation

Av intervju framgår att VD har delegation på att fatta beslut om att avslå begäran om utlämnande av handling. Vi har inte tagit del av en delegationsordning som styrker detta. Vidare framgår av intervju att denna punkt ska läggas till och revideras i delegationsordningen vid bolagets styrelsemöte i december 2023³³.

Riktlinjer och rutiner för hantering av e-post, sociala media och utlämnande av allmän handling och opreciserat dokument

Bolaget beskriver att det saknar skriftliga riktlinjer/rutiner för hantering av e-post och sociala medier. Bolaget är däremot aktivt i sociala medier.

Det finns i Säterbostäder AB ett opreciserat dokument som beskriver att bolaget omfattas av tryckfrihetsförordningen och offentlighet- och sekretesslagen. Dokumentet beskriver enkelt vad en allmän handling är, begränsningar i handlingsoffentligheten samt att en begäran om att ta del av en allmän handling ska behandlas skyndsamt.

³¹ Daterad 2015 -10-28

³² Säterbostäder AB 2022-11-25

³³ E-post meddelande till KPMG daterat 2023-12-01

2024-02-22

3.2.4 Bedömning

Vi bedömer att det i allt väsentligt inte finns koncernövergripande styrande dokument för hantering av handlingar och allmänna handlingar.

Bedömningen baserar vi på att det saknas koncernövergripande styrande dokument inom området, med undantag för kommunfullmäktiges gallringsbeslut. Vi anser att detta utgör en brist. Därtill noterar vi att styrande dokument inom området hänvisar till personuppgiftslagen och inte dataskyddsförordningen, då personuppgiftslagen upphört att gälla.

För att säkerställa en enhetlig hantering av handlingar, allmänna handlingar, allmänhetens rätt att få ta del av allmänna handlingar och efterlevnaden av offentlighetsprincipen inom kommunkoncernen anser vi att det med fördel kan finnas ett gemensamt styrande dokument som är politiskt beslutat för hela kommunkoncernen. Ett sådant styrande dokument kan dels innehålla delar av den information som de styrande dokumenten för kommunens räkning innehåller, dels delar av innehållet i de två kommunala handböckerna samt att den politiska ärendeprocessen kan ingå. Ska ett sådant sammanfogat styrande dokument gälla för Säterbostäder AB ska styrdokumentet beslutas av kommunfullmäktige, fastställas av bolagstämman och sedan med fördel även antas av styrelsen för Säterbostäder AB.

Vi anser att genom att sammanföra dessa olika styrande dokument i ett gemensamt dokument kan det vara lättare att göra rätt både för medarbetare och förtroendevalda i detta ämne. Vi anser även att ett sådant styrande dokument med fördel kan vara tillgängligt för medborgare så att medborgarna på så sätt får både information och kunskap om vad som gäller i ämnet. På sätt stärks även allmänhetens kunskap inom området.

Vi bedömer att det i allt väsentligt finns rutiner i kommunen för allmänhetens rätt att ta del av allmänna handlingar i enlighet med gällande lagstiftning.

Det finns även utsedda delegater i kommunstyrelsen och nämndernas delegationsordningar för att avslå begäran om allmän handling. Att så är fallet bedömer vi tillgodoser allmänhetens rätt att ta del av allmänna handlingar.

Vi bedömer att det för bolagets räkning saknas rutiner inom området för att allmänhetens rätt att ta del av allmänna handlingar ska tillgodoses.

Bedömningen baserar på att vi inte tagit del styrande dokument eller rutiner inom området samt vi inte har tagit del av skriftlig dokumentation som anger att styrelsen delegerat befogenhet att avslå begäran om allmän handling.

3.3 Hantering av allmänna handlingar

3.3.1 Kommunen

Diarieföring

Av handbok för *hantering av information i analog eller digital form* framgår bland annat vad ett diarium är, vad det ska innehålla samt vilka handlingar som inte behöver

2024-02-22

registreras. Handboken gör även gällande att kommunens registrator har huvudansvaret för diariet.

Handbok för hantering av information i analog eller digital form anger bland annat exempel på typer av handlingar som inte är allmänna handlingar och inte behöver diarieföras. Vidare framgår exempel på när handlingar som har uppenbar ringa betydelse för myndigheternas verksamhet inte behöver registreras.

Det beskrivs i intervjuer att det finns ett gemensamt arbetssätt när det gäller diarieföring. Merparten av registratorerna har gått samma interna utbildning samt träffas regelbundet i ett kommunövergripande nätverk för att få ett enat arbetssätt i dessa frågor. Vidare framgår att det tas ställning till om handlingen omfattas av sekretess i samband med diarieföringen. Av handboken framgår att sekretessbelagdinformation som inkommer via e-post ska diarieföras och sedan omgående gallras från e-postens inkorg.

Det beskrivs vidare att det är olika behörigheter i ärendehanteringssystemet mellan nämnderna (myndigheterna). Registrator och nämndsekreterare har inte behörighet till andra diarium än inom sitt arbetsområde. Hanteringen av handlingar mellan de olika nämnderna sker därför på samma som för handlingar inkomna till kommunen. Vid utlämnande av handling mellan kommunens olika myndigheter sker en sekretessprövning i det fall sekretess misstänks förekomma för hela eller delar av handlingen. Vidare beskrivs att arbetsmaterial mellan nämnderna inte lämnas ut.

Enligt uppgift finns det inte någon skriftlig rutin eller arbetssätt för hur handlingar från molntjänster som till exempel Teams ska registreras i diariet. Det beskrivs att teams inte används för att spara handlingar i.

Utlämning av allmänna handlingar

Det beskrivs i intervjuer samt framgår av handboken att den som begär att del av en allmän handling inte behöver uppge sitt namn eller syftet med sin begäran. Vidare framgår att om en person däremot begär en handling med sekretessbelagda uppgifter ska tjänstepersonen fråga vem personen är och vad ska använda handlingen till. Detta för att kunna genomföra en sekretessprövning och lämna ett eventuellt avslagsbeslut. Vid sekretess ska ett fåtal nämndssekreterare/registratorer, enligt uppgift, tillämpa ett arbetssätt där de besvarar begäran om att ta del av en allmän handling genom att meddela att handlingen omfattas av sekretess och ifall det önskas få ett överklagningsbeslut.

Handboken anger inte att regleringar i dataskyddsförordningen ska beaktas vid begäran om att ta del av allmän handling.

Enligt uppgift saknas skriftlig rutin för utlämnande av tjänstepersons e-post. Det beskrivs att det exempelvis inte finns rutiner som anger att den vars e-post som begärs ut inte själv ska omhändertaga begäran.

Av intervju framgår att det i kommunens administrativa nätverk för registratorer och nämndssekreterare förs dialog för att tillse en likvärdig hantering avseende utlämnande av allmänna handlingar. Det är även registrator och nämndssekreterare som oftast handhar begäran om allmän handling och ger stöd i dessa frågor till övriga i kommunen.

2024-02-22

Användandet av privat e-post och privat utrustning

I riktlinjer för hantering av e-post anges att privat e-postadress inte får användas i tjänsten. Det framkommer i intervjuer att det inte finns kännedom om privat e-post används i tjänsten.

Av vägledningen för informationssäkerhet framgår att privatutrustning inte ska användas för arbetsrelaterade sammanhang, exempelvis får man inte lagra arbetsrelaterad information i original på privat medium, eller i ej godkända applikationer exempelvis "Dropbox". Vidare framgår av vägledningen att sekretessbelagd information inte får tas utanför systemet samt att sekretesskyddad information och känsliga personuppgifter inklusive personnummer inte får skickas med e-post eller i inlägg i kommunens sociala medier. Enligt vägledningen är det närmaste chef som ansvarar för att medarbetare har kännedom om vägledningen.

3.3.2 Säterbostäder

Diarieföring

Enligt intervju har Säterbostäder AB inte ett ärendehanteringssystem för diarieföring av allmänna handlingar. Bolaget registrerar handlingar i en Excel-fil med en ny flik för varje år och märker den fysiska handlingen med diarienumret och förvarar handlingen i en mapp. Handlingarna klassificeras inte i Excel-filen och registreras med löpande nummerserie. Det beskrivs att det görs backup på Excel listan varje natt. Någon riskbedömning eller motsvarande har inte gjorts utifrån risken att hela eller delar av Excel-filen raderas.

När det gäller dokumentation av upphandlingar finns det ett system som underlagen dokumenteras i.

I bolaget saknas skriftlig rutin för all form av e-posthantering och användandet av teams. Några handlingar sparas inte i teams enligt uppgift.

Utlämnande av allmänna handlingar

Säterbostäder AB har ospecificerat dokument där det översiktligt beskrivs hur hantering av utlämnande av allmän handling ska gå till. I beskrivningen framgår inte heller att dataskyddsförordningen ska beaktas vid utlämnande av allmän handling. Det framgår dock kort information om sekretess. Det beskrivs i intervju att det sällan förekommer begäran om utlämnande av allmän handling. I intervju beskrivs hur de går till väga i det fall en begäran inkommer om att ta del av allmän handling.

Användandet av privat e-post och privat utrustning

Det saknas rutiner om hantering av privat e-post i tjänsten. Vi har inte i samband med granskningen tagit del av någon information om rutiner kring användandet av privat utrustning i tjänsten.

2024-02-22

3.3.3 Bedömning

Kommunen

Vi bedömer att kommunen i allt väsentligt säkerställt att handlingar registreras genom diarieföring eller hålls ordnade på lämpligt sätt.

Vår bedömning baseras på att det finns rutiner och arbetssätt gällande diarieföring av handlingar. Rutinerna och arbetssätten kan dock förstärkas när det exempelvis gäller uppgifter i molntjänster.

Vi bedömer att kommunen delvis har rutiner för samverkan över myndighetsgränserna gällande sekretess över myndighetsgränserna.

Det finns skriftliga rutiner för utlämnande av allmän handling som används när det gäller förhållande mellan två myndigheter inom kommunen. Dock saknas det skriftliga rutiner som uttryckligen avser sekretess över myndighetsgränserna inom kommunen.

Vi bedömer att kommun i allt väsentligt har rutiner som anger att privata mail och andra privata kommunikationsvägar inte ska användas i tjänsteutövningen.

Bedömningen baserar vi på att det finns skriftliga och kända rutiner avseende hantering av användandet av privat e-post och utrustning.

Vi bedömer att kommunen i allt väsentligt säkerställt att det finns kunskap om efterfråganförbud, offentlighets- och sekretesslagen och dataskyddsförordningen vid utlämnande av allmän handling.

Bedömningen baserar vi på att det finns skriftliga rutiner och arbetssätt i kommunen vid utlämnande av allmän handling gällande sekretess och efterforskanförbud. I rutinerna saknas däremot information om att även dataskyddsförordningen ska beaktas vid utlämnande av allmän handling. Rutinerna bör även kompletteras med hur begäran av e-post ska ske för att säkerställa att uppgifter exempelvis inte raderas.

Vi bedömer att om begäran om allmän handling oftast hanteras av nämndsekreterare och registrator ökar förutsättningarna för att säkerställa att det finns kunskap kring efterforskanförbud, sekretess och dataskyddsförordningen vid utlämnande av en allmän handling.

Säterbostäder AB

Vi bedömer att Säterbostäder AB inte säkerställt att handlingar registreras genom diarieföring eller hålls ordnade på lämpligt sätt.

Vi anser att de föreligger allvarliga brister gällande bolagets hantering av allmänna handlingar med anledning av att Excel används som ett diarium samt att det saknas styrande dokument och skriftliga rutiner. Vi anser inte att ett diarium baserat på Excel säkerställer en rättssäker och robust hantering av handlingar.

2024-02-22

Vi bedömer att Säterbostäder AB inte har rutiner som anger att privata mail och andra privata kommunikationsvägar inte ska användas i tjänsteutövningen.

Bedömningen baserar vi på att det saknas skriftliga rutiner inom området.

Vi bedömer att Säterbostäder AB inte säkerställt att det finns kunskap om efterfråganförbud, offentlighets- och sekretesslagen och dataskyddsförordningen vid utlämnande av allmän handling.

Bedömningen baserar vi på att det saknas styrande dokument och rutiner inom området.

3.4 Utbildning och intern kontroll

3.4.1 Kommunen

Utbildning

Av vägledning för informationssäkerhet framgår att nyanställda ska genomgå utbildning i informationssäkerhet via kommunens intranät. Utbildningen ska även genomföras om nya arbetsverktyg införs eller om arbetssätt förändras.

Av intervju framgår att även förtroendevalda genomgår utbildningen avseende informationssäkerhet. Vid dessa tillfällen kan även en del tjänstepersoner delta. Någon utbildning gällande offentlighetsprincipen genomförs inte enligt beskrivning för de förtroendevalda.

Enligt uppgift finns det inte någon systematiserad utbildning avseende offentlighetsprincipen och hantering av allmänna handlingar för de anställda. Kommunens registratorer och nämndssekreterare har genomfört internutbildningar vid förfrågan. Det beskrivs vidare att vid nyanställning av medarbetare sker det inte någon introduktion till offentlighetsprincipen och hur den ska tillämpas.

Intern kontroll

Kommunstyrelsens internkontrollplan 2023³⁴ innehåller flertal kontrollpunkter, däribland informationssäkerhet. Kontrollpunkten utgår från risken att medarbetare inte har relevant kunskap för bland annat datoranvändning och hantering av e-post. Av intervju framgår att kommunstyrelsesektorn inte upplever att det finns brister i hantering av allmänna handlingar.

Socialnämndens internkontrollplan 2023³⁵ innehåller en kontrollpunkt kopplat till inskanning av social dokumentation inom personlig assistans. För att hantera kontrollpunkten ska sektorn upprätta och kontrollera efterlevnad av rutin. Verksamhetschef funktionsnedsättning är huvudansvarig och närmsta chef är kontrollansvarig. Arbetet ska följas upp tre gånger per år, i juni, september och december. Socialnämnden ska ta del av uppföljning en gång per år i samband med årsbokslut.

³⁴ Kommunstyrelsen 2023-03-07, § 73

³⁵ Socialnämnden 2023-03-09, § 30

2024-02-22

Samhällsbyggnadsnämndens internkontrollplan 2023³⁶ innehåller en kontrollpunkt kopplat till diarieföring av inkomna handlingar. För att hantera kontrollpunkten ska handläggare dagligen kontrollera av post och ärendelistan. Verksamhetschef är ansvarig. Enheterna ska åiterrapportera till sektorchef eller nämnden.

Miljö- och byggnämndens internkontrollplan 2023³⁷ innehåller en kontrollpunkt kopplat till diarieföring av inkomna handlingar. För att hantera kontrollpunkten ska handläggare dagligen kontrollera av post och ärendelistan. Enhetschef är ansvarig och ska åiterrapportera till sektorchef eller nämnden.

Barn- och utbildningsnämndens internkontrollplan 2023³⁸ och kulturnämndens internkontrollplan 2023³⁹ har inga kontrollpunkter med direkt bäring på offentlighetsprincipen.

Vid intervjuer framkommer att det inte sker någon annan uppföljning än via den interna kontrollen avseende uppföljning av efterlevnaden av offentlighetsprincipen.

3.4.2 Säterbostäder AB

Utbildning

Enligt uppgift har det inte genomförts utbildningar inom Säterbostäder AB kopplat till offentlighetsprincipen och hantering av allmänna handlingar. Information och påminnelser kan sporadiskt skickas ut i organisationen om offentlighetsprincipen.

I samband med faktakontroll uppges att samtliga nyanställda får introduktion i offentlighetsprincipen. Vi har inte tagit del av något revisionsbevis som styrker detta.

Internkontroll

Vi har tagit del av bolagets internkontrollplan⁴⁰ och den innehåller inte några kontrollpunkter med bäring på granskningens syfte.

3.4.3 Bedömning

Vi bedömer att det inte genomförs systematiska utbildningar för förtroendevalda och tjänstepersoner.

Vår bedömning är baserad på avsaknaden av revisionsbevis.

Vi bedömer att det inte finns ett systematiskt samt dokumenterat internkontrollarbete som säkerställer efterlevnaden av rutinerna avseende offentlighetsprincipen.

Vi anser att kommunstyrelsens, nämndernas och Säterbostäders interna kontroll gällande efterlevnaden av offentlighetsprincipen bör utvecklas.

³⁶ Samhällsbyggnadsnämnden 2023-03-29, § 52

³⁷ Miljö- och byggnämnden 2023-02-15, § 30

³⁸ Barn- och utbildningsnämnden 2023-03-22, § 31

³⁹ Kulturnämnden 2023-03-09, § 22

⁴⁰ Daterad 2022-04-29

3.5 Stickprovskontroll

Som en del i granskningen har vi genomfört 21 stickprovskontroller i syfte att bedöma efterlevnad av offentlighetsprincipen.

Begäran om utlämning av handling har skickats från fiktiva e-postadresser till:

- Kommunens och Säterbostäders funktionsbrevlåda
- Särskilda funktionsbrevlådor för en specifik verksamhet
- Tjänstepersoner

De handlingar som begärts ut är budget, verksamhetsplan, ägardirektiv, lönelista, personallista, facklig tillhörighet, riktlinjer, bygglovsbeslut och beslut om föreningsbidrag. Under bilagor⁴¹ framgår när begäran har skickats, när vi har mottagit svar på frågan samt om automatiska svar har getts vid första utskick. Det framgår även om vi har mottagit det underlag som begärts ut samt ifall mottagaren givit oss ytterligare information. Det första utskicket gjordes 19 juni och stickprovet har avslutats 28 augusti.

Stickproven visar att i 11 fall av 21 har vår begäran besvarats inom två dagar. Totalt har 17 av 21 begäran besvarats, varav 6 har utlämnats efter två dagar.

Tre av våra förfrågningar har inte besvarats medan en inte har lämnats ut. I två fall har e-postadresser som vi hämtat från kommunens webbplats varit ogiltiga och i ett fall har vi inte erhållit någon kontakt överhuvudtaget. I ett fall har vår begäran inte besvarats fullständigt trots upprepade förfrågningar. Orsak till att den information vi efterfrågade inte har utlämnats har vi inte tagit del av. Av 21 begäran har vi mottagit 11 autosvar vid första utskick. Autosvar har inkommit vid utskick till den kommunövergripande funktionsbrevlådan, tjänstepersoner på semester samt vid ogiltiga e-postadresser. Vi kan dock notera att det finns en avvikelse avseende autosvar från kommunens övergripande funktionsbrevlåda då ett av våra utskick inte besvarats med ett autosvar. I ett fall mottog vi ett autosvar om semester utan någon vidarehänvisning till annan person.

Vid samtliga begäran om utlämning har ingen efterfrågan gjorts om varför handlingarna efterfrågades eller vem som gjorde efterfrågan. I flertal fall har mottagaren efterfrågat mer specifik information om ärendet såsom efterfrågat årtal på handling samt ifall det är av intresse att utlämna förvaltningsövergripande dokument på grund av avsaknad på avdelnings- eller enhetsspecifika dokument. I två fall har vår begäran tolkats bokstavligt avseende benämning på befattningar utan vidare behjälplighet. Se tabell nedan för en sammanställning av begärda handlingar.

⁴¹ Se bilaga 1

2024-02-22

Tabell 1. Kommunen

Antal begärda handlingar	Antal handlingar som utlämnats inom två dagar	Antal handlingar som lämnats ut efter två dagar	Antal handlingar som inte utlämnats	Antal uteblivna svar
18	10	5	0	3

Tabell 2. Säterbostäder AB

Antal begärda handlingar	Antal handlingar som utlämnats inom två dagar	Antal handlingar som lämnats ut efter två dagar	Antal handlingar som inte utlämnats	Antal uteblivna svar
3	1	1	1	0

3.5.1 Bedömning

Vi bedömer att kommunens och Säterbostäder AB:s utlämnande av handlingar sker delvis på ett effektivt och skyndsamt sätt.

Vi anser att handlingarna vi begärt inom ramen för vårt stickprov har varit av enklare form och således ska svar på begäran lämnas inom två dagar. Utifrån genomfört stickprov kan vi konstatera att utlämnandet av allmänna handlingar inte skett på ett effektivt och skyndsamt sätt vid samtliga tillfällen.

4 Samlad bedömning och rekommendationer

Syftet med granskningen var att bedöma kommunstyrelsen, berörda nämnder och Säterbostäder AB:s efterlevnad av offentlighetsprincipen är tillfredställande och ändamålsenligt så att allmänhetens rätt att ta del av allmänna handlingar är tillgodosedd och att det råder en god offentlig ordning.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen och berörda nämnder delvis har ett ändamålsenligt arbete gällande efterlevnaden av offentlighetsprincipen.

Gällande Säterbostäder AB är vår sammanfattande bedömning att det inte bedrivs ett ändamålsenligt arbete för att säkerställa efterlevnaden av offentlighetsprincipen.

Kommunen

Vår bedömning för kommunen som helhet med granskande nämnder grundar sig på att det finns kommunövergripande styrande dokument och rutiner inom området, det finns ett nätverk inom kommunen som arbetar för ett likvärdigt arbetssätt avseende allmänna handlingar och arbetet med informationshanteringsplaner är systematiskt och utvecklat. Dock saknas det systematiska utbildningar för förtroendevalda och anställda samt att den interna kontrollen inom området bör utvecklas.

Säterbostäder AB

Vår bedömning gällande bolagets arbete grundar sig på att det i huvudsak saknas styrande dokument inom området, dokumenthanteringsplanen är föråldrad och diariet är inte funktionellt ur ett rättssäkerhetsperspektiv. Utöver det saknas det utbildningar och internkontroll inom området.

Vi bedömer att ett kommunkoncerngemensamt styrande dokument som är tillgängligt för allmänheten skulle stärka arbetet avseende efterlevnaden av offentlighetsprincipen. Vi ser även fördelar att representanter från bolaget ingår i kommunens befintliga nätverk för att ta del av kunskap och skapa en likvärdighet inom koncernen.

Genomförda stickprov visar att skyndsamt handläggning av utlämnande av handlingar delvis sker på effektivt och skyndsamt sätt i kommunen och Säterbostäder AB.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Tillse att det finns koncerngemensamma styrande dokument inom området.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar kommunstyrelsen, socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, miljö- och byggnämnden, kulturnämnden och Säterbostäder AB att:

- Säkerställa att det finns utbildningar inom området för både förtroendevalda och anställda och att all nyanställd personal får en introduktion inom området.
- Säkerställa följsamhet till styrande dokument och rutiner inom området.

Säters kommun och Säterbostäder AB

Granskning av efterlevnaden av offentlighetsprincipen

2024-02-22

- Säkerställa att det finns aktuella dokumenthanteringsplaner/informationshanteringsplaner.
- Säkerställa att det finns arkivbeskrivningar.
- Säkerställa att allmänna handlingar utlämnas skyndsamt.
- Säkerställa att privata kommunikationsmedel inte används i tjänsteutövningen.

Vidare rekommenderas Säterbostäder att:

- Tillse att det finns ett rättssäkert diarium.

Sätters kommun och Säterbostäder AB
Granskning av efterlevnaden av offentlighetsprincipen

2024-02-22

Datum som ovan

KPMG AB

Linnea Grönvold
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Maria Wiksten
Verksamhetsrevisor

Liam Alldén
Verksamhetsrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

2024-02-22

A Stickprov

Bilaga 1.

Utskick	Svar	Autosvar första utskick	Påminnelse	Efterfrågat underlag	Typ av underlag	Övrigt
2023-06-19	2023-06-19	Ja		Ja	Riktlinjer föreningsbidrag	Kommun funktionsbrevlåda
2023-06-19	2023-06-19	Nej		Ja	Ågardirektiv	Bolag
2023-06-19	2023-06-19	Nej		Ja	Personallista	Tjänsteperson
2023-06-19	-	Nej	Ja	-	Budget och verksamhetsplan	Verksamhetsbrevlåda
2023-06-19	2023-06-21	Ja		Ja	Lönelista	Kommun funktionsbrevlåda
2023-06-19	2023-06-19	Ja		Ja	Lönelista	Kommun funktionsbrevlåda
2023-06-19	2023-06-26	Ja	Ja	Ja	Bygglövsbeslut	Tjänsteperson. Autosvar semester och vidarebefordring
2023-08-07	2023-08-11	Nej		Ja	Budget och verksamhetsplan	Verksamhetsbrevlåda
2023-08-07	-	Nej	Ja	Nej	Lönelista	Tjänsteperson bolag.
2023-08-07	2023-08-07	Nej		Ja	Lönelista	Kommun funktionsbrevlåda
2023-08-07	-	Ja		-	Budget och verksamhetsplan	E-postadress tjänsteperson ej tillgänglig
2023-08-07	-	Ja		-	Budget och verksamhetsplan	E-postadress tjänsteperson ej tillgänglig
2023-08-07	2023-08-14	Nej	Ja	Ja	Budget och verksamhetsplan	Tjänsteperson
2023-08-07	2023-08-07	Nej		Ja	Lönelista	Kommun funktionsbrevlåda
2023-08-07	2023-08-18	Nej	Ja	Ja	Beslut om bidrag	Kommun funktionsbrevlåda
2023-08-07	2023-08-14	Nej	Ja	Ja	Personallista	Verksamhetsbrevlåda
2023-08-08	2023-08-10	Ja		Ja	Bygglövsbeslut	Kommun funktionsbrevlåda
2023-08-08	2023-08-10	Ja		Ja	Bygglövsbeslut	Kommun funktionsbrevlåda
2023-08-08	2023-08-08	Ja		Ja	Riktlinjer ekonomiskt bistånd	Kommun funktionsbrevlåda
2023-08-08	2023-08-23	Ja	Ja	Ja	Facklig tillhörighet	Tjänsteperson bolag. Autosvar om semester utan hänvisning
2023-08-08	2023-08-08	Ja		Ja	Personallista	Kommun funktionsbrevlåda. Efterfrågad personal är ej anställd på kommunen

2024-02-22

B Lagstiftning

Tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen

Offentlighetsprincipen är central i den svenska rättsordningen och innebär att enskilda har rätt till insyn i offentlig verksamhet dvs i statliga och kommunala verksamheter. Offentlighetsprincipen utgör en grundsten i Sveriges demokratiska statskick och motverkar exempelvis korruption. Offentlighetsprincipen regleras i tryckfrihetsförordningen, (1949:105), TF, och yttrandefrihetsgrundlagen, (1991:1496), YGL.

Offentlighetsprincipen kommer till uttryck på olika sätt i grundlagarna, vår konstitution, genom exempelvis yttrandefriheten, meddelarfriheten för offentligt anställda och genom allmänna handlingars offentlighet.

Rätten att få ta del av allmänna handlingar återfinns i TF. I detta är det viktigt att skilja mellan vad som är en handling, en allmän handling och en offentlig handling. En handling är allmän om den förvaras hos en myndighet och är inkommen till eller är upprättad hos myndigheten. En offentlig handling är en handling som helt eller delvis inte omfattas av någon sekretessbestämmelse enligt offentlighet- och sekretesslagen (2009:400), OSL. Huvudregeln är att allmänna handlingar är offentliga. Rätten att ta del av allmänna handlingar kan begränsas genom sekretess enligt någon bestämmelse i OSL.

Vid en begäran om att få ta del av en allmän handling får det inte efterforskas vem denne är eller i vilket syfte han eller hon har med sin begäran i större utsträckning än vad som behövs för att myndigheten ska kunna pröva om det finns hinder mot ett utelämnade enligt offentlighet – och sekretesslagen.

Offentlighetsprincipen gäller även för kommunala bolag där kommunen har ett ägande som överstiger 50 procent och därmed också har rättsligt bestämmande över.

Offentlighet- och sekretesslagen

Lagen innehåller bestämmelser om tystnadsplikt i det allmännas verksamhet och om förbud att lämna ut allmänna handlingar. Bestämmelser avser förbud att röja uppgift, vare sig detta sker muntligen, genom utlämnande av allmän handling eller på något annat sätt och innebär begränsningar i yttrandefriheten enligt RF.

Av lagen framgår att en myndighet ska ta hänsyn till rätten att ta del av allmänna handlingar när den organiserar hanteringen av sådana handlingar och vid övrig hantering av allmänna handlingar.

Det innebär att myndigheten ska tillse att;

- allmänna handlingar kan lämnas ut med den skyndsamhet som krävs enligt TF,
- allmänna handlingar kan skiljas från andra handlingar,

2024-02-22

- rätten att ta del av allmänna handlingar enligt TF ska säkerställas samtidigt som sekretesskyddet upprätthålls,
- automatiserad behandling av uppgifter hos myndigheten ordnas med beaktande av det intresse som enskilda kan ha av att själva utnyttja tekniska hjälpmedel hos myndigheten för att ta del av allmänna handlingar.

Allmänna handlingar ska registreras så snart de har kommit in till eller upprättats hos en myndighet. Handlingar som inte omfattas av sekretess behöver inte registreras om de hålls ordnade så att det utan svårighet kan fastställas om de har kommit in eller upprättats. Om det är uppenbart att en allmän handling är av ringa betydelse för myndighetens verksamhet, behöver den varken registreras eller hållas ordnad.

Arkivlagen och arkivförordningen

Myndighetens arkiv bildas av de allmänna handlingarna från myndighetens verksamhet. I en kommun är kommunstyrelsen arkivmyndighet.

Syftet med arkivet är tillgodose;

- rätten att ta del av allmänna handling,
- behovet av information för rättsskipningen,
- förvaltningen och forskningens behov.

Varje myndighet ansvarar för arkivvården. I en kommun är varje nämnd en myndighet. Det innebär exempelvis att arkivet ska organiseras på sådant sätt att rätten att ta del av allmänna handlingar underlättas, upprätta en arkivbeskrivning, skydda arkivet mot förstörelse, fastställa vilka handlingar som ska vara arkivhandlingar och gallring av handlingar. Arkiven ska regelbundet inspekteras av arkivmyndigheten. När en myndighetsorganisation eller arbetssätt ändras ska myndighetens arkivbildning ses över. Den inverkan som ändringen kan få på arkivbildningen och på förutsättningarna för gallring skall beaktas. Innan ändringen sker bör myndigheten samråda med arkivmyndigheten. Om myndighets verksamhet avses bli överförd till ett enskilt organ helt eller delvis skall myndigheten i god tid samråda med arkivmyndigheten. Innan ändringen sker bör myndigheten samråda med arkivmyndigheten. Av arkivreglementet framgår även gallring av allmänna handlingar. Beslut om gallring av tas av den nämnd eller styrelse som äger informationen, eftersom det begränsar allmänhetens insyn. För att rensa akter från arbetsmaterial krävs inte något myndighetsbeslut. Handlingar som gallras ska utan dröjsmål förstöras genom strimling eller bränna papper.

Dataskyddsförordningen (GDPR)

Dataskyddsförordningen reglerar hur behandling av personuppgifter får ske för att värna skyddet för den personliga integriteten. Personuppgifter är all information som direkt eller indirekt kan knytas till en person som är i livet.

Det finns även känsliga personuppgifter (särskild kategori av personuppgifter) vilka är: ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening och behandling av genetiska uppgifter, biometriska uppgifter för att entydigt identifiera en fysisk person, uppgifter om hälsa eller uppgifter

Säters kommun och Säterbostäder AB

Granskning av efterlevnaden av offentlighetsprincipen

2024-02-22

om en fysisk persons sexualliv eller sexuella läggning. Huvudregeln är att behandling av känsliga personuppgifter inte får ske om det inte finns exempelvis samtycke eller stöd i lag.

Förhållandet mellan offentlighetsprincipen och dataskyddsförordningen (GDPR) tar sig bland annat i uttryck genom att i Lag (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning anges att dataskyddsförordningen (GDPR) inte får tillämpas i den utsträckning som den skulle strida mot TF. Detta innebär en skyldighet att genomföra en sekretessprövning innan handlingen eller uppgiften kan lämnas ut. En personuppgift som ingår i en allmän handling kan nekas om det råder sekretess enligt 21 och 25 kap. OSL.

C Viktiga begrepp

Arkivbildare

Myndighet, företag eller organisation eller person som i sin verksamhet tar emot och skapar handlingar.

Arkivbeskrivning

Ska innehålla; kort historik om arkivbildaren, beskrivning av organisationen och verksamhet, samband mellan verksamhet, viktigare handlingar och ärendeslag, vilken klassificeringsstruktur som använts, om det finns egenproducerade IT-system, vilka andra arkiv arkivbildaren ansvarar för till exempel från innan omorganisationer.

Arkivförteckning

Systematisk lista över innehållet i arkivet.

Diarium

Företeckning över inkomna och utgående handlingar. Innehåller uppgifter om datum, diarienummer, och avsändare/mottagare.

Gallra

Betyder att förstöra allmänna handlingar. Gallring av allmänna handlingar får bara ske om det finns ett gallringsbeslut från myndighet. och får verkställas av den som har handlingen i sitt förvar.

Informationshanteringsplan/dokumenthanteringsplan

Alla myndigheter ska beskriva sina allmänna handlingar i en informationshanteringsplan som tidigare benämndes som dokumenthanteringsplan. Planen är en översikt är till hjälp för att få en överblick över alla olika former av allmänna handlingar som finns och hur de ska hanteras exempelvis om handlingen får gallras och var den förvaras. Planerna är viktig för att det ska finnas en god offentlig ordning.

Kf § 12 Revisionsrapporter

Ange diarienummer

Beslut

Skriv text här.

Bakgrund och ärendebeskrivning

Skriv text här.

Kf § 13 Revisionsberättelse

Ange diarienummer

Beslut

Skriv text här.

Bakgrund och ärendebeskrivning

Skriv text här.

Kf § 14 Årsredovisning Sätters kommun 2023

KS2024/0077

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta fastställa 2023 års årsredovisning för Sätters kommun och koncernen.

Ärendebeskrivning

Kommunerna är enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning (2018:597) skyldiga att upprätta en årsredovisning. Årsredovisningen ska bestå av resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, noter, driftsredovisning, investeringsredovisning och förvaltningsberättelse för både koncern och kommun.

Koncernen Sätters kommun omfattas vid utgången av 2023 av kommunens förvaltning och en helägd bolagskoncern; Säterbostäder AB och dess dotterbolag Sätters kommuns Fastighets AB.

Koncernens resultat

Koncernens resultat för 2023 uppgick till 15,2 mkr (2022 16,1 mkr). Koncernbolagen resultat blev 6,1 mkr (2022 3,7 mkr) och kommunen uppvisar ett resultat på 9,1 mkr (2022 12,3 mkr). Kommunens resultat justeras sedan med VA:s resultat samt avkastning från och uttag av pensionsmedel.

Kommunens justerade resultat för 2023 uppgick till ett överskott på 17,7 mkr (2022 22,5 mkr) och utgör 2,2% av skatteintäkter och generella bidrag, jämfört med budget på 0 mkr (0%). Inget uttag av medel från pensionsförvaltningen har budgeterats för 2023. Uttag från pensionsförvaltningen på 14 mkr föreslås för 2023. I budget för 2023 planerades disponering av RUR med 5,7 mkr för att kunna uppnå ett nollresultat. Inget uttag görs av RUR genom att kommunen redovisar ett positivt resultat.

Uppföljning av mål

Den sammantagna bedömningen är att Sätters kommun uppnår en god ekonomisk hushållning under 2023 genom att de finansiella målen uppnås samt att måluppfyllelsen för de strategiska målen bedöms som god för samtliga mål där även tre av målen bedöms som god och ökande. Bedömningen för kommunkoncernen är att god ekonomisk hushållning uppnås för 2023 genom att kommunkoncernens finansiella mål om skuldsättning uppnås samt att bolagskoncernens mål uppfylls.

Au § 32 forts

Beslutsunderlag

Årsredovisning 2023 Sätters kommun

Verksamheternas bokslut och övrig information för 2023

Årsredovisning 2023 för Sätters kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besluta att fastställa 2023 års årsredovisning för Sätters kommun.

Ärendebeskrivning

Kommunerna är enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning (2018:597) skyldiga att upprätta en årsredovisning. Årsredovisningen ska bestå av resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, noter, driftsredovisning, investeringsredovisning och förvaltningsberättelse för både koncern och kommun.

Koncernen Sätters kommun omfattas vid utgången av 2023 av kommunens förvaltning och en helägd bolagskoncern; Säterbostäder AB och dess dotterbolag Sätters kommuns Fastighets AB.

Koncernens resultat

Koncernens resultat för 2023 uppgick till 15,2 mkr (2022 16,1 mkr). Koncernbolagen resultat blev 6,1 mkr (2022 3,7 mkr) och kommunen uppvisar ett resultat på 9,1 mkr (2022 12,3 mkr).

Kommunens resultat justeras sedan med VA:s resultat samt avkastning från och uttag av pensionsmedel. Kommunens justerade resultat för 2023 uppgick till ett överskott på 17,7 mkr (2022 22,5 mkr) och utgör 2,2% av skatteintäkter och generella bidrag, jämfört med budget på 0 mkr (0%). Inget uttag av medel från pensionsförvaltningen har budgeterats för 2023. Uttag från pensionsförvaltningen på 14 mkr föreslås för 2023. I budget för 2023 planerades disponering av RUR med 5,7 mkr för att kunna uppnå ett nollresultat. Inget uttag görs av RUR genom att kommunen redovisar ett positivt resultat.

Uppföljning av mål

Den sammantagna bedömningen är att Sätters kommun uppnår en god ekonomisk hushållning under 2023 genom att de finansiella målen uppnås samt att måluppfyllelsen för de strategiska målen bedöms som god för samtliga mål där även tre av målen bedöms som god och ökande. Bedömningen för kommunkoncernen är att god ekonomisk hushållning uppnås för 2023 genom att kommunkoncernens finansiella mål om skuldsättning uppnås samt att bolagskoncernens mål uppfylls.

Beslutsunderlag

Årsredovisning 2023 Sätters Kommun
Verksamheternas bokslut och övrig information för 2023

Catherine Helligren
Ekonomichef

Marita Skog
Kommundirektör

Postadress

Box 300, 783 27 Säter
Telefon: 0225-55 000 (vxl)

Besöksadress

Rådhuset, Åsgränd 2, Säter

E-post

kommun@sater.se

Webbplats

sater.se

Årsredovisning 2023

Sätters kommun

2024-04-02

SÄTERS
KOMMUN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Kommunalrådet har ordet.....	3
FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	
Översikt över verksamhetens utveckling	4
Den kommunala koncernen	5
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	6
Händelser av väsentlig betydelse	8
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	8
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	9
Balanskravsresultat	25
Väsentliga personalförhållanden	26
Förväntad utveckling	28
RÄKENSKAPER	
Resultaträkning	29
Finansieringsanalys	29
Balansräkning	30
Nothänvisningar	31
Ord och uttryck	37
Driftsredovisning	38
Investeringsredovisning	40
Nyckeltal	43
Va-verksamhet: Resultaträkning och Balansräkning	44
Va-verksamhet: Nothänvisningar	45
REVISIONSBERÄTTELSE	47
MILJÖBOKSLUT 2023	48

KOMMUNALRÅDET HAR ORDET

2023 är slut och vi kan se tillbaka på ett år då Sätters kommun formligen har exploderat i utveckling och nybyggen. Detta trots att vi tillsammans har kämpat mot krig, krisande ekonomi och höjda kostnader.

Vi har inte ställt in utan ställt om kommunens verksamhet för att klara vårt uppdrag. Vi ser att det kommer bättre tider både för Säterborna och företagen i kommunen.

I Sätters kommun är den öppna arbetslösheten en av de lägsta i landet men framtida behov och krav gör att vi aldrig kan vila, utan vi måste fortsätta utveckla och anpassa oss.

Vad har hänt 2023? Vad har Sätters kommun gjort? Här är några glimtar av allt som har skett:

- Vi bygger ny gång- och cykeltunnel under järnvägen och riksväg 70 tillsammans med Trafikverket. Det innebär att vi kommer att få säkrare trafik för tåg, bil, gång och cykel.
- Vi har utfört renovering av våra fritidsanläggningar i Säterdalen, Skönvikhallen och Mora IP.
- Multiarenan i Säter invigdes i somras.
- Vi har gett verksamhetsstöd och ekonomiskt stöd till bystugeföreningar.
- Alla ungdomar mellan 15-17 år fick sommarjobb i kommunen.
- Engelska parken i Grängshammar är färdig och invigdes i somras.
- Det byggs nya lägenheter i Storhaga samt Mora by i Gustafs.
- Ett nytt LSS-boende i Säter har precis öppnat.
- Bygget av vårt nya särskilda boende på Prästgården i centrala Säter är klart och invigdes i höstas.
- Säterbostäder har byggt ett nytt kontor som nu står färdigt efter riksväg 70.

Kommunens arbete är för alla i kommunen, oavsett i vilken kommunedel du bor. En hel del av det en kommun gör tar lite tid att genomföra, men när det väl är klart, då blir det bra.

I allt vi gör ser vi framåt. Långsiktigheten är vår styrka. Det är så vi skapar ”Hållbara Sätters kommun”. Jag hoppas att alla invånare känner framtidstro och att vi lever i en kommun som vi kan vara stolta över och tillsammans kan göra ännu bättre.

Mats Nilsson
kommunstyrelsens ordförande

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

ÖVERSIKT ÖVER VERKSAMHETENS UTVECKLING

Kommunerna är enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning (2018:597) skyldiga att upprätta en årsredovisning. Årsredovisningen ska bestå av resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, noter, driftsredovisning, investeringsredovisning och förvaltningsberättelse för både koncern och kommun. Rådet för kommunal redovisning (RKR) har i sin rekommendation 16 presenterat ytterligare anvisningar hur den sammanställda redovisningen skall utformas och i rekommendation 15 om den gemensamma förvaltningsberättelsens innehåll och utformning.

Koncernens resultat

Koncernens resultat för 2023 blev +15,2 mkr (2022 +16,1 mkr). Bolagskoncernen redovisar ett resultat på 6,1 mkr (2022 +3,7 mkr), och kommunen ett resultat på 9,1 mkr (2022 +12,3 mkr).

Koncernens nyckeltal

Koncernens soliditet uppgick 2023-12-31 till 35,1 % (2022 38,8 %).

Likviditeten inklusive pensionsmedelsförvaltningen uppgick till 16,6% (2022 14,2 %). Med likviditet menas här likvida medel och pensionsmedelsförvaltningen i förhållande till externa kostnader. Kommunen och dess helägda dotterbolag samordnar likviditetshanteringen genom ett koncerngemensamt konto.

Koncernkontot ger parterna möjlighet att låna pengar av varandra, vilket gör att den totala likviditetsreserven kan hållas nere. F. n. utnyttjas inte koncernkrediten som uppgår till totalt 55 mkr för hela kommunkoncernen.

Översikt över verksamhetens utveckling

	Koncern					
	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Verksamhetens intäkter	1 057 366	981 896	949 664	910 446	868 031	846 563
Verksamhetens kostnader	- 1 042 161	- 965 839	- 922 581	- 877 244	- 855 964	- 832 082
Årets resultat (inkl skatt)	15 205	16 056	27 083	33 202	12 067	14 481
Soliditet	35,1%	38,8%	42,3%	40,8%	42,2%	47,5%
Soliditet inklusive ansvarsförbindelse pension	22,8%	25,0%	26,3%	24,2%	23,8%	25,2%
Skuldsättningsgrad exkl ansvarsförbindelsen	64,9%	61,2%	57,7%	59,2%	57,8%	52,5%
Skuldsättningsgrad inkl ansvarsförbindelsen	77,2%	75,0%	73,7%	75,8%	76,2%	74,8%
Investeringar	191 770	190 241	124 792	120 394	177 992	130 909
Långfristiga skulder	887 397	703 935	589 132	586 799	537 607	372 748

	Kommun					
	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Folkmängd	11 243	11 271	11 242	11 161	11 093	11 123
Kommunal skattesats	22,32	22,32	22,32	22,32	22,32	22,32
Verksamhetens intäkter	975 701	915 392	879 910	841 486	806 678	788 032
Verksamhetens kostnader	- 966 641	- 903 071	- 862 891	- 826 886	- 795 516	- 782 656
Årets resultat	9 060	12 321	17 019	14 600	11 162	5 376
Soliditet	42,4%	47,6%	54,3%	52,4%	55,4%	58,5%
Soliditet inklusive ansvarsförbindelse pension	25,0%	28,0%	30,4%	28,1%	28,1%	27,8%
Skuldsättningsgrad exkl ansvarsförbindelsen	57,6%	52,4%	45,7%	47,6%	44,6%	41,5%
Skuldsättningsgrad inkl ansvarsförbindelsen	75,0%	72,0%	69,6%	71,9%	71,9%	72,2%
Investeringar	140 587	155 675	84 380	90 505	57 288	70 428
Långfristiga skulder	494 434	362 231	250 726	262 218	208 969	168 585

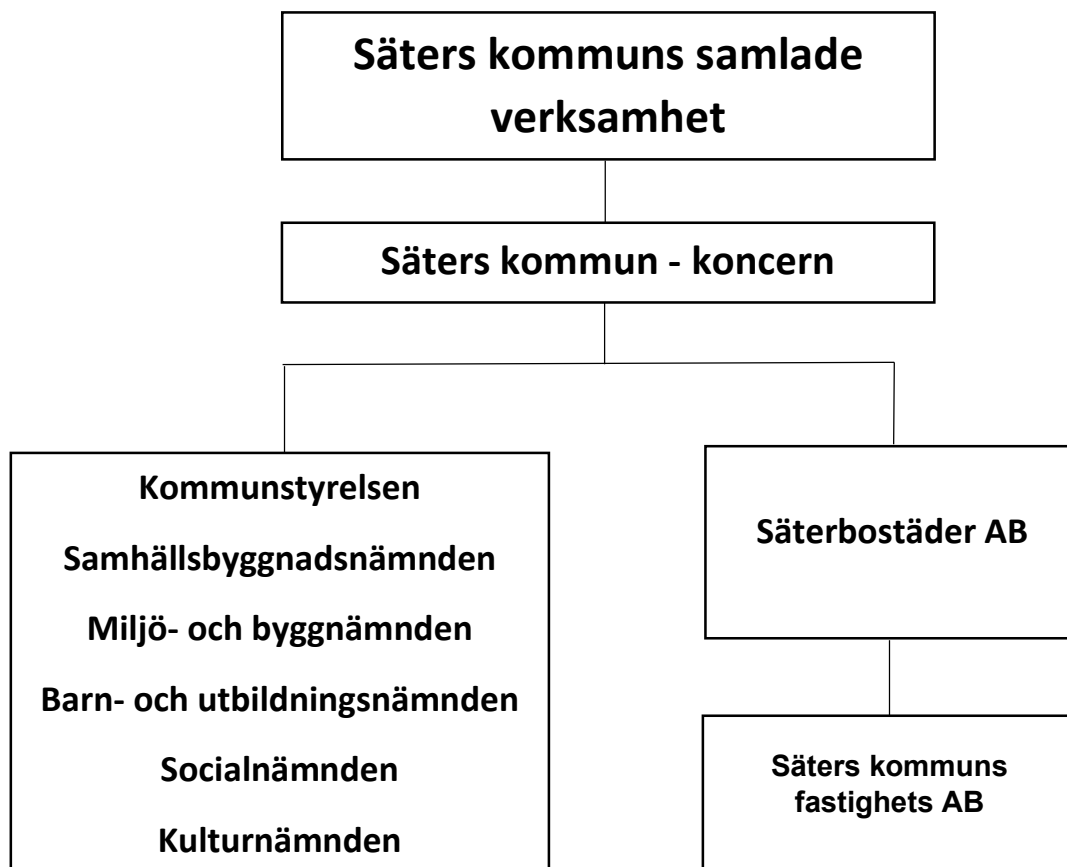
DEN KOMMUNALA KONCERNEN

Kommunkoncernens omfattning

Koncernen Sätters kommun omfattas vid utgången av 2023 av kommunens förvaltning och en helägd bolagskoncern; Säterbostäder AB och dess dotterbolag Sätters kommuns Fastighets AB.

Säterbostäder AB, org. nr 556515-8713, har till föremål för sin verksamhet att inom Sätters kommun förvärva, avyttra, äga och förvalta fastigheter och tomträtter, samt bygga bostäder, lokaler, kollektiva anordningar, samt därmed förenlig verksamhet. Kommunen äger hela aktiekapitalet om 19 mkr i Säterbostäder AB. Kommunen har borgensåtagande för bolagets lån med 363,0 mkr.

Sätters Kommuns Fastighets AB, org. nr 556401-4933, är ett av Säterbostäder AB helägt dotterbolag som till föremål för sin verksamhet har att inom Sätters kommun uppföra, sälja, och förvalta lokaler för vård, undervisning, kontor och småindustri och därmed förenlig verksamhet. Kommunen har ett borgensåtagande för detta bolags lån med 2,4 mkr.

VIKTIGA FÖRHÅLLANDEN FÖR RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING

Befolkningsutveckling

Befolkningsutvecklingen i Sätters kommun har varit positiv från 2015 till 2017 och har därefter stagnerat under 2018 och 2019 då tillgången på lediga bostäder varit begränsad. Befolkningsutvecklingen tog sedan fart och ökade under 2020 med 68 personer och under 2021 med 81 personer. Befolkningen har fortsatt att öka under 2022 med 29 personer till 11 271 invånare. Sätters befolkning ökade under första halvåret 2023 men har sedan minskat under andra halvåret. Totalt minskade befolkningen under 2023 med 28 personer till 11 243 invånare den 31 december 2023.

Upplýsningar om finansiella risker och riskhantering

Den av fullmäktige beslutade finansieringspolicyn innehåller riktlinjer för riskmandat och kapitalbindningstider för finansieringsverksamheten inom kommunen. I riktlinjer och placeringsreglementet för Sätters kommuns pensionsfond anges vilka placeringsmöjligheter som är möjliga och hur besluten samt uppföljning ska utföras.

Kommunen och den kommunala koncernen är exponerad för framför allt följande finansiella risker: ränterisk och finansieringsrisk samt kredit- och likviditetsrisk/marknadsvärdesrisk i finansiella placeringar.

Ränte- och finansieringsrisk

Per den 31 december 2023 uppgick den kommunala koncernens räntebärande skulder till 852 (676) mkr, medan de räntebärande finansiella tillgångarna ämnade för att finansiera del av pensionsförpliktelsen uppgick till 128 (123) mkr. Den kommunala koncernens nettoskuld exkl pensionsförpliktelsen uppgick per balansdagen till 724 (553) mkr. Nettoskulden har ökat jämfört med föregående år med anledning av ökad upplåning under året.

Kommunens räntebärande skulder uppgick till 475 (350) mkr per den 31 december 2023, medan kommunens räntebärande finansiella tillgångar ämnade för att finansiera del av pensionsförpliktelsen vid samma tidpunkt uppgick till 128 (123) mkr. För kommunen uppgick nettoskulden per 31 december 2023 exklusive pensionsförpliktelsen till 347 (227) mkr.

Upplåningen inom den kommunala koncernen löper med både fast och rörlig ränta.

Kommunens finansieringspolicy anger att räntebindningstiden ska spridas så att maximalt 70 % av belåningen får ha rörliga räntor och maximalt 60 % av belåningen får ha bundna räntor. Kapitalbindningstiden sprids så att maximalt 40 % av belåningarnas bindningstid ligger på årsintervaller upp till 5 år. Därefter maximalt 40 % på intervallet 6-10 år.

Säterbostäder AB hanterar finansiell risk genom efterlevnad av egen finanspolicy och belåningsgrad. Nuvarande lån har merparten fast ränta och bindningstid på 3-8 år. Affärsrisk hanteras genom bedömning av vakansgradens utveckling och den materiella risken hanteras genom stabil planering av fastighetsunderhåll.

Kredit- och likviditetsrisk/Marknadsvärdesrisk i finansiella placeringar

Kommunen har 82 mkr placerat i räntebärande papper utgivna av svenska staten. Placeringarna följer kommunens riktlinjer och placeringsreglemente.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Identifierad risk	Beskrivning	Organisatorisk enhet	Hantering av risk
Omvärldsrisk			
Befolkning	Risk för ej uppnådda mål för befolkningsökning kommande år. Minskade intäkter från skatter och statsbidrag.	Kommunala koncernen	Översyn av bostadsutveckling. Samordning inom koncernen.
Verksamhetsrisk			
Personal	Oförmåga att upprätthålla planerad bemanning. Kompetensbrist. Negativa effekter på kvalitet och personal.	Kommunala koncernen	Kompetensförsörjningsplan
Finansiell risk			
Ränterisk	Hög skuldsättning ger betydande kostnadseffekter vid ökad räntenivå.	Kommunala koncernen	Finansieringspolicy som anger andel rörliga respektive bunda räntor samt kapitalbindningstider.
Hög belåning	Stora investeringsbehov i egen regi ger en hög belåning som bergränsas av lånetak.	Kommunala koncernen	Fastighets- och investeringsutredning

Pensionsförpliktelse kommun	2023	2022
Total förpliktelse i balansräkningen		
a) Avsättning inklusive särskild löneskatt	13 085	12 644
b) Ansvarsförbindelse inklusive särskild löneskatt	204 374	201 766
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring	46 025	37 404
Summa pensionsförpliktelse (inkl försäkring)	263 484	251 814
Förvaltade pensionsmedel-Marknadsvärde		
Totalt pensionsförsäkringskapital	58 478	46 429
a) Varav överskottsmedel	625	427
Finansiella placeringar (egna förvaltade pensionsmedel)	127 869	122 998
Summa förvaltade pensionsmedel	187 347	169 427
Finansiering		
Återlånade medel	77 137	82 387
Konsolideringsgrad	71%	67%

Uppllysning avseende egna förvaltade pensionsmedel

Under året har 13 mkr av ingående placeringar i statliga obligationer förfallit. Per 31 december 2023 är 82 mkr placerade i statliga obligationer och 45 mkr finns på ett likvidkonto där belopp har varit placerat på ett fasträntekonto under delar av året. Årlig avkastning på pensionsmedel uppgår till 3,1 mkr. Marknadsvärde på kvarvarande placeringar har under 2023 haft en värdeökning på 1,7 mkr. Avkastning och förfallna placeringar går till ett bankkonto kopplat till detta. Från detta konto planeras uttag av ett årligt beslutat belopp ut som ska täcka kring hälften av kostnaden för pensioner intjänade före 1998. Beslut om uttag tas i samband med årsbokslut. Inget uttag budgeterades för året men ett uttag av pensionsmedel föreslås med 14 mkr.

Uppllysning avseende vilka förpliktelser som har tryggats genom pensionsförsäkring

Efterlevandeskydd för alla samt förmånsbestämd pension för löner över 7,5 basbelopp, har tryggats via pensionsförsäkring.

HÄNDELSER AV VÄSENTLIG BETYDELSE

År 2023 har präglats av fortsatt stor osäkerhet med anledning av omvärldsfaktorer med kraftiga kostnadsökningar, höga pensionskostnader, löneökningar, ränteutvecklingen, kriget i Ukraina mm som medfört utmaningar för kommunens ekonomi. Kommunen har också stora investeringsbehov med ökad upplåning. Kommunen budgeterade ett underskott för året på -4,6 mkr där disponering av RUR planerades för att uppnå ett nollresultat. Vid första budgetuppföljningen i mars 2023 befarades kommunen göra ett stort underskott på ca 20 mkr för året. För att parera det befarande underskott togs beslut om effektiviseringar av driftkostnaderna under 2023 samt också omprioriteringar och framflyttning av investeringar gjordes. Totala åtgärder för 2023 uppgick till drygt 23 mkr vilket är en stor bidragande orsak till att kommunen, tillsammans med ökade skatteintäkter och generella bidrag, redovisar ett positivt resultat för året.

Under hösten 2023 stod det nya särskilda boendet Prästgårdet klart för inflytt. Det nya boendet har 70 lägenheter varav 10 korttidsplatser. Ett annat större projekt är Trafikverkets projekt kring järnvägen i centrala Säter. Investeringar har också gjorts i fritidsanläggningar i Säterdalen, Skönvikshallen och Mora By IP samt Multiarenan i Säter som invigdes i somras.

Samtliga verksamheter inom kommunen påverkades av pandemin där verksamheterna tvingades till många anpassningar. Pandemin resulterade i att också utveckla verksamheterna då krav ställts på både verksamhet och medarbetare att snabbt kunna ställa om utifrån rådande förutsättningar. Den omställning som gjordes till digitala möten har i viss mån fortsatt där vissa typer av möten fortsatt sker digitalt. Arbete med digitalisering pågår för att fortsätta effektivisera och automatisera olika processer.

Under året har Barn- och Utbildningssektorn bytt elevregistersystem och inom den sociala sektorn har förberedelser gjorts i alla sektorns verksamheter för införandet av ett nytt verksamhetssystem. Detta har ökat arbetsbelastningen inom båda på verksamheterna under året. Positiva effekter är att erfarenhetsutbytet har lett till ett nära samarbete med Hedemora som också har infört elevregister-systemet. Systembytet inom den sociala sektorn kommer att medföra ett mer strukturerat arbetssätt och ett modernt verksamhetssystem.

STYRNING OCH UPPFÖLJNING AV DEN KOMMUNALA VERKSAMHETEN

Målarbetet i kommunen innebär att kommunfullmäktige fastställer vision och strategiska mål för en mandatperiod. Kommunstyrelse och övriga nämnder anpassar de strategiska målen till sin egen verksamhet och målen bryts ner till verksamhetsmål och aktivitetsplaner.

Målen följs upp och rapporteras upp till kommunstyrelse och kommunfullmäktige till delårsbokslut och årsbokslut.

Budgetprocessen startar hösten två år innan verksamhetsåret med att förutsättningar och preliminära ramar tas fram i ett budgetdirektiv som sedan fastställs i kommunfullmäktige i november två år innan verksamhetsåret tillsammans med förutsättningar för investeringsbudget. Våren året innan verksamhetsåret tas nya skatteprognoser fram och nämnderna arbetar fram sina behovskalkyler tillsammans med investeringsbehov för kommande 3 år som sedan bearbetas i en budgetberedning som lämnar ett budgetförslag. Budgetförslaget går sedan till beslut av kommunfullmäktige i juni.

Under hösten omarbetas budgeten utifrån nya kända förutsättningar som resulterar i en reviderad budget som beslutas i kommunfullmäktige i november året innan verksamhetsåret. Nämnderna beslutar sedan om fördelning av sin ramanslagna budget till sina verksamheter.

Uppföljning av budgeten med en årsprognos sker mars, april, maj, augusti, september, oktober och november. Delårsbokslut tas fram per augusti och helårsbokslut per december.

Ett ägardirektiv finns mellan Sätters kommun och Säterbostäder AB som anger ägaridén, verksamhetens inriktning, ekonomiska mål, klimat- och miljömål, sociala mål, samordningsfrågor, informationsskyldighet och att Säterbostäder AB ska ingå i kommunens krisorganisation.

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH EKONOMISK STÄLLNING

Uppföljning av finansiella mål och verksamhetsmål

Enligt kommunallagen (2017:725) ska kommunen ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. I samband med fastställande av strategisk plan med ekonomiska ramar beslutar kommunfullmäktige om finansiella och verksamhetsmässiga mål som ska leda mot en god ekonomisk hushållning i verksamheten. De mål som fastställs i den strategiska planen följs upp i delårsrapport och årsredovisning. God ekonomisk hushållning råder när de verksamhetsinriktade målen uppnås samtidigt som de finansiella målen är uppfyllda.

Bedömning av god ekonomisk hushållning

Den sammantagna bedömningen är att Sätters kommun uppnår en god ekonomisk hushållning under 2023 genom att de finansiella målen uppnås samt att måluppfyllelsen för de strategiska målen bedöms som god för samtliga mål där även tre av målen bedöms som god och ökande. Bedömningen för kommunkoncernen är att god ekonomisk hushållning uppnås för 2023 genom att kommunkoncernens finansiella mål om skuldsättning uppnås samt att bolaget och bolagskoncernens mål uppfylls.

RUR (Resultatutjämningsreserv)

Sätters kommun har en resultatjämningsreserv vars syfte är att utjämna normala svängningar i skatteunderlaget över konjunkturcykeln för att skapa större stabilitet för verksamheterna. Medel kan avsättas till resultatutjämningsreserven vid goda resultat och reserven kan också användas när kommunen i en balanskravsutredning uppvisar ett negativt resultat som beror på en svag utveckling av skatteunderlaget. Villkor för resultatutjämningsreserven finns som har beslutats av kommunfullmäktige.

Finansiella mål för kommunen

Sätters kommun har i beslut om budget i Kommunfullmäktige 2022-06-16 fastställt Kommunens finansiella mål för resultat, investeringsnivåer, självfinansieringsgrad och skuldsättning samt hur mycket av kommunens pensionsmedel som skall tillskjutas år 2023. En översyn av de finansiella målen gjordes och de finansiella målen reviderades i Kommunfullmäktiges beslut om reviderad budget 2022-12-15.

Resultatmål

Resultatmålet är lagt på det justerade resultatet, där hänsyn tagits till såväl avkastning som tillskott från kommunens pensionsmedelsförvaltning. Målet över tid har varit att resultatet skall överstiga 2 % av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. En översyn av resultatmålet har genomförts och kommunen kommer att behöva öka resultatmålet till minst 3% i genomsnitt av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning för att kommunen skall kunna hantera ökade behov av investeringar de

kommande åren och det ökade lånebehovet. Med fokus på långsiktighet så kommer beräkning och analys att göras för kommande tioårsperiod.

Plusresultatet är inte en vinst utan ett överskottsmål, som bl. a skall täcka:

- Inflationssäkring av eget kapital. Vid ett nollresultat minskar det egna kapitalet i reala värden med kostnaden för inflationen
- Finansiellt sparande för framtida behov som investeringar, och pensionsåtaganden
- Marginaler för osäkerheter i intäkter och kostnader

I samband med budget och framtagning av budgetdirektiv kommer årliga resultatmål att föreslås vilka kan variera med anledning av omvärldsfaktorer och kommunens satsningar/fokusområden.

	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall 2023
Justerat resultat			
Årets resultat	12 321	-4 575	9 060
VA-enhetens resultat	947	0	-543
Avdrag/tillägg avkastning pensionsförvaltning	13 725	-1 099	-4 831
Tillskott från pensionsförvaltning	0	0	14 000
Justerat resultat	26 993	-5 674	17 686
Resultatmål i %	3,5%	-0,7%	2,2%
Avsättning till/disponering av RUR	-4 500	5 674	0
Justerat resultat inklusive avsättning till RUR	22 493	0	17 686
Resultatmål i %	3,0%	0,0%	2,2%
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	761 437	787 018	804 388

Årets resultat:

Utfall för årets resultat 2023 för kommunen uppgick till +9,1 mkr (2022 +12,3 mkr), vilket är 13,6 mkr bättre än det budgeterade resultatet på -4,6 mkr. Resultatet uppvisar en ökning av det egna kapitalet med 9,1 mkr.

Resultatmål för 2023 – Justerat resultat:

Budget för justerat resultat år 2023 är ett nollresultat med disponering av resultatutjämningsreserv (RUR) med 5,7 mkr. Slutligt beslut för disponering av RUR tas i samband med beslut om årsredovisning för det aktuella året. Enligt budget planerades inget uttag av medel från pensionsförvaltningen.

Årets resultat justeras för avkastning och tillskott från pensionsförvaltningen samt VA-enhetens resultat av- och tillräknas. Justerat resultat uppgår till ett överskott på 17,7 mkr (2022 22,5 mkr) och utgör 2,2% av skatteintäkter och generella bidrag, jämfört med budget på 0 mkr (0%). Justering görs med -4,8 mkr för den positiva avkastningen på pensionsförvaltningen och med -0,5 mkr för VA-enhetens positiva resultat. Uttag från pensionsförvaltningen föreslås med 14 mkr för 2023. I budget för 2023 planerades disponering av RUR med 5,7 mkr för att kunna uppnå ett nollresultat. Inget uttag görs av RUR genom att kommunen redovisar ett positivt resultat.

Måluppfyllelse: Resultatmålet för året uppfylldes.

Investeringar och självfinansieringsgrad

Investeringsbehovet är fortsatt stort. Standarden på flera av kommunens fastigheter behöver generellt höjas. Anläggningar för vatten och avlopp behöver byggas om och förbättras. Användningen av IT inom skola och administration kräver löpande investeringar. Till detta kommer bl.a. beslutade åtgärder som sker i samarbete med Trafikverket.

För att inte kostnaderna för investeringar ska ta alltför stort utrymme av den kommunala kakan behöver investeringsnivåerna anpassas i storlek och tid. Över en fyraårsperiod, tre föregående år plus beräkningsår, ska minst 60 % av investeringarna vara självfinansierade. Med självfinansiering menas det likvida utrymme som skapas av kommunens resultat och nivån för avskrivningar.

Undantag från självfinansieringsgraden kan beslutas av kommunfullmäktige för enskilda objekt. Investeringar i ett nytt särskilt boende på totalt 230 mkr utgör ett enskilt objekt som har beslutats av kommunfullmäktige och ligger således utanför årets budgetram och exkluderas i beräkningen av självfinansieringsgraden.

Det är svårt att nå 100% upparbetningsgrad genom att kommunen inte kan påverka samtliga faktorer kopplat till upparbetningsgrad. En rimlig upparbetningsgrad baserad på historiska fakta ligger kring ca 70%-80%. Många projekt sträcker sig även över flera år vilket gör att det ibland är svårt att bedöma exakt hur mycket av projektet som belastar respektive år.

För 2023 har tillägg till investeringsbudget gjorts med en beräknad upparbetningsgrad. Under 2022 var upparbetningsgraden totalt 58 %, varav 48 % inom SBN skattefinansierat och 69 % inom VA/Renhållning. Bedömningen var att budgeterade projekt inte kommer att upparbetas fullt ut under 2023 och uppskattningen var att ca 60 % av budgeterade investeringar kommer att kunna upparbetas främst på grund av de förseningar som kan uppstå orsakade av utdragna projekteringar, överklagade upphandlingar och ytterligare krav på utredningar m.m. samt även kapacitetsbrist hos leverantörer.

Årets beslutade investeringsbudget ligger på 101,4 mkr samt att det tillkommer beslutade överförda investeringsmedel från 2022 med 45,3 mkr. Total budget 2023 inklusive överförda medel uppgår till 146,8 mkr med en beräknad upparbetningsgrad på 60 % som innebär investeringar på 88,1 mkr.

Utfallet av totala investeringar för året uppgår till 75 mkr med en upparbetningsgrad på 51% av årsbudget. Investeringar avseende nytt särskilt boende, som ligger utanför budgetram, tillkommer på 65,6 mkr och totala ackumulerade investeringar uppgår till 140,6 mkr inklusive nytt särskilt boende.

Självfinansieringsgrad:

Målet för självfinansieringsgraden är att minst 60 % av investeringarna skall vara självfinansierade med beräkning per år och över en 4 års period. Vid behov av större investeringar kommer självfinansieringsgraden att kunna variera och vara lägre eller högre vissa år, vilket tas fram i budgetarbetet. Beräkningar av självfinansieringsgrad görs exklusive nytt särskilt boende till år 2024.

I budget för 2023 gjordes bedömningen att målet på 60 % inte skulle uppnås för året men över en 4 års period.

Självfinansieringsgraden över en fyra års period uppgår till 80 % exklusive nytt särskilt boende. Beräknat inklusive nytt särskilt boende uppgår självfinansieringsgraden över en fyra års period uppgår till 43 %.

Måluppfyllelse: Kommunens mål för investeringsnivåer och självfinansieringsgrad uppnåddes.

Skuldsättning

Säters kommun har en jämförelsevis låg skuldsättningsnivå. Det har även kommunens bostadsbolag Säterbostäder AB. Både kommunen och bostadsbolaget står dock inför stora investeringar som kräver ökad upplåning och skuldsättningen behöver styras. I riktlinjer för god ekonomisk hushållning har därför ett skuldsättningsstak införts för kommunkoncernen.

Nytt mål för 2023:

Nytt mål för skuldsättning har beslutats från år 2023 som utgörs av att ett lånetak införs, vilket innebär att beräkning görs av den faktiska skuldsättningen inom kommunkoncernen i förhållande till kommunens invånare. Beräkningen görs på kommunkoncernens totala låneskulder per invånare i stället för på nettoskuldsättningen såsom tidigare. Det innebär att målet på en skuldsättningsgrad för kommunkoncernen på 75 % av Kommuninvests limit slopas.

Under året har nyupplåning gjorts med 125 mkr med anledning av pågående investering i nytt särskilt boende och kommunens långfristiga lån uppgår till 475 mkr per 2023-12-31. Säterbostäder AB har under 2023 ökat upplåningen med 50 mkr och uppgår till 376,8 mkr vid årets slut. Koncernens totala upplåning uppgår till 851,8 mkr, vilket är en ökning med 175,5 mkr för koncernen jämfört föregående år.

Total fastställd låneram av Kommunfullmäktige för Säters kommun och för kommunens bolag uppgår till 975,5 mkr för 2023 och innebär ett lånetak på 86 000 kr per invånare.

Utfall 2023 för kommunkoncernen uppgår till 75 763 kr per invånare.

Långsiktigt mål för kommunkoncernens totala lånetak är 90 000 kronor per invånare.

Måluppfyllelse: Målet för kommunkoncernens skuldsättning uppfylldes.

Pensionsförvaltning

Kommunen skall för varje år ta ett beslut om hur mycket av kommunens pensionsmedel som skall utnyttjas för pensionsutbetalningar. Fonderingen av pensionsmedel, och utnyttjandet av de fonderade medlen kan utgöra grund för att frångå kravet på balans i budget och bokslut. Budgeten kan underbalanseras med det belopp som används ur fonden. Om resultatmålet uppfylls kan också val göras att inte uttag av medel görs för året.

För 2023 är inget uttag budgeterat.

För 2023 föreslås uttag av pensionsmedel med 14 mkr.

Ekonomiska mål Säterbostäder AB enligt ägardirektiv

Säterbostäder AB redovisar 2023 ett positivt resultat på 6,0 mkr (3,8 mkr). Bolagets direktavkastning uppgår till 5,2 % (5,2 %), där målet är lägst 3,5 %. Soliditeten uppgår till 19,8 % (20,8 %), där målet är minst 20 %. Säters kommuns Fastighets AB redovisar ett positivt resultat på 0,1 mkr (0,0 mkr) med en soliditet på 71,6 %. Bolagskoncernen redovisar sammantaget ett positivt resultat på 6,1 mkr (3,7 mkr) med en soliditet på totalt 20,8 %.

Måluppföljning: Bolagskoncernen redovisar ett positivt resultat för året som överstiger både budget och föregående år. Utfall för soliditeten för bolagskoncernen är bättre än målet på 20% och målet uppnås för året. Målet för direktavkastning uppnås, där utfallet är högre än målet på 3,5% och ligger i linje med föregående år.

Verksamhetsmål och målstyrning - Strategiska mål för mandatperioden 2020-2023

Vision för Säter och tillhörande strategiska mål som kommunfullmäktige beslutat gäller för samtliga kommunens verksamheter och bolaget. Dessa mål har sin utgångspunkt i FN:s globala mål och andra styrdokument. Bolaget ska följa den av fullmäktige fastställda mål- och resultatstyrningsprocessen samt fastställda ägardirektiv.

Målstyrning:

- Kommunfullmäktige beslutar om Vision och Mål för mandatperioden.
- Nämnder/styrelser beslutar om nämndplan utifrån kommunfullmäktiges vision och mål en gång per mandatperiod.
- Verksamhetsplan tas fram och beslutas av sektorerna en gång per mandatperiod. Verksamhetsplan beskriver hur nämndplanen omsatts till verksamhet.
- Enhetsplan utifrån verksamhetsplanen tas fram för aktuellt år genom att identifiera aktiviteter som leder mot verksamhetsmålen. Dessa aktiviteter utförs och följs upp under året.

Inför mandatperioden beslutades om ett förändrat sätt att beskriva Mål och Vision för Säter kommun. De tidigare numerärerna som Kommunfullmäktige beslutade om är ersatta med målpuppfyllelse som skall mätas med flera indikatorer och dessa indikatorer beskriver riktningen i olika frågor. Fokus läggs på trenden sett till målet och analys gör därför genom att bedöma om kommunen har en positiv utveckling gentemot målet eller ej.

Målkedjan= Möta behovet av tydlig målstyrning

Kommunens verksamheter

Kommunen ansvarar för en stor del av samhällsservicen. Det är till exempel barnomsorg, förskola/skola, äldreomsorg, och socialtjänst. Kommunen ansvarar även för trafik, renhållning, vatten och avlopp. Säter kommun har både lagstyrd verksamhet och verksamhet som är frivillig.

Kommunens verksamhet är indelad i olika områden. Varje område har en nämnd som ansvarar för den löpande verksamheten.

Kommunfullmäktige beslutar hur resurserna ska fördelas och hur arbetsuppgifterna ska hanteras. Kommunallagen, förvaltningslagen och lagarna om offentlighet och sekretess styr arbetet med ärenden, beslut och övrig administration. Kommunen har verksamheter som enligt lagen måste erbjudas till kommuninvånarna. Det är till exempel:

- förskola och utbildning
- socialtjänst, inklusive individ- och familjeomsorg
- omsorg om äldre och funktionshindrade
- stadsplanering och byggfrågor
- hälso- och miljöskydd
- renhållning och avfallshantering
- vatten och avlopp
- bibliotek
- krisberedskap

Kommunen har också många verksamheter som inte är lagstadgade men som ger service till invånarna och bidrar till att skapa en attraktiv kommun där det är bra att bo, exempelvis:

- stöd till fritids-, förenings- och friluftsverksamhet
- utveckling av näringslivet
- kultur och evenemang

Vision och strategiska mål för kommunen

Vision - Säter är en välkomnande kommun:

- Vi bygger framtiden genom engagemang och samarbete
- Vi skapar framtidstro och livskvalitet
- Vi strävar mot ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart samhälle

Kommunens 6 strategiska mål:

- Ett rikare liv
- Ett miljöarbete på väg mot en hållbar kommun
- En omsorgsfull boendeutveckling
- En bra start i livet
- En stimulerad tillväxt
- En uppdragsbaserad kommun

I årsredovisningen redovisas nuläge av de 6 strategiska målen som kommunfullmäktige beslutat om. En beskrivning av de olika strategiska målen görs med bedömning av måluppfyllelsen för 2023 där de strategiska målen också har kopplats ihop med Agenda 2030 målen.

Kommunen använder också siffror från nationell statistik (Kolada, KKIK mfl) för att se hur Säter förhåller sig i relation till andra kommuner i Sverige. Det finns dock fördröjning i redovisningen från nationell statistik och siffror finns inte tillgängliga fullt ut för 2023 i dagsläget men det är intressant att kunna följa resultatet över tid. Detta är en modell som andra kommuner använder sig av vid uppföljning av mål.

Ett miljöbokslut ingår i måluppfyllelsen som ett eget dokument.

Uppföljning av de strategiska målen för 2023

1. Ett rikare liv

Måluppfyllelsen bedöms som god och ökande.

Beskrivning av mål - Ett rikare liv

Alla människor har behov av att känna samhörighet. Fritid är den tid vi inte är i skola eller på jobb. Rik fritid innebär rekreation och social gemenskap som är tillgänglig för alla. Rik fritid stimulerar och skapar välbefinnande. Fler människor ska kunna utöva och ta del av det ökande utbudet av organiserade och oorganiserade aktiviteter och sysselsättningar.

Förutsättningar

Kommunens byggnader och lokaler ska vara tillgängliga och i gott skick så att en bra verksamhet kan bedrivas. Det finns en framtagen underhållsplan för kommunens fastigheter med att säkerställa god planering avseende drift, underhåll och re-/investering.

Sociala aktiviteter har genomförts både enskilt och i grupp för äldre. Pensionärsorganisationer har också kunnat genomföra aktiviteter inom särskilt boende och ordinärt boende. Riksförbundet för Social och Mental Hälsa (RSMH) har genomfört aktiviteter i sin verksamhet.

Säterbon har erbjudits mötesplatser för digitala och fysiska möten som stärker media och informationskunnigheten hos den enskilde på biblioteken. Visst kulturutbud har genomförts.

Utredningar görs enligt IBIC (individens behov i centrum) vilket säkerställer att alla livsområden belyses utifrån individens behov.

Säters kommun har gett stöd och skapat bättre förutsättningar för organiserade och oorganiserade aktiviteter samt mötesplatser. Många människor använder sig av de olika utomhusmiljöer som erbjuds för att mötas och utveckla sin fritid.

Möjlighet till spontanmotion har ökat genom en ny multisportarena vid IP Säter. Renovering av idrottsanläggningar och omklädningsrum har genomförts som förbättrat möjlighet till aktiviteter.

Föreningsavtal hanteras på ett likvärdigt sätt med föreningar genom dialog och möten samt med en utarbetad kommunikationsstruktur som visar på en väg in i kommunen.

Lovaktiviteter för barn och unga har anordnats under sommar- och höstlovet 2023. Under sommarlovet har "summerfun och summercamp" anordnats för unga 5-18 år i flera kommunelar. Under sommaren har också lunch erbjudits till skolungdomar under tre veckor.

Kommunen har varit medarrangör eller själva arrangerat utställningar, föreläsningar, temaveckor och andra aktiviteter relaterat till jämställdhet, jämlikhet och hälsa. Biblioteket har ordnat allt från bebiscafé, bokprat för unga till "boken kommer" då äldre personer får böcker hemlevererade. Likaså har biblioteket haft digitala grundkurser och digital vägledning för att stärka medie- och informationskunskap.

En kulturmiljöwebb har lanserats för kunskapsspridning om vårt kulturarv och våra kulturmiljöer. Flera aktiviteter har genomförts med koppling till området, bland annat har Engelska Parken i Grängshammar återinvigts i september på kulturarvsdagen.

Exempel på aktiviteter som bidrar till målpuffyllelse

- Aktivitetsslingor i Säter och Stora Skedvi samt harmonislinga i Säterdalen.
- Lilla Säter lekplats är helt klar och bidrar till kreativ lek.
- Samarbetsformerna har utvecklats så att föreningar stödjer kommunen med nattvandringar under sommaren.
- Samtliga ungdomar som sökt feriejobb sommaren 2023 fick jobb samt erbjöds kostnadsfri lunch.
- Kulturskolan har tillsammans med kulturenheten utgått från samverkansmodell, "Kulturgarantin - Sätermodellen" som bidrar till att alla barn och unga ges möjlighet till kulturupplevelser och eget skapande i skola och på fritid.
- Fasta Paviljongen är riven.
- En multisport arena på IP i Säter är färdig och nyttjas av många åldrar.
- Projektering av förskola 2 fortgår i egen regi.
- Förslag till kulturmiljöprogram har tagits för beslut 2024.
- Engelska Parken invigd i Grängshammar.

2. Ett miljöarbete på väg mot en hållbar kommun

 Måluppfyllelsen bedöms som god och ökande.

Beskrivning av mål - Ett miljöarbete på väg mot en hållbar kommun

Sätters kommun tar sitt ansvar för vår gemensamma framtid. De nationella och regionala miljömålen ligger till grund för ett ansvarsfullt och strategiskt lokalt miljöarbete. Kommunens verksamheter ska utveckla ett förhållningssätt som innebär kloka beslut och agerande utifrån ett miljöperspektiv. Vi ska bidra till att öka kunskap, förmåga och motivation till ett miljö- och klimatmedvetet förhållningssätt.

Förutsättningar

Sätters Kommun ska vara en ledande hållbar kommun. Arbetet ska präglas av öppenhet, kunskapshöjande och involverande i alla sammanhang. Främja klimatsmarta verksamheter och lösningar, oavsett om det är ekologisk byggande, solceller eller dagvattendammar.

Sätters kommun ska se till att även framtida generationer har tillgång till bra vatten- och avloppssystem som är driftsäkra, kostnadseffektiva och hållbara ur miljö och risksynpunkt.

En genomgång har gjorts av kommunens alla styrdokument och dessa har analyserats. Revidering av dokumenten pågår för att det ska bli tydligare och enklare styrning. Det arbetet sker kontinuerligt med återkoppling och dialog med chefer och medarbetare.

Digitaliseringsarbetet pågår inom flertalet verksamheter med e-tjänster, implementering av verksamhetssystem, utveckling av digitalt kunskapsstöd för personal, digitala möten och utbildningar samt välfärdsteknik som trygghetskameror och läkemedelsrobotar.

Kostenheten arbetar aktivt med FN:s mål om halvering av matsvinnet till 2030. För att mäta svinnet genomförs mätningar under två veckor två gånger per år. Vid upphandling av livsmedel ställs även krav på leverantörernas arbete för att minska matsvinnet. Arbetet pågår för att främja intaget av frukt och grönt och i huvudsak beställs kött, mjölk, mjukt bröd, potatis och vissa rotfrukter från lokala eller svenska gårdar.

Lokalservice arbetar för en god hållbar fastighetsförvaltning. Detta genom att minimera användningen av kemikalier i verksamheten genom att städa med microprodukter och undvika rengöringsmedel samt minska mängden avfall till förbränning genom rätt källsortering.

Till verksamheternas bokslut medföljer ett miljöbokslut för Sätters kommun med en fördjupad redovisning.

Exempel på aktiviteter som bidrar till måluppfyllelse

- Eget miljöbokslut ingår i årsbokslutet med koppling till Sveriges miljömål.
- Fiberutbyggnad fortsätter att utvecklas i kommunen.
- Digitaliseringsarbetet pågår inom alla verksamheter.
- Fler e-tjänster har tagits fram.
- Användning av tekniska hjälpmedel via SIOP (samordnad individuell plan).
- Fler digitala möten och utbildningar vilka har bidragit till nya arbetssätt och minskat resande.
- Insamlat kommunalt avfall totalt, kg/invånare minskat från 627 (2020) till 527 kg (2022).
- Mängden insamlade förpackningar (kg/person) 38 kg (2020) till 46 kg (2022)
- Arbete för att minska matsvinn i kommunens verksamheter och insamling av matavfall sker.
- Inom kosten arbetas det med omställning till säsonganpassade råvaror genom anpassade upphandlingar.
- Kommunen har tagit fram en mark och skogspolicy till beslut under 2024.
- Arbetet för att öka avtalstroheten mot våra upphandlade leverantörer sker.
- Start av Fritidsbanken medför återanvändning av sport- och fritidsutrustning.
- Miljöpåverkan följas upp samt minimeras vid ny- och ombyggnationer.
- Säkerhetsskyddsklassning av dricksvattenförsörjningen har gjorts.
- Arbete görs för att ta fram nya vattenskyddsföreskrifter för Säter.
- Skyfall under 2023 påvisar med tydlighet vilket behov det finns avseende förnyelseplanering på ledningsnätet samt kopplat till kommunens avloppsreningsverk.
- Minskad energianvändning genom olika byten exempel som LED belysning, sänka temperatur i olika anläggningar, installera fler solcellsanläggningar.
- Fortsatt utbyggnad av gång och cykelnätet.
- Trafikverket har byggt ut perrong och hållplats för tågtrafik samt påbörjat gång- och cykel tunnel för tillgänglighet i Sätters centralort.
- Fordon och maskiner byts ut till el.
- Ökad mängd ängsytor skapar insektsvänliga områden och biologisk mångfald.
- Samarbete med Näringslivsenheten avseende LONA-projekt Säterdalen

3. En omsorgsfull boendeutveckling

Måluppfyllelsen bedöms som god och ökande.

Beskrivning av mål - En omsorgsfull boendeutveckling

I Sätters kommun ska det alltid vara möjligt att bo, i miljöer som är hälsofrämjande och som upplevs passa den egna levnadssituationen. I all planering och byggnation är hållbarhet prioriterat. Det innebär att miljöpåverkan minimeras, att det möjliggör att människor kan skapa och upprätthålla goda sociala relationer och ger möjlighet att leva rika liv. Det är tryggt att bo och leva i Sätters kommun.

Förutsättningar

Det är en bra boendekommun och nära till andra orter. Säter har en positiv trend men har inte vuxit lika mycket under 2023 som under 2022. Det finns ett fortsatt stort behov av lägenheter i olika storlekar i hela kommunen.

Kommunen och dess bostadsbolag arbetar med att ta fram nya detaljplaner och översiktsplaner på många ställen i kommunen, även externa intressenter vill bygga lägenheter/hus i kommunen. Det samarbetet sker tillsammans med samtliga sektorer för att hitta optimala lösningar för verksamheternas behov och boendeformer på kort och lång sikt.

Ett samarbete är nödvändigt tillsammans med samhällsbyggnadssektorn och Säterbostäder för att hitta optimala lösningar för lokaler och boendeformer. En bostadskarriär inom verksamheten funktionsnedsättning har utvecklats vilket innebär att det finns möjlighet att flytta ut från gruppbostad till egen lägenhet.

Äldreomsorgen har fått ett statsbidrag för att bland annat motverka ensamhet bland äldre. Uppdraget är att arbeta med social samvaro, aktiviteter, samtalskontakt och uppsökande verksamhet inom särskilt boende och hemtjänst.

Brottsförebyggande rådet (BRÅ) får en ny lag från sommaren 2024 och nya rutiner har tagits fram under hösten för att gälla 2024. Trygghetsvandringar har genomförts tillsammans med medborgare.

Föreningarna bidrar med nattvandringar på helgerna under sommaren.

Exempel på aktiviteter som bidrar till måluppfyllelse

- Projektering av förskola 2 i Säter sker i egen regi på annat område än det var tänkt från början.
- Anpassning av fastighetsbeståndet är kopplat till planerad boendeutveckling.
- Anpassning och reinvestering av befintligt VA-system sker.
- Översyn av taxor har gjorts under 2023 för att skapa förutsättningar för kommande §6 områden.

- Trafikverkets projekt Säter och Gruvplan inklusive järnvägsområdet pågår.
- Ny perrong vid järnvägsstationen är klar i Säter.
- Inköp och försäljning av mark har vidtagits under 2023 för att säkerställa en god markberedskap kopplat till planerad bebyggelseutveckling.
- LSS Odalmannen: 6 lägenheter har tillkommit under hösten 2023.
- SÄBO Prästgården: 70 lägenheter invigdes under 2023.
- Flera externa bostadsprojekt är under planering/genomförande: Aktören, Skedvi kyrkby, Prästkälla, Vattentornet, Storhaga, Båthamnen Gustafs.
- Detaljplan Mora By dubbelspår + gång och cykeltunnel pågår.

4. En bra start i livet

 Måluppfyllelsen bedöms som god.

Beskrivning av mål - En bra start i livet

Alla i Sätters kommun ska ha en egen försörjning och ett liv med god hälsa. Unga ska ha förutsättningar för att göra val i livet baserat på förmågor och intressen. De unga årens upplevelser och lärande ska öka barn och ungas förmåga och motivation att delta i samhällslivet och den demokratiska processen.

Förutsättningar

Våren 2023 var det många elever som gick ut grundskolan med ofullständiga betyg. De flesta elever som inte har möjlighet att gå ett nationellt program i gymnasieskolan har börjat studera på IM-programmet (individuella programmet) på Dahlander kunskapscentrum. Klockarskolan fortsätter att arbeta med anpassningar för elever som har behov av detta genom undervisning i mindre grupper, i vissa fall i andra lokaler än i skolans egna. Att öka närvaron i skolan är av yttersta vikt och där pågår flera aktiviteter för att ge personal både kunskap och verktyg att möta behoven.

Sätters resultat åk 3 i nationella provet i matematik är 51 % jämfört med rikets 62%. Åtgärder för att öka elevernas måluppfyllelse i matematik är exempelvis auskultation där lärare tar del av varandras undervisning för att lära av varandra, rektors klassrumsbesök med efterföljande feedback, ämnesträffar som leds av förstelärare för att utveckla undervisningen.

I Säter klarar 73% av åk 3 eleverna alla delar av det nationella provet i svenska jämfört med 65% i riket. Verksamheten möter upp med stöd och där stöd ges uppvisas positiva resultat.

Arbetet för att öka trygghet och studiero fortgår. Andel elever som angivit något av alternativen "stämmer helt och hållet" eller "stämmer ganska bra" som svar på påståendet "Jag känner mig trygg i skolan" minskar till 82,4% 2023 jämfört med 90,9% 2022. Resultatet varierar på skolorna. Tryggheten i åk 8 är bland de 25% bästa i landet medan åk 5 är snitt i landet.

Aktiviteter som genomfördes under våren 2023 har lett till ökad likvärdighet i kommunens förskolor. Fortbildningsinsatser har genomförts som ökat personalens kunskaper i att möta enskilda barn och grupper.

Under våren har en ansökan gjorts om att få ordna specialistundersköterskeutbildning i psykiatri, beslut kommer tidigt 2024.

Det har pågått ett utvecklingsarbete för fler i egen försörjning inom Samverkansteamet. Det arbetet kommer att påverka barn positivt om deras föräldrar har en egen försörjning.

Den övergripande barnkonventionsgruppen har arbetat fram en reviderad barnplan som togs av kommunfullmäktige våren 2023. Barnperspektivet har varit en utgångspunkt i utveckling av infrastruktur och allmänna platser.

Värdighet och god omsorg vid livets slut har utvecklats.

Alla ungdomar som haft rätt till feriearbete har kunnat erbjudas sommarjobb. Sommarjobben har genomförts med både externa och kommunens egna handledare.

Exempel på aktiviteter som bidrar till måluppfyllelse

- Fortsatt arbete sker för att höja elevernas meritvärden.
- I Säter klarar 73% av åk 3 eleverna alla delar av det nationella provet i svenska.
- Utvecklingen av feriearbetet har skett och fler typer av feriearbeten har kommit till.
- Samarbete med högskolan Dalarna pågår genom att grundskolorna tar emot studerande som varvar utbildning till lärare samtidigt som de arbetar.
- Utveckling av lokala och regionala samverkansformer eftersträvas och en lyckad samverkan mellan flera av kommunens sektorer, polisen och föreningslivet har skett under sommaren då nattvandringar anordnats varje helg. Veckovisa möten tillsammans med skola, socialtjänst och polis (SSP) har kommit igång under hösten 2023.
- Sprida informationsbroschyrer om kommunens arbete på olika språk anpassat till olika funktionsvariationer.
- Inventering säkra busshållplatser har gjorts under 2023.
- Ny busshållplats vid infarten till Skönvik.
- Utveckling av fler lekplatser, Lilla Säter projektet är färdigställt.
- Förbättring av skolgårdsmiljöer där lekutrusning är utbytt med stor delaktighet från elevråd.
- Multiarena i Säter är klar.
- Barn- och föräldragrupsutbildning har genomförts och nya planeras utifrån behov.
- Högre beaktande av barnperspektivet kopplat till utveckling av infrastruktur och allmänna platser.
- Nya omklädningsrum på IP i Säter färdiga under våren 2024.

5. En stimulerad tillväxt

Måluppfyllelsen bedöms som god.

Beskrivning av mål - En stimulerad tillväxt

I Sätters kommun ska det vara möjligt att etablera, bedriva och utveckla många sorters företagande. Det innebär att vi ska öka vår förmåga att kunna bistå med planlagd mark, bistå med att hitta lokaler och tillsammans med näringslivet arbeta för goda kommunikationer, tillgång till kompetens och företag som ligger i framkant av utvecklingen.

Förutsättningar

Arbetet med att utveckla kommunens metoder och processer kopplade till näringslivsutveckling och myndighetsövning pågår och konceptet "Tillväxt och tillsyn" fortgår men har gått lite långsamt med anledning av viss omorganisation inom miljö- och bygg.

Under våren 2023 har arbetet fortsatt med olika regionala projekt som skapats för att stödja företagen, delvis genom Falun-Borlänge-regionen (FBR).

Regelbundna företagsbesök görs tillsammans med politiker och tjänstepersoner enligt plan.

Kommunen har utvecklat rådgivning kring upphandling så att lokala företag har större möjlighet att delta i upphandlingar.

Svensk Näringslivs undersökning med stigande index (2022: 3,09), (2023: 3.25)

Relevant information går ut i nyhetsbrev till företagare.

Insikt: kommunen har gått med i insikt via Upphandlingscenter, UHC: Alla som har haft kontakt med kommunen i myndighetsärenden miljö- och bygg, alkoholtillstånd och upphandling får ut en enkät.

Exempel på aktiviteter som bidrar till måluppfyllelse

- Politiker och tjänstepersoner har tillsammans besökt olika företag för att föra dialog kring behov och utveckling.
- Företagsfrukostar ordnas regelbundet dit många deltagare från olika branscher kommer.
- Företagsrådet möts regelbundet och har befrämjat dialog mellan kommunen och företag.
- Välbesökt företagsgala genomfördes under våren 2023.
- 47 nystartade företag i kommunen 2023 (44 st 2022).
- Arbetet har fortsatt att förbättra kommunens inre arbete för att skapa tydlighet och enkelhet för företag att kommunicera med kommunen.

- Seminarier om ökad kunskap och motivation för att få de lokala företagen att delta i offentliga upphandlingar från lokal till EU-marknadsnivå.
- Det interna arbetet har fortsatt för att utveckla interna arbetssätt med LOTS och ökad samverkan mellan kommunens verksamheter.
- Kommunen har genomfört vissa strategiska markköp.
- E-tjänster för Värmepumpsanläggning, Kompostering av hushållsavfall samt anmälan om Livsmedelsanläggning är framtagna.
- Säters kommun använder kanaler så som nyhetsbrev, sociala medier och webb samt fysiska möten med företagare.

6. En uppdragsbaserad kommun

Måluppfyllelsen bedöms som god.

Beskrivning av mål - En uppdragsbaserad kommun

Säters kommun ska erbjuda den kommunala service som människor behöver och vill ha nu och framöver. Det kräver att vi utvecklar en ännu mer kompetent organisation som anpassar sig, är innovativ och vågar prova nya metoder. Kommunen utvecklar förhållningssätt som innebär att invånare och andra som kommer i kontakt med oss i högre grad upplever att vi är professionella, och ger effektivt och behovsanpassat bemötande.

Förutsättningar

Kommunfullmäktige har beslutat om en ekonomisk styrmodell för Säters kommun 2022-11-16 och i 2023-06-16 beslutades om vision och strategiska mål för år 2024-2027. Ett gemensamt arbete har skett med nämnderna som tagit fram mer likvärdiga nämndplaner under 2023.

Nämnderna och styrelserna ska känna till, förstå och uppfylla de direktiv som kommunstyrelsen ger för uppföljning. Nämnderna och styrelsernas återrapportering till kommunstyrelsen ska vara regelbunden och utgå från de av fullmäktige antagna strategiska målen. Kommunstyrelsens analys av nämnderna och styrelsernas arbete och resultat samt analys av verksamhet inom regionala samverkansorgan ska ge kommunfullmäktige en relevant bild av kommunens samlade arbete och resultat i förhållande till de strategiska målen.

Kommunstyrelsen kommer i enlighet med målet om uppsikt att utarbeta riktlinjer och instruktioner som ska resultera i att nämndernas och styrelsernas återrapportering ska ha den kvalitet som krävs för att följa upp arbetet mot de av kommunfullmäktige fastställda strategiska målen.

För att stödja nämnderna/styrelser och sektorernas arbete ska kommunstyrelsens stöd vara känt, relevant, framtidsorienterat och anpassas i dialog med nämnderna/styrelserna och sektorerna.

Antal styrdokument har setts över och reviderats för att stämma mot verklighetens behov.

Kansli: nämndadministrationen har utvecklats och samarbete mellan sektorerna utökats på ett effektivt sätt.

Kommunikation: kundtjänst har fler områden som de kan hantera för medborgare. Nytt intranät upphandlas och det gamla intranätet ses över för att se vad som ska flyttas med till det nya. Nya kommunikationsprinciper har beslutats.

Ekonomigruppen deltar i ett projekt med SKR kring en Prislappsmodell. Vilket innebär att en kommun kan lägga en budget utifrån en modell med vissa "prislappar". Prislappsmodellen kan komma att praktiseras i och med budget 2025.

Stödet till chefer utvecklas med strukturerad utbildning på chefsforum och chefsinformation både digitalt och löpande. Styrdokument har setts över och förenklats för att skapa en enklare och tydligare styrning. Nya insatser i form av samtalsstöd till chefer har påbörjats med HR med gott resultat.

Stödfunktionerna i kommunen arbetar med att föra löpande dialog med verksamheterna kring vilket stöd som bäst bidrar till att öka verksamhetens måluppfyllelse. Samtliga nämnder ska återkoppla via en likvärdig mall till kommunstyrelsen.

I brukarundersökningar ger Säterborna högt betyg till sociala sektorns verksamheter för utförande av bland annat insatser och bemötande.

Exempel på aktiviteter som bidrar till måluppfyllelse

- Ett arbete har påbörjats med att ta fram processkartläggning, rutiner och avvikelshantering för all myndighetsutövning.
- Det digitala arbetet fortsätter och det har lanserat flera e-tjänster.
- Arbetet med att se över samtliga kommunala styrdokument fortsätter.
- Samarbete med Säterbostäder avseende bostadsplan och lokaliseringsplan fortgår.
- Nämnderna och Säterbostäder har rapporterat till kommunstyrelsen enligt plan, mallar för återrapportering har reviderats.
- Ett utvecklingsområde är att systematiskt arbeta med synpunkter, klagomål och avvikelser då antalet inkomna ärenden bedöms som lågt och det finns sannolikt ett mörkertal.
- Under året har kommunen fortsatt med olika samarbeten med närliggande kommuner. Till exempel fortsatt IT-samverkan med Borlänge och lönesamverkan med Falun.
- Dalarnas kommunalråd och kommundirektör har värdskapet för Dalarnas kommunförbund och kommundirektör leder kommundirektörsnätverket i länet.

BALANSKRAVSRESULTAT

Balanskravet är kommunallagens krav på ekonomisk balans mellan intäkter och kostnader. Om kommunen redovisar ett negativt resultat för ett räkenskapsår ska det underskottet återställas och kompenseras med motsvarande överskott de närmaste tre åren. Balanskravet avser kommunens nämnds- och förvaltningsorganisation.

Sätters kommun har uppfyllt balanskravet tidigare år. Det finns därmed inget underskott att återställa från föregående år.

Årets balanskravsresultat är positivt och uppgår till 7,4 mkr (7,8 mkr), vilket lever upp till lagens krav.

Total RUR uppgår till 10,4 mkr, vilket motsvarar 1,3 % av skatteintäkter och generella bidrag.

Huvudprincipen vid avstämning av balanskravet är att intäkterna ska överstiga kostnaderna och att realisationsvinster inte ska inräknas i intäkterna. Därför börjar balanskravsutredningen med årets resultat enligt resultaträkningen som justeras för samtliga realisationsvinster vid avyttring av anläggningstillgångar. Återföring ska också ske av realiserade vinster och förluster i värdepapper.

Justeringar görs sedan avseende VA-enhetens resultat, där en förlust skall läggas till resultatet och ett överskott skall återföras samt att tillskott från pensionsförvaltning läggs till. Inget uttag från pensionsförvaltningen är budgeterat för 2023. Uttag av medel från pensionsförvaltningen föreslås för 2023 med 14 mkr. Efter dessa justeringar redovisas ett justerat resultat efter balanskravsjusteringar.

BALANSKRAVSUTREDNING SÄTTERS KOMMUN	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Årets resultat enligt resultaträkningen	9 060	12 321	17 019	14 600	11 162	5 376
- Samtliga realisationsvinster	-	-	-	-	-1 160	-1 141
-/+ Realiserade vinster och förluster i värdepapper	- 1 700	-	-	-	-3 183	-
= Årets resultat efter balanskravsjusteringar	7 360	12 321	17 019	14 600	6 819	4 235
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-	-4 500	-	-	-	-
+ Användning av fria medel från resultatutjämningsreserv	-	-	-	-	-	-
= Årets balanskravsresultat	7 360	7 821	17 019	14 600	6 819	4 235
-/+ VA-enhetens resultat	- 543	947	-1 282	2 049	-836	1 982
-/+ Avdrag avkastning från pensionsförvaltning	- 3 131	13 725	1 918	-2 061	-2 815	-2 631
-/+ Tillskott från pensionsförvaltning	14 000	-	-	-	9 300	8 800
= Justerat resultat	17 686	22 493	17 655	14 588	12 468	12 386

VÄSENTLIGA PERSONALFÖRHÅLLANDEN

Antal medarbetare

Säters kommun har under 2023 haft 976 anställda, varav 864 tillsvidareanställda och 112 visstidsanställda med månadslön. Antalet medarbetare som hade en tillsvidareanställning ökade med 5 till 864. Tidsbegränsade anställningar med månadslön omräknat till heltidsanställningar är 106 årsarbeten under 2023. Skillnaden för visstidsanställda mellan 2023 och 2022 med månadslön är en minskning med 11 personer under året. Antalet medarbetare som fick timlön under året är 345 personer.

Säterbostäder AB har under 2023 haft 25 tillsvidareanställda.

Medelantal medarbetare	Säterbostäder		Säters kommun	
	2023	2022	2023	2022
Tillsvidare	25	25	864	859
Tidsbegränsat antal med månadslön	0	1	112	123
Totalt	25	26	976	982
Tidsbegränsat antal med månadslön, vikariat			54	64
Tidsbegränsat antal med månadslön AVA			2	35
Tidsbegränsat antal med månadslön SÄVA			48	11
Tidsbegränsat antal med månadslön övriga anställda			8	13
Timavlönade anställda			345	445

Medelåldern

Den totala medelåldern för personal i Säters kommun har mellan 2023 och 2022 ökat med 13 månader. Medelåldern för 2023 är 45,8 år och uppgick till 44,7 år för 2022.

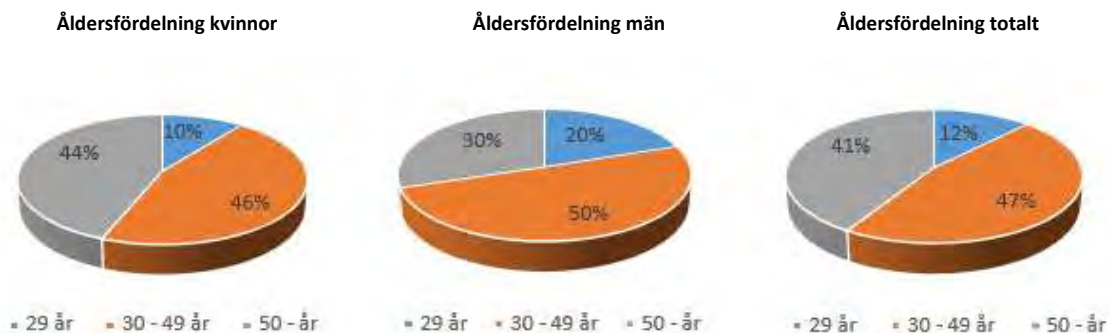
För Säterbostäder AB är den totala medelåldern för bolagets anställda 54,1 år för 2023 och föregående år var den 55,4 år. Det är en minskning med 1,3 år i genomsnitt.

Åldersfördelning

Åldersfördelningen för kommunens medarbetare, kvinnor och män är 12% för åldersgruppen 29 år och yngre. Kvinnor och män mellan 30–49 år är den största åldersgruppen och gruppen över 50 år utgör också en betydande andel. Detta innebär att kommunen kommer att ha ett fortsatt stort rekryteringsbehov i 10 till 15 år framåt.

Åldersfördelningen för Säterbostäders medarbetare är 40% för 30-49 år och 60% för 50 år och äldre.

Åldersfördelning Säters kommun 2023:

Åldersfördelning Säterbostäder 2023:

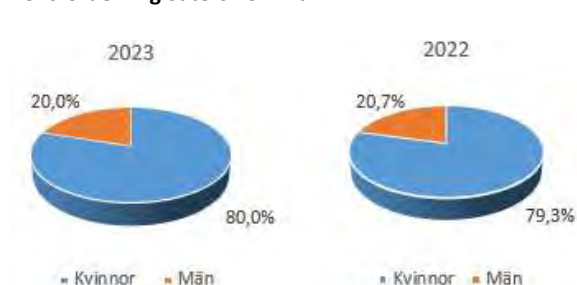

Könsfördelning

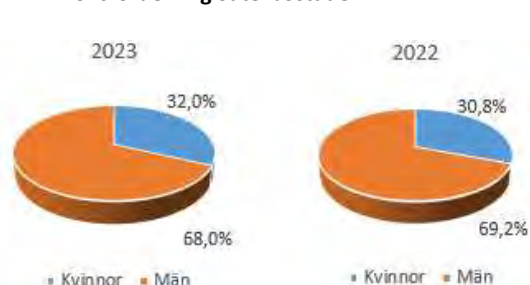
Könsfördelningen bland kommunens medarbetare med månadslön uppgick till 80 % kvinnor och 20% män under 2023. Andelen män minskade med 0,7 procentenheter medan andelen kvinnor ökade med 0,7 procentenheter jämfört med 2022. Inom vård, omsorg och skola finns en kraftig överrepresentation av kvinnor medan det motsatta gäller inom områden som Vatten/Renhållning, Gatuenhet och Fastighet.

För Säterbostäder AB bestod 32,0% av personalen av kvinnor och 68,0% män under 2023. Andelen kvinnor ökade medan andelen män minskade jämfört med föregående år.

Könsfördelning Sätters kommun

Könsfördelning Säterbostäder

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro	Säterbostäder		Sätters kommun	
	2023	2022	2023	2022
Total sjukfrånvaro i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid	2,1%	2,6%	8,2%	8,6%
Andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer	0,0%	0,0%	42,4%	35,8%
Sjukfrånvaron för kvinnor	1,4%	3,3 %	9,1%	9,4%
Sjukfrånvaron för män	2,4%	2,3%	4,8%	5,3%
Sjukfrånvaron i åldrarna 29 år eller yngre	0%	0%	7,4%	7,7%
Sjukfrånvaron i åldrarna 30 - 49 år	1,5%	3,4%	7,2%	7,6%
Sjukfrånvaron i åldrarna 50 år eller äldre	2,4%	2,3%	9,4%	8,9%

Sjukfrånvaron bland kommunens månadsanställda medarbetare uppgick 2023 till 8,18 %, vilket är en minskning med 0,42 procentenheter jämfört med 2022. Männens sjukfrånvaro har under 2023 minskat med 0,5 procentenheter jämfört med 2022 medan kvinnornas sjukfrånvaro under samma period har minskat med 0,33 %. Kvinnors sjukfrånvaro är 4,28 procentenheter högre än männens.

Den totala sjukfrånvaron för Säterbostäder under 2023 uppgick till 2,1 %, vilket är en minskning med 0,5 procentenheter i jämförelse med 2022 års sjukfrånvaro. Sjukfrånvaron för 2023 är fördelad i åldrarna 30-49 år med 1,5 % samt 50 år och äldre med 2,4%.

Rekryteringsbehov och kompetensförsörjning

Tillgången på kompetenser är begränsad och antal sökande på vissa tjänster är lågt och ibland noll. Kommunens rekryteringsutmaningar är inom många områden men påverkas också mycket av vad som sker i närområdet. Det är fortfarande svårigheter att rekrytera bl.a. sjuksköterskor. Den demografiska bilden bidrar till utmaningen att klara kompetensförsörjningen och de digitala lösningarna som börjar användas krävs för att klara bemanningssituationen.

Under året har personalenheten haft fokus att stödja chefer genom informationsinsatser och utbildningar.

Säterbostäder AB kommer inom de närmsta åren behöva rekrytera nya medarbetare i kombination med pensionsavgångar med tyngdpunkt på driftpersonal.

Särskilt utmanande är att rekrytera kvinnor till driftteknikerrollen för att skapa jämn balans mellan män och kvinnor sett ur ett jämställdhetsperspektiv.

FÖRVÄNTAD UTVECKLING

Säters kommun går in i en intensiv investeringsperiod de kommande åren. Standarden på kommunens fastigheter behöver generellt höjas framför allt på ventilation och brandskydd. På gatusidan behövs ombyggnader, förbättrad gatubelysning och nya gång- och cykelvägar. Även infrastruktur för genomfart och centrum Säter. Anläggningar för vatten och avlopp behöver byggas om och förbättras.

Användningen av IT inom skola och administration kräver löpande investeringar. Prognosticerad demografi visar en åldrande befolkning med ökade behov inom äldreomsorgen.

Stora investeringsbehov ställer höga krav på planering och finansiering under de kommande åren.

Inför 2024 påverkas kommunen fortsatt av omvärldsfaktorer med kostnadsökningar, ytterligare öknings av pensionskostnaderna, ränteutvecklingen, kriget i Ukraina mm som medför stora utmaningar för kommunens ekonomi. Kommunen har också fortsatt stora investeringsbehov som innebär ökad upplåning. Fortsatt arbete med effektiviseringar av driftkostnaderna behöver göras under 2024 samt även omprioriteringar och framflyttning av investeringar.

Inför budget 2025-2028 kommer kommunen att gå in i en förändrad budgetprocess med en ny resursfördelningsmodell som baseras på prislappar i stället för att fördela utifrån tidigare ramar med "budget-på-budget". Modellen tar hänsyn till förväntade intäkter och kommunens resultatnivå och ger en överblick hur intäkter, driftsbudget och investeringsbudget samt investeringsutrymme hänger ihop och ger ett nytt sätt att fördela resurserna med utgångspunkt i kommunens befolkning och den ambitionsnivå kommunen väljer.

RESULTATRÄKNING OCH KASSAFLÖDESANALYS

RESULTATRÄKNING

	Not	Koncernen		Kommunen		Budget 2023
		Bokslut 2023	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Bokslut 2022	
Specifikation (kk)						
Verksamhetens intäkter:	2	244 787	217 713	162 443	150 679	173 180
Verksamhetens kostnader	3	-973 842	-896 377	-918 549	-852 905	-924 611
Avskrivningar	4	-48 565	-47 122	-34 840	-33 943	-36 000
Verksamhetens nettokostnader		-777 620	-725 785	-790 946	-736 169	-787 431
Skatteintäkter	5	608 444	581 040	608 444	581 040	594 010
Generella statsbidrag	6	195 944	180 397	195 944	180 397	193 008
Verksamhetens resultat		26 768	35 652	13 442	25 268	-413
Finansiella intäkter	7	3 360	2 745	4 038	3 276	2 209
Finansiella kostnader	8	-18 984	-5 319	-13 251	-2 498	-7 470
Pensionsförvaltning	9	4 831	-13 725	4 831	-13 725	1 099
Resultat efter finansiella poster		15 975	19 353	9 060	12 321	-4 575
Skattekostnad		-770	-3 297			
Årets resultat	10	15 205	16 056	9 060	12 321	-4 575

KASSAFLÖDESANALYS

		Koncernen		Kommunen	
		Bokslut 2023	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Bokslut 2022
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		15 205	16 056	9 060	12 321
Justering för ej likviditetspåverkande poster	11	48 812	47 726	34 399	34 182
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>		64 017	63 782	43 459	46 503
Ökning (-)/ minskning (+) kortfr fordringar	19	-5 249	-26 288	2 472	-32 232
Ökning (-)/ minskning (+) pensionsförvaltning	20	-4 871	13 725	-4 871	13 725
Ökning (-)/ minskning (+) förråd		-380	11		
Ökning (-)/ minskning (+) exploateringsfastigheter		-3 134	1 751	-3 134	1 751
Ökning (+)/ minskning (-) korta skulder		-2 284	28 710	5 488	24 482
Kassaflöde från den löpande verksamheten		48 099	81 691	43 414	54 229
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i immateriella anläggningstillgångar	15		-408		
Investering i materiella anläggningstillgångar	12	-197 967	-190 241	-142 473	-159 396
Försäljning av materiella anl tillgångar	13	774		774	
Inköp av finansiella anläggningstillgångar	14	-1 112	-1 109	-1 112	-1 109
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-198 305	-191 758	-142 811	-160 505
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån		175 500	110 000	125 000	110 000
Ökning av långfristiga skulder	24	7 962	4 802	7 203	1 505
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		183 462	114 802	132 203	111 505
Årets Kassaflöde		33 256	4 735	32 806	5 229
Likvida medel vid årets början		11 621	6 886	11 530	6 301
Likvida medel vid årets slut		44 877	11 621	44 336	11 530
Förändring		33 256	4 735	32 806	5 229

Balansräkning

BALANSRÄKNING

Specifikation (kk)	Not	Koncernen		Kommunen	
		Bokslut 2023	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Bokslut 2022
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>	15	92	515	82	466
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	16,17	1 315 396	1 174 185	805 611	704 580
Maskiner och inventarier	16,17	38 789	31 381	37 316	30 222
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>					
Värdepapper och aktier	18	11 663	10 551	37 363	36 251
Långfristiga fordringar	18	353	392		
Summa anläggningstillgångar		1 366 293	1 217 023	880 372	771 519
Omsättningstillgångar:					
förråd		1 118	737		
expl mark och fastighetsförsäljning		4 976	1 842	4 976	1 842
fordringar	19	112 986	107 737	114 511	116 983
pensionsförvaltning	20	127 869	122 998	127 869	122 998
kassa och bank	21	44 877	11 621	44 336	11 530
Summa omsättningstillgångar		291 825	244 935	291 692	253 353
SUMMA TILLGÅNGAR		1 658 118	1 461 958	1 172 064	1 024 872
SKULDER OCH EGET KAPITAL					
Eget kapital					
Ingående eget kapital		566 549	551 158	488 275	475 954
Resultat		15 205	16 056	9 060	12 321
Summa eget kapital	22	581 754	567 214	497 335	488 275
Avsättningar					
Avsättningar långfristiga	23	13 085	12 644	13 085	12 644
Summa avsättningar		13 085	12 644	13 085	12 644
Skulder					
Långfristiga skulder	24	887 397	703 935	494 434	362 231
Kortfristiga skulder	25	175 882	178 165	167 210	161 722
Summa skulder		1 063 278	882 100	661 644	523 953
SUMMA AVSÄTTNINGAR, SKULDER OCH EGET KAPITAL		1 658 118	1 461 958	1 172 064	1 024 872
Panter och ansvarsförbindelser					
Borgen och andra förpliktelser mot kommunens företag	26			365 400	307 900
Ställda säkerheter	27	29 398	29 398		
Övriga förpliktelser	28	8 988	9 521	8 988	9 521
Pensionsutfästelser inkl löneskatt	29	204 374	201 766	204 374	201 766

NOTHÄNVISNINGAR

Not 1 TILLÄMPADE REDOVISNINGSPRINCIPER

Årsredovisningen är upprättad efter den nya Redovisningslagen, Lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) samt efter rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR). Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärdet om inget annat anges. Fordringar har tagits upp till det värde varmed de beräknas inflyta.

Kapitalkostnader

Kommunen: Kapitalkostnaderna belastar förvaltningarnas driftsanslag. De består av avskrivningar och intern ränta. Avskrivningen beräknas på tillgångens ursprungliga anskaffningsvärde och är linjär, d v s lika stort belopp varje år under nyttjandetiden. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs ingen avskrivning. Intern ränta beräknas på tillgångens bokförda värde vid varje månads ingång. Räntesatsen för år 2023 är 1,5 %. Räntan baseras på den ränta kommunen betalar på sina externa lån.

Aktivering av anläggningstillgångar sker i huvudsakligen där anskaffningsvärdet överstiger ett prisbasbelopp (prisbasbeloppet 52,5 tkr år 2023) och en ekonomisk livslängd som överstiger tre år. Tillgångarnas livslängd utgår från investeringens nyttjandetid

Bolagen: I bolagen är avskrivningstiden för markanläggningar 20 år, 25-33 år för byggnader och 5-20 år för inventarier.

Personalomkostnadspålägg

Personalkostnadspålägg kostnadsförs i samband med bokföring av löner (arbetsgivaravgifter, avtalsförsäkringar och intjänad pensionsrätt). Under år 2023 har procentsatsen för anställda enligt kommunala avtal varit 39,75 % och för politiker och uppdragstagare mm 31,42%. Personalomkostnadstillägget betalas som en intern ersättning från förvaltningarna till finansförvaltningen som ansvarar för utbetalningarna.

Intäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKR:s decemberprognos i enlighet med rekommendation RKR 2. Anslutningsavgifter tas upp som en förutbetalad intäkt och redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över 20 år.

Interna transaktioner

Varor och tjänster som överförs från en verksamhet till en annan internfaktureras till självkostnadspris. Interna administrativa tjänster internfaktureras endast i speciella fall, tex vid va- och renhållning. Kommunens interna transaktioner uppgår vid årets slut till 100,7 mkr.

Kommunkoncernens interna poster är ca 19 mkr och består av hyror, tjänster och va-renhållning.

Pensionerna

Periodisering av den individuella delen av pensionerna och löneskatten har skett med underlag från Skandias prognos 2023-12. Samma prognos har använts för avsättningar och ansvarsförbindelse. Se även förvaltningsberättelsen.

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster särredovisas när dessa förekommer, i not till respektive post i resultaträkningen och/eller kassaflödesanalysen. Som jämförelsestörande post räknas poster som är sällan förekommande och överstiger 500 kkr.

Redovisningsprinciper sammanställd redovisning

Koncernredovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Förvärvsmetoden innebär att det egna kapitalet som förvärvats vid anskaffningstillfället har eliminerats. Proportionell konsolidering innebär att endast ägda andelar av räkenskapsposterna tas med i koncernredovisningen. Bolagskoncernen ägs av kommunen till 100 procent. Interna transaktioner mellan kommunen och bolagskoncernen och inom den sistnämnda har eliminerats. Pensionskulden har redovisats olika inom koncernen. Säterbostäder har premiereservsystem.

Leasingavgifter

Kommunens leasingavtal klassificeras som operationella förutom leasing av personbilar som klassificeras som finansiella. Bolagen har klassificerat all leasing som operationell.

Hyresavtalen klassificeras som operationella eftersom de ekonomiska fördelar och risker som förknippas med ägandet i allt väsentligt inte överförs till kommunen.

Pensionsmedelsförvaltning

Pensionsmedlen värderas till marknadsvärdet.

NOTFÖRTECKNING (KKR)

	Koncernen		Kommunen	
	2023	2022	2023	2022
RESULTATRÄKNING				
<u>Not 2: Verksamhetens intäkter</u>				
Försäljningsintäkter	12 161	12 576	12 274	10 633
Taxor och avgifter	64 115	58 283	70 108	63 908
Hyror och arrenden	93 960	78 775	9 979	9 133
Statliga bidrag	58 045	50 654	58 045	50 627
Övriga bidrag	2 600	5 513	1 463	5 513
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	9 642	11 749	9 550	10 703
Försäljning av anläggningstillgångar	4 263	163	1 024	163
Summa kommunens intäkter	244 787	217 713	162 443	150 679
<u>Not 3: Verksamhetens kostnader</u>				
Löner och sociala avgifter	543 004	509 536	526 621	495 042
Pensionskostnader	58 747	39 412	57 776	38 461
Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	5 418	18 382	5 218	5 895
Bränsle, energi och vatten	42 742	34 509	20 496	13 820
Köp av huvudverksamhet	149 556	120 150	129 510	125 942
Lokal- och markhyror	21 720	24 206	26 187	23 875
Övriga tjänster	38 305	41 521	40 053	41 521
Lämnade bidrag	22 146	21 988	22 151	21 988
Realisationsförluster och utrangeringar	542	152	1	60
Bolagsskatt	1 128	0		
Räkenskapsrevision	431	197	325	197
Övriga kostnader	90 103	86 323	90 211	86 104
Summa kommunens kostnader	973 842	896 377	918 549	852 905
<u>Not nr 4: Av- och nedskrivningar</u>				
Avskrivningar:				
Avskrivning immateriella tillgångar	505	565	466	526
Avskrivning mark, byggnader o tekniska anläggningar	41 801	39 267	28 172	26 193
Avskrivning maskiner och inventarier	6 259	7 290	6 202	7 224
Summa	48 565	47 122	34 840	33 943
<u>Not 5: Skatteintäkter och generella statsbidrag</u>				
Preliminär kommunalskatt	596 656	564 337	596 656	564 337
Preliminär slutavräkning innevarande år	8 864	13 147	8 864	13 147
Slutavräkningsdifferens föregående år	2 924	3 557	2 924	3 557
Summa skatteintäkter	608 444	581 040	608 444	581 040
<u>Not 6 Generella statsbidrag och utjämning</u>				
Inkomstutjämningsbidrag	137 904	126 888	137 904	126 888
Kommunal fastighetsavgift	37 677	34 934	37 677	34 934
Kostnadsutjämningsavgift	-10 241	-19 456	-10 241	-19 456
Avgift för LSS-utjämningen	-983	0	-983	0
Bidrag för LSS-utjämningen	0	1 175	0	1 175
Regleringsbidrag	26 308	30 992	26 308	30 992
Övriga generella statsbidrag	5 280	5 865	5 280	5 865
Summa generella statsbidrag och utjämning	195 944	180 397	195 944	180 397
<u>Not 7: Finansiella intäkter</u>				
Ränteintäkter	1 147	819	931	574
Borgensavgift kommunens bolag			895	776
Aktieutdelning	666	577	666	577
Ersätt från kommunkontosystemet äldrebostäder	1 497	1 350	1 497	1 350
Övriga finansiella intäkter	50		50	
Summa	3 360	2 746	4 038	3 276
<u>Not 8: Finansiella kostnader</u>				
Räntor på lån	18 080	5 017	12 347	2 196
Övrigt	904	302	904	302
Summa	18 984	5 319	13 251	2 498

NOTFÖRTECKNING (KKR)

	Koncernen		Kommunen	
	2023	2022	2023	2022
RESULTATRÄKNING				
Not 9: Kommunens pensionsförvaltning				
Pensionsförvaltningen avser framtida pensions- utbetalningar. <i>Se även ekonomisk översikt.</i>	4 831	-13 725	4 831	-13 725
Not 10: Årets resultat				
Årets resultat enligt resultaträkningen	15 205	16 056	9 060	12 321
- därav resultat kapitalförvaltning pensioner	-4 831	13 725	-4 831	13 725
- därav resultat va-enheten	-543	947	-543	947
Avstämning mot balanskrav/justerat resultat:				
- Årets resultat			9 060	12 321
- Realiserade vinster/förluster pensionsmedel			-1 700	
- Avkastning pensionsmedel			-3 131	13 725
- Utnyttjande av pensionsmedel			14 000	0
- Avgår resultat VA-enheten			-543	947
- Avsättning/disponering RUR			0	-4 500
Justerat resultat			17 686	22 493
KASSAFLÖDESRAPPORT				
Not 11 Ej likviditetspåverkande poster				
Avsättning för pensioner, se balansräkning not 23	-441	239	-441	239
Avskrivningar	48 565	47 122	34 840	33 943
Nedskrivningar	1 288	365	0	0
Balansjusteringar - eget kapital	-600	0		
Summa	48 812	47 726	34 399	34 182
Not 12: Investering i materiella anläggningstillgångar				
Fasta anläggningstillgångar	184 218	182 428	129 203	151 964
Inventarier, inköp	13 749	7 813	13 270	7 372
Summa	197 967	190 241	142 473	159 336
Not nr 13: Försäljning av materiella anläggningstillgångar				
Utrangeringar				529
Såld maskin/inventarie	774		774	
Summa	774	0	774	529
Not 14: Inköp av finansiella tillgångar				
Andelskapital Kommuninvest	1 112	1 109	1 112	1 109
Summa	1 112	1 109	1 112	1 109
BALANSRÄKNING				
Not : 15 Immateriella anläggningstillgångar				
Förvärvade IT-licenser				
Anskaffningsvärde	2 350	2 350	2 136	2 054
Ackumulerade avskrivningar	-2 258	-1 835	-2 054	-1 588
Bokfört värde	92	515	82	466
Genomsnittlig nyttjandeperiod	3 år	3 år	3 år	3 år
Redovisat värde vid årets början	515	1 080	466	992
Årets investeringar	82	408	82	0
Årets avskrivningar	-505	-973	-466	-526
Redovisat vid årets slut	92	515	82	466
Not 16 Materiella anläggningstillgångar				
Mark, byggnader, tekniska anläggningar				
Anskaffningsvärde	1 815 343	1 631 125	1 093 474	964 271
Ackumulerade avskrivningar	-499 947	-456 940	-287 863	-259 691
Bokfört värde	1 315 396	1 174 185	805 611	704 580
Genomsnittlig nyttjandeperiod				
<i>Linjär avskrivning tillämpas. Mark avskrivs ej</i>				
Maskiner och inventarier				
Anskaffningsvärde	114 445	100 696	109 360	96 090
Ackumulerade avskrivningar	-75 656	-69 316	-72 044	-65 868
Bokfört värde vid årets slut	38 789	31 381	37 316	30 222
Genomsnittlig nyttjandeperiod			6 år	6 år
<i>Linjär avskrivning tillämpas. Konst avskrivs ej</i>				

NOTFÖRTECKNING (KKR)

	Koncernen		Kommunen	
	2023	2022	2023	2022
BALANSRÄKNING				
<u>Not 17: Materiella anläggningstillgångar, årets händelser</u>				
Mark, byggnader, tekniska anläggningar				
Redovisat värde vid årets början	1 174 185	1 031 554	704 580	579 339
Årets investeringar	184 218	182 428	129 203	151 964
Avyttring/ Utrangering	-1 220	-529		-529
Årets avskrivningar	-41 787	-39 267	-28 172	-26 193
Redovisat värde vid årets slut	1 315 396	1 174 185	805 611	704 580
Maskiner och inventarier				
Redovisat värde vid årets början	31 381	30 867	30 222	30 025
Årets investeringar	13 749	7 813	13 270	7 429
Avyttring/ Utrangering	-69	-57		-57
Årets avskrivningar	-6 272	-7 242	-6 176	-7 175
Bokfört värde vid årets slut	38 789	31 381	37 316	30 222
Därav finansiell leasing			10 887	5 604
<u>Not 18: Finansiella anläggningstillgångar</u>				
Värdepapper, aktier och bostadsrätter				
Aktier Säterbostäder AB			19 000	19 000
Aktieägartillskott Säterbostäder			6 700	6 700
Falun Borlänge-regionen AB	38	38	38	38
Andelskapital Kommuninvest	11 312	10 200	11 312	10 200
Utveckling i Dalarna Holding AB	220	220	220	220
Inera AB	43	43	43	43
Övriga aktier och andelar	51	51	51	51
Summa	11 663	10 551	37 363	36 251
Långfristiga fordringar				
Husbyggnads varor HBV	42	42		
Övriga långfristiga fordringar	311	350		
Summa	353	392	0	0
<u>Not 19: Kortfristiga fordringar</u>				
Kundfordringar	7 710	12 769	13 768	12 174
Skattefordringar	42 039	38 774	42 039	38 774
Förutbetalda kostnader/ upplupna intäkter	16 149	14 457	16 149	14 457
Övriga kortfristiga fordringar	46 779	42 506	42 555	51 578
Interimsfordringar	309	-769		
Summa	112 986	107 737	114 511	116 983
<u>Not 20: Pensionsförvaltning</u>				
Bankmedel avsedda för fondering till framtida pensionsutbetalningar				
Upplupna ränteintäkter	938	907	938	907
Obligationer, förlagsbevis mm	80 000	93 000	80 000	93 000
Värdereglering verkligt värde obligationer	2 043	305	2 043	305
Kassa kapitalförvaltning	44 888	28 786	44 888	28 786
Summa	127 869	122 998	127 869	122 998
<u>Not 21: Kassa och bank</u>				
Kassa, bank	2 964	811	2 423	720
Koncernkonto	41 913	10 810	41 913	10 810
Summa	44 877	11 621	44 336	11 530
<u>Koncernkonto:</u>				
<i>Limit ej utnyttjad</i>	-55 000	-55 000	-55 000	-55 000
Behållning koncernkonto varav	41 913	10 810	41 913	10 810
Säters kommun	33 308	13 295	33 308	13 295
Säterbostäder AB	8 117	-2 523	8 117	-2 523
Säters Kommuns Fastighets AB	488	39	488	39
Summa	41 913	10 810	41 913	10 810

NOTFÖRTECKNING (KKR)

	Koncernen		Kommunen	
	2023	2022	2023	2022
BALANSRÄKNING				
Not 22: Eget kapital				
Ingående eget kapital	567 214	551 158	488 275	475 954
- Varav utdelning 2022	-665			
- Varav Resultatutjämningsreserv			10 436	10 436
- Varav Social investeringsfond			583	583
- Varav Säterdalen			500	500
- Varav Integration			763	763
Årets resultat	15 205	16 056	9 060	12 321
Summa eget kapital	581 754	567 214	497 335	488 275
<i>Eget kapital består av:</i>				
Pensionsmedel för framtida pensionsutbetalningar	127 869	122 998	127 869	122 998
Vatten- och avlopp	-2 041	-2 584	-2 041	-2 584
Övrigt eget kapital	455 926	446 801	371 507	367 861
Summa eget kapital	581 754	567 214	497 335	488 275
Anläggningskapital	465 811	500 444	372 853	396 644
Rörelsekapital	115 943	66 770	124 482	91 631
Summa eget kapital	581 754	567 214	497 335	488 275
Not 23: Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser				
Ingående avsättning	7 749	8 267	7 749	8 267
Årets förändring				
Varav				
Ränte- och basbeluppsuppräknningar	960	257	960	257
Övrigt	-93	0	-93	
Pensionsutbetalningar	-556	-742	-556	-742
Intjänad Förmånsbestämd ålderspension	0	0	0	0
Intjänad Särskild avtalspension	26	26	26	26
Förändring av löneskatt	86	-59	86	-59
Summa avsatt till pensioner	8 172	7 749	8 172	7 749
Avsättning för förtroendevalda	3 955	3 940	3 955	3 940
Löneskatt	959	956	959	956
Summa visstids- och garantipensioner	4 914	4 896	4 914	4 896
Summa avsättning till pensioner	13 085	12 644	13 085	12 644
Förpliktelsen minskad genom försäkring				
Aktualiseringsgrad			96%	96%
Not 24: Långfristiga skulder				
Lån i banker/kreditinstitut	851 800	676 300	475 000	350 000
Genomsnittlig räntebindningstid			2 år	5 år
Genomsnittlig ränta			2,48%	0,30%
Anslutningsavgifter långfristig del	11 272	8 627	11 272	8 627
Övriga långfristiga skulder	8 162	3 604	8 162	3 604
- Återstående antal år (vägt medel)			14 år	14 år
Uppskjuten skatteskuld	16 163	15 404		
Summa	887 397	703 935	494 434	362 231
Not 25: Kortfristiga skulder				
Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	13 213	2 732	13 213	2 732
Leverantörsskulder	51 421	73 710	44 573	63 511
Personalens skatter, avgifter och löneavdrag	8 361	7 973	8 361	7 973
Övriga kortfristiga skulder	803	844	803	844
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	102 084	92 906	100 260	86 662
Summa Kortfristiga skulder	175 882	178 165	167 210	161 722
Not 26: Borgens- och andra förpliktelser mot kommunens företag				
<i>Kommunen:</i>				
Säterbostäder AB			363 000	305 500
Säters Kommuns Fastighets AB			2 400	2 400
Summa	0	0	365 400	307 900

NOTFÖRTECKNING (KKR)

	Koncernen		Kommunen	
	2023	2022	2023	2022
<u>Not 27: Ställda säkerheter</u>				
Säterbostäder, ställda säkerheter	29 398	29 398		
<u>Not 28: Övriga förpliktelser</u>				
<i>Kommunen:</i>				
Kommunen för Säters Golfklubb	6 272	6 322	6 272	6 322
Kommunen för Säters IF Fotboll	1 154	1 324	1 154	1 324
Kommunen för Gustafs GOIF	1 563	1 875	1 563	1 875
	8 988	9 521	8 988	9 521
<u>Not 29: Pensionsutfästelser enligt avtal</u>				
Pensionsutfästelser netto enl Skandia	164 473	162 374	164 473	162 374
Löneskatt 24,26 %	39 901	39 392	39 901	39 392
	204 374	201 766	204 374	201 765
<i>Ansvarsförbindelsen, specifikation:</i>				
Ingående avsättning	162 374	168 252	162 374	168 252
Gamla utbetalningar	-11 350	-10 378	-11 350	-10 378
Ränte- och basbeloppsuppräkningsar	13 647	4 702	13 647	4 702
Övrigt (post som kan bero på bl a ändrad samordning, dödsfall under året och på att personer aktualiserats.)	-198	-202	-198	-202
	164 473	162 374	164 473	162 374
Utgående avsättning				
Ingående löneskatt	39 392	40 818	39 392	40 818
Förändring av löneskatt	509	-1 426	509	-1 426
	39 901	39 392	39 901	39 392
	204 374	201 766	204 374	201 766
<i>varav</i>				
Ansvarsförbindelse för förtroendevalda	2 032	2 337	2 032	2 337
Löneskatt	493	567	493	567
Summa	2 525	2 904	2 525	2 904
Summa ansvarsförbindelse inkl löneskatt	204 374	204 670	204 374	201 766
<u>Not 30 Leasingavgifter</u>				
Operationella leasingavtal				
Minimileasingavgifter förfaller enligt följande				
Inom ett år	2 190	2 147	2 190	2 147
Senare än ett år men inom fem år	3 791	5 151	3 791	3 717
Senare än fem år				
Summa	5 981	7 298	5 981	5 864
<u>Not 31 Leasingavgifter</u>				
Finansiella leasingavtal				
Minimileasingavgifter förfaller enligt följande				
Inom ett år	2 724	2 000	2 724	2 000
Senare än ett år men inom fem år	8 162	3 604	8 162	3 604
Senare än fem år	0	0	0	0
Summa	10 887	5 604	10 887	5 604
Not 32 Upplysning om räkenskapsrevision				
Kostnad för räkenskapsrevision				
Sakkunnigt biträde	356	461	250	294
Förtroendevalda	75	50	75	50
Total kostnad för räkenskapsrevision	431	511	325	344
Kostnad för övrig revision				
Sakkunnigt biträde	433	405	433	405
Förtroende valda	326	207	326	207
Total kostnad för övrig revision	759	612	759	612
Total kostnad för revision	1 190	1 123	1 084	956

ORD OCH UTTRYCK

Resultaträkningen

visar årets finansiella resultat och hur det uppkommit. Den visar även förändringen av eget kapital, något som också kan utläsas genom att jämföra balansräkningen för de två senaste åren.

Kassaflödesanalysen

visar hur årets löpande verksamhet och investeringar har finansierats och hur verksamhetens likvida ställning har påverkats. Kostnadsanalysen är utformad som en betalningsflödesrapport.

Balansräkningen

visar vilka tillgångar och skulder kommunen har på bokslutsdagen. Man kan också säga att den visar hur kapitalet har använts (tillgångar) och hur det har skaffats fram (skulder och eget kapital). Genom att jämföra två balansräkningar kan vi se hur likvida medel, lån och anläggningars värde har förändrats under året.

Tillgångar

är dels omsättningstillgångar till exempel kontanter, pengar på banken, statsbidragsfordringar, förråd, dels anläggningstillgångar till exempel fastigheter, inventarier, aktier, långfristiga fordringar.

Eget kapital

visar skillnaden mellan tillgångar och skulder och består av två delar. Dels rörelsekapitalet som är skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder, dels anläggningsskapitalet som är skillnaden mellan anläggningstillgångar och långfristiga skulder.

Avsättningar

är ekonomiska förpliktelser vilkas storlek eller betalningstidpunkt inte är helt bestämd. En del av pensionsskulden finns bland avsättningar.

Skulder

är dels kortfristiga (skall betalas inom ett år) och dels långfristiga.

Kkr = kilokronor, tusentals kronor

Mkr = megakronor, miljontals kronor

DRIFTREDOVISNING 2023

Säters kommun

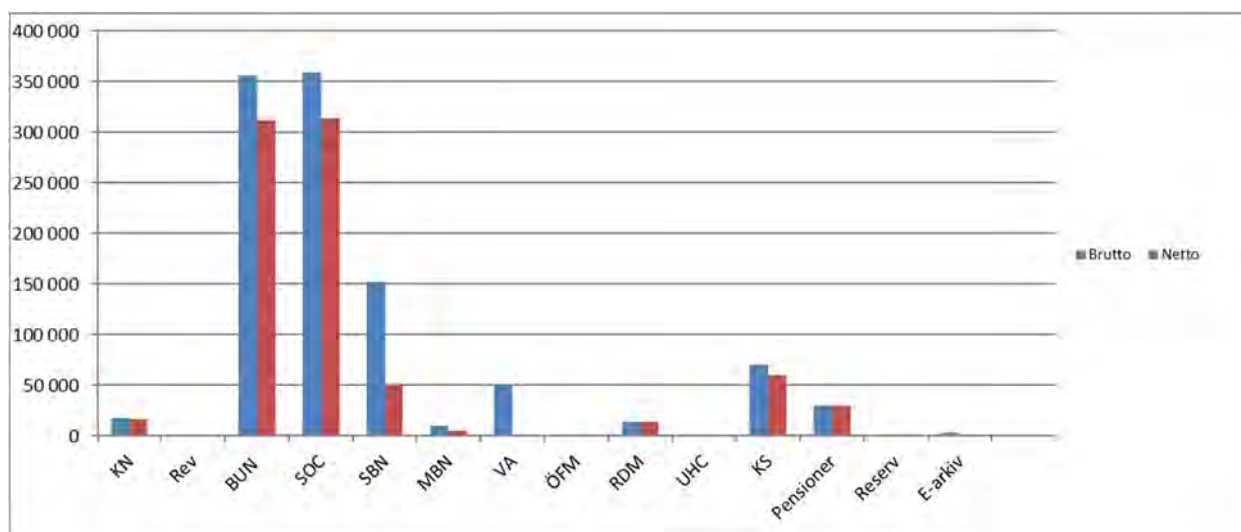
+ = överskott

- = underskott

Nämnd/styrelse kk	Intäkter			Kostnader				Budgetavvikelse 2023		
	Utfall 2023	Budget 2023	Utfall 2022	Utfall 2023	Budget 2023	Utfall 2022	Netto 2023	Intäkter	Kostnader	Netto
Kulturmämnden (KN)	1 471	822	2 411	18 104	18 632	18 618	16 633	649	528	1 177
Revisionen (Rev)	0	0		1 093	1 090	956	1 093	0	-3	-3
Barn- och utbildningsnämnd (BUN)	44 784	41 000	42 751	356 579	356 200	339 918	311 795	3 784	-379	3 405
Socialnämnden (SOC)	44 779	31 299	39 981	358 809	332 269	328 821	314 030	13 480	-26 540	-13 060
Samhällsbyggnadsnämnd (SBN)	101 934	97 741	93 809	152 502	146 166	139 950	50 569	4 193	-6 337	-2 144
Miljö- och byggnämnden (MBN)	4 294	4 637	4 460	9 881	9 627	10 662	5 587	-343	-254	-597
VA/Återvinning (VA)	50 831	49 371	43 603	51 550	49 371	46 071	718	1 461	-2 179	-718
Överförmyndare (ÖFM)	0	0	0	691	1 050	926	691	0	359	359
Räddningstjänst (RDM)	0	0	0	13 501	13 650	12 384	13 501	0	149	149
Upphandlingscenter (UHC)	0	0	0	1 142	1 180	1 076	1 142	0	38	38
Kommunstyrelsen (KS)	11 298	7 599	9 881	70 831	70 997	73 523	59 533	3 698	166	3 865
Pensioner	0	0	0	30 066	26 322	20 369	30 066	0	-3 744	-3 744
Reserv oförutsedda kostnader	0	4 000	0	400	8 375	0	400	-4 000	7 975	3 975
E-arkiv	3 621	4 487	4 494	3 621	4 487	4 494	0	-866	866	0
S:a nämnder /styr	263 012	240 956	241 389	1 068 771	1 039 416	997 766	805 759	22 056	-29 355	-7 299

Driftredovisningen inkluderar de interna posterna medan resultaträkningen exkluderar dem. De interna posterna för år 2023 uppgår till 100,7 mkr. Kostnaderna enligt resultaträkningen innehåller centrala justeringsposter på 16,3 mkr som inte kan fördelas ut till de olika sektorerna och ingår således inte i driftsredovisningen.

Tabell: Utfall kostnader 2023, brutto- och nettoredovisat per nämnd/styrelse

Kommentarer

Under året har kommunens intäkter varit 22,1 mkr högre än budget och kostnaderna har varit totalt 29,4 mkr högre än budget, dvs en nettoavvikelse på -7,3 mkr.

Det största underskottet redovisas för Socialnämnden på -13,1 mkr, Samhällsbyggnadsnämnden redovisar ett underskott på -2,9 mkr (varav -2,1 mkr för SBN Skattefinansierat och -0,7 mkr för VA/Återvinning) samt för Miljö- och byggnämnd på -0,6 mkr. Pensioner har ett underskott på -3,7 mkr samt att budgeterad försäljning av mark på 4 mkr inte uppnås under 2023. Revisionen redovisar ett mindre underskott.

Kommunstyrelsesektorn redovisar ett överskott på 3,9 mkr, Barn- och utbildningsnämnden ett överskott på 3,4 mkr och kulturnämnden ett överskott på 1,2 mkr samt mindre överskott redovisas för Räddningstjänsten Dala Mitt, Upphandlingscenter och Överförmyndare i samverkan.

Åtgärder för budget i balans under 2023:

Under våren 2023 startades arbetet med att identifiera besparingsmöjligheter inom samtliga sektorer/nämnder för att täcka ett prognostiserat underskott för 2023. Förslag till åtgärder för ekonomi i balans beslutades inom de olika nämnderna och inom Kommunstyrelsen i juni 2023, där totala åtgärder uppgick till ca 24 mkr. Alla beslutade åtgärder per juni har dock inte kunnat genomföras eller har fått önskad effekt samt att ytterligare kostnader har tillkommit. Nya åtgärder har tagits fram för att hantera utebliven effekt av de beslutade åtgärderna och för tillkommande kostnader.

Totala åtgärder för 2023 uppgår till drygt 23 mkr vilket är en stor bidragande orsak till att kommunen, tillsammans med ökade skatteintäkter och generella bidrag, redovisar ett positivt resultat för året.

Barn- & utbildningsnämnden: Kostnadsanpassningar som genomförts under 2023 uppgår till ca 2,5 mkr och utgörs främst av minskad ledningspersonal och återhållsamhet vid rekryteringar/vikarieanskaffning samt perioder av vakanta tjänster. Inom nämnden finns tillkommande intäkter/ kostnader samt avvikelser med lägre kostnader jämfört med budget. På intäktsidan finns ej budgeterade ersättningar och statsbidrag. Personalkostnader var 7,4 mkr högre som förklaras med högre löneuppräknings än budget, ökade pensionskostnader mm samt IT kostnaderna var ca 1,0 mkr högre. De interkommunala kostnaderna blev 7,4 mkr lägre vilket härleds till elever som saknar behörighet till nationella gymnasieprogram.

Sociala sektorn har under året vidtagit åtgärder för att minska kostnaderna. Genomförda åtgärder motsvarar cirka 4,4 mkr av beslutade åtgärder per juni samt att nya åtgärder på 2,6 mkr tillkommit och utgörs av att vakanshålla tjänster, minskad bemanning, sökta statsbidrag samt återhållsamhet av inköp, utbildning, planeringsdagar m.m. Nämnden har haft tillkommande kostnader under året på ca 9 mkr som främst utgörs av högre löneökningar än budgetutrymmet med ca 3,5 mkr, högre kostnader för betalningsansvar till Regionen för utskrivningsklara patienter på ca 3,9 mkr och ökade kostnader för köp av externa vårdplatser samt beroende på en hög korttidsfrånvaro vilket medfört fortsatt höga kostnader för sjuklöner, timvikarier och övertidsersättning.

Kommunstyrelsesektorns beslutade åtgärder per juni uppgick till 3,1 mkr och utgörs av att avvakta med att tillsätta vakanta tjänster, kombinera tjänster med statsbidrag, minskat konsultstöd samt momsgenomlysning mm. Utfall för åtgärder under 2023 uppgår till ca 4,0 mkr genom ökad positiv effekt med ca 1 mkr för personalrelaterade åtgärder. Utfallet påverkas av både högre intäkter och tillkommande kostnader på ca 2 mkr.

Samhällsbyggnadsnämnden har under 2023 genomfört åtgärder på 8,7 mkr (varav 7,7 mkr för SBN Skattefinansierat och 1,0 mkr för VA/Återvinning) som utgörs av elstöd, ej återbesättning av tjänster, minskade utredningar, utbildningar och underhåll samt generella effektiviseringar mm. Full effekt på vissa föreslagna åtgärder har dock inte kunnat uppnås p.g.a. politiska beslut samt även genom ökade skyfalls-skador och avbrutna ledigheter. Nämnden har haft tillkommande kostnader p.g.a. prisökningar och kostnader relaterade till höga vattenflöden och översvämningar samt högre kostnader för el, snöröjning och underhåll.

Miljö- och byggnämnd: Förslag på åtgärder uppgick till 1,2 mkr men som inte har fått full effekt utan uppgår till ca 0,9 mkr för 2023 och utgörs av ej återbesättning av tjänster, återhållsamhet av vikarier samt generella effektiviseringar. Utfallet påverkas också av ej full utarbetad tillsyn p.g.a. omklassificering samt minskade intäkter för bygglov.

Kulturnämndens åtgärder på 0,1 mkr har genomförts. Nämndens överskott är relaterat till högre intäkter än budgeterat samt att alla planerade aktiviteter under hösten inte har kunnat genomföras.

INVESTERINGSREDOVISNING 2023

Sätters kommun

Färdigställda projekt	Utgifter sedan projekt start			Varav: årets investeringar		
	Budget	ACK utfall	Avvikelse	Budget	ACK utfall	Avvikelse
Kulturnämnden	461	1 109	-648	347	897	-550
Barn och utbildningsnämnd	2 000	1 908	92	2 000	1 273	727
Socialnämnden	4 700	601	4 099	4 700	3 856	844
Samhällsbyggnadsnämnd	63 733	60 290	3 443	131 847	124 309	7 539
- varav Fastighet	35 554	29 043	6 511	49 901	90 599	-40 698
- varav Gatukontor	20 735	11 735	9 000	26 951	12 976	13 975
- varav Lokalservice	100	119	-19	200	76	124
- varav Kostenheten	200	113	87	600	516	84
- varav VA-enheten	29 548	30 452	-904	54 195	20 141	34 054
Miljö- och byggnämnd	500			500		500
Kommunstyrelsen	11 678	8 994	2 684	7 400	10 253	-2 853
- varav IT-enheten	1 700	1 247	453	1 700	1 247	453
Totalt färdigställda projekt	105 476	84 074	20 902	146 793	140 587	6 207

Pågående projekt	Utgifter sedan projekt start			Varav: årets investeringar		
	Budget	ACK utfall	Avvikelse	Budget	ACK utfall	Avvikelse
Samhällsbyggnadsnämnd	82 099	45 584	36 515	22 724	14 652	8 072
- varav Fastighet	16 400	4 220	12 180	4 800	1 098	3 702
- varav Gatukontor	18 083	10 219	7 864	6 308	4 949	1 359
- varav VA-enheten	47 616	31 145	16 471	11 616	8 605	3 011
Övriga	22 490	14 892	7 598	3 200	2 175	1 025
Totalt pågående projekt	104 589	60 476	44 113	25 924	16 827	9 097

Kommentar

Årets investeringar uppgår till 140,6 mkr, varav investeringar avseende nytt särskilt boende ingår med 65,6 mkr som ligger utanför budgetram. Totala investeringar 2023 exklusive nytt särskilt boende uppgår till 75 mkr vilket är en minskning med 71,8 mkr jämfört med budget.

Investeringsredovisning per projekt	Investering 2023	Budget 2023
Kulturnämnd		
Konstinköp	456	60
Konst nya SÄBO	359	87
Biblioteksdatasystem	82	200
Barn- och utbildningsnämnden		
Inventatrier	1 273	2 000
Socialnämnden		
Inventarier nytt särskilt boende	2 987	4 000
Inventarier äldreomsorg	722	500
Inventarier gruppboende LSS	147	200
Samhällsbyggnadsnämnden		
Fastighetsenheten		
Nytt särskilt boende	65 529	0
Ombyggnation omklädningsrum Sätters IP	11 559	19 744
Flytt av fotbollsplaner, nya omklrum Mora By	5 258	6 064
Fastighetsinvesteringar och oförutsett	2 096	5 030
Ombyggnad Tekniska huset	916	3 000
Energisparåtgärder	890	3 879
Avväders multisportarena centrala Säter	873	888
Infrastruktur genomfart och järnväg Säter - medfinansieringsåtgärder	742	1 000
Fasta paviljongen	703	902
Övrigt Fastighetsenheten	2 033	9 394
Gatukontor		
Infrastruktur och yttre miljö kopplat till SÄBO	3 225	1 500
Infrastruktur genomfart och järnväg Säter - Stationsområdet	2 430	3 500
Gatu- och vägbelysning	2 123	2 000
Beläggningsunderhåll	1 857	3 000
Gruvplan - Etapp 1	1 801	12 480
Infrasturkutr genomfart och järnväg Säter - uppgång Salutorget	698	1 985
Övrigt Gatukontor	843	2 486
Lokalservice		
Städmaskiner	76	200
Kostenheten		
Matvagnar och köksutrustning	516	100
Lager av nödmat	0	500
VA-enheten		
Ledningsrenovering	5 682	7 044
Utveckling Grängshammar - Ulvsjön	5 285	14 328
Omb. Pumpstation	1 395	831
Överföringsledning projektering	1 370	3 128
Reservkraft	1 349	1 866
Forts. utveckling Ulvsjön	1 181	7 000
Uggelbo 2	876	9 759
Reinvesteringar	843	900
Övrigt VA/Återvinning	2 160	9 340
Miljö- och byggnämnd		
Ärendehanteringssystem Bygg	0	500
Kommunstyrelsen		
Bredband/Fiber/Digitalisering	5 221	2 000
Utveckling av bostadsområden	2 238	1 000
Nytt intranät, ny version hemsida	1 503	1 500
IT-investeringar	1 247	1 700
Medborgarbudget	44	700
Övrigt	0	500
Summa	140 587	146 793

INVESTERINGSREDOVISNING 2023

Bolagskoncernen

Årets investeringar för Säterbostäder AB uppgår till 56,3 mkr jämfört med budget på 70,9 mkr och för Sätters kommuns Fastighets AB blev utfallet 85 tkr.

Investeringsredovisning per projekt

	Investering 2023	Budget 2023
Säterbostäder AB		
Morkullan, kontor	29 051	35 000
LSS-boende	23 747	25 000
Åkaren 7, ombyggnad ventilation	1 639	1 200
Siggebo, entreportar	793	600
Enbackagården, byte brandlarm	444	500
Fågelsången 4, utredning	343	250
Inventarier	303	600
Inköp tomt	0	5 500
Utbyte styr och regler	0	800
Oförutsedda stambyten	0	750
Siggebo byte radiatorventiler, injustering värmesystem	0	500
Fasaden 10, 11, byte radiatorer	0	100
Arbetsmiljö	0	100
Summa	56 320	70 900

	Investering 2023	Budget 2023
Sätters kommuns Fastighets AB		
Storhaga pc, styr	85	0
Summa	85	0

NYCKELTAL

	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Antal invånare 31 dec	11 243	11 271	11 242	11 161	11 093	11 123
Kommunen						
Likvida medel/ externa kostnader inkl pensionsförvaltning	17,8%	15,1%	16,6%	25,0%	24,9%	19,8%
Likvida medel/ externa kostnader exkl pensionsförvaltning	4,6%	1,3%	0,7%	8,2%	7,7%	2,2%
Soliditet exkl ansvarsförbindelse pension	42,4%	47,6%	54,3%	52,4%	55,4%	58,5%
Soliditet inkl ansvarsförbindelsen	25,0%	28,0%	30,4%	28,1%	28,1%	27,8%
Skuldsättningsgrad exkl ansvarsförbindelsen	57,6%	52,4%	45,7%	47,6%	44,6%	41,5%
Skuldsättningsgrad inkl ansvarsförbindelsen	75,0%	72,0%	69,6%	71,9%	71,9%	72,2%
Skulder och avsättn/ invånare, kr	60 013	47 609	35 662	37 296	32 319	27 695
Långfristig skuld/ invånare	43 977	32 138	22 303	23 494	18 838	15 156
Eget kapital/invånare, kr	44 235	43 321	42 337	41 121	40 163	38 981
Tillgångar/invånare, kr	104 248	90 930	77 999	78 417	72 482	66 676
	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Kommunkoncernen						
Likvida medel/ externa kostnader inkl pensionsförvaltning	16,6%	14,2%	15,7%	23,6%	23,2%	19,2%
Likvida medel/ externa kostnader exkl pensionsförvaltning	4,3%	1,2%	0,8%	7,8%	7,2%	2,6%
Soliditet exkl ansvarsförbindelse pension	35,1%	38,8%	42,3%	40,8%	42,2%	47,5%
Soliditet inkl ansvarsförbindelsen	22,8%	25,0%	26,3%	24,2%	23,8%	25,2%
Skuldsättningsgrad exkl ansvarsförbindelsen	64,9%	61,2%	57,7%	59,2%	57,8%	52,5%
Skuldsättningsgrad inkl ansvarsförbindelsen	77,2%	75,0%	73,7%	75,8%	76,2%	74,8%
Skulder och avsättn/ invånare, kr	95 736	79 385	66 851	68 011	62 202	47 951
Långfristig skuld/ invånare	78 929	62 455	52 405	52 576	48 462	33 487
Eget kapital/invånare, kr	51 744	50 325	49 027	46 969	45 458	43 463
Tillgångar/invånare, kr	147 480	129 710	115 877	114 980	107 661	91 415
Skattesats:						
Säterbygden 2010 fr o m (Säter föregående år) varav:	35,50	35,50	35,50	35,50	35,50	35,50
Landstinget	11,63	11,63	11,63	11,63	11,63	11,63
Kommunen	22,32	22,32	22,32	22,32	22,32	22,32
Säterbygden fr o m 2010 (Säters församling föregående år)*	1,55	1,55	1,55	1,55	1,55	1,55

* begravningsavgift ingår med 0,28%

VA-VERKSAMHET: RESULTATRÄKNING OCH BALANSRÄKNING

RESULTATRÄKNING (kkr)	Not	2023	2022	2021
Verksamhetens intäkter	1	33 644	29 963	30 236
Jämförelsestörande intäkt				
Verksamhetens kostnader	2	-27 670	-26 038	-24 380
Avskrivningar	3	-4 852	-4 662	-4 475
Sidoordnad verksamhet	4	1 075	1 075	1 075
Verksamhetens nettokostnader		2 197	339	2 456
Finansiella kostnader	5	-1 654	-1 284	-1 174
Årets resultat		543	-945	1 282

BALANSRÄKNING (kkr)

TILLGÅNGAR	Not	2023	2022	2021
Anläggningstillgångar				
Materiella anläggningstillgångar				
mark, byggnader och tekniska anläggningar	6	127 388	112 324	87 991
maskiner och inventarier	7			
Summa anläggningstillgångar		127 388	112 324	87 991
Omsättningstillgångar:	8			
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		105	213	-23
Kundfordringar		1 942	1 282	508
Summa omsättningstillgångar		2 047	1 495	485
SUMMA TILLGÅNGAR		129 435	113 819	88 476

SKULDER OCH EGET KAPITAL

Eget kapital	9			
Ingående eget kapital		-2 584	-1 639	-2 921
Resultat		543	-945	1 282
Summa eget kapital		-2 041	-2 584	-1 639

Skulder**Långfristiga skulder**

Lån av kommunen	10	115 572	104 852	80 156
Investeringsfond				
Förutbetalda intäkter från anläggningsavgifter	11	11 272	8 627	8 439

Kortfristiga skulder

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		1 961	599	23
Förutbetalda intäkter från anläggningsavgifter	12	869	693	649
Leverantörsskulder	13	1 802	1 632	848
Summa skulder		131 476	116 403	90 115

SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL		129 435	113 819	88 476
---------------------------------------	--	----------------	----------------	---------------

VA-VERKSAMHET: NOTHÄNVISNINGAR**RESULTATRÄKNING (kkr)**

	<u>2023</u>	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Not 1: Verksamhetens intäkter			
Försäljningsintäkter	3	189	17
Taxor och avgifter	32 587	29 773	30 200
Bidrag	1 047	0	19
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	7	0	0
Summa verksamhetens intäkter	33 644	29 962	30 236

Not 2: Verksamhetens kostnader

Löner och sociala avgifter	-6 809	-6 479	-5 940
Pensionskostnader	-648	-483	-516
Inköp av anläggnings och underhållsmaterial	-3 153	-3 487	-3 007
Bränsle, energi och vatten	-4 534	-2 754	-2 665
Köp av huvudverksamhet	-252	-328	-176
Lokal- och markhyror	-287	-280	-279
Övriga tjänster	-2 307	-2 676	-2 296
Övriga kostnader	-9 680	-9 551	-9 501
Summa verksamhetens kostnader	-27 670	-26 038	-24 380

Not 3: Av- och nedskrivningar

Avskrivning mark, byggnader och tekniska anläggningar	-4852	-4 662	-4 475
Avskrivning maskiner och inventarier	0	0	0
Summa av- och nedskrivningar	-4 852	-4 662	-4 475

Not 4: Sidoordnad verksamhet

Intäkter enskilda avlopp	2 571	2 063	2 008
Driftskostnad	-1 496	-988	-933
Summa Sidoordnad verksamhet	1 075	1 075	1 075

Not 5 Finansiella kostnader

Räntor Externa	-2	-2	-14
Kommuninterna räntor	-1652	-1284	-1160
Summa finansiella kostnader	-1654	-1286	-1160

BALANSRÄKNING (kkr)

	<u>2023</u>	<u>2022</u>	<u>2021</u>
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Not 6: Mark, byggnader, tekniska anläggningar			
Ingående bokfört värde	112 324	87 991	79 395
Årets avskrivningar	-4 852	-4 662	-4 475
Investeringar	19 916	29 345	13 071
Utrangerat	0	-350	0
Summa bokfört värde	127 388	112 324	87 991

Not 7: Maskiner och inventarier

Summa bokfört värde	0	0	0
----------------------------	----------	----------	----------

OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR**Not 8: Kortfristiga fordringar**

Förutbetalda kostnader o upplupna intäkter	105	213	-23
Kundfordringar	1 942	1 282	508
Summa kortfristiga fordringar	2 047	1 495	485

VA-VERKSAMHET: NOTHÄNVISNINGAR

Not 9: Eget kapital

Första gången Sätters kommun särskild balansräkningsenhet för VA-verksamheten 2006-01-01 redovisades det egna kapitalet till 0 kr.

	<u>2023</u>	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Tidigare års resultat 2006-2013	-1 098	-1 098	-1 098
Resultat 2014	-219	-219	-219
Resultat 2015	490	490	490
Resultat 2016	590	590	590
Resultat 2017	512	512	512
Resultat 2018	-1 982	-1 982	-1 982
Resultat 2019	835	835	835
Resultat 2020	-2 049	-2 049	-2 049
Resultat 2021	1 282	1 282	1 282
Resultat 2022	-945	-945	
Årets resultat	543		
	-2 041	-2 584	-1 639

Från och med årsredovisning 2010 tillämpas RKR:s rekommendation nr 18. I årsredovisningen för 2019 redovisas ett överskott på 835 tkr som läggs till Eget kapital. Det ackumulerade egna kapitalet visar ett underskott på - 872 tkr. År 2012 infördes en ny taxa med förändrad konstruktion och 2019 genomfördes en höjning av taxan.

Not 10: Långfristiga skulder

Lån av kommunen	100 508	80 519	71 560
Amortering	-4 852	-4 662	-4 475
Nya lån	19 916	28 995	13 071
Summa lån av kommunen	115 572	104 852	80 156

Not 11: Anläggningsavgifter

Anläggningsavgifter	Anläggningsavgifter	Överf. till kto		
		2421	Saldo kto	Saldo kto
Resultatbokförs med 5% över 20 år	avgifter	kortfristig skuld	2391	2391
2006	893	45	581	-1518
2007	355	18	249	-622
2008	280	14	210	-504
2009	180	9	144	-333
2010	697	35	592	-1324
2011	237	12	81	-330
2012	501	25	294	-820
2013	276	14	77	-367
2014	543	27	290	-860
2015	1785	89	1607	-3481
2016	1174	59	1116	-2349
2017	1050	53	652	-1755
2018	3254	163	2692	-6109
2019	996	50	385	-1431
2020	562	28	-78	-512
2021	195	10	-453	248
2022	882	44	188	-1114
2023	3514	176	2645	-6335
	17 374	869	11 272	-29 515

Not 12: Kortfristiga skulder

	<u>2023</u>	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Förutbetalda intäkter från anläggningsavgifter	693	649	639
Intäktsbokfört under året	-693	-649	-639
Överf. från lånfristig skuld	869	693	649
Summa:	869	693	649

Not 13: Leverantörsskulder

	<u>2023</u>	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Leverantörsskulder	1 802	1 632	848

REVISIONSBERÄTTELSE

2024-03-20

Miljöbokslut 2023

**SÄTERS
KOMMUN**

Innehåll

1	Inledning	3
2	Länsstyrelsen i Dalarnas sammanfattning.....	4
3	Säter kommuns arbetssätt.....	6
4	Miljömålen	6
4.1	Generationsmålet	6
4.2	Begränsad klimatpåverkan	7
4.3	Frisk luft	16
4.4	Bara naturlig försurning	17
4.5	Giffri miljö.....	18
4.6	Skyddade ozonskikt.....	19
4.7	Säker strålmiljö	19
4.8	Ingen övergödning	20
4.9	Levande sjöar och vattendrag	21
4.10	Grundvatten av god kvalitet.....	23
4.11	Myllrande våtmarker	24
4.12	Levande skogar	25
4.13	Ett rikt odlingslandskap.....	25
4.14	Storlagen fjällmiljö.....	28
4.15	God bebyggd miljö.....	28
4.16	Ett rikt växt- och djurliv.....	29
5	Framtida behov	30

1 Inledning

Miljöbokslutet är ett komplement till kommunens årsredovisning där nuvarande status för måluppfyllnad till miljömålen följs upp. Arbetet med miljöfrågor i Sätters kommun bygger på de strategiska målen och interna styrdokument, t.ex. Plan för klimatneutralitet, Fordonspolicy, Avfallsplan VA-plan, Dagvattenstrategi, Strategi för hållbart byggande, Kostpolicy och Plan för giftfria förskolor. Som grund för miljöarbetet finns FN:s internationella hållbarhetsmål Agenda 2030. De mål som i första hand rör miljöfrågorna i Agenda 2030 är dessa:

Sveriges miljömål utgår från målen i Agenda 2030 och beskriver vilka utmaningar som finns på den nationella nivån när det gäller miljöfrågorna. De 16 miljömålen är dessa:

Generationsmålet

Levande sjöar och vattendrag

Begränsad klimatpåverkan

Grundvatten av god kvalitet

Frisk luft

Myllrande våtmarker

Bara naturlig försurning

Levande skogar

Giftfri miljö

Ett rikt odlingslandskap

Skyddande ozonskikt

Storslagen fjällmiljö

Säker strålmiljö

God bebyggd miljö

Ingen övergödning

Ett rikt växt- och djurliv

Sätters kommuns strategiska mål som berör miljöfrågorna är framför allt Ett miljöarbete på väg mot en hållbar kommun och En omsorgsfull boendeutveckling.

Varje år gör alla länsstyrelser en miljömålsuppföljning som visar hur det egna länet ligger till för att nå de 16 miljömålen. Uppföljningen i detta miljöbokslut utgår från Länsstyrelsen i Dalarnas regionala miljömålsuppföljning¹. I de fall där Sätters egna förutsättningar är kända är de beskrivna. Ett urval av relevanta indikatorer från bl.a. Kolada har använts till berörda mål. Kolada är en databas med statistik som görs av Rådet för främjande av kommunala analyser, RKA, i samarbete med staten och Sveriges kommuner och regioner, SKR.

2 Länsstyrelsen i Dalarnas sammanfattning

Nedan är en del av Länsstyrelsen i Dalarnas sammanfattning av den regionala årliga uppföljningen av miljömålen 2023:

Flera försurade vatten återhämtar sig och kalkningen har kunnat minskas i delar av länet. Luftkvaliteten i Dalarna förbättras. Dalarnas grundvatten håller en god kvalitet. Arbetet behöver fortsätta med att skydda limniska miljöer och dricksvatten. Återhämtningstiden för övergödda vatten är lång och trots betydande åtgärder inom vattenförvaltningen märks ännu inga tydliga förbättringar i miljön. Länets vatten är även starkt påverkade av fysiska ingrepp.

Även om halterna av förbjudna ämnen i miljön sjunker så släpps tillåtna miljöfarliga ämnen ut i miljön. Trots att utsläppsminskande åtgärder sker inom provning, tillsyn och tillsynsvägledning så behövs ytterligare insatser för att nå målet om en giftfri miljö.

De spår som funnits från äldre tiders hävd av våtmarker är till stor del försvunna. Kunskapen om kulturhistoriska lämningar behöver kompletteras, men det saknas medel för att genomföra kulturmiljöinriktade insatser.

¹ Regional årlig uppföljning (RAU) 2023 Dalarnas län. <https://www.rus.se/wp-content/uploads/RAU-2023-Dalarna.pdf>

Trots positiva insatser minskar hävden av ängs- och betesmarker. Ekonomiskt stöd för att bevara natur- och kulturmiljövärden och ett livskraftigt jordbruk behövs.

Medvetenhet om hållbar samhällsplanering ökar och goda insatser görs.

Tolv miljö kvalitetsmål bedöms på regional nivå i Dalarnas län och inget av dessa kommer nås till år 2030 med befintliga styrmedel och resurser.

Grundvatten av god kvalitet bedöms likt tidigare år som nära att nås. För två av miljömålen, Frisk luft och God bebyggd miljö, bedöms utvecklingen i miljön som positiv, för fem bedöms den vara neutral och för fem bedöms den som negativ. För fyra av de fem miljömål med en negativ utvecklingstrend finns en tydlig koppling till markanvändning och dess negativa påverkan på ekosystem och biologisk mångfald. Trots betydande insatser för Generationsmålet behöver takten på samhällsomställningen öka.

Målbedömningen för Dalarna visar en samstämmig bild av att mer måste göras inom samtliga miljö kvalitetsmål och för Generationsmålet.

Tabellen visar Länsstyrelsen i Dalarnas bedömning av om miljömålen förväntas nås till år 2030.

Miljömål	Målbedömning Dalarna	Trend Dalarna
1. Generationsmålet	Ingen regional bedömning	Ingen regional bedömning
2. Begränsad klimatpåverkan	Ingen regional bedömning	Ingen regional bedömning
3. Frisk luft	 Uppnås ej	 Positiv
4. Bara naturlig försurning	 Uppnås ej	 Oförändrad
5. Giftfri miljö	 Uppnås ej	 Negativ
6. Skyddande ozonskikt	Ingen regional bedömning	Ingen regional bedömning
7. Säker strålmiljö	Ingen regional bedömning	Ingen regional bedömning
8. Ingen övergödning	 Uppnås ej	 Oförändrad
9. Levande sjöar och vattendrag	 Uppnås ej	 Oförändrad

10. Grundvatten av god kvalitet	 Nära att uppnås	 Oförändrad
11. Myllrande våtmarker	 Uppnås ej	 Oförändrad
12. Levande skogar	 Uppnås ej	 Negativ
13. Ett rikt odlingslandskap	 Uppnås ej	 Negativ
14. Storslagen fjällmiljö	 Uppnås ej	 Negativ
15. God bebyggd miljö	 Uppnås ej	 Positiv
16. Ett rikt växt- och djurliv	 Uppnås ej	 Negativ

3 Säter kommuns arbetssätt

Säter kommuns arbete mot att uppfylla miljömålen sker internt i varje enhet, men även i flera olika samarbeten och nätverk med andra kommuner, myndigheter och organisationer. T.ex. Kostnätverket, Dala VA, Dala Avfall, Miljöstrategigrupp med UHC, Miljöstrategiskt nätverk med Länsstyrelsen, Mitt Miljösamverkan, Allmännyttans klimatinitiativ och Energiintelligent Dalarna. Internt i Säter kommun pågår samverkansarbete i en arbetsgrupp för hållbarhet där syftet är att skapa bra möjligheter för alla enheter i ett gemensamt arbete mot hållbarhet. Arbete pågår med att planera för hur åtgärder mot miljömålen och uppföljning av dessa ska utföras för att skapa så stort genomslag som möjligt.

4 Miljömålen

4.1 Generationsmålet

Generationsmålet är ett övergripande mål för den svenska miljöpolitiken. Det är vägledande för miljöarbetet på alla nivåer i samhället.

Dalarna

Ur Länsstyrelsen i Dalarnas regionala miljömålsuppföljning:

Trots att viktiga insatser för generationsmålet gjorts inom många områden behöver takten på samhällsomställningen i Dalarnas län öka. Fokus behöver även fortsättningsvis ligga på ändrade konsumtionsmönster och ökad hänsyn till naturvärden, både vad gäller ekosystemtjänster och biologisk mångfald. Framtagandet av färdplaner för att stärka olika sektorer arbete med att

minska klimatpåverkande utsläpp, främja en biobaserad cirkulär ekonomi och bidra till en hållbar utveckling i Dalarna behöver ske i samverkan mellan länets aktörer. Agenda 2030 belyser vikten av miljömålsarbetet och hur vår miljö och vårt klimat både sätter gränser och skapar förutsättningar för vårt samhälle. De globala målens odelbarhet, att inget mål får nås på bekostnad av ett annat, stärker arbetet med att lyfta målkonflikter inom generationsmålet.

4.2 Begränsad klimatpåverkan

Dalarna

Ur Länsstyrelsen i Dalarnas regionala miljömålsuppföljning:

Att begränsa klimatpåverkan är en global utmaning där Sverige ska vara klimatneutrala 2045 enligt Sveriges klimatmål. Enligt Parisavtalet ska vi inte låta den globala uppvärmningen stiga med över 1,5 °C. Det är en utmaning för hela samhället och i Dalarna krävs en snabb sänkning av utsläppen från transporter och industri. Det är viktigt att hushålla med energi, minska konsumtionen och utveckla teknik som stärker synergier såsom renare luft, bättre miljö och trygg energiförsörjning.

Sätters geografiska område

Fortsätter utsläppen i Sätters geografiska område på samma sätt som de senaste åren bidrar inte Säter i tillräcklig grad till att nå målet i Parisavtalet eller Sveriges klimatmål. Sätters koldioxidbudget² visar att utsläppen av koldioxid behöver minska med 13,1 % per år för att inte överskrida Sätters proportionerliga del av Parisavtalet. Om mer koldioxid släpps ut än vad koldioxidbudgeten medger behöver det kompenseras med ännu högre minskningstakt kommande år. I januari 2024 återstår 250 000 ton av den mängd koldioxid som Säter maximalt kan släppa ut och samtidigt ta vårt proportionerliga ansvar för att hålla temperaturökningen under 1,5 °C. Vårt sätt att leva idag innebär att vi förbrukar en sjundedel av den kvarvarande mängden varje år. Om sju år är Sätters andel av världens kvarvarande koldioxidutsläpp förbrukad, om vi fortsätter att leva på samma vis som idag.

Koldioxidbudgeten som hänvisas till i bild 1 är en uppdatering av den koldioxidbudget för Sätters kommun som gjordes 2018. Budgeten 2018 visade att minskningstakten behöver ske med 16,4 % per år. Notera att metoderna för beräkningar och tillgången till data har utvecklats under åren 2018 till 2023, så det är inte säkert att minskningstakten kan jämföras rakt av. Men positivt är trots allt att kurvan går åt rätt håll, dock är det viktigt att vi fortsätter att påverka utvecklingen så mycket vi kan för att klara utmaningen. Den lila delen till höger i bild 1 visar den mängd koldioxid som Säter har kvar att släppa ut innan budgeten är förbrukad.

² Heggstad, A., Persson, E. Wallin, E. (Januari / 2024). Koldioxidbudget Sätters kommun januari 2024. Rapport.

Utsläppen i bild 1 och bild 2 ska inte tolkas som utsläpp på grund av konsumtion, eftersom tillverkning och transporter kan ske utanför Sätters kommun och de utsläppen hamnar då i ett annat geografiskt område.

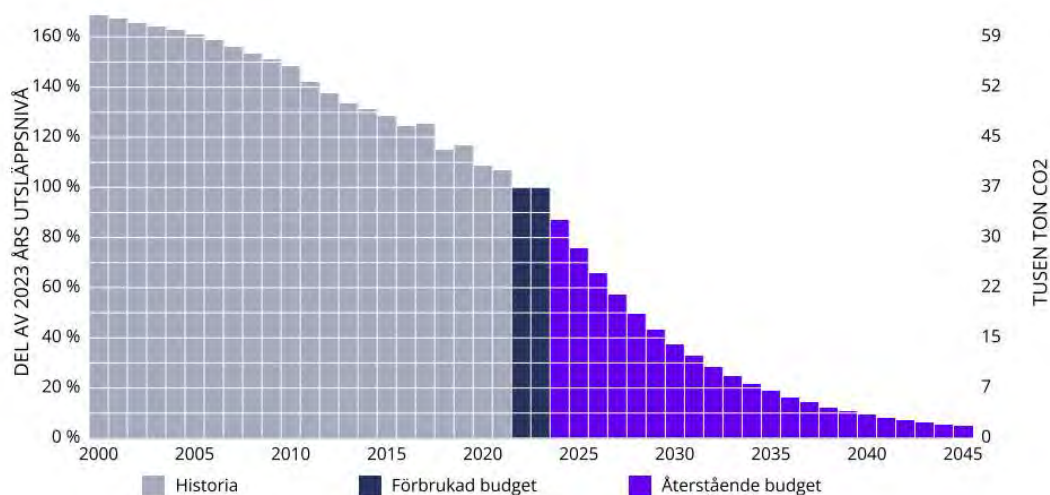

Bild 1.
Historiska och framtida utsläpp av koldioxid i Sätters kommuns geografiska område för att klara Parisavtalet.
Uppgift från Koldioxidbudget Säter kommun januari 2024.

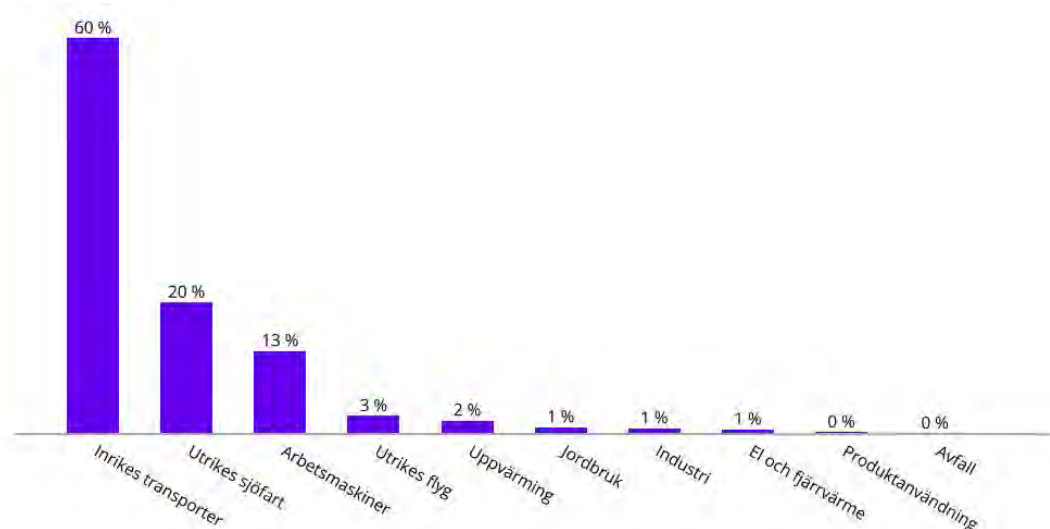
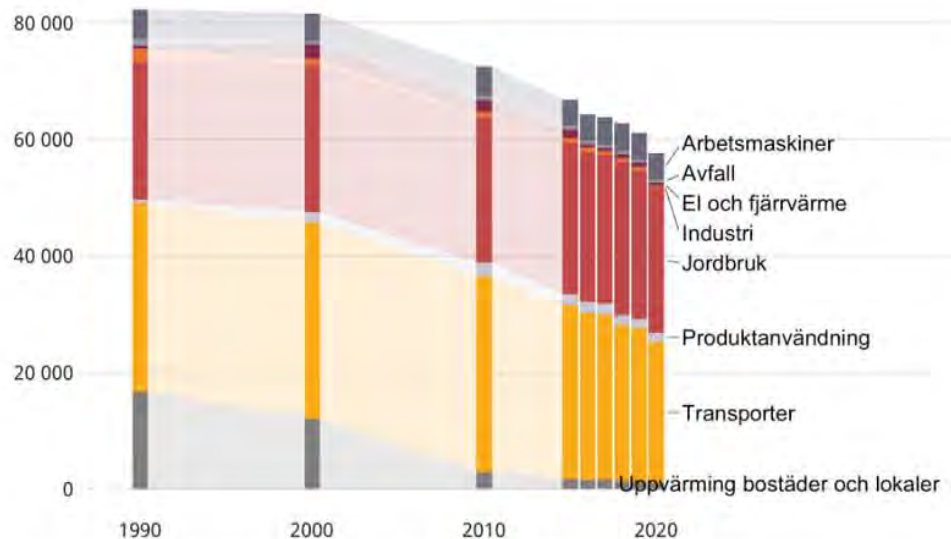

Bild 2.
Fördelning av utsläpp av koldioxid mellan olika utsläppskällor år 2021.
Uppgift från Koldioxidbudget Säter kommun januari 2024.

Bild 2 ovan visar att transporter och arbetsmaskiner står för den största källan till koldioxidutsläpp i Säter kommuns geografiska område.

Ett annat sätt att mäta fördelningen av utsläppskällor visar att jordbruk står för en stor andel av utsläpp av koldioxidekvivalenter.

Ton koldioxidekvivalenter. De ljusare områdena visar interpolerade värden för mellanliggande år.

Källa: SMHI/Emissionsdatabasen

Bild 3.

*Utsläpp av koldioxidekvivalenter, (växthusgaser) per år i Sätters kommun.
Uppgift från Newsworthy.*

Skillnaden mellan graferna i bild 2 och 3 är framför allt att bild 2 visar fördelning av koldioxidutsläpp och bild 3 visar fördelningen av utsläpp av koldioxidekvivalenter. I begreppet koldioxidekvivalenter räknas även andra gaser som påverkar klimatet t.ex. metan, lustgas och ozon, De gaserna kallas även ibland för växthusgaser. Utsläpp från jordbruk består till stor del av metan och blir därför en stor andel i jämförelsen av koldioxidekvivalenter. Utsläpp av koldioxid från jordbrukets maskiner räknas som arbetsmaskiner i jämförelsen av koldioxid. Bild 2 är även beräknat på ett omfattande vis med många parametrar medräknade, medan bild 3 är beräknat på ett mer förenklat sätt. Detta tydliggör svårigheten med att mäta och redovisa tydliga värden i miljö- och klimatfrågorna, eftersom det är mycket komplexa sammanhang som påverkas av många olika aspekter och de kan inte alltid jämföras med varandra.

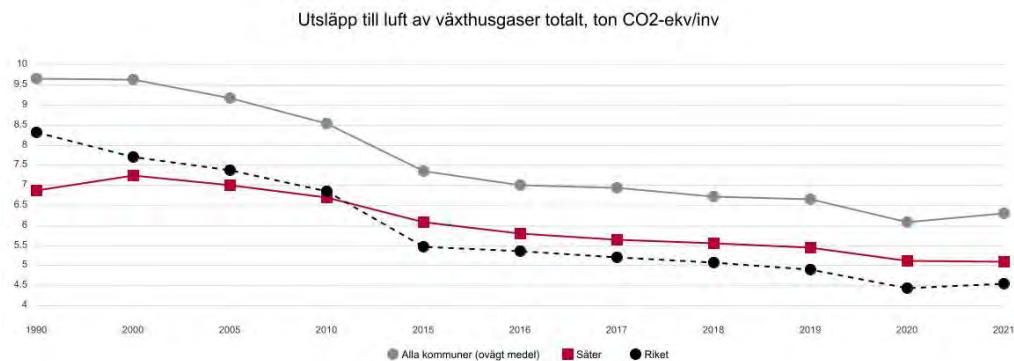

Bild 4.

Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton koldioxidekvivalenter per invånare.

Uppgift från Kolada.

Alla kommuner (ovägt medel) = Medelvärde av Sveriges kommuner.

Riket = Värdet för en genomsnittlig invånare i Sverige. Hänsyn tas till att kommuner har olika många invånare.

För att lättare kunna föreställa sig hur mycket ett ton koldioxid är så visar bild 5 hur mycket plats ett ton koldioxid tar.

Bild 5.

Visualisering av 1 ton koldioxid.

Bild från Danmarks Miljøministeries kampanj "1 ton mindre". Kopierad från: <http://international-club-copenhagen.blogspot.com/2007/04/new-campaign-1-ton-co2-less-every.html>

Bilar som är registrerade i Sätters geografiska område körs mycket i jämförelse med andra kommuner i landet. Säter är jämfört med övriga kommuner bland de 25% med längst körsträcka.

Jämförelse: Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv - Säter (År: 2022)

Bild 6.

Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv. Jämförelse med övriga kommuner.

Uppgift från Kolada.

Under pandemin förändrades våra resvanor och i diagrammet i bild 7 syns att de nya resvanorna till viss del består även efter pandemin. En förklaring kan vara möjligheten att arbeta och hålla möten digitalt på distans.

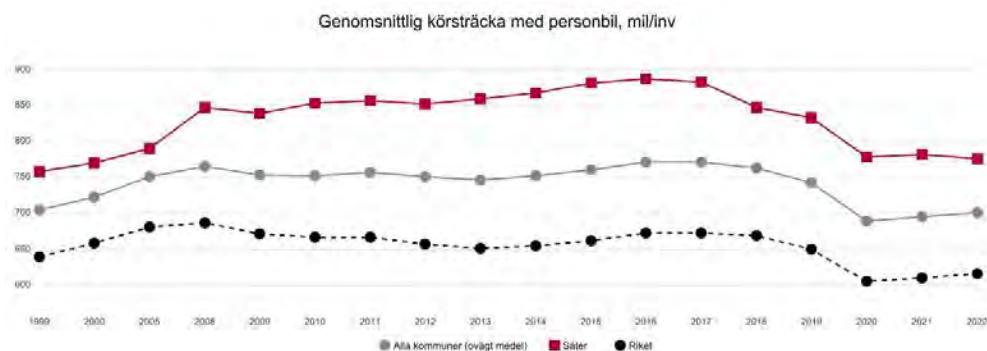

Bild 7.

Genomsnittlig körsträcka för personbilar registrerade i geografiska området. Registrerade av såväl fysiska som juridiska personer. Säger inget om i vilket geografiska område bilen har kört. Uppgift från Kolada.

Alla kommuner (ovägt medel) = Medelvärde av Sveriges kommuner.

Riket = Värdet för en genomsnittlig invånare i Sverige. Hänsyn tas till att kommuner har olika många invånare.

Oavsett bränsletyp så är relativt många bilar registrerade i Sätters kommun i förhållande till antalet människor som bor i kommunen. Trenden är ganska oförändrad sedan år 2013.

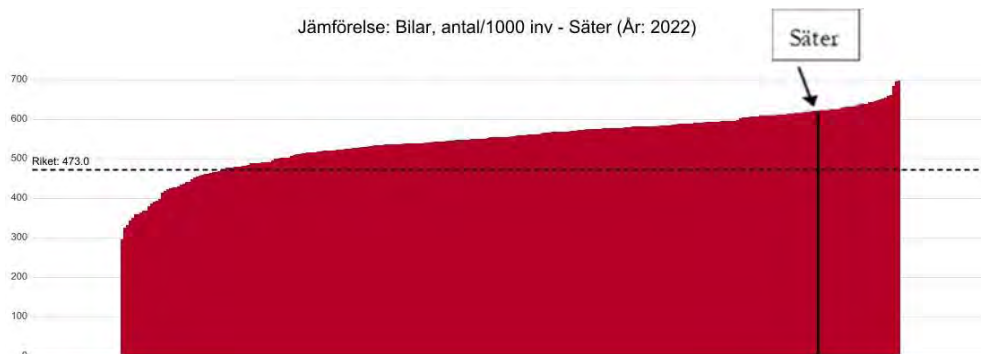

Bild 8.

Antal personbilar, oavsett bränsletyp, per 1000 invånare i trafik i det geografiska området 2022-12-31.

Uppgift från Kolada.

Konsumtion och avfall är också en betydande del av klimatavtrycket och är viktigt att minska trots att det inte syns i koldioxidbudgeten. De produkter som vi köper behöver vi återanvända och återvinna så långt det är möjligt. Grafen i bild 9 visar andelen avfall som har samlats in för materialåtervinning inkl. matavfall för biologisk behandling. Insamling av matavfall i separata tunnor som startade 2020 gav ett positivt resultat. Det återstår dock ca 70 % avfall som går till förbränning. En stor del av det avfallet som eldas upp skulle i stället kunna materialåtervinnas, mycket är dessutom förpackningar som ska sorteras ut och omhändertas av producenterna.

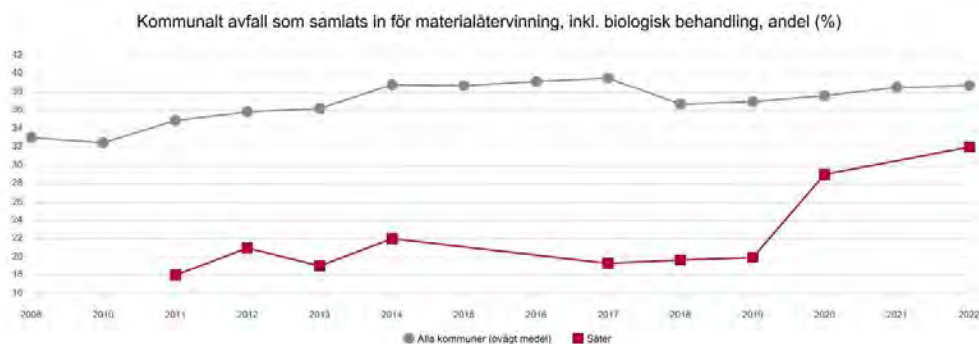

Bild 9.

Andel avfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. matavfall för biologisk behandling.
Uppgift från Kolada.

Alla kommuner (ovägt medel) = Medelvärde av Sveriges kommuner.

Riket = Värdet för en genomsnittlig invånare i Sverige. Hänsyn tas till att kommuner har olika många invånare.

Sätters kommunorganisation

Fordon

Sätters kommunorganisation har en stigande trend mot att uppnå en fordonsflotta som inte är beroende av fossila bränslen. Det stämmer överens med Fordonspolicyn som säger att endast fordon som kan drivas med fossila bränslen ska köpas in till kommunkoncernen. Dock har en del avsteg från policyn gjorts vid inköp av bilar, vilket får anses bero främst på en omogen marknad. I dagens läge finns elbilar inom de flesta segment och vi har dessutom fått en biogasmack i Säter som gör att vi kan införskaffa fordon som går på gas. Det öppnar ytterligare en möjlighet för ex. gasdrivna tunga fordon och räckviddskänsliga fordon.

Fordonspolicyn säger också att utvecklingen av teknik och drivmedel ska följas så att användning av fossila bränslen kan upphöra så snart som möjligt. Exempel på detta är vätgas och nya tekniker för biodiesel. Detta följs av ett antal bilar i koncernen som tankas med HVO100 i stället för med diesel. HVO100 är ett bränsle som är tillverkat av minst 98% förnybara råvaror. I flera upphandlingar som innebär transporter har krav ställts på fossilfri drift av fordon.

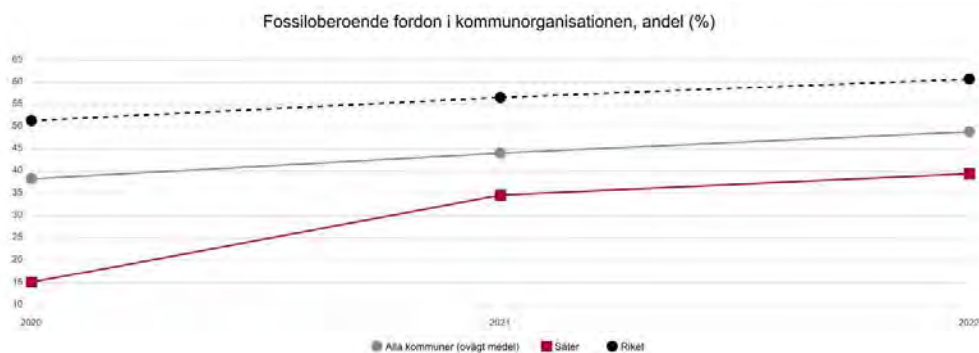

Bild 10.

Andel personbilar och lätta lastbilar i Sätters kommunorganisation som har möjlighet att köra med bränsle från förnybara källor som el, gas, E85, vätgas och laddhybrid som kan laddas med sladd.
Uppgift från Kolada.

Alla kommuner (ovägt medel) = Medelvärde av Sveriges kommuner.
Riket = Värdet för en genomsnittlig invånare i Sverige. Hänsyn tas till att kommuner har olika många invånare.

Läkemedelsrobotar

Nya medicinrobotar minskar behovet av resor till besök som annars skulle ha gjorts i hemtjänsten och hemsjukvården. Robotarna har hittills använts under en kort tid så inget fastställt resultat finns ännu. Dock visar en uppskattning baserad på december månads resor en mycket positiv förändring. Nio robotar är placerade i hem i Gustafs och Stora Skedvi. Ett lågt räknat antagande är att 300 besök har sparats in. Varje resa hade varit minst 0,5 mil tur och retur. Det innebär att minst 150 mil bilresor har sparats in under december månad.

Kost

Kostenheten sammanställer hur mycket maten som köps in bidrar till utsläpp av koldioxidkvalenter. Mängden varierar mellan olika verksamheter, men den totala mängden har minskat varje år sedan 2020. Bild 11 visar utsläppen av total mängd inköpt mat, vilket innefattar både den mat som Kostenheten har rådighet över och övriga delar som Kostenheten inte har rådighet över.

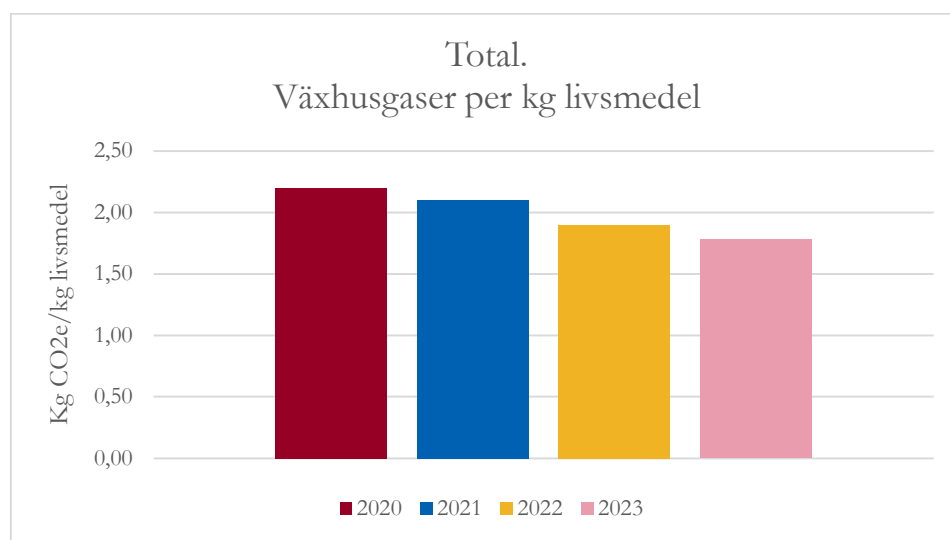

Bild 11.
Total Kg koldioxidkvalenter / kg inköpt livsmedel.
Uppgift från Kostenhetens verksamhetssystem.

Den största minskningen av koldioxidkvalenter har skett vid skolans och förskolans matinköp. Där har Kostenheten stor rådighet över vad som köps in och hur maten hanteras. Deras insatser tillsammans med skolpersonalens ger ett så bra resultat att kommunens totala mängd minskar. De senaste fyra åren har bidraget till växthusgaser från Kostenhetens matinköp minskat med 180 ton.

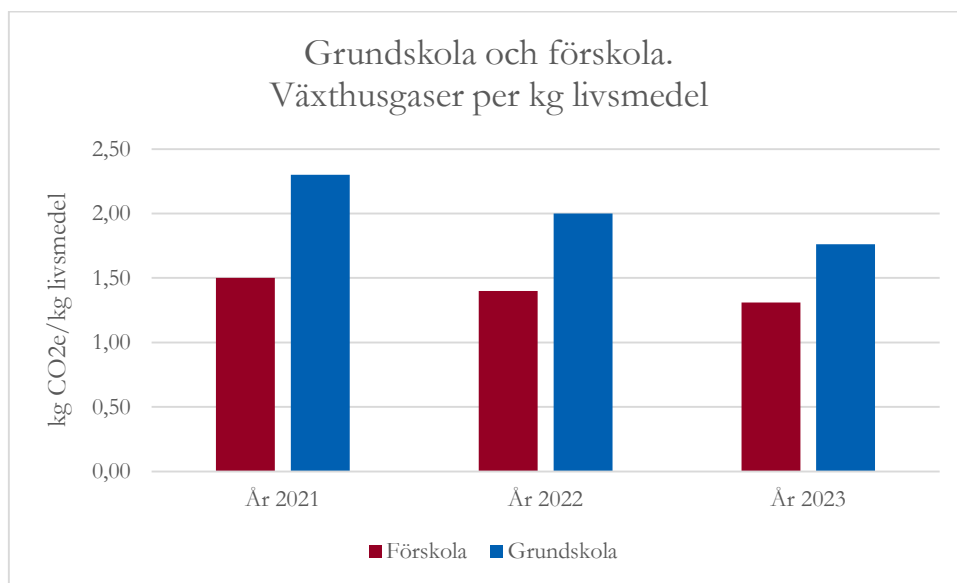

Bild 12.

Grundskola och förskola. Kg koldioxidekvivalenter / kg inköpt livsmedel.
Uppgift från Kostenhetens verksamhetssystem.

Konsumtion

Ett sätt att mäta klimatbelastning på grund av konsumtion är med hjälp av vilka krav som ställs vid kommunens upphandlingar. Upphandlingscenter redovisar en samlad bild av Sätters upphandlingar i en hållbarhetsredovisning som presenteras senare i år. Bild 13 visar fördelningen av olika hållbarhetskriterier inom området ”miljö och klimat” under 2023. Kriterierna³ är framtagna av Upphandlingsmyndigheten i en kvalitetssäkrad process och består av tre olika nivåer. I den största delen av upphandlingarna är krav ställda som avser ”avancerad nivå” vilket innebär att krav har ställts som hjälper oss framåt i arbetet mot att begränsa kommunens klimatpåverkan.

³ Upphandlingsmyndighetens hållbarhetskriterier. <https://www.upphandlingsmyndigheten.se/kriterier/>

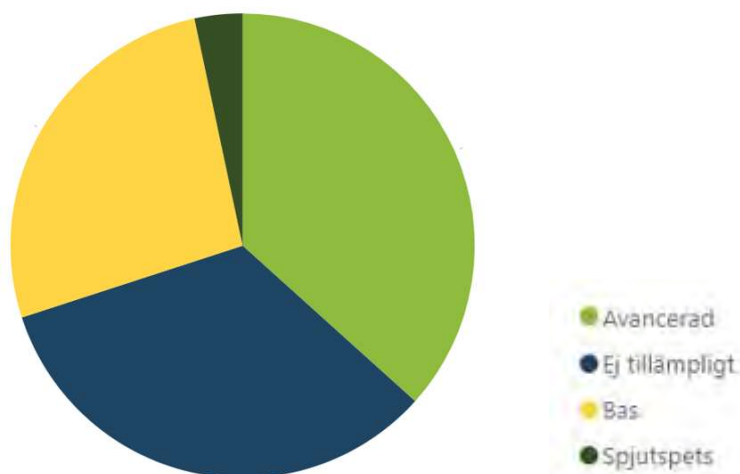

Bild 13.
Sätters kommuns annonserade upphandlingars miljökrav angående området "miljö och klimat" under 2023.
Uppgift från UHC.

I de avtal som sluts binder sig företagen till att uppfylla de miljökrav som ställs som krav. Det är viktigt att kommunen säkerställer att kraven som ställts verkligen hålls, så att vi får den produkt vi beställer. Här behöver vi bli bättre. I dag råder ofta en osäkerhet om hur avtalsuppföljningen ska göras. Det är även viktigt att vi redan vid upphandlingen formulerar kraven så att de blir möjliga att följa upp. Diskussioner pågår med UHC om hur vi tillsammans kan bli bättre på avtalsuppföljning.

Det bästa ur miljösynpunkt är att konsumera mindre. Sätters kommun kan bidra till mindre konsumtion på många olika vis och samtidigt spara pengar. Vinster kan göras inom alla områden, t.ex. återanvända möbler, använda datorer längre tid innan de byts ut, laga arbetskläder och utrustning, underhålla befintliga lokaler, återanvända material i slöjd och fritidsverksamhet och annan undervisning.

Åtgärder i Sätters kommunorganisation

Exempel på åtgärder i Sätters kommunorganisation som bidrar till måluppfyllelse av miljömålet Begränsad klimatpåverkan:

- Övergång till fossilfria bilar i kommunens verksamheter.
- Fler digitala möten och utbildningar bidrar till mindre resande.
- Medicinrobotar i hemtjänstens verksamhet.
- Arbete pågår för ökad avtalstrohet mot upphandlade leverantörer.
- En planeringsstrategi som en del av den kontinuerliga översiktsplaneringen har tagits fram, där hållbarhet är en grundläggande del.
- Kunskaphöjande insatser om vindkraft och deltagit i Länsstyrelsens pilotprojekt med syfte att kartlägga och visa var vindkraft kan byggas i Dalarna.
- Samhällsplanering där stor vikt läggs på hållbarhet, till exempel kollektivtrafik, gång och cykeltrafik och laddinfrastruktur.

- Påbörjat samverkan kring hållbarhet mellan Säter kommun och företagare i Säter.
- En ny kostpolicy har tagits fram.
- Arbete för minskad mängd matsvinn, kostenheten i samarbete med särskilt boende och skol- och förskolepersonal.
- Kostenheten utbildar personal i ”grön mat”.
- Kostenheten tar emot frukt från trädgårdar i ordnade former.
- De närmaste yrkesgrupperna kring skolan har möjlighet att köpa kvarlämnad mat, så kallad Klimatlåda.
- Kostenheten har ökat utbudet och har utvecklat en varierad veganmeny för de matgäster som väljer det.
- Reviderat Kretsloppsplan, tidigare kallad Avfallsplan, med ökat fokus på upphandling och konsumtion.
- Planering och förberedelser för införande av fastighetsnära insamling av förpackningar, vilket beräknas ge stor effekt för utsortering av förpackningar och minskad mängd till förbränning.
- Utsortering av plast vid återvinningscentralen.
- Uppdaterat Säter koldioxidbudget som ett redskap för uppföljning och visualisering till allmänhet och medarbetare i kommunen.

Måluppfyllelse

Länsstyrelsen gör ingen bedömning av om målet Begränsad klimatpåverkan nås till 2030, bedömningen görs enbart på nationell nivå. I Säter kan vi dock konstatera att liksom många andra kommuner är det mycket arbete som kvarstår för att sänka utsläppen tillräckligt snabbt. Trenden i Säter är att utsläppen av koldioxid och andra växthusgaser minskar men minskningstakten behöver öka för att nå målen i Plan för klimatneutralitet och för att Säter ska bidra i tillräcklig grad till målen i Parisavtalet och Sveriges miljömål.

4.3 Frisk luft

Dalarna

Ur Länsstyrelsen i Dalarnas regionala miljömålsuppföljning:

Luftkvaliteten är god i stora delar av Dalarna men försämrad i tätorter på grund av utsläpp från trafik, industrin, uppvärmning av bostäder och småskalig vedeldning. Lokalt kan det periodvis finnas problem med föroreningar kopplat till veteranbilar och skotertrafik.

Åtgärdsarbetet sker främst genom samhällsplanering av tätorter och infrastruktur. För att uppfylla miljömålet Frisk luft behövs snabbare och kraftfullare åtgärder, vilket WHO belyst med sänkta riktlinjer för luftföroreningar under hösten 2021.

Säter

Luftkvaliteten är förhållandevis god i Säter. Mängden kväveoxider och partiklar i luften minskar. Jämfört med övriga kommuner i landet är Säter bland de 50 % i mitten.

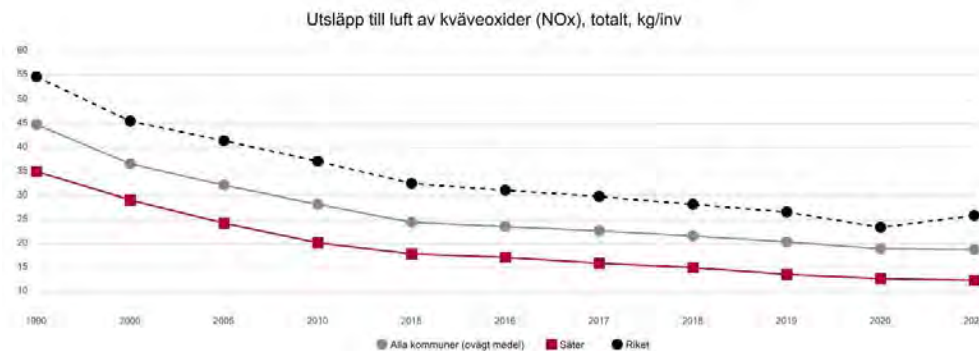

Bild 14.

Utsläpp till luft av kväveoxider (NOx), totalt, kg per invånare

Uppgift från Kolada.

Alla kommuner (ovägt medel) = Medelvärde av Sveriges kommuner.

Riket = Värdet för en genomsnittlig invånare i Sverige. Hänsyn tas till att kommuner har olika många invånare.

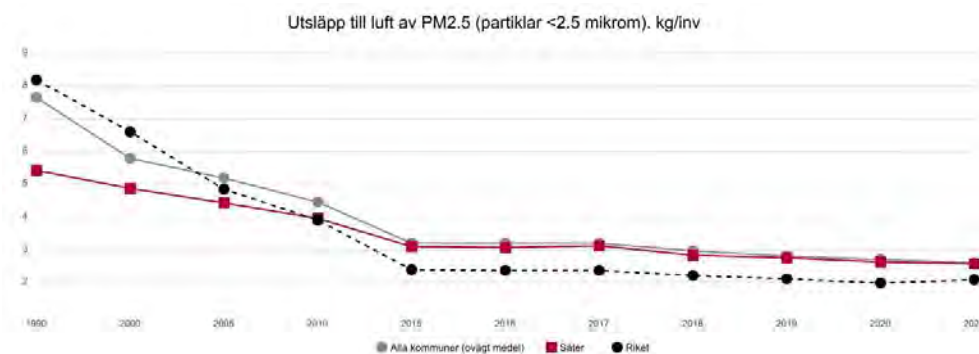

Bild 15.

Utsläpp till luft av PM2.5 (partiklar som är mindre än 2.5 mikrometer). kg/invånare.

Uppgift från Kolada.

Alla kommuner (ovägt medel) = Medelvärde av Sveriges kommuner.

Riket = Värdet för en genomsnittlig invånare i Sverige. Hänsyn tas till att kommuner har olika många invånare.

Åtgärder i Säter kommunorganisation

Exempel på åtgärder i Säter kommunorganisation som bidrar till måluppfyllelse av miljömålet

Frisk luft:

- Samhällsplanering där stor vikt läggs på hållbarhet, till exempel kollektivtrafik, gång och cykeltrafik och ladd-infrastruktur.
- Fler digitala möten och utbildningar bidrar till nytt arbetssätt och minskat resande.
- Övergång till fossilfria bilar

4.4 Bara naturlig försurning

Dalarna

Ur Länsstyrelsen i Dalarnas regionala miljömålsuppföljning:

Det atmosfäriska nedfallet har avtagit och flera vatten som tidigare varit försurade har återhämtat sig. Kalkningen har kunnat minskas i delar av Dalarnas län. Prognosen är dock att kalkningen kommer att behövas under överskådlig tid då den positiva utvecklingen med återhämtning från försurning har avtagit och framtida påverkan från transporter och skogsbruk är osäker.

Säter

Inga sjöar kalkas i Säter och har inte gjorts de senaste decennierna. Länsstyrelsen bevakar försurningen och har bedömt att försurade sjöar inte behöver åtgärdas i Säter. Bedömningen är att målet Bara naturlig försurning kan uppnås i Sätters kommun till 2030.

4.5 Giftfri miljö

Dalarna

Ur Länsstyrelsen i Dalarnas regionala miljömålsuppföljning:

Hundratals ämnen påträffas i Dalarnas ytvatten vilket återspeglar den stora kemikalieanvändningen i samhället och industrin. Halter av förbjudna ämnen i miljön sjunker, samtidigt släpps tillåtna miljöfarliga ämnen och nya ämnen med okända effekter ut i miljön. Utsläppsminskande åtgärder sker inom prövning, tillsyn och tillsynsvägledning men ytterligare insatser krävs för att nå en giftfri miljö eftersom endast ett fåtal miljöfarliga ämnen har utsläppsvillkor och få förorenade områden har sanerats.

Säter

Otillåten dumpning av gifter i naturen kan skapa problem. Förorenade områden och gamla deponier kan innehålla olika gifter som kan börja läcka ut.

Åtgärder i Sätters kommunorganisation

Exempel på åtgärder i Sätters kommunorganisation som bidrar till måluppfyllelse av miljömålet Giftfri miljö:

- Tillsyn och rådgivning ang. förorenade områden.
- Ogräs bekämpas med hetvatten i stället för med kemikalier.
- Åtgärder för att minska risken för spridning av gifter vid gamla deponier vid återvinningscentralen.
- Förorenad mark tas med som en aspekt i samhällsplaneringen i högre grad än tidigare.
- Arbetet med att skapa en ”giftfri förskola” pågår.
- Krav på kemikalier ställs vid upphandlingar av produkter enligt Upphandlingsmyndighetens kriterier.
- Reviderat Kretsloppsplan, tidigare kallad Avfallsplan, med ökat fokus på upphandling där gifter är en given del.

4.6 Skyddade ozonskikt

Dalarna

Ur Länsstyrelsen i Dalarnas regionala miljömålsuppföljning:

Lagstiftning på internationellt nivå har minskat utsläppen av ozonnedbrytande ämnen. Med dagens kunskap pekar det mesta på att ozonuttunnningen har avstannat, men det finns även tecken på att ozonskiktet i stället är på väg att öka i tjocklek. 58. Kommunerna och länsstyrelsen arbetar med kontroll av köldmedia. Regionalt sker rådgivningsarbete för att minska utsläppen av lustgasutsläpp från jordbruk och kommunalt för att minska läckage av CFC vid hantering av rivningsmaterial. Region Dalarna har sedan några år lustgasdestruktion installerad. För att minska utsläpp bland annat via omvandling av kväveföreningar till lustgas behöver kunskaperna öka om vilka processer det gäller samt arbetet samordnas.

Åtgärder i Sätters kommunorganisation

Exempel på åtgärder i Sätters kommunorganisation som bidrar till måluppfyllelse av miljömålet Skyddande ozonskikt:

- Säker och kontrollerad hantering av kylskåp och andra produkter med köldmedia vid återvinningscentralen.

4.7 Säker strålmiljö

Dalarna

Ur Länsstyrelsen i Dalarnas regionala miljömålsuppföljning:

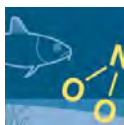
Den långsiktiga trenden med ett ökat antal årliga fall av hudcancer bedöms fortsätta. Informationsinsatser om riskerna med solning och solsäkra uteplatser för barn är exempel på åtgärder som kan främja miljö kvalitetsmålet. Länet har låg naturlig bakgrundsstrålning men lokalt orsakar markradon höga radonhalter i inomhusluften. Hus byggda med blåbetong orsakar även radon inomhus. Radonbidraget avvecklades 2022.

Åtgärder i Sätters kommunorganisation

Exempel på åtgärder i Sätters kommunorganisation som bidrar till måluppfyllelse av miljömålet Säker strålmiljö:

- Sol- och skuggförhållanden beaktas i förskolors utemiljö.
- Skönvikshallen har inte längre något solarium som erbjuds till besökare.
- Rådgivning kring radon inomhus till invånare som kontaktar kommunen.
- Mätning av bakgrundsstrålning av radioaktiva ämnen görs var sjunde månad sedan 1991. Syftet är att få jämförelsevärden att använda om en kärnteknisk olycka inträffar.

4.8 Ingen övergödning

Dalarna

Ur Länsstyrelsen i Dalarnas regionala miljömålsuppföljning:

Övergödningsproblemen är störst i jordbruksområden i de sydöstra delarna av länet. Åtgärdsarbetet har ökat på senare år men det är ännu inte tillräckligt för att målet ska kunna nås. Det tar också tid innan minskade utsläpp ger effekt i de vatten som är övergödda, bland annat eftersom den naturliga återhämtningen är långsam. Ännu märks inga tydliga förbättringar i miljön men arbetet inom vattenförvaltningen, utökade medel till åtgärder samt satsningar på åtgärdssamordnare kan ge resultat på sikt.

Säter

Jordbruk i Sätters kommun bidrar till övergödning. De sjöar som är övergödda är de som ligger området med mest jordbruksmark. En del av näringstillförseln sker i form av ammoniak som sprids i luften. Jordbruket svarar för den största delen av ammoniakutsläpp till luften. Därför har Säter ett relativt stort utsläpp av ammoniak i jämförelse med övriga kommuner i Sverige. Jämfört med övriga kommuner i landet är Säter bland de 25 % med högst utsläpp av ammoniak. Mängden är ganska oförändrad sedan 2019.

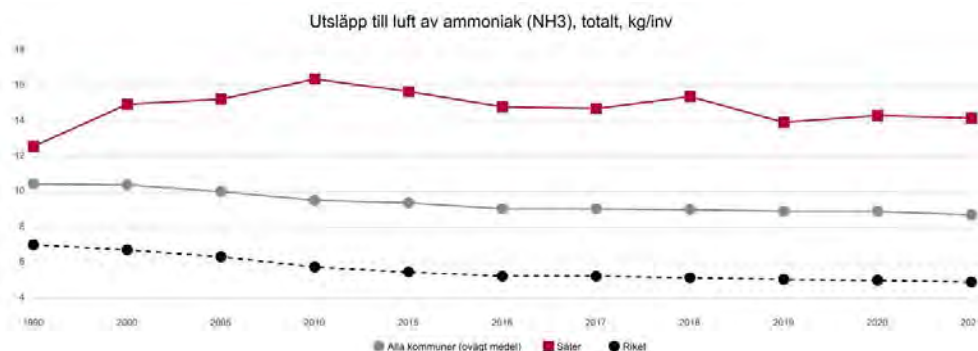

Bild 16.

Utsläpp till luft av ammoniak, kg/inv.

Uppgift från Kolada.

Alla kommuner (ovägt medel) = Medelvärde av Sveriges kommuner.

Riket = Värdet för en genomsnittlig invånare i Sverige. Hänsyn tas till att kommuner har olika många invånare.

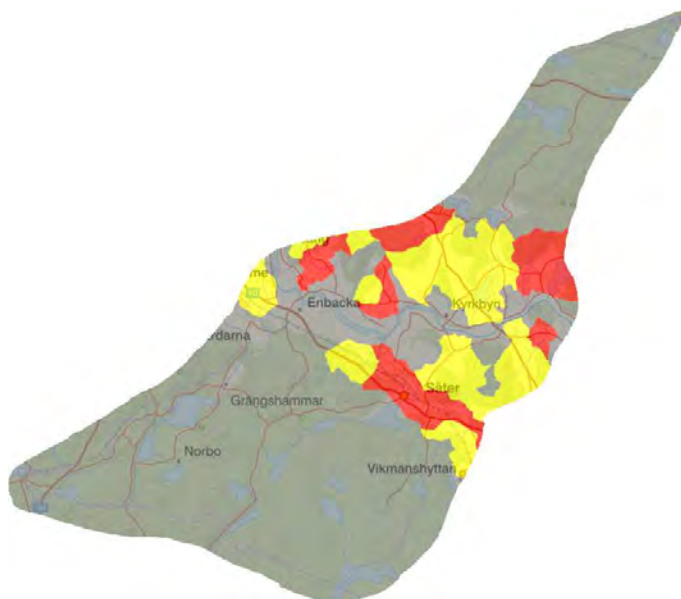

Bild 17.

Riskbedömning för övergödning i sjöar och vattendrag.

Röda områden bedöms vara övergödda med stor säkerhet.

Gula områden misstänks övergödda men mer data behövs för att kunna bekräfta status.

Bilden är ett urklipp ur Vattenkartan i VISS (Vatteninformationssystem i Sverige)⁴.

Åtgärder i Sätters kommunorganisation

Exempel på åtgärder i Sätters kommunorganisation som bidrar till måluppfyllelse av miljömålet

Ingen övergödning:

- Rådgivning och kravställande i lantbrukstillsyn angående gödselhantering.
- Aktiv läcksökning av avlopps nätet.
- Vägvalsstudie för Sätters avloppsreningsverk är färdigställd.
- Startad utredning av ett eventuellt nytt resursverk.
- 70 st nya enskilda avlopp har anlagts under 2023 och 50 nya tillstånd för avlopp har givits.

4.9 Levande sjöar och vattendrag

Dalarna

Ur Länsstyrelsen i Dalarnas regionala miljömålsuppföljning:

Miljökvalitetsmålet är inte möjligt att nå till 2030. Vattendragen i länet är kraftigt påverkade av fysiska ingrepp som rätning och rensningar, samt av reglering.

Försurningspåverkan uppvisar en förbättringstrend men fortfarande kvarstår problem i hundratals sjöar och vattendrag. Kvikksilver i fisk är ett allvarligt problem. Kunskapsbristen för

⁴ VISS Vattenkartan, <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=1589fd5a099a4e309035beb900d12399>

kulturmiljövärden är stor även om förbättringar skett under året. Fler vatten behöver skyddas genom inrättande av områdesskydd.

Säter

I Säter hade 37,8 % av totala antalet sjöar en god ekologisk status år 2022. Andelen har varit oförändrad sedan 2018. Jämfört med övriga kommuner i landet är Säter bland de 50 % i mitten.

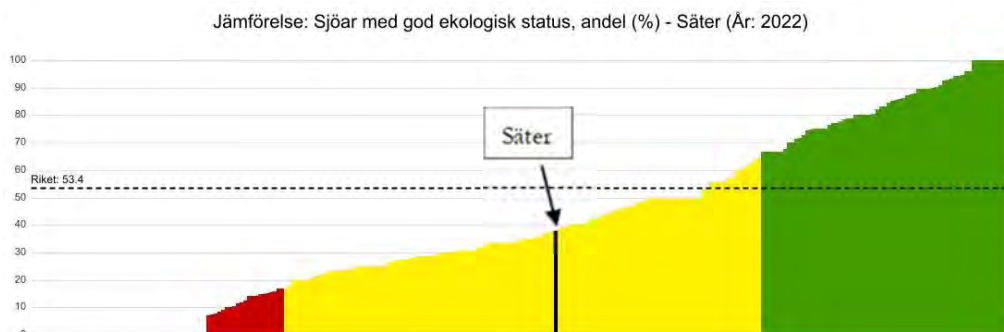

Bild 18.

Andel sjöar med god ekologisk status, %. Jämförelse med övriga kommuner i landet. Uppgift från Kolada.

Andelen vattendrag med god ekologisk status var 30,3 % år 2022. Andelen har ökat sedan 2018. Jämfört med övriga kommuner i landet är Säter bland de 25 % med störst andel god ekologisk status.

Bild 19.

Andel vattendrag med god ekologisk status, %. Jämförelse med övriga kommuner i landet. Uppgift från Kolada.

Åtgärder i Sätters kommunorganisation

Exempel på åtgärder i Sätters kommunorganisation som bidrar till måluppfyllelse av miljömålet Levande sjöar och vattendrag:

- Vägvalsstudie för Sätters avloppsreningsverk är färdigställd.
- Utredning och projektering för en överföringsledning av avlopp från Gustafs till Borlänge.
- Startad utredning av ett eventuellt nytt resursverk.
- Utredning av förutsättningar för borttagande av vandringshinder i Ljusterån vid Konsten.

- Samhällsplanering görs med hänsyn till ytvatten.

4.10 Grundvatten av god kvalitet

Dalarna

Ur Länsstyrelsen i Dalarnas regionala miljömålsuppföljning:

Länsstyrelsen i Dalarnas län har under året arbetat med bidrag för åtgärder som främjar vattenhushållning samt projekt gällande påskyndande av arbetet med inrättande av vattenskyddsområden. Dessa typer av åtgärder behöver öka i takt och vara långsiktiga för att målet ska nås. Dalarna har god tillgång till grundvatten av bra kvalitet ur ett regionalt perspektiv. Arbetet med statusklassificering 2018-2019 visar att cirka 40 av Dalarnas 277 grundvattenförekomster riskerar att inte nå god kemisk till år 2027.

Säter

Säter har goda förutsättningar för god tillgång på grundvatten med bra kvalitet tack vare Badelundaåsen. Alla grundvattenförekomster i Säter hade god kemisk och kvantitativ status år 2022. Andelen är oförändrat sedan 2028.

Bild 20.

Andel grundvattenförekomster med god kemisk och kvantitativ status, %. Jämförelse med övriga kommuner i landet.

Uppgift från Kolada.

Andel aktiva och reservvattentäkter med kommunal huvudman som har vattenskyddsområde i Säter var 33,3 % år 2021. Jämfört med övriga kommuner i landet är Säter bland de 25 % med lägst andel med vattenskyddsområden.

Bild 21.
Andel vattentäkter med vattenskyddsområde. Jämförelse med övriga kommuner i landet.
Uppgift från Kolada.

Åtgärder i Säter kommunorganisation

Exempel på åtgärder i Säter kommunorganisation som bidrar till måluppfyllelse av miljömålet Grundvatten av god kvalitet:

- Underlag för nytt vattenskyddsområde i Säter har tagits fram.
- Tar fram nya vattenskyddsområden vid områden med kommunal tillsyn.
- Arbetet pågår med att ta fram nya vattenskyddsföreskrifter som reglerar det befintliga vattenskyddsområdet.
- Säkerhetsskyddsklassning av dricksvattenförsörjning.
- Utredning av ovidkommande vatten till reningsverken i Bispbergshyttan och Enbacka.
- Om- och utbyggnationer av reningsverken i Bispbergshyttan och Enbacka utreds och planeras.
- Förnyelseplanering av VA-nätet sker löpande.

4.11 Myllrande våtmarker

Dalarna

Ur Länsstyrelsen i Dalarnas regionala miljömålsuppföljning:

Dikning har nästan helt upphört i länet och större hänsyn till våtmarker tas vid skogsbruk. En negativ trend är att myrar växer igen, vilket är ett långsiktigt hot bland annat för naturvärden i rikkärr och strandängar. Restaurering av våtmark med stöd av den lokala naturvårdssatsningen (LONA) pågår inom 26 olika projekt varav 6 är nya för i år. Återvätning av myr har genomförts i fyra naturreservat och dessutom i ett rikkärr.

Säter

Det finns relativt få våtmarker i Säter jämfört med övriga Dalarna. De som finns i kommunen är små i jämförelse med andra kommuner i Dalarna. De som finns fyller dock en viktig funktion och det är värdefullt att återskapa våtmarker eller skapa nya. Kommunen kan gynna våtmarker i områden som kommunen själv äger men har små möjligheter att påverka våtmarker som finns på privat mark.

Åtgärder i Sätters kommunorganisation

Exempel på åtgärder i Sätters kommunorganisation som bidrar till måluppfyllelse av miljömålet Myllrande våtmarker:

- Arbete pågår med att ta fram en Markpolicy

4.12 Levande skogar

Dalarna

Ur Länsstyrelsen i Dalarnas regionala miljömålsuppföljning:

Många insatser görs för förbättrad miljöhänsyn och ökad kunskap om skogens olika värden. Viktiga inslag i naturen, som död ved, ökar i landskapet men saknas fortfarande på stora arealer. Bestånd med naturvärden och lång skoglig kontinuitet avverkas. Antalet hotade arter och skador på forn- och kulturlämningar är fortsatt på en hög nivå. För att nå miljömålen behöver sektorns ansvar förtydligas och insatser öka för inventering, skydd, naturvårdande skötsel och större variation i skogsbruket.

Åtgärder i Sätters kommunorganisation

Exempel på åtgärder i Sätters kommunorganisation som bidrar till måluppfyllelse av miljömålet Levande skogar:

- Arbete pågår med att ta fram en Markpolicy.

4.13 Ett rikt odlingslandskap

Dalarna

Ur Länsstyrelsen i Dalarnas regionala miljömålsuppföljning:

Många insatser görs i odlingslandskapet men utvecklingen i miljön är trots det huvudsakligen negativ. Skötseln av värdefulla ängs- och betesmarker med tillhörande kulturmiljöer är i alldeles för stor utsträckning beroende av eldsjälar och osäkra ekonomiska styrmedel för att kunna bedömas som att de utvecklas och bevaras på ett tillfredsställande sätt. Jordbrukspolitik, ekonomi, kunskap och andra markanvändningsanspråk som byggnation på jordbruksmark påverkar åt vilket håll utvecklingen går.

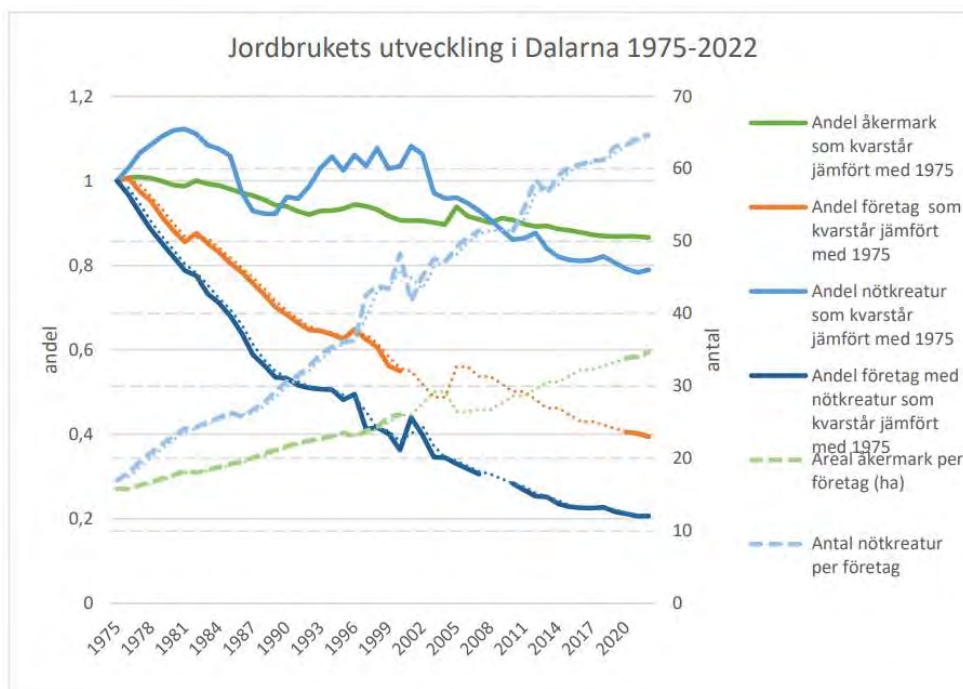

Bild 22.

Jordbrukets utveckling i Dalarna 1975-2022.

Heldragna linjer mäts mot vänstra y-axeln (andel) och streckade linjer mäts mot högra y-axeln (antal). Uppgift från Länsstyrelsen i Dalarnas regionala miljömålsuppföljning.

Säter

I Säter är trenden liksom i övriga Dalarna att antalet nötkreatur minskar till antalet och antalet företag med nötkreatur minskar ännu mer⁵. Antalet jordbruk med grisar och höns har också minskat i antal, samtidigt har antalet djur inte minskat på samma sätt som nötdjuren. För grisar och höns är antalet företag i Sätters kommun så få att förändringen inte kan jämföras med nötkreatur. Data från Jordbruksverket visar dock att det över lag blir fler djur per företag. Andelen ekologiskt odlad åkermark har ökat relativt mycket sedan år 2009. De senaste åren mellan 2021–2022 har dock skett en liten minskning. Sätters kommun hade 31,5 % ekologiskt odlad åkermark år 2022. Jämfört med övriga kommuner i landet är Säter bland de 25 % med högst andel ekologiskt odlad åkermark. Sätters kommunorganisation har små möjligheter att påverka utvecklingen av jordbruk i området.

⁵ Jordbruksverkets statistiddatabas.

<https://statistik.sjv.se/PXWeb/pxweb/sv/Jordbruksverkets%20statistikdatabas/?rxid=5adf4929-f548-4f27-9bc9-78e127837625>

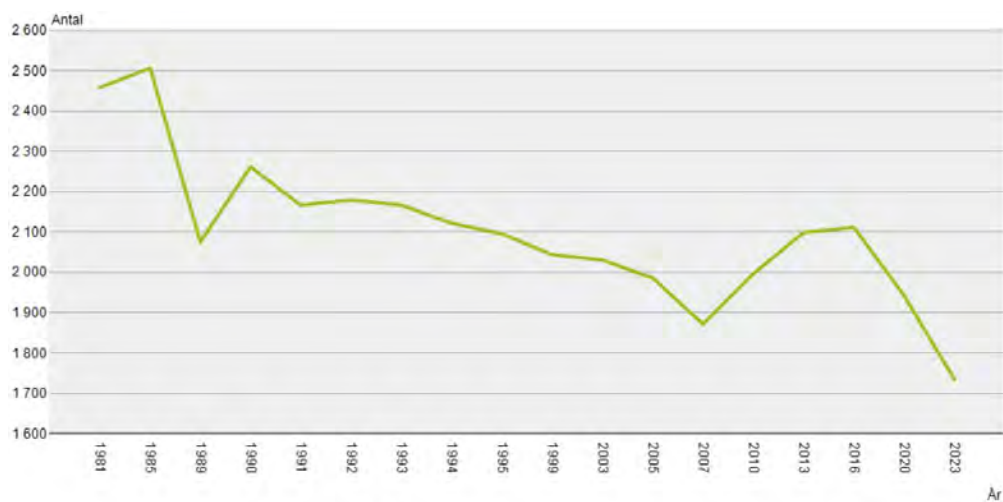

Bild 23.
Antal kor för mjölkproduktion i Sätters kommun mellan år 1981 och 2023.
Uppgift från Jordbruksverket.

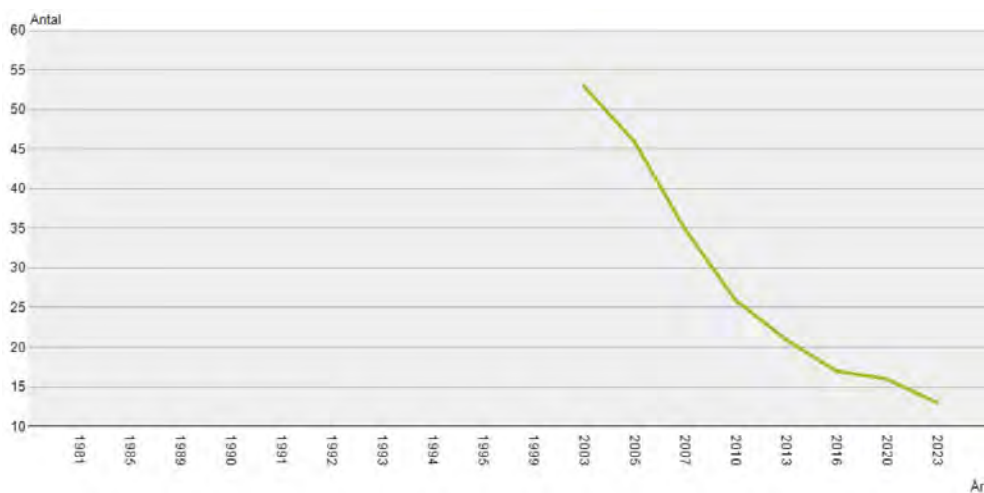

Bild 24.
Antal företag med kor för mjölkproduktion i Sätters kommun mellan år 1981 och 2023.
Uppgift från Jordbruksverket.

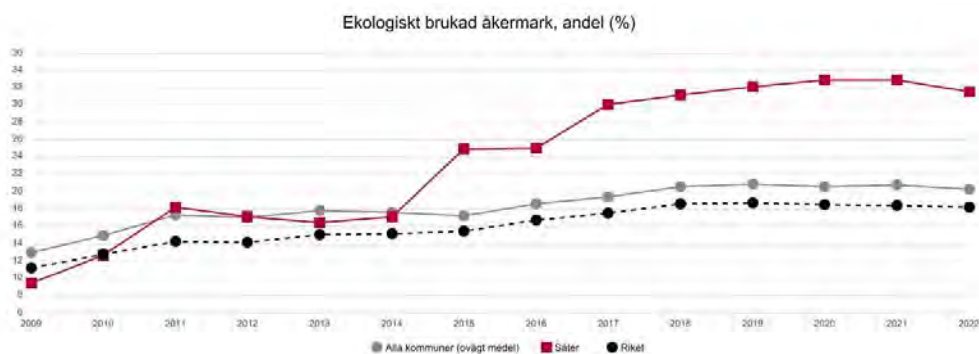

Bild 25.

Andel ekologisk odlad åkermark, %.

Uppgift från kolada.

Alla kommuner (ovägt medel) = Medelvärde av Sveriges kommuner.

Riket = Värdet för en genomsnittlig invånare i Sverige. Hänsyn tas till att kommuner har olika många invånare.

Åtgärder i Sätters kommunorganisation

Exempel på åtgärd i Sätters kommunorganisation som bidrar till måluppfyllelse av miljömålet Ett rikt jordbrukslandskap:

- Skötsel av gräsmattor förändras för att på sikt skapa mer ängsmarker. Gynnar pollinatörer och biologisk mångfald.

4.14 Storslagen fjällmiljö

Dalarna

Ur Länsstyrelsen i Dalarnas regionala miljömålsuppföljning:

Klimatförändringar påverkar fjällen och dess ekosystemprocesser allt mer.

Låglandsarter sprider sig in i fjällen och invasiva arter har planterats och spridit sig in i fjällområdet. Flera sjöar är försurade och kalkas för att gynna växt- och djurlivet. Inventering av fjällnära skogar har visat på höga biologiska värden, varför skydd av de fjällnära skogarna är av stor vikt. Fjällskogens kulturvärden är däremot dåligt undersökta. Exploaterings- och besöksstrycket ökar med markslitage, nedskräpning och störning av ren som följd.

4.15 God bebyggd miljö

Dalarna

Ur Länsstyrelsen i Dalarnas regionala miljömålsuppföljning:

Miljö kvalitetsmålet är inte möjligt att nå till 2030. Samhällsbyggandet utvecklas mer hållbart men i för långsam takt. Medvetenheten om behovet av hållbar planering ökar och incitament nationellt, regionalt och lokalt medverkar till hållbara strategiska planeringsförutsättningar. Men det är ett långsiktigt arbete där ekonomiska fördelar och lagstiftning kan motverka en god bebyggd miljö i vissa avseenden. Tillämpning och styrmedel går att förbättra.

Åtgärder i Sätters kommunorganisation

Exempel på åtgärder i Sätters kommunorganisation som bidrar till måluppfyllelse av miljömålet God bebyggd miljö:

- Vägvalsstudie för Sätters avloppsreningsverk.
- Samhällsplanering där stor vikt läggs på hållbarhet, till exempel kollektivtrafik, gång och cykeltrafik och laddinfrastruktur.
- En planeringsstrategi som en del av den kontinuerliga översiktsplaneringen har tagits fram, där hållbarhet är en grundläggande del.

- Kunskapshöjande insatser om vindkraft och deltagit i Länsstyrelsens pilotprojekt med syfte att kartlägga och visa var vindkraft kan byggas i Dalarna.
- Samarbete med Visit Dalarna för hållbara besöksmål.
- Risk- och sårbarhetsanalys används som underlag för att anpassa kommunen till kommande klimatförändringar.
- Kulturmiljöprogram tas fram.
- Planerade gång- och cykelvägar har färdigställts.

4.16 Ett rikt växt- och djurliv

Dalarna

Ur Länsstyrelsen i Dalarnas regionala miljömålsuppföljning:

Arters livsmiljöer i Dalarna exploateras och fragmenteras, klimatförändringen påverkar livsförutsättningar och invasiva arter konkurrerar ut inhemska. Minst 20 arter har dött ut och 1403 rödlistade arter riskerar att dö ut. Det krävs ändrad markanvändning och minskade utsläpp av växthusgaser för att hindra fler utdöenden, populationsminskningar samt förlust av ekosystemtjänster och -resiliens. Det behövs bidrag till olika intressenter för att bekämpa invasiva arter och restaurera livsmiljöer.

Säter

Av Sätters totala landyta är 1,3% skyddad i form av nationalpark, naturreservat, naturvårdsområde eller biotopskyddsområde. Jämfört med övriga kommuner i landet är Säter bland de 25 % med lägst andel skyddad yta. Andelen är i stort sett oförändrad sedan år 2017.

Jämförelse: Skyddad natur land, andel (%) - Säter (År: 2022)

Bild 26.

Andel skyddad natur, %. Jämförelse med övriga kommuner i landet. Uppgift från Kolada.

Åtgärder i Sätters kommunorganisation

Exempel på åtgärder i Sätters kommunorganisation som bidrar till måluppfyllelse av miljömålet Ett rikt växt- och djurliv:

- Faunadepåer skapas, dvs. större träd läggs i en hög för att skapa en naturlig nedbrytning. Gynnar bl.a. mossor, lavar, svampar och insekter.

- Skötsel av gräsmattor förändras för att skapa en process mot att på sikt skapa mer ängsmarker. Gynnar pollinatörer och biologisk mångfald.
- Arbete pågår med att ta fram en Markpolicy

5 Framtida behov

Mycket arbete kvarstår för att uppfylla miljömålen till 2030. Sätters kommun kan bidra med viktiga insatser till en stor del av arbetet som behöver göras. Men till en del av målen kan vi som kommunorganisation inte påverka så mycket.

Det är angeläget att vi inte skapar en målkonflikt mellan ekonomi och miljö. Begreppet hållbarhet innefattar ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet vilka alla är avgörande för att uppnå hållbar utveckling. Vi behöver hitta möjligheter att skapa bra förbättringar för miljön och ekonomin samtidigt. Det går att hitta många åtgärder som är bra för miljön och samtidigt sparar pengar, på kort eller lång sikt.

Några områden där vi kan göra viktiga insatser är dessa:

Styrning och samverkan

Fortsätta samverka med företag, turismnäring, organisationer och andra myndigheter för att, så mycket vi kan, påverka, bidra och skapa förutsättningar till åtgärder som är bra för miljön.

Utveckla intern samverkan i kommunen och samtidigt utvärdera och uppdatera styrande dokument, så att det blir tydligt för varje sektor och enhet vad som behöver göras och hur det kan göras. Vi behöver även hitta de åtgärder som ger störst genomslag för miljön, så att vi lägger energi och pengar på de insatser som ger störst effekt.

Konsumtion

Vi behöver minska vårt överuttag av jordens resurser. Där kan vi i Sätters kommun påverka mycket genom kloka upphandlingar. Genom samarbete med Upphandlingscenter utvecklar vi genomförandet, formuleringar av kravställningar, tidiga dialoger med företag och möjligheten att följa upp kraven. Det är viktigt att tjänstemän som deltar i upphandlingar har den tid som behövs för att diskutera behovet av produkter, kravställningar, uppföljning och förstå vilka möjligheter till miljöförbättringar som finns med hjälp av upphandlingen.

Även vid direktupphandlingar, som inte görs med hjälp av Upphandlingscenter, kan vi göra viktiga val som påverkar både miljön och ekonomin.

Vi behöver öka möjligheterna för återanvändning av material, möbler och andra produkter för att minska inköpen och minska mängden avfall. Det kan göras på flera olika sätt och med hjälp av samarbeten mellan flera olika aktörer, både inom och utanför kommunens verksamhet.

Det avfall som skapas behöver återvinnas i högre grad. Kommande insamling av förpackningar och papper i anslutning till varje fastighet kommer förhoppningsvis minska mängden avfall som

eldas upp och därmed minska kostnaden. Det är viktigt att allmänheten får förståelse för behovet av insamlingen och kunskap om hur de ska sortera, för att det ska bli så lönsamt som möjligt.

Resor och transporter

Resor och transporter som inte görs alls är det bästa alternativet för både miljön och ekonomin. Ibland kan förändringar i planering, arbetsrutiner eller inköp göras för att undvika transporter eller optimera transporter. För att minska klimatutsläppen på grund av transporter behöver vi bl.a. ställa lämpliga krav vid upphandlingar, öka tillgängligheten av fossilfria drivmedel, göra bra val när nya bilar köps in, öka möjligheterna för mer cykel-, gång- och kollektivt resande.

Mat

Det är viktigt att alla enheter hjälps åt för att minska vår klimatbelastning på grund av maten vi äter. Hela vägen ”från jord till bord och tillbaka till jorden igen” kan många åtgärder göras för att minska utsläppen. I kommunorganisationen är det många enheter som kan bidra till förbättringar på många olika sätt. För att skapa en fortsatt bra utveckling behöver olika enheter hjälpa varandra.

Verksamheternas bokslut och övrig information 2023

2024-04-02
SÄTERS KOMMUN

SÄTERS
KOMMUN

Innehållsförteckning

1 Organisation	3
2 Finansiell analys	4
2.1 Mål för god ekonomisk hushållning	6
2.2 Årets resultat	6
2.3 Justerat resultat	6
2.4 Nettokostnadsandel	8
2.5 Årets investeringar	9
2.6 Skuldsättningstak	9
2.7 Likviditet	10
2.8 Soliditet	10
2.9 Pensionsförpliktelser	10
2.10 Borgensåtaganden	11
2.11 Utfall i förhållande till budget	11
2.12 Prognosavvikelser	11
2.13 Driftsbudget per nämnd	12
2.14 Investeringar per nämnd	13
3 De kommunala bolagens kommentarer	14
3.1 Säterbostäder AB	14
3.2 Sätterskommuns fastighet AB	16
4 Kommunala uppdragsbolag, kommunalförbund, gemensamma nämnder och samverkan	17
4.1 Falun-Borlänge regionen	17
4.2 Räddningstjänstförbundet Dala-Mitt	17
4.3 Överförmyndare i samverkan	18
4.4 Utveckling i Dalarna Holding AB/Visit Dalarna AB	18
4.5 Gemensamma nämnden för upphandlingssamverkan	19
4.6 Gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel ATL	19
4.7 E-arkiv Mitt	20
4.8 Övriga gemensamma nämnder för samverkan	20
5 Befolkningsutveckling	21
6 Kommunstyrelsens kommentar	22
6.1 Viktiga händelser	22
6.2 Det ekonomiska resultatet	23
6.3 Investeringar	23
6.4 Personalsituation	23
6.5 Internkontrollplan	23
6.6 Hur ser framtiden ut 2024-2026	25
7 Barn- och utbildningsnämndens kommentar	26
7.1 Viktiga händelser	26
7.2 Det ekonomiska resultatet	29
7.3 Investeringar	30
7.4 Personalsituation	30
7.5 Internkontrollplan	31
7.6 Hur ser framtiden ut 2024-2026	31
8 Socialnämndens kommentarer	33
8.1 Viktiga händelser	33
8.2 Det ekonomiska resultatet	35

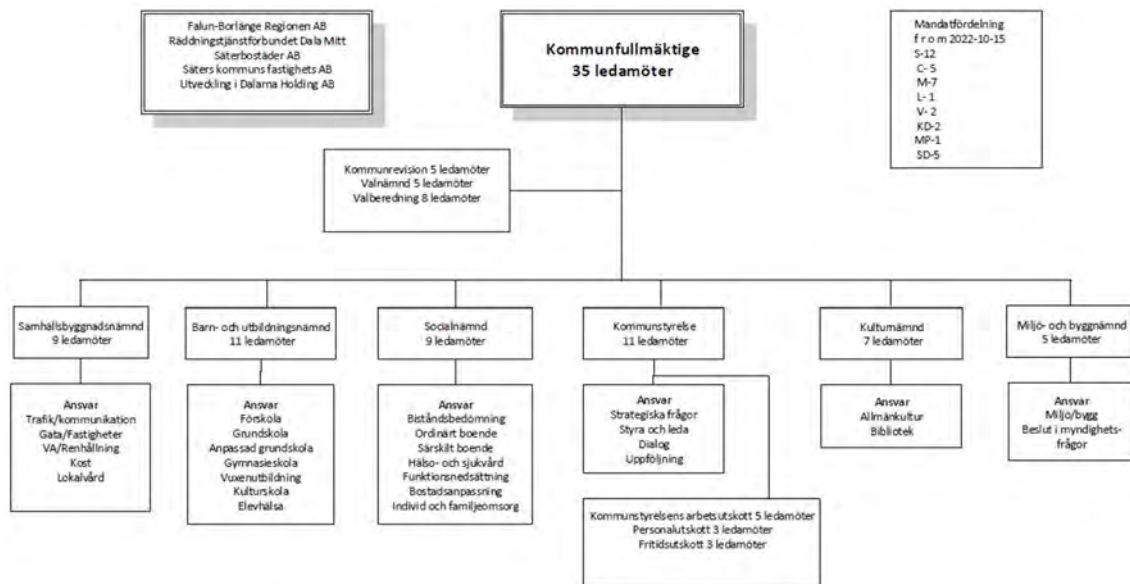

8.3	Investeringar	36
8.4	Personalsituation	36
8.5	Internkontrollplan	36
8.6	Hur ser framtiden ut 2024-2026	37
9	Samhällsbyggnadsnämnden kommentar	38
9.1	Viktiga händelser	38
9.2	Det ekonomiska resultatet	41
9.3	Investeringar	43
9.4	Personalsituation	43
9.5	Internkontrollplan	44
9.6	Hur ser framtiden ut 2024-2026	44
10	Miljö- och byggnämndens kommentar	46
10.1	Viktiga händelser	46
10.2	Det ekonomiska resultatet	47
10.3	Investeringar	47
10.4	Personalsituation	47
10.5	Internkontrollplan	48
10.6	Hur ser framtiden ut 2024-2026	48
11	Kulturnämndens kommentar	49
11.1	Viktiga händelser	49
11.2	Det ekonomiska resultatet	50
11.3	Investeringar	50
11.4	Personalsituation	50
11.5	Internkontrollplan	50
11.6	Hur ser framtiden ut 2024-2026	51
12	Kommunrevisionen	52
12.1	Viktiga händelser	52
12.2	Det ekonomiska resultatet	52
12.3	Personalsituation	52
12.4	Internkontroll	53
12.5	Hur ser framtiden ut 2024-2026?	53
13	E-arkiv Mitt 2023	54
13.1	Viktiga händelser	54
13.2	Det ekonomiska resultatet	54
13.3	Personalsituation	55
13.4	Uppföljning av verksamhet	55
13.5	Hur ser framtiden ut?	55
14	Kommunens kvalitet i korthet (KKIK)	56
15	Agenda 2030 - Globala målen för hållbar utveckling	58

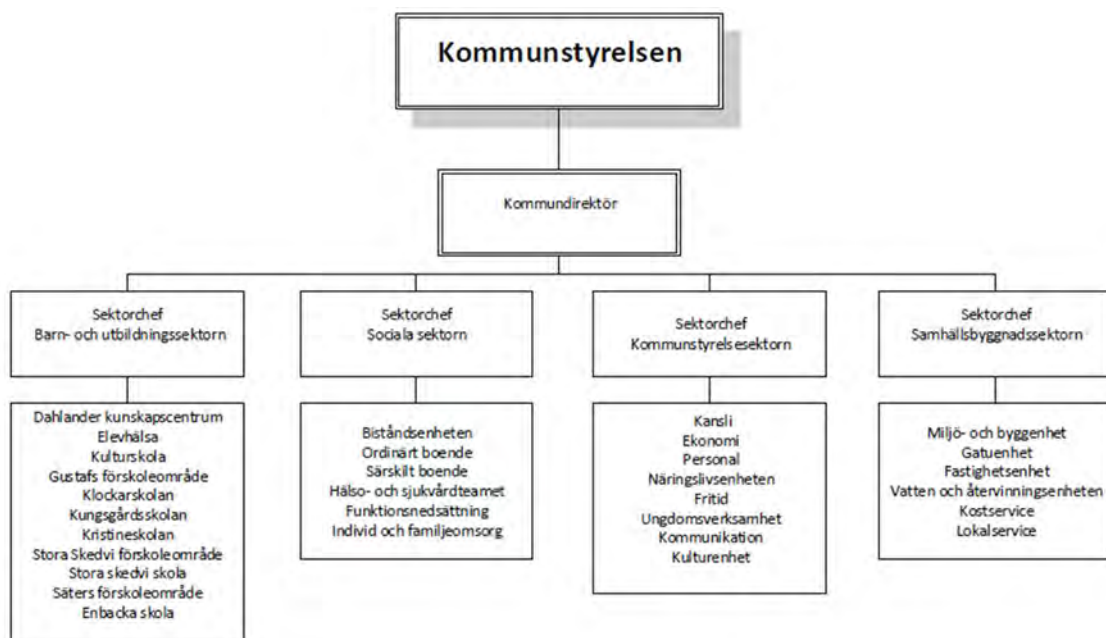

1 Organisation

Politisk organisation

Organisation sektorer

2 Finansiell analys

Resultatrapport

Resultatrapport <i>Belopp i tkr</i>	Bokslut 2022	Budget 2023	Utfall Jan - Dec 2023	Budget Jan - Dec 2023	Avvikelse Jan - Dec 2023
Total	12 321	-4 575	9 060	-4 575	13 635
Verksamhetens intäkter	246 276	266 472	264 599	266 472	-1 873
Personalkostnader	-533 503	-567 388	-584 397	-567 388	-17 010
Övriga kostnader	-413 649	-450 515	-434 811	-450 515	15 704
Kapitalkostnader	-33 943	-36 000	-34 840	-36 000	1 160
Finansiella kostnader/Intäkter	-14 297	-4 162	-5 878	-4 162	-1 716
Skatteintäkter	581 040	594 010	608 444	594 010	14 434
Generella Statsbidrag	180 397	193 008	195 944	193 008	2 936

Balansräkning

Balansräkning (Belopp i tkr)	Ingående balans 2023	Utgående balans 2023
Immateriella anläggningstillgångar	466	82
Materiella anläggningstillgångar	734 802	842 927
Finansiella anläggningstillgångar	36 251	37 363
Summa ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	771 519	880 372
Expl mark och fastighetsförsäljning	1 842	4 976
Fordringar	116 983	114 511
Pensionsförvaltning	122 998	127 869
Kassa och bank	11 530	44 336
Summa OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR	253 353	291 692
Summa TILLGÅNGAR	1 024 872	1 172 064
Ingående eget kapital	-488 275	-488 275
Resultat	0	-9 060
Summa EGET KAPITAL	-488 275	-497 335
Avsättningar långfristiga	-12 644	-13 085
Summa AVSÄTTNINGAR	-12 644	-13 085
Långfristiga skulder	-362 231	-494 434
Kortfristiga skulder	-161 722	-167 210
Summa SKULDER	-523 953	-661 644
Summa SKULDER OCH EGET KAPITAL	-1 024 872	-1 172 064

Sätters kommun redovisar för 2023 ett resultat på + 9,1 mkr (2022 + 12,3 mkr).

Sätters kommun har sedan 1998 ett finansiellt sparande för ökande kostnader för pensioner intjänade före 1998. Genom att tillskjuta medel från sparandet avlastas kommunens ekonomi från en del av dessa kostnader och mer resurser görs tillgängliga för kommunal verksamhet. Det finns en grundplan för hur sparandet skall användas. Planen revideras årligen och beroende av kommunens resultat kan omDispositioner göras mellan åren. Avkastningen av sparandet och tillskott från sparandet hanteras i avstämningen mot balanskravet.

Sätters kommun har bokfört 5,8 mkr i statsbidrag från Migrationsverket på verksamheternas intäkter 2023. Detta kan jämföras med 4,5 mkr för 2022; 4,8 mkr minus återförda -3,0 mkr för 2021; 6 mkr 2020; 13 mkr 2019; 21 mkr 2018 och 51 mkr 2017.

Sätters kommun går in i en intensiv investeringsperiod de kommande åren. Standarden på kommunens fastigheter behöver generellt höjas framför allt på ventilation och brandskydd. På gatusidan behövs ombyggnader, förbättrad gatubelysning och nya gång- och cykelvägar. Även infrastruktur för genomfart och centrum Säter. Anläggningar för vatten och avlopp behöver byggas om och förbättras. Användningen av IT inom skola och administration kräver löpande investeringar. Prognostiserad demografi visar en åldrande befolkning med ökade behov inom äldreomsorgen.

Byggnation av ett nytt särskilt boende, Prästgården, har slutförts under året.

Stora investeringsbehov ställer höga krav på planering och finansiering under de kommande åren.

För att inte kostnaderna för investeringar ska ta alltför stort utrymme av den kommunala kakan behöver investeringsnivåerna anpassas i storlek och tid. Över en fyraårsperiod, tre föregående år plus beräkningsår, skall minst 60 % av investeringarna vara självfinansierade. Med självfinansiering menas det likvida utrymme som skapas av kommunens justerade resultat och nivån för avskrivningar. Undantag från självfinansieringsgraden kan beslutas av kommunfullmäktige för enskilda objekt.

Det finns ett beslutat skuldsättningstak för kommunkoncernen. Långsiktigt mål för kommunkoncernens skuldsättningstak är 90 000 kronor per invånare. I budget för 2023 är mål för kommunkoncernens lånetak 86 000 kronor per invånare.

Sätters kommun har ett beslutat resultatmål på minst 3% av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning som är lagt på det justerade resultatet.

Sätters kommuns samlade investeringsvolym under 2023 uppgick till 140,6 mkr (2022 155,7 mkr).

Investeringar avseende nytt särskilt boende ingår med 65,6 mkr år 2023 (2022 84,3 mkr) och totalt beräknat belopp för investeringen uppgår till 217,5 mkr och har upparbetats under åren 2019-2023. I beloppet ingår ett investeringsbidrag på drygt 13 mkr.

Soliditeten minskar till 42,4% för 2023 (2022 47,6%) beroende på att stora investeringar har gjorts under året som ökat balansomslutningen.

2.1 Mål för god ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige har beslutat om 6 strategiska mål för mandatperioden 2020 - 2023.

De finansiella målen för 2023 utgörs av resultatmål, investeringsramar med mål för självfinansieringsgrad, mål för kommunkoncernens skuldsättning och budgeterat uttag av pensionsmedel.

Målen stäms av i årsredovisningen samt även en avstämning mot balanskravet och justerat resultat.

2.2 Årets resultat

Årets resultat för år 2023 uppgår till 9,1 mkr, vilket är 13,6 mkr bättre än budget på -4,6 mkr.

År 2023 har präglats av fortsatt stor osäkerhet med anledning av omvärldsfaktorer med kraftiga kostnadsökningar, höga pensionskostnader, löneökningar, ränteutvecklingen, kriget i Ukraina mm som påverkar kommunens resultat. I reviderad budget gjordes bedömningen att det skulle vara svårt att kunna uppnå ett positivt resultat under 2023 och ett underskott på -4,6 mkr budgeterades. Vid första budgetuppföljningen i mars 2023 befarandes kommunen göra underskott på ca 20 mkr för året. För att parera befarande underskott i driftsbudgeten togs beslut om effektiviseringar av driftkostnaderna under 2023 samt omprioriteringar och framflyttning av investeringar gjordes. Totala åtgärder för 2023 uppgick till drygt 23 mkr vilket är en stor bidragande orsak till att kommunen, tillsammans med ökade skatteintäkter och generella bidrag, redovisar ett positivt resultat för året.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Årets resultat (mkr)	7,1	11,2	14,6	17,0	12,3	9,1
Årets resultat/ skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning (%)	1,1%	1,7%	2,1%	2,3%	1,6%	1,1%
Årets resultat / eget kapital (%)	1,2%	2,5%	3,2%	3,6%	2,5%	1,8%
Årets inflation - procentuell förändring av KPI (%)	1,9%	1,8%	1,9%	2,2%	8,4%	4,4%

2.3 Justerat resultat

Resultatmålet är lagt på det justerade resultatet, där hänsyn tagits till såväl avkastning som tillskott från kommunens pensionsmedelsförvaltning samt VA-enhetens resultat av- och tillräknas. Målet över tid har varit att resultatet skall överstiga 2 % av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. En översyn av resultatmålet har genomförts och kommunen kommer att behöva öka resultatmålet till minst 3% i genomsnitt för att kommunen skall kunna hantera ökade behov av investeringar de kommande åren och det ökade lånebehovet. Med fokus på långsiktighet så kommer beräkning och analys att göras för kommande tioårsperiod.

Justerat resultat år 2023 uppgår till ett överskott på 17,7 mkr vilket motsvarar 2,2% av skatteintäkter och generella bidrag. Uttag från pensionsmedelsförvaltningen föreslås med 14 mkr för 2023 men ingen disponering av RUR. I budget för 2023 är inget tillskott från pensionsförvaltningen budgeterat men uttag från resultatutjämningsreserven är budgeterat med 5,7 mkr.

Målet from 2023 är att resultatet årligen skall överstiga 3,0 % av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Plusresultatet är inte en vinst utan ett överskottsmål, som bl. a skall täcka:

- Inflationssäkring av eget kapital. Vid ett nollresultat minskar det egna kapitalet i reala värden med kostnaden för inflationen.
- Finansiellt sparande för framtida behov som investeringar och pensionsåtaganden.
- Marginaler för osäkerheter i intäkter och kostnader.

I samband med budget och framtagning av budgetdirektiv kommer årliga resultatmål att föreslås vilka kan variera med anledning av omvärldsfaktorer och kommunens satsningar/fokusområden. För 2023 är målet för justerat resultat 0 mkr och 0 % av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning.

RESULTATRÄKNING	Bokslut 2022	Budget 2023	Prognos 2023	Differens
Verksamhetens intäkter	150 679	173 180	162 443	-10 737
Verksamhetens kostnader	-852 905	-924 611	-918 549	6 062
Avskrivningar	-33 940	-36 000	-34 840	1 160
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-736 166	-787 431	-790 946	-3 515
Skatteintäkter	581 040	594 010	608 444	14 434
Generella statsbidrag och utjämning	180 397	193 008	195 944	2 936
Summa	761 437	787 018	804 388	17 370
VERKSAMHETENS RESULTAT	25 271	-413	13 442	13 855
Finansiella intäkter	3 273	2 209	4 038	1 829
Finansiella kostnader	-2 498	-7 470	-13 251	-5 781
RESULTAT FÖRE PENSIONS FÖRVALTNING	26 046	-5 674	4 229	9 903
Pensionsförvaltning	-13 725	1 099	4 831	3 732
ÅRETS RESULTAT	12 321	-4 575	9 060	13 635
JUSTERAT RESULTAT	Bokslut 2022	Budget 2023	Prognos 2023	Differens
Årets resultat	12 321	-4 575	9 060	13 635
VA resultat	947	0	-543	-543
Avdrag avkastning på pensionsmedel	13 725	-1 099	-4 831	-3 732
Tillskott från pensionsmedel	0	0	14 000	14 000
JUSTERAT RESULTAT EXKL RUR	26 993	-5 674	17 686	23 360
Avsättning/disponering RUR	-4 500	5 674	0	-5 674
JUSTERAT RESULTAT	22 493	0	17 686	17 686
Justerat resultat i %	3,0%	0,0%	2,2%	

Resultatutjämningsreserv (RUR)

Sätters kommun har en resultatjämningsreserv (RUR) vars syfte är att utjämna normala svängningar i skatteunderlaget över konjunkturcykeln för att skapa större stabilitet för verksamheterna. Det finns fastställda riktlinjer för hur RUR kan användas vid avsättning till och disponering från reserven. RUR kan användas när kommunen i en balanskravsutredning uppvisar ett negativt resultat som beror på en svag utveckling av skatteunderlaget.

Det aktuella läget med stor påverkan av omvärldsfaktorer genom stora kostnadsökningar, höga pensionskostnader, löneökningar, ränteökningar mm bedömdes kunna påverka kommunens resultat för 2023. Årets resultat budgeterades med ett underskott på -4,6 mkr där ett uttag från resultatutjämningsreserven planerades med 5,7 mkr för att uppnå ett balanskravsresultat på 0 mkr. Genom att kommunen redovisar ett positivt resultat för 2023 görs ingen disponering från resultatutjämningsreserven.

Resultatutjämningsreserven får maximalt uppgå till ett belopp som motsvarar 3 % av skatter, generella statsbidrag och utjämning. Utgående saldo för RUR uppgår till 10,4 mkr, vilket motsvarar 1,3 % av skatteintäkter och generella bidrag.

2.4 Nettokostnadsandel

En grundläggande förutsättning för att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning är att balansen mellan löpande intäkter och kostnader är god. Ett djuplodande mått på denna balans är nettokostnadsandelen, som innebär att samtliga löpande kostnader inklusive finansnetto relateras till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Redovisas en nettokostnadsandel under 100 % har kommunen en positiv balans mellan löpande kostnader och intäkter. Sett över en längre tidsperiod, klarar då kommunen av att finansiera ersättningsinvesteringar och nödvändiga nyinvesteringar.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Verksamhetens nettokostnader (mkr)	642,7	657,4	689,4	708,0	736,1	790,9
Varav avskrivningar (mkr)	26,0	28,6	30,6	32,8	33,9	34,8
Finansnetto (mkr)	-6,2	-7,1	1,7	1,6	0,8	-9,2
Skatteintäkter (mkr)	528,7	544,6	538,9	557,8	581,0	608,4
Generella statsbidrag & utjämning (mkr)	113,1	117,2	147,5	169,5	180,4	195,9
Nettokostnadens andel av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. (%)	99,4%	99,3%	100,4%	97,3%	96,7%	98,3%

2.5 Årets investeringar

Sätters kommun har haft höga investeringsvolymerna under de senaste åren och detta kommer att fortgå även under de närmast kommande åren. En följd av detta blir att behovet av upplåning kommer att öka i takt med de höga investeringsnivåerna.

Investeringsnivåerna styrs genom att 60 % av investeringarna ska vara självfinansierade beräknat över en fyraårsperiod. Undantag från självfinansieringsgraden kan beslutas av kommunfullmäktige för enskilda objekt. Investeringar i ett nytt särskilt boende på totalt 230 mkr utgör ett enskilt objekt.

Under året utfördes investeringar för sammanlagt 140,6 mkr, varav investeringar i nytt särskilt boende uppgår till 65,6 mkr. Totala investeringar exklusive dessa investeringar uppgår till 75 mkr.

Tabellen visar beräkning av självfinansieringsgrad per år beräknat med årets resultat:

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Investeringsvolym (mkr)	71,3	57,3	90,5	84,4	155,7	140,6
Investeringsvolym exkl SÄBO (mkr)	71,3	57,3	58,3	50,2	71,4	75,0
Självfinansieringsgraden (årlig) (%) per:						
Totala investeringar	54%	72%	50%	59%	30%	31%
Investeringar exkl SÄBO	54%	72%	78%	99%	65%	59%

Kommunens mål för självfinansieringsgraden beräknas med justerat resultat.

Självfinansieringsgraden över en 4-års period exklusive nytt särskilt boende uppgår till 80%.

Beräknat inklusive investeringar i nytt särskilt boende är självfinansieringsgraden över 4 år 43%.

2.6 Skuldsättningstak

Nytt mål för skuldsättning har beslutats från år 2023 som utgörs av att ett lånetak införs, vilket innebär att beräkning görs av den faktiska skuldsättningen inom kommunkoncernen i förhållande till kommunens invånare. Beräkningen görs på kommunkoncernens totala låneskulder per invånare i stället för på nettoskuldsättningen såsom tidigare. Det innebär att målet på en skuldsättningsgrad för kommunkoncernen på 75 % av Kommuninvests limit slopas.

Total fastställd låneram av Kommunfullmäktige för Sätters kommun och för kommunens bolag uppgår till 975,5 mkr för 2023 och innebär ett lånetak på 86 000 kr per invånare.

Utfall 2023 för kommunkoncernen uppgår till 75 763 kr per invånare.

Långsiktigt mål för kommunkoncernens totala lånetak är 90 000 kronor per invånare.

2.7 Likviditet

Likviditeten är ett mått på kommunens kortsiktiga betalningsberedskap. Sätters kommun har en likviditet som ligger i relation till pågående stora investeringar.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Likvida medel/ externa kostnader exklusive pensionsförvaltning	2,2%	7,9%	8,2%	0,7%	1,3%	4,6%
Likvida medel/ externa kostnader inklusive pensionsförvaltning	19,8%	24,9%	25,0%	16,6%	15,1%	17,8%

2.8 Soliditet

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Det visar i vilken utsträckning kommunens tillgångar har finansierats med eget kapital respektive skulder. Ett viktigt kriterium för god ekonomisk hushållning är att soliditeten över en längre period inte försvagas utan behålls eller utvecklas i positiv riktning.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Soliditet enligt balansräkningen	58,5	55,4	52,4	54,3	47,6	42,2
Soliditet inklusive samtliga pensionsåtaganden och löneskatt	27,8	28,1	28,1	30,4	28,0	25,0

2.9 Pensionsförpliktelser

Ur risksynpunkt är kommunens pensionsförpliktelser viktiga att beakta, eftersom skulden skall finansieras de kommande 40 åren. Pensionsåtagandet uppgick vid 2023 års slut till 217,5 mkr (214,4). Av dessa redovisas 13,1 mkr (12,6) i balansräkningen som en avsättning och 204,4 mkr (201,8) återfinns utanför balansräkningen som en ansvarsförbindelse och avser pensioner intjänade före 1998. För den del av pensionsåtagandet som utgör ansvarsförbindelsen finns en särskild delfinansiering i form av avsatta medel i pensionsförvaltning. Pensionsförvaltningen täcker drygt hälften av åtagandet och används enligt särskild plan för att avlasta kommunens ekonomi.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Pensionsåtagande i ansvarsförbindelse inklusive löneskatt (mkr)	231,6	223,8	216,8	212,4	201,8	204,4
Pensionsförvaltning bokfört värde (mkr)	138,4	136,6	138,6	136,7	123,0	127,9
Finansieringsgrad (%)	59,8%	61,0%	63,9%	64,4%	61,0%	62,6%

2.10 Borgensåtaganden

Kommunen tecknar i vissa fall borgen för lån till de kommunägda bolagen, men även för andra externa verksamheter. Kommunens samlade borgensåtagande för lån uppgick 2023 till 374,4 mkr, vilket är en ökning med 57,0 mkr jämfört med föregående år.

Sätters kommun har inte infriat några borgensåtaganden under åren 2012 - 2023 och det finns inga indikationer på att så skulle behöva ske inom de kommande åren. Då 96 % av den totala borgensförbindelsen utgörs av borgen gentemot det av kommunen helägda bostadsbolaget Säterbostäder AB, är den generella bedömningen, att risken är låg då bolagens verksamhet till största delen omfattas av att äga och förvalta fastigheter. I fastigheter finns ofta stora dolda värden, vilka ofta försvarar ytterligare lån. Vakansgraden är så gott som obefintlig.

Kommunens borgensåtagande	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Säterbostäder AB (mkr)	182,5	307,5	295,5	305,5	305,5	363,0
Övriga kommunala bolag (mkr)	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4
Småhus (mkr)	0,3	0,2	0,2	0,2	0,0	0,0
Föreningar (mkr)	15,8	15,4	19,5	9,8	9,5	9,0
Totala borgensåtaganden (mkr)	201,0	325,5	317,6	317,9	317,4	374,4

2.11 Utfall i förhållande till budget

Jämfört med budget redovisade kommunen 2023 ett överskott på 13,6 mkr. Underskott från verksamheten var -7,3 mkr.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Avvikelse verksamhet (mkr)	-5,0	-3,9	-3,3	-12,3	-8,3	-7,3
Avvikelse resultat (mkr)	-0,3	5,9	13,0	8,1	3,7	13,6

2.12 Prognosavvikelser

En god prognossäkerhet innebär att kommunen har goda förutsättningar att anpassa sig till förändrade förutsättningar under året. En prognosavvikelse under 1 % av kostnadsomslutningen innebär en god prognossäkerhet.

2.13 Driftsbudget per nämnd

Verksamhetens nettokostnader är totalt 7,3 mkr högre än budget. Kostnaderna är 11,3 mkr högre än budgeterat men minskas med reserven för oförutsedda kostnader på 8,0 mkr.

Nämnd/ sektor 2023-12	Akkumulerat utfall	Akkumulerad budget	Avvikelse Ack utfall vs Ack budget	Ack utfall i % av årsbudget
Totalsumma	805 759	798 460	-7 299	101%
<u>Kommunstyrelse</u>	<u>90 000</u>	<u>94 095</u>	<u>4 095</u>	<u>96%</u>
Kommunstyrelsens förvaltning	59 533	63 398	3 865	94%
Pensioner (inkl pensionsförsäkr)	30 066	26 322	-3 744	114%
Reserv oförutsedda kostnader	400	8 375	7 975	5%
Försäljning mark	0	-4 000	-4 000	0%
<u>Verksamheter i samverkan</u>	<u>15 334</u>	<u>15 880</u>	<u>546</u>	<u>97%</u>
Räddningstjänsten Dalamitt	13 501	13 650	149	99%
Överförmyndare i samverkan	691	1 050	359	66%
Upphandlingscenter	1 142	1 180	38	97%
<u>Samhällsbyggnadsnämnd</u>	<u>51 287</u>	<u>48 425</u>	<u>-2 862</u>	<u>106%</u>
SBN Skattefinansierat	50 569	48 425	-2 144	104%
VA/Återvinning	718	0	-718	0%
Miljö- och byggnämnd	5 587	4 990	-597	112%
Kulturnämnd	16 633	17 810	1 177	93%
Barn- och utbildningsnämnd	311 795	315 200	3 405	99%
Socialnämnd	314 030	300 970	-13 060	104%
Kommunrevisionen	1 093	1 090	-3	100%

Underskott redovisas för Socialnämnden på -13,1 mkr, Samhällsbyggnadsnämnden på -2,9 mkr (varav -2,1 mkr för SBN Skattefinansierat och -0,7 mkr för VA/Återvinning) samt för Miljö- och byggnämnd på -0,6 mkr. Prognos för pensioner är ett underskott på 3,7 mkr samt att budgeterad försäljning av mark på 4 mkr inte uppnås under 2023.

Kommunstyrelsesektorn redovisar ett överskott på 3,9 mkr, Barn- och utbildningsnämnden ett överskott på 3,4 mkr och kulturnämnden ett överskott på 1,2 mkr.

Räddningstjänsten Dalamitt redovisar ett överskott på 0,1 mkr för 2023 vilket utgör 99% av budget. Överförmyndare i Samverkan har en förbrukning på 66% av budget och redovisar ett överskott på 359 tkr. Upphandlingscenter GNU har en förbrukning på 97% av budget och redovisar ett överskott på 38 tkr. Kommunrevisionen ligger i utfall på ca 100% av årsbudget och redovisar ett litet underskott på -3 tkr.

2.14 Investeringar per nämnd

Totala ackumulerade investeringar per december uppgår till 75 mkr och uppgår till 51% av årsbudget. Investeringar avseende nytt särskilt boende, som ligger utanför budgetram, tillkommer på 65,6 mkr och totala ackumulerade investeringar uppgår till 140,6 mkr inklusive nytt särskilt boende.

Årets beslutade investeringsbudget ligger på 101,4 mkr samt att det tillkommer beslutade överförda investeringsmedel från 2022 med 45,3 mkr. Total budget 2023 inklusive överförda medel uppgår till 146,8 mkr med en beräknad upparbetningsgrad på 60 % som innebär investeringar på 88,1 mkr.

Det är svårt att nå 100% upparbetningsgrad genom att kommunen inte kan påverka samtliga faktorer kopplat till upparbetningsgrad. En rimlig upparbetningsgrad baserad på historiska fakta ligger kring ca 70%-80%. Många projekt sträcker sig även över flera år vilket gör att det ibland är svårt att bedöma exakt hur mycket av projektet som belastar respektive år.

För 2023 har tillägg till investeringsbudget gjorts med en beräknad upparbetningsgrad. Under 2022 var upparbetningsgraden totalt 58 %, varav 48 % inom SBN skattefinansierat och 69 % inom VA/Renhållning. Bedömningen var att budgeterade projekt inte kommer att upparbetas fullt ut under 2023 och uppskattningen var att ca 60 % av budgeterade investeringar kommer att kunna upparbetas främst på grund av de förseningar som kan uppstå orsakade av utdragna projekteringar, överklagade upphandlingar och ytterligare krav på utredningar m.m. samt även kapacitetsbrist hos leverantörer.

Investeringsbudget 2023 med upparbetningsgrad

2023-12 Nämnd	Akkumulerat utfall	Årets budget	Ack utfall i % av årsbudget
Kommunstyrelse	10 253	7 400	139%
Kanslienhets mfl	9 006	5 700	158%
IT-enhet	1 247	1 700	73%
Samhällsbyggnadsnämnd	58 694	131 846	45%
Samhällsbyggnadsförvaltning stab	2 241	7 830	29%
Gatuenhet	12 976	26 951	48%
Fastighetsenhet	22 743	42 071	54%
Kostenhet	516	600	86%
Lokalservice	76	200	38%
VA-enhet	19 916	52 681	38%
Återvinning	226	1 514	15%
Miljö- och byggnämnd	0	500	0%
Kulturnämnd	897	347	258%
Barn- och utbildningsnämnd	1 273	2 000	64%
Socialnämnd	3 856	4 700	82%
Totalsumma	74 972	146 793	51%
Budget med upparbetningsgrad 60%		88 076	
SÄBO	65 615	0	
Total Inkl SÄBO	140 587	146 793	

3 De kommunala bolagens kommentarer

3.1 Säterbostäder AB

	Bokslut 2023	Bokslut 2022
Omsättning, Mkr	103,6	93,9
Resultat före e.o. poster	6,7	7,0
Resultat e. bokslutsdisp. och skatt	6,0	3,8
Nettoinvesteringar, Mkr	55,4	29,8
Soliditet, %	19,8	20,8
Årsarbetare	25,0	25,4

Årets resultat

Resultatet efter finansiella poster uppgår till 6,7 mkr (7,0 mkr).

Årets verksamhet

Säterbostäder har under 2023 färdigställt gruppboendet LSS Odal mannen som innefattar 6 lägenheter, hyresgäst är Sätters kommun. Invigning skedde den 14 december.

Under 2021 förvärvade Säterbostäder fastigheten Morkullan 6 med avsikt att bygga ny arbetsplats för tjänstemän och driftpersonal. Projektet startade i september 2022 och stod inflyttningsklart i oktober 2023. De nya lokalerna innefattar kontor för Säterbostäders medarbetare, konferensytor, lager, gym och arbetsmiljöytor. Projektet återfinns inom kategorin Gröna byggnader och energieffektivisering i Kommuninvests låneprogram. Projektet möter också de två krav för Gröna byggnader som sedan 1 januari 2022 ska uppfyllas när det gäller klimatpåverkan i byggskedet. Dels genomförs livscykelinriktade klimatåtgärder genom att fastigheten byggs med trästomme och fasad i korslimmat trä, solceller på tak, dels att byggnadens klimatpåverkan under byggskedet beräknats.

Förutom sedvanligt underhåll i beståndet har bolaget investerat i ny ventilation på Åkaren 7. Siggebo har fått en ansiktslyft med nya balkongfronter och entrédörrar. Nytt brandlarm har installerats på Enbackagården. Entrépartier på Oasen. Övrigt har arbetet med energieffektivisering med styr och OVK åtgärder utförts löpande under året.

Försäljning fastigheter

Med anledning av att Säterbostäders nya arbetsplats färdigställdes i oktober 2023 har bolaget avyttrat Västra Långg. 6 till Thuresson fastigheter som avser att omvandla kontorslokalerna till tandvårdsklinik. I och med försäljningen avstygades Järnmalm 6 med ny fastighetsbildning för Västra Långg. 6 till Järnmalm 9. Tillträdet skedde den 1 november 2023.

Social hållbarhet

Vi värnar om människor och sätter fokus på trygghet och god boendemiljö för att våra hyresgäster ska känna sig trygga. Vi har aktivt samarbetat med BRÅ i Sätters kommun samt med socialtjänst och Polisen genom EST möten. Vi står för alla människors lika värde och strävar efter mångfald både i våra områden och i vårt företag.

Som en del i att skapa boendeinflytande, gemenskap och trivsel för våra hyresgäster har vi under året genomfört träffar med våra gårdsföreningar. Vi har fortsatt investera i utemiljöer, lekplatser och tillgänglighetsanpassat bostadsområden.

Vi bidrar till ökad sysselsättning genom att verka för att anställa eller erbjuda praktikplats till personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Under året har vi haft praktikplatser, sommarjobbare, arbetslivsträning med utveckling till anställning och arbetsprövning.

Vi ser medarbetarnas potential och arbetar ständigt för att skapa förutsättningar för var och en att kunna utvecklas och trivas. Vi erbjuder våra medarbetare förmånen att leasa cykel, därav minska koldioxidutsläppen till och från arbetsplatsen och vi jobbar för personalens välmående genom att erbjuda friskvårdstimme och gym på arbetsplatsen.

Ekologisk hållbarhet

Vi arbetar för att ständigt minska energi - och vattenförbrukningen och vårt koldioxidavtryck i våra fastigheter genom utveckling av överordnade övervakningssystem. Byte till LED belysning, bygger om till energieffektivare ventilation. Vi har optimerat temperatur i olika anläggningar. Vi ser över och sänker värmen i outnyttjade lokaler och utrymmen. Vi använder oss utav snålspolande toaletter och blandare.

Vi arbetar tillsammans med våra leverantörer av entreprenader, tjänster och varor för att ständigt utmana och minska vårt gemensamma klimatavtryck genom ställda krav i upphandling.

Vi tankar enbart våra fossilfordon med HVO bränsle och i våra ramavtalsupphandlingar ställer vi miljökrav och miljöcertifiering på produkter som får användas.

Ekonomisk hållbarhet

Vår verksamhet ska genomsyras av affärsmässighet och vi ska hushålla med resurser och tillgångar och vi skall ha en god lönsamhet i bolaget. Vi arbetar aktivt tillsammans med sektorer i koncernen för att hitta gemensamma lösningar för att främja hållbar utveckling.

Ägardirektiv

Kommunfullmäktige fastställde 2021-06-17 ett nytt ägardirektiv för Bolaget. Ägardirektivet innefattar Ägaridé, verksamhetens inriktning, ekonomiska mål, social inriktning, ekologisk inriktning, samordning med koncern, informationsskyldighet, samt specifikt direktiv om att tillskapa 30 lägenheter i genomsnitt per år. De ekonomiska målen innefattar direktavkastning ska vara lägst 3,5% och bolaget skall ha en långsiktig soliditet på minst 20%, vilket vi uppfyller 2023.

Investeringsplan

Investeringsplan för perioden 2023 – 2027 antogs i av styrelsen i slutet av 2022. Investeringarna uppgår totalt till 314 mkr.

Investeringsplanen innefattar planering och projektering för kommande nyproduktion av bostäder, ombyggnation av Fågelsången, LSS Odal mannen, Morkullan 6, samt komponentinvesteringar.

Förväntad utveckling

Efterfrågan på bostäder kvarstår i kommunen men det råder brist på byggbar mark. Största utmaningen är att komma till beslut gällande användningen av Fågelsången 4.

Säterbostäder strävar dock efter att verkställa ägarens beslut om att tillskapa i genomsnitt 30 bostäder per år.

3.2 Sätterskommuns fastighet AB

	Bokslut 2023	Bokslut 2022
Omsättning, Mkr	2,1	1,6
Resultat före e.o. poster	0,2	0,0
Resultat e. bokslutsdisp. o skatt	0,1	0,0
Nettoinvesteringar, Mkr	0,0	0,0
Soliditet, %	71,6	74,4

Årets resultat

Resultatet efter finansiella poster uppgår till 0,1 mkr (0,0 mkr).

Framtiden

Bolagets uppgift är att producera och sälja fjärrvärme. Anläggningarna är lokaliserade till Mora och Storhaga i Gustafs. Leverans säkerställs till Säterbostäders och kommunens fastigheter samt till Isoflex AB.

4 Kommunala uppdragsbolag, kommunalförbund, gemensamma nämnder och samverkan

4.1 Falun-Borlänge regionen

2003 bildades Utvecklingsbolaget Falun-Borlänge Regionen AB (FBR), org. nr 556645-9284, i vilket kommunen är delägare tillsammans med Borlänge, Falun, Gagnef, Smedjebacken och Ludvika kommuner. Smedjebacken är sedan 2020 inte längre delägare i FBR.

Bolagets vision är att tillsammans skapas en attraktiv och växande Falun Borlänge-region. Kommunerna ska genom bolaget arbeta tillsammans inom de utpekade utvecklingsområdena; Kompetensförsörjning, Näringslivsutveckling, Infrastruktur och Byggnad.

De samverkande kommunerna finansierar verksamheten i FBR i proportion till invånarantalet. Säter har under 2023 betalt 250 kkr i grundersättning, samt 34 kkr för olika specifika uppdrag. Kommunens aktiekapital är 37,5 kkr vilket utgör en andel på 7,5 % i bolaget.

4.2 Räddningstjänstförbundet Dala-Mitt

Sätters kommun har tillsammans med Falun, Borlänge, Gagnef och Ludvika ett kommunalförbund för räddningstjänst, Räddningstjänst Dala Mitt (RDM), org. nr 222000-1099. Förbundet startade sin verksamhet 1998-10-01 och säljer sina tjänster via räddningstjänsttjänst avtal till ägarkommunerna. Ludvika kommun anslöt sig till RDM från 2019-01-01.

Räddningstjänstens avdelning arbetar med:

- Myndighetsutövning i syfte att förebygga bränder.
- Undersökning av olyckor och analys av risker.
- Information, rådgivning och utbildning som stöd till flickor, pojkar, kvinnor och män.
- Att utföra räddningstjänst.
- Uppdragsverksamhet.

Enligt Lagen om skydd mot olyckor är kommuner skyldiga att arbeta för att förhindra att bränder och andra olyckor sker. RDM har av medlemskommunerna fått uppdraget att leda arbetet med skydd mot bränder medan övrigt olycksförebyggande arbete skall genomföras av medlemskommunerna och RDM ska stötta medlemmarna i deras arbete.

Räddningstjänst Dalamitt redovisar ett positivt resultat på 1,3 mkr för år 2023.

4.3 Överförmyndare i samverkan

Överförmyndare i samverkan Falun Borlängeregionen är en samverkan mellan 6 kommuner: Falun, Borlänge, Gagnef, Ludvika Smedjebacken och Säter.

Överförmyndaren är en obligatorisk kommunal förvaltningsmyndighet vars huvuduppgift är att utöva tillsyn över kommunens förmyndare, gode män och förvaltare. Normalt har gode män, förvaltare och särskilt förordnade förmyndare tre uppgifter att ta hand om för sina huvudmän nämligen att;

1. Bevaka deras rätt (den juridiska delen av uppdraget)
2. Förvalta deras egendom (den ekonomiska delen av uppdraget)
3. Sörja för deras person (den sociala delen av uppdraget)

Överförmyndarens uppdrag är att genom tillsyn, råd och stöd vara en garant för att ställföreträdarna utför sina uppgifter på ett oklanderligt sätt. Det ingår även i överförmyndarens uppdrag att rekrytera och utbilda ställföreträdare.

Utfallet för 2023 för verksamheten uppgick till ett underskott på -183 tkr, vilket regleras av kommunerna i enlighet med samverkansavtalet.

De totala kostnaderna på 9 421 tkr var 183 tkr högre än de budgeterade som var 9 238 kr. Differensen beror främst på att det nya verksamhetssystemet genererat högre kostnader kopplat till utveckling.

Kostnaderna för ÖiS fördelas per invånare. Sätters del av total budget för 2023 uppgick till 606 tkr och utfallet blev 618 tkr, vilket innebär en reglering med 12 tkr för året.

4.4 Utveckling i Dalarna Holding AB/Visit Dalarna AB

Visit Dalarna är ett destinationsbolag. Bolaget har det regionala uppdraget att marknadsföra och sälja besöksregionen Dalarna nationellt och internationellt. Bolaget har utvecklingsansvar såväl regionalt som lokalt och har ett tydligt och utvecklat samarbete med företagen i besöksnäringen.

Kommunen har betalat 746 kkr till bolaget för tjänsten under året.

Under 2017 lanserades en helt ny organisation för besöksnäringen i Dalarna med syfte att skapa synergier för destinationsutveckling och tillväxt, Destinationsbolaget Visit Dalarna AB. Uppdraget är att marknadsföra och sälja besöksregionen Dalarna nationellt och internationellt. Företrädare regionens besöksnäring i nationella och internationella sammanhang. Driva utvecklingsfrågor i samverkan med företag och organisationer samt ansvara för Tourist Centers i Dalarna.

Destinationsbolaget Visit Dalarna AB ägs av Dalarnas 15 kommuner (genom Utveckling i Dalarna Holding AB, 559098-5536) i nära samverkan med 850 medlemsföretag i Dalarnas Besöksnäring ek. förening.

4.5 Gemensamma nämnden för upphandlingssamverkan

Den gemensamma nämnden består av Falun, Borlänge, Ludvika, Gagnef, Hedemora, Avesta och Sätters kommuner. Verksamheten leds politiskt av en gemensam nämnd för upphandlingssamverkan (GNU), som består av en ledamot från varje samverkande kommun.

Den gemensamma nämndens uppgift är att på grundval av samarbetsavtal, reglemente och gemensam upphandlingspolicy och med stöd av Upphandlingscenter (UhC), svara för alla upphandlingar med undantag för direktupphandlingar och vad som i Lag om offentlig upphandling definieras som byggtreprenader samt konkurrensutsättningar enligt Lag (2008:962) om valfrihetssystem.

I grunden är skapandet av Upphandlingscenter ett sätt att förstärka de medverkande kommunernas samlade upphandlingskompetens och skapa en större affärsnytta.

UhC firade under 2023 sitt tionde verksamhetsår och affärsvärdet har sedan 2013 vuxit med en miljard kronor. Som etablerad aktör och en av Sveriges största upphandlande organisationer genomför UhC årligen 250-300 upphandlingar med ett samlat affärsvärde på mellan tre till fyra miljarder kronor och förvaltar tillsammans med kommunerna 1 300 avtal fördelade på 160 varugrupper/avtalsområden inom 12 olika kategorier.

Under 2023 har UhC genomfört drygt 302 (2022, 380) upphandlingar/projekt inkl. dynamiskt inköpssystem (DIS) och direktupphandlingar till ett årligt upphandlat värde på 3-4 miljarder kronor. Spännvidden är stor, UhC upphandlar allt från kontorsmaterial, utbildningar, konsulter och livsmedel till snöröjning, fordon och fastighetstjänster.

Det blev ett mindre överskott i 2023 års verksamhet med +0,6 mkr, som återbetalas till medlemskommunerna enligt samarbetsavtalet, där Sätters del uppgår till 35 tkr.

Sätters kommuns kostnad 2023 var 1 142 tkr.

4.6 Gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel ATL

Den gemensamma nämnden ansvarar för de samverkande kommunernas (Falun, Borlänge, Ludvika, Hedemora, Säter, Gagnef och Smedjebacken) skyldigheter enligt alkohollag och Lag om Tobak och Liknande Produkter (LTL)P) samt den kommunala kontrollen av receptfria läkemedel i detaljhandeln. Falu kommun är värdkommun och den gemensamma nämnden ingår i värdkommunens organisation.

Nämndens uppdrag består av myndighetsutövning vilket innebär att utreda ansökningar om serveringstillstånd för alkoholdrycker och försäljningstillstånd för tobaksvaror. Nämnden hanterar anmälningar om försäljning av folköl, e-cigarettor och påfyllningsbehållare. Under året har uppdraget utökats med att hantera anmälningar om försäljning av tobaksfria nikotinprodukter. Uppdraget innefattar även tillsyn över serveringsställen och försäljningsställen som bedriver försäljning liksom den kommunala kontrollen av receptfria läkemedelsförsäljningen.

I Sätters kommun finns 12 stadigvarande tillstånd för utskänkning av alkohol, 8 försäljningsställen av tobak, 2 försäljningsställe av e-cigarett, 7 försäljningsställen av folköl och 7 försäljningsställen för receptfria läkemedel samt 6 försäljningsställen av tobaksfria nikotinprodukter. Tillsynsbesök har gjorts på de flesta försäljningsställen.

4.7 E-arkiv Mitt

E-arkivsamverkan har under året utökats till att nu omfatta 22 kommuner. Stödfunktionen E-arkivcentrum Dalarna har samtidigt bytt namn till E-arkiv Mitt. Sätters kommun är värdkommun för E-arkiv Mitt, som styrs av samverkansavtal och rapporterar till ett kommungemensamt, politiskt samverkansråd. Dalakommunernas e-arkivsamverkan utökades med Bollnäs, Hudiksvall, Ljusdal, Nordanstig, Ovanåker, Sandvikens och Nora kommuner.

Tidigare har Sätters kommun haft uppdrag att vara värdkommun för en dalagemensamt stödfunktion kring e-arkivering och E-arkivcentrum Dalarna som startades upp den 1 december 2018. E-arkivcentrum Dalarna var då är en stödfunktion till alla femton kommuner i Dalarna, med uppgift att svara för att samordna inleveransprojekt mellan kommunerna, stödja med kompetens i långsiktigt bevarande och arkiveringsprocessen i leveransarbetet, ta emot och läsa in data i e-arkivsystemet samt också förvalta IT-systemet och omvärldsbevaka förändringar i teknik och standarder som kan påverka arbetet med att långsiktigt bevara arkiverad information.

Sätters kommun har driftsavtal med Borlänge kommun, för att säkerställa en informationssäker drift av IT-systemet.

4.8 Övriga gemensamma nämnder för samverkan

Sätters kommun deltar även i Språktolknämnden och Hjälpmedelsnämnden. Dessa nämnders verksamhet finansieras huvudsakligen av tjänsteköp från kommun och region. Sätters kommuns kostnad ingår i olika nämnders verksamhetskostnad.

Sätters kommun och Falu kommun har sedan 2016-04-01 haft en gemensam lönenämnd med ansvar för löne- och pensionsadministration i de två kommunerna. Denna nämnd avvecklades under 2020 och har ersatts med ett samverkansavtal som innebär att Sätters kommun köper tjänster avseende löne- och pensionsadministration från Falu kommun. Kostnaderna för Sätters kommuns löne- och pensionsadministration redovisas i Kommunstyrelsens verksamhetskostnad.

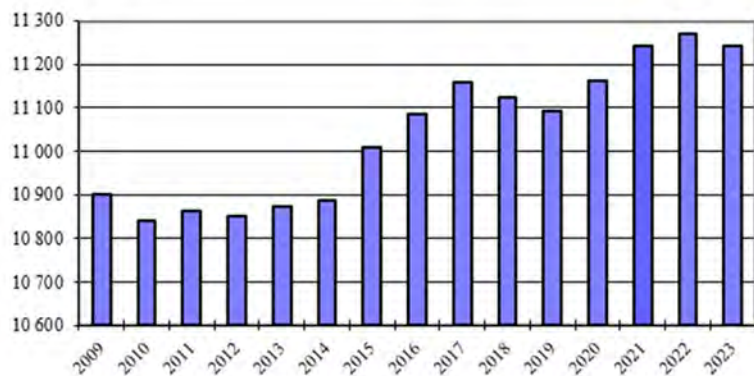
5 Befolkningsutveckling

BEFOLKNINGSUTVECKLING

2009-2023

Invånarantal per den 31 december respektive år

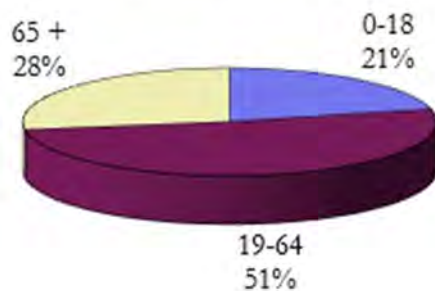
År	Befolkning	Förändring
2009	10 900	-57
2010	10 840	-60
2011	10 861	21
2012	10 851	-10
2013	10 873	22
2014	10 886	13
2015	11 009	123
2016	11 086	77
2017	11 160	74
2018	11 123	-37
2019	11 093	-30
2020	11 161	68
2021	11 242	81
2022	11 271	29
2023	11 243	-28

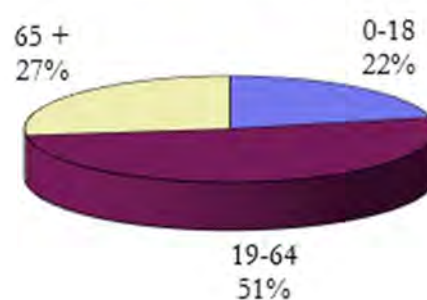
Invånare fördelade per ålder 2023-12-31

Ålder	2023	2022	Förändring	%	Ålder	2023	2022	Förändring	%
0 - 6 år	853	885	-32	-3,6%	18 -24 år	610	597	13	2,2%
7 - 15 år	1 187	1 167	20	1,7%	25 - 44 år	2 535	2 583	-48	-1,9%
16 - 18 år	352	377	-25	-6,6%					
19 - 64 år	5 771	5 801	-30	-0,5%					
65 - 79 år	2 259	2 266	-7	-0,3%					
80 - 89 år	694	652	42	6,4%					
90 + år	127	123	4	3,3%					
Summa	11 243	11 271	-28	-0,2%					

Åldersfördelning 2023

Åldersfördelning 2022

6 Kommunstyrelsens kommentar

Verksamhetens nettokostnader <i>Belopp i tkr</i>	Bokslut 2022	Budget 2023	Utfall Jan - Dec 2023	Budget Jan - Dec 2023	Avvikelse Jan - Dec 2023
19-KOMMUNSTYRELSEN	-84 011	-94 095	-90 000	-94 095	4 095
13-EKONOMIADMINISTRATION	-4 600	-5 008	-4 323	-5 008	685
14-PERSONALADMINISTRATION	-6 830	-6 424	-6 325	-6 424	99
2-RESERV OFÖRUTSEDDA KOSTNADER		-4 375	-400	-4 375	3 975
30-ITENHETEN	-12 360	-6 653	-8 341	-6 653	-1 688
39-Fritidsenheten	-16 203	-17 320	-17 142	-17 320	178
4-KANSLI	-12 693	-18 032	-14 680	-18 032	3 352
6-PENSIONER	-20 369	-26 322	-30 066	-26 322	-3 744
7-EGEN FÖRSÖRJNING	-2 179		0		0
8-NÄRINGSLIV	-5 289	-5 694	-4 810	-5 694	884
9-KOMMUNIKATION	-3 488	-4 267	-3 913	-4 267	354

6.1 Viktiga händelser

Sätters kommun tecknade under 2022 ett samverkansavtal med Borlänge kommun kring drift av IT. Avtalet innebär att Borlänge kommun sköter IT-drift även för Sätters kommun. Arbetet har under 2023 handlat om att hitta former för samarbetet. En stor förändring för Sätters kommun är att datorer nu leasas istället för som tidigare var investeringar.

Flera större projekt har genomförts i Sätters kommun vilket också involverat den centrala kommunikationsenheten, till exempel invigning av särskilda boendet Prästgården och Trafikverkets projekt kring järnvägen i centrala Säter.

Ekonomienheten har under året inlett förberedelser för att förändra budgetarbetet enligt SKR:s prislapsmodell.

Samarbetet med UpphandlingsCenter i Ludvika och övriga medlemskommuner har fortsatt och arbetet med avtalsförvaltning fortgår. Syftet är att skapa bättre rutiner av avtalstrohet och avtalsuppföljning.

Under året har näringslivsarbetet fortsatt i olika regionala projekt som skapats för att stödja företagen. Näringslivsenheten har bl.a. initierat och startat upp ett utökat samarbete mellan skola och näringsliv.

Sätters kommun har genom fritidsenheten erbjudit lovaktiviteter till barn i olika åldrar.

En lyckad samverkan mellan flera av kommunens sektorer, polisen och föreningslivet har skett under sommaren då nattvandringar anordnats varje helg för att öka faktisk och upplevd trygghet i kommunen.

Under sommaren kunde alla ungdomar som var berättigade till feriearbeten erbjudas det.

6.2 Det ekonomiska resultatet

Kommunstyrelsesektorn har förbrukat 94 % av årsbudgeten och ett överskott på 3,9 mkr redovisas för året. Samtliga enheter hos kommunstyrelsesektorn går med överskott i jämförelse med budget förutom IT som gör ett underskott. Kanslienheten gör ett plusresultat på 3,4 mkr, där 1,1 mkr består av vakanta tjänster. Vakanthållandet av tjänster har inneburit att flera strategiska arbeten har fått pausas samt att arbetsbelastningen hos enheter där vikarier inte funnits ökat. Resterande överskott hos Kanslienheten beror på att försäljningen av skog har blivit ca 1 mkr högre än budgeterat samt att bidraget från Migrationsverket för kriget i Ukraina varit högre än kostnaderna hos kanslienheten. IT-enheten visar ett underskott på ca 1,7 mkr, där 1,4 mkr består av FO-kostnader från Borlänge kommun som blivit högre än budgeterat.

Kostnader för pensioner ligger i utfall på minus 3,7 mkr jämfört med årsbudgeten.

Det totala överskottet inklusive reserv och pensioner för kommunstyrelsen är 4,1 mkr.

6.3 Investeringar

Totalt för kommunstyrelsesektorn uppgår ackumulerat utfall till 10,3 mkr, vilket utgör 139 procent av årsbudget. Kommunstyrelsesektorn exklusive IT visar ett ackumulerat utfall per årets slut på 9 mkr, vilket motsvarar 158 procent av årsbudgeten. IT-enhetens utfall uppgår för 2023 till 1,2 mkr vilket motsvarar 73 procent av årsbudget.

6.4 Personalsituation

Personalsituationen inom sektorn har i stort sett varit stabil.

6.5 Internkontrollplan

Följande internkontrollpunkter har kontrollerats under 2023 för kommunstyrelsen.

Anställningsavtal

Som ett resultat av en överföring till digital hantering av personalakter har problemet med att avtal inte hanteras korrekt eliminerats. Avtalen finns nu i systemet där avtalen skapas och även i den digitala akten.

Upphandling/inköp

Enligt internkontrollplanen skall en kontroll av köptrohet genomföras. Det är en kontroll på att kommunen har handlat rätt produkter eller tjänster från en avtalsleverantör till rätt pris. Det slumpmässiga urvalet för 2023 visar att det till viss del förekommit inköp av produkter som inte finns med på prislistan. I vissa fall är det svårt att kunna stämma av priser genom att prislistor uppdateras löpande med vissa intervall. Det kan också vara svårt att se om det är rätt pris där det i avtalet finns villkor med indexökning. Det förekommer också att det kan vara svårt att avgöra om den produkt eller tjänst som har köpts in ingår i avtalet eller inte. Det har också förekommit att liknande produkter har inköpts från en annan leverantör där avtal saknas vilket delvis beror på att avtalsleverantören inte har kunnat leverera önskad produkt.

Inköp av varor och tjänster

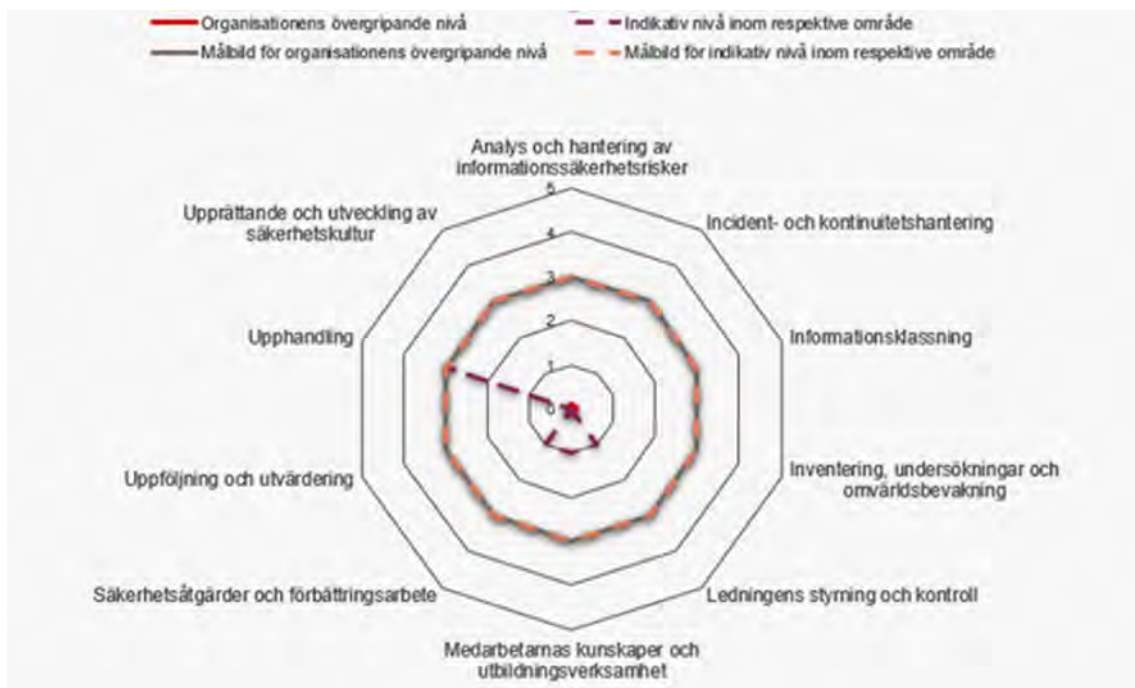
Denna del handlar om att kontrollera slumpmässigt utvalda leverantörsfakturor om det finns avtal med dessa leverantörer där det krävs. Vid kontrollen visade resultatet att kommunen hade avtal med 88 procent av de slumpmässigt utvalda leverantörsfakturorna för 2023. Det är en förbättring jämfört med föregående års internkontroll. För kommunens egna upphandlingar är det fortfarande svårt att hitta avtalen i vissa fall. Arbete pågår fortfarande med att se över rutiner för inköpsprocessen och kommunens avtalsuppföljning genom avtalsgruppens arbete. Under december slutfördes en omfattande kartläggning av hela kommunkoncernens beställarorganisation.

Informationssäkerhet

Enligt den omfattande informationssäkerhetskollen som gjordes i juni 2023 så blev resultatet att kommunen övergripande inte bedriver ett systematiskt informationssäkerhetsarbete i enlighet med ISO27001 kravstandard.

Nedan är resultatet, vi är inom målbilden för upphandling men har utmaningar inom övriga områden. I början på 2024 bedöms riktlinjerna för informationssäkerhet vara klara, med hjälp av de så tar vi ett steg framåt i det arbetet, men samtliga nämnder behöver även arbeta mer med deras interna styrning. Utöver det behövs GAP-analyser och samt SoA genomföras för att se vilka övriga prioriterade åtgärder som behöver genomföras och i vilken ordning de ska genomföras för det systematiska arbetet.

I februari 2024 kommer remissen ut för NIS2 och CER-direktivet, där kommer det återspeglas de lagkrav som ställs för vår kommun och kommer behöva etableras in i informationssäkerhetsarbetet. Det kan även påverka vad riktlinjer för informationssäkerhet ska innehålla.

Betalning av faktura på rätt dag

Betalningsdag, att faktura betalas på rätt dag. Försenad betalning medför en ökad kostnad i form av påminnelseavgifter och räntekostnader. Ökar antalet fakturor som inte betalas i tid, så ökar kostnaderna. Kostnader för påminnelseavgifter & dröjsmålsräntor för försenade utbetalningar uppgick till 36 tkr under 2023 för kommunen. Både påminnelseavgifter och räntekostnader har minskat för 2023 jämfört med 2022. Fortsatt arbete med att se över rutiner och hantering av fakturor kommer att göras för att minska kostnaderna och att också kunna undvika onödigt manuellt arbete med hantering av påminnelse- och räntefakturor.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Kommunstyrelsen har inte anställt några nya chefer under 2023 varför ingen fördelning av arbetsmiljöuppgifter gjorts. Kontroll av behörigheter i personaldiarium och loggar:

Kontroll av behörigheter i åtkomstgrupp, medhandläggare skapa personaldokument. En avvikelse av behörighet som är åtgärdad.

Kontroll av handläggare per sektor avseende loggar. Stickprov på alla sektorer av ca 15 chefer, alla loggar OK.

Registratorerna har rätt behörighet (4st).

Stickprov hos chefer att de kontrollerar att de endast ser sin personal. Kommunstyrelsesektorn och Samhällsbyggnadssektorn har vi kontrollerat.

Registerförteckning

Registratorn har ställt frågor och haft genomgång med enheterna på kommunstyrelsesektorn. Inga avvikelser rapporterade.

IT-samverkan

En kontroll av att SLA (service level agreement) med Borlänge kommuns IT-kontor följs har genomförts under september 2023. Under perioden fram till september har 81 % av alla ärenden som inkom till IT tele & kundservice åtgärdades inom avtalad tid enligt SLA. Man kan se att under sommarmånaderna så löstes fler ärenden procentuellt inom SLA än under vinterhalvåret. Att det hör till att färre ärenden inkom bör vara en rimlig slutsats.

1935 ärenden hanterades totalt, vilket ger ett snitt på 161,25 ärenden i månaden.

6.6 Hur ser framtiden ut 2024-2026

En av utmaningarna för Sätters kommun är kompetensförsörjningen. Den demografiska kurvan visar på fler äldre och färre i arbetsför ålder. Den bilden tillsammans med etablering av flera stora företag i närområdet påverkar tillgången på arbetskraft.

De ekonomiska förutsättningarna påverkar investeringsmöjligheten och behoven av att hålla investering och underhåll på en tillräckligt hög nivå är utmanande.

Digitaliseringsarbetet och hållbarhetsarbetet är områden som behöver utvecklas och där Sätters kommun har mycket arbete att göra.

7 Barn- och utbildningsnämndens kommentar

Verksamhetens nettokostnader <i>Belopp i tkr</i>	Bokslut 2022	Budget 2023	Utfall Jan - Dec 2023	Budget Jan - Dec 2023	Avvikelse Jan - Dec 2023
15-BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMND	-297 167	-315 200	-311 795	-315 200	3 405
60-POLITIK & ADM	-24 388	-31 400	-24 586	-31 400	6 814
62-FÖRSKOLEVERKSAMHET	-65 366	-66 500	-66 500	-66 500	0
63-SÄRSKOLEVERKSAMHET	-3 931	-5 250	-6 598	-5 250	-1 348
64-GRUNDSKOLEVERKSAMHET	-129 841	-135 000	-139 978	-135 000	-4 978
65-GYMNASIESKOLA	-62 029	-65 250	-64 118	-65 250	1 132
66-VUXENUTBILDNING	-5 282	-5 200	-3 109	-5 200	2 091
69-KULTURSKOLA	-6 329	-6 600	-6 906	-6 600	-306

7.1 Viktiga händelser

Året har fortsatt påverkats av kriget i Ukraina och de effekter det har haft på energipriser och inflation. Verksamheten har tagit emot flyktingar från Ukraina och erbjuder undervisning för både barn och vuxna. Under våren kom ett nationellt beslut om att bedriva Svenska För Invandrare för ukrainska medborgare och det medförde statlig ersättning.

Ett fortsatt och fördjupat arbete kring områdena tidiga insatser samt trygghet och studiero under ledning av centrala elevhälsan och sektorledning har fokuserats under året. Därutöver har centrala elevhälsan ett uppdrag att tillskapa Central Särskild Undervisningsgrupp (en resursskola).

Ett gemensamt budskap inom barn- och utbildningssektorn har framtagits i ledningsgruppen för förskola och skola. Budskapet lyder "Alla ska lyckas. Vi hjälps åt!".

Fortbildning för pedagoger på förskolan i "specialpedagogik i förskolans praktik" har genomförts. Fortbildningen har genomförts med hjälp av elevhälsans specialpedagoger och syftar till att stärka det specialpedagogiska förhållningssättet.

Under året har sektorn bytt elevregistersystem från Procapita till Schoolsoft. Implementeringen har kantats av utmaningar vilket inneburit ökad arbetsbelastning. Även Hedemora kommun har genomfört samma byte av elevregistersystem och erfarenhetsutbytet har lett till ett nära samarbete.

Förskola och pedagogisk omsorg

Arbetet med projektet Förskola 2 har ändrat riktning med ett nytt förslag om lokalisering. Förslaget på ny lokalisering uppfattas positivt av pedagoger och vårdnadshavare. Ny placering av förskola 2 är Siggebo.

Det har varit möjligt att anställa förskollärare med legitimation i högre omfattning än tidigare år. Högskolan Dalarna miste examensrätten för förskolläraryrket 2021. Högskolan Dalarna har ansökt om att få tillbaka examensrätten och detta avslogs hösten 2023 vilket riskerar att minska antalet behöriga förskollärare i regionen kommande år.

Grundskola

Ny rektor på Enbacka skola tillsattes våren 2023. För närvarande genomför fem skolledare den statliga utbildningen Rektorsprogrammet. Rekrytering ny rektor för Kungsgårdsskolan har genomförts hösten 2023. Ny rektor på plats januari 2024.

Skolhusplan för Kungsgårdsskolan och Klockarskolan har inletts. En arbetsgrupp och en styrgrupp har genomfört studiebesök inför ett framtagande av en programhandling. Projektet Framtidens skola har pausats under en period. Senare delen av hösten 2023 så återupptogs arbetet med en programhandling. Programhandlingen avses färdigställas under hösten 2024 och den utgör grunden för en om- och tillbyggnation av ovanstående nämnda skolor.

	2023	2022	2021
Förskola	587	604	586
Pedagogisk omsorg	31	43	42

Tabell 1 - Antal barn placerade i barnomsorg, 20 maj. Källa: Schoolsoft

Födelseår	Centrum	St Skedvi	Gustafs	Totalt
2023	45	15	37	97
2022	51	18	43	112
2021	62	20	33	115
2020	75	22	34	133
2019	67	22	26	113

Tabell 2 - Antal födda fördelat på kommundel samt totalt

Antalet barn som föds i Sätters kommun varierar något år från år och utvecklingen följs i kommunens olika delar. Under 2023 var födelsetalen varit generellt lägre.

Förskoleklass/grundskola/fritidshem

Kompetensbrister finns inom områdena specialpedagoger och fritidspedagoger. Detta märks även nationellt. En tät dialog med Pedagogiskt utvecklingscentrum Dalarna (PUD, Högskolan Dalarna) pågår.

Meritvärdet i åk 9 visar en försämring jämfört med föregående år och fler elever är obehöriga till gymnasieskolans nationella program. Resultaten för Säter har sjunkit, Dalarna sjunker något medan riket visar generellt en uppgång.

Forskning visar att goda resultat bygger på pedagogens kompetens, ett fungerande värdegrundsarbete samt trygghet och studiero. Det är grunden för det fortsatta arbetet med att vända trenden uppåt.

Samarbete med högskolan Dalarna pågår genom att grundskolorna tar emot studerande som varvar utbildning till lärare samtidigt som de arbetar. I verksamheten finns för närvarande 10-12 studenter som går Arbetsintegrerat lärande (AIL). Barn- och utbildningssektorn ser ett fortsatt behov av att rekrytera studerande till det arbetsintegrerade upplägget.

	2023	2022	2021
Genomsnittligt meritvärde åk 9	202,2	210,3	211,1
Andel (%) behöriga till gymnasiet	81,3	86,5	84,6

Tabell 3 - Betygsresultat 2023 skolår 9, källa: Kolada, N15505, N15564

	2023	2022	2021
Matematik	11,7	12,8	11,7
Svenska	12,3	12,7	11,5

Tabell 4: Genomsnittsbetyg 2023 åk 6. Källa: Kolada, N15485, 15488

	2023	2022	2021
Matematik	51	68,0	pandemi, provet genomfördes inte
Svenska	72	75,0	pandemi, provet genomfördes inte

Tabell 5 - Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet. Källa: Kolada, N15454, 15452

Anpassad grundskola

Anpassad grundskolas lokaler, Kristineskolan, har till viss del dömts ut av geologiska skäl. På grund av detta planeras flytt av delar av verksamheten till annan lokal. Anpassad grundskola i Sätters kommun är organiserad i två undervisningsgrupper, en vid Kungsgårdsskolan samt en vid Klockarskolan.

Dahlander kunskapscentrum

Under året har Dahlander Kunskapscentrum i samverkan med Regionen utarbetat en ansökan om att starta en Yrkeshögskoleutbildning inom Specialistundersköterska med inriktning psykiatri.

Det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) har organisatoriskt förlagts till Klockarskolan. KAA innebär att hemkommun löpande under året ska hålla sig informerad om hur ungdomar i kommunen som ännu inte fyllt 20 år är sysselsatta. Kommunen ska erbjuda de ungdomar som inte genomför gymnasieutbildning lämpliga individuella åtgärder. Åtgärderna ska i första hand syfta till att motivera den enskilde att påbörja eller återuppta en utbildning. KAA omfattade omkring 20 elever.

Kulturskolan

Ny ledning har tillsatts under hösten för Kulturskolan.

Kulturskolans verksamhet består av frivillig ämnesundervisning för ca 300 elever samt ansvar för musikundervisningen i grundskolan samt för Klockarskolans musikprofil. I årskurserna 1-3 har musik- och dramalärarna arbetat ämnesintegrerat med skolämnena.

Ett statsbidragsfinansierat utvecklingsarbete med kulturaktiviteter i anslutning till skoldagens slut har fortsatt under 2023. Verksamheten omfattar musik-, dans-, teater- och bildverkstad och digitalt skapande i årskurs 1-6 och har delvis varit avgiftsfri.

Kulturskolan har tillsammans med kultursektorn tagit fram ett förslag till samverkansmodell, "Kulturgarantin - Sätermodellen" som antogs av respektive nämnder.

7.2 Det ekonomiska resultatet

Resultatet för 2023 uppvisar ett överskott på + 3,4 mkr vilket motsvarar drygt 1 000 tkr bättre än prognos.

Intäktsidan uppvisar ett överskott med +3,8 mkr, detta härleds till ej budgeterade ersättningar samt statsbidrag. De två enskilt största intäkterna avser ersättning för ukrainare i kommunen samt statsbidrag genom DalaWux.

Interkommunala kostnaderna uppvisar ett överskott med +7,4 mkr. Elever som saknar behörighet till nationella gymnasieprogram ökar och andelen ej behöriga var stort. Barn och elever med särskilda behov och specifika undervisningslösningar kommer fortsatt påverka nästkommande budgetår. Det prognostiserade överskottet härleds till elever som saknar behörighet till nationella gymnasieprogram vilket medför lägre interkommunala kostnader och detta balanserar för ökade personalomkostnaderna.

Personalkostnader uppvisar ett underskott med -7,4 mkr vilket förklaras med att lönerna ökat mer än budgeterat genom den högre löneuppräknigen som gör att både pensionskostnader och sociala avgifter ökar. Lönekostnaderna hamnar i jmf med budget på -5,5 mkr, sociala avgifter - 1,3 mkr och pensionskostnader med -800 tkr. Utrymmet för årets löneökningar utöver tilldelad uppräknig samt målbilden att bidra med ett överskott till kommunen har effektuerats.

IT kostnaderna har ett underskott på cirka -1,0 mkr och detta resultat är en följd av försvårade omständigheter samt samarbetsavtalet med Borlänge kommun. Implementeringar av verksamhetssystem och förändrade leasingkostnader av elevdatorer mot plan har överskridit budgeterade kostnader. Dessa leasingkostnader kommer att påverka budget 2024 i än större omfattning.

Kostnadsanpassningarna som genomförts inom grundskolan riskerar att påverka sektorns möjligheter att skapa förutsättningar för alla elever att lyckas. Fortsatta besparingar och effektiviseringar på Barn- och utbildningsnämnden kan komma att påverka elevernas förutsättningar och detta med negativa följder framgent för kommunen.

VERKSAMHET	UTFALL	BUDGET	AVVIKELSE
Administration & politik	24 586	31 400	6 814
Förskola & pedagogisk omsorg	66 500	66 500	0
Fritidshem	16 856	16 350	-506
Förskoleklass	3 438	4 250	812
Grundskola	119 684	114 400	-5 284
Gymnasieskola	64 352	65 250	898
Vuxenutbildning	2 845	5 200	2 325
Särskola	6 598	5 250	-1 348
Kulturskola	6 906	6 600	-306
	311 795	315 200	3 405

7.3 Investeringar

Investeringsbudgeten uppgick till 2 000 tkr. Av dessa har 1 264 tkr förbrukats.

7.4 Personalsituation

Under perioden 2024-2028 fyller 38 anställda 65 år.

Personalkategori	2024	2025	2026	2027	2028	Totalt
Lärare	4	2	3		4	13
Fritidspedagog	2					2
Elevhälsa	2	1	1	1		5
Administrativ personal			1			1
Förskolepersonal	2	1	2	5	3	13
Skolledare	2	1			1	4
Total	12	5	7	6	8	38
Förändring jämfört med 2023						+11

Tabell 6. Prognos pensionsavgångar perioden 2024-2028

Prognosen visar att 13 lärare/fritidspedagoger och 13 förskolepersonal lämnar yrket inom de kommande fem åren. Pensionsavgångarna under kommande år är större än tidigare.

Genom pensionsavgångar uppstår ett rekryteringsbehov. Ett flertal personalkategorier är svåra att rekrytera. Exempel är skolledare, förskollärare, lärare, studie- och yrkesvägledare, skolsköterskor, specialpedagoger och speciallärare. Genom kravet på lärarlegitimation har konkurrensen om legitimerade lärare ökat i regionen. Bedömningen är att detta kan komma att verka lönedrivande vid framtida rekryteringar. En stor del av rektors arbetstid ägnas åt rekrytering.

Karriärtjänster och lärarlönelyft

Karriärtjänsterna ska göra läraryrket mer attraktivt och säkra god undervisning för elever. Säter har tilldelats ett statsbidrag som gjort det möjligt att anställa 14 förstelärare.

Säter har också valt att söka statsbidrag för lärarlönelyftet. Bidraget ska gå till höjda löner för särskilt kvalificerade lärare, förskollärare eller fritidspedagoger.

7.5 Internkontrollplan

Internkontrollplan är upprättad, riskanalys genomförd och fastställd av nämnden. Planen har reviderats under 2023 och antalet kontrollmoment är 9 st. Vid sidan av Internkontrollplanen har sektorn ett årshjul med 12 kontrollpunkter som följs upp var månad och lyfts på stabens APT:er.

Redovisning till nämnden görs månatligen av genomförda kontrollmoment. Vid behov har nämnden fattat beslut om åtgärder med anledning av resultatet av gjorda iakttagelser. Med utgångspunkt från risk- och konsekvensbedömningar har en årlig sammanfattande uppföljning genomförts. Uppföljningen ligger till grund för ny plan för 2024.

7.6 Hur ser framtiden ut 2024-2026

Nämnden har tidigare beslutat om en ny nämndplan. Denna nämndplan innehåller 8 mål som är kopplade till kommunens strategiska mål och inriktningar.

Det finns utmaningar inom Barn- och utbildning kopplad till kompetensförsörjningen. Sektorn behöver arbeta såväl internt som tvärsektorielt för att bli framgångsrik och till bästa möjliga nytta för medborgarna.

Barn- och utbildningssektorn behöver framledes finnas med i tidig dialog gällande kommunens/koncernens bostadsplanering för att säkerställa dimensionering av platser inom förskola och skola.

Personalsituationen

Den formella kompetensen inom förskola och skola har delvis förbättrats.

För att möta framtida utmaningar samarbetar sektorledningen med högskolan Dalarna, genom pedagogiskt utvecklingscentrum Dalarna (PUD), i syfte att utveckla lärarutbildningen.

Säter kommun har ett fortsatt samarbete med Högskolan Dalarna gällande att erbjuda tjänster inom ramen för Arbetsintegrerad Lärarutbildning.

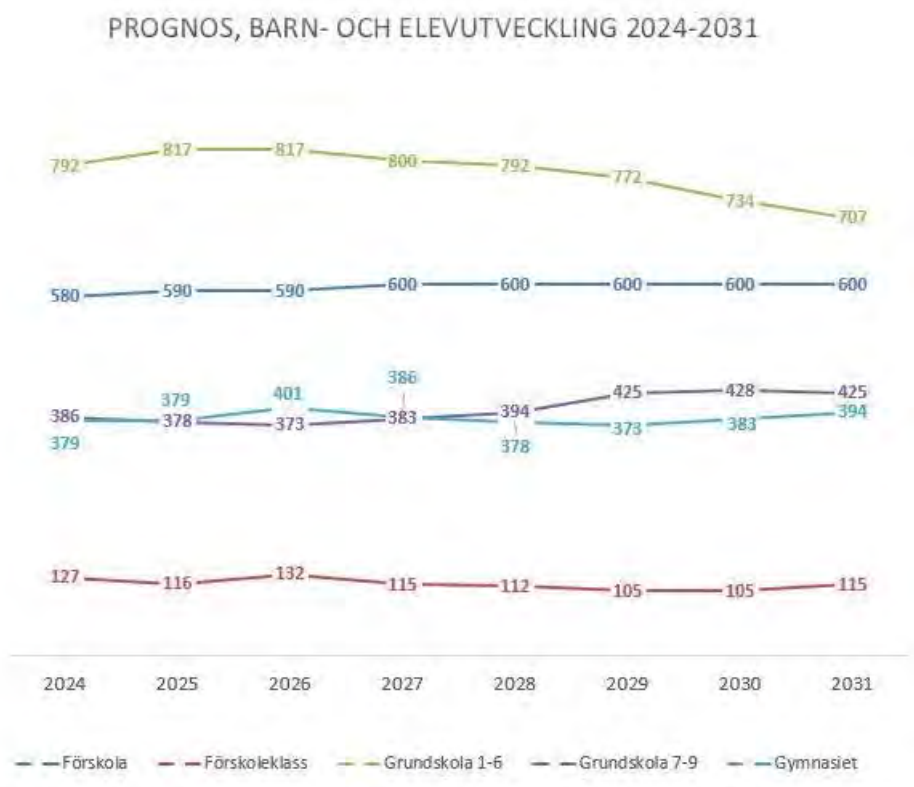
Barn- och elevutveckling

Prognosen visar att barn- och elevantalet i kommunen är ganska jämn över de kommande åren. Det är fortsatt viktigt att ha ett utrymme för ytterligare barn och elever då förhållanden kan komma att ändras bl.a. utifrån in- och utflyttning och mottagning av nyanlända barn och elever.

Behov av förskoleplatser

Behovet av förskoleplatser kommer att vara fortsatt stort. Planering för framtida behov av lokaler för förskola och skola pågår i samarbete med samhällsbyggnadssektorn. Målbilden är att ny förskola skall vara färdigställd under 2026.

Figur 1. Prognos barn- och utbildningsnämnden och elevutveckling perioden 2024-2031.

Figur 1. Prognos barn- och elevutveckling 2024-2031

8 Socialnämndens kommentarer

Verksamhetens nettokostnader <i>Belopp i tkr</i>	Bokslut 2022	Budget 2023	Utfall Jan - Dec 2023	Budget Jan - Dec 2023	Avvikelse Jan - Dec 2023
16-SOCIALNÄMNDEN	-288 840	-300 970	-314 030	-300 970	-13 060
70-GEMENSAM VERKSAMHET	-9 349	-11 885	-11 985	-11 885	-100
71-SÄRSKILT BOENDE	-88 584	-94 393	-99 385	-94 393	-4 992
72-HEMTJÄNST	-46 662	-47 277	-49 782	-47 277	-2 505
73-HÄLSO OCH SJUKVÅRD	-28 451	-27 982	-27 038	-27 982	944
74-BISTÅNDSENHETEN	-6 218	-5 709	-8 057	-5 709	-2 348
75-INDIVID O FAMILJEOMSORG	-49 603	-49 526	-50 476	-49 526	-950
78-FUNKTIONSNEDSÄTTNING	-60 582	-64 198	-67 505	-64 198	-3 307
79-INTEGRATIONSENHETEN	610		198		198

8.1 Viktiga händelser

Under hösten 2023 stod det nya särskilda boendet Prästgården klart för inflytt. Det nya boendet har 70 lägenheter varav 10 korttidsplatser. Alla lägenheter är uthyrda och korttidsplatserna är belagda i stort sett hela tiden. Det nya boendet ger en ökning av totalt antal platser med motsvarande 16 stycken.

Det har fram till november 2023 varit svårt att verkställa beslut på särskilt boende, detta på grund av platsbrist. Väntetiden från ansökningsdatum till första erbjudande om särskilt boende var 173 dagar (medelvärde), att jämföra med 2022 års väntetid på 86 dagar (Kolada). Under perioder har även korttidsbeslut varit svåra att verkställa av samma orsak. Vid årsskiftet fanns 7 ej verkställda beslut på särskilt boende.

På grund av högt tryck från slutenvården med tidiga utskrivningar har behovet av korttidsplatser varit hög och de patienter som gått hem, har gått hem med omfattande insatser. Detta har medfört att många patienter blivit kvar inom slutenvården och kommunen har blivit betalningsansvarig.

Inflyttning till den nya LSS-gruppboenden Bergstäcksvägen påbörjades i början av december och det bjöds in till en trivsamt invigning. Bergstäcksvägen medför inte en utökning av gruppboendeplatser inom LSS utan antalet platser kommer att vara detsamma. Säterbostäder är ägare av gruppboenden.

Under hösten var den årliga fokusveckan för psykisk hälsa. Fokusveckan är ett regionalt samarbete där ett flertal av länets kommuner deltar. Arbetet i Säters genomförs av Socialpsykiatri och Kulturenheten i samverkan med Mentalvårdsmuseet, och studieförbundet. I år fick Säters kommun det stora förtroendet från Region Dalarna att organisera invigningen som anordnades på Sätters Folkets hus.

Under november startade användandet av läkemedelsrobotar i hemtjänsten, det innebär att omsorgstagare får sin medicin av en robot i stället för av personal. För hemtjänsten innebär det att tid frigörs och insatserna kan planeras på andra tider samt att behovet av delegerad personal minskar vilket underlättar bemanningen. Annan välfärdsteknik som används är trygghetskameror vid tillsyn nattetid i hemtjänsten.

Äldreomsorgen sökte ett statsbidrag för att bland annat motverka ensamhet bland äldre. Bidraget användes till en projektanställning. Uppdraget är att arbeta med social samvaro, aktiviteter, samtalskontakt och uppsökande verksamhet inom särskilt boende och hemtjänst. Under året har cirka 122 aktiviteter anordnats och antal deltagare har totalt varit cirka 2800.

Första oktober kom den nya lagen gällande dygnsvila och för att anpassa schema efter den nya lagen togs delade turer och långpass bort. Inom hemtjänsten resulterade schemaändringarna att det är överbemannat vissa vardagar samtidigt som det fattas personal på helgerna. Det har medfört att cirka 70 arbetspass under en 4 veckorsperiod blev vakanta och bemannas med timvikarier efter behov. Många av passen är korta och har gjort det svårare att bemanna då timvikarierna ofta tackar nej till korta pass. Verksamheterna jobbar hela tiden med att se över planeringen av insatser för att minska antalet vakanta turer.

Inspektionen för vård- och omsorg (IVO) fortsätter sin tillsyn av medicinsk vård och behandling vid särskilda boende för äldre. De intervjuar patienter, sjuksköterskor och ledning. IVO konstaterar ett antal brister i sitt beslut. Socialnämnden återredovisade planerade åtgärder till IVO i juni. IVO bedömde då att Socialnämndens redovisning inte var tillräcklig och krävde komplettering senast 15 mars 2024.

Under våren upphörde rekommendationen att använda munskydd för att minska risken för sjukdomsöverföring som gällt vård- och omsorgspersonal under pandemin. Personer boende i särskilt boende för äldre, personer inskrivna i hemsjukvården samt personer inom LSS som uppfyller kriterierna har erbjudits covid-19 vaccin vår och höst.

En utökning av personal på Samverkansteamet var klar i början av 2023. Detta har inneburit en utökning av antalet inskrivna och det innebär att fler får stöd för att möjliggöra självförsörjning. I samband med det har även så kallade ”försörjningsstödsgrupper” inrättats. Det är för personer som uppburit försörjningsstöd 2–3 månader där syftet är att snabbare motivera dem till nästa steg i att bli självförsörjande alternativt skrivs in i ordinarie verksamhet.

IFO:s satsning under 2023 var att utbilda samtlig personal i barnkonsekvensanalys. Syftet är att nå bättre beslutsunderlag gällande barnen och ska genomsyra hela verksamheten, men även för att säkerställa att barnkonventionen följs. Denna utbildningssatsning ledde tyvärr inte till det resultat som önskades, så vidare bedömningar kring hur utbildningen ska användas pågår. Glädjande är dock att det framkommer i uppföljning att IFO i Säter redan arbetat under lång tid med liknande koncept som barnkonsekvensanalysen medför.

Ny lag om insatser för barn trädde i kraft den 1 juli 2023, detta innebär att åldersgränsen för att kunna bevilja öppna insatser utan föräldrars samtycke ändrats från 15 år till 12 år. Syftet är att tidigare kunna gå in med insatser när barnet samtycker men föräldrar inte gör det. Detta är en lagstiftning som är ett viktigt incitament i att ge barn det stöd de behöver tidigare.

Under året pågår förberedelser i alla sektorns verksamheter för införandet av ett nytt verksamhetssystem, Pulsen Combine. Detta har ökat arbetsbelastningen på verksamheten under en period då det blir ett nytt arbetssätt som, i förlängningen, kommer att medföra ett mer strukturerat arbetssätt och i ett modernt verksamhetssystem.

Socialstyrelsen gav bidrag till kommunerna för att analysera det civila försvaret inom kommunal hälso- och sjukvård samt socialtjänst. Ett externt företag genomförde analysen och sammanställde en rapport. Nästa steg är att genomföra åtgärder utifrån de brister som identifierades.

8.2 Det ekonomiska resultatet

Socialnämnden redovisar ett underskott motsvarande -13,1 mkr för helåret 2023.

Socialnämnden (politisk verksamhet): Underskottet på -24 tkr beror på ökade kostnader för sammanträdesarvoden. Det har varit politikerutbildning, extra sammanträden samt fler heldagar.

Stab och gemensamma resurser: Sociala sektorn har under året varit återhållsam med utbildningar, planeringsdagar, resor och inköp. Orsaken till underskottet på -74 tkr är kundförluster/osäkra kundfordringar.

Individ- och familjeomsorg: Orsaken till verksamhetens underskott -951 tkr är att placeringskostnader för barn, unga och vuxna blev högre än budgeterat (1,8 mkr) Kostnaden för försörjningsstöd blev 650 tkr högre jämfört med budget, orsaken är att riksnormen höjdes med drygt 8 % och att andelen hushåll i långvarigt försörjningsstöd inte minskar.

Biståndsenheten: Betalningsansvaret till Regionen för utskrivningsklara patienter uppgick till 3,9 mkr och är orsaken till verksamhetens underskott. Kostnaden uppstod på grund av att det har varit kö till både särskilt boende och korttidsboendet och att patienten därför inte har kunnat beredas plats.

Särskilt boende: Verksamheten redovisar ett underskott på -5,0 mkr. Årets löneökning blev cirka 4 % vilket gav en merkostnad på 1,3 mkr då budgetutrymmet endast var 1,9 %. Även hyrorna ökade p.g.a. inflationen och genererade en merkostnad på 700 tkr. Förstärkning av bemanning har gjorts under perioder på grund av stort omvårdnadsbehov. Sjukfrånvaron har varit hög under hela året, speciellt korttidsfrånvaron. Detta medför kostnader för sjuklöner, timvikarier och övertidsersättning.

Hälso- och sjukvårdsteamet: För att täcka vakanta tjänster har verksamheten haft bemanningssjuksköterskor, timpriset är högt jämfört med anställd personal. Verksamheten gör ett överskott på +943 tkr tack vare ett statsbidrag som söktes 2022 men beviljades under 2023 på 1,6 mkr. Bidraget avsåg ökad bemanning av sjuksköterskor i särskilt boende.

Funktionsnedsättning: Verksamheten redovisar ett underskott på -3,3 mkr. Orsaken är att det under året har det tillkommit köp av externa vårdplatser på grund av att behovet inte kunnat tillgodoses i kommunen. Årets löneökning blev cirka 4 % vilket motsvarar en merkostnad på 900 tkr då budgetutrymmet endast var 1,9 %.

Hemtjänst: Resultatet visar ett underskott på -2,5 mkr. Verksamheten har under perioder förstärkt bemanningen för att kunna utföra insatserna. Ett flertal omsorgstagare har haft omfattande insatser i väntan på särskilt boende eller korttidsboende. Årets löneökning blev cirka 4 % vilket motsvarar en merkostnad på 750 tkr då budgetutrymmet endast var 1,9 %. Hög sjukfrånvaro under hösten och vintern har medfört kostnader för sjuklöner, timvikarier och övertidsersättning.

Integration: Överskottet på 198 tkr beror på att ersättningen från Migrationsverket för ensamkommande barn och unga var högre jämfört med verksamhetens kostnader.

Åtgärder för att minska kostnaderna togs fram och beslutades i Socialnämnden i juni. Åtgärderna innefattar till största del minskning av personalresurser/bemanning inom alla verksamhetsområden. Kvalitetssänkningar för Säterbon är en konsekvens av minskning av bemanning.

8.3 Investeringar

Investeringarna under året uppgår till cirka 3,9 mkr. Inventarier och inredning har köpts till det nya särskilda boendet Prästgården samt till den nya gruppboenden på Bergstäcksvägen.

8.4 Personalsituation

Arbetsmiljöverket var på inspektion av enhetschefernas arbetsmiljö i hemtjänsten under hösten 2022. Det som framkom var att enhetscheferna löpte stor risk att drabbas av ohälsa på grund av den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. På grund av arbetsmiljön samt att en av enhetscheferna valde att säga upp sig ledde detta till att två nya enhetschefer rekryterades under 2023. Det innebär en ökning motsvarande en årsarbetare.

När det gäller rekrytering av personal går det fortfarande relativt bra vid tillsvidareanställningar, men när det gäller rekrytering av timvikarier så är det svårare. Rekrytering av vikarier sker sedan våren 2023 av bemanningsenheten. Det har resulterat i att rekrytering av vikarier har kvalitetssäkrats. I verksamheterna är det fortfarande brist på vikarier vilket gör att bl.a. övertidsuttaget är högt.

Brister i sommarplaneringen i hemtjänsten medförde extra arbete med att rekrytera och introducera fler sommarvikarier. Detta orsakade ett pressat läge för både enhetschefer, administratörer och omsorgspersonal, vilket resulterade i övertid samt ökad belastning för medarbetare.

Bemanningsjuksköterskor har varit inne under året för att täcka upp vakanta tjänster och frånvaro inom Hälso- och sjukvårdsteamet. Timvikarier finns inte tillgå i den omfattning som behovet krävt.

IFO har haft en låg personalomsättning under året. Många av de tidigare föräldralediga medarbetarna är åter i tjänst. Tillsättningen av tillsvidareanställningar har under första halvåret varit mycket svår, primärt på barn och ungdomsgruppen. Detta medförde att två konsulter anlätades för att täcka behovet av personal. Under hösten har rekryteringen lättat något och två nya anställningar har skett. Vuxengruppen har en vakans som under våren 2024 kommer att tillsättas.

Målet är att sjukfrånvaron i sociala sektorn ska vara max 5,0 % år 2023. Under 2023 uppgick sjukfrånvaron till 9,3 %, det är en minskning jämfört med 2022 då sjukfrånvaron var 10,1 %. Sociala sektorn kommer att arbeta för att sänka sjukfrånvaron under 2024.

8.5 Internkontrollplan

Enligt beslutad internkontrollplan ska följande punkter/områden kontrolleras:

- avtalstrohet
- utredningstider IFO
- informationssäkerhet
- inscanning av social dokumentation
- välkomstsamtal
- genomförandeplaner
- läkemedelsavvikelser
- dokumentation i hälso- och sjukvårdsjournal

En utförligare uppföljning av internkontrollen 2023 redovisas till socialnämnden i mars 2024.

8.6 Hur ser framtiden ut 2024-2026

En ny Socialtjänstlag träder preliminärt i kraft sommaren 2025. Hur utfallet av lagen kommer att påverka verksamheterna är i dagsläget inte helt klarlagt. Under 2024 kommer processer att påbörjas inför implementeringen.

Till år 2040 beräknas befolkningen öka. Tillväxten bidrar till möjligheter, men innebär samtidigt stora utmaningar för kommunen, särskilt inom de kommunalekonomiskt kostnadsintensiva grupperna såsom invånare över 80 år. Den demografiska utvecklingen gör att efterfrågan på välfärdstjänster ökar vilket innebär att kommunen måste leverera mer välfärd med relativt mindre resurser. Detta kräver att en omställning sker eftersom kraven på effektivitet och produktivitet ökar. Ökningen av antalet äldre äldre (85+) kommer troligtvis att påverka behovet av antal platser på särskilt boende och sektorn kommer att behöva undersöka möjligheten att utöka antalet platser inom särskilt boende för att kunna säkerställa behovet.

Att följa utvecklingen inom välfärdsteknologin är viktig då det kommer att ge nya möjligheter och lösningar för verksamheterna. Initialt finns ett investeringsbehov för tekniken, men all ny teknik som t.ex. kan underlätta för den enskilde att bo kvar i det egna hemmet bör prioriteras. Läkemedelsrobotar och tillsyn via trygghetskamera är en del av digitaliseringen verksamheten redan i dag nyttjar. Under 2024 kommer omsorgstagare inom hemtjänsten få möjlighet att göra inköp digitalt.

Andelen individer med långvarigt ekonomiskt bistånd tenderar fortsatt att öka och procentuellt är det betydligt flera i Säter än i övriga Sverige. Det är ett område som behöver prioriteras. Förstärkningen på Samverkansteamet kommer att följas upp för att se om det på sikt kan ge positiva effekter. Ett område på vuxengruppen inom IFO är att följa upp barnens situation i ekonomiskt utsatta familjer. Då detta inte varit möjligt att tidigare verkställa så är det ett av huvudområdena som vuxengruppen kommer att arbeta med under 2024. Första steget är att den rutin som upprättats implementeras fullt ut i verksamheten.

9 Samhällsbyggnadsnämnden kommentar

Verksamhetens nettokostnader <i>Belopp i tkr</i>	Bokslut 2022	Budget 2023	Utfall Jan - Dec 2023	Budget Jan - Dec 2023	Avvikelse Jan - Dec 2023
12-SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMND	-46 141	-48 425	-50 569	-48 425	-2 144
22-KOSTVERKSAMHET	-564	0	-380	0	-380
24-Lokalservice	126	0	77	0	77
34-Fastighetsenheten	-913	0	-3 327	0	-3 327
35-Gatukontor	-32 968	-34 579	-34 348	-34 579	231
84-SBN Stab	-11 823	-13 846	-12 590	-13 846	1 256

Verksamhetens nettokostnader <i>Belopp i tkr</i>	Bokslut 2022	Budget 2023	Utfall Jan- Dec 2023	Budget Jan - Dec 2023	Avvikelse Jan- Dec 2023
VA/Återvinning	-2 468	0	-718	0	-718
VA	-947	0	543	0	543
Återvinning	-1 521	0	-1 262	0	-1 262

9.1 Viktiga händelser

Samhällsbyggnadsnämndens ansvar och verksamhet spänner över ett brett fält i samhällslivet. Från markinnehav och fysisk planering, vatten- och avlopp, gatu- och vägnät, byggnader och lokaler till kost, drift och underhåll. Vi bygger, driver och förvaltar Sätters bebyggda miljö. Vi ansvarar för att mat kan serveras i våra verksamheter och att lokalerna hålls attraktiva och välvårdade. I vårt arbete ställer vi medborgare, företagare och övriga förvaltningar i fokus. Vi utgår från deras behov, vi guidar medborgare, företag och verksamheter genom regelverk och främjar utveckling i kommunen.

Under året har många ärenden/medborgarförslag/motioner och info hanterats och beretts på Samhällsbyggnadsnämnden. Exempelvis:

- Bänkar mellan Sätervägen och Siggebo (bifall)
- Utfartsspeglar längs Järnvägsgatan (bifall)
- Hundrastgård i Mora by (avslag)
- Reviderade områdesbestämmelser i Bispberg (yttrande)
- Bygga en bod till en soptunna (bifall)
- Tillåta parkering på Kungsgårdsskolan (besvarat)
- Tillåta förbeställning av mat från kommunen (yttrande)

- Parkering vid Prästkälla lilla badet (yttrande)
- Utsmyckning och underhåll av paviljongen på Rådhuset (bifall)
- Båtiläggningsplats och parkering vid Skönviksområdet (yttrande)
- Fler laddstolpar i Säter (yttrande)
- Skylt & utredning vägförening Skedvi Hembygdsförening (yttrande)
- Korsningen Gränsgatan/Vasagatan/Salutorget (bifall)
- Åtgärda lekplatsen vid Magasinvägen i Enbacka (bifall)

Samverkan: Parterna har i enlighet med samverkansavtalet gemensamt samverkat aktuella frågor under 2023. Enheterna har fått rotera på mötena för att på så sätt sätta en enhet per gång i fokus sett till samverkansfrågor och status i verksamheten.

Samrådsgrupp: Den politiskt beslutade samrådsgruppen har under 2023 utvecklats till att bli ett viktigt informations & beredningsorgan kopplat till de strategiska målen. Samtliga sektorer/nämnder samt Säterbostäder är representerade i gruppen. Gruppen stödjer även det uppsiktsansvar som Kommunstyrelsen har enligt kommunallagen över övriga nämnder. Beslutade centrala processer bereds och bearbetas inom samrådsgruppen.

Stab & central planering: Under året har flera samhällsplaneringsprocesser fortskridit enligt plan, det är svårt att lista alla men ett axplock följer.

- Framtagande av en planeringstrategi
- Samråd detaljplan Bladguldets
- Arbete inför samråd detaljplan Kyrkberget
- Detaljplan Präst källa har vunnit lag kraft
- Detaljplanen i Mora By som möjliggör ombyggnation av järnvägsanläggningen samt en tunnel för gående och cyklister har också vunnit laga kraft under året
- Säterns nya särskilda boende "Prästgården" har under året färdigställts samtidigt som Trafikverket också färdigställt den nya järnvägsstationen i staden. Kommunen har också tagit vid i arbetet med att tillskapa ett nytt stationsområde samt en utveckling av stråket Staden-Dalen med en ny angoring mot Säterdalen.
- Med stöd av bidrag från Länsstyrelsen (Lokala vattenvårdsprojekt "LOVA") har utredningar kring dammen vid Konsthjulet i Säterdalen genomförts. Syftet har varit att studera huruvida dammen kan rivas ut och på så vis återskapa ett mer naturligt vattendrag.

Gatuenheten: Mycket arbete har genomförts under året för att förvalta och utveckla vår infrastruktur och vårt gemensamma vardagsrum. Exempel på genomförda åtgärder:

- Planering inför avstängning/ombyggnad järnväg Mora by
- Planering avseende uppgång Salutorget (Staden/Dalen)

- Projektering av beslutad vision för gruvplan / säterdalen. Utredning av infrastruktur, nedfart/parkering Säterdalen påbörjad
- Arbetat med åtgärder utifrån lista/ önskemål från BRÅ, KPR och tillgänglighetsrådet, bland annat åtgärdat gångstråket mellan Strandvägen / Västra Långgatan med mera.
- Hantering av översvämningar kopplat till skyfall
- Påbörjat utredning av policy för enskilda vägar
- Infrastruktur SÄBO färdigställt med GC-väg, bussangöring och beläggning färdigställt. (parkering kvarstår)
- Ny bussangöring vid Lagmannen. Ny tillfällig pendlarparkering vid tomten Milan 11
- Arbete mot invasiva arter: kommunens biolog har hållit utbildning/temadag för de inom kommunen som jobbar praktiskt där ute oberoende av enhet

Kostenheten: Ett intensivt arbete har genomförts för att hantera stigande mat och transportpriser. Parallellt med detta har Kostutredningen slutredovisats baserat på genomförda åtgärder och utfall.

- KF-beslut om ny kostpolicy 2023-11-30
- Livsmedelspriser - Intensivt arbete har bedrivits med menyer under året där målsättningen har varit att följa de nordiska riktlinjerna, öka andelen lokala/svenska produkter samt att följa Sätters kommuns klimat- och ekonomiska mål.
- Pilotprojekt Gustafs och Enbacka – projektet ska pågå till augusti 2024. Resultat som uppnåtts är att rotationen mellan köken ökat vilket minskat arbetstimmar för timvikarier.
- Slutrapport Kostutredning 2019–2023 – projektet handlade om att hitta en balans mellan kvalitet, arbetsmiljö och kostnader.
- Nytt särskilt boende - I oktober flyttade köket tillsammans med Säbo på Fågelsången inkl. korttidsboendet från skönviksområdet till Prästgården. Prästgårdens kök ombesörjer måltider till det egna boendet, Enbackagården och Skedvigården. Den totala volymen per dag är ca 250 måltider.

Lokalservice: Verksamheten har fungerat väl under året och nya lokaler har tillkommit kopplat till kommunens lokalprojekt. Året har även präglats av en hel del skadegörelse på vissa av skolorna.

- I samband med verksamhetsövergången från fritid tillkom ett nytt uppdrag i Ishallen från hösten. Syftet är att höja nivån på städningen (samt frigöra vaktmästarna för annat arbete) i en av våra prioriterade lokaler som används både av skola och föreningar.
- Nya SÄBO Prästgården blev klart under hösten vilket ledde till nya ytor som dagligen sköta av lokalservice.

Vatten och återvinningsenheten: Under året som gått har Vatten & Återvinning levererat 892 000 m³ dricksvatten och renat 1 335 000 m³ avloppsvatten. Vi har samlat in 1 219 ton restavfall och 612 ton matavfall hos fastigheter i kommunen. På vår ÅVC har vi tagit emot 1100 ton brännbart och 206 ton deponirest.

- På ÅVC har vi börjat med utsortering av hårdplast och vi tar emot matfett. Vi har lagt om VA- ledningar i Fogdegatan i Säter och i Norbo.
- Bytt fällningskemikalie och förbättrat reningsprocessen i Sätters ARV.
- Förbättrat säkerheten och skalskyddet vid Uggelbo VV.
- Tagit bort luftningsbassänger i Arkhyttans ARV för energieffektivisering.
- Ledningsstopp i en ledning ledde till att avloppsvatten bräddade ut i Ljustern. Bräddningen lede till ett badförbud under värmeböljan och midsommarhelgen. 2024 byts berörd lednings ut för att motverka framtida stopp.
- Exempel övriga VA-projekt: Arbetet med att bygga nytt ledningsnät kring Ulvsjön. Planering avseende ny avloppsledning mellan Gustafs ARV och Borlänge ARV. Planering avseende en vattenledning från Bisperg till Kyrkberget i Stora Skedvi

Fastighetsenheten: Verksamheten har under 2023 bedrivits enligt plan. Årets händelser har varit många men några kan särskilt påtalas.

- Projekt Sätters IP, till-ombyggnad omklädningsrum med mera.
- Projekt Mora by IP, nybyggnation av två omklädningsrum med mera.
- Särskilda boendet har driftsatts och lämnats över till fastighetsenheten för förvaltning
- Rivning avseende Fasta Paviljongen på Skönvik.
- Arbeta med att ta fram nytt avtal med Säterbostäder
- Köp och försäljning av skog och mark

9.2 Det ekonomiska resultatet

Samhällsbyggnadsnämndens skattefinansierade verksamhet ligger i utfall på 104 % av årsbudget och redovisar ett underskott på 2,2 mkr. Ursprungliga prognosen för helår var ett underskott på totalt 7,7 mkr. Under året har arbete skett med åtgärder kopplat till Budget i Balans och prognosen efter november visade på ett underskott på 1,7 mkr.

Den ursprungliga prognosen för Gata var ett underskott på 0,8 mkr till följd av prisökningar på el. Prognosen efter november var ett överskott på 0,5 Mkr. Utfallet per december slutade på ett överskott på 0,2 mkr där orsaken till avvikelse mot prognosen är kopplat till kostnader för vinterväghållning.

Fastighets ursprungliga prognostiserade underskott var även det en följd av prisökningarna på el, där summan var 5 Mkr. Prognosen för Fastighet i november var ett underskott på 2,2 mkr. Utfallet per december blev ett underskott mot budget på 3,3 mkr kopplat till högre kostnader för snöröjning, underhåll och el än prognostiserat.

Staben hade ursprungligen en nollprognos, medan ny prognos efter åtgärdsförslaget i maj var ett överskott på 0,6 mkr. Efter november var prognosen ett överskott på 1,0 mkr och det slutliga

utfallet efter december blev ett överskott på 1,3 mkr baserat på högre effekt på åtgärder för budget i balans än prognostiserat.

Den ursprungliga prognosen för Kostenheten var ett underskott på 1,6 mkr på grund av ökade livsmedelspriser, transportkostnader samt löneökningar utöver ram. Prognosen efter november var ett underskott på 1,0 mkr. Det slutliga utfallet per sista december visar ett underskott på 0,4 mkr. De fortsatt ökade livsmedelspriserna har parerats genom täta meny- och kostnadsuppföljningar och effektiv bemanningsplanering har lett till minskade personalkostnader mot tidigare prognos.

Lokalservice ursprungliga prognos var ett underskott på 0,3 mkr på grund av löneökningar utöver ram. Ny prognos efter åtgärdsförslag var en noll-prognos. Utfallet per sista december var ett överskott mot budget på 0,1 baserat på ökade intäkter till följd av utökat uppdrag.

Samhällsbyggnadsnämndens taxefinansierade verksamhet redovisar ett ackumulerat utfall på 0,7 mkr och därmed ett totalt underskott mot budget på 0,7 mkr. Av dessa står VA-enheten för ett utfall med ett överskott mot budget på 0,5 mkr per sista december. Återvinningsenheten redovisar ett utfall med ett underskott mot budget på 1,2 mkr per sista december. Ursprungliga prognosen till årets slut för taxefinansierade verksamheten var ett underskott på 2,0 mkr. Prognosen efter november var justerad till ett underskott på 1,3 mkr. VA-enheten stod för 1,0 mkr av det ursprungliga prognostiserade underskottet, där orsaken var prisökningar på el, ökade underhållskostnader, tillkommande utredningar samt förstärkt VA-försäkring. Prognosen efter november var en noll-prognos på helår för VA-enheten som effekt av åtgärder för budget i balans. Återvinningsenheten hade ett ursprungligt prognostiserat underskott på 1,0 mkr på grund av ökade kostnader för transporter och omhändertagande av avfall. Prognosen efter november försämrades till ett underskott på 1,3 mkr kopplat till ytterligare ökade kostnader för avfallshantering.

Sammanställning bokslutsprognos 2023

Resultat 2023 SBN skattefinansierat: Avvikelsen per sista december -2,2 mkr (prognos november var -1,7 mkr). Samhällsbyggnadsnämndens skattefinansierade verksamhet ligger i utfall på 104 % av årsbudget och redovisar ett underskott på 2,2 mkr. Ursprungliga prognosen för helår var ett underskott på totalt 7,7 mkr. Under året har arbete skett med åtgärder kopplat till Budget i Balans.

Kost: Avvikelsen per sista december - 381 tkr: De fortsatt ökade livsmedelspriserna har parerats genom täta meny- och kostnadsuppföljningar. Intensivt arbete med bemanningsplanering har lett till minskade personalkostnader mot tidigare prognos.

Lokalservice : Avvikelsen per sista december +77 tkr: Ökade intäkter på grund av utökat uppdrag

Fastighet: Avvikelsen per sista december -3327 tkr: Högre kostnader för el, snöröjning och underhåll

Gata: Avvikelsen per sista december +231 tkr: Snöröjning överdrag 700 kkr mot budget

Stab: Avvikelsen per sista december +1256 tkr:

Resultat SBN taxefinansierat: Avvikelsen per sista december -739 tkr

VA: Avvikelsen per sista december +523 tkr: Överskott som effekt av arbete med budget i balans

Återvinning: Avvikelsen per sista december -1262 tkr: Ökade kostnader för avfallshantering

9.3 Investeringar

Investeringsbudgeten för Samhällsbyggnadssektorn uppgår till 131,8 mkr på helår 2023. På grund av det ansträngda ekonomiska läget har projekt tillfälligt pausats och skjutits på framtiden för att hålla nere upparbetandegraden. Flera större projekt löper dessutom över längre tidsperiod än ett kalenderår vilket per automatik ger en lägre uppbyggnadsgrad. Den prognostiserade uppbyggnadsgraden för helår 2023 är efter november månad var 49% och den slutliga uppbyggnadsgraden efter december slutade på 45 %.

Utöver ovanstående uppgår investeringar avseende nytt särskilt boende, SÄBO, till 65,6 mkr till och med december månad (varav erhållet bidrag 13,1mkr).

9.4 Personalsituation

Sektorn arbetar löpande med att kompetensförsörja. Många roller är svåra att rekrytera vilket också ofta innebär att konkurrensen är hög. Löneanspråk och andra praktiska aspekter blir viktiga för att möta upp i konkurrensen. Samtidigt behöver samverkan med övriga kommuner öka för att på så sätt hjälpas åt i kompetensförsörjningen.

Sätters kommun behöver vara en attraktiv arbetsgivare kopplat till även andra faktorer än lön (möjlighet till arbete på distans/på annan plats, stor frihet att planera och ta beslut inom sitt uppdrag, delaktighet och att kunna vara med och påverka. Känsla av sammanhang med mera)

Sjukfrånvaro Samhällsbyggnadssektorn:

- 2022: 7,89%
- 2023: 5,59%

Stab & central planering: Personalsituationen har under året varit relativt stabil. Som besparingsåtgärd har Staben valt att ej återbesätta en halv tjänst, i form av nämndsekreterare. I stället har uppdraget lösts genom samverkan inom organisationen och gruppen ”gemensam administration”. Här har medarbetare utvecklats för att klara rollen som Nämndsekreterare med gott utfall.

Gata: Personal har vidareutbildats med anledning av bland annat konsultbrist inom vissa områden (trafik). Hög belastning på administrativ personal i och med att tjänst ej återbesatts. Ny personal inom driftgruppen med inriktning på Säterdalen och IP.

Kost: Precis som föregående år har även 2023 dominerats av hög frånvaro. Det nya arbetssättet att ha täta veckovisa avstämningar med ansvariga i köken ger en ökad förståelse för bemanningssituationen och transparens inom verksamheten.

Lokalservice: Nya Prästgårdet innebar ingen ny tjänst utan kunde lösas inom befintlig personalgrupp. Lokalvårdaren flyttade med från Fågelsången till Prästgårdet, men inte på en heltidstjänst. Delar städuppdraget med två personer anställda av soc. En tjänstledig för studier under 2023 och är tillbaka i tjänst 2024.

Vatten & Återvinning: Enheten har 17 anställda, inklusive enhetschefen. Stora delar av verksamhetens drift, planering och utveckling bedrivs i egen regi. Borlänge Energi hämtar hushållsavfall samt tar omhand både restavfall och matavfall på sin anläggning på Fågelmyra.

Fastighetsenheten: Enheten är normalt 4 anställda, inklusive enhetschefen. En av tjänsterna har ej återbesatts sett till det ekonomiska läget 2023.

9.5 Internkontrollplan

Internkontroll är en viktig del i arbetet med uppföljning av Samhällsbyggnadsnämndens verksamhet. Andra delar som möjliggör en effektiv uppföljning är tydliga rutiner samt system för hantering av avvikelser. Det vill säga att hela tiden arbeta för att lära av sina misstag och skapa en lärande organisation. Även en bra dialog mellan förvaltning, nämnd, revisorer och kommunstyrelse med flera är en viktig grund för en bra internkontroll.

Resultatet av internkontroll 2023 bedöms som övergripande bra och har redovisats i särskilt ärende till nämnden. Dock har vi identifierat områden där verksamheten behöver bli effektivare.

Utöver ovanstående har Samhällsbyggnadsnämnden även arbetat fram en uppdaterad årsagenda med löpande avrapporteringspunkter för nämnden.

9.6 Hur ser framtiden ut 2024-2026

Det eftersatta underhållet är stort samtidigt som det är viktigt att hålla farten uppe i planeringsprocesser för att ha exempelvis detaljplaner klara för exploatering när lågkonjunkturen viker. Framtiden ser dock väldigt spännande ut inom Samhällsbyggnadsområde både avseende utmaningar och utveckling. Då många av utmaningarna är komplexa så behöver Samhällsbyggnadsnämnden och sektorn arbeta väldigt nära varandra i många frågor. Även samverkan med övriga nämnder/styrelser kommer bli extra viktigt kommande år. Nedan följer några områden som kan vara lite extra intressanta att bevaka.

Planeringstrategi på väg mot en uppdaterad Översiktsplan: Under 2024 beräknas planeringstrategin för Sätters kommun antas. Strategin belyser flera områden som vi behöver arbeta med för att ha en aktuell översiktsplan som visar hur kommunen tillgodoser ett visst allmänt intresse.

Programhandling KG och del av Klockar: Arbetet syftar till att ta fram en plan som kan ligga till grund för ett till- och ombyggnadsprojekt med syfte att bygga en skola för framtiden i centrala Säter

Klimatanpassning, beredskap och energieffektiva anläggningar: kommande år kommer sektorn att behöva arbeta för att bygga robustare anläggningar för framtiden. Det innebär både att göra dem säkrare ur ett beredskapsperspektiv såväl som att göra att de klarar ökade vattenflöden med mera.

Markförvaltning enligt markpolicyn: Under 2024 beräknas markstrategin antas. Det innebär en grund för ett utvecklat arbetssätt inom mark- och skogsförvaltning. Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens skogsförvaltning vilket ger ett behov av nära samverkan mellan sektorn och styrelsen.

Utveckling och anpassning av sektorns organisation: För att möta kommande utmaningar och uppdrag har det tagits fram och samverkats en organisationsanpassning kallad Samhällsbyggnad 2.0. Syftet är att skapa en effektivare organisation med ökad samverkan.

Övertagande av förpackningsinsamlingen, ett steg mot hushållsnära insamling: Från och med 1 januari har kommunen ansvar för förpackningsinsamlingen. Under 2024 kommer utbyggnad av fastighetsnära insamling till flerfamiljshus att ske. Hushållsnära insamling av förpackningar för villor kommer att planeras och byggas ut under 2024–26.

10 Miljö- och byggnämndens kommentar

Verksamhetens nettokostnader <i>Belopp i tkr</i>	Bokslut 2022	Budget 2023	Utfall Jan - Dec 2023	Budget Jan - Dec 2023	Avvikelse Jan - Dec 2023
10-MILJÖ- OCH BYGGKONTOR	-6 202	-4 990	-5 587	-4 990	-597
80-MILJÖ- OCH BYGGNÄMND	-193	-357	-315	-357	42
81-MILJÖ - OCH BYGGKONTOR	-6 008	-4 633	-5 272	-4 633	-639

10.1 Viktiga händelser

Bygglovs- och anmälningsärenden: 258 ärenden har inkommit under året

- Beslut 907, fördelade på:
- 182 föreläggande om komplettering,
- 128 beviljade, 3 avslag,
- 240 startbesked,
- 259 slutbesked,
- 79 avskrivna/avvisade,
- 12 reducerad avgift p.g.a. för lång handläggningstid,
- 4 nedsatt avgift p.g.a. annan orsak än för lång handläggningstid.

Tillsyn inom byggområdet: 41 ärenden har öppnats om misstanke om olovligt byggande eller åtgärd eller ovårdad tomt/byggnad. Beslut 24, fördelade på:

- 5 föreläggande/förbud,
- 8 byggsanktionsavgifter,
- 11 avskrivna

Tillsyn och kontroll inom miljö- och hälsoskyddsområdet och livsmedel: Begränsad tillsyn inom miljö- och hälsoskyddsområdet har genomförts då det har varit tvunget att prioriteras ner för att hinna med inkommande ärenden och stödjande verksamhet. Viss tillsyn har utförts digitalt. Livsmedelskontroller har genomförts mer eller mindre enligt plan med hänsyn taget till den kontrollskuld som uppstått sedan tidigare år. Riskklassning av livsmedelsanläggningar avseende kontrollfrekvens färdigställd 2023.

Miljö- och hälsoskyddsärenden: totalt 328 ärenden har inkommit under året.

- Remisser: 68 remisser har inkommit under året, varav 32 från byggenheten och 1 planärende.
- Livsmedelsärenden: 15 ärenden gällande registrering av livsmedelsanläggning har inkommit. 1 händelse i RASFF (Rapid Alert System för Food and Feed) från Livsmedelsverket som krävde åtgärd inträffade under året.
- Värmepumpar: 35 beslut har tagits under året.
- Enskilda avlopp: 61 ansökningar om inrättande av enskilda avloppsanläggningar.
- Klagomål: 46 klagomål har inkommit under 2023.

10.2 Det ekonomiska resultatet

Miljö och Byggnämndens verksamhet ligger i utfall på 112 % av årsbudget till och med december månad och redovisar ett underskott på 0,6 mkr. Justerad prognos efter november månad var ett underskott på 0,9 mkr per sista december. Den lägre avvikelsen som utfallet visar beror på omfördelning av utredningskostnader till andra enheter. Avvikelsen på helår baseras på ej full upparbetning av tillsyn samt lägre intäkter för avlopp. Till detta kommer konsultkostnader för livsmedelskonsult samt utredningar inom miljö. Underskottet pareras till viss del av ej återbesatt tjänst inom Bygg.

- Årsbudget MBN 2023 5,0 mkr
- Utfall tom december 5,6 mkr
- Avvikelse helår 2023 -0,6 mkr

10.3 Investeringar

Inga investeringar under året.

10.4 Personalsituation

Enheten har under delar av 2023 haft brist på personal. Inom bygg har sedan halvårsskiftet två vakanser (bygglovshandläggare) uppstått. Den uppkomna situationen med reducerad personell resurs motsvarande 50% har medfört att ärendehantering utgjort en väldigt hög arbetsbelastning för enhetens personal under stor del av 2023. Sett till framtagna behovsanalys så har inte befintliga resurser räckt till för att genomföra all planerad verksamhet. Tiden gick åt till att ta hand om inkomna ärenden och mer tid än tidigare har behövt läggas på kommunövergripande planer, samverkan, Lots och service. Kravet på rapportering till myndighet har ökat, speciellt inom miljö och livsmedel. Antalet enkäter som måste besvaras, enligt lag, ökar. Då lagar, förordningar och regler ständigt ändras och utvecklas krävs att enheten ständigt har en omvärldsbevakning samt fortlöpande uppdaterar rutiner och arbetssätt. Enheten har under andra halvåret 2023 rekryterat

personal. Introduktion av nyrekryterad personal är påbörjad. Enheten har gått från en viss personalomsättning första halvåret till något lugnare situation under andra halvåret.

Sjukskrivningar 2023 1,89% (2022 4,38%)

10.5 Internkontrollplan

Internkontroll är en viktig del i arbetet med uppföljning av miljö och byggnämndens verksamhet. Andra delar som möjliggör en effektiv uppföljning är tydliga rutiner samt system för hantering av avvikelser. Det vill säga att hela tiden arbeta för att skapa en lärande organisation. Även en bra dialog mellan förvaltning, nämnd, revisorer och kommunstyrelse med flera är en viktig grund för en bra internkontroll. Resultatet av internkontroll 2023 är övergripande bra. Dock finns det ett glapp mellan tillgängliga resurser och upprättad verksamhetsplan vilket skapar en tillsyns- och kontrollskuld. Internkontrollen är uppdelad i följande huvudprocesser

- Ledningsprocess:
- Personalprocess
- Verksamhetsprocess
- Ekonomiprocess

Arbetet för att få internkontrollen att bli en naturlig del av verksamheten fortsätter. Vi har även identifierat områden där vi behöver öka effektiviteten. Att enheten börjat komma i bättre fas med handläggning av ärenden (10 veckor & 4 veckor)

Påbörjat arbete med digitaliseringar och översyn av rutiner/processer Enhetens samarbete med Näringslivskontoret (företagsbesök, dialoger m.m.) fortgår. Att kommunens resultat fortsätter att förbättras i svenskt näringslivs ranking samt att vi fortsatt mäter hur vi upplevs genom insikt är ett av fler prioriterade områden.

Arbetet med ökad tillgänglighet fortskrider.

10.6 Hur ser framtiden ut 2024-2026

Kompetensförsörjning:

Fortsätta arbeta för att vara en attraktiv arbetsgivare och därmed trygga kompetensförsörjningen.

Samverkan:

Genom att i högre grad samverka med andra parter och därmed skapa synergieffekter så kan man effektivisera delar av verksamheten. En utökad samordning skulle även kunna minska organisationens störningskänslighet då fler personer har kunskap inom fler områden. Här ska vi se över möjligheterna till samverkan med andra kommuner. Ett arbete med ny organisation för enheten pågår.

11 Kulturnämndens kommentar

Verksamhetens nettokostnader <i>Belopp i tkr</i>	Bokslut 2022	Budget 2023	Utfall Jan - Dec 2023	Budget Jan - Dec 2023	Avvikelse Jan - Dec 2023
11-KULTURNÄMND	-16 207	-17 810	-16 633	-17 810	1 177
46-KULTURVERKSAMHET	-11 173	-12 378	-11 368	-12 378	1 010
47-KULTUREVENEMANG	-2 285	-2 586	-2 407	-2 586	179
48-AFFÄRSOMRÅDEN OCH LOKALER	-2 618	-2 640	-2 656	-2 640	-16
49-POLITIK	-130	-206	-201	-206	5

11.1 Viktiga händelser

Biblioteken i Säter, Gustafs och Stora Skedvi har haft öppet och kunnat ordna aktiviteter för alla åldrar. Syfte och målsättning med alla aktiviteter är att stärka läsfrämjande, källkritik, kreativitet och innovativt tänkande. Detta har vi också kunnat erbjuda i form av bebiscafé, bokfika, fixotekslördag, kreativ verkstad, digital vägledning m m. Läsfrämjande aktiviteter är prioriterat utifrån värdet av att barn och unga ofta behöver hjälp med att hitta lusten och glädjen i att läsa.

För att klara det sparkrav som ålades oss i början av sommaren har vi dock skurit ner på programaktiviteter och justerat våra öppettider.

I april kunde vi äntligen ansluta oss till Dalabiblioteken, det gemensamma bibliotekssystemet för alla Dalarnas kommuner. Det har tagit mycket tid i anspråk, bl a har vi varit tvungna att hitta nya arbetsrutiner för fjärrlån.

Vi har också ägnat mycket tid åt vårt projekt, finansierat av Statens Kulturråd, för att lära oss mer om framtidens bibliotek. Vi vill ta reda på mer om vilket innehåll ett bibliotek (inkl filialer) i en storlek av Sätters kommun ska erbjuda. Grunduppdraget som bottenar i bibliotekslagen är biblioteken som demokratisk mötesplats för bildning och kreativitet finns kvar, men vad händer när de flesta av oss lätt kan söka fakta via Internet eller låna en bok via en streamingtjänst? Spännande frågeställningar som vi hoppas få svar på för att ta oss in i framtiden. Projektet redovisas under våren 2024 och kommer vara till stor strategisk hjälp när vi planerar framtiden.

Kulturnämnden och Barn- och utbildningsnämnden enades 2021 om en Kulturgaranti för barn och unga i Sätters kommun. Kulturenheten ansvarar numera även för ”Skapande skola”. Och det har varit fortsatt lyckosamt. Genom att formalisera och tydligare samverka kring våra insatser för barn och unga, har vi kunnat arbeta mer hållbart och erbjuda barn och unga kulturupplevelser både i skola och på fritiden.

Kulturenheten har ett uppdrag att leda arbetet i att ta fram ett strategiskt kulturmiljöprogram. Projektet avslutades hösten 2023 och förhoppningsvis kommer Fullmäktige anta kulturmiljöprogrammet i april 2024.

I september hade vi det stora nöjet att vara medarrangörer till återinvigningen av den Engelska Parken i Grängshammar. Sätters kommun har därmed berikats med ytterligare ett besöksmål kopplat till vårt kulturarv och bergsbruket.

11.2 Det ekonomiska resultatet

Kulturenheten visar ett överskott jämfört med budget på 1 177 tkr. Det är främst mycket högre intäkter än budgeterat som genererar överskottet, vi har beviljats projektmedel men även hyrt ut kompetens till Sambruk för digital utveckling. Justering av öppettider har också gjort att vi kunnat hålla nere personalkostnader.

Vi har också varit återhållsamma med programverksamhet och haft fokus där vi kunnat samarrangera med andra, t ex Dalateatern.

Vi har inte heller avslutat projektet med att byta staketet kring Åsgårdarna, vilket kvarstår till 2024.

11.3 Investeringar

Investeringsbudgeten har överskridits med 550 tkr.

Dels fanns renoveringen av det stora konstverket ”Sikta mot stjärnorna”, inte med i budget. Konstverket finns nu på plats i rondellen RV70/Industrigatan, till glädje för många, ifrågasatt av några få, allt enligt konstnärlig gestaltnings DNA. Dock betydligt energisnålare och mer lättkött än tidigare.

Kulturnämnden har också ansvarat för den konstnärliga gestaltningen av Prästgården enl 0,5%-regeln som tillämpas vid nybyggnationer. Den konstnärliga gestaltningen kunde i princip färdigställas redan 2023, vilket innebär att investeringarna 2024 & 2025 inte kommer att upparbetas. Men glädjande är att vi fått många positiva kommentarer. Den konstnärliga gestaltningen är utom tvivel viktig för människors välmående.

Investeringen i dalagemensamt bibliotekssystem blev betydligt billigare än kalkyl.

11.4 Personalsituation

Vi märker av den nationella utmaningen med kompetensförsörjning av bibliotekarier, även om bemanningsläget vid årets utgång var gott. Vi har också hyrt ut kompetens inom MIK (Media och Informations-kunnighet) till Sambruk. Genom samverkan och omvärldsbevakning stärker det även vår egen kompetens och hjälper oss att ligga i framkant när det gäller utveckling av verksamheten, vilket stärker vår attraktivitet som arbetsplats.

11.5 Internkontrollplan

Inga felaktigheter har upptäckts enligt internkontrollplanen. Dock kvarstår vår kontrollpunkt om det nya bibliotekssystemet, eftersom implementationen inte var helt utan komplikationer

Statistik och uppföljning

Statistik över antalet utlån och besök under 2023.

Eftersom Säter bibliotek har gått in i Dalabiblioteken under året är det inte helt enkelt att jämföra tidigare år med 2023. Bibliotekssystembytet har påverkat och förändrade regler för lån samt eventuella andra mönster, som vilket bibliotek en låntagare är registrerad till, vilket påverkar statistiken.

Stängningsperioden i april för systembyte och övergång till Dalabiblioteken under våren kan beräknas till ca 2000 mindre besök. Vi har också minskat något på våra öppettider av ekonomiska själ. Där kan vi dock inte se att det påverkat besökarantalet.

Gustafs och Stora Skedvi har under året använt sig av Kungliga bibliotekets guide för stickprov och beräkning av besök, vilket vi inte gjort tidigare.

	2023	2022	2021	2020
Antal besök Sätters bibliotek	62 654	65 194	44 205	56 243
Antal besök Gustafs bibliotek	5 232			
Antal besök Stora Skedvi bibliotek	4 937			
Utlån fysiska medier, Säter, Gustafs och Stora Skedvi	76 460	70 833	61 338	66 465
Utlån e-böcker	3 037	3 860	3 507	3 647
Strömmande film	243	468	446	386

OBS Ny beräkningsmodell 2023 p g a Dalabiblioteken

11.6 Hur ser framtiden ut 2024-2026

Det är i första hand Statens Kulturråd som har regeringens uppdrag att fördela medel till kultursektorn. Vi har haft stor nytta av de medel vi fått genom ”Stärkta Bibliotek” för att förflytta verksamheten på biblioteken mot framtiden. 2024 upphör de helt, vilket är ett orosmoment.

Våra studieförbund har fått nedskärningar av den statliga medfinansieringen. Studieförbunden är viktiga för oss som medarrangörer och medfinansiärer till vår programverksamhet. Vad det kommer att innebära vet vi inte i skrivandes stund.

Kulturnämnden ansvarar för budget för ersättning till Folkets Hus, både när det gäller verksamhet och lokaler i två olika avtal. Det sista avtalet löper ut 31/12 2024, dialog och arbete pågår för att kunna ha ett nytt samordnat avtal på plats under hösten 2024.

Biblioteket som öppen och demokratisk mötesplats kommer säkerligen att förändras när vi alltmer själva streamar böcker och söker information på Internet. Behovet av bildning och läsfrämjande kommer helt säkert finnas kvar, kanske också öka, men frågan blir i vilken form.

Digidel med hemvist på biblioteket fyller en viktig roll i att utbilda, vägleda och skapa trygghet. Förmodligen kommer behovet av digitalt stöd att öka de närmaste åren, men vi hyser gott hopp om att kunna möta upp efterfrågan. Vi hjälper också till att höja den digitala kompetensen hos våra medarbetare i Sätters kommun.

12 Kommunrevisionen

12.1 Viktiga händelser

Revisorerna gör en årlig, grundläggande granskning av kommunstyrelsens uppföljningsansvar samt av deras och nämndernas verksamhetsansvar. De kommunala bolagen granskas enligt fullmäktiges ägardirektiv och stiftelserna enligt sina stiftelseurkunder.

Årets viktigaste händelse är avlämnandet av revisionsberättelsen för Sätters kommun och granskningsrapporterna för kommunens bolag. För att kunna avlämna revisionsberättelsen och granskningsrapporterna har följande fördjupade granskningar genomförts:

- Bokslut och årsredovisning för år 2023
- Översiktlig granskning av delårsrapport per 2023-08-31
- Granskning av arbetet mot kränkande behandling och diskriminering i skolan
- Granskning av efterlevnad av offentlighetsprincipen - kommunrevision och lekmannarevision
- Granskning av den gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel – Gemensam granskning mellan sju revisionsgrupper.

Utöver dessa granskningsinsatser följer revisorerna verksamheten genom att läsa protokoll, andra handlingar och informationsträffar med fullmäktiges presidium, tjänstemän och förtroendevalda i kommunen.

Löpande under året har information lämnats om de kommunala bolagen som en följd av den samordning som finns mellan kommunens revisorer och lekmannarevisorerna i de kommunala bolagen.

Revisorerna kommunicerar sina granskningar med medborgarna genom att lägga ut rapporterna på kommunens webbplats.

12.2 Det ekonomiska resultatet

Årets ackumulerade utfall ligger i linje med årets budget, det är en mindre avvikelse på - 3 tkr jämfört med budget.

12.3 Personalsituation

De förtroendevalda revisorerna har ingen egen personal utan köper konsulttjänster avseende sakkunnigt biträde från KPMG. Nuvarande avtal gäller till 2023-12-31 med rätt till förlängning till och med 2025-12-31. Avtalet har förlängts till 2024-12-31.

Avtalet omfattar revisionstjänster i form av:

- Sakkunnigt biträde till kommunens förtroendevalda revisorer
- Sakkunnigt biträde till lekmannarevisorerna i kommunens aktiebolag
- Finansiell revision i kommunens aktiebolag och stiftelser

12.4 Internkontroll

Intern kontroll genomförs inom ramen för uppdraget.

12.5 Hur ser framtiden ut 2024-2026?

En revisionsplan har gjorts för 2024 där även förslag finns på granskningar 2025. Revisionsplanen bygger på en riskanalys som revisorerna gjort gemensamt.

13 E-arkiv Mitt 2023

13.1 Viktiga händelser

En ny e-arkivsamverkan har bildats!

En ny samverkan har bildats under året då dalakommunernas e-arkivsamverkan utökades med Bollnäs, Hudiksvall, Ljusdal, Nordanstig, Ovanåker, Sandvikens och Nora kommuner.

Vinsterna med en större samverkan är en minskad sårbarhet, enklare att både behålla befintlig, och nyrekrytera, specialkompetens i stödfunktionen, samt minskade kostnader per kommun.

I och med en ny samverkan har ett nytt samverkansavtal skrivits och en ny upphandling av e-arkivleverantör genomförts.

Införandeprojekt och systemförvaltning

I upphandlingen av nytt e-arkivsystem vann samma e-arkivleverantör som tidigare – Ida Infront AB. Ett införandeprojekt blev ändå omfattande med installation av nya kommuner, uppgradering till en ny webbaserad version av systemet, samt en annan typ av inloggningsförfarande.

Tillsammans med även en översyn och uppdatering av servrar, operativsystem och databaser så har säkerheten höjts. Migrering från Sandvikens kommuns e-arkiv har genomförts.

13.2 Det ekonomiska resultatet

En kalkyl togs fram inför uppstart av e-arkivsamverkan, oktober till december 2023, på 2,336 mkr. Resultatet för samma period uppvisar ett överskott på 1,468 mkr.

Det totala anbudet för e-arkivprodukten blev såsom tidigare kalkylerats men skiljer sig åt i fördelning mellan poster: Införandeprojektet och licenskostnaden blev 550 tkr lägre. I stället kommer den löpande supportkostnaden, som sträcker sig över hela avtalsperioden, att bli något högre än tidigare kalkyl.

I införandeprojektet har endast 1 av 3 utbetalningar hunnit ske, som sker enligt överenskommen betalningsmodell i projektet. De två återstående betalningarna, på sammanlagt 600tkr kommer att ske i början på år 2024, vilket föreslås bekostas av överskottet från 2023. Återstående medel på 868tkr föreslås återbetalas till samverkanskommunerna, procentuellt enligt samma kostnadsfördelning som vid inbetalning 2023.

13.3 Personalsituation

E-arkiv Mitt har en bemanning med fyra tjänster.

Anställda vid E-arkivcentrum Dalarna		
Titel	Arbetsuppgifter	
Enhetschef	Budget- och personalansvar, sammankallade till rådgivande i arkivfrågor	100%
Systemförvaltare	Förvaltning av system, projektledning, tar fram dokumentation och utbildar	100%
IT-tekniker, med programmeringskunskaper	Genomför inleveranser, visst skriptarbete, arkivvård, supportarbete	100%
IT-tekniker, med programmeringskunskaper	Genomför inleveranser, visst skriptarbete, arkivvård, supportarbete	100%

13.4 Uppföljning av verksamhet

Utvärdering av E-arkiv Mitt:s verksamhet genomförs inte under införandeåret. Nästa utvärdering sker, enligt Förvaltningsplan 2024–2025 genom uppföljningssamtal med varje enskild samverkanskommun, i slutet av år 2024.

13.5 Hur ser framtiden ut?

Utbildning och planering för nya projekt påbörjas under införandeperioden, för att fortsätta under våren 2024. Verksamhetens fokus kommer fortsatt att vara att få till en e-arkivsamverkan som fungerar i praktiken, med en verksamhet som löpande hanterar leveranser till e-arkiv.

14 Kommunens kvalitet i korthet (KKIK)

Uppgifter från Kolada / Fokus: Säter

Barn och unga

	2018	2019	2020	2021	2022
> Personaltäthet, inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, lageskommun, antal	5,2	5,3	5,8	5,3	
Kostnad förskola, kr/inskrivet barn	147 948	146 004	144 826	152 773	
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, kommunala skolor, andel (%)	70	81	-	-	75
Elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik, kommunala skolor, andel (%)	91,6	95,7	85,0	85,3	88,5
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)	82,6	85,4	89,7	83,9	83,3
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	89,5	87,2	90,1	83,7	86,5
> Elever i åk 8: Hur nöjd är du med din skola? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)					
Elever i åk 9 med lägst betyget E i idrott och hälsa, kommunala skolor, andel (%)	90,5	94,2	98,2	89,8	91,9
> Kostnad grundskola F-9, hemkommun, kr/elev	106 232	111 795	117 324	114 222	
> Gymnasieelever med examen inom 4 år, kommunala skolor, andel (%)	27,5	-	-	-	-
> Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)	70,6	70,8	72,0	74,3	80,7
Gymnasieelever med indraget studiestöd pga. ogiltig frånvaro, hemkommun, andel (%)	4,8	5,0	2,8	4,2	4,4
Kostnad gymnasieskola hemkommun, kr/elev	160 033	153 766	165 461	166 429	
Aktivitetstillfällen för barn och unga i kommunala bibliotek, antal/1000 inv 0-18 år	175,0	166,4	151,7	201,9	
> Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år	27,1	29,3	26,0	21,3	
Elever i musik- eller kulturskola, 6-15 år, andel (%)	-	-	16,3	-	

Stöd och omsorg

	2018	2019	2020	2021	2022
Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt - förbättrad situation, andel (%)	-	75	81	75	67
Ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd, andel (%)	69	84	71	65	69
Väntetid i antal dagar från ansökan vid nybesök till beslut inom försörjningsstöd, medelvärde	19	20	14	18	19
> Kostnad individ- och familjeomsorg, kr/inv	3 863	3 983	4 839	5 318	
Väntetid i antal dagar från beslut till första erbjudna inflyttningsdatum avseende boende enl. LSS § 9.9, medelvärde					
> Brukarbedömning boende LSS totalt - Brukaren trivs alltid hemma	74	78	97	94	86
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%)	84	81	86	97	94
> Kostnad funktionsnedsättning totalt (SoL, LSS, SFB), minus ersättning från FK enl SFB, kr/inv	6 371	7 101	7 537	7 399	
Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till första erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde	49	99	76	54	86
Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar, medelvärde	17	17	16	18	17
> Kvalitetsaspekter särskilt boende äldreomsorg, andel (%) av maxpoäng		36	40	20	75

	2018	2019	2020	2021	2022
> Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	79	88	94		73
> Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	88	92	95		98
Sjuksköterskor/plats i boende för särskild service för äldre, vardagar, antal	-	0,06			-
> Kostnad äldreomsorg, kr/inv 80+	251 047	243 862	258 654	245 939	

Samhälle och miljö

	2018	2019	2020	2021	2022
Medborgarundersökningen - Bra bemötande vid kontakt med tjänsteperson i kommunen, andel (%)				76,3	82,2
Medborgarundersökningen - Att få svar på frågor till kommunen fungerar bra, andel (%)				66,9	67,0
Delaktighetsindex, andel (%) av maxpoäng		59	60	60	64
> Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som börjat arbeta eller studera, andel (%)	75	74	48	-	
Elever på SFI som klarat minst två kurser, av nybörjare två år tidigare, andel (%)	59	48	-	26	
> Företagsklimat enkl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI	-	-	-	-	
Handläggningstid (median) från när ansökan betraktas som fullständig till beslut för bygglov för nybyggnad av en- och tvåbostadshus, antal dagar	8	-			
> Insamlat kommunalt avfall totalt, kg/invånare (justerat)	615	600	627	-	
> Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%)			15,1	34,7	
> Miljösvinn, grund- och gymnasieskola, gram/stande		-	-		
Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%)	-	-	34	33	
> Nöjdhet med skötsel av kommunens utomhusmiljöer, andel (%)				68,0	68,7

Guide till tabeller och diagram

Färgerna röd, gul och grönt för att visa hur ett resultat ligger till jämfört med andra. För varje nyckeltal rangordnas alla kommuner/regioner efter sina resultat, och de bästa resultaten får grön färg, de sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg. Saknas data på något nyckeltal visas det med grå färg. Tänk på att färgsättningen visar om resultatet är bra eller dåligt i jämförelse med andra.

Trend

Jämförelse

Enhetsjämförelse

Komponentdata

Bortfall

Ej tillämplig

Sekretess

25%

50%

25%

Ingen data

15 Agenda 2030 - Globala målen för hållbar utveckling

Uppgifter från Kolada / Jämföraren / Fokus: Säter

År 2015 antog FN:s medlemsländer Agenda 2030 som inrymmer de 17 Globala målen för hållbar utveckling. RKA visar här ett urval av nyckeltal som stöd för kommuners och regioners genomförande av agenda 2030.

Mål 1 Ingen fattigdom

Fattigdom omfattar fler dimensioner än den ekonomiska. Fattigdom innebär bl.a. även brist på frihet, makt, inflytande, hälsa, utbildning och fysisk säkerhet.

	2018	2019	2020	2021	2022
Inväånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll, andel (%)	3.9	5.3	6.1	5.0	
Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen	0.46	0.54	0.70	0.67	

Mål 2 Ingen hunger

Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk.

	2018	2019	2020	2021	2022
> Inväånare med fetma, andel (%)	-	-	-	23	22
Ekologiskt odlad åkermark, andel (%)	31.1	32.1	32.9	32.9	

Mål 3 Hälsa och välbefinnande

Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar.

	2018	2019	2020	2021	2022
> Inväånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	-	-	-	70	70
Medellivslängd kvinnor, år	83.6	83.1	83.5	83.6	
Medellivslängd män, år	80.7	80.8	81.0	81.0	
Inväånare 16-84 år med gott psykiskt välbefinnande, andel (%)	-	-	-	87.0	86.2
Fallskador bland personer 65+, 3-årsrn, antal/100 000 inv	2 303	2 411	2 392	2 749	
Antibiotikaförsäljning, recept/1000 inv	257.3	263.3	225.6	209.2	

Mål 4 God utbildning för alla

Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

	2018	2019	2020	2021	2022
> Barn 1-5 år inskrivna i förskola, andel (%)	81.9	85.7	82.8	82.8	
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	89.5	87.2	90.1	83.7	86.5
Elever i åk 9. Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%) (-2021)	73.7			78.6	
> Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)	70.6	70.8	72.0	74.3	80.7
> Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter slutförd gymnasieutbildning, hemkommun, andel (%)	76.9	85.5	74.1		
> Invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%)	30.8	31.9	32.0	33.0	

Mål 5 Jämställdhet

Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.

	2018	2019	2020	2021	2022
> Heltidsarbetande månadsavlönade, kommun, andel (%)	-	-	74	76	
Föräldrapenningdagar som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	30.0	34.0	30.6	29.3	30.9
Tillfälliga föräldrapenningdagar (VAB) som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	39.8	37.7	38.5	41.4	39.0
Kvinnors mediannettolvinkomst som andel av mäns mediannettolvinkomst, andel (%)	79.6	80.5	82.5	82.9	

Mål 6 Rent vatten och sanitet

Säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla.

	2018	2019	2020	2021	2022
Vattenläcker med vattenskyddsområde, andel (%)	46.2	61.5	43.7	33.3	
Sjöar med god ekologisk status, andel (%)	37.8	37.8	37.8	37.8	
Vattendrag med god ekologisk status, andel (%)	18.9	18.9	18.9	18.9	
Grundvattenförekomster med god kemisk och kvantitativ status, andel (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	

Mål 7 Hållbar energi för alla

Säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla.

	2018	2019	2020	2021	2022
Elavbrott, genomsnittlig avbrotttid per kund (SAIDI), minuter/kund	108	87	155	67	
Fjärrvärmeproduktion av förnybara energikällor inom det geografiska området, andel (%)	98.3	97.8	97.9	98.3	
> Slutanvändning av energi totalt inom det geografiska området, MWh/inv	23	23	22	24	

Mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

	2018	2019	2020	2021	2022
> Bruttoregionprodukt, kommun (BRP), 1000 kr/invånare	203.7	211.2	209.6		
Invånare 17-24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%)	8.8	9.0	10.7		
Långtidsarbetslöshet 25-64 år, årsmedelvärde, andel (%) av bef.	1.3	1.4	1.6	2.1	2.0
Förvärvsarbetande invånare 20-64 år, andel (%)	84.6	85.6	84.0	85.1	

Mål 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation.

	2018	2019	2020	2021	2022
Tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%)	57.3	65.4	65.7	74.7	
> Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI	-	-	-	-	
> Befolkning i kollektivtrafknära läge, andel (%)	72.9	71.7	71.9		

Mål 10 Minskad ojämlikhet

Minska ojämlikheten inom och mellan länder.

	2018	2019	2020	2021	2022
> Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	-	-	-	24	25
Förvärvsarbetande skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år, vistelsetid 4-6 år, andel (%)	55.6	74.1	47.7	50.0	
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%)	84	81	86	97	94

Mål 11 Hållbara städer och samhällen

Göra städer och bostättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

	2018	2019	2020	2021	2022
Demografisk försörjningskvot	0.90	0.93	0.93	0.96	0.98
> Trångboddhet i flerbostadshus, enligt norm 2, andel (%)	14.8	14.8	13.5	13.9	
> Utsläpp till luft av kväveoxider (NOx), totalt, kg/inv	15.1	13.7	12.8		
> Utsläpp till luft av kväveoxider (NOx), totalt, kg	167 664	152 400	142 779		
> Utsläpp till luft av PM2.5 (partiklar <2.5 mikrom), kg/inv	2.84	2.69	2.58		
> Utsläpp till luft av PM2.5 (partiklar <2.5 mikrom), kg	31 537	29 790	28 829		

Mål 12 Hållbar konsumtion och produktion

Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

	2018	2019	2020	2021	2022
> Insamlat kommunalt avfall totalt, kg/invånare (justerat)	615	600	627	-	
Kommunalt avfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)	20	20	20	-	
Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%)	-	-	34	33	

Mål 13 Bekämpa klimatförändringarna

Visita omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser.

	2018	2019	2020	2021	2022
> Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv/inv	5.63	5.50	5.16		
> Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv	62 643	61 064	57 535		
Miljöbilar i kommunorganisationen, andel (%) (-2020)	34.7	36.4	31.5		
Miljöbilar, andel av totalt antal bilar i det geografiska området, (%) (-2020)	13.2	13.7	14.3		
Fossiloberoende personbilar, andel av totalt antal bilar i det geografiska området (%)			8.7	12.6	
> Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%)			15.1	34.7	
> Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv	847.8	833.8	779.2	787.5	

Mål 14 Hav och marina resurser

Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för en hållbar utveckling.

2022

Nyckeltal för mål 14 saknas för kommuner.

Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald

Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstöringen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.

	2018	2019	2020	2021	2022
> Skyddad natur totalt, andel (%)	1.2	1.2	1.3	1.3	

Mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen

Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva, och inkluderande institutioner med ansvarsutövande på alla nivåer.

	2018	2019	2020	2021	2022
> Invånare 16-84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%)	-	-	-	23	23
Anmälda våldsbrott, antal/100 000 inv	665	505	663	890	
Förstagångsväljare som röstade i senaste kommunfullmäktigevalet, andel (%)	81	81	81	81	
Verksamhetens resultat kommun, andel (%) av skatter och statsbidrag		0.5	1.6	2.4	3.3

Mål 17 Genomförande och globalt partnerskap

Stärka genomförandemedlen och återaktivera det globala partnerskapet för hållbar utveckling.

2022

Nyckeltal för Mål 17 saknas i urvalet

Guide till tabeller och diagram

Färgerna rött, gult och grönt för att visa hur ett resultat ligger till jämfört med andra. För varje nyckeltal rangordnas alla kommuner/regioner efter sina resultat, och de bästa resultaten får grön färg, de sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg. Saknas data på något nyckeltal visas det med grå färg. Tänk på att färgsättningen visar om resultatet är bra eller dåligt i jämförelse med andra.

Trend

Jämförelse

Enhetsjämförelse

Komponentdata

Bortfall

Ej tillämplig

Sekretess

25%

50%

25%

Ingen data

Kf § 15 Bokslut och verksamhetsberättelse 2023 gemensam nämnd för upphandlingssamverkan (GNU)

KS2024/0122

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta godkänna bokslut och verksamhetsberättelse 2023 för den gemensamma nämnden för upphandlingssamverkan.

Ärendebeskrivning

Verksamhetsberättelse 2023 för gemensam nämnd för upphandlingssamverkan (GNU).

Utfallet för verksamheten uppgick till ett mindre överskott på +0,6 mkr som återbetalats till medlemskommunerna enligt samarbetsavtalet. För Sätters del som utgör ca 5,7 % innebär det en återbetalning på ca 35 tkr.

Varje kommun som ingår i gemensamma nämnden har att fatta beslut om ansvarsfrihet för gemensamma nämnden för upphandlingssamverkan.

Beslutsunderlag

Bokslut och Verksamhetsberättelse 2023 för gemensam nämnd för upphandlingssamverkan (GNU).

Bokslut och verksamhetsberättelse 2023, gemensam nämnd för upphandlingssamverkan (GNU)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besluta att godkänna bokslut och verksamhetsberättelse 2023 för den gemensamma nämnden för upphandlingssamverkan.

Ärendebeskrivning

Verksamhetsberättelse 2023 för gemensam nämnd för upphandlingssamverkan (GNU).

Utfallet för verksamheten uppgick till ett mindre överskott på +0,6 mkr som återbetalats till medlemskommunerna enligt samarbetsavtalet. För Säter del som utgör ca 5,7 % innebär det en återbetalning på ca 35 tkr.

Varje kommun som ingår i gemensamma nämnden har att fatta beslut om ansvarsfrihet för gemensamma nämnden för upphandlingssamverkan.

Beslutsunderlag

Bokslut och Verksamhetsberättelse 2023 för gemensam nämnd för upphandlingssamverkan (GNU)

Catherine Hellgren
Ekonomichef

Marita Skog
Kommundirektör

Postadress

Box 300, 783 27 Säter
Telefon: 0225-55 000 (vxl)

Besöksadress

Rådhuset, Åsgränd 2, Säter

E-post

kommun@sater.se

Webbplats

sater.se

2024-02-09

Gemensam nämnd för upphandling

§ 3

Dnr 2024/15

Bokslut och verksamhetsberättelse 2023

Beslut

Upphandlingscenters verksamhetsberättelse 2023 daterad 9 februari 2024 och bokslut 2023, godkänns, med den redaktionella ändringen enligt nedan, och överlämnas till respektive samverkande kommuns kommunfullmäktige.

Beskrivning av ärendet

Upphandlingscenter har tagit fram verksamhetsberättelse och bokslut för 2023.

Ekonomi

Ekonomi i balans. Det blev ett mindre nettoöverskott i 2023 års verksamhet med 0,6 mnkr, som återbetalats till medlemskommunerna enligt samarbetsavtalet.

Lägre lönekostnader med 1,5 mnkr redovisas på grund av vakanta tjänster, långtidssjukskrivning och föräldraledigheter. Externt konsultstöd har därför köpts in som medfört högre övriga kostnader med 0,9 mnkr.

Verksamhet – väsentliga händelser och nyckeltal

UhC firade 2023 sitt tionde verksamhetsår och affärsvärdet har sedan 2013 vuxit med en miljard kronor. Som etablerad aktör och en av Sveriges största upphandlande organisationer genomför UhC årligen 250-300 upphandlingar med ett samlat affärsvärde på mellan tre till fyra miljarder kronor och förvaltar tillsammans med kommunerna 1 300 avtal fördelade på 160 varugrupper/avtalsområden inom 12 olika kategorier.

Hög prioritet avseende kommunernas samhällskritiska avtal och särskilt avtal med betydande försörjningsrisk har prioriterats. Inom upphandlingsvärlden har vi sett konsekvenser med anledning av kriget i Ukraina. Marknaden har stabiliserats och antalet begäran om prisjustering har avtagit. Kontroll av avtalsleverantörer och uppdatering av mallar har skett i syfte att efterleva EU:s sanktioner mot Ryssland och Belarus, vilket innebär förbud mot att tilldela och fullgöra kontrakt med företag med koppling till dessa länder.

Under 2023 har UhC genomfört drygt 302 (2022, 380) upphandlingar/projekt inkl. dynamiskt inköpssystem (DIS) och direktupphandlingar till ett årligt upphandlat värde på 3-4 miljarder kronor. Spännvidden är stor, vi upphandlar allt från kontorsmaterial, utbildningar, konsulter och livsmedel till snöröjning,

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

fordon och fastighetstjänster. Utöver upphandlingsplanen märks en ökad efterfrågan på tjänster i form av 22 (2022, 21) nya beställningar av upphandlingsprojekt och 48 (2022, 42) beställda direktupphandlingar. Annonsering av undantag (byggentreprenad) uppgår till 18 (2022, 23) varav kommunerna Avesta och Hedemora står för de flesta av projekten. Annonserade avrop från DIS (dynamiska inköpssystem) uppgår till 120 (2022, 195). Största antalet avrop från DIS har under året varit Fordon och Sjuksköterskor.

Upphandling används som ett strategiskt verktyg för att nå våra samverkande kommuners mål

GNU har fastställt Nämndplan för perioden 2024-2026. En offensiv upphandlingspolicy med tillhörande tillämpningsanvisningar för goda affärer, regional tillväxt och hållbar utveckling har beslutats och implementerats för samverkande kommuner.

Vi är bäst på regional tillväxt - Anbud och tidig dialog

Antal öppnade anbud i annonserade upphandlingar var under året totalt 1159 st. I annonserade upphandlingar har totalt 1810 frågor besvarats av UhC från olika anbudsgivare. I snitt hanterades 9,4 ställda frågor och svar per upphandling av UhC (2022, 9,2).

Ökad andel anbudsgivare. Under 2023 inkom i snitt 5,1 anbud per annonserad upphandling (2022 4,2). Andel företag som lämnat anbud med regional verksamhet uppgick till 2,3 anbud per annonserad upphandling (2022 2,3).

Andel leverantörer som tilldelats avtal med verksamhet i någon av de sju samverkande kommunerna uppgick till 43% (2022, 63%). Målnivå > 65%.

För att stödja regional tillväxt har, utöver ordinarie leverantörsträffar, tidig dialog och informationsaktiviteter med företagare inför upphandling genomförts vid 168 tillfällen (2022, 182).

UhC anordnade en kost- och lokalmässa på Galaxen i Borlänge. Utställare var befintliga leverantörer av bland annat livsmedel, städmaterial, sjuk- och förbandsmaterial, m.m. Syftet var att marknadsföra befintliga produkter på avtal. Vidare har UhC närvarat vid flertalet andra aktiviteter i syfte att föra dialog med marknad: Livsmedelsmässa i Rättvik och Smedjebacken, företagsträffar och frukostar, anbudsskola för anbudsgivare, m.m.

Vi arbetar genomgående med hög kvalitet

Kvalitativ upphandling. Arbeta med 2-årig upphandlingsplan 2023-2024 för samverkande kommuner omfattande 282 upphandlingar/projekt. 73 % avslutade enligt upphandlingsplan (2022, 70%). Målnivå > 90%.

Samordningsgrad för upphandlingar, att flera samverkande kommuner deltagit. 58 % samordnade upphandlingar (2022, 57 %). Målnivå > 80 %. Orsak till detta varierar. I de flesta fall har bedömningen varit att en samordnad upphandling

inte varit aktuellt att genomföra pga. av upphandlingsföremålets art och karaktär. UhC arbetar för att samordna vid nästa upphandlingsomgång genom anpassade avtalstider så att avtalstider löper ut samtidigt.

Vi sparar pengar åt våra kommuner

Avtalsuppföljning med leverantörer ökar. Under året har 240 uppföljningsmöten genomförts med avtalsleverantörer (2022, 212). Målnivå > 250. Inom ram för avtalsförvaltning har ett kontrollernätverk etablerats med representanter från ekonomienheterna i kommunerna och UhC. Kontrollernätverket arbetar med att skapa enhetliga rutiner, strukturer och arbetssätt för att säkerställa att kommunerna och UhC uppfyller sina delar av samarbetsavtalet, avseende avtalsförvaltning inklusive avtalsuppföljning.

Social hållbarhet är för oss självklart och där ligger vi i framkant

Ökad andel upphandlingar med social och hållbarhet. UhC har ställt sysselsättningskrav i 96 olika offentliga upphandlingar samt genomfört 2 reserverade upphandlingar. Sysselsättningskraven har bidragit till 13 praktikplatser och 2 anställningar för människor som stått utan jobb en längre tid.

Miljömässig hållbarhet är för oss självklart och där är vi drivande inom resurshushållning

Miljömässigt ansvarsfull upphandling. I 94% av genomförda upphandlingar har miljökrav ställts (2022, 87%, målet är 98%).

- I 22% av upphandlingarna har UhC avancerade/spjutspets krav på avfallsförebyggande/återbruk (2022, 38%, målet är 20%).
- I 24% av upphandlingarna har UhC avancerade/spjutspets krav på klimat-fossilfritt (2022, 19%, målet var 5% på fossilfria transporter och 5% på övrig fossilfrihet, men mätningar gjordes sammanslaget).
- I 40% av upphandlingarna har UhC avancerade/spjut-spets krav på kemikalier (2022, 39%, målet är 20%).
- I 100% av livsmedelsupphandlingarna har UhC krav på ekologiska livsmedel. (2022, 88%, målet är 50%).
- I 100% av livsmedelsupphandlingarna har UhC krav på lokalproducerade livsmedel. (2022, 100%, målet är 50%).

Vi arbetar ständigt för nya och bättre lösningar för våra samverkande kommuner

Innovationsvänlig upphandling eller upphandling med väsentligt annorlunda lösning har genomförts i minst 9 upphandlingar. Målnivå > 3 upphandlingar. I dessa nya lösningar ingår bland annat förhandling, utvärderingsmodell med

mystery shopper, avropsmodell med ”närmast till hands” i syfte att öka andel lokala aktörer.

Utveckling/Framtid

För att uppnå en effektiv och rättssäker offentlig upphandling som tar tillvara konkurrensen på marknaden framåt i vår region är Nämnden och UhC en viktig aktör för utvecklingen kring regional tillväxt, dialog i upphandling och hållbar upphandling.

Beslutsunderlag

1. Bokslut 2023
2. Verksamhetsberättelse 2023 daterad 9 februari 2024.

Behandling

Chef Upphandlingscenter informerar om ett redaktionellt fel i utskickad Verksamhetsberättelse daterad 2024-02-02. Under rubriken **Miljömässig hållbarhet är för oss självklart och där är vi drivande inom resurshushållning**, har nyckeltal/indikatorer för år 2022 reviderats.

Beslut skickas till

Falu kommun
Borlänge kommun
Avesta kommun
Gagnef kommun
Hedemora kommun
Sätters kommun
Akten

Upphandlingscenter
Anders Karlin, 0240-866 09
anders.karlin@ludvika.se

Gemensam nämnd för upphandlingssamverkan
Kommunfullmäktige respektive kommun

Bokslut och verksamhetsberättelse 2023

Förslag till beslut

Upphandlingscenters verksamhetsberättelse och bokslut godkänns och överlämnas till respektive kommunfullmäktige.

Beskrivning av ärendet

Upphandlingscenter har tagit fram verksamhetsberättelse och bokslut för 2023.

Ekonomi

Ekonomi i balans. Det blev ett mindre nettoöverskott i 2023 års verksamhet med 0,6 mnkr, som återbetalats till medlemskommunerna enligt samarbetsavtalet.

Lägre lönekostnader med 1,5 mnkr redovisas på grund av vakanta tjänster, långtidssjukskrivning och föräldraledigheter. Externt konsultstöd har därför köpts in som medfört högre övriga kostnader med 0,9 mnkr.

Verksamhet – väsentliga händelser och nyckeltal

UhC firade 2023 sitt tionde verksamhetsår och affärsvärdet har sedan 2013 vuxit med en miljard kronor. Som etablerad aktör och en av Sveriges största upphandlande organisationer genomför UhC årligen 250-300 upphandlingar med ett samlat affärsvärde på mellan tre till fyra miljarder kronor och förvaltar tillsammans med kommunerna 1 300 avtal fördelade på 160 varugrupper/avtalsområden inom 12 olika kategorier.

Hög prioritet avseende kommunernas samhällskritiska avtal och särskilt avtal med betydande försörjningsrisk har prioriterats. Inom upphandlingsvärlden har vi sett konsekvenser med anledning av kriget i Ukraina. Marknaden har stabiliserats och antalet begäran om prisjustering har avtagit. Kontroll av avtalsleverantörer och uppdatering av mallar har skett i syfte att efterleva EU:s sanktioner mot Ryssland och Belarus, vilket innebär förbud mot att tilldela och fullgöra kontrakt med företag med koppling till dessa länder.

Under 2023 har UhC genomfört drygt 302 (2022, 380) upphandlingar/projekt inkl. dynamiskt inköpssystem (DIS) och direktupphandlingar till ett årligt upphandlat värde på 3-4 miljarder kronor. Spännvidden är stor, vi upphandlar allt från kontorsmaterial, utbildningar, konsulter och livsmedel till snöröjning, fordon och fastighetstjänster. Utöver upphandlingsplanen märks en ökad efterfrågan på tjänster i form av 22 (2022, 21) nya beställningar av

upphandlingsprojekt och 48 (2022, 42) beställda direktupphandlingar. Annonsering av undantag (byggentreprenad) uppgår till 18 (2022, 23) varav kommunerna Avesta och Hedemora står för de flesta av projekten. Annonserade avrop från DIS (dynamiska inköpssystem) uppgår till 120 (2022, 195). Största antalet avrop från DIS har under året varit Fordon och Sjuksköterskor.

Upphandling används som ett strategiskt verktyg för att nå våra samverkande kommuners mål

GNU har fastställt Nämndplan för perioden 2024-2026. En offensiv upphandlingspolicy med tillhörande tillämpningsanvisningar för goda affärer, regional tillväxt och hållbar utveckling har beslutats och implementerats för samverkande kommuner.

Vi är bäst på regional tillväxt - Anbud och tidig dialog

Antal öppnade anbud i annonserade upphandlingar var under året totalt 1159 st. I annonserade upphandlingar har totalt 1810 frågor besvarats av UhC från olika anbudsgivare. I snitt hanterades 9,4 ställda frågor och svar per upphandling av UhC (2022, 9,2).

Ökad andel anbudsgivare. Under 2023 inkom i snitt 5,1 anbud per annonserad upphandling (2022 4,2). Andel företag som lämnat anbud med regional verksamhet uppgick till 2,3 anbud per annonserad upphandling (2022 2,3).

Andel leverantörer som tilldelats avtal med verksamhet i någon av de sju samverkande kommunerna uppgick till 43% (2022, 63%). Målnivå > 65%.

För att stödja regional tillväxt har, utöver ordinarie leverantörsträffar, tidig dialog och informationsaktiviteter med företagare inför upphandling genomförts vid 168 tillfällen (2022, 182).

UhC anordnade en kost- och lokalmässa på Galaxen i Borlänge. Utställare var befintliga leverantörer av bland annat livsmedel, städmaterial, sjuk- och förbandsmaterial, m.m. Syftet var att marknadsföra befintliga produkter på avtal. Vidare har UhC närvarat vid flertalet andra aktiviteter i syfte att föra dialog med marknad: Livsmedelsmässa i Rättvik och Smedjebacken, företagsträffar och frukostar, anbudsskola för anbudsgivare, m.m.

Vi arbetar genomgående med hög kvalitet

Kvalitativ upphandling. Arbeta med 2-årig upphandlingsplan 2023-2024 för samverkande kommuner omfattande 282 upphandlingar/projekt. 73 % avslutade enligt upphandlingsplan (2022, 70%). Målnivå > 90%.

Samordningsgrad för upphandlingar, att flera samverkande kommuner deltagit. 58 % samordnade upphandlingar (2022, 57 %). Målnivå > 80 %. Orsak till detta varierar. I de flesta fall har bedömningen varit att en samordnad upphandling inte varit aktuellt att genomföra pga. av upphandlingsföremålets art och karaktär. UhC arbetar för att samordna vid nästa upphandlingsomgång genom anpassade avtalstider så att avtalstider löper ut samtidigt.

Vi sparar pengar åt våra kommuner

Avtalsuppföljning med leverantörer ökar. Under året har 240 uppföljningsmöten genomförts med avtalsleverantörer (2022, 212). Målnivå > 250. Inom ram för avtalsförvaltning har ett controllernätverk etablerats med representanter från ekonomienheterna i kommunerna och UhC. Controllernätverket arbetar med att skapa enhetliga rutiner, strukturer och arbetssätt för att säkerställa att kommunerna och UhC uppfyller sina delar av samarbetsavtalet, avseende avtalsförvaltning inklusive avtalsuppföljning.

Social hållbarhet är för oss självklart och där ligger vi i framkant

Ökad andel upphandlingar med social och hållbarhet. UhC har ställt sysselsättningskrav i 96 olika offentliga upphandlingar samt genomfört 2 reserverade upphandlingar. Sysselsättningskraven har bidragit till 13 praktikplatser och 2 anställningar för människor som stått utan jobb en längre tid.

Miljömässig hållbarhet är för oss självklart och där är vi drivande inom resurshushållning

Ökad andel upphandling med miljökrav, totalt 94% av årets genomförda upphandlingar (2022 87%, målet är 98%).

Vi arbetar ständigt för nya och bättre lösningar för våra samverkande kommuner

Innovationsvänlig upphandling eller upphandling med väsentligt annorlunda lösning har genomförts i minst 9 upphandlingar. Målnivå > 3 upphandlingar. I dessa nya lösningar ingår bland annat förhandling, utvärderingsmodell med mystery shopper, avropsmodell med ”närmast till hands” i syfte att öka andel lokala aktörer.

Utveckling/Framtid

För att uppnå en effektiv och rättssäker offentlig upphandling som tar tillvara konkurrensen på marknaden framåt i vår region är Nämnden och UhC en viktig aktör för utvecklingen kring regional tillväxt, dialog i upphandling och hållbar upphandling.

Ekonomiska konsekvenser

Upphandlingscenters förslag till beslut medför inte några kostnader.

Anders Karlin
Chef Upphandlingscenter

Bilagor

1. Bokslut 2023

2. Verksamhetsberättelse 2023

Beslut skickas till

Falu kommun

Borlänge kommun

Avesta kommun

Gagnef kommun

Hedemora kommun

Säters kommun

Akten

Verksamhetsberättelse år 2023 för gemensam nämnd för upphandlingssamverkan (GNU)

1. Nämndens uppdrag

Den gemensamma nämnden (GNU) består av Falun, Borlänge, Avesta, Gagnef, Hedemora, Ludvika och Sätters kommuner. Verksamheten leds politiskt av en gemensam nämnd för upphandlingssamverkan (GNU), som består av en ledamot från varje samverkande kommun.

GNU:s uppgift är att på grundval av samarbetsavtal, reglemente och gemensam upphandlingspolicy och med stöd av Upphandlingscenter (UHC), svara för alla upphandlingar med undantag för direktupphandlingar och vad som i Lag om offentlig upphandling definieras som byggtreprenader samt konkurrensutsättningar enligt Lag (2008:962) om valfrihetssystem.

I grunden är skapandet av UHC ett sätt att förstärka de medverkande kommunernas samlade upphandlingskompetens och skapa en större affärsnytta.

2. Verksamhet – väsentliga händelser under perioden och nyckeltal

- UHC firade under 2023 sitt tionde verksamhetsår och affärsvärdet har sedan 2013 vuxit med en miljard kronor. Som etablerad aktör och en av Sveriges största upphandlande organisationer genomför UHC årligen 250-300 upphandlingar med ett samlat affärsvärde på mellan tre till fyra miljarder kronor och förvaltar tillsammans med kommunerna 1 300 avtal fördelade på 160 varugrupper/avtalsområden inom 12 olika kategorier.

Upphandling används som ett strategiskt verktyg för att nå våra samverkande kommuners mål

- Hög prioritet avseende kommunernas samhällskritiska avtal och särskilt avtal med betydande försörjningsrisk har prioriterats.
- Inom upphandlingsvärlden har vi sett konsekvenser med anledning av kriget i Ukraina. Kontroll av avtalsleverantörer har skett i syfte att efterleva EU:s sanktioner mot Ryssland och Belarus, vilket innebär förbud mot att tilldela och fullgöra kontrakt med företag med koppling till dessa länder.
- GNU har fastställt Nämndplan för perioden 2024-2026. med sju inriktningsmål. Nämndplanen visar på mål och inriktning samt de viktigaste prioriteringarna för nämnden.

- Vision har fastställts av GNU som lyder: ”Värdeskapande samverkan för goda affärer och en hållbar framtid”. En offensiv upphandlingspolicy med tillhörande tillämpningsanvisningar för goda affärer, regional tillväxt och hållbar utveckling har beslutats och implementerats för samverkande kommuner.

Vi arbetar genomgående med hög kvalitet

- Under 2023 har UHC genomfört drygt 302 (2022, 380) upphandlingar/projekt inkl. dynamiskt inköpssystem (DIS) och direktupphandlingar till ett årligt upphandlat värde på 3-4 miljarder kronor. Spännvidden är stor, vi upphandlar allt från kontorsmaterial, utbildningar, konsulter och livsmedel till snöröjning, fordon och fastighetstjänster.
- Ökad efterfrågan. Utöver upphandlingsplanen märks en ökad efterfrågan på tjänster i form av 22 (2022, 21) nya beställningar av upphandlingsprojekt och 48 (2022, 42) beställda direktupphandlingar. Annonsering av undantag (byggtreprenad) uppgår till 18 (2022, 23) varav kommunerna Avesta och Hedemora står för de flesta av projekten.
- Annonserade avrop från DIS (dynamiska inköpssystem) uppgår till 120 (2022, 195). Största antalet avrop från DIS har under året varit Fordon och Sjuksköterskor.

Vi är bäst på regional tillväxt - Anbud och tidig dialog

- Andel leverantörer som tilldelats avtal med verksamhet i någon av de sju samverkande kommunerna uppgick till 43% (2022, 63%). Målnivå > 65%.
- För att stödja regional tillväxt har, utöver ordinarie leverantörsträffar, tidig dialog och informationsaktiviteter med företagare inför upphandling genomförts vid 168 tillfällen (2022, 182).
- UHC anordnade en kost- och lokalmässa på Galaxen i Borlänge. Utställare var befintliga leverantörer av bland annat livsmedel, städmaterial, sjuk- och förbandsmaterial, m.m. Syftet var att marknadsföra befintliga produkter på avtal. Vidare har UHC närvarat vid flertalet andra aktiviteter i syfte att föra dialog med marknad: Livsmedelsmässa i Rättvik och Smedjebacken, företagartäffar och frukostar, anbudsskola för anbudsgivare, m.m.

En rättssäker offentlig upphandling

Under 2023 inkom 3 överprövningar till UhC. Samtliga tre avslogs av Förvaltningsrätten. I en av upphandlingarna överprövade två anbudsgivare samma upphandling, dessa ansökte sedermera om prövningstillstånd i Kammarrätten men fick avslag, Kammarrätten fastställde därmed Förvaltningsrättens dom. Målnivå uppfylls avseende andel överprövningar relativt riksmått +/- 3 %. Sammanfattningsvis konstateras att samtliga överprövningar vunnits av UhC.

Social hållbarhet är för oss självklart och där ligger vi i framkant

- Ökad andel upphandlingar med social och hållbarhet. UhC har ställt sysselsättningskrav i 96 olika offentliga upphandlingar samt genomfört 2 reserverade upphandlingar. Sysselsättningskraven har bidragit till 13 praktikplatser och 2 anställningar för människor som stått utan jobb en längre tid.

Miljömässig hållbarhet är för oss självklart och där är vi drivande inom resurshushållning

- En miljöpendanalys har genomförts som visat på vilka inköpskategorier och typer av avtal där det är extra viktigt att ställa klimatkrav.
- Ökad andel upphandling med miljökrav, totalt 94% av årets genomförda upphandlingar (2022, 87%, målet är 98%).

Vi arbetar ständigt för nya och bättre lösningar för våra samverkande kommuner

- Innovationsvänlig upphandling eller upphandling med väsentligt annorlunda lösning har genomförts i minst 9 upphandlingar. Målnivå > 3 upphandlingar. I dessa nya lösningar ingår bland annat förhandling, utvärderingsmodell med mystery shopper, avropsmodell med ”närmast till hands” i syfte att öka andel lokala aktörer.

3. Ekonomi

Totalt för nämnden mnkr	Utfall 2023	Budget 2023	Utfall 2022
Intäkter			
Kommunbidrag	20,2	20,8	19,2
Övriga interna intäkter	0,0	0,0	0,0
Externa intäkter	2,5	2,5	2,1
Summa intäkter	22,7	23,3	21,3
Kostnader			
Löner och PO	-18,8	-20,3	-16,8
Övriga personalkostnader			0,0
Hyra	-0,4	-0,4	-0,3
Kapitalkostnader	0,0	0,0	-0,1
Övriga kostnader	-3,5	-2,6	-4,1
Summa kostnader	-22,7	-23,3	-21,3
Resultat	0,0	0,0	0,0
Självfinansieringsgrad	100%	100%	100%

Ekonomisk analys

Ekonomi i balans. Det blev ett mindre nettoöverskott i 2023 års verksamhet med 0,6 mnkr, som återbetalats till medlemskommunerna enligt samarbetsavtalet. Målnivå resultat i nivå enligt budget eller över.

Lägre lönekostnader med 1,5 mnkr redovisas på grund av vakanta tjänster, långtidssjukskrivning och föräldradledigheter. Externt konsultstöd har därför köpts in som medfört högre övriga kostnader med 0,9 mnkr.

4. Medarbetare

Verksamheten är organiserad i tre enheter med ansvar för olika kategoriområden under ledning av en enhetschef. UhC har totalt 27 medarbetare/tjänster fördelade på roller som strategisk upphandlare, operativ upphandlare, avtalsförvaltare, upphandlingsjurist och upphandlingsstrateg samt klimat- och miljöstrateg.

Antal anställda: 27 medarbetare varav 20 strategiska/operativa upphandlare, 2 strateger, 1 verksamhetsstöd, 3 enhetschefer samt 1 verksamhetschef.

Att möjliggöra ett flexibelt arbetsliv där distansarbete fungerar är en del i UhC:s ambition om att vara en attraktiv arbetsgivare. Överenskommelser om distansarbete för medarbetare har genomförts och pågår.

Introduktion har genomförts med 6 nya medarbetare

Personalnyckeltal	2023	2022
Antal anställda*	27	24
Arbetade timmar**	40 228	37 595
Varav timmar utförda av timanställd personal (%)	636	0
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid	7,65	8,53
*Månadsavlönade enligt AB		
**Månadslön, timlön, fyllnadstid, overtid		

I varje kommun finns en kommunansvarig upphandlare placerad med utökad tillgänglighet, för att vara UhC:s kontakt i kommunen. Under 2023 har 3 nya kommunansvariga upphandlare introducerats för Falu kommun, Gagnefs kommun och Avesta kommun.

Åldersstruktur 2023-12-31

-29	30-39	40-49	50-59	60-
0	12	6	7	2

UhC tar varje år fram en arbetsmiljörapport. I den presenteras särskilda insatser för personal under året. Årliga personalaktiviteter genomfört enligt plan: lönesamtal, medarbetarsamtal 1 och 2, APT, måndagsmötet, Enhetsmöten, psykosocialundersökning, utbildningsplaner per individ och för hela arbetsgruppen m.m. Ny aktivitet är temperaturmätning via Mentimeter med tre påstående (jag trivs på jobbet, jag känner mig motiverad i mitt arbete, jag upplever en hälsosam arbetsbelastning). Vidare har UhC tillsammans gjort en översyn av UhC:s lönekriterier för arbetsplatsen.

5. Nyckeltal/verksamhetsmått

GNU har identifierat inriktningsmål för 2023. För respektive mål finns nyckeltal/indikatorer som syftar till att mäta och följa upp. Nedan redovisas utfall för 2023.

Upphandling används som ett strategiskt verktyg för att nå våra mål

Ägarna ska känna förtroende för UhC. Nöjd kundundersökning 2023 är pågående. Målnivå nöjdhetsvärde för andelen nöjda kunder >90% (2022, 88,9%).

Hög prioritet avseende kommunernas samhällskritiska avtal och särskilt avtal med betydande försörjningsrisk har prioriterats.

Inom upphandlingsvärlden har vi sett konsekvenser med anledning av kriget i Ukraina. Tidigare år inkom flertalet begäran om prisjustering utöver avtal. Marknaden har stabiliserats och antalet begäran om ytterligare prisjustering har avtagit. Med anledning av detta har UhC uppdaterat prisjusteringsklausul i avtal i syfte att förenkla hantering av fluktuerande priser på marknaden.

Kontroll av avtalsleverantörer och uppdatering av mallar har skett i syfte att efterleva EU:s sanktioner mot Ryssland och Belarus, vilket innebär förbud mot att tilldela och fullgöra kontrakt med företag med koppling till dessa länder.

GNU har fastställt nämndplan 2024-2026 med sju inriktningsmål. Nämndplanen visar på mål och inriktning samt de viktigaste prioriteringarna för nämnden. Vision har fastställts av GNU som lyder: "Värdeskapande samverkan för goda affärer och en hållbar framtid".

GNU har identifierat behovet av att stärka upp UhC:s uppdrag inom beredskap. UhC har etablerat ett samarbete med säkerhetschefer för att stärka upp UhC:s förmåga inom beredskap. Medarbetare i det särskilda uppdraget har arbetat fram en strategi för hur UhC kan jobba med frågan i upphandlingsprojekten och fram-

ställt konkreta avtalstexter för att användas i upphandlingar som är viktiga ur ett beredskapssyfte. Förslag till rutin ska nu bearbetas internt och tillsammans med kommunernas säkerhetschefer.

GNU har haft 5 sammanträden under året. Årlig strategisk ägardialog har genomförts med samverkande kommuner. Samrådsgrupp för UhC har haft 5 möten under året och Lokala upphandlingsgrupper (LUG) har samlats ett antal gånger per samverkande kommun.

Vi arbetar genomgående med hög kvalitet

Kvalitativ upphandling. Arbete med 2-årig upphandlingsplan 2023-2024 för samverkande kommuner omfattande 282 upphandlingar/projekt. 73 % avslutade enligt upphandlingsplan (2022, 70%). Målnivå > 90%. Utöver upphandlingsplanen märks en ökad efterfrågan på tjänster i form av 22 nya beställningar av upphandlingsprojekt från kommunerna.

Under 2023 har UhC genomfört 133 olika upphandlingar/uppdrag (2022, 143). Totalt har 302 upphandlingar/uppdrag genomförts inklusive direktupphandlingar och specifika upphandlingar (DIS).

Samordningsgrad för upphandlingar, att flera samverkande kommuner deltagit. 58 % samordnade upphandlingar (2022, 57 %). Målnivå > 80 %. Orsak till detta varierar. I de flesta fall har bedömningen varit att en samordnad upphandling inte varit aktuellt att genomföra pga. av upphandlingsföremålets art och karaktär. UhC arbetar för att samordna vid nästa upphandlingsomgång genom anpassade avtalstider så att avtalstider löper ut samtidigt.

Vi sparar pengar åt våra kommuner

Avtalsuppföljning med leverantörer ökar. Under året har 240 uppföljningsmöten genomförts med avtalsleverantörer (2022, 212). Målnivå > 250.

Inom ram för avtalsförvaltning har ett kontrollernätverk etablerats med representanter från ekonomienheterna i kommunerna och UhC. Kontrollernätverket arbetar med att skapa enhetliga rutiner, strukturer och arbetssätt för att säkerställa att kommunerna och UhC uppfyller sina delar av samarbetsavtalet, avseende avtalsförvaltning inklusive avtalsuppföljning.

En rättssäker offentlig upphandling

Under 2023 inkom 3 överprövningar till UhC. Samtliga tre avslogs av Förvaltningsrätten. I en av upphandlingarna överprövade två anbudsgivare samma upphandling, dessa ansökte sedermera om prövningstillstånd i Kammarrätten men fick avslag, Kammarrätten fastställde därmed Förvaltningsrättens dom. Målnivå uppfylls avseende andel överprövningar relativt riksmått +/- 3 %. Sammanfattningsvis konstateras att samtliga överprövningar vunnits av UhC.

Antalet avtalsrättsliga frågor har ökat. Orsaken till detta bedöms vara det ekonomiska omvärldsläget och en minskad köpkraft hos samverkande kommuner, vilket genererat ökad kontroll och efterfrågan av upphandlingar och avtal från leverantörsmarknaden.

Dialog kring efterlevnad av avtal. UhC har, tillsammans med Beställare, varit nödgad att gå vidare i hantering av avtal med en rad vitesförelägganden. I ett avtal var hävning nära förestående, dock behövde UhC inte agera med hävning då Leverantören vid möte överlämnade den information som efterfrågats under flera års tid. Vi har också sett en trend i en ökad efterfrågan av allmän handling, i de flesta fall anbudshandlingar. Utöver detta har begäran om prisjustering i befintliga avtal varit en fråga.

Nyheter i LOU. Den 1 januari 2024 fick Konkurrensverket utökade befogenheter som tillsynsmyndighet över den offentliga upphandlingen. Det innebär bland annat att Konkurrensverket som första instans får fatta beslut om upphandlingsskadeavgift för upphandlingar påbörjade efter årsskiftet, att tidsfristen för att besluta om upphandlingsskadeavgift nu är två år och att taket på avgiften har höjts till 20 miljoner kronor.

UhC har via Upphandlingschef deltagit i referensgruppen för Leverantörskontrollutredningen som i augusti 2023 överlämnade sitt betänkande till regeringen. Denna benämns: En samordnad registerkontroll för upphandlande myndigheter och enheter.

Utredningens huvudsakliga uppdrag har varit att föreslå ett effektivt och tillförlitligt system för leverantörskontroll i samband med offentlig upphandling och vid ansökan om att delta i ett valfrihetssystem. Utredningen föreslår att den nya förordningen om samordnad registerkontroll i samband med upphandling samt föreslagna författningsändringar ska träda i kraft den 1 oktober 2025. Bolagsverket och övriga berörda registermyndigheter bör i början av 2024 ges i uppdrag utveckla och etablera den tekniska lösningen för den samordnade registerkontrollen.

Social hållbarhet är för oss självklart och där ligger vi i framkant

Hög andel upphandlingar med socialt ansvarsfull upphandling. 97 % med social hållbarhet avseende sysselsättningskrav/praktikplatser (2022, 94%). Målnivå >50 %.

2 reserverade upphandlingar för sociala arbetsintegrerade företag har genomförts under året. Målnivå minst 3 st.

Upphandlingsstrateg är sammankallande för AME nätverket som träffas löpande och följer upp arbetet med sysselsättningsfrämjande dialog-krav. Upphandlingsstrateg är även sammankallande i Dalanätverket (UDD Enter) kring socialt ansvarsfull upphandling. Där har kunskapshöjande insatser genomförts inom

t.ex. arbetsrättsliga villkor och sysselsättningskrav vid upphandling.

Ökad andel socialt ansvarsfull upphandling. UhC har ställt sysselsättningskrav i 98 olika offentliga upphandlingar, varav 96 på avancerad nivå samt genomfört 2 reserverade upphandlingar för sociala företag (2022, 96). Målnivå > 55.

UhC noterar fortsatt positivt att AME enheterna i kommunerna har kommit igång med arbetet att ”matcha kandidater”. Borlänge och Ludvika sticker ut. Totalt har kraven bidragit till 13 praktikplatser varav två lett till anställning och gällande 32 praktikplatser har möten genomförts med inriktning om framtida plats (2022, 7 praktikplatser).

Under året har modell tillämpats för att i 23 olika upphandlingar kunna ställa arbetsrättsliga villkor om lön, semester och arbetstid i nivå med kollektivavtal. Dessa är främst inom områdena städ- och bygg-tjänster (2022, 26).

Miljömässig hållbarhet är för oss självklart och där är vi drivande inom resurshushållning

UhC har sedan april en klimat- och miljöstrateg som till stor del jobbat med metodstöd, krav-ställning och översyn av interna arbetsätt och mallar kopplat till miljö. Denne är även sammankallande i medlemskommunernas miljö och hållbarhetsstrateginätverk som träffas minst en gång i månaden.

Andel upphandlingar med miljömässigt ansvarsfull upphandling uppfyller målen kring flera indikatorer. Kopplat till avancerade eller spjutspetskrav på återbruk, klimat-fossilfrihet, kemikalier, samt ekologiska och närodlade livsmedel.

UhC har deltagit i arbetet med översyn av kretsloppsplan 2030 i gruppen som berör upphandling.

Fortsatt erbjuds en utbildning inom hållbar upphandling. Mest prioriterade att gå denna är beställare, strateger, politiker, controllers, upphandlare eller andra anställda som på annat sätt kommer in kontakt med upphandling och inköp.

Arbete med miljöspendanalys har genomförts under året som visat vilka inköpskategorier och typer av avtal där det är extra viktigt att ställa klimatkrav.

Miljömässigt ansvarsfull upphandling. I 94% av genomförda upphandlingar har miljökrav ställts (2022, 87%, målet är 98%).

I 38% av upphandlingarna har UhC avancerade/spjutspets krav på avfallsförebyggande/återbruk (2022, 38%, målet är 20%).

I 19% av upphandlingarna har UhC avancerade/spjutspets krav på klimat-fossilfritt (2022, 19%, målet var 5% på fossilfria transporter och 5% på övrig fossilfrihet, men mätningar gjordes sammanslaget).

I 39% av upphandlingarna har UhC avancerade/spjutskrav på kemikalier (2022, 39%, målet är 20%).

I 88% av livsmedelsupphandlingarna har UhC krav på ekologiska livsmedel. (2022, 88%, målet är 20%).

I 100% av livsmedelsupphandlingarna har UhC krav på lokalproducerade livsmedel. (2022, 100%, målet är 50%).

Vi är bäst på regional tillväxt - Anbud och tidig dialog

Antal öppnade anbud i annonserade upphandlingar var under året totalt 1159 st. I annonserade upphandlingar har totalt 1810 frågor besvarats av UhC från olika anbudsgivare. I snitt hanterades 9,4 ställda frågor och svar per upphandling av UhC (2022, 9,2).

Ökad andel anbudsgivare. Under 2023 inkom i snitt 5,1 anbud per annonserad upphandling (2022, 4,2). Andel företag som lämnat anbud med regional verksamhet uppgick till 2,3 anbud per annonserad upphandling (2022, 2,3).

Andel leverantörer som tilldelats avtal med verksamhet i någon av de sju samverkande kommunerna uppgick till 43% (2022, 63%). Målnivå > 65%.

Dialogen i upphandling har stärkts. Under 2023 har tidig dialog och informationsträffar genomförts vid 168 tillfällen med företag/leverantörer inför upphandling (2022, 182).

UhC syns på LinkedIn. Vi har marknadsfört stöd för leverantörer, våra DIS samt extra viktiga upphandlingar för det regionala näringslivet. Vi har även passat på att marknadsföra årlig upphandlingsplan och våra insatser inom social- och miljömässig hållbarhet.

UhC anordnade en kost- och lokalmässa på Galaxen i Borlänge. Utställare var befintliga leverantörer av bland annat livsmedel, städmaterial, sjuk- och förbandsmaterial, m.m. Syftet var att marknadsföra befintliga produkter på avtal. Vidare har UhC närvarat vid flertalet andra aktiviteter i syfte att föra dialog med marknad: Livsmedelsmässa i Rättvik och Smedjebacken, före-tagarträffar och frukostar, anbudsskola för anbudsgivare, m.m.

Nöjd leverantörsindex. I slutet av året skickade UhC ut en enkät till anbudsgivare som vi har haft under året. Totalt 78 anbudsgivare i 18 olika upphandlingar. Urvalet vid val av upphandlingar var de med hög regional tillväxt. Resultatet från undersökningen bearbetas i början av 2024.

Vi arbetar ständigt för nya och bättre lösningar för våra samverkande kommuner

Innovationsvänlig upphandling eller upphandling med väsentligt annorlunda lösning har genomförts i minst 9 upphandlingar. Målnivå > 3 upphandlingar.

I dessa nya lösningar ingår bland annat förhandling, utvärderingsmodell med mystery shopper, avropsmodell med ”närmast till hands” i syfte att öka andel lokala aktörer.

För att få till verksamhetsutveckling genom köp av nya varor och tjänster behövs omvärldsanalys och marknadsdialog. Dels för att ta reda på hur andra gör och dels för att se vad som är möjligt att göra.

UhC har genomfört utbildningsinsatser i kommunerna inom direktupphandling, rollen som sakkunnig och avtalstrohet. Under året har dialogen med marknaden stärkts och arbetet fortsätter 2024. Vårt aktiva arbete med social och miljömässig hållbarhet innebär också att vi ständigt arbetar för att få fram bättre och hållbara lösningar.

Upphandlingsplan 2024-2025 har remitterats två gånger till samverkande kommuner och fastställts av GNU. UhC har tillsammans med systemleverantören Antirio (e-Avrop), arbetat med att ta fram en digital upphandlingsplan för att ersätta den tidigare manuella hanteringen av upphandlingsplan som gjordes i Excel. Målsättning med den digitala upphandlingsplanen är att processen ska bli smidigare, mer långsiktigt robust och att arbetet framöver ska underlättas/effektiviseras för såväl samverkande kommuner som hos UhC.

UhC har drivit ett Vinnovaprojekt kring avfallsförebyggande upphandling. Projektet har syftat till att kartlägga inom vilka upphandlingsområden som det förekommer stora mängder avfall för att sedan kunna tillsammans med konsulter och marknad ta fram förslag på krav inför kommande upphandlingar som innebär potential till minskade avfall, bättre miljöalternativ och ökad cirkularitet. Projektet går in under uppdraget grönt avtryck som handlar om att titta på upphandling och avfall ur ett miljö-spendperspektiv.

UhC inledde i början av året ett stort arbete med att uppdatera vårt verksamhetssystem för upphandling och avtalsförvaltning omfattande handbok med tillhörande mallar och rutiner. Arbetet delades in i tre steg. Steg 1 handbok, steg 2 tillhörande mallar och rutiner till handbok, steg 3 upphandlingsdokument. Steg 1-3 är genomfört. Under höst/vinter genomfördes utbildning/informationsinsatser gällande steg 1-2.

UhC deltar aktivt i Upphandlingsdialog Dalarna (numera UDD Enter) som utifrån regionala behov förmedlar kunskap och ger metodstöd vid upphandling.

6. Utveckling/Framtid

Ökat behov av upphandlingsstöd till kommunerna avseende byggtreprenader. UhC upplever också att kommunernas behov av upphandlingsstöd ökar inom kategori tekniska konsulter.

Försörjningsberedskap och att stärka förmåga att bidra till kommunernas uppdrag att minska sårbarheten i viktiga samhällsfunktioner genom att kunna

säkra en god försörjning av kritiska varor/tjänster.
UhC har inlett ett samarbete med kommunernas Säkerhetschefer.

Arbete med inköpsanalys för att fortsätta utveckla en strategisk inköpsstyrning tillsammans med controller-nätverket som leds av Samrådsgrupp för UhC.

För att uppnå en effektiv och rättssäker upphandling som tar tillvara konkurrensen på marknaden i vår region är GNU en viktig aktör för utvecklingen kring regional tillväxt och hållbar upphandling.

Förvaltning/avd/enhet

Arléne Eneroth, 0240-863 43

arlene.eneroth@ludvika.se

Årsbokslut

Gemensamma nämnden för upphandling (GNU)

Enhet	Nettokostnad Budget 2023	Intäkt 2023	Kostnad 2023	Nettokostnad Bokslut 2023	Avvikelse mot budget
Upphandlingscenter	0	22 679	22 679	0	0
	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0
Drift	0	22 679	22 679	0	0
Drift					0

Kostnads- och intäktsslag

	Total Löne- kostnad	Därav löne- kostn. Ej till tillsvid. Ans	Kapital- kostnad	Lokal- Hyra	Övriga kostnader	Intäkter	Summa
Budget 2023	20 282	0	4	408	2 582	23 276	0
Bokslut 2023	18 731		4	416	3 528	22 679	0
Avvikelse 2021	1 551		0	-8	-946	597	0

Tillsvidare anställda och Lönekostnad 31/12

Enhet	Budget 2023		Bokslut 2023		Avvikelse	
	Antal Årsarbetare och Lönekostnad	Löne- kostnad	Antal Årsarbetare och Lönekostnad	Löne- kostnad	Antal Årsarbetare och Lönekostnad	Löne- kostnad
GNU	27,00	20 282	26,70	18 731	-0,30	-1 551
Personal	27,00	20 282	26,70	18 731	-0,30	-1 551

Kf § 16 Bokslut och verksamhetsberättelse 2023 för gemensam nämnd för alkohol, tobak och receptfria läkemedel (ATL)

KS2024/0075

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att godkänna verksamhetsberättelse och bokslut 2023 för den gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel.

Ärendebeskrivning

Verksamhetsberättelse 2023 för gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel.

I verksamhetsberättelsen redogörs för gemensamma nämndens uppdrag och verksamhet för 2023. Kommunernas bidrag för täckning av kostnaderna blev 0,5 mkr lägre än budgeterat.

Utfallet för kostnaderna blev 0,2 mkr högre än budget och intäkterna från verksamheten blev 0,8 mkr högre än budget. Underskottet på helår blev 1,1 mkr som täcks av medlemskommunerna. Eftersom kommunerna har betalat en förskottsbetalning på totalt 1,6 mkr får kommunerna en delvis återbetalning på 0,5 mkr.

Varje kommun som ingår i gemensamma nämnden har att fatta beslut om ansvarsfrihet för gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel.

Beslutsunderlag

Verksamhetsberättelse 2023 för gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel.

Bokslut och verksamhetsberättelse 2023 för gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel (ATL)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besluta att godkänna verksamhetsberättelse och bokslut 2023 för den gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel.

Ärendebeskrivning

Verksamhetsberättelse 2023 för gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel.

I verksamhetsberättelsen redogörs för gemensamma nämndens uppdrag och verksamhet för 2023. Kommunernas bidrag för täckning av kostnaderna blev 0,5 mkr lägre än budgeterat.

Utfallet för kostnaderna blev 0,2 mkr högre än budget och intäkterna från verksamheten blev 0,8 mkr högre än budget. Underskottet på helår blev 1,1 mkr som täcks av medlemskommunerna. Eftersom kommunerna har betalat en förskottsbetalning på totalt 1,6 mkr får kommunerna en delvis återbetalning på 0,5 mkr

Varje kommun som ingår i gemensamma nämnden har att fatta beslut om ansvarsfrihet för gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel.

Beslutsunderlag

Verksamhetsberättelse 2023 för gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel.

Catherine Hellgren
Ekonomichef

Marita Skog
Kommundirektör

Postadress

Box 300, 783 27 Säter
Telefon: 0225-55 000 (vxl)

Besöksadress

Rådhuset, Åsgränd 2, Säter

E-post

kommun@sater.se

Webbplats

sater.se

§ 15 Verksamhetsberättelse och årsredovisning 2023 (ATL0036/23)

Beslut

Gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel godkänner verksamhetsberättelsen för 2023.

Varje kommun som ingår i gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel får i uppdrag att fatta beslut om ansvarsfrihet för nämnden.

Förslag till beslut på sammanträdet

Ordförande Kajsa Henriksson (S) enligt förvaltningens förslag till beslut.

Protokollsanteckning

Rättelse på sidan sidan 11 i dokumentet, det står att dem nya avgifterna kan träda i kraft den 1 januari 2024, det ska ändras till den 1 april 2024.

Sammanfattning

I verksamhetsberättelsen redogörs för gemensamma nämndens uppdrag och verksamhet för 2023.

Beslutsunderlag

- Verksamhetsberättelse och årsredovisning 2023
- Verksamhetsberättelse och årsredovisning 2023, Gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel

Skickas till

Samtliga ingående kommuner i den gemensamma nämnden

Kommunrevisionen Falu kommun

Ekonomikontoret Falu kommun

Verksamhetsberättelse och årsredovisning 2023

Förslag till beslut

1. Gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel godkänner verksamhetsberättelsen för 2023.
2. Varje kommun som ingår i gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel får i uppdrag att fatta beslut om ansvarsfrihet för nämnden.

Sammanfattning

I verksamhetsberättelsen redogörs för gemensamma nämndens uppdrag och verksamhet för 2023.

Ekonomiska konsekvenser

Utfallet för kostnaderna blev 0,2 mnkr högre än budget, och intäkterna från verksamheten blev 0,8 mnkr högre än budget. Underskottet på helår blev 1,1 mnkr som täcks av medlemskommunerna. Eftersom kommunerna betalat en förskottsbetalning på totalt 1,6 mnkr får kommunerna en delvis återbetalning på 0,5 mnkr.

Bilagor

Verksamhetsberättelse och årsredovisning 2023, Gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel

Beslutet ska skickas till

Samtliga ingående kommuner i den gemensamma nämnden

Kommunrevisionen Falu kommun

Ekonomikontoret Falu kommun

Slutligt beslutsorgan

Gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel

Marcus Tell

Chef ATL-kontoret

Rapportering till värdkommunens kommunfullmäktige

Verksamhetsberättelse och årsredovisning 2023

Gemensamma nämnden för alkohol, tobak och
receptfria läkemedel

Innehåll

Organisation	2
Uppdrag och ansvar	3
Händelser av väsentlig betydelse	4
Verksamhetsuppföljning.....	5
Verksamhetsmål.....	5
Statistik.....	7
Väsentliga personalförhållanden.....	10
Förväntad utveckling	11
Driftredovisning	12

Organisation

Falu kommun är värdkommun och nämnden ingår därmed i Falu kommuns organisation, tjänstepersonerna är placerade på ATL-kontoret som i sin tur ingår i miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen. Förvaltningen är uppdelad i nio avdelningar och styrs av tre nämnder samt kommunstyrelsen.

Uppdrag och ansvar

Gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel är ett samarbete mellan sju kommuner i Dalarna. Falun, Borlänge, Säter, Gagnef, Smedjebacken, Ludvika och Hedemora har kommit överens om att samarbeta i en gemensam nämnd enligt kommunallagen (2017:725) 9 kap §§ 19–35.

De frågor nämnden hanterar är:

- Prövning och tillsyn enligt alkohollagen
- Prövning och tillsyn enligt lag om tobak och liknade produkter (dock ej tillsyn av rökfria miljöer)
- Tillämpning av och tillsyn enligt lag om tobaksfria nikotinprodukter
- Kontroll av läkemedelsförsäljning av receptfria läkemedel i detaljhandeln

Händelser av väsentlig betydelse

Eftersom en ny mandatperiod påbörjats 2023 har förslag till reviderat reglemente och samarbetsavtal tagits fram som godkänts av samtliga kommuner.

Under våren har ett förslag till taxor och avgifter inom den gemensamma nämndens verksamhet presenterats. Förslaget har skickats på remiss till de samverkande kommunerna, förslaget har även presenterats för Svenskt näringsliv, Visita och krögarna som fått lämna synpunkter. Den gemensamma nämnden godkände det färdiga förslaget i augusti och beslutade att skicka det till samtliga kommuner för beslut. Planen var att taxorna skulle börja gälla den 1 januari 2024, men då förslaget av misstag inte skickades ut till kommunerna i augusti har planen ändrats så att taxorna ska börja gälla den 1 april 2024. Under 2023 har två av kommunerna godkänt förslaget till taxor och avgifter, resterande kommuner väntas fatta beslut i början av 2024.

KPMG genomförde på uppdrag av Falu kommun en fördjupad revision av den gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel under året. Rapporten slutfördes i november och har presenterats för nämnden. I rapporten rekommenderas nämnden att vidta vissa åtgärder, så som att slutföra arbetet med processkartläggningen, att det finns en prognos över antalet tillsynsbesök i tillsynsplanen och att ta initiativ till formalisering av samverkansformer mellan nämnden och samverkanskommunerna. Efter att revisionen genomfördes har processkartläggningen slutförts, och under våren 2024 kommer en prognos över antalet tillsyner samt en formalisering av samverkansformerna tas fram.

Det pågår ett arbete för att alla kommuner och näringsidkare inom den gemensamma nämndens område ska känna sig mer inkluderade. En del i detta arbete är att den gemensamma nämnden på sammanträdet i juni beslutade om en gemensam logotyp för nämnden, denna har börjat användas i bland annat blanketter, utredningar och information.

Nämnden ska verka förebyggande för att det ska vara *lätt att göra rätt*. En del i detta är uppstartandet av krögarträffar under 2023. Den första träffen hölls i mars och den andra träffen hölls i oktober, träffarna är myndighetsgemensamma och syftar till att ge krögarna aktuell information och möjlighet till individuell rådgivning och service. En annan del av det förebyggande arbetet är anordnande av utbildningen Ansvarsfull alkoholserving som anordnades i april och november. Både krögarträffarna och Ansvarsfull alkoholserving ingår i arbetet med att alla ska känna sig inkluderade, från att utbildningen tidigare enbart anordnats i Falun kommer de nu att hållas i olika kommuner.

Under hösten har nämnden diskuterat utformningen av riktlinjerna för serveringstillstånd. Utifrån diskussionerna har ett förslag tagits fram och planen är att nämnden ska godkänna de nya riktlinjerna vid sammanträdet i februari 2024.

Under året har en kartläggning av processer genomförts inom projektet Smarta arbetssätt på Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen. Den sista processen fastställdes i december, projektet är därmed avslutat för ATL och övergår i en förvaltningsfas där processerna ska förvaltas och utvecklas.

Under hösten har ett utvecklingsarbete gällande de yttre tillsynerna startats som syftar till tydligare kontrollpunkter, mer enhetliga bedömningar och högre kvalitet. Arbetet kommer att fortsätta under 2024 med bland annat utbildning för de arvoderade inspektörerna.

Verksamhetsuppföljning

Verksamhetsmål

Nämndens mål	Indikator	Utgångsläge	Målvärde för indikatorn
Handläggningstiden för serveringstillstånd och försäljningstillstånd ska hållas	Handläggningstid i avslutade ärenden	Ansökningar har handlagts inom föreskriven tid	Ansökningar ska handläggas inom föreskriven tid
Tillsyn ska utföras till 100% enligt tillsynsplanerna	Tillsynsplan för serveringstillstånd, tobakstillstånd, folköl, e-cigarett och receptfria läkemedel	Tillsynen ska utföras enligt plan.	Tillsynen ska utföras enligt plan.
Nämndens NKI-värde ska öka	NKI-värde genom insikt	Nämnden har inget värde i nuläget	Under 2023 kommer ett värde att sammanställas

Vid beslut om verksamhetsplanen gav nämnden ATL-kontoret även tre större uppdrag:

- A. Framtagning av förslag på ny taxa för verksamheten
- B. Förändring av riktlinjerna för serveringstillstånd
- C. Rutiner för att utveckla kommunikationen med medlemskommuner

Kommentar:

Mål 1

Nämndens första mål har uppfyllts då alla ärenden som avslutats under 2023 har handlagts inom föreskriven tid.

Mål 2

Nämndens andra mål gällande tillsyn utgår från de två tillsynsplanerna som nämnden beslutat om.

Tillsynsplan för detalj- och partihandel

Enligt tillsynsplanen ska varje försäljningsställe få minst ett tillsynsbesök under året. Under 2023 har 155 yttre tillsyner genomförts på de 159 försäljningsställena, vilket innebär att 97 % av försäljningsställena fått tillsyn.

Tillsynsplan för serveringsställen

I revisionen som gjorts under året har det framkommit kritik att målet är otydligt i den del som gäller yttre tillsyner då det är svårt att prognosticera och följa upp antalet som ska utföras då riskklasserna saknas i förteckningen. Under 2024 ska en förtydligande förteckning över serveringsställen tas fram där riskklass framgår för att tydliggöra antalet yttre tillsyner som ska göras.

Utifrån riskklassmodellen i tillsynsplanen för 2023 och en beräkning gjord i utredningen för avgifter ska det genomföras minst 328 yttre tillsyner under året. Då det har genomförts 332 yttre tillsyner bedöms målet för den yttre tillsynen vara uppnått.

Delen om förebyggande tillsyn bedöms uppfyllt. Två krögarträffar har hållits och två utbildningar av Ansvarsfull alkoholservice har anordnats. Under året har hemsidan uppdaterats, och det har löpande getts rådgivning och information.

Inre tillsyner har utförts utifrån uppmärksammade brister. Under 2023 har 31 inre tillsyner öppnats vilket kan jämföras med 15 inre tillsyner under 2022. Det finns inget antal angivet i tillsynsplanen eftersom det beror på vilka brister som uppmärksammas, men det står klart att verksamheten arbetar aktivt med de inre tillsynerna.

Mål 3

Gällande det tredje målet gällande NKI-värde har nämnden under 2023 fått resultatet för 2022, det är värt att notera att nämnden började skicka ärenden till konsulten i oktober 2022. NKI-värdet för 2023 är 66 vilket är en relativt bra nivå enligt sammanfattningen, men svarsfrekvensen är 38 % vilket är en relativt låg nivå enligt sammanfattningen. Detta är det första värdet och går därför inte att jämföra historiskt.

Uppdrag A

Ett förslag på ny taxa är uppfyllt. Förslaget godkändes av nämnden på sammanträdet i augusti, och har skickats ut till kommunerna för beslut i kommunfullmäktige. Två kommuner har godkänt förslaget, och de övriga kommunerna väntas fatta beslut i början av 2024.

Uppdrag B

Ett förslag till reviderade riktlinjer presenterades för nämnden på sammanträdet i september, nämnden har efter det diskuterat förslaget och beslut väntas fattas på sammanträdet i februari 2024.

Uppdrag C

Gällande rutiner för att utveckla kommunikationen med medlemskommuner har ett förslag tagits fram gällande beslutsprocessen för styrdokument, kommunikation och samverkansmöten. Förslaget kommer att presenteras för nämnden på sammanträdet i februari och planen är att nämnden ska godkänna förslaget på sammanträdet i mars 2024.

Statistik

Antal stadigvarande serveringstillstånd

2023-12-31 (2022-12-31)

Borlänge	60 (63)
Falun	71 (71)
Gagnef	9 (11)
Hedemora	20 (20)
Ludvika	20 (22)
Smedjebacken	12 (11)
Säter	12 (11)
Totalt	204 (209)

Antal yttre tillsyner på serveringsställen

1 januari – 31 december 2023 (1 januari – 31 december 2022)

Borlänge	99 (86)
Falun	122 (130)
Gagnef	19 (14)
Hedemora	25 (29)
Ludvika	33 (35)
Smedjebacken	19 (20)
Säter	15 (17)
Totalt	332 (331)

Antal beviljade serveringstillstånd

1 januari – 31 december 2023 (1 januari – 31 december 2022)

Kommun	Stadigvarande	Tillfälligt till allmänheten	Tillfälligt till slutet sällskap
Borlänge	4 (5)	7 (4)	1 (6)
Falun	11 (9)	22 (14)	20 (23)
Gagnef	1 (1)	4 (2)	0 (0)
Hedemora	1 (2)	3 (5)	7 (4)
Ludvika	4 (2)	7 (5)	13 (20)
Smedjebacken	2 (2)	7 (7)	6 (2)
Säter	1 (2)	2 (2)	9 (2)
Totalt	24 (23)	52 (39)	31 (38)

Antal öppnade ärenden gällande ansökan om serveringstillstånd

1 januari – 31 december 2023 (1 januari – 31 december 2022)

Kommun	Stadigvarande	Tillfälligt till allmänheten	Tillfälligt till slutet sällskap
Borlänge	11 (5)	10 (3)	1 (6)
Falun	13 (10)	28 (22)	18 (21)
Gagnef	2 (1)	3 (2)	0 (2)
Hedemora	1 (2)	7 (7)	7 (4)
Ludvika	8 (2)	10 (9)	12 (18)
Smedjebacken	2 (1)	8 (9)	5 (2)
Säter	2 (2)	8 (3)	5 (2)
Totalt	39 (23)	74 (55)	48 (55)

Antal öppnade övriga utredningsärenden för serveringstillstånd

1 januari – 31 december 2023 (1 januari – 31 december 2022)

Kommun	Ändring i tillståndet	Ändring i styrelse/ägande	Inre tillsyn
Borlänge	12 (15)	10 (19)	10 (1)
Falun	12 (17)	8 (9)	11 (4)
Gagnef	4 (0)	3 (2)	2 (3)
Hedemora	3 (1)	2 (3)	3 (4)
Ludvika	10 (5)	2 (1)	3 (1)
Smedjebacken	2 (1)	0 (1)	1 (2)
Säter	2 (3)	1 (0)	1 (0)
Totalt	45 (41)	26 (35)	31 (15)

Antal öppnade övriga ärenden för serveringstillstånd

1 januari – 31 december 2023 (1 januari – 31 december 2022)

Kommun	Överklagnings-ärenden	Anmälan serveringsansvariga (e-tjänst)	Remiss spelinspektionen	Övrigt
Borlänge	1 (3)	75 (53)	5 (0)	17 (4)
Falun	2 (4)	65 (47)	1 (1)	18 (7)
Gagnef	1 (0)	6 (1)	0 (0)	6 (1)
Hedemora	0 (1)	14 (9)	0 (0)	6 (3)
Ludvika	0 (1)	18 (23)	1 (0)	4 (5)
Smedjebacken	1 (0)	1 (2)	0 (0)	5 (6)
Säter	0 (0)	11 (8)	0 (0)	3 (0)
Totalt	5 (9)	190 (143)	7 (1)	59 (26)

Försäljningsställen

Antal försäljningsställen per kommun varav försäljning av de olika varukategorierna
2023-12-31 (2022-12-31)

Kommun	Ställen	Försäljnings- tillstånd	E-cigarett	Nikotin- produkter	Folköl	Receptfria läkemedel
Borlänge	44	34 (35)	17 (10)	33 (22)	26 (27)	23 (25)
Falun	40	33 (34)	12 (9)	29 (26)	32 (32)	28 (29)
Gagnef	8	7 (8)	1 (1)	7 (6)	8 (9)	6 (6)
Hedemora	19	14 (15)	5 (5)	10 (8)	14 (15)	10 (9)
Ludvika	29	21 (19)	7 (4)	21 (16)	22 (18)	16 (16)
Smedjebacken	9	7 (7)	2 (1)	6 (4)	9 (9)	6 (6)
Säter	10	8 (9)	2 (1)	6 (6)	7 (7)	7 (7)
Totalt	159	124 (127)	46 (31)	112 (88)	118 (117)	96 (98)

Antal öppnade ärenden

1 januari – 31 december 2023 (1 januari – 31 december 2022)

Kommun	Ansökan om försäljnings- tillstånd	Ändring i styrelse/ägande	Överklagnings- ärenden	Anmälning om försäljning
Borlänge	7 (6)	4 (5)	0 (0)	20 (32)
Falun	1 (4)	5 (10)	0 (0)	12 (38)
Gagnef	0 (3)	2 (1)	0 (0)	1 (11)
Hedemora	0 (2)	2 (2)	0 (0)	3 (12)
Ludvika	2 (7)	2 (9)	1 (0)	12 (29)
Smedjebacken	0 (1)	0 (1)	0 (0)	3 (7)
Säter	0 (1)	0 (1)	0 (0)	1 (9)
Totalt	10 (24)	15 (29)	1 (0)	52 (136)

Antal tillsyner av försäljningsställen med försäljningstillstånd, e-cigarett, tobaksfria
nikotinprodukter, folköl eller receptfria läkemedel

1 januari – 31 december 2023 (1 januari – 31 december 2022)

Kommun	Yttre tillsyner	Inre tillsyner
Borlänge	47 (44)	1 (1)
Falun	37 (42)	0 (0)
Gagnef	8 (10)	1 (0)
Hedemora	21 (21)	0 (0)
Ludvika	25 (20)	1 (0)
Smedjebacken	6 (6)	0 (0)
Säter	11 (11)	1 (1)
Totalt	155 (154)	4 (2)

Väsentliga personalförhållanden

Personalen på ATL-kontoret är anställda av miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen, och lånas ut till den gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel. Under 2023 har alla tjänster varit tillsatta, men en alkoholhandläggare har varit föräldraledig från april till augusti och en annan har varit tjänstledig från mitten av oktober. Under tiden det har varit en ledig alkoholhandläggare har pensionerade alkoholhandläggare arbetat deltid för att ta enklare ärenden och avlasta de ordinarie alkoholhandläggarna.

Förväntad utveckling

De resterande fem kommunerna förväntas fatta beslut om förslaget gällande taxor och avgifter inom den gemensamma nämndens verksamhet i början av 2024. Planen är att alla kommuner ska ha samma taxor och avgifter och att de nya avgifterna kan träda i kraft den 1 januari 2024.

I februari är planen att nämnden ska fatta beslut om reviderade riktlinjer för serveringstillstånd. Förslaget har diskuterats under hösten 2023 och innebär vissa förändringar, där den största förändringen gäller serveringstiderna.

Arbetet med fördjupat samarbete och samverkan mellan kommuner och andra myndigheter, samt utveckling av arbetssätt för att ge näringsidkarna bättre service kommer fortsätta. Under året kommer näringslivskontoren och representanter för näringslivet att bjudas in till samverkansmöte för att diskutera hur vi kan samarbeta för att ge en bättre service till näringsidkarna. Planen är även att bjuda in kommunledningarna till en ägardialog för att ge möjlighet till kommunerna att diskutera nämndens verksamhet och inriktning.

Driftredovisning

Intäkterna för taxor och avgifter blev 0,8 mnkr bättre än budget samtidigt som köpta tjänsterna från ATL kontoret blev 0,2 mnkr högre. Detta ger en återbetalning med 0,5 mnkr som kommer att avräknas till kommunerna vid debiteringen av 2024 års kommunbidrag.

M200 GN alkoholhandläggning verksamhet (Belopp Tkr)	Utfall 2023	Budget 2023	Avvikelse Budget/Utfall	Utfall 2022
Resultat	0	0	0	0
Intäkter	5 446	5 091	355	4 821
Kommunernas bidrag	1 103	1 590	-487	1 352
Taxor och avgifter	4 343	3 501	842	3 469
Kostnader	-5 446	-5 091	-355	-4 821
Köp av verksamhet (ATL-kontoret Falun)	-5 248	-5 091	-157	-4 755
Övriga kostnader (Kundförluster)	-198	0	-198	-66

M200 GN alkoholhandläggning verksamhet	Utfall 2023	Budget 2023	Avvikelse Budget/Utfall	Utfall 2022
Taxor och avgifter	4 343	3 501	842	3 469
5651 GNATL Falun	1 493	1 177	316	1 229
5652 GNATL Borlänge	1 275	1 011	264	968
5653 GNATL Ludvika	627	438	189	405
5654 GNATL Hedemora	306	335	-29	326
5655 GNATL Smedjebacken	260	243	17	221
5656 GNATL Säter	230	196	34	180
5657 GNATL Gagnef	153	101	52	140

Investeringsredovisning

M200 GN alkoholhandläggning verksamhet	Utfall 2023	Budget 2023	Avvikelse Budget/Utfall	Utfall 2022
Kommunernas bidrag	1 103	1 590	-487	1 352
5651 GNATL Falun	244	394	-150	267
5652 GNATL Borlänge	245	378	-133	368
5653 GNATL Ludvika	215	284	-69	272
5654 GNATL Hedemora	148	199	-51	168
5655 GNATL Smedjebacken	32	62	-30	64
5656 GNATL Säter	108	140	-32	134
5657 GNATL Gagnef	111	133	-22	79

Kf § 17 Verksamhetsberättelse och bokslut 2023 för Överförmyndare i samverkan Falun Borlängeregionen

KS2024/0095

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta godkänna verksamhetsberättelse och bokslut 2023 för Överförmyndare i samverkan Falun-Borlängeregionen.

Ärendebeskrivning

Verksamhetsberättelse och bokslut 2023 för Överförmyndare i samverkan Falun-Borlängeregionen.

I verksamhetsberättelsen redogörs för Överförmyndare i samverkan Falun-Borlängeregionen. Utfallet för verksamheten uppgick till ett underskott på -183 tkr, vilket kommer att regleras mellan de 6 kommuner som ingår i enlighet med samverkansavtalet.

De totala kostnaderna på 9 421 tkr var 183 tkr högre än de budgeterade som var 9 238 tkr. Differensen beror främst på att det nya verksamhetssystemet genererat högre kostnader kopplat till utveckling.

Sätters del av total budget för 2023 uppgick till 606 tkr och utfallet blev 618 tkr, vilket innebär en reglering på 12 tkr.

Beslutsunderlag

Verksamhetsberättelse 2023 och bokslut 2023 för Överförmyndare i samverkan Falun-Borlängeregionen.

Verksamhetsberättelse och bokslut 2023 för Överförmyndare i samverkan Falun- Borlängeregionen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besluta att godkänna verksamhetsberättelse och bokslut 2023 för Överförmyndare i samverkan Falun-Borlängeregionen.

Ärendebeskrivning

Verksamhetsberättelse och bokslut 2023 för Överförmyndare i samverkan Falun-Borlängeregionen.

I verksamhetsberättelsen redogörs för Överförmyndare i samverkan Falun-Borlängeregionen. Utfallet för verksamheten uppgick till ett underskott på -183 tkr, vilket kommer att regleras mellan de 6 kommuner som ingår i enlighet med samverkansavtalet.

De totala kostnaderna på 9 421 tkr var 183 tkr högre än de budgeterade som var 9 238 tkr. Differensen beror främst på att det nya verksamhetssystemet genererat högre kostnader kopplat till utveckling.

Säter del av total budget för 2023 uppgick till 606 tkr och utfallet blev 618 tkr, vilket innebär en reglering på 12 tkr.

Beslutsunderlag

Verksamhetsberättelse 2023 och bokslut 2023 för Överförmyndare i samverkan Falun-Borlängeregionen.

Catherine Hellgren
Ekonomichef

Marita Skog
Kommundirektör

Postadress

Box 300, 783 27 Säter
Telefon: 0225-55 000 (vxl)

Besöksadress

Rådhuset, Åsgränd 2, Säter

E-post

kommun@sater.se

Webbplats

sater.se

§ 14 Överförmyndaren i Samverkan Falu-Borlänge - årsbokslut januari-december 2023 / 2024/80

Beslut

Det ekonomiska resultatet i bokslutet 2023 för Överförmyndare i samverkan Falun-Borlängeregionen godkänns.

Sammanfattning av ärendet

Nämndens ekonomiska resultat 2023 slutade på minus 183 tkr och kommer att regleras mellan de sex kommuner som ingår, enligt samverkansavtal.

De totala kostnaderna på 9 421 tkr var 183 tkr högre än de budgeterade som var 9 238 tkr. Differensen beror främst på att det nya verksamhetssystemet genererat högre kostnader kopplat till utveckling.

Beslutsunderlag

- Förvaltningens för verksamhetsstöds tjänsteskrivelse daterad 2024-02-05
- Ekonomisk redovisning av kostnaderna för utfallet 2023.
- Muntligt föredragande Evelina Hillerström, enhetschef överförmyndaren

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

I nämndens budget för 2023 räknades det med 11 tjänster, extratimmar för att hantera årsräkningarna för 2022.

Den redovisade budgeten och det redovisade utfallet avser bara tjänstemannaorganisationen som i huvudsak utövar tillsyn över kommunernas förmyndare, gode män och förvaltare. Överförmyndare i Samverkan är en obligatorisk kommunal förvaltningsmyndighet.

Respektive kommun som ingår i den gemensamma överförmyndarnämnden budgeterar själva för arvoden till ställföreträdare.

Sammanträdesdatum
2024-02-26

Forts. § 13

Ekonomiska konsekvenser

Budgeten på 9 238 tkr och underskottet på 183 tkr fördelas på respektive kommun enligt fördelningsmodellen och ger då nedanståendebelopp per kommun:

	Fakturerat 2023	Att reglera 2024 enl Bokslut 2023	Slutlig kostn 2023 för ÖIS per kommun
Borlänge	2 820	56	2 876
Falun	3 227	64	3 291
Gagnef	566	11	577
Ludvika	1 429	28	1 457
Smedjebacken	590	12	602
Säter	606	12	618
Totalt antal invånare	9 238	183	9 421

Beslutet skickas till

Fredrik Holm, Verksamhetschef
Evelina Hillerström, Enhetschef Överförmyndare i Samverkan
Sandra Henricsson, Controller
Samverkanskommunerna

2024-02-15

**ÖVERFÖRMYNDARE
I SAMVERKAN**
Falun- Borlängeregionen

Besöksadress

Humanistgatan 2 b

781 70 Borlänge

Handläggare, telefon, e-post

Överförmyndarchef

Evelina Hillerström

Evelina.hillertrom@borlange.se

Överförmyndare i samverkan
Falun-Borlängeregionen

Verksamhetsberättelse 2023

Förslag till beslut

Verksamhetsberättelsen för 2023 godkänns

Sammanfattning av ärendet

Överförmyndarverksamhet är en obligatorisk kommunal tillsynsmyndighet vars uppgift är att utöva tillsyn över ställföreträdares förvaltning och efter ansökan eller anmälan utreda behovet av nämnda insatser.

I nämndplanen framgår verksamhetens två mål

- En professionell och effektiv överförmyndarverksamhet
- Hög rättssäkerhet och kvalitet på arbetet.

Det ekonomiska resultatet för den gemensamma nämnden Överförmyndare i samverkan Falun-Borlängeregionen 2023 visade ett underskott på 183tkr, som kommer att faktureras till de sex kommuner som ingår, enligt samverkansavtal.

Resultatet är kopplat till kostnader kopplat till verksamhetssystemet Provisum samt personalkostnad ej arbetad tid.

Postadress

Överförmyndare i samverkan

Borlängekommun

781 81 Borlänge

Telefon

0243-740 00 (vxl)

Telefax

0243-742 90

E-post

ois@borlange.se

Beskrivning av ärendet

Nytt verksamhetssystem med tillhörande e-tjänst

Under året har arbete lagts på att arbeta mer digitalt genom den e-tjänsten som lanserades i slutet av 2022. Ökat användande av e-tjänsten bland ställföreträdarna effektiviserar arbetet för verksamheten bland annat genom expediering av handlingar direkt från verksamhetssystemet som minskar mängden fysiska brev. Effektivare handläggning när svar kan komma direkt från e-tjänsten från ställföreträdaren och den fysiska postgångens långa ledtider inte behöver bli ett problem.

E-tjänsten underlättar den löpande redovisningen för ställföreträdare men det går också att göra vissa ansökningar till överförmyndaren från e-tjänsten.

Granskningsarbetet årsräkningar 2022

Granskningsarbetet med årsräkningar för 2022 har pågått under hela 2023 och en bit in på 2024.

Verksamheten har som mål att granska klart inkomna årsräkningar före 1 mars innan sommarsemestrarna i juni. Totalt anmodade verksamheten om 1361 årsräkningar, 1025 inkom i tid före första mars. 231110 var 1031 granskade och 240202 var 95% av årsräkningarna granskade.

Av dom inlämnade årsräkningarna lämnades 224 in digitalt via e-tjänsten.

Granskningsarbetet har under 2023 varit en stor utmaning. Lång introduktionstid för flera nya medarbetare samt stor mängd undermåliga årsräkningar som kräver stora resurser och kompletteringar ligger bakom resultatet.

Under 2023 har verksamheten tillsammans med föreningen Södra Dalarnas frivilliga samhällsarbetare hållit utbildning i e-tjänsten vid två tillfällen samt har verksamheten skickat ut mer information och instruktioner till ställföreträdare. Ökad andel ställföreträdare som redovisar korrekt i e-tjänsten effektiviserar granskningsarbetet och minskar kostnaderna för porto och kuvert när kompletteringsbrev och arvodesbeslut kan expedieras direkt till e-tjänsten.

Digitalisering utbetalning av arvoden

Under året har hela arvoderingsprocessen digitaliserats. Arvoderingen har tidigare genererat ett fysiskt arvodesbeslut som har skickats ut till dom sex samverkanskommunernas lönekontor där beloppen manuellt har matats in för utbetalning. Under 2023 har verksamhet tagit 1350 arvodesbeslut. Från april 2023 hanteras alla utbetalningarna från lönekontoret i Borlänge genom en lönefil från verksamhetssystemet. Samverkanskommunerna faktureras i sin tur för sin del.

Totalt för 2023 utbetalades 4 349 703 kronor i arvode från samverkanskommunerna.

Postadress

Överförmyndare i samverkan
Borlänge kommun
781 81 Borlänge

Telefon

0243-740 00 (vxl)

Telefax

0243-742 90

E-post

ois@borlange.se

Personalförändring under 2023

Under 2023 har verksamheten rekryterat två handläggare samt en administrativ handläggare. Då introduktionen på en överförmyndarhandläggare är lång 6-12 månader får det stora konsekvenser när det blir personalförändring och handläggare får en ökad ärendemängd under en längre tid.

Rekrytering ställföreträdare

Då verksamheten under längre tid haft utmaningar vid rekrytering av nya ställföreträdare och handläggningstiden är lång har verksamheten fått prioritera och lagt resurser på detta område.

Verksamheten har sedan några år en handläggare som enbart arbetar med rekrytering. Under 2023 har kön för nyrekryteringar och byten ökat. Rekryteringskampanjer i sociala medier har gett ett visst inflöde av nya ställföreträdare och informationskvällar har hållits. En uppskattat insats för redan befintliga ställföreträdare och för att uppmärksammades Internationella frivillig dagen den 5 december anordnade verksamheten ett glöggmingel för samtliga ställföreträdare. Det fysiska mötet och chansen till att ställa en fråga direkt var otroligt uppskattat och mer sådana insatser behövs. Positiv respons har kommit från flera håll. Genom att ge mer service och stöd till redan befintliga ställföreträdare kan sådana aktiviteter bidra till ett intresse att ta sig an fler uppdrag.

Kompetensutveckling

Tjänstemännen och förtroendevalda i nämnden är medlemmar i FSÖ. Genom FSÖ, föreningen Sveriges överförmyndare är ett läns ombud i varje län utsedda. Föreningens ändamål är att genom intressebevakning, kompetenshöjning och erfarenhetsutbyte främja överförmyndarverksamhet. Länsträffar med alla överförmyndarverksamheterna samt förtroendevalda hålls två gånger årligen. Under 2023 hölls vårens länsträff i Malung där gavs information och av verktyget Recruto som kan ge överförmyndarverksamheterna ett helt nytt sätt att arbeta med rekrytering. Höstens länsträff hölls i Hedemora och där var det fokus på erfarenhetsutbyte mellan dom fyra överförmyndarkontoren i länet.

30/8-1/9 hölls de årliga FSÖ dagar i Skellefteå. Med på dessa dagar var både tjänstemän och förtroendevalda i nämnden med. Dagarna innehöll många föreläsningar och seminarier för deltagare att välja bland.

Övrig kompetensutveckling under året har skett genom att samtliga handläggare tagit del av SKRs digitala programutbud. Verksamheten försöker sprida handläggarna på flera olika utbildningar för att få en så bred kunskapsbas som möjligt, i syfte att säkerställa en rättssäker och professionell myndighetsutövning. Nya handläggare har gått SKRs grundutbildning.

Postadress

Överförmyndare i samverkan
Borlänge kommun
781 81 Borlänge

Telefon

0243-740 00 (vxl)

Telefax

0243-742 90

E-post

ois@borlange.se

Internkontroll

Verksamhetens interkontrollpunkt för 2023 innebär kontroll av efterföljsamhet av rutin gällande samtycke till fastighetsförsäljning.

Internkontrollen visar att handläggningen i många delar sker i enighet med gällande rutin. Den främsta problematiken som framkommer efter kontrollen är att handläggare inte begär in samtycke/yttrande från huvudman i de fall huvudmannen förstår vad en fastighetsaffär handlar om. Det är även relativt vanligt förekommande att handläggare inte begär in yttrande från anhöriga i de ärenden där huvudmannen inte förstår vad en fastighetsförsäljning handlar om. Befintlig rutin är inte tillfullo ändamålsenlig och bör revideras.

Efter genomförd kontroll för att handläggningen i ännu större utsträckning ska ske i enighet med gällande rutin och i enighet med lag föreslås följande åtgärder.

Åtgärd 1 Genomgång av befintlig rutin i helgrupp

Åtgärd 2 Genomgång av resultatet av kontrollen i arbetsgrupp och nämnd

Åtgärd 3 Revidera rutinen

Länsstyrelsens tillsyn

Länsstyrelsen Dalarna utövar årlig tillsyn i verksamheten.

I sammanfattningen av protokollet över tillsynen för 2023 som utfördes 8 juni framgår att:

”Länsstyrelsens samlade intryck efter årets inspektion är att nämnden bedriver en välfungerande verksamhet. Sedan förra årets inspektion har bl.a. E-tjänsten för årsräkningar har lanserats vilket tros förbättra kvaliteten på längre sikt. Verksamheten har en hög ambitionsnivå och arbetar kontinuerligt med att utveckla och förbättra verksamheten. Länsstyrelsen upplever att det är god ordning i akterna och att nämnden generellt har god koll på händelser i akterna. Samtliga granskade akter granskades utan anmärkningar från länsstyrelsen.”

Postadress

Överförmyndare i samverkan
Borlänge kommun
781 81 Borlänge

Telefon

0243-740 00 (vxl)

Telefax

0243-742 90

E-post

ois@borlange.se

Ärendebeskrivning

Ekonomiska konsekvenser

Inte några ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Barnperspektivet

Rubrik som man aldrig får ta bort. Om svaret på första frågan är nej, ta bort de två nedanstående frågorna/raderna.

	Ja	Nej
Beslutet innebär konsekvenser för barn och ungdomar. <i>Om nej, besvaras inte fler frågor.</i> <i>Om ja, beskriv hur. Kan vara angivet i ärendebeskrivningen.</i>	☐	☐
Hänsyn till barn och ungdomar har tagits.	☐	☐
Barn och ungdomar har fått säga sin mening. <i>Om ja, på vilket sätt? Kan vara angivet i ärendebeskrivningen.</i>	☐	☐

Evelina Hillerström
Överförmyndarchef

Fredrik Holm
Verksamhetschef

Beslutet skickas till

Här redovisar handläggaren till vem/vilka beslutet ska skickas till.

Besvärshänvisning

Beslut gäller omedelbart

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Postadress

Överförmyndare i samverkan
Borlänge kommun
781 81 Borlänge

Telefon

0243-740 00 (vxl)

Telefax

0243-742 90

E-post

ois@borlange.se

2024-02-15

**ÖVERFÖRMYNDARE
I SAMVERKAN**
Falun- Borlängeregionen

Om ni inte är nöjd med beslutet kan det överklagas inom tre veckor från det ni fick del av det. Överklagandet ska vara skriftligt och skickas till Överförmyndare i samverkan. Överklagandet ska vara ställt till tingsrätten. I överklagandet ska ni ange vilket beslut som överklagas, skälen därtill samt vilka ändringar ni önskar.

Postadress: Överförmyndare i samverkan
Falun-Borlängeregionen
781 81 Borlänge

Postadress

Överförmyndare i samverkan
Borlänge kommun
781 81 Borlänge

Telefon

0243-740 00 (vxl)

Telefax

0243-742 90

E-post

ois@borlange.se

Överförmyndaren i Samverkan Falu-Borlänge - års- bokslut januari-december 2023

Förslag till beslut

Det ekonomiska resultatet i bokslutet 2023 för Överförmyndare i samverkan Falun- Borlängeregionen godkänns.

Sammanfattning av ärendet

Nämndens ekonomiska resultat 2023 slutade på minus 183 tkr och kommer att regleras mellan de sex kommuner som ingår, enligt samverkansavtal.

De totala kostnaderna på 9 421 tkr var 183 tkr högre än de budgeterade som var 9 238 tkr. Differensen beror främst på att det nya verksamhetssystemet genererat högre kostnader kopplat till utveckling.

Beslutsunderlag

Ekonomisk redovisning av kostnaderna för utfallet 2023.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

I nämndens budget för 2023 räknades det med 11 tjänster, extratimmar för att hantera årsräkningarna för 2022.

Den redovisade budgeten och det redovisade utfallet avser bara tjänstemannaorganisationen som i huvudsak utövar tillsyn över kommunernas förmyndare, gode män och förvaltare. Överförmyndare i Samverkan är en obligatorisk kommunal förvaltningsmyndighet.

Respektive kommun som ingår i den gemensamma överförmyndarnämnden budgeterar själva för arvoden till ställföreträdare.

Ekonomiska konsekvenser

Budgeten på 9 238 tkr och underskottet på 183 tkr fördelas på respektive kommun enligt fördelningsmodellen och ger då nedanståendebelopp per kommun:

	Fakturerat 2023	Att reglera 2024 enl Bokslut 2023	Slutlig kostn 2023 för ÖIS per kommun
Borlänge	2 820	56	2 876
Falun	3 227	64	3 291
Gagnef	566	11	577
Ludvika	1 429	28	1 457
Smedjebacken	590	12	602
Säter	606	12	618
Totalt antal invånare	9 238	183	9 421

Fredrik Holm
Verksamhetschef

Bilagor

1.	Ekonomisk rapport av utfall enligt bokslut 2023
----	---

Beslutet skickas till

Fredrik Holm, Verksamhetschef
Evelina Hillerström, Enhetschef Överförmyndare i Samverkan
Sandra Henricsson, Controller
Samverkanskommunerna

Bokslut 2023

(tkr)

Kostnadssammanställning	Budget	Utfall	Avvikelse
Konto o benämning	jan-dec 2023	jan-dec 2023	jan-dec 2023
50 Löner arbetad tid	4 483 220	4 152 604	330 616
51 Löner ej arbetad tid	612 720	769 159	-156 439
55 Kostnadsersättningar	0	4 945	-4 945
58 Övr personalsociala kostnader	0	5 507	-5 507
59 Interna personalkostnader	2 028 180	1 960 864	67 316
60 Lokal o markhyror	857 000	942 834	-85 834
61 Fastighetskostnader o entr	81 000	91 887	-10 887
63 Hyra/leasing av anläggningst	70 000	77 437	-7 437
64 Förbrukningsinventar/-material	100 000	75 466	24 534
65 Kontorsmaterial o trycksaker	53 000	43 114	9 886
66 Rep o underhå maskin/inventar	2 000	0	2 000
68 Tele-/IT-kommunik, postbefor	165 000	170 468	-5 468
69 Kostnader för transportmedel	0	2 102	-2 102
70 Transporter o resor	23 000	76 787	-53 787
71 Representation	0	16 032	-16 032
72 Annonser, reklam, information	15 000	22 609	-7 609
73 Försäkringspremier o riskkostn	8 000	12 162	-4 162
74 Övriga främmande tjänster	634 000	858 020	-224 020
76 Diverse kostnader	106 000	138 878	-32 878
86 Interna kostnader	0	0	0
	9 238 120	9 420 875	-182 755
Resultat:			-182 755

			Att reglera 2024
Invånarantal per 2021-12-31 SCB 220302			(kommer att läggas på fakturan 2024)
		%	
Borlänge	52 254	31%	55 760
Falun	59 837	35%	63 851
Gagnef	10 502	6%	11 207
Ludvika	26 497	15%	28 275
Smedjebacken	10 933	6%	11 666
Säter	11 242	7%	11 996
Totalt antal invånare	171 265	100%	182 755

Kf § 18 Årsredovisning 2023 Räddningstjänsten DalaMitt

KS2024/0140

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att godkänna 2023 års årsredovisning för Räddningstjänsten Dala Mitt.

Ärendebeskrivning

Årsredovisning 2023 för Räddningstjänsten Dala Mitt. För räkenskapsåret 2023 redovisar förbundet ett positivt resultat på 1,3 mkr.

Beslutsunderlag

Årsredovisning 2023 Räddningstjänsten Dala Mitt.

Årsredovisning 2023 Räddningstjänsten Dala Mitt

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besluta att godkänna 2023 års årsredovisning för Räddningstjänsten Dala Mitt.

Ärendebeskrivning

Årsredovisning 2023 för Räddningstjänsten Dala Mitt.

För räkenskapsåret 2023 redovisar förbundet ett positivt resultat på 1,3 mkr.

Beslutsunderlag

Årsredovisning 2023 Räddningstjänsten Dala Mitt.

Catherine Hellgren
Ekonomichef

Marita Skog
Kommundirektör

Postadress

Box 300, 783 27 Säter
Telefon: 0225-55 000 (vxl)

Besöksadress

Rådhuset, Åsgränd 2, Säter

E-post

kommun@sater.se

Webbplats

sater.se

Dnr: 2024-000374

§ 3 Årsredovisning 2023

Beslut

Förbundsdirektionen beslutar

- att godkänna uppföljningen av den interna kontrollen för verksamhetsåret 2023, som redovisas som en del i årsredovisningen.
- att godkänna årsredovisningen för verksamhetsåret 2023.

Ärendebeskrivning

Varje år sammanställs en årsredovisning som visar utfallet av verksamheten, både vad det gäller ekonomisk uppföljning, uppföljning av verksamhetens mål samt intern kontroll. I samband med årsbokslutet och sammanställningen av årsredovisningen utförs även revision. Revisionen för verksamhetsåret 2023 utförs den 20 februari 2024, varvid årsredovisningen vid arbetsutskottets möte är preliminär.

Bakgrund

Förbundet ska enligt 11 kap. 19§ Kommunallag (2017:725) upprätta en årsredovisning.

Årsredovisningen ska lämnas över till fullmäktige och revisorerna snarast möjligt och senast den 15 april året efter det år som redovisningen avser. Årsredovisningen ska godkännas av fullmäktige. Det ska ske innan fullmäktige beslutar om ansvarsfrihet enligt 5 kap. 24§.

Bilagor

Årsredovisning 2023

Sändlista

Kommunfullmäktige i medlemskommunerna.

Datum för direktionens möte
2024-03-15

Diarienummer
2024-000374

Årsredovisning 2023

Förslag till beslut

Räddningstjänsten Dala Mitt föreslår Förbundsledningens arbetsutskott att föreslå Förbundsledningen besluta

att godkänna uppföljningen av den interna kontrollen för verksamhetsåret 2023, som redovisas som en del i årsredovisningen.

att godkänna årsredovisningen för verksamhetsåret 2023.

Ärendebeskrivning

Varje år sammanställs en årsredovisning som visar utfallet av verksamheten, både vad det gäller ekonomisk uppföljning, uppföljning av verksamhetens mål samt intern kontroll. I samband med årsboksutredningen och sammanställningen av årsredovisningen utförs även revision. Revisionen för verksamhetsåret 2023 utförs den 20 februari 2024, varvid årsredovisningen vid arbetsutskottets möte är preliminär.

Bakgrund

Förbundet ska enligt 11 kap. 19§ Kommunallag (2017:725) upprätta en årsredovisning.

Årsredovisningen ska lämnas över till fullmäktige och revisorerna snarast möjligt och senast den 15 april året efter det år som redovisningen avser. Årsredovisningen ska godkännas av fullmäktige. Det ska ske innan fullmäktige beslutar om ansvarsfrihet enligt 5 kap. 24§.

Bilagor

Årsredovisning 2023

Sändlista

Kommunfullmäktige i medlemskommunerna.

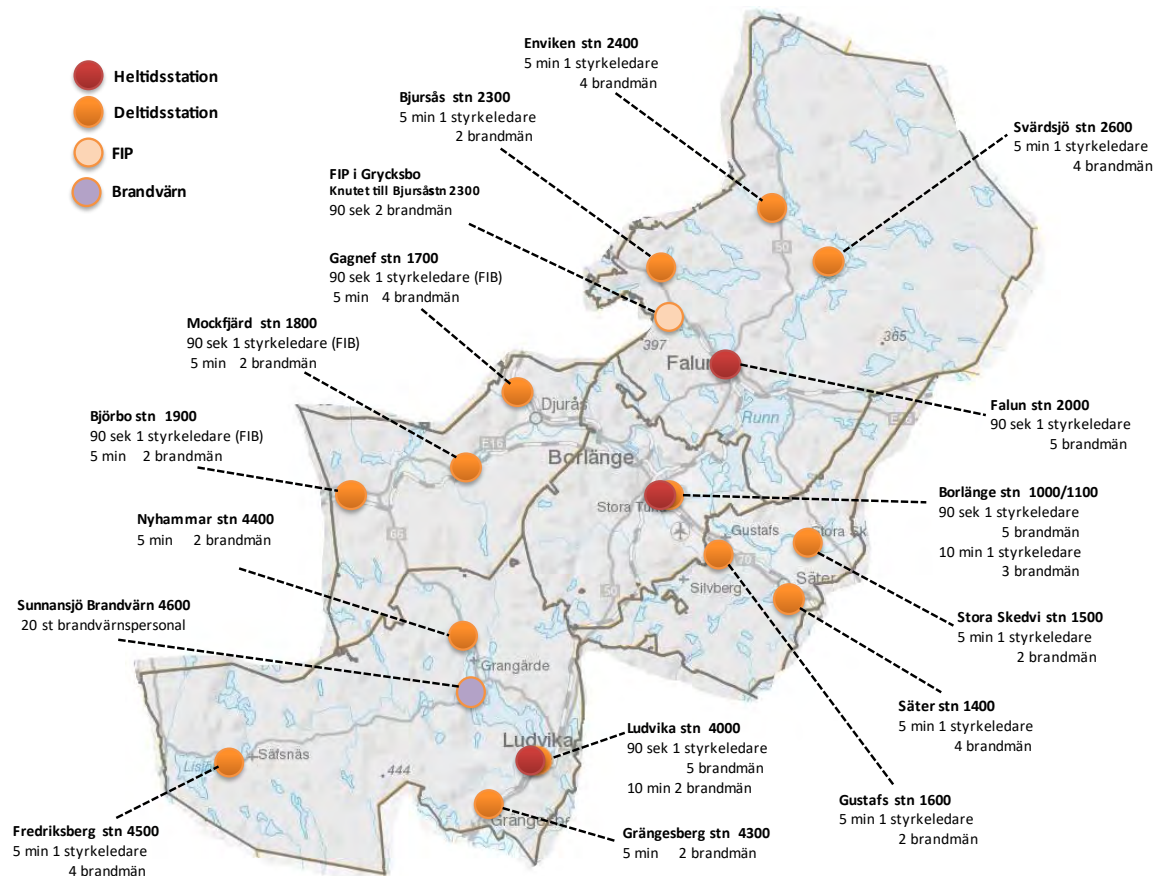
Lena Celin
Ekonomichef

2023

ÅRSREDOVISNING
RÄDDNINGSTJÄNSTEN DALA MITT

Räddningstjänsten Dala Mitt

Medlemskommuner

Räddningstjänsten Dala Mitt, RDM, omfattar medlemskommuner Falun, Borlänge, Säter, Gagnef och Ludvika. I området bor över 160 000 människor på en total yta av ca 6 000 km².

Kommun	Antal invånare	Total yta (km ²)
Falu	59 818	2 275
Borlänge	52 178	635
Säter	11 271	624
Gagnef	10 499	812
Ludvika	26 353	1 648

Innehållsförteckning

Förbundsdirektören har ordet	4
Statistik över räddningsinsatser	5
Förvaltningsberättelse	6
Översikt över verksamhetens utveckling	6
Kommunalförbundet Räddningstjänsten Dala Mitt	7
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	8
Händelser av väsentlig betydelse	11
Styrning och uppföljning	12
Verksamhetsmål 2023	13
Intern kontroll	17
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	19
Balanskravsresultat	20
Väsentliga personalförhållanden	21
Medarbetarstatistik	22
Förväntad utveckling	23
Resultaträkning	24
Balansräkning	25
Kassaflödesanalys	26
Noter	27
Driftredovisning	32
Investeringsredovisning	33
Drift- och investeringsredovisning	34
Politisk ledning 2023	35
Revisionsberättelse	36

Förbundsdirektören har ordet

Att sammanfatta ett år ger perspektiv på tillvaron.

2023 är ett år som kommer beskrivas som ett "förändringarnas år" för räddningstjänsten Sverige och för RDM. Det var året då pensionssystemet förändrades och reglerna för dygnsvila skärptes. Självklart uppfattas detta som försämringar för yrket och oron är stor att detta kommer påverka rekryteringen av brandmän framåt.

Utanför räddningstjänstens sfär har det rasat krig i världen, en svensk NATO ansökan har hängt i luften och civilplikten för kommunal räddningstjänst har aktiverats. Minister för civilt försvar Carl-Oskar Bohlin, gick i december 2023 ut och **deklamerade "Det kan bli krig i Sverige"** och vädjade till svenskarna att förbereda sig. RDM har under året börjat förberedelserna genom att krigsplacera personal, jobba med säkerhetsskydd och kontinuitetsplanering och samverka i beredskapsfrågor med alla ägarkommuner, länsstyrelsen och andra räddningstjänster. Inte ett jobb många av oss förutsåg skulle behöva göras, men likväl nödvändigt.

Trots detta har vi på RDM jobbat på bra under 2023! RDM är ett väl fungerande förbund som ger medborgarna god säkerhet, omtanke och trygghet i våra kommuner. Kanske kan vi som Räddningstjänst bidra med ett visst lugn i stormen? Dessutom är vi stolta över att presentera ett förbund i ekonomisk balans. Detta är bara möjligt genom att många hos oss har tagit ett stort ansvar för situationen och vi tillsammans jobbar **efter devisen "vi ska vara förutsägbara"**.

Vi jobbar för att olyckan inte ska hända hos dig. Därför är vårt förebyggande arbete det viktigaste vi kan göra. Under 2023 har vi höjt takten i detta arbete, och det hoppas vi ska synas i samhället. Vi har utbildat 1392 personer i hjärt- & lungräddning (nytt rekord!), utfört 3 150 brandskyddskontroller och besökt 1 585 5:e och 7:e klassare för att visa hur vi kan undvika brand.

Skulle olyckan ändå hända finns vi där. Under året har vi svarat på 2 602 larm, vilket innebär att vi bland annat har hjälpt 578 medborgare i väntan på ambulans och hindrat 696 incidenter tack vare automatiska brandlarm.

Vad har jag lärt mig under året då? Brandmän är lite som bönderna i Frankrike - vill man verkligen något så står man på barrikaderna. Engagemanget är det inget fel på. Men det sliter på cheferna.

Jag ser framför mig ett 2024 med mer verksamhetsfokus och en fortsatt resa mot bättre arbetsmiljö och ledarskap av hög klass. Mer arbetsglädje åt alla!

Katarina Mowitz
Förbundsdirektör

Följ oss på sociala medier!

Statistik över räddningsinsatser

Antal larm per typ av räddningsinsats

Typ av räddningsinsats	2023	2022
Brand i byggnad	211	186
Brand i fordon	67	65
Brand i skog och mark	101	130
Brand i avfall	12	45
Annan brand utomhus	43	39
Automatlarm	696	651
Drunkning-/tillbud	5	10
Sjukvårdsuppdrag	578	475
Trafikolyckor	374	359
Övrigt	515	569
Totalt	2 602	2 529

Förvaltningsberättelse

Översikt över verksamhetens utveckling

Utvärdering av förbundets ekonomiska ställning

Belopp i mnkr	2023	2022	2021	2020	2019
Soliditet i %	4,4%	4,5%	0,8%	1,9%	3,5%
Balanslikviditet i %	111%	105%	101%	107%	100%
Årets resultat innan extra anslag	1,3	1,3	-5,8	-18,8	-15,9
Extra anslag	-	5,0	-	-	-
Årets resultat	1,3	6,3	-1,6	-1,5	-1,4
Pensionskostnader inklusive löneskatt	22,9	14,6	16,3	21,4	14,8
Medlemsbidrag innan extra anslag	192,5	172,3	165,2	153,9	143,0
Extra anslag för att täcka underskott i enlighet med förbundsordning	-	-	4,1	17,3	14,5
Totala medlemsbidrag för året	192,5	172,3	169,3	171,2	157,5

Den 1 januari 2019 anslöt sig Ludvika kommun till förbundet. Det innebar att verksamheten utökades med en heltidsstation, tre RiB-stationer och ett räddningsvårn vilket innebar en personalökning med totalt 102 personer.

2020 påverkades mycket av den då pågående coronapandemin. Det innebar bland annat lägre intäkter på grund av inställda utbildningar. De statliga bidrag som utgick till kommunerna på grund av pandemin var inget förbundet kunde ta del av. Något lägre personalkostnader kunde tillgodoräknas på grund av nedsättningen av de sociala avgifterna.

Från och med 2021 har förbundet inte längre avtal att genomföra GRiB utbildningen. Ett nytt inriktningsbeslut togs vilket innebar att RDM ska verka för att brandskyddskontroll i samtliga

medlemskommuner ska ske i egen regi. Ett nytt samarbete kring operativ ledning, Räddning i Samverkan - RiS, börjar förverkligas och i slutet av året flyttar Gästrike Räddningstjänst sina inre befäl till SOS-centralen på stationen i Falun.

Ett stort fokus har under de senaste åren legat på att få en ekonomi i balans. Vid utgången av 2022 och 2023 presenterar förbundet ett positivt resultat.

Under 2023 har den höga inflationen orsakat kraftigt ökade pensionskostnader och övriga kostnadsökningar.

Vidare kommentarer kring årets resultat återfinns under rubriken Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning.

Kommunalförbundet Räddningstjänsten Dala Mitt

Räddningstjänsten Dala Mitt, RDM, är ett kommunalförbund för kommunerna Falun, Borlänge, Säter, Gagnef och Ludvika. Våra huvuduppgifter är räddningstjänst och brandförebyggande arbete.

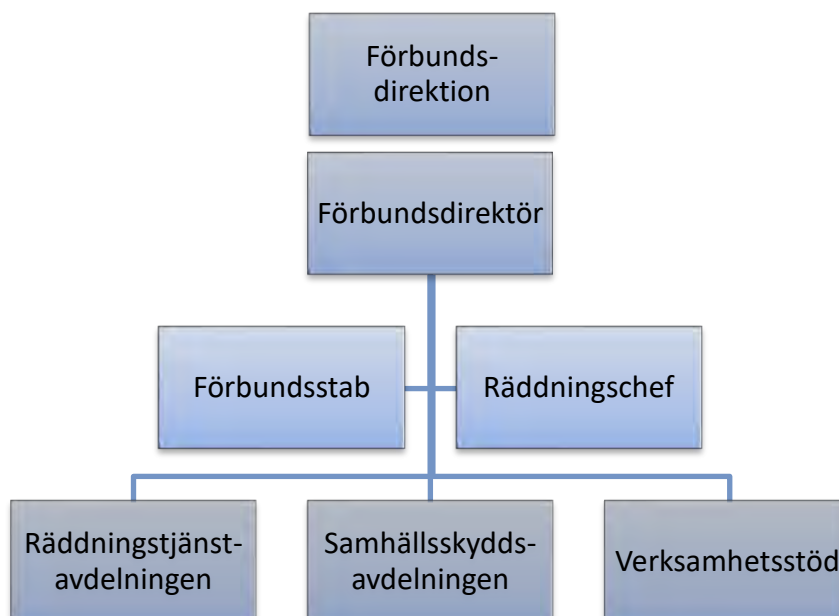
Förbundet styrs av en politiskt tillsatt direktion bestående av tolv ledamöter och tolv ersättare från de fem medlemskommunerna. Antalet politiker från varje kommun fördelas enligt kommunstorleken. Knutet till direktionen finns ett arbetsutskott bestående av direktionens ordförande och fyra vice ordföranden, en från varje medlemskommun.

RDM:s verksamhet leds av en förbundsdirektör. Underställd förbundsdirektören återfinns räddningschefsfunktionen. Räddningschefen ansvarar enligt 3 kap. 16 § Lag (2003: 778) om skydd mot

olyckor (LSO) för att räddningstjänsten är ändamålsenligt ordnad. Medlemskommunernas uppdrag till förbundet redovisas i en förbundsordning. I den beskrivs räddningstjänstens ansvarsområden och kommunernas ansvarsområden enligt lagen om skydd mot olyckor, LSO. Enligt denna ska RDM fullfölja de skyldigheter som medlemskommunerna ansvarar för enligt Lag (2003: 778) om skydd mot olyckor (LSO) och Lag (2010: 1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE).

Förbundets medlemskommuner har enligt förbundsordningen gett RDM i uppdrag att ansvara för räddningstjänst samt förebyggande åtgärder mot brand enligt LSO.

Därutöver ska RDM, i skälig omfattning, stödja medlemmarna i deras övriga arbete för skydd mot oönskade händelser.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Periodens resultat 2023-01-01-2023-12-31

Genom överenskommelser som träffas med medlemskommunerna, säkerställer RDM att förbundet har en ekonomi i balans. Överenskommelserna reglerar uppdraget och den ersättning som är förenad med uppdraget.

Förbundsdirektionen beslutar om de förändringar som eventuellt behöver göras utifrån rådande ekonomisk situation.

RDM har en finanspolicy som är godkänd av förbundsdirektionen.

För räkenskapsåret 2023 redovisar förbundet ett resultat på 1,3 mnkr vilket är i nivå med resultatet för 2022 innan extra anslag. Det budgeterade anslaget har ökat med 20,2 mnkr jämfört med föregående år.

Resultatet på 1,3 mnkr innebär en positiv avvikelse mot budget med 1,3 mnkr.

Trots att förbundet har haft stora kostnadsökningar för pension och löner lyckas resultatet bli 1,3 mnkr bättre än budget. Det förklaras av att förbundets medarbetare löpande under året följt upp resultat mot budget och hanterat tilldelade medel på bästa sätt för förbundets ekonomi. Högre intäkter och lägre avskrivningar har också haft en positiv påverkan på resultatet.

Ränteintäkter som inkommit under slutet av året på likvida medel samt högre intäkter för bla obefogade automatlarm summerar ihop till en positiv påverkan på resultatet med 1,3 mnkr jämfört med prognos.

Verksamhetens intäkter

Förbundets externa intäkter består till största del av intäkter från avtal med kommuner och regioner. I förbundets intäkter ingår från och med 2022 även debiteringar avseende RiS.

Utfallet för externa intäkter är 4,8 mnkr högre än budget och 5,8 mnkr högre än föregående år. Skillnaden i utfall mot budget beror på flera poster, bla

debitering för räddningstjänst, i form av stora händelser inom våra medlemskommuner men även hjälp till annan räddningstjänst. Den stora skillnaden mot föregående år är räddningstjänst, brandskyddskontroller samt obefogade automatlarm.

Under året har inventarier sålts vilket inbringat 0,2 mnkr i intäkter. Förbundet har fått ett elstöd på 0,4 mnkr.

Verksamhetens kostnader

En stor del av förbundets kostnader avser personalkostnader.

Personalkostnader inklusive pensionskostnader utgör 84 % av förbundets verksamhetskostnader (beräknat på verksamhetens nettokostnader).

Personalkostnader

Personalkostnader uppgår till 157,8 mnkr jämfört med budget på 153,6 mnkr, en skillnad på 4,2 mnkr. Utfallet för samma period förra året var 142,1 mnkr vilket ger att utfallet i år är 15,7 mnkr högre än föregående år.

Högre pensionskostnader och löneökningar har täckts av det ökade anslaget.

Budgeterad pensionskostnad baseras på KPA:s prognoser. Förbundet ansvarar för intjänade pensioner från och med 1998-04-01, dessförinnan respektive medlemskommun. För de kommuner som anslutit sig efter förbundets bildande 1998-04-01, svarar förbundet för intjänande pensioner från inträdesdatum, dessförinnan respektive medlemskommun.

Pensionsavtalen KAP-KL och AKAP-KL gäller från och med 2006-01-01 respektive 2014-01-01. Avtalen innebär att brandmän inom räddningstjänsten, som uppfyller kravet på 30 års anställning med minst 25 år i utryckning, har rätt att avgå med särskild avtalspension vid 58 års ålder. Detta pensionsavtal kallas SAP-R.

SAP-R är från och med 2023 stängt för nyttillträde och kommer därmed på sikt fasas ut. En ny pensionslösning är

framtagen där personer som tidigare hade fallit in under SAP-R nu har rätt till en extra pensionsinbetalning på 2 000 kr/månad alternativt få samma summa utbetald som kontant lön. De som är berättigade till SAP-R har haft möjlighet att välja att ligga kvar eller välja 2 000kr/månad i pensionsinbetalning eller lön. 60% har valt att ligga kvar i SAP-R.

AKAP-KL har under 2023 ersatts av ett nytt avtal, AKAP-KR och personer som omfattats av KAP-KL har haft valmöjlighet att gå över till det nya avtalet.

Pensionsskulden redovisas som en avsättning i balansräkningen. Total pensionsförpliktelse inklusive särskild löneskatt uppgår till 93,6 mnkr.

Förbundet har inga pensionsförpliktelser som redovisas som ansvarsförbindelse. Förbundet har inte några pensionsmedel.

Övriga driftkostnader

Övriga driftkostnader uppgår till 32 mkr jämfört med 27,8 mnkr 2022. Utfallet är 1,8 mnkr högre än budget. Den största enskilda posten som överstigit budgeten är inköp till brandvattenposter vilket har debiterats vidare till kommun och motsvarande belopp finns som intäkt. Fordonskostnader såsom service och reparation samt inköp av nya däck och inköp av nytt miljövänligare skum har också gjort att budgeten har överskridits. Som kompensation har drivmedelskostnaden samt kostnaden för tjänster varit lägre.

Lokalkostnader

Lokalkostnaderna uppgår till 17,6 mnkr vilket är i nivå med budget samt 1,5 mnkr högre än föregående år. Ökningen mot föregående år beror på den stora hyreshöjning som skett för 2023.

Finansiella intäkter

De finansiella intäkterna består av ränteintäkter på förbundets likvida medel. Dessa ränteintäkter är inte budgeterade vilket ger en positiv avvikelse på 1,7 mnkr jämfört med budget.

Finansiella kostnader

Kostnaden för ränteuppräknig av förbundets pensioner redovisas som en finansiell kostnad och uppgår till 6,1 mnkr för 2023. Det är i nivå med budget och en ökning med 4,6 mnkr jämfört med föregående år.

Investeringar

Under 2023 har förbundet investerat sammanlagt 19,5 mnkr. De största investeringarna är fordon, varav tre är färdigställda och åtta är under byggnation. Avskrivningarna för året är 8,8 mnkr vilket är 0,8 mnkr lägre än budget. Detta är på grund av längre leveranstider är vad som var beräknat med.

För ytterligare information om förbundets investeringsverksamhet, se avsnittet Investeringsredovisning på sid 33.

Försäkringsskyddet

Företagsförsäkringen är placerad i Dalarnas försäkringsbolag där även förbundets fordon är försäkrade. Försäkringsskyddet är tillfredsställande.

Känslighetsanalys

En förändring med 1% påverkar resultatet med	
Huvudintäkten, kommunbidrag	1,9 mnkr
Räntekostnader	0,01 mnkr
Största kostnadsposten, personalkostnader	1,6 mnkr

Kommunbidrag

Kommunbidrag även benämnt anslag erhålls från medlemskommunerna enligt fördelning i förbundsordningen.

Kommunbidrag 2023 (belopp i tkr)	
Kommun	Kommunbidrag
Falun	69 678
Borlänge	60 843
Säter	13 092
Gagnef	12 234
Ludvika	36 654
Totalt	192 501

Händelser av väsentlig betydelse

Skärpta regler gällande dygnsvilan Sveriges kommuner och regioner (SKR) och Kommunal har gemensamt tecknat kollektivavtal AB (Allmänna bestämmelser) från 231001 och bilaga R (Räddningstjänst) från 240201. Parterna anser att nuvarande tillämpning av reglerna om dygnsvila inte uppfyller de krav som ställs i arbetstidsdirektivet. Nya scheman är framtagna för RDM tillsammans med de grupper som berörs av de olika avtalen. Risk och konsekvensanalys visar på stora utmaningar gällande framför allt semestertider (vikarier och rätt till semester) och de som jobbar hel – och deltid (RIB). Ändrat schema kan också ge upphov till högre sjuktal, svårigheter att öva gemensamt med andra organisationer (särskilt viktigt vid höjd beredskap) och att upprätthålla specialkompetenser.

På dessa grunder har RDM sökt dispens men ännu inte fått svar på denna. Trots goda intentioner i grunden vad gäller rätt till tillräcklig dygnsvila har detta inte fallit i god jord hos brandmannakollektivet eller arbetsgivarna. Resan har dessutom försvårats av att avtalsparterna tvistat om vad de egentligen är överens om, och denna otydlighet har skapat mycket stor frustration lokalt. Fortsättning följer under 2024 års avtalsrörelse.

Förändrad organisation
Nya krav på dygnsvila och en fortsatt ekonomi i balans, har pekat på nödvändigheten att organisera om oss på RDM. Vi skapar färre grupper per heltidsstation, med fler brandmän i varje grupp. Med detta hoppas vi skapa tillräcklig redundans, för att både klara frånvaro och utryckning/övning. Med detta följer behovet att se över de uppdrag vi utför åt kommunerna. Vi måste fokusera på vårt grunduppdrag kopplat till LSO först och främst.

Förändrat omvärldsläget
Inflationen har nått nya rekordnivåer under året och detta slår hårt mot både löpande kostnader och pensioner. Oförutsägbarheten är besvärande. Till detta kommer arbete kopplat till höjd beredskap som exempelvis

krigsplacering och säkerhetsskydd. Att därtill förhålla sig till fem kommuner som väljer olika sätt att organisera sig för att hantera sin egen beredskap är utmanande men berikande.

Räddning i samverkan (RiS)
Samarbetet sträcker sig över sju räddningstjänstorganisationer med sammanlagt 55 brandstationer fördelat på 18 kommuner och 480 000 medborgare med cirka 7 000 händelser per år. Även RiS har påverkats av dygnsviloeregler och därmed påbörjat organisationsförändring under året. Detta har medfört både nya roller, nya scheman och översyn av prismodell, men också accelererat samarbetet med andra ledningssystem såsom RRB.

Räddningstjänstinsatser
Vi har under året larmats ut till ett antal större bränder: Säfsen konferenscentrum (Fredriksberg), flerbostadshus i Bojsenburg (Falun) och privat bostad på Elsborg (Falun). I samtliga fall har flera kårer involverats både från RDM och andra räddningstjänster. Samverkan har fungerat väl och vi noterar inga skadade, vilket är oerhört glädjande. Ingen insats är perfekt, och vi jobbar enträget vidare med vårt eget lärande.

Skogsbrandssäsongen var lugn för RDM's
del denna gång. Vi hjälpte till i både Ljusdal och Smedjebacken och fick där understöd av flygande resurser från MSB. Översvämningar hanterades framför allt av kommunerna själva, och även i dessa fall var vi relativt förskonade.

Vi har även fått åka på räddningstjänstinsatser av annan karaktär som skulle kunna kopplas till vårt omvärldsläge. En explosion vid en matvarubutik i Borlänge samt hantering av brev innehållandes okänt pulver som skickades till vår Länsstyrelse i Falun. Ingen kom till skada vid dessa insatser men lärdomarna är stora och ger en inblick vad vi behöver kunna hantera även framöver.

Vi har under året utbildat samtalsledare inom RDM som har i uppgift att vara resurs för samtalsstöd inom organisationen. Detta är en mycket bra resurs och förstärkning för RDM när det gäller att vårda vår personal som jobbat vid särskilt svåra insatser eller som komplement till vår företagshälsövård. Denna resurs kan även kallas till händelser inom RIS området.

Styrning och uppföljning

Syfte och uppdrag

Enligt Lagen om skydd mot olyckor, LSO, 3 kap. 1 § ska en kommun för att skydda människors liv och hälsa samt egendom och miljö se till att åtgärder vidtas för att förebygga bränder och skador till följd av bränder samt, utan att andras ansvar inskränks, verka för att åstadkomma skydd mot andra olyckor än bränder. Enligt LSO har kommunerna även följande skyldigheter:

- **Genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta** för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen om skydd mot olyckor.
- **Utöva tillsyn över enskildas efterlevnad** av lagen om skydd mot olyckor.
- **Ansvara för att sotning och brandskyddskontroll** sker av fasta förbränningsanläggningar.
- **Ansvara för räddningstjänstinsatser** inom kommunen med undantag för de olyckstyper som faller under statliga myndigheters ansvar.
- **Efter avslutad räddningsinsats, om möjligt, informera** den skadedrabbade om behovet av vidare åtgärder.
- **I skälig omfattning utreda olyckan efter avslutad räddningstjänstinsats.**

Förutom räddningstjänst ska kommunerna bedriva förebyggande verksamhet och genomföra efterföljande åtgärder efter räddningsinsats. Kommunernas uppgift är då att utreda orsakerna till olyckan, olycksförloppet och hur insatsen genomförts.

Förbundets medlemskommuner har enligt förbundsordningen gett RDM i

Brandskyddskontroll

I slutet av föregående år har RDM övertagit ansvaret att genomföra brandskyddskontroller i Borlänge och Gagnefs kommun. Det innebär att RDM ansvarar för brandskyddskontroller i Ludvika, Borlänge och Gagnefs kommun. Det utökade ansvaret har inneburit ett omfattande arbete med att anpassa verksamheten och inneburit behov av att rekrytera ny personal.

uppdrag att ansvara för räddningstjänst samt förebyggande åtgärder mot brand enligt LSO.

Därutöver ska RDM, i skälig omfattning, stödja medlemmarna i deras övriga

arbete för skydd mot oönskade händelser.

Enligt LSO är alla kommuner skyldiga att anta handlingsprogram för olyckor som kan leda till räddningsinsatser. I handlingsprogrammet beskrivs vilka risker som finns inom RDM:s område och vilken förmåga RDM har för att hantera dessa risker.

Handlingsprogrammet innehåller de inriktningsmål som finns för vår verksamhet. Inriktningsmålen liknar mer en vision om vår utveckling i sin utformning och visar vilken position på kartan vi vill ta oss till.

Utöver kraven enligt LSO har RDM enligt förbundsordningen även uppdrag inom andra lagstiftningar, så som Lagen om brandfarliga och explosiva varor samt Lag om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, även benämnd Seveso. Förbundet har dessutom i uppdrag att stödja andra myndigheter som remissinstans.

Verksamhetsplan

I verksamhetsplanen bryts inriktningsmålen ner till verksamhetsmål som formulerats enligt SMART-modellen. Verksamhetsmålen visar vår väg till vår

nya position på kartan som inriktningsmålen givit oss.

För att ett mål ska efterleva SMART-kriterierna ska det vara Specifikt, Mätbart, Accepterat, Realistiskt och Tidsatt.

I verksamhetsplanen finns förutom verksamhetsmålen även budget för nästkommande år samt en plan för den interna kontrollen. Det är direktionen som beslutar verksamhetsplanen

Aktivitetsplan

Varje avdelning tar fram aktiviteter som ska genomföras under året.

Aktivitetserna är vad varje avdelning ser att de kan bidra med för att vi ska nå våra verksamhetsmål.

Ledningsgruppen prioriterar aktiviteterna och sätter en slutlig aktivitetsplan för verksamhetsåret.

Verksamhetsmål 2023

Inriktningsmål		Mitt RDM	
	Verksamhetsmål Vi arbetar som ett lag och får allt mer nöjda medarbetare.	Måltal eNPS +10	Utfall -15
	Verksamhetsmål Vi speglar samhället	Måltal 8 utbildade personer	Utfall 8 av 8

Symbolförklaring Uppfylls Uppfylls delvis Uppfylls ej - Utfall saknas

Vi arbetar som ett lag och får allt mer nöjda medarbetare
Att vi arbetar tillsammans och att vi har nöjda arbetare som vill rekommendera RDM som arbetsgivare ser vi som ett steg till att nå vårt mål om "Mitt RDM". Målet följs upp via medarbetarenkät där eNPS-värdet är en del.

ENPS står för Employee Net Promoter Score och ett resultat som är över noll är godkänt. Värdet räknas ut genom att ta andelen (%) ambassadörer minus andelen (%) kritiker.

Resultatet för året behöver självklart utredas och handlingsplan upprättas. Vårt att notera är att 2 av 3 avdelningar når goda eNPS resultat, nämligen Samhällsskydd (eNPS +47) och Verksamhetsstöd (eNPS +10). Räddningstjänstavdelningen utmärker sig, och därtill varierar resultaten väsentligt mellan orterna. Ludvika utmärker sig med klart lägst eNPS värde.

Under perioden har vi satt årshjul för möten, APT, löneprocess, SAM, skyddsronder, utbildning, övning och budgetarbete. Kårchefer bjuds in till alla chefsmöten, och vi skapar tillfällen för att öva tillsammans hel- och deltid. Vi tror att en bra grundstruktur med ordning och reda bidrar till allt man trivs på jobbet.

Vi jobbar med löpande kommunikation via intranätet (internt) och sociala medier (externt) som kanaler. Det som är av intresse för många ska läggas ut på intranätet. I chefsansvaret ingår att både ge och ta emot/vidarebefordra information. I medarbetaransvaret ingår det att hålla sig informerad. Vi vill att informationen ska vara tillgänglig och transparent, då visar vi att vi jobbar som ett lag.

Föregående års medarbetarenkät visade att vi har utmaningar att jobba med. Den allvarligaste och den fråga vi tar oss an först är

att vi inte ska ha någon hos oss som upplever sig mobbad eller trakasserad på jobbet. Detta gör vi med hjälp av NJR (Nätverket för Jämställd Räddningstjänst).

Alla har haft APT med tema hur vi bemöter varandra och hur det påverkar både individ, grupp och organisation och vi har haft en medarbetardag för hela organisationen på just detta tema

Vi speglar samhället
RDM ska ta vara på olika erfarenheter och kompetenser och inkludera egenskaper i rekryteringsförfarandet. Alla ska vara en del av en inkluderande arbetsmiljö oavsett kön, etnicitet, sexuell läggning och andra "ovidkommande egenskaper". Målet mäts genom att vi följer antal utbildade ambassadörer för inkludering och mångfald.

Vi har valt att börja med att lyfta vår egen kunskap i ämnet. Därför har vi utbildat 8 ambassadörer för året. Två chefer har gendert utbildats varav en med särskild inriktning på ledarskap. Sex personer har utbildats till samtalsledare för att förstärka att "rätt person" möter rätt individ vid stödsituationen. Stöd situationen måste inte vara kopplad till en "blå-ljusinsats" utan kan likväl handla om en händelse på arbetsplatsen.

Vi kommer jobba vidare med att förmedla denna kunskap internt och under kommande år säkra att den finns med i rekryteringsförfarandet.

Inriktningsmål		Dynamisk och stabil organisation	
	Verksamhetsmål Vi har en ekonomi i balans	Måltal Nettokostnader mindre eller lika med 167,2 mnkr	Utfall Per 20231231 163,9 mnkr
	Verksamhetsmål Vi har en god förmåga att hantera kriser och störningar	Måltal Successionsplan	Utfall Plan skapad

Symbolförklaring Uppfylls Uppfylls delvis Uppfylls ej - Utfall saknas

Vi har en ekonomi i balans
Att ha en ekonomi i balans är ett krav enligt kommunallagen, vilket innebär att inkomsterna är större än utgifterna. Förbundet ska vårda tilldelade medel, vid behov omprioritera hur tilldelade medel används och vara proaktiva för att kunna hantera de kraftigt ökade kostnader. Målsättningen är att förbundets nettokostnader innan pensionskostnader och kostnader för extraordinära händelser ska vara i nivå med budget eller bättre, vilket vi har uppnått.

Under 2023 eftersträvas ingen ytterligare kapitaluppbyggnad utan målsättningen är att hitta en balans i förbundets ekonomi. På längre sikt är målet att bygga kapital för att kunna finansiera de egna investeringarna.

De aktiviteter som genomförts under året för att nå målet är bla interna kontroller för att se att vi har debiterat de insatser som vi ska debitera. Det har även utförts utbildning så att rätt debitering sker för obefogade automatlarm.

Vidare har det under året arbetats aktivt med uppföljning av intäkter och kostnader av alla medarbetare som är ansvariga för respektive kostnadsställe vilket har bidragit till en ekonomi i balans.

Vi har en god förmåga att hantera kriser och störningar
Vår förmåga att positivt kunna påverka utfallet av en negativ händelse. Kriser och störningar kan innebära påverkan på interna processer men även händelser i samhället. Under 2023 har fokus varit på hantering av interna processer.

Under perioden har vi fokuserat på att säkra attestordning för ekonomiområdet för 2023. Denna är klar. Vi har också jobbat med dubbelkommando det vill säga att fler än en person kan administrera löpande uppgifter såsom löneutbetalning, leverantörsfakturor med mera. Även här har vi nått långt. Vi har också påbörjat ett riktat arbete gällande GDPR och informationssäkerhet som leds av Verksamhetsstrateg med hjälp av IT och HR. Årsplan för detta arbete är satt. Vi har även påbörjat arbetet för att säkra rutiner vid höjd beredskap och krisledning.

Successionsplan är skapad och arbetet med denna kommer att fortsätta framåt då det är ett levande dokument.

Inriktning		Förtroende och kvalitet	
	Verksamhetsmål Medborgarna och samarbetspartners ska känna förtroende för RDM i arbetet vi utför.	Måltal 3 riktade informationskampanjer	Utfall 3 av 3

Symbolförklaring Uppfylls Uppfylls delvis Uppfylls ej - Utfall saknas

Medborgarna och samarbetspartners ska känna förtroende för RDM i arbetet vi utför. RDM behöver medborgarnas förtroende i hela kedjan, både före, under och efter räddningsinsats, för att fullfölja sitt uppdrag. RDM behöver också goda relationer och professionella samarbeten för att säkerställa att vi når vårt inriktningsmål.

Detta bidrar vi till genom ökad transparens – vi berättar vad det är vi gör. Det är för medborgarnas säkerhet och trygghet vi arbetar.

RDM är en av de mest välbesökta räddningstjänsterna i sociala medier. Under 2023 genererade vi 112 200 reaktioner och la själva ut 385 inlägg. Detta är ett sätt att nå ut till medborgarna. Här fortsätter vi att vara aktiva med syfte att jobba förebyggande, visa vad räddningstjänsten gör och vad vi står för. Följ oss gärna på sociala medier du med.

Måltalet för året var 3 riktade informationskampanjer.

Under året har vi kört 3 kampanjer med lyckat resultat. Detta har varit "Brandsäkert boende" i samarbete med Brandskyddsföreningen Dalarna och "Brandskydd för riskutsatta individer" samt "för att nå lokala arbetsgivare för att locka fler deltidsbrandmän till oss".

Förutom detta så har vi jobbat med flera lokala aktiviteter. Dessa aktiviteter är framför allt i T1 och T3, då T2 domineras av sommarmånader. Exempel på andra aktiviteter som genomförts under 2023 för att stärka förtroendet för RDM är bland annat, Människan bakom uniformen, Öppet Hus i Borlänge samt ytterligare fem deltidsstationer, Blåsljusdagar på Svärdsjöskolan och Britsarvsskolan i Falun, Krögarträffar tillsammans med ATL-kontoret, samt att vi tar emot ett antal PRAO-elever på våra heltidsstationer. Vi fortsätter också att arbeta med hembesök för att sprida kunskap om brandskydd i hem. Allt detta syftar till att skapa kunskap och trygghet i våra kommuner och självklart kanske locka en framtida kollega till oss.

Intern kontroll

Den interna kontrollen är en del av styrning och uppföljning av förbundets verksamhet. Syftet med den interna kontrollen är att den ska bidra till att

- verksamheten når sina mål med effektivitet, säkerhet och stabilitet.
- informationen och rapporteringen om verksamheten och ekonomin är tillförlitlig och rättvisande.
- verksamheten efterlever lagar, regler, avtal med mera.

Arbetet med den interna kontrollen kan beskrivas som en sammantagen process innehållande en robust organisation, riskanalyser som riktar arbetet, planerade åtgärder och kontroller samt slutligen uppföljning.

Resultatet efter kontrollerna som genomförts i anslutning till tertialrapportering och årsbokslut visar att förbundet har ett arbete att göra i att säkra upp processerna för de risk- och målområden som kontrollerats. Arbetet är redan påbörjat gällande att se över

inköpsprocessen där det ska tydliggöras så det ska vara "lätt att göra rätt". Mer fokuserat arbete kring GDPR samt informationssäkerhet startades upp redan i slutet av 2022 och har fortgått under hela 2023.

Dokumenthantering är en fortsatt stor utmaning för RDM. Vi saknar fortsatt systemstöd och digitalt arkiv för att komma steget vidare med detta. Att gallra och arkivera storskaligt kommer inte att vara möjligt förrän vi har en ny lösning att jobba mot, oavsett om lösningen ligger hos RDM eller hos annan part.

Räddningstjänsten är en liten bransch. Detta innebär att ett antal varor och tjänster har mycket få leverantörer. Ett bra exempel är larmställ till våra brandmän. Därför har inte heller "våra produkter" hanterats via kommunerna upphandlingar. Detta ger upphov till slentrianmässiga köp och därvid hanteras inte allt enligt reglerna om offentlig upphandling. Detta har vi att jobba med framåt.

Intern kontrollplan 2023

Risk- eller Målområde	Risker	Kontrollmoment	Status
Efterlevnad av externa och interna regelverk	Dataskyddsförordningen efterlevs inte	Kontrollera minst två personuppgiftsbehandlingar per tertial att dessa finns upptagna i registerförteckningen	●
Efterlevnad av externa och interna regelverk	Att sotning och brandskyddskontroll inte genomförs enligt författningar	Kontrollera att vi efterfrågat och erhållit registerdata för uppföljning av leverantör per tertial	●
Efterlevnad av externa och interna regelverk	Regelverket kring arkivering och gallring efterlevs inte	Kontrollera minst tre handlingstyper per tertial enligt dokumenthanteringsplanen att hantering följer angiven beskrivning	▲
Vi har en ekonomi i balans	Lagen om offentlig upphandling (LOU) efterlevs inte vid upphandlingar och inköp	Stickprov på leverantörsfakturor vilka stäms av mot avtal/upphandling	▲
Vi har en ekonomi i balans	Det debiteras inte för exempelvis stora händelser, RVR med flera	Kontroll av fem händelserapporter per tertial	●

Symbolförklaring ● Uppfylls ▲ Uppfylls delvis ■ Uppfylls ej – Utfall saknas

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

God hushållning handlar om att styra ekonomi och verksamhet både i ett kortare och i ett längre tidsperspektiv. Enligt kommunallagen ska både mål för verksamheten och finansiella mål sättas som sedan ska följas upp i årsbokslut och delårsrapport. RDM väljer att benämna alla mål som verksamhetsmål, även de av finansiell karaktär.

De verksamhetsmål som bidrar till god ekonomisk hushållning är:

- Vi har en ekonomi i balans
- Vi har en god förmåga att hantera kriser och störningar
- Vi arbetar som ett lag och får nöjdare medarbetare

Det är en grundförutsättning att vi har en ekonomi i balans för att uppfylla lagens syfte att kommande generationer inte ska betala för en överkonsumtion idag. För att nå en ekonomi i balans behöver vi ständigt följa upp och analysera vår verksamhet varvid även det målet är en del i att nå en god hushållning.

För att något av de två översta målen ska bli möjliga att uppnå krävs det att vi jobbar som ett lag. Engagerade medarbetare och en god arbetsmiljö skapar förutsättningarna för detta vilket gör att även målet att vi arbetar som ett lag och får nöjdare medarbetare bidrar till en god ekonomisk hushållning.

Av kommunallagen 11 kap. 6 § framgår det att de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning ska anges för budgetåret. För att göra en mer lättförståelig struktur internt har alla mål i verksamhetsplanen benämnts verksamhetsmål. Enligt lagens mening är nedanstående de finansiella målen för budgetåret 2023.

- Vi har en ekonomi i balans
- Vi har en god förmåga att hantera kriser och störningar

Förbundet har även två verksamhetsmål som ej kopplas till god ekonomisk hushållning. Dessa följs upp på samma sätt som ovanstående mål och finns med som en del i efterföljande rapportering om måluppfyllnad. Målen som avses är:

- Medborgarna och samarbetspartners ska känna förtroende för RDM i arbetet vi utför.
- Vi speglar samhället.

Sammantagen bedömning
Förbundet gör en sammantagen bedömning att god ekonomisk hushållning uppnås för verksamhetsåret.

Vid årets utgång uppnås de två finansiella målen kopplade till god ekonomisk hushållning.

Balanskravsresultat

Balanskravsutredning

	2023	2022
Årets resultat enligt resultaträkningen	1,3 mnkr	6,3 mnkr
Reducering av samtliga realisationsvinster	-0,3 mnkr	-0,3 mnkr
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	1,0 mnkr	6,0 mnkr
Årets balanskravsresultat	1,0 mnkr	6,0 mnkr

Årets balanskravsresultat är positivt, det finns inget ingående ackumulerat ej återställt negativt balanskravsresultat. Positiva balanskravsresultat kan enbart användas till att återställa negativa balanskravsresultat från tidigare år och kan därmed inte flyttas med till kommande räkenskapsår.

Väsentliga personalförhållanden

Våra medarbetare i RDM

Medarbetarutvecklingen inom RDM ska tillgodose verksamhetens behov av kompetenta medarbetare för att kunna möta nuvarande och framtida behov. Förbundet ska vara en attraktiv arbetsgivare med en inkluderande kultur. RDM ska vara en arbetsplats där jämställdhetens och mångfaldens möjligheter tas tillvara för ett kreativt och utvecklande arbetsklimat.

Arbetsmiljöarbete

Ett årshjul är infört för systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) för att säkerställa att förbundets arbetsmiljöarbete sker på ett strukturerat sätt. Vi har under året gjort skyddsronder på alla stationer med handlingsplan för prioriterade punkter. Detta år knutet fysisk arbetsmiljö (ljus, kem) samt hygienflöden på våra heltidsstationer. Arbetet är påbörjat men inte avslutat. Till detta kommer medarbetarenkät, resultat & utvecklingssamtal samt APT för att lyfta frågor kopplade till OSA.

Olycksfall, tillbud, färdolyckor och arbetssjukdomar

All inrapportering och utredning av tillbud, arbetsolyckor, arbetssjukdom och färdolyckor rapporteras i det digitala rapporteringsverktyget RIA. Syftet med denna rapportering är att minska risken för arbetsskador genom att förebyggande förbättra arbetsmiljön.

Hälsofrämjande åtgärder

All operativ personal inom förbundet genomför lagstadgad och regelbunden hälsoundersökning en gång per år via företagshälsovården.

Utbildningar

Kompetensutveckling sker bland annat genom att medarbetare utbildas via MSB. Under 2023 har 16 nyanställda medarbetare genomfört preparandutbildning för RiB. 13 medarbetare har genomfört GRIB 1, 12 medarbetare GRIB Räddningsinsats (tidigare GRIB 2).

Kursen Styrkeledare har genomförts av 13 medarbetare, ingen har gått kurserna Insatsledare eller Tillsyn A under året. Två medarbetare har gått kursen Gruppledare.

1 medarbetare har gått ledningskursen vakthavande befäl för RiS.

Personalomsättning

Tjänsten som räddningschef tillsattes under våren 2023.

Ny ekonomichef har rekryterats under våren 2023. Ny HR-ansvarig har rekryterats under hösten 2023.

Under året har flera rekryteringar påbörjats såsom Insatsledarchef, Övningssamordnare och Gruppchefer. Dessa blir klara i början av 2024.

Vi är en räddningstjänst för alla. Genom att delta i Pride visar förbundet för medborgare, medarbetare och blivande medarbetare att RDM är en organisation som står upp för mänskliga rättigheter.

Medarbetarstatistik

Antal anställda
Jämförelse 2023 med 2022

Fördelning	2023*	2022*
Heltid dagtid	40	34
Heltid operativ	105	106
RIB	259	248
Värn	21	20
TOTALT	425	408

*Vid årsskifte till angivet år

Sjukfrånvaro

	2023	2022
Total sjukfrånvaro i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid	1,88%	2,44%
Andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer	9,56%	7,50%
Sjukfrånvaron för kvinnor	1,66%	2,38%
Sjukfrånvaron för män	1,90%	2,44%
Sjukfrånvaron i åldrarna 29 år eller yngre	0,69%	5,41%
Sjukfrånvaron i åldrarna 30 – 49 år	1,58%	2,60%
Sjukfrånvaron i åldrarna 50 år eller äldre	2,72%	1,81%

Förväntad utveckling

Ekonomiskt tuffa tider

Under 2024 väntas fortsatt ekonomiskt tuffa tider till följd av den höga inflationen. Kraftigt höjda pensionskostnader och prisökningar i takt med inflationen gör att beslut kan behöva fattas för att hantera en ansträngd ekonomi.

Höjd beredskap & civilplikt

Det oroliga världsläget fortsätter och uppbyggnad av totalförsvaret kommer eskalera i takt med ett svenskt NATO-medlemskap.

Räddningstjänsten som en del av det civila försvaret har redan aktiverats från januari 2024. Detta innebär att det kommer anvisas direktinskriven personal till alla räddningstjänster i landet, och för Dalarnas län är RDM mottagare. Under 2024-2026 kommer 120 personer att samordnas via RDM för övning och utrustning. Till detta har viss direktfinansiering till RDM utlovats från MSB i form av en resurs för samordning och en halv resurs för övning.

För RDM egen del så innebär en aktiverad civilplikt att nya arbetsuppgifter kommer läggas på oss (LSO§8) och nya arbetsmoment som kräver övning. Hur och var denna övning ska ske är idag inte klarlagt, men pekar på starkt behov av väl fungerande övningsfält och samordning med andra parter såsom Försvaret, Länsstyrelser (CIVO), Kommuner,

frivilligorganisationer (t e x FRG) och andra blåljusorganisationer. Detta rimmar illa med nya dygnsviloregler...

Allt detta pekar på nödvändigheten av ytterligare ekonomiska medel för att klara uppgiften. Statliga medel för uppbyggnaden av det civila försvaret kommer sannolikt tilldelas kommunerna. Här gäller det att RDM får den del av kakan som behövs för att vi ska klara vår del av uppgiften.

Arbetsmiljö

Räddningstjänsten jobbar i en arbetsmiljö som länge klassats som farlig. Brandmän utsätts för hälsovådliga ämnen vid brand som sot, flyktiga gaser och andra kemikalier. Sedan sommaren 2022 är det klarlagt att som brandman har du dubbelt så stor risk att drabbas av cancer än befolkningen i övrigt. Denna risk är fullt utvecklad redan efter 5 år i yrket. Därför måste RDM jobba med att säkra en så god arbetsmiljö och så bra arbetsrutiner som möjligt.

Att kunna tvätta larmställ och utrustning utan att blanda rent och smutsigt kan ses som en självklarhet, men där är vi inte än. Åtgärden är att bygga bra hygienflöden vid våra heltidsstationer och vår övningsanläggning i Bysjön, samt investera i tvätt- och diskmaskiner. Detta ger en högre hyreskostnad men en bättre arbetsmiljö. Vi uppskattar att våra ägare ser vilken god investering detta är då många projekt kommer igång 2024.

Resultaträkning

Belopp i tkr

	Not	Årsbokslut 2023	Årsbokslut 2022
Verksamhetens intäkter	2	29 378	23 538
Verksamhetens kostnader	3,8,9	-207 352	-186 004
Avskrivningar	4	-8 787	-7 313
Verksamhetens nettokostnader		-186 761	-169 779
Kommunbidrag	5	192 501	177 322
Verksamhetens resultat		5 740	7 543
Finansiella intäkter	6	1 695	248
Finansiella kostnader	7	-6 125	-1 453
Årets resultat		1 310	6 338

Balansräkning

Belopp i tkr

	Not	2023-12-31	2022-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Mark och byggnader	10	13 472	14 440
Maskiner och inventarier	11,19	77 345	64 651
Summa materiella anläggningstillgångar		90 817	79 091
Finansiella anläggningstillgångar			
Finansiella anläggningstillgångar	12	1 933	1 987
Summa finansiella anläggningstillgångar		1 933	1 987
Summa anläggningstillgångar		92 750	81 078
Omsättningstillgångar			
Fordringar	13	38 889	59 569
Kassa och bank	14	68 058	27 999
Summa omsättningstillgångar		106 947	87 568
Summa tillgångar		199 697	168 646
Eget kapital, Avsättningar och Skulder			
Eget kapital	15	7 540	1 202
Periodens resultat		1 310	6 338
Summa eget kapital		8 850	7 540
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner (inkl. löneskatt)	16	93 593	77 417
Summa avsättningar		93 593	77 417
Skulder			
Långfristiga skulder	17,19	813	-
Kortfristig del av långfristiga skulder		142	
Kortfristiga skulder	18	96 299	83 689
Summa skulder		97 254	83 689
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		199 697	168 646
Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser		Inga	Inga

Kassaflödesanalys

Belopp i tkr

	2023	2022
Den löpande verksamheten		
Årets resultat	1 310	6 338
Justering av poster som inte ingår i kassaflödet		
Förändring av pensionsskuld	16 176	6 845
Förändring av skuld för leasade personbilar	955	-
Justeringar för avskrivningar	8 787	7 313
Realisationsresultat vid försäljning av anläggningstillgångar	-300	-340
Justering i finansiella fordringar	55	55
Kassaflöde före ändring av rörelsekapital	26 983	20 211
Förändring rörelsekapital		
Ökning/minskning av kortfristiga fordringar	20 680	-25 587
Ökning/minskning av kortfristiga skulder	12 610	7 724
Kassaflöde från den löpande verksamheten	33 290	-17 863
Investeringsverksamheten		
Nettoinvesteringar i materiella anläggningstillgångar	-20 514	-17 717
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	300	340
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-20 214	-17 377
Årets kassaflöde	40 059	-15 029
Likvida medel vid periodens början	27 999	43 028
Likvida medel vid periodens slut	68 058	27 999

Noter

Not 1 - Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning (2018:597, LKBR) och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR).

Grundläggande redovisningsprinciper

Intäkter som är inkomna efter periodens slut, men som avser redovisningsåret, har bokförts som tillgång och tillgodoförts resultatet. Leverantörsfakturor som inkommit efter periodens slut, men avser redovisningsåret har skuldförts och belastat resultatet.

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar har upptagits till anskaffningsvärdet minskat med årliga avskrivningar i balansräkningen. Med anläggningstillgångar avses objekt med en ekonomisk livslängd om minst tre år och med en total utgift över ett halvt prisbasbelopp exklusive moms. Materiella anläggningstillgångar skrivs av planenligt efter tillgångarnas nyttjandeperiod. Avskrivningarna påbörjas när anläggningarna tas i bruk.

Komponentavskrivning har tillämpats sedan 2017 för avancerade anläggningar som till exempel mark och byggnader samt komplicerade fordon som bland annat höjdfordon, släckbilar och tankbilar.

Omsättningstillgångar

Kundfordringar och övriga kortfristiga fordringar är upptagna till det belopp varmed de beräknas inflyta.

Pensionsskuld

Pensionsskuldens förändring, dvs avsättning för förmånsbestämd ålderspension har redovisats bland verksamhetens kostnader liksom löneskatten för denna del. Pensionsutbetalningar har minskat pensionsskulden.

Den avgiftsbestämda ålderspensionen har avsatts maximalt och redovisats i verksamhetens kostnader, liksom löneskatten. Den del som inte är inbetald till KPA vid årsskiftet redovisas som kortfristig skuld.

Leasing

Under året har tre nya leasingavtal tecknats för fordon vilka är att betrakta som finansiell leasing. Leasingperioden är avtalad till fem år och förbundet har möjlighet att köpa fordonen för 100tkr vardera, vid leasingperiodens slut. Avtalen har rörlig ränta och ränteförändringar bokförs som variabla avgifter, även serviceavgift debiteras som variabel avgift.

De leasingavtal som funnits sedan tidigare är fortsatt att betrakta som operationell leasing.

Förbundets hyresavtal ska utredas om de är att betraktas som finansiell leasing, varför den aktuella redovisningen av dessa kan ses som avsteg från lag om kommunal bokföring och redovisning. Arbetet med utredningen är påbörjad under året.

Skulder

Upplupna löner, kompskuld och uttagen semester inklusive sociala avgifter skuldbokförs. Sociala avgifter på dessa löneskulder bokförs i form av PO-påslag enligt SKR för nästkommande år.

Leverantörsskulder och övriga kortfristiga skulder är upptagna till det belopp de avses betalas.

Periodisering av pensionskostnader löpande under året

Med stöd i LKBR 4 kap 4§ redovisas pensionskostnaderna från och med räkenskapsåret 2021 jämnt fördelade med en tolfedel varje månad löpande under året. Detta för att ge en mer rättvisande bild av förbundets ekonomi. Kostnaderna baseras på senast kända prognos från KPA, vilken uppdateras varje tertiäl. Utbetalda pensionspremier redovisas som tidigare månatligen.

Säsongsvariation

Under vårmånaderna byggs semesterskulden upp. Semesteruttaget är stort under sommaren och bidrar till en minskad semesterlöneskuld. Semesterskulden byggs åter upp genom nytt intjänande resten av året.

Belopp i tkr

<u>Not 2 Verksamhetens intäkter</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Taxor och avgifter	3 920	2 738
Automatlarm	5 767	4 837
Restvärdesräddning och vägsanering	633	601
Bidrag och ersättning	764	853
Räddningstjänst	2 840	1 363
RiS	6 714	6 150
Övriga intäkter	8 740	6 996
Summa	29 378	23 538
<u>Not 3 Verksamhetens kostnader</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Arvoden och löner till personal	99 680	94 138
Personalomkostnader	35 226	33 370
Pensionskostnader	22 856	14 582
RiS	5 998	5 264
Lokaler	17 608	16 140
Förbrukningsmateriel	7 266	5 420
Främmande tjänster	7 875	8 085
Övriga kostnader	10 843	9 005
Summa	207 352	186 004
<u>Not 4 Avskrivningar</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Byggnader	968	956
Maskiner och inventarier	7 819	6 357
Summa	8 787	7 313
<u>Not 5 Anslag från medlemskommunerna</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Borlänge	60 843	55 853
Falun	69 678	63 486
Säter	13 092	11 895
Gagnef	12 234	11 061
Ludvika	36 654	35 027
Summa	192 501	177 322
Därav uppgår fordran på medlemskommunerna för årets resultat till	-	-
<u>Not 6 Finansiella intäkter</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Övriga intäktsräntor	1 695	248
Summa finansiella intäkter	1 695	248

Not 7 Finansiella kostnader	2023	2022
Räntekostnader på pensions-skuld	6 076	1 431
Övriga räntekostnader	28	3
Bankkostnader	21	19
Summa finansiella kostnader	6 125	1 453
Not 8 Revisionskostnader	2023	2022
Kostnader för räkenskapsrevision		
Sakkunnigt biträde	203	207
Förtroendevalda revisorer	10	13
Summa räkenskapsrevision	213	220
Kostnad för övrig revision		
Sakkunnigt biträde	85	80
Förtroendevalda revisorer	-	-
Summa övrig revision	85	80
Summa totalt revision	298	300
Not 9 Operationella leasingavtal	2023	2022
<i>Varav förfaller</i>		
inom ett år	14 806	13 868
senare än ett år men inom fem år	22 649	30 453
senare än fem år	26 213	28 952

Samtliga leasingavtal för hyror har betraktats som operationell leasing. Översyn av hyresavtalen pågår för att göra en bedömning av eventuell finansiell leasing.

Not 10 Mark och byggnader	2023-12-31	2022-12-31
Anskaffningsvärde		
Ingående anskaffningsvärde	20 788	20 618
Årets anskaffningar	-	170
<i>Varav pågående nyanläggningar</i>	-	-
Omklassificering	-	-
Summa anskaffningsvärde	20 788	20 788
Avskrivningar på byggnader		
Ingående avskrivningar	-6 348	-5 392
Årets avskrivningar	-968	-956
Summa ackumulerade avskrivningar	-7 316	-6 348
Planenligt restvärde	13 472	14 440
Genomsnittlig nyttjandeperiod	21 år	21 år

Not 11 Maskiner och inventarier	2023-12-31	2022-12-31
Anskaffningsvärde		
Ingående anskaffningsvärde	136 269	118 722
Årets anskaffningar	20 513	17 547
<i>Varav pågående nyanläggningar</i>	<i>13 496</i>	<i>13 577</i>
Utrangerade anläggningar	-27	-
Omklassificering	-	-
Summa anskaffningsvärde	156 755	136 269
<i>Därav finansiell leasing</i>	<i>1 032</i>	<i>-</i>
Avskrivningar på maskiner och inventarier		
Ingående avskrivningar	-71 618	-65 261
Årets avskrivningar	-7 819	-6 357
Ack avskrivningar på utrangerade anläggningar	27	-
Summa ackumulerade avskrivningar	-79 410	-71 618
Planenligt restvärde	77 345	64 651
<i>Därav finansiell leasing</i>	<i>957</i>	<i>-</i>
Genomsnittlig nyttjandeperiod	12 år	11 år
Not 12 Finansiella anläggningstillgångar	2023-12-31	2022-12-31
Långsiktig finansiell fordran	1 933	1 987
Summa finansiella anläggningstillgångar	1 933	1 987
Not 13 Fordringar	2023-12-31	2022-12-31
Kundfordringar	26 601	51 238
Moms och skatt	6 101	5 482
Interimsfordringar	6 151	2 843
Övriga fordringar	36	6
Summa fordringar	38 889	59 569
Not 14 Kassa och bank	2023-12-31	2022-12-31
Banktillgodohavande	68 058	27 999
Summa kassa och bank	68 058	27 999
Not 15 Eget kapital	2023-12-31	2022-12-31
Ingående eget kapital	7 540	1 202
Periodens resultat	1 310	6 338
Summa eget kapital	8 850	7 540

Not 16 Avsättning för pensioner	2023-12-31	2022-12-31
Ingående avsättning till pensioner inkl löneskatt	77 417	70 572
Nyintjänad förmånsbestämd ålderspension	4 688	1 903
Nyintjänad särskild avtalspension	5 233	5 675
Ändrat livslängdsantagande		
Årets pensionsutbetalningar	-2 933	-2 758
Ränte- och basbeloppsuppräknningar	6 076	1 431
Övrig post	-46	-741
Förändring av särskild löneskatt	3 158	1 335
Utgående avsättning	93 593	77 417

Upplysningar om redovisningsprinciper avseende pensionsavsättning
 Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda är beräknade av KPA enligt RIPS07.
 Likviditetsöverskottet förvaltas i egen regi och används till investeringar i fastigheter, maskiner och inventarier. Visstidsförordnanden som ger rätt till särskild avtalspension redovisas som avsättning när det är troligt att de kommer att leda till utbetalningar. Avtal som inte lösts ut redovisas som ansvarsförbindelse, inga sådana finns för närvarande. Inga pensioner intjänade före 1998 finns att redovisa som ansvarsförbindelser.

Not 17 Långfristiga skulder	2023-12-31	2022-12-31
Skuld för leasade personbilar	955	-
<i>Varav kortfristig del</i>	142	
Summa långfristiga skulder	955	-

Not 18 Kortfristiga skulder	2023-12-31	2022-12-31
Individuell del av pensionsskulden (upplupen kostnad)	4 312	4 035
Leverantörsskulder	15 350	10 240
Mervärdesskatt	1 730	1 008
Källskatt	2 550	2 422
Särskild löneskatt	3 483	2 697
Sociala avgifter på utbetald lön	2 601	2 439
Upplupen lön, övertid med mera	2 551	2 174
Upplupen kompskuld	702	585
Upplupna semesterlöner	4 089	4 130
Sociala avgifter för upplupna löner	3 464	3 067
Förutbetalda intäkter	53 593	50 104
Övriga interimsskulder	1 874	788
Summa kortfristiga skulder	96 299	83 689

Not 19 Leasing	2023	2022
Externa finansiella leasingavtal		
Maskiner och inventarier		
Totala minimileaseavgifter	1 217	
Nuvärde minimileaseavgifter	1 037	
<i>Därav förfaller inom ett år</i>	189	-
<i>Därav förfaller inom ett - fem år</i>	1 028	-
<i>Därav förfaller senare än fem år</i>	-	-

Driftredovisning

Belopp i tkr

Avdelning	Utfall 2023-12-31	Utfall 2022-12-31	Budget 2023	Avvikande utfall mot budget
Räddningstjänstavdelningen				
Kostnader	-128 887	-121 932	-124 742	-4 145
Externa intäkter	19 437	16 510	14 429	5 008
Nettokostnad	-109 450	-105 422	-110 313	863
SSA/Utbildning				
Kostnader	-11 374	-9 234	-14 123	2 675
Externa intäkter	6 334	4 575	6 992	-658
Avskrivningar	-74	-	-	-74
Nettokostnad	-5 114	-4 659	-7 131	2 017
Verksamhetsstöd				
Kostnader	-35 162	-32 144	-34 401	-761
Externa intäkter	872	1 092	615	257
Nettokostnad	-34 290	-31 052	-33 786	-504
Förbundsstab				
Kostnader*	-31 929	-22 695	-28 060	-3 869
Externa intäkter	2 735	1 362	2 567	168
Avskrivningar	-8 713	-7 313	-9 589	876
Nettokostnad	-37 907	-28 646	-35 081	-2 826
Summa verksamhetens nettokostnad	-186 761	-169 779	-186 311	-450

*inkluderar pensionskostnader för hela förbundet.

Räddningstjänstavdelningen

Högre kostnader i utfall än budget avser till största delen lönekostnader, för bl a ökade lönekostnader vid insatser och lönetillägget från pensionsvalet. Kostnaden för förbrukningsvaror som skum och andningsgas har också överskridit budget samt brandposter som är 1mkr högre än budget men då finns motsvarande post även som intäkt. Intäkter för insatser och obefogade automatlarm har också varit högre än budgeterat.

SSA/Utbildning

Lägre kostnader jämfört med budget beror på lägre lönekostnader på grund av vakanser. Intäkterna för brandskyddskontroller har varit lägre än budgeterat.

Verksamhetsstöd

Fordonskostnader i form av reparation och service har överskridit budget samt kostnader för inköp av nya däck.

Förbundsstab

Högre kostnader än budgeterat beror på ökade pensionskostnader samt ökade löneskulder inklusive sociala avgifter. Avskrivningarna har varit lägre pga långa leveranstider som försenar aktiveringarna.

Investeringsredovisning

Total investeringsbudget för 2023 är 20,0 mnkr vilket inkluderar årets kvalitetshöjande investeringar i Ludvika.

De kvalitetshöjande investeringar som görs i Ludvika bekostas Ludvika kommun genom att stå för avskrivningarna för dessa investeringar.

Totalt medflyttade medel från investeringsbudget tidigare än 2023 summeras till 21,0 mnkr. Total investeringsbudget för 2023 är därmed 41,0 mnkr.

Prognosen för 2023 var att 34,8 mnkr skulle bli färdigställda under året men resultatet blev

11,8 mnkr, resterande beräknas bli färdigställda under 2024.

Några av de pågående projekten är påbörjade med upphandling men långa leveranstider gör att det är svårt att beräkna när de blir färdigställda.

Utfallet för den färdigställda släckbilen till Ludvika avviker från budget vilket beror på att budget avsåg inköp av begagnad släckbil vilket inte fanns tillgängligt.

Nedan presenteras förbundets investeringar.

Belopp i tkr	Utgifter sedan projektens start			Varav årets investeringar		
	Beslutad totalutgift	Ack. utfall	Avvikelse	Budget 2023	Utfall 2023	Avvikelse
Färdigställda projekt						
Räddningsutrustning	2 590	3 072	-270	1 290	1 396	106
Fordon	1 491	1 450	41	291	918	-627
varav Släckbil	500	536	-36	0	4	-4
varav Släckbil	700	644	56	0	644	-644
Kvalitetshöjande investeringar Ludvika	7 100	9 323	-2 223	400	3 201	-2 801
varav Släckbil	4 700	4 743	-43	0	733	-733
varav Poolbil	400	267	133	400	267	133
varav Släckbil	2 000	4 313	-2 313	0	2 200	-2 200
Övrigt inkl fastighet	638	470	168	638	470	168
Summa färdigställda projekt	11 819	14 315	-2 284	2 619	5 985	-3 154
Pågående projekt						
Räddningsutrustning	0	0	0	0	0	0
Fordon	16 459	8 363	8 096	11 759	8 356	3 403
Kvalitetshöjande investeringar Ludvika	11 800	10 314	1 486	4 700	5 100	-400
Övrigt inkl fastighet	922	69	873	922	40	902
Summa pågående projekt	29 181	18 746	10 455	17 381	13 496	3 905
Summa Investeringsprojekt	41 000	33 061	8 171	20 000	19 481	751

Drift- och investeringsredovisning

Upplysningar om drift- och investeringsredovisningens uppbyggnad

Direktionen för RDM fastställer årligen i juni månad ekonomisk plan för de tre närmast kommande åren. Medlemmarna enas om den ekonomiska ram som gäller för nästkommande budgetår senast i juni månad året före nästkommande budgetår. Förbundet upprättar därefter en internbudget på avdelningsnivå som fastställs vid sista direktionsmöte som infaller innan budgetårets start.

Medlemskommunerna tilldelar förbundet ett medlemsbidrag som täcker de kostnader som återstår när intäkter i form av taxor, avgifter och övriga intäkter är avräknade. Omdisponering av medlemsbidragen mellan förbundets avdelningar får ske under året så länge det ej påverkar det totala medlemsbidrag som är tilldelat förbundet.

Underskott i verksamheten som är av sådan omfattning att det inte behöver täckas balanseras till nästkommande år, maximalt 1% av anslaget storlek. Underskott överstigande 1% av anslaget storlek täcks upp innevarande år genom extra bidrag från medlemskommunerna.

Överskott över 1% av anslaget storlek, som uppkommer under ett verksamhetsår delas ut till medlemskommunerna under förutsättning att inga balanserade underskott finns från tidigare år.

I samband med att medlemskommunerna enas om den ekonomiska ramen tilldelar de även ramanslag för investeringar. Ramarna för investeringar fördelar förbundet i sin internbudget efter behov. Investeringsbudgeten fastställs vid sista direktionsmötet som infaller innan budgetårets start.

Upplysningar om tillämpande internredovisningsprinciper
Driftredovisningens intäkter och kostnader speglar de ekonomiska relationerna mellan förbundets avdelningar. Kommunbidragen och finansnettot redovisas inte på någon avdelning utan är specificerad i uppställningen i driftredovisningen efter verksamhetens nettokostnader.

Personalomkostnader i form av arbetsgivaravgifter är fördelade med faktisk kostnad per avdelning. Pensionskostnaden inklusive löneskatt belastar i sin helhet avdelning Förbundsstab.

Inga gemensamma kostnader fördelas ut med schabloner. Största delen av de gemensamma kostnader som finns i förbundet som avser lokaler och IT tas hela utfallet för i avdelning Verksamhetsstöd. Varje avdelning har sedan ett flertal kostnadsställen kopplade till sig där ytterligare fördelning görs för att underlätta uppföljningen.

Drift- och investeringsredovisningens samband med årsredovisningens övriga delar
Driftredovisningens intäkter och kostnader summerar ihop till raderna för verksamhetens intäkter respektive kostnader i resultaträkningen. Avskrivningarna kopplar till kassaflödesanalysens post för de samma och årets resultat kopplas till Eget kapital i balansräkningen. Totala investeringar för året som anges i investeringsredovisningen kopplar ihop med upptaget belopp i Balansräkningens not 10 och 11. Investeringar i materiella anläggningstillgångar enligt kassaflödesanalysen kopplas ihop med investeringsbudgeten som kompletteras med finansiella leasingavtal i not 19.

Politisk ledning 2023

Arbetsutskott

Fredrik Jarl (C), ordförande
HåGe Persson (M), vice ordförande
Liza Lundberg (S)
Ulrik Bergman (M)
Mats Nilsson (S)

Gagnef
Ludvika
Falun
Borlänge
Säter

Direktion – ordinarie ledamöter

Fredrik Jarl (C), ordförande
Eva-Lotta Törnblom (S)
HåGe Persson (M) vice ordförande
Lars Handegard (V)
Liza Lundberg (S)
Anders Lindh (M)
Susanne Martinsson (C)
Ulrik Bergman (M)
Jan Svålas (SD)
Lars Jansson (S)
Mats Nilsson (S),
Caroline Willfox (M)

Gagnef
Gagnef
Ludvika
Ludvika
Falun
Falun
Falun
Borlänge
Borlänge
Borlänge
Säter
Säter

Direktion – ersättare

Jan Wiklund (M)
Anders Bengtsson (KD)
Leif Pettersson (S)
Anders Sjödin (C)
Tony Björk (S)
Sven-Olov Ytterholm (M)
Erik Eriksson (MP)
Jussi Nieminen Jusola (S)
Lars Karlsson (M)
Ulf Rydén (C)
Fredrik Vådegård (KD)
Göran Söderqvist (M)

Gagnef
Gagnef
Ludvika
Ludvika
Falun
Falun
Falun
Borlänge
Borlänge
Borlänge
Säter
Säter

Förbundsrevision

Kjell Andersson (C)
Owe Asmola (M)
Lars Lundh (S)
Katrín Rehnström (KD)
Anders Johansson (C)

Gagnef
Ludvika
Falun
Borlänge
Säter

Revisionsberättelse

Från: "Gronvold, Linnea" <linnea.gronvold@kpmg.se>
Skickat: den 27 mars 2024 15:07:46
Till: "Ludvika Kommun" <info@ludvika.se>; "Borlänge Kommun" <kommun@borlange.se>; "Sätters Kommun - Kommun" <kommun@sater.se>; "Falun kommuns kontaktcenter" <kontaktcenter@falun.se>; "Gagnefs Kommun" <registrator@gagnef.se>
Ämne: Slutrevisionshandlingar från revisorerna i RDM
Bilagor: RDM -Granskning av bokslut och ÅR 2023.pdf, Missiv - Granskning av årsredovisning 2023.pdf, Bilaga 1 - Revisorernas redogörelse 2023.pdf, Bilaga 2 -Förteckning till revisionsberättelsen 2022.pdf, Revisionsberättelse 2023.pdf

Hej!

Bifogar här samtliga handlingar från slutrevisionen i Räddningstjänsten Dala Mitt för vidare hantering i respektive kommuns fullmäktige.

Mvh, Linnea Grönvold, sakkunnigt biträde till revisorerna i Räddningstjänsten Dala Mitt.

Linnéa Grönvold
Certifierad kommunal revisor

KPMG
Stationsgatan 33
781 21 Borlänge

Phone: +46 72 1869195
E-mail: linnea.gronvold@kpmg.se

[KPMG](#) | [Twitter](#) | [LinkedIn](#) | [YouTube](#) | [Facebook](#) | [Instagram](#)

KPMG AB processes personal data in e-mail communication. Information about KPMG AB's processing of personal data is available at [KPMG.se/gdpr](https://www.kpmg.se/gdpr)

*** KPMG E-mail disclaimer ***

The information in this e-mail is confidential and may be legally privileged. It is intended solely for the addressee. Access to this email by anyone else is unauthorized. If you are not the intended recipient, any disclosure, copying, distribution or any action taken or omitted to be taken in reliance on it, is prohibited and may be unlawful. Any opinions or advice contained in this e-mail are subject to the terms and conditions expressed in the governing KPMG client engagement letter.

© 2023 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee. All rights reserved.

Visit us at: www.kpmg.se

Granskning av bokslut och årsredovisning 2023

Räddningstjänsten Dala Mitt

—
KPMG AB

2024-03-20

Granskningsresultat

Nedan redogörs för resultatet av den översiktliga granskningen och de noteringar som gjorts i samband med denna.

Årsredovisningens räkenskaper

Enligt 4 kap. 1 § LKBR ska en årsredovisning innehålla en förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, noter, driftredovisning, investeringsredovisning.

Förvaltningsberättelsens lagstadgade delar är förenliga med årsredovisningens övriga delar. Vår bedömning är att kommunalförbundet i huvudsak efterlever RKR:s rekommendationer.

Vår bedömning är att kassaflödesanalysen redovisar kommunalförbundets finansieringar och investeringar och att kassaflödesanalysen har upprättats i enlighet med gällande rekommendation.

Vår bedömning är att kommunalförbundet i huvudsak efterlever RKR:s rekommendationer men att eventuell redovisning av hyresavtal som finansiell leasing bör utredas. Arbetet med utredningen är påbörjat under året.

Vår bedömning är att informationen kring driftredovisningen i årsredovisningen uppfyller kraven i enlighet med lagstiftningen.

Vår bedömning är att informationen för investeringsverksamheten i årsredovisningen uppfyller kraven på en samlad investeringsredovisning i enlighet med lagstiftningen.

Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året. Utöver att man inte redovisar några hyresavtal enligt RKR:s rekommendation om finansiell leasing.

Driftredovisning

Driftredovisning

Belopp i tkr

Avdelning	Utfall 2023-12-31	Utfall 2022-12-31	Budget 2023	Avvikande utfall mot budget
Räddningstjänstavdelningen				
Kostnader	-128 887	-121 932	-124 742	-4 145
Externa intäkter	19 437	16 510	14 429	5 008
Nettokostnad	-109 450	-105 422	-110 313	863
SSA/Utbildning				
Kostnader	-11 374	-9 234	-14 123	2 675
Externa intäkter	6 334	4 575	6 992	-658
Avskrivningar	-74	-	-	-74
Nettokostnad	-5 114	- 4 659	-7 131	2 017
Verksamhetsstöd				
Kostnader	-35 162	-32 144	-34 401	-761
Externa intäkter	872	1 092	615	257
Nettokostnad	-34 290	-31 052	-33 786	-504
Förbundsstab				
Kostnader*	-31 929	-22 695	-28 060	-3 869
Externa intäkter	2 735	1 362	2 567	168
Avskrivningar	-8 713	-7 313	-9 589	876
Nettokostnad	-37 907	-28 646	-35 081	-2 826
Summa verksamhetens nettokostnad	-186 761	-169 779	-186 311	-450

*inkluderar pensionskostnader för hela förbundet.

Räddningstjänstavdelningen

Högre kostnader i utfall än budget avser till största delen lönekostnader, för bl.a ökade lönekostnader vid insatser och lönetillägget från pensionsvalet. Kostnader för förbrukningsvaror som skum och andningsgas har också överskridit budget samt brandposter som är 1 mnkr högre än budget, då finns motsvarande post även som intäkt. Intäkter för insatser och obefogade automatlarm har också varit högre än budgeterat.

SSA/Utbildning

Lägre kostnader jämfört med budget beror på lägre lönekostnader på grund av vakanser. Intäkterna för brandskyddskontroller har varit lägre än budgeterat.

Verksamhetsstöd

Fordonskostnader i form av reparation och service har överskridit budget samt kostnader för inköp av nya däck.

Förbundsstab

Högre kostnader än budgeterat beror på ökade pensionskostnader samt ökade löneskulder inklusive sociala avgifter. Avskrivningarna har varit lägre pga långa leveranstider som försenar aktiveringarna.

Investeringsredovisning

Belopp i tkr	Utgifter sedan projektens start			Varav årets investeringar		
	Beslutad totalutgift	Ack. utfall	Avvikelse	Budget 2023	Utfall 2023	Avvikelse
Färdigställda projekt						
Räddningsutrustning	2 590	3 072	-270	1 290	1 396	106
Fordon	1 491	1 450	41	291	918	-627
varav Släckbil	500	536	-36	0	4	-4
varav Släckbil	700	644	56	0	644	-644
Kvalitetshöjande investeringar Ludvika	7 100	9 323	-2 223	400	3 201	-2 801
varav Släckbil	4 700	4 743	-43	0	733	-733
varav Poolbil	400	267	133	400	267	133
varav Släckbil	2 000	4 313	-2 313	0	2 200	-2 200
Övrigt inkl fastighet	638	470	168	638	470	168
Summa färdigställda projekt	11 819	14 315	-2 284	2 619	5 985	-3 154
Pågående projekt						
Räddningsutrustning	0	0	0	0	0	0
Fordon	16 459	8 363	8 096	11 759	8 356	3 403
Kvalitetshöjande investeringar Ludvika	11 800	10 314	1 486	4 700	5 100	-400
Övrigt inkl fastighet	922	69	873	922	40	902
Summa pågående projekt	29 181	18 746	10 455	17 381	13 496	3 905
Summa Investeringsprojekt	41 000	33 061	8 171	20 000	19 481	751

Investeringsbudget för år 2023 uppnås nästan. Totalt medflyttade medel från investeringsbudget tidigare än 2023 summeras till 21,0 mnkr. Total investeringsbudget för 2023 är därmed 41,0 mnkr.

Prognosen för 2023 var att investeringar för 34,8 mnkr skulle bli färdigställda under året men resultatet blev 11,8 mnkr, resterande beräknas bli färdigställda under 2024.

Några av de pågående projekten är påbörjade med upphandling men långa leveranstider gör att det är svårt att beräkna när de blir färdigställda.

Utfallet för den färdigställda släckbilen till Ludvika avviker från budget vilket beror på att budget avsåg inköp av begagnad släckbil vilket inte fanns tillgängligt.

Resultaträkning

Belopp i Mkr	2023-12-31	2022-12-31	Budget 2023	Prognos 2023
Verksamhetens nettokostnader	-186,7	-169,8	-186,3	-187,4
Förändring i %, jmf med fg år	10,0%		0,2%	-0,4%
Medlemsbidrag	192,5	177,3	192,5	192,5
Förändring i %, jmf med fg år	8,6%			
Finansnetto	-4,4	-1,2	-6,1	-5,1
Årets resultat	1,3	6,3	0,0	0
Nettokostnader i relation till medlemsbidrag %	-97%	-96%	-97%	-97%

Förbundets resultat för året uppgår till 1,3 mkr, vilket är 5 mkr sämre än samma period förra året.

Det minskade resultatet beror främst på att verksamhetens kostnader har ökat mer än vad verksamhetens intäkter och medlemsbidrag ökat jämfört med förra året. Där ökade pensionskostnader står för den största ökningen med 8,2 mkr i ökade kostnader under 2023. Pensionskostnader stod 2023 för ca 11% av verksamhetens kostnader jämfört ca 8% 2022.

Finansnettots minskning med 3,2 mkr beror till störst del på ökade räntor på pensionsskulden som ökat med 4,6 mkr mot förra året. Ränteintäkter har ökat med ca 1,4 mkr till följd av ett ökat saldo på banken med ca 40 mkr.

Utfallet för nettokostnader är i linje med prognos och budget.

Balansräkning

Belopp i mnkr	Kommunalförbundet	
	2023-12-31	2022-12-31
Balansomslutning	199 697	168 646
Redovisat eget kapital	8 850	7 540
Redovisad soliditet	4,4%	4,5%
Omsättningstillgångar	106 947	87 568
Kortfristiga skulder	97 254	83 689
Balanslikviditet	110%	105%

I balansräkningen ökar materiella anläggningstillgångar genom att årets investeringar överstiger årets avskrivningar. Fordringar minskar på grund av att kundfordringar mot kommunerna har minskat i årsbokslutet. Likvida medel är högre än vid förra årsbokslutet på grund av tidigare betalningar av kundfordringar. Avsättningar för pensioner har ökat jämfört med förra årsbokslutet och påverkas av att intjänad pension överstiger utbetalda pensioner. Kortfristiga skulder är högre än vid bokslutet på grund av högre medlemsbidrag och större fakturor kopplat till investeringar i slutet av året, samt ökade pensionskulder.

God ekonomisk hushållning – Bedömning och rekommendation

Verksamhetsmål	Måltal	Utfall enligt årsredovisningen	Bedömning
Vi har en ekonomi i balans	Nettokostnader mindre eller lika med 167,2 mkr	Utfallet uppgår till 163,9 mkr innan pensionskostnader och kostnader för extraordinära händelser	Uppfyllt
Vi har en god förmåga att hantera kriser och störningar	Succesionsplan	Succesionsplan är skapad.	Uppfyllt
Vi arbetar som ett lag och får nöjda medarbetare	eNPS +10	Utfallet uppgår till eNPS -15.	Delvis uppfyllt
Vi speglar samhället	Utbilda 8 personer kring inkludering och mångfald	8 personer utbildade.	Uppfyllt
Medborgarna och samarbetspartners ska känna förtroende för RDM i arbetet vi utför.	3 riktade informationskampanjer.	3 av 3.	Uppfyllt

Direktionens gör en sammanfattande bedömning att kommunalförbundet uppfyller god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv och bedömer att 4 av 5 mål uppnås varav målet om nöjda medarbetare delvis uppnås. Anledningen till att det delvis uppnås är att 2 av 3 avdelningar har positiva eNPS. En handlingsplan upprättas för att uppnå målet fullt ut.

Vi kan inte göra någon annan bedömning än direktionen har gjort angående måluppfyllelsen. Vi anser däremot att måltalet för målet ”Vi har en god förmåga att hantera kriser och störningar” bör uppdateras för att bli mätbart samt att bedömning när ett mål anses som uppfyllt/delvis uppfyllt/ej uppfyllt bör tydliggöras.

Balanskravsresultat

Räddningstjänsten redovisar en bedömning av balanskravsresultatet i förvaltningsberättelsen. Av årsredovisningen framgår det att förbundets balanskravsresultat uppgår till 1 mnkr. Resultatet består av årets resultat på 1,3mnkr, reducering av realisationsvinster med -0,3 mnkr.

Det finns inget negativt balanskravsresultat att återställa från tidigare år.

Beräkningen som ligger till grund för kommunens balanskravsresultat innehåller enligt vår bedömning inga väsentliga felaktigheter.

Vi bedömer, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet uppfylls.

[kpmg.se](https://www.kpmg.se)

The information contained herein is of a general nature and is not intended to address the circumstances of any particular individual or entity. Although we endeavor to provide accurate and timely information, there can be no guarantee that such information is accurate as of the date it is received or that it will continue to be accurate in the future. No one should act on such information without appropriate professional advice after a thorough examination of the particular situation.

© 2024 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee. All rights reserved.

The KPMG name and logo are trademarks used under license by the independent member firms of the KPMG global organization.

Document Classification: KPMG Public

Kommunalförbundet Räddningstjänsten Dala Mitt
Revisionen

2024-03-20

För kännedom

Kommunfullmäktige i medlemskommunerna
Förbundsdirektionen i Räddningstjänsten Dala Mitt

Granskning av bokslut och årsredovisning 2023

Kommunalförbundets revisorer ska enligt kommunallagen 12 kap bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorerna ska pröva om räkenskaperna är rättvisande. Granskningsresultatet framgår av bifogad granskningsrapport som utarbetats av KPMG.

Vi har i granskningen inte funnit några väsentliga felaktigheter. Årsredovisningen har i allt väsentligt upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och god redovisningssed.

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning. Utöver att förbundet i nuläget inte redovisar några hyresavtal enligt RKR:s rekommendation om finansiell leasing.

Vi delar direktionens bedömning att de finansiella mål och verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning är uppfyllda.

För de förtroendevalda revisorerna i Räddningstjänsten Dala Mitt

DocuSigned by:

B6F40CF878D0411...

Lars Lundh
Sammanställande för revisionen

Revisorerna i Räddningstjänsten Dala Mitt

Revisorernas redogörelse för år 2023

För att kunna ge underlag till kommunfullmäktiges ansvarsprövning har vi granskat den verksamhet som bedrivs inom Räddningstjänsten Dala Mitts verksamhetsområden och då prövat om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom förbundet är tillräcklig.

Revisorerna har under året haft fyra sammanträden. För fullgörandet av uppdraget och som underlag till planerad revisionsinriktning har en väsentlighets- och riskbedömning gjorts. Revisorerna har under året sammanträffat med förbundets ekonomichef och förbundschef.

Grundläggande årlig granskning

Kommunallagen (KL 12 kap 1 §) ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom förbundets verksamhetsområde.

Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma direktionens styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisningssystem och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan.

Revisorerna har under året tagit del av protokoll från direktionen. Utöver detta tar revisorerna löpande del av ekonomiska rapporter för verksamheten.

Nedan följer en sammanfattning av resultatet av genomförda granskningar. Det skall dock noteras att resultatet som redovisas för respektive granskning är det som redovisades vid den tidpunkt som avrapporteringen gjordes vilket gör att det kan ha skett förändringar efter detta tillfälle.

Revisorerna har vid granskningen biträtts av KPMG.

Redovisningsrevision

Denna granskning syftar till att utröna om räkenskaperna är rättvisande och om den kontroll som utövas inom direktionen är tillräcklig. Det senare gäller frågan om tillförlitligheten i räkenskaperna och säkerheten i system och rutiner. Vi har bland annat granskat delårsbokslutet per 31 augusti 2023 och årsredovisningen för år 2023.

Verksamhetsrevision

KPMG fick av revisorerna i Räddningstjänst Dala Mitt i uppdrag att genomföra en översiktlig granskning av förbundets arbete för att upprätthålla en god it-och cybersäkerhet. Uppdraget ingick i revisionsplanen för år 2023.

Den samlade bedömning utifrån granskningens syfte var att direktionen delvis har tillsett att det finns ett systematiskt och riskbaserat it-säkerhetsarbete.

Bedömningen är att direktionen brustit i sitt övergripande ansvar då det saknas fastställda styrdokument för informationssäkerhet (där it- och cybersäkerhet ingår som delar) samt att direktionen inte i riskanalyser för förbundet har inkluderat informationssäkerhetsrisker. Mot bakgrund av omvärldsläget och förhöjd risk för cyberhot mot offentliga organisationer ser vi det som väsentligt för att upprätthålla en tillräcklig säkerhet för förbundets verksamhet och informationstillgångar.

Vi bedömer trots ovan att förbundet med systematik har etablerat tekniska säkerhetsåtgärder i enlighet med de säkerhetsnivåer som MSB rekommenderar för stärkt cyberförsvar. De skydd som är implementerade har varit effektiva mot de hot som förbundet hittills har utsatts för.

Vi bedömer dock att det finns risk att nuvarande resurser inte är tillräckliga för att förbundet ska kunna bedriva ett systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete. Vi uppfattar dock att förbundet i arbetet med de tekniska säkerhetsåtgärderna för infrastruktur och system genom egna resurser och externa leverantörer har tillgång till både personella resurser och kompetens för att de delarna av arbetet ska vara mindre sårbart. Informationssäkerhetsarbetet behöver dock vara integrerat i hela förbundet och ges den uppmärksamhet som krävs för att nå en tillräcklig systematik.

Utifrån våra bedömningar och vår slutsats rekommenderar vi direktionen att:

- Fastställa och etablera styrande dokument för informationssäkerhet som inkluderar ansvarsfördelning och krav avseende tekniska säkerhetsåtgärder.
- Utvärdera om nuvarande resurser är tillräckliga för att etablera ett systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete.
- Inkludera informationssäkerhetsrisker i förbundsövergripande risk- och sårbarhetsanalys samt besluta om åtgärder för att möta risker.
- Fastställa och etablera gemensamma incidenthanteringsrutiner.
- Säkerställa att en årlig uppföljning görs av informationssäkerhetsarbetet, där it- och cybersäkerhet ingår, samt att denna återrapporteras till direktionen.

En förteckning över utförd granskning lämnas i *Bilaga 2 till revisionsberättelsen för 2023*.

Revisorerna i Räddningstjänsten Dala Mitt

Förteckning över utförd granskning under 2023

Förteckning över de sakkunnigas skriftliga rapporter för år 2023;

- Granskning av delårsrapport 2023-08-31
- Granskning av bokslut och årsredovisning för år 2023
- Granskning av it- och cybersäkerhet

Revisorerna i Räddningstjänsten Dala Mitt

Till
Fullmäktige i respektive
medlemskommun

Revisionsberättelse för år 2023

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i kommunalförbundet Räddningstjänsten Dala Mitt (organisationsnummer 222000 - 1099) av dess direktion. Granskningen har utförts av sakkunniga som biträder revisorerna.

Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper och pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål, lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet, förbundsordningen och revisionsreglementet. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagan "Revisorernas redogörelse".

Vi bedömer sammantaget att direktionen i Räddningstjänsten Dala Mitt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

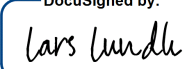
Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att direktionens interna kontroll i allt väsentligt har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som direktionen uppställt.

Vi tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Borlänge 2024-03-20

DocuSigned by:

B6F40CF878D0411...
Lars Lunde
Falun Kommun

DocuSigned by:

1E87C9D74A81425...
Katrin Reinström
Borlänge kommun

DocuSigned by:

F2FF148D68148D...
Owe Asmola
Ludvika kommun

DocuSigned by:

54493146FB62423...
Anders Johansson
Sätters kommun

Kjell Andersson
Gagnefs kommun

Bilagor

Bilaga 1 Revisorernas redogörelse 2023

Bilaga 2 Förteckning över de sakkunnigas skriftliga rapporter för år 2023

Kf § 19 Kommunfullmäktiges ansvarsprövning

Ange diarienummer

Beslut

Skriv text här.

Bakgrund och ärendebeskrivning

Skriv text här.

Kf § 20 Överföring inom budgetramar 2024

KS2024/0145

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att överföra 3,850 tkr från samhällsbyggnadsnämndens budgetram 2024 för skolskjutshantering till barn- och utbildningsnämnden.

Bakgrund och ärendebeskrivning

I enlighet med beslut KS § 45 Förändrat ansvar för skolskjuts, ärende KS2022/0367, föreslås överföring av 3,850 tkr från Samhällsbyggnadsnämndens budgetram 2024 avseende skolskjutshantering till Barn- och utbildningsnämnden.

Omföring av budgetram 2024 för skolskjuts	Reviderad Budget 2024	Omföring	Budget 2024 efter omföring
Samhällsbyggnadsnämnd	49 676	-3 850	45 826
Barn- och utbildningsnämnd	328 756	3 850	332 606

Överföring inom budgetramar 2024

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige besluta att överföra 3,850 tkr från Samhällsbyggnadsnämndens budgetram 2024 för skolskjutshantering till Barn- och utbildningsnämnden.

Bakgrund och ärendebeskrivning

I enlighet med beslut KS § 45 Förändrat ansvar för skolskjuts, ärende KS2022/0367, föreslås överföring av 3,850 tkr från Samhällsbyggnadsnämndens budgetram 2024 avseende skolskjutshantering till Barn- och utbildningsnämnden.

Omföring av budgetram 2024 för skolskjuts	Reviderad Budget 2024	Omföring	Budget 2024 efter omföring
Samhällsbyggnadsnämnd	49 676	-3 850	45 826
Barn- och utbildningsnämnd	328 756	3 850	332 606

Beslutsunderlag

Catherine Hellgren
Ekonomichef

Marita Skog
Kommundirektör

Postadress

Box 300, 783 27 Säter
Telefon: 0225-55 000 (vxl)

Besöksadress

Rådhuset, Åsgränd 2, Säter

E-post

kommun@sater.se

Webbplats

sater.se

Kf § 21 Ökad låneram och upptagande av lån 2024

KS2024/0061

Beslut

Kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att öka kommunens låneram för år 2024 och bemyndiga kommunstyrelsen att omsätta och uppta nya lån upp till 700 000 000 kr för år 2024 samt utnyttja krediten om 38 000 000 kr på kommunens koncernkonto.

Bakgrund och ärendebeskrivning

Med anledning av rådande omständigheter med ett tufft ekonomiskt läge för kommunen inför 2024 med kraftigt ökade pensionskostnader och ökade räntekostnader genom ökad upplåning och ökat ränteläge tillsammans med stort investeringsbehov finns det risk för att kommunen likviditet kommer att vara ansträngd och förbrukas och att kommunen behöver utöka med nya lån utöver nuvarande låneram. I nuläget finns 25 mkr kvar att ta upp lån för inför 2024. Förslaget är att öka låneramen med 200 mkr till 700 mkr.

I beslut av budget 2024-2026 enligt KF § 133 den 15 juni 2023 är beslutat låneram 500 mkr enligt följande:

- Bemyndiga kommunstyrelsen under år 2024 att omsätta och uppta nya lån upp till 500 000 000 kr, samt utnyttja krediten om 38 000 000 kr på kommunens koncernkonto.

Offertförfrågan kommer att skickas ut till tre långivare och inhämtas med olika räntealternativ och löptider. Lånet kommer att utvärderas i enlighet med Sätters kommuns finansieringspolicy.

Översyn av kommunens mål för skuldsättning kommer att behöva ses över i samband med kommande budgetarbete.

Ökad låneram och upptagande av lån 2024

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besluta att öka kommunens låneram för år 2024 och bemyndiga kommunstyrelsen att omsätta och uppta nya lån upp till 700 000 000 kr för år 2024 samt utnyttja krediten om 38 000 000 kr på kommunens koncernkonto.

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta att delegera beslutanderätten till Ekonomichef att uppta ny lån under 2024 och anta det mest fördelaktiga anbudet per upplåningstillfälle på villkor enligt inkomna offerter upp till beslutat låneram.

Bakgrund och ärendebeskrivning

Med anledning av rådande omständigheter med ett tufft ekonomiskt läge för kommunen inför 2024 med kraftigt ökade pensionskostnader och ökade räntekostnader genom ökad upplåning och ökat ränteläge tillsammans med stort investeringsbehov finns det risk för att kommunen likviditet kommer att vara ansträngd och förbrukas och att kommunen behöver utöka med nya lån utöver nuvarande låneram. I nuläget finns 25 mkr kvar att ta upp lån för inför 2024. Förslaget är att öka låneramen med 200 mkr till 700 mkr.

I beslut av budget 2024-2026 enligt KF § 133 den 15 juni 2023 är beslutat låneram 500 mkr enligt följande:

- Bemyndiga kommunstyrelsen under år 2024 att omsätta och uppta nya lån upp till 500 000 000 kr, samt utnyttja krediten om 38 000 000 kr på kommunens koncernkonto.

Offertförfrågan kommer att skickas ut till tre långivare och inhämtas med olika räntealternativ och löptider. Lånet kommer att utvärderas i enlighet med Säter kommun finansieringspolicy.

Översyn av kommunens mål för skuldsättning kommer att behöva ses över i samband med kommande budgetarbete.

Catherine Hellgren
Ekonomichef

Marita Skog
Kommundirektör

Postadress

Box 300, 783 27 Säter
Telefon: 0225-55 000 (vxl)

Besöksadress

Rådhuset, Åsgränd 2, Säter

E-post

kommun@sater.se

Webbplats

sater.se

Kf § 22 Antagande av kulturmiljöprogram

KS2019/0298

Beslut

Kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta anta Kulturmiljöprogram för Sätters kommun.

Ärendebeskrivning

2023-10-17 beslutade Kommunstyrelsens arbetsutskott att skicka förslaget på kulturmiljöprogram på remiss till samtliga nämnder och styrelser. Svar har inkommit från samtliga nämnder. Alla nämnder ställer sig positiva till kulturmiljöprogrammet. SBN har dock en önskan om att programmet kompletteras med ökad tydlighet kring hur revidering och utveckling ska ske.

Eftersom arbets sättet än så länge är oprövat och flera rutiner behöver prövas och kanske formuleras om, bör lämpligen önskemålet med till första revisionen av programmet.

Förutom remissvar har de konsulter från WSP som genomfört inventeringen hållit i två föreläsningar om programmet 5/12 2023. Föreläsningarna vände sig till medarbetare på Sätters kommun, förtroendevalda och allmänhet.

Vi har också genomfört en medborgardialog 6/3 2024.

Fler aktiviteter planeras under 2024 för att sprida kunskap om programmet och därmed Sätters kulturarv med dess kulturmiljöer.

Bakgrund

2019-09-03 beslutade Kommunstyrelsen att tillsätta en politisk styrgrupp med uppdrag att ta fram ett kulturmiljöprogram (KS2019/0298). Programmet ska uppfylla dessa behov:

- Underlag i enlighet med plan- och bygglagen, miljöbalken, kulturminneslagen.
- Underlag för dialog med Länsstyrelsen i Dalarna vid nybyggnation.
- Underlag för att bevara, tillgängliggöra och levandegöra kulturmiljöer.
- Ett redskap vid prioritering av renovering av kulturmiljöer.
- Vara användbar vid platsutveckling, platsmarknadsföring, Cultural planning, destinationsutveckling eller liknande.

Ks § 65 forts

- Ett redskap när gestaltungsprogram ska tas fram d v s utformning av detaljer i stadsrummet som t ex vilka bänkar, gatlyktor och gatstenar som ska användas.

Kulturenheten har sedan dess haft det operativa uppdraget att leda arbetet för en arbetsgrupp med representanter även från Samhällsbyggnadssektorn och Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen har varit medfinansierare med 500 tKr, fördelat på 3 år, vilket motsvarar hälften av kostnaden. Eftersom kommunen själv inte har byggnadsantikvarisk kompetens, arkeologisk kompetens o dyl, har sakkunnig kompetens upphandlats med stöd från UHC.

Ett digitalt kunskapsunderlag, sater.se/kulturmiljowebben, har byggts upp. Fakta har samlats in från olika tryckta källor, arkiv samt intervjuer med representanter från kommunens hembygdsföreningar.

Kulturmiljöprogrammet har också en strategisk inriktning som blir vägledande för hur Sätters kommun ska använda kulturmiljöerna för bevarande, utveckling och användning.

Beslutsunderlag

- Kulturmiljöprogrammet
- Remissvar

Kulturmiljöprogram

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta anta Kulturmiljöprogram för Sätters kommun.

Ärendebeskrivning

2023-10-17 beslutade Kommunstyrelsens arbetsutskott att skicka förslaget på kulturmiljöprogram på remiss till samtliga nämnder och styrelser. Svar har inkommit från samtliga nämnder. Alla nämnder ställer sig positiva till kulturmiljöprogrammet. SBN har dock en önskan om att programmet kompletteras med ökad tydlighet kring hur revidering och utveckling ska ske.

Eftersom arbetssättet än så länge är oprövat och flera rutiner behöver prövas och kanske formuleras om, bör lämpligen önskemålet med till första revisionen av programmet.

Förutom remissvar har de konsulter från WSP som genomfört inventeringen hållit i två föreläsningar om programmet 5/12 2023. Föreläsningarna vände sig till medarbetare på Sätters kommun, förtroendevalda och allmänhet.

Vi har också genomfört en medborgardialog 6/3 2024.

Fler aktiviteter planeras under 2024 för att sprida kunskap om programmet och därmed Sätters kulturarv med dess kulturmiljöer.

Bakgrund

2019-09-03 beslutade Kommunstyrelsen att tillsätta en politisk styrgrupp med uppdrag att ta fram ett kulturmiljöprogram (KS2019/0298). Programmet ska uppfylla dessa behov:

- Underlag i enlighet med plan- och bygglagen, miljöbalken, kulturminneslagen.
- Underlag för dialog med Länsstyrelsen i Dalarna vid nybyggnation.
- Underlag för att bevara, tillgängliggöra och levandegöra kulturmiljöer.
- Ett redskap vid prioritering av renovering av kulturmiljöer.
- Vara användbar vid platsutveckling, platsmarknadsföring, Cultural planning, destinationsutveckling eller liknande.

Postadress

Box 300, 783 27 Säter
Telefon: 0225-55 000 (vxl)

Besöksadress

Rådhuset, Åsgränd 2, Säter

E-post

kommun@sater.se

Webbplats

sater.se

- Ett redskap när gestaltningsprogram ska tas fram d v s utformning av detaljer i stadsrummet som t ex vilka bänkar, gatlyktor och gatstenar som ska användas.

Kulturenheten har sedan dess haft det operativa uppdraget att leda arbetet för en arbetsgrupp med representanter även från Samhällsbyggnadssektorn och Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen har varit medfinansiärer med 500 tKr, fördelat på 3 år, vilket motsvarar hälften av kostnaden. Eftersom kommunen själv inte har byggnadsantikvarisk kompetens, arkeologisk kompetens o dyl, har sakkunnig kompetens upphandlats med stöd från UHC.

Ett digitalt kunskapsunderlag, sater.se/kulturmiljowebben, har byggts upp. Fakta har samlats in från olika tryckta källor, arkiv samt intervjuer med representanter från kommunens hembygdsföreningar.

Kulturmiljöprogrammet har också en strategisk inriktning som blir vägledande för hur Säter kommun ska använda kulturmiljöerna för bevarande, utveckling och användning.

Beslutsunderlag

- Kulturmiljöprogrammet
- Remissvar

Anette Kotilainen
Kulturchef

2023-08-16

Kulturmiljöprogram

**SÄTERS
KOMMUN**

Kommunstyrelsen

Dokumentinformation

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Omfattar
Kulturmiljöprogram	Program	
Dokumentägare	Dokumentansvarig	Publicering
Kommunsstyrelsen	Kulturchef	
Beslutsinstans	Beslutad	Diarienummer

Författningsstöd
Revidering
Bör revideras senast

Innehåll

1	Inledning	4
2	Nationella kulturmiljömål	5
3	Kommunens vision och strategiska mål	6
4	Sätters kommuns kulturmiljöprogram	7
5	Mål 1: Sätters kommun ska vara ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas.....	8
6	Mål 2: Sätters kommun skapar förutsättningar för människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön... 	10
7	Mål 3: Sätters kommun bidrar till ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser.....	12
8	Mål 4: Sätters kommun har en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen.	14
9	Ansvar och uppföljning.....	16

1 Inledning

Kulturmiljöerna har formats av oss människor under lång tid. De berättar om platsens historia och kan vara allt från en enskild plats, en byggnad eller ett helt landskap. Kulturmiljöerna ramar in och ger kontinuitet i vardagen och speglar människans plats i tid och rum.

Ansvar för att skydda och vårda våra värdefulla kulturmiljöer delas av alla, såväl av enskilda som av myndigheter.

Regering och riksdag har utformat de nationella kulturmiljömålen
(Riksantikvarieämbetet 2014-01-01)

I Sätters kommun finns många unika kulturmiljöer som skänker identitet och attraktivitet åt kommunen. Silverringen, den unika trästaden, Skönviksområdet och odlingslandskapet är några exempel på hur kulturmiljöer lockar både till besök och inflyttning. Men även nyare bebyggelse är en del av vår kulturmiljö. Därför måste ett program utvecklas och aktualiseras med regelbundenhet.

Sätters kommuns kulturmiljöprogram är formulerad med utgångspunkt i de nationella kulturmiljömålen. De nationella kulturmiljömålen ska styra statliga aktörer men ska också inspirera och vägleda kommuner och regioner. Kommunens vision och strategiska mål tillämpas för att uppnå de nationella kulturmiljömålen på kommunal nivå. Tillämplig handlingsplan föreslås till respektive kulturmiljömål.

Till programmet hör också ett digitalt kunskapsunderlag i form av en kulturmiljöwebb, sater.se/kulturmiljöwebben. Kulturmiljöwebben är en levande sida som kan uppdateras och där utvecklingsmöjligheter finns för olika framtida behov.

2 Nationella kulturmiljömål

. Enligt de nationella kulturmiljömålen ska det statliga kulturmiljöarbetet främja:

- Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas.
- Människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön.
- Ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser.
- En helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen.

3 Kommunens vision och strategiska mål

Kulturmiljömålen går hand i hand med kommunens vision som inspirerar och motiverar till att bygga och utveckla det Säter vi vill ha. Visionen lyder:

Säter är en välkomnande kommun.

- *Vi bygger framtiden genom engagemang och samarbete.*
- *Vi skapar framtidstro och livskvalitet.*
- *Vi strävar mot ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart samhälle.*

Kulturmiljöprogrammet kopplar till de fyra strategiska målen för kommunen:

- *Rikare liv*
- *Hållbar framtid*
- *Omsorgsfull boendeutveckling*
- *Serviceorienterad organisation*

Kulturmiljöprogrammet bidrar till att uppfylla de strategiska målen och visionen för Sätters kommun.

4 Sätters kommuns kulturmiljöprogram

Kommunen kulturmiljöprogram svarar mot de nationella kulturmiljömålen tolkade i ett lokalt perspektiv. De kommunala kulturmiljömålen är:

- Sätters kommun ska vara ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas.
- Sätters kommun skapar förutsättningar för människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön.
- Sätters kommun bidrar till ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser.
- Sätters kommun har en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen.

5 Mål 1: Sätters kommun ska vara ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas.

Sätters kommuns tolkning av målet:

Sätters kommuns kulturmiljöer bidrar till ett rikare liv och en hållbar framtid. **Ett hållbart samhälle** är ett samhälle som hushållar med sina resurser, som använder det befintliga och ser möjlighet till utveckling på ett sätt som gör att det vi har idag kan ges mervärden. Nyttillskott är genomtänkta och bidrar till en god utveckling utan resursslöseri.

Säter är en kommun **med en mångfald av kulturmiljöer som** bär på kunskap och berättelser. De bidrar till en god livsmiljö som ger upplevelser av kontinuitet, betydelse och identitet. Sätters kulturmiljöer ger en bred bild av olika tider, livsbetingelser, verksamheter och försörjningssätt. De berättar om olika naturgivna förutsättningar för odling, bergsbruk och vattenkraft, om rikspolitik och lokal utveckling, om staden och landsbygden. Exempel på det här är Sätters stadskärna - den välbevarade trästaden, bergsbrukets gruvor, hyttor och bruk så som Bispberg, Östra Silvberg, Grängshammar och Ulvshyttan, det böljande jordbrukslandskapet med de många byarna längs Dalälven och Bobygdens speciella bebyggelsestruktur. I Säter finns en rik byggnadstradition i timmer och slaggsten bevarad. Synen på vad som är en värdefull kulturmiljö förändras över tid. Även de idag moderna och vardagliga miljöerna förmedlar en historia som behöver förvaltas för att finnas kvar i framtiden. Sätters mångfald av kulturmiljöer speglar en historia att vara stolt över, men också en svår historia om samhällets mest utsatta vilket kommer till uttryck genom Sätters sjukhus, ibland kallad Den vita staden. Också en sådan historia är viktig, bland annat för att förstå vår samtid och ge en bakgrund till frågor som är aktuella även för oss även idag.

Våra kulturmiljöer är väl bevarade och är populära besöksmål och omtyckta boendemiljöer. Trästaden är en av de mest välbevarade exemplen i landet och hör till en skara om bara en handfull liknande städer. Kommunen och andra aktörer handskas varsamt med de värdefulla kulturmiljöerna och ser till att de **bevaras**, så att vi även i framtiden kan ta del av den historia och de berättelser som vår omgivning förmedlar. - Det vi väljer att bevara idag speglar den historia som förmedlas idag och i framtiden.

Vårt samhälle står aldrig still, det är i ständig utveckling. Sätters kulturmiljöer är en del av det hållbara samhället och **används** aktivt som boendemiljöer eller för olika verksamheter. Kulturmiljöer **utvecklas** också och fyller en viktig värdeskapande funktion som en resurs i kommunala utvecklingsprocesser, näringslivsutveckling, en omsorgsfull boendeutveckling med attraktiva miljöer samt besöksnäring. En kulturmiljö som bär på tydliga berättelser ger positiva upplevelser och utgör en grund för Sätters kommun olika attraktiva besöksmål.

Handlingsplan för att uppnå målet:

- Kulturmiljön är en ändlig resurs, värden som förstörts kan inte återskapas. Sätters värdefulla kulturmiljöer ska bevaras genom att de är utpekade, skyddade och vårdade.
- Kulturmiljöprogrammets kunskapsunderlag (Kulturmiljöwebben) är vägledande vid fysisk planering. Lokala byggnadsordningar och områdesbestämmelser gäller för vissa särskilt värdefulla områden.
- Kommunen lyfter fram de kulturhistoriska värdena och arbetar aktivt med att använda sina kulturhistoriskt värdefulla fastigheter som bostäder eller lokaler för kommunala verksamheter.
- När kulturhistoriskt värdefulla områden eller enskilda byggnader ska utvecklas sker det på ett sätt som tar hänsyn till dess värden. Vid utveckling inkluderas kulturmiljökompetens i tidigt skede och genom hela processen.
- Kulturmiljömålen skrivs in i ägardirektivet till Säterbostäder samt kommuniceras till övriga kommersiella fastighetsägare.
- Ett erkänt högt kulturhistoriskt värde skapar attraktivitet för boende och investeringar samtidigt som det ger bättre förutsättningar för bevarande. Kommunen verkar för att marknadsföra Säter som en av landets finast bevarade trästäder och unik boendemiljö.

6 Mål 2: Sätters kommun skapar förutsättningar för människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön.

Sätters kommuns tolkning av målet:

Det största och viktigaste kulturmiljöarbetet görs av kommunens invånare, alla vi som bor, arbetar och brukar jorden i kommunen förvaltar också vårt kulturarv. Detta ansvar delas av alla. Kommunen har ett stort ansvar för att ge goda förutsättningar för **människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och** att ge möjlighet för alla **att förstå** kulturmiljön genom tydliga, intresseväckande och uppdaterade kunskapsunderlag. Genom kommunens egen förvaltning och genom tydliga råd och riktlinjer för utveckling **och** förvaltning tar kommunen ett ansvar och bidrar också till enskilda människors möjlighet att **ta ansvar för kulturmiljön**.

Sätters kommun har en serviceorienterad organisation och en god förmåga att möta företag och medborgare. Här finns goda förutsättningar att etablera, bedriva och utveckla olika sorters företagande. Tydliga förutsättningar och samarbete skapar synergieffekter där gemensam delaktighet och ansvar skapar mervärden både för kulturmiljön, medborgare och näringsliv. En variationsrik miljö med bevarade kulturhistoriska värden ger också ett högre ekonomiskt värde då det utgör attraktiva boendemiljöer och ett intressant besöksmål.

Handlingsplan för att uppnå målet:

- Den kommunala organisationen och invånarna har tillgång till ett informativt, intresseväckande och tillgängligt kunskapsunderlag om Sätters kulturmiljöer och deras värden. Kunskapsunderlaget (Kulturmiljöwebben) ska ge en tydlig vägledning för hur landskap och miljöer med höga kulturhistoriska värden förvaltas och utvecklas.
- Kunskapsunderlaget ska utvecklas och byggas på för att möta kommande utveckling och behov av att kunskap. Det gäller exempelvis Mora by och Sätters stads utkanter där det sker en utveckling med ny bebyggelse samtidigt som höga kulturhistoriska värden finns.

- Kommun ska arbeta gemensamt med näringslivet för ett framgångsrikt företagande på ett hållbart sätt, så att landskapets och kulturmiljöernas höga värden består samtidigt som förutsättningar för attraktiva boendemiljöer och näringsliv skapas.
- Kunskapsseminarium för både kommunens anställda, kommersiella fastighetsägare och invånare genomför årligen.

7 Mål 3: Sätters kommun bidrar till ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser.

Sätters kommuns tolkning av målet:

Att lära känna platsen där man bor och dess historia skapar tillhörighet och delaktighet och kan bidra till att stärka en identitet. Utforskandet av det förflutna hjälper oss att förstå samtiden i ett sammanhang. För att alla, oavsett ålder, funktionsvariation och kulturell bakgrund, ska kunna ta del av kulturmiljön är tillgänglighet i bred bemärkelse en viktig grund för **ett inkluderande samhälle**. **Kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser** är till stor del tillgänglig för alla. Offentliga miljöer ska ha en hög tillgänglighet för att ge så många som möjligt tillgång till våra gemensamma kulturmiljöer. Information och underlag för kunskap ska också finnas tillgängligt. Det gäller både den fysiska miljön och digitalt.

Kulturmiljön är en viktig källa till **upplevelser**, vilket gör Sätters kommun till ett omtyckt besöksmål både för kommunens invånare och för den långväga turisten. Sätters stad är en av landets bäst bevarade historiska trästäder. Odlingslandskapet utmed Dalälven, bergsbrukets miljöer och den historiska trästaden är omtyckta besöksmål med natur- och kulturupplevelser som förmedlar en historia som är en viktig del av vårt lands utveckling. Sätters gamla sjukhus vittnar om en historia som också är intressant och viktig del av vår historia.

Handlingsplan för att uppnå målet:

- Kommunen ska ge förutsättningar för att alla invånare ska kunna ta del av kommunens särskilt värdefulla kulturmiljöer. Kontinuerlig kunskapsupbyggnad, god tillgänglighet och kommunikation är viktiga förutsättningar för ett inkluderande kulturmiljöarbete.
- Natur och kulturmiljö är tillsammans resurser för Sätters kommun som besöksmål. Kommunen arbetar aktivt för att lyfta kommunens kulturhistoriskt intressanta besöksmål och ger goda förutsättningar för samarbete med aktörer som bidrar till att lyfta Sätters kommun som ett kulturhistoriskt besöksmål.

- Besöksmål med höga värden ges tydliga riktlinjer genom kulturmiljöprogram och bestämmelser samt genom ett utvecklingsarbete som stärker kulturmiljön. Ett aktivt arbete för att öka attraktiviteten och tillgängligheten till Sätters stad med trästaden som ett nationellt intressant kulturhistoriskt besöksmål bidrar till att skapar mervärden för både boende och näringsliv.

8 Mål 4: Sätters kommun har en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen.

Sätters kommuns tolkning av målet:

Landskapet i Sätters kommun är storslaget och har en stor variation, från det böljande jordbruksbygderna utmed Dalälven och de vida skogarna med berg som höjer sig över landskapet, till stadens olika bebyggelsemönster. Höga kulturhistoriska värden finns inte bara i de utpekade särskilt värdefulla områdena utan också i landskapet som helhet. Hela det landskap vi lever i är präglad av de naturgivna förutsättningarna och olika tiders brukande. Sätters kommun **har en helhetssyn på förvaltningen av landskapet** med grund i de berättelser om naturgivna förutsättningar, brukande och olika livsbetingelser som olika typer av landskap inom kommunen förmedlar. Det finns olika typer av landskap, med olika typer av värden som avspeglas. Staden, jordbruket och bergsbruket är företeelser som har bidragit till att forma det landskap vi möter idag och som är unikt för Säter. Gemensamt för de olika landskapstyperna är att de både vittnar om naturgivna förutsättningar och hur det formats av mänsklig aktivitet under olika tider.

Landskapet är en gemensam tillgång och ett gemensamt ansvar. I landskapet möts många olika värden och tillgångar – kulturella, ekologiska, estetiska, sociala och ekonomiska. Kommunen ska ge förutsättningar till och bidra till en utveckling **som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen** som ett av flera värden i landskapet.

Handlingsplan för att uppnå målet:

- Det kulturhistoriska värdet beaktas i planering av förändringar i den fysiska miljön.
- Vid utveckling och planering ska hänsyn tas till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan. Det gäller landskapet som helhet, inte bara inom särskilt värdefulla områden.

- Kulturmiljöwebben ska användas som ett kunskapsunderlag som är vägledande vid fysisk planering. På kulturmiljöwebben finns råd och riktlinjer för förvaltning av landskapet utifrån de olika huvudteman som identifierats - Trästad, Odlingslandskapet och Bergsbruket.
- Landskapet utmed Dalälven med vida utblickar över jordbrukslandskapet omgivet av skogklädda höjder är ett unikt landskap som bör förvaltas med stor respekt för dess särskilda värden.

Europeiska landskapskonventionen

Sverige har ratificerat den europeiska landskapskonventionen. Landskapskonventionens mål är, enligt Riksantikvarieämbetet, en rikare livsmiljö där alla kan delta i utformningen. Landskapskonventionen understryker att landskapet är en gemensam tillgång och ett gemensamt ansvar. I landskapet möts många olika värden och tillgångar – kulturella, ekologiska, estetiska, sociala och ekonomiska. Konventionen innefattar alla typer av landskap, både stad och landsbygd.

Landskapskonventionen innehåller en tydlig demokratisk aspekt, vilket också framgår av konventionens definition av landskap som ***”ett område sådant som det uppfattas av människor och vars karaktär är resultatet av påverkan av och samspel mellan naturliga och/eller mänskliga faktorer.”***

9 Ansvar och uppföljning

Kommunstyrelsen ansvarar för att detta program revideras och aktualiseras varje mandatperiod.

Samhällsbyggnadsnämnden och Miljö och Byggnadsnämnden ansvarar för att kunskapen i program och kulturmiljöwebb används i såväl planarbete som det dagliga arbetet med rådgivning och tillståndsgivning.

Bägge nämnderna har också ansvar för att möjliggöra att byggnadsantikvarisk kompetens finns att tillgå när så behövs.

Kulturnämnden ansvarar för att kunskap om vår historia och kulturarv förmedlas och berättas. Gäller såväl materiella och immateriella värden.

På **förvaltningsnivå** är det Kommunledningsgruppen (KLG) som är styrgrupp och följer upp att aktiviteter genomförs och utvärderas samt att de styr mot kommunens kulturmiljömål. Arbetet planeras utifrån KLGs årshjul.

En arbetsgrupp ansvarar för daglig drift och underhåll av kulturmiljöwebben samt att utvecklingsmöjligheter och behov lyfts till styrgruppen (KLG). I arbetsgruppen ingår medarbetare från Samhällsbyggnadssektorn, Kommunstyrelsesektorn och Kulturenheten. Kulturchef är sammankallande och samordnande till regelbundna arbetsmöten utifrån de behov som finns. Även kommunikatör, bygglovshandläggare, karttekniker, planarkitekt och kulturekreterare ingår. Fler kompetenser kallas vid behov, t ex rörande hållbarhet och säkerhetsfrågor.

Arbetsgruppen har också uppdraget att formulera en årlig aktivitetslista, bl a för att öka kompetens om kulturmiljö och kulturmiljövård både internt bland kommunens medarbetare, men även för kommuninvånare.

Kulturekreterare har ett särskilt ansvar för att det redaktionella innehållet är aktuellt på kulturmiljöwebben.

Karttekniker/GIS-ingenjör har ett särskilt ansvar för att uppdatera kulturmiljöwebben.

BUN § 100 Yttrande över Kulturmiljöprogram

BUN2023/0234

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden föreslår kommunstyrelsen anta förslaget till Kulturmiljöprogram. Tjänsteutlåtandet antas som nämndens eget och översänds till kommunstyrelsens som sitt svar.

Yttrande

Inför varje mandatperiod ansvarar kommunstyrelsen för att Kulturmiljöprogrammet revideras och aktualiseras. Styrgrupp för Kulturmiljöprogrammet är Kommunledningsgruppen som följer upp att planerade aktiviteter genomförs och utvärderas samt att de styr mot kommunens kulturmiljömål.

Barn- och utbildningssektorn har tagit del av förslaget till program för aktuell mandatperiod.

Barn- och utbildningssektorn anser att de kommunala kulturmiljömålen är relevanta och går i linje med de nationella kulturmiljömålen samt kommunens egen vision och strategiska mål.

Barnperspektiv

Skolans mål är att varje elev:

- kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden,
- har inblick i närsamhället och dess arbets-, förenings- och kulturliv

(2 kap. 6 § LGR22)

Beslutsunderlag

Kulturmiljöprogram 2023

Delges

Kommunstyrelsen

Yttrande över förslag till Kulturmiljöprogram

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden föreslår att förslaget till Kulturmiljöprogram antas. Tjänsteutlåtandet antas som nämndens eget och översänds till kommunstyrelsens som sitt svar.

Bakgrund och ärendebeskrivning

Inför varje mandatperiod ansvarar kommunstyrelsen för att Kulturmiljöprogrammet revideras och aktualiseras. Styrgrupp för Kulturmiljöprogrammet är Kommunledningsgruppen som följer upp att planerade aktiviteter genomförs och utvärderas samt att de styr mot kommunens kulturmiljömål.

Barn- och utbildningssektorn har tagit del av förslaget till program för aktuell mandatperiod.

Barn- och utbildningssektorn anser att de kommunala kulturmiljömålen är relevanta och går i linje med de nationella kulturmiljömålen samt kommunens egen vision och strategiska mål.

Barnperspektiv

Skolans mål är att varje elev:

- kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden,
- har inblick i närsamhället och dess arbets-, förenings- och kulturliv

(2 kap. 6 § LGR22)

Delges

Kommunstyrelsen

Underskrifter

Stefan Forsmark
Sektorchef

Postadress

Box 300, 783 27 Säter
Telefon: 0225-55 000 (vxl)

Besöksadress

Rådhuset, Åsgränd 2, Säter

E-post

bun@sater.se

Webbplats

sater.se

Sn § 4 Remiss - Kulturmiljöprogram

SN2023/0369

Beslut

Tjänstemannaskrivelsen antas som nämndens egen och översänds till kommunstyrelsens arbetsutskott som sitt svar.

Ärendebeskrivning

Sektorchef Ingalill Frank har skrivit ett yttrande över förslag till Kulturmiljöprogrammet som remitterats till samtliga nämnder och styrelser av kommunstyrelsens arbetsutskott.

Yttrande

”Kommunen har ett stort ansvar för att ge goda förutsättningar för människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och att ge möjlighet för alla att förstå kulturmiljön genom tydliga, intresseväckande och uppdaterade kunskapsunderlag. Genom kommunens egen förvaltning och genom tydliga råd och riktlinjer för utveckling och förvaltning tar kommunen ett ansvar och bidrar också till enskilda människors möjlighet att ta ansvar för kulturmiljön.

Ur ett socialt perspektiv så är miljön oerhört viktigt för alla som bor och verkar i kommunen och kan öka delaktigheten i samhället där alla kan bidra oavsett ålder och bakgrund. En levande kulturmiljö främjar god hälsa och skapar ett värdefullt sammanhang för alla människor.

Det framtagna förslaget på Kulturmiljöprogrammet harmonierar dessutom väldigt väl med kommunens fyra strategiska mål vilket också innebär att det kommer att kunna genomsyra kommunens verksamheter.”

Bakgrund

2019-09-03 beslutade Kommunstyrelsen att tillsätta en politisk styrgrupp med uppdrag att ta fram ett kulturmiljöprogram (KS2019/0298). Programmet ska uppfylla dessa behov:

- Underlag i enlighet med plan- och bygglagen, miljöbalken, kulturminneslagen.
- Underlag för dialog med Länsstyrelsen i Dalarna vid nybyggnation.
- Underlag för att bevara, tillgängliggöra och levandegöra kulturmiljöer.
- Ett redskap vid prioritering av renovering av kulturmiljöer.
- Vara användbar vid platsutveckling, platsmarknadsföring, Cultural planning, destinationsutveckling eller liknande.
- Ett redskap när gestaltningsprogram ska tas fram d v s utformning av detaljer i stadsrummet som t ex vilka bänkar, gatlyktor och gatstenar som ska användas.

Forts.

§ 4 forts.

Kulturenheten har sedan dess haft det operativa uppdraget att leda arbetet för en arbetsgrupp med representanter även från Samhällsbyggnadssektorn och Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen har varit medfinansiärer med 500 tKr, fördelat på 3 år, vilket motsvarar hälften av kostnaden. Eftersom kommunen själv inte har byggnadsantikvarisk kompetens, arkeologisk kompetens och dylikt, har sakkunnig kompetens upphandlats med stöd från Upphandlingscentret.

Kulturmiljöprogrammet har också en strategisk inriktning som blir vägledande för hur Sätters kommun ska använda kulturmiljöerna för bevarande, utveckling och användning.

Underlag till beslut

Tjänsteutlåtande
Remiss Kulturmiljöprogram

Delges

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Remissvar Kulturmiljöprogram

Förslag till beslut

Tjänstemannaskrivelsen antas som nämndens egen och översänds till kommunstyrelsens arbetsutskott som sitt svar.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsens arbetsutskott har beslutat 2023-10-17 att remittera Kulturmiljöprogrammet till samtliga nämnder och styrelser.

Kommunen har ett stort ansvar för att ge goda förutsättningar för människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och att ge möjlighet för alla att förstå kulturmiljön genom tydliga, intresseväckande och uppdaterade kunskapsunderlag. Genom kommunens egen förvaltning och genom tydliga råd och riktlinjer för utveckling och förvaltning tar kommunen ett ansvar och bidrar också till enskilda människors möjlighet att ta ansvar för kulturmiljön.

Ur ett socialt perspektiv så är miljön oerhört viktigt för alla som bor och verkar i kommunen och kan öka delaktigheten i samhället där alla kan bidra oavsett ålder och bakgrund. En levande kulturmiljö främjar god hälsa och skapar ett värdefullt sammanhang för alla människor.

Det framtagna förslaget på Kulturmiljöprogrammet harmonierar dessutom väldigt väl med kommunens fyra strategiska mål vilket också innebär att det kommer att kunna genomsyra kommunens verksamheter.

Bakgrund

I Säter kommun finns många unika kulturmiljöer som skänker identitet och attraktivitet åt kommunen. Silverringen, den unika trästaden, Skönviksområdet och odlingslandskapet är några exempel på hur kulturmiljöer lockar både till besök och inflyttning. Men även nyare bebyggelse är en del av vår kulturmiljö. Därför måste ett program utvecklas och aktualiseras med regelbundenhet. Säter kommun kulturmiljöprogram är formulerad med utgångspunkt i de nationella kulturmiljömålen. De nationella kulturmiljömålen ska styra statliga aktörer men ska också inspirera och vägleda kommuner och regioner. Kommunens vision och strategiska mål tillämpas för att uppnå de nationella kulturmiljömålen på kommunal nivå.

Postadress

Box 300, 783 27 Säter
Telefon: 0225-55 000 (vxl)

Besöksadress

Rådhuset, Åsgränd 2, Säter

E-post

kommun@sater.se

Webbplats

sater.se

Kulturmiljöprogrammet kopplar mycket väl till de fyra strategiska målen för kommunen: Rikare liv, Hållbar framtid, Omsorgsfull boendeutveckling samt Serviceorienterad organisation

Beslutsunderlag

Sätters kommuns Kulturmiljöprogram

Ingalill Frank
Sektorchef

Mbn § 20 Yttrande över Kulturmiljöprogrammet

MBN2023/0274

Beslut

Miljö- och byggnämnden beslutar anta tjänstemannaskrivelsen som nämndens egen och översända den till kommunstyrelsens arbetsutskott som sitt svar.

Ärendebeskrivning

Kulturmiljöprogrammet med tillhörande kulturmiljöweb ger på många sätt en god beskrivning av många av fastigheterna i Sätters kommun. Kulturmiljöwebben kan vara en grund till bedömning om förvanskingsförbud ska tillämpas.

Enligt PBL 8 kap 13 § ”Byggnader, lovpliktiga anläggningar, bebyggelseområden, tomter och allmänna platser som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt får inte förvanskas. Detta krav gäller oavsett om det finns bestämmelser om detta i detaljplan eller inte.”

Kulturmiljöplanen med tillhörande kulturmiljöweb är inte på något sätt juridiskt bindande dokument som kan hänvisas till vid bygglovsbeslut utan visar mer kommunens viljeinriktning.

Bakgrund

Kommunstyrelsens arbetsutskott har remitterat Kulturmiljöprogrammet till Miljö- och byggnämnden.

Beslutsunderlag

Kulturmiljöprogrammet och kulturmiljöwebben.

Delges

Kommunstyrelsens arbetsutskott

SBN § 25 Remiss Kulturmiljöprogram

SBN2023/0455

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar yttra sig enligt ställt förslag.

Yttrande

Samhällsbyggnadsnämnden anser att kulturmiljöprogrammet är bra och ett viktigt program i arbetet med den framtida utveckling av kommunen.

Samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott önskar att kulturmiljöprogrammet kompletteras med ökad tydlighet kring hur revidering och utveckling av programmet ska ske.

Bakgrund och ärendebeskrivning

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade 2023-10-17 Au § 185

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar remittera Kulturmiljöprogrammet till samtliga nämnder och styrelser. Remissvar ska ha inkommit senast 18 december

Länk

www.sater.se

Kf § 23 Revidering av strategi/plan för utveckling av Säterdalen

KS2024/0055

Beslut

Kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta anta plan för utveckling av Säterdalen. Planen ersätter tidigare ”Strategi för utveckling av Säterdalen”, antagen av kommunfullmäktige 2017-01-26.

Ärendebeskrivning

Sedan Strategin för Säterdalen antogs 2017 har mycket hänt i Säterdalen. Nya besöksanledningar har tillkommit i form av exempelvis lekparken Lilla Säter, fäbodstigen samt har fäbodens kapacitet höjts i form av utbyggnad av lokaler m.m.

Organisatoriskt har det förändrats inom kommunorganisationen och en platsutvecklingsgrupp med representanter från kultur, fritid, gata, fastighet, kommunikation och näringsliv samt representant från Visit Dalarna har skapats för att samordna frågor som rör platsutveckling. Säterdalen är en av de prioriterade platserna i kommunen för utveckling.

Med anledning av den utveckling och förändring som skett under dessa sju år finns ett behov om en ny plan för Säterdalens utveckling. En workshop har hållits med tjänstepersoner från kultur, fritid, fastighet, gata, miljö, plan, kommunikation, näringsliv samt Visit Dalarna och ligger som grund för den nya planen. I den nya planen har ett tydligare hållbarhetstänk adderats.

Beslutsunderlag

Plan för utveckling av Säterdalen.

Revidering av strategi för utveckling av Säterdalen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen att anta reviderad plan för utveckling av Säterdalen.

Ärendebeskrivning

Sedan Strategin för Säterdalen antogs 2017 har mycket hänt i Säterdalen. Nya besöksanledningar har tillkommit i form av exempelvis lekparken Lilla Säter, fäbodstigen samt har fäbodens kapacitet höjts i form av utbyggnad av lokaler m.m.

Organisatoriskt har det förändrats inom kommunorganisationen och en platsutvecklingsgrupp med representanter från kultur, fritid, gata, fastighet, kommunikation och näringsliv samt representant från Visit Dalarna har skapats för att samordna frågor som rör platsutveckling. Säterdalen är en av de prioriterade platserna i kommunen för utveckling.

Med anledning av den utveckling och förändring som skett under dessa sju år finns ett behov om en ny plan för Säterdalens utveckling. En workshop har hållits med tjänstepersoner från kultur, fritid, fastighet, gata, miljö, plan, kommunikation, näringsliv samt Visit Dalarna och ligger som grund för den nya planen. I den nya planen har ett tydligare hållbarhetstänk adderats.

Beslutsunderlag

Se Plan för utveckling av Säterdalen.

Josefin Enström
Näringslivschef

Malin Karhu Birgerson
Sektorchef

Postadress

Box 300, 783 27 Säter
Telefon: 0225-55 000 (vxl)

Besöksadress

Rådhuset, Åsgränd 2, Säter

E-post

kommun@sater.se

Webbplats

sater.se

2024-02-06

Förslag till plan för utveckling av Säterdalen

SÄTERS
KOMMUN

Dokumentinformation

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Omfattar
Dokumentägare	Dokumentansvarig	Publicering
Beslutsinstans	Beslutad	Diarienummer

Författningsstöd
Revidering
Bör revideras senast

Innehåll

1	Inledning	4
2	Bakgrund	4
3	Nuläge	5
4	Syfte med planen	7
5	Vision	7
6	Övergripande mål	7
7	Mål	7
7.1	Ett hållbart besöksmål	7
7.2	Ett utbud av hållbara upplevelser	10
7.3	En hållbar samverkan och ett gott värdskap	11
7.4	En hållbar förvaltning och utveckling	12
8	Planens genomförande	13
9	Uppföljning och utvärdering	13

1 Inledning

Sätters kommun har tagit fram en plan för Säterdalens utveckling. Planen bygger på den tidigare strategin från 2017, och ersätter den. Planen utgör grunden för det fortsatta utvecklingsarbetet av besöksområdet Säterdalen som ska bidra till en hållbar besöksnäring.

Sätters kommuns fyra strategiska mål ligger som grund för planen och den ska vara ett stöd för ekonomiska prioriteringar samt för handlingsplaner och drift- och skötselplaner. Kommunens platsutvecklingsgrupp med representanter från fritid, kultur, näringsliv, fastighet, gata och kommunikation ansvarar för planen och dess genomförande.

2 Bakgrund

Säterdalen med sitt ravinsystem som sträcker sig en halvmil mellan Sätters stad och Dalälven är unik för Sverige med sina spännande naturmiljöer, det är en levande ravin med mycket speciell flora och fauna. En del av området är naturreservat och vandringslederna i området är välbesökta. Det är också ett populärt besöksmål för olika evenemang, föreställningar och aktiviteter. Tillkomsten av lekparken Lilla Säter och satsningen på utbudet kring fäboden har kompletterat och stärkt hela Säterdalens utbud. Det har även stärkt Säterdalen som en plats för lek och aktiviteter kopplat till kultur och natur.

Säterdalen som plats ligger väldigt nära Sätters centrum, riksväg 70 och Sätters tågstation, vilket gör det lättillgängligt. Den speciella naturens inramning tillsammans med det breda utbudet gör Säterdalen till en mycket speciell plats som bidrar till attraktionskraften för Sätters kommun.

Bild: Lekparken Lilla Säter: Fotograf: Jonas Lindgren

Besöksnäringen i Sverige har stor utvecklingspotential där Dalarna är en av landets mest populära destinationer. Det ger goda förutsättningar för näringsens utveckling i Sätters kommun. Det gemensamma målet för Dalarna är att locka än fler besökare till regionen. “Besökare och intressenter ska år 2030 uppleva Dalarna som Norra Europas ledande och mest attraktiva destination”. De tre viktigaste utmaningarna för att Dalarna ska vara konkurrenskraftiga är:

- Internationalisering – att kunna locka internationella turister hit,
- Digitalisering – att kunna möta besökarna i den digitala världen,
- Hållbarhet - att aktivt arbeta med hållbarhet för att vara attraktiva och konkurrenskraftiga.

Sammanfattningsvis har Sätters kommun genom Säterdalen en viktig roll att spela för att ytterligare stärka Dalarnas attraktionskraft. Säterdalen har goda möjligheter att utvecklas till ett hållbart besöksmål och bidra till Sätters kommuns attraktionskraft.

3 Nuläge

Denna plan bygger på den tidigare utvecklingsstrategin som pekade ut fem besöksanledningar: folkparken - ”kultur & musikevenemang”, parken, fäboden - barnens fäbod, lekplats i naturmiljö och naturmiljön samt stödfunktioner. Målen i den tidigare strategin har resulterat i att Säterdalen har utvecklats på flera områden. Nuläget är följande:

Folkparken - ”kultur & musikevenemang”: I delen som kallas “folkparken” finns flera utomhusscener så som Stora scenen, Gamla teatern, Forsbryggan, lilla scenen vid Dalstugan och i Dansrotundan finns en inomhusscen. I Dalstugan finns servering och en glasskiosk. Toaletterna i anslutning till Gamla teatern har rustats upp. Delar av fastigheterna har underhållsrenoverats för att fungera.

Serveringen på Dalstugan och evenemang i folkparken drivs av entreprenör på uppdrag av Sätters kommun.

Parken: I parken finns möjlighet för motion, friluftsliv och rekreation. Det finns grillplatser och plats för picknick samt promenadstråk och vandringsleder. En boulebana har byggts.

Fäboden - barnens fäbod: Fäboden syftar till att väcka nyfikenhet kring svensk kultur och historia, samt agera mötesplats mellan dåtid och framtid. På fäbodområdet har kapaciteten höjts genom nybyggda samt renoverade och ändamålsenliga lokaler

som ska ge förutsättningar för en verksamhet med fokus på djurhållning, aktiviteter och servering. Fäboden drivs av entreprenör på uppdrag av Sätters kommun.

Fäbodstigen har utvecklats med hjälp av LONA-medel och är ett inbjudande, lärande och lättillgängligt alternativt sätt att nå bortre delen av dalen där fäbodområdet och naturreservatet ligger.

Lekplats i naturmiljö: Den nya lekplatsen Lilla Säter har byggts och är en miniatyr av trästaden Säter. Lekparken utmanar barnen fysiskt och inspirerar till lärande med hjälp av kulturhistoria. Parkourbanan utmanar de lite äldre barnen fysiskt men är också en rolig lekplats för de yngre.

Naturmiljön: Delar av Säterdalen är ett naturreservat som förvaltas av Länsstyrelsen i Dalarna. I naturreservatet finns Prins Gabriels rastplats som är en dopgåva från dalfolket. På vägen till rastplatsen finns flera installationer för barn som exempelvis en träbäver och fågelholkar. Med hjälp av LONA-medel utvecklas stigarna i och omkring Säterdalen.

Koordinering: Vad gäller koordinering och samarbete så har Sätters kommuns platsutvecklingsgrupp tagit över ansvaret för utvecklingsarbetet. En "Säterdalsvärd" har även tillsatts med fokus på Säterdalens drift och underhåll av grönytorna.

Tillgänglighet, infrastruktur och transporter: Ett utvecklingsarbete har påbörjats för utvecklingen av Gruvplan och infrastrukturen kring Säterdalen.

Säterdalen är ett levande ravinsystem som ligger nere i en dal. Det är en utmanande plats som är sårbar när det gäller yttre påverkan på grund av sitt läge. Översvämningar och erosion är årligt återkommande och det finns exempelvis förhöjd risk, i och med det geografiska läget, att grundvattnet kan förorenas.

Säterdalen har potential att bli ett besöksmål året runt. Dock finns inte de rätta förutsättningarna i dagsläget. Om det ska realiseras behövs andra ekonomiska förutsättningar och utredningar för att investera i fastigheterna och infrastrukturen (kök, scener, parkeringar, belysning osv) och driften (snöskottning, vinterskötsel osv) för vinterverksamhet. I dagsläget är högsäsongen under maj-augusti.

4 Syfte med planen

Syfte med planen är att beskriva en viljeinriktning för Säterdalens fortsatta utveckling.

5 Vision

Säterdalen är ett hållbart besöksmål med attraktiva och spännande upplevelser för invånare och besökare i unik naturmiljö.

6 Övergripande mål

Det övergripande målet för Säterdalen är att på ett hållbart sätt bevara och utveckla Säterdalens attraktionskraft utan att äventyra framtida generationers möjligheter att tillgodose sina behov. Att de aktörer som verkar i och för Säterdalens utveckling samverkar för att tillsammans skapa ett bärkraftigt besöksmål som är uppskattat av både invånare och besökare.

7 Mål

Följande målbilder har prioriterats att arbeta vidare med utifrån det övergripande målet. Dessa målbilder exemplifieras av insatsområden. Prioriteringar av aktiviteter, inom ramen för utvecklingsplanen, sker i handlingsplaner.

7.1 Ett hållbart besöksmål

Målbild:

Säterdalen ska vara ett attraktivt och hållbart besöksmål för såväl invånare som besökare.

Exempel på insatsområden:

- För att kunna utveckla produkter/tjänster och marknadsföra Säterdalen på ett effektivt sätt behöver målgrupper definieras. **Säterdalens två övergripande grupper är turister och invånare:**
 - Turisten - den tillresta besökaren, inhemsk eller utländsk, med intresse för natur, kultur och lokal mat, och som är beredd att betala för detta. Dessa målgrupper är: barnfamiljer samt “nyfikna upptäckare” och “aktiva naturälskare”.
 - Kommuninvånaren - fokus ska vara på ett gott och rikt liv samt att alla ska kunna ta del av Säterdalens utbud i någon form.

- Både invånare och besökare till Säterdalen är viktiga kundgrupper och aktörerna i Säterdalen behöver vara **lyhörda för deras behov** och det behöver finnas en bra balans i utbudet för båda grupperna.
- Alla aktörer som verkar i och för Säterdalens utveckling behöver ha ett aktivt hållbarhetsarbete. Trenden visar att besökare blir mer kritiska och efterlyser ett hållbarhetstänk när de väljer besöksmål. Genom att **arbeta aktivt med hållbarheten** stärks konkurrenskraften och attraktiviteten.
- **I planering och genomförande av aktiviteter behöver hållbarhetsperspektivet vara med.** Det handlar bland annat om att upplevelseproduktionen inte tär på de resurser vi har i termer av miljö och kulturhistoria, att antalet besökare inte överskrider Säterdalens kapacitet, att aktörerna är långsiktigt lönsamma och att besöksnäringen bidrar till en hållbar samhällsutveckling.
- Säterdalen lockar många olika arrangörer från näringsliv till föreningsliv och aktörerna i Säterdalen behöver vara öppna för samverkan för att stärka utbudet och konkurrenskraften samt bidra till lokalsamhället. **Säterdalen ska ses som en samverkansarena.**

Målbild:

Säterdalen ska bidra till ett rikt liv för invånarna i Sätters kommun.

Exempel på insatsområden:

- God skötsel ska se till att det är lätt och **tillgängligt att nyttja Säterdalen för att umgås och för motion, friluftsliv, lek och rekreation.**
- Säterdalen ska upplevas som invånarnas “stadspark” – **en naturlig mötesplats att komma till** för att umgås och aktivera sig samt en plats att vara stolt över och rekommendera för andra. Kommunikation och marknadsföring krävs för att uppnå detta.

Målbild:

Säterdalen ska bidra till att besökare förlänger sin vistelse i Sätters kommun vilket bidrar till lokalsamhället.

Exempel på insatsområden:

- Sätters kommun ska **uppmuntra entreprenörer i Säterdalen att samverka** för att skapa kvalitativa upplevelser och paketerade erbjudanden. Därigenom kan målet uppnås med förlängda vistelser.
- Säterdalens aktörer ska vara **välinformerade om utbudet i Sätters kommun** för att kunna rekommendera besökare att uppleva fler platser i kommunen.

Målbild:

Säterdalen ska upplevas som en välkomnande plats.

Exempel på insatsområden:

- **Samverkan mellan Säterdalens aktörer** är viktigt för att nå detta mål.
- **Löpande skötsel och underhåll samt uppdaterad information på utpekade platser** skapar en välkomnande plats.
- **Säterdalens aktörers värdskap** har en stor roll i att skapa en välkomnande plats.

Målbild:

Säterdalen ska upplevas som en trygg, tydlig och tillgänglig plats.

Exempel på insatsområden:

- **Samsyn, samverkan och en god dialog** mellan Säterdalens aktörer är viktigt.
- Basfunktioner så som exempelvis **skyltning, belysning, toaletter och information behöver prioriteras**, skötas om och vara väl fungerande.
- Besökarna ska uppleva sig trygga oavsett om de går, cyklar eller åker bil och **infrastrukturen i form av vägar måste planeras** och skötas för att detta ska fungera.

Målbild:

Förutsättningar ska finnas för besökare att agera på ett hållbart sätt när de är i Säterdalen.

Exempel på insatsområden:

- Miljön påverkas av hur besökare agerar under sin vistelse i Säterdalen. Besökarna ska ha goda förutsättningar och det ska vara lätt att göra rätt val och agera med ett gott gästskap. Ett gästskap handlar om att besökaren tar ansvar och ser sin roll i arbetet med hållbar turism. Detta uppnås till exempel genom **god planering av infrastruktur** så som parkering, skyltning vid vägar och stigar, att det finns tillgång till källsortering och toaletter samt god skötsel.

Bild: Barnfamilj vid Ljusterån i Säterdalen: Fotograf: Jonas Lindgren

7.2 Ett utbud av hållbara upplevelser

Målbild:

Säterdalen ska erbjuda ett rikt utbud av hållbara upplevelser i form av produkter och tjänster (så som evenemang och aktiviteter) som är attraktiva för målgrupperna året runt. Hållbarheten ska vara en del av Säterdalens konkurrenskraft.

Exempel på insatsområden:

- Aktörerna i Säterdalen behöver **samverka för att erbjuda ett rikt utbud** av attraktiva upplevelser och aktiviteter för invånare och besökare. Både återkommande aktiviteter och av engångskaraktär som kan bidra till att en mångfald av mötesplatser skapas.
- Upplevelserna och aktiviteterna ska **skapas med så lite miljöpåverkan som möjligt**.
- Aktörerna i Säterdalen behöver ha en **förmåga att nyttja Säterdalens spännande historia, unika naturmiljö och naturreservat** vid skapandet av hållbara upplevelser och aktiviteter.
- Genom attraktiva upplevelser och aktiviteter ska **fler lockas att besöka naturmiljön, naturreservatet** och lära sig om naturen.
- **Investeringar i fastigheterna** skapar möjligheter att utveckla fler attraktiva upplevelser och aktiviteter året runt.

Målbild:

Mat- och dryckesutbudet i Säterdalen ska vara en besöksanledning som lockar människor till Säterdalen.

Exempel på insatsområden:

- Genom att erbjuda **mat och dryck av hög kvalitet stärks konkurrenskraften** och Säterdalen som besöksmål då det uppfattas som ett mervärde för besökaren. I Sätters kommun finns goda förutsättningar att erbjuda lokalproducerad mat och dryck då det finns många verksamma i närområdet inom livsmedelskedjan.

Målbild:

Säterdalen ska vara öppen för alla.

Exempel på insatsområden:

- Arbeta för att **tillgängliggöra Säterdalen** eftersom det finns mycket att göra och uppleva utöver det kommersiella utbudet. Besökare ska ha tillgång till Säterdalen för motion, friluftsliv, lek och rekreation utan att betala någon entréavgift.

7.3 En hållbar samverkan och ett gott värdskap

Målbild:

En god samverkan mellan de aktörer som verkar i och för Säterdalens utveckling är av största vikt för att nå visionen.

Exempel på insatsområden:

- Sätters kommun ska arbeta för **väl fungerande samarbeten** med aktör/er som drivs av att förverkliga visionen och ser sin del i Säterdalens utveckling.
- Sätters kommun ska ha en förutsättningsskapande roll och **möjliggöra samverkan mellan olika aktörer**.
- Det ska finnas en **tydlig roll- och ansvarsfördelning** mellan de aktörer som verkar i och för Säterdalens utveckling.

Målbild:

De aktörer som verkar i och för Säterdalens utveckling ska ha en god service och ett gott värdskap som genomsyrar besökarnas upplevelser.

Exempel på insatsområden:

- De aktörer som verkar i och för Säterdalens utveckling behöver **ha en god kännedom om Säterdalens utbud** för att på ett serviceorienterat sätt kunna informera om det.
- Alla aktörer som verkar i och för Säterdalens utveckling behöver utöva ett gott värdskap och samverka för att **förmedla ett sammanhängande besöksmål**.

7.4 En hållbar förvaltning och utveckling

Målbild:

De aktörer som verkar i och för Säterdalens utveckling ska arbeta för en långsiktig, uthållig och hållbar förvaltning och utveckling av platsen i samverkan.

Exempel på insatsområden:

- Det ska finnas en tydlig roll- och ansvarsfördelning mellan de aktörer som verkar i och för Säterdalens utveckling samt **en god dialog kring förvaltningen och utvecklingen.**
- Sätters kommun ansvarar för att det finns **handlingsplaner samt långsiktiga drift- och skötselplaner.**
- Drift och underhåll är prioriterat: Löpande underhåll och att resurser prioriteras för drift ska säkerställa att besökarna möts av **en anläggning som är väl omhändertagen.** När vi utvecklar Säterdalen beaktas alltid framtida drifts- och underhållskostnader. Hållbarhet ska vara i fokus vad gäller drift och underhåll.
- Ett aktivt **arbete med infrastrukturen** krävs. Det ska vara tydligt, tryggt och enkelt att besöka Säterdalen så väl som gående, cyklist och trafikant. Besökarnas upplevelse av Säterdalen ska börja redan vid Gruvplan och/eller vid någon av de mindre stigarna/entréerna. Behovet av att varutransporter och leveranser ska kunna ta sig fram behöver tas i beaktan.
- Säterdalen är ett levande ravinsystem som gör platsen utmanande med exempelvis höga vattenflöden, erosion och temperaturer tidvis. En god planering krävs och detta måste beaktas vid utveckling av Säterdalen. En **nära samverkan och dialog krävs vid särskilda händelser** så som översvämningar och liknande.
- Säterdalen erbjuder stora grönytor som kan ta emot många människor samtidigt, dock behövs åtgärder vidtas vid enskilda tillfällen för att inte överstiga kapaciteten på omkringliggande infrastruktur så som vägar, parkeringar och toaletter. Genom en **nära samverkan, välplanerad logistik och förstärkt infrastruktur och information inför besöket** kan Säterdalen hantera stora tillfälliga besöksströmmar utan att det upplevs som överturism.
- Säterdalen har en lång och **spännande historia samt unika natur och kulturvärden som ska förmedlas** till besökaren genom bland annat skyltning och installationer. Detta är en förutsättning för att informationen ska kunna nyttjas i skapandet av hållbara upplevelser och aktiviteter.

- Aktörerna som verkar i Säterdalen behöver gemensamt marknadsföra Säterdalen på ett sätt så att **besökarna uppfattar Säterdalen som ett sammanhängande besöksmål**. Den grafiska profilen ska användas av samtliga.
- Arbeta med att **involvera lokalsamhället** för att de ska vara delaktiga i utvecklingen av Säterdalen. Stolta invånare är de bästa ambassadörerna för Säterdalen och Sätters kommun.

8 Planens genomförande

Förverkligande av visionen och målen uppnås genom samsyn, samarbete och aktivt delägarskap mellan kommunens nämnder och sektorer samt med aktörer som verkar i och för Säterdalens utveckling.

Utifrån denna plan ger kommunens platsutvecklingsgrupp förslag till handlingsplan och presenterar ekonomiska förutsättningar för genomförande till kommunstyrelsen. Gruppen ansvarar för att behoven kommer till budgetberedningen.

9 Uppföljning och utvärdering

Kommunens platsutvecklingsgrupp samordnar en årlig uppföljning och utvärdering med alla aktörer som verkar i och för Säterdalens utveckling. Gruppen ger en årlig rapportering till kommunstyrelsen.

Bild: Fäboden i Säterdalen: Fotograf: Jonas Lindgren

Kf § 24 Antagande av kretsloppsplan 2023-2030

KS2024/0101

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige beslutar att anta kretsloppsplan 2023-2030 för Sätters kommun, samt att:

1. Uppdra till samtliga nämnder och kommunala bolag att integrera kretsloppsplanens åtgärder i ordinarie budget- och planeringsprocess.
2. Uppdra åt samhällsbyggnadsnämnden att löpande följa upp åtgärdsplanen enligt bilaga 2.
3. Vid behov av förändringar i åtgärdsplanen lämnar samhällsbyggnadsnämnden förslag till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Enligt 15 kap Miljöbalken ska kommunen ta fram plan för avfallsförebyggande och hållbar avfallshantering. Planen utgör en del av kommunens renhållningsordning och ska fastställas av kommunfullmäktige.

Bakgrund

Förslag till kretsloppsplan har ställts ut för samråd under perioden 2/10 till 29/10 2023. Synpunkter har tagits emot fram till 5/12 2023. Synpunkterna har sammanställts i bifogad samrådsredogörelse. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår antagande enligt SBN2023/0339, §22.

Beslutsunderlag

Kretsloppsplan med tillhörande bilagor och samrådsredogörelse bifogas.

Antagande av kretsloppsplan 2023-2030

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att anta förslag till kretsloppsplan för Säter kommun, samt att:

- Uppdra till samtliga nämnder och kommunala bolag att integrera kretsloppsplanens åtgärder i ordinarie budget- och planeringsprocess.
- Uppdra åt Samhällsbyggnadsnämnden att löpande följa upp och vid behov uppdatera åtgärdsplanen enligt bilaga 2.

Ärendebeskrivning

Enligt 15 kap Miljöbalken ska kommunen ta fram plan för avfallsförebyggande och hållbar avfallshantering. Planen utgör en del av kommunens renhållningsordning och ska fastställas av kommunfullmäktige.

Bakgrund

Förslag till kretsloppsplan har ställts ut för samråd under perioden 2/10 till 29/10 2023. Synpunkter har tagits emot fram till 5/12 2023. Synpunkterna har sammanställts i bifogad samrådsredogörelse. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår antagande enligt SBN2023/0339, §22.

Beslutsunderlag

Kretsloppsplan med tillhörande bilagor och samrådsredogörelse bifogas.

Camilla Sundberg Skogström
Hållbarhetsstrateg

Marita Skog
Kommundirektör

Postadress

Box 300, 783 27 Säter
Telefon: 0225-55 000 (vxl)

Besöksadress

Rådhuset, Åsgränd 2, Säter

E-post

kommun@sater.se

Webbplats

sater.se

SBN § 22 Kretsloppsplan för Sätters kommun 2023-2030

SBN2023/0339

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta anta förslag till kretsloppsplan för Sätters kommun samt att:

- Uppdra till samtliga nämnder och kommunala bolag att integrera kretsloppsplanens åtgärder i ordinarie budget- och planeringsprocess.
- Uppdra åt Samhällsbyggnadsnämnden att löpande följa upp och vid behov uppdatera åtgärdsplanen enligt bilaga 2.

Ärendebeskrivning

Enligt 15 kap Miljöbalken ska kommunen ta fram plan för avfallsförebyggande och hållbar avfallshantering. Planen utgör en del av kommunens renhållningsordning och ska fastställas av kommunfullmäktige.

Bakgrund

Förslag till kretsloppsplan har ställts ut för samråd under perioden 2/10 till 29/10 2023. Synpunkter har tagits emot fram till 5/12 2023. Synpunkterna har sammanställts i bifogad samrådsredogörelse.

Beslutsunderlag

Kretsloppsplan med tillhörande bilagor och samrådsredogörelse bifogas.

Kretsloppsplan, Säter kommun 2023-2030

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott beslutar föreslå
Samhällsbyggnadsnämnden föreslå Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige
besluta anta förslag till kretsloppsplan för Säter kommun samt att:

- Uppdra till samtliga nämnder och kommunala bolag att integrera kretsloppsplanens åtgärder i ordinarie budget- och planeringsprocess.
- Uppdra åt Samhällsbyggnadsnämnden att löpande följa upp och vid behov uppdatera åtgärdsplanen enligt bilaga 2.

Ärendebeskrivning

Enligt 15 kap Miljöbalken ska kommunen ta fram plan för avfallsförebyggande och hållbar avfallshantering. Planen utgör en del av kommunens renhållningsordning och ska fastställas av kommunfullmäktige.

Bakgrund

Förslag till kretsloppsplan har ställts ut för samråd under perioden 2/10 till 29/10 2023. Synpunkter har tagits emot fram till 5/12 2023. Synpunkterna har sammanställts i bifogad samrådsredogörelse.

Beslutsunderlag

Kretsloppsplan med tillhörande bilagor och samrådsredogörelse bifogas.

Marina Svensson
Återvinningsansvarig

Andréas Mossberg
Sektorschef

Postadress

Box 300, 783 27 Säter
Telefon: 0225-55 000 (vxl)

Besöksadress

Rådhuset, Åsgränd 2, Säter

E-post

kommun@sater.se

Webbplats

sater.se

2024-03-07

Kretsloppsplan 2023-2030

Kommunal plan om förebyggande och hantering av avfall

**SÄTERS
KOMMUN**

SAMHÄLLSBYGGNAD

Dokumentinformation

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Omfattar
Kretsloppsplan 2023-2030		
Dokumentägare	Dokumentansvarig	Publicering
SBS		
Beslutsinstans	Beslutad	Diarienummer

Författningsstöd
Revidering
Bör revideras senast

Innehåll

1	Inledning	4
2	Mål	6
2.1	Hushåll	6
2.1.1	Hushållens konsumtion	7
2.1.2	Hushållens avfallshantering	7
2.1.3	Mål för hushåll, 2030	9
2.2	Kommunala verksamheter och kommunala bolag	10
2.2.1	Kommunens verksamhet och avfallshantering	10
2.2.2	Matsvinn	11
2.2.3	Avlopp och slam	11
2.2.4	Nedskräpning	11
2.2.5	Nedlagda deponier	12
2.2.6	Bygg- och rivningsavfall	12
2.2.7	Schaktmassor	13
2.2.8	Mål för kommunala verksamheter och kommunala bolag, 2030	14
3	Kretsloppsplanens prioriterade avfallstyper	15
4	Kretsloppsplanens genomförande	16
4.1	Organisation	16
4.2	Verksamhetsplan och budget	16
4.3	Åtgärder	17
4.4	Uppföljning	17
4.5	Fysisk planering	17
4.6	Strategisk länsamverkan	18
4.7	Kommunikation	19
5	Metod för framtagning av Kretsloppsplanen	20
6	Förklaringar	21

1 Inledning

Alla kommuner i Sverige ska enligt 15 kap miljöbalken (1998:808) ta fram en plan för avfallsförebyggande och hållbar avfallshantering, vilken ska fastställas i kommunfullmäktige.

I Sätters kommun har vi valt att kalla denna plan för Kretsloppsplan.

Kretsloppsplanen har tagits fram i ett samarbete mellan kommunerna i Dalarna under 2022 - 2023. Planen gäller för perioden 2023 - 2030.

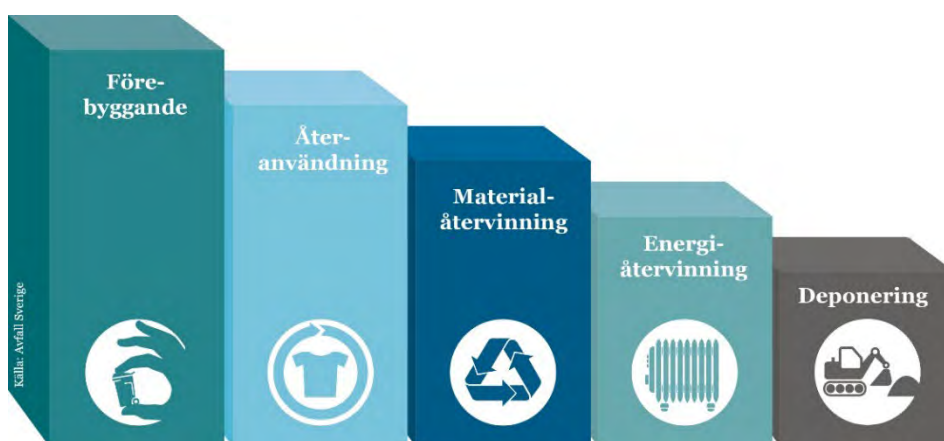
Syftet med kretsloppsplanen är att påvisa var vi behöver vara år 2030 i vårt arbete med att minska avfall, öka resursutnyttjandet och säkerställa en ren och giftfri miljö.

Planen avser att samla alla kommuner, Region Dalarna, Länsstyrelsen, och andra aktörer i att gemensamt arbeta för att åstadkomma ett mer hållbart samhälle där Dalarna tar ansvar för att minska sin klimatpåverkan.

Sätters kretsloppsplan är central för att nå en mer resurseffektiv och cirkulär kommun.

Planen berör alla som bor eller verkar i Sätters kommun, det vill säga både kommunala sektorer, kommunala bolag, företag och kommunens medborgare.

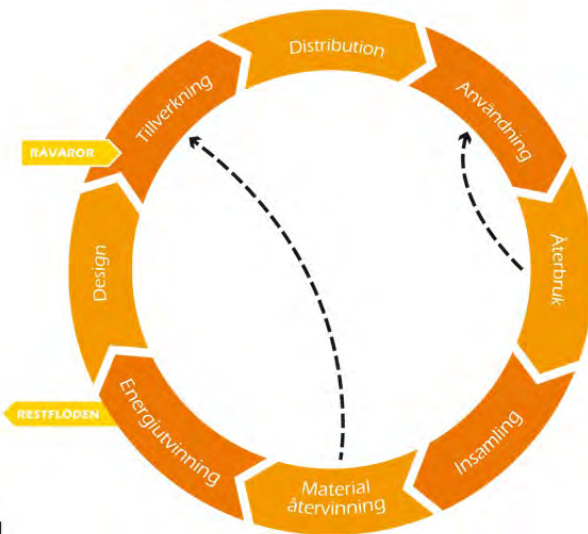
Planen styr främst kommunens arbete samt om rådighet finns påverkas även privat verksamhet, exempelvis gällande byggavfall och schaktmassor samt tillsyn.

Figur 1. EU:s avfallshierarki

Avfall ska tas om hand enligt EU:s avfallshierarki där målet är att sträva uppåt i trappan. Det är en prioritetsordning för hur avfallshantering inom EU utformas. Den prioriterar i första hand att förebygga att avfall överhuvudtaget uppkommer. Avfallshierarkin leder till att skapa den ekonomiska modell som kallas för cirkulär ekonomi där minimal mängd avfall uppstår.

Figur 2. Modell för Cirkulär ekonomi. Bild från Energiintelligent Dalarna

För att skapa bästa möjliga förutsättningar till kretsloppsplanens genomförande har planen beaktat "Dalastrategin" och samordning sker med "Energiintelligent Dalarna" som fokuserar på samverkan för att skapa en cirkulär ekonomi. Samverkansgruppen leds av Länsstyrelsen och Region Dalarna och innefattar även kommuner och näringsliv.

Expertgruppen Normskifte har i sin rapport till Delegationen för Cirkulär Ekonomi identifierat tre faktorer som kan främja skiftet till en cirkulär ekonomi:

- En kombination av styrande och stöttande insatser har bäst effekt för att driva förändring.
- Skapa emotionell styrning, d.v.s. det är inte primärt mer evidens som behövs för att motivera till handling, utan det är de känslomässiga motiven som behöver förstärkas.

- Individer måste kunna identifiera sig och känna sig inkluderade, d.v.s. normskiftet till en cirkulär ekonomi, kan inte begränsas till att inkludera enbart specialintresserade individer med en viss värdegrund.

I alla områden är det viktigt att utveckla tillsyn som effektivt verktyg för att sträva uppåt i avfallshierarkin och minska klimatpåverkan.

2 Mål

Samtliga kapitel redovisar följande;

Mål avses uppnås 2030 och utgår om inte annat anges från år 2022 som referensår.

Klimatnytta om mål uppnås beräknas om möjligt utifrån Avfall Sverige rapport 2023:01 (förebyggande) eller rapport 2019:19 (materialåtervinning).

2.1 Hushåll

Berörda Globala hållbarhetsmål:

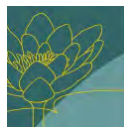
Berörda Nationella miljö kvalitetsmål:

Begränsad miljöpåverkan

Giftfri miljö

Levande sjöar och vattendrag

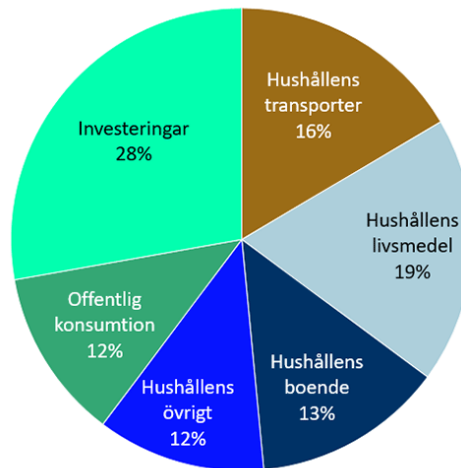

God bebyggd miljö

2.1.1 Hushållens konsumtion

Hushållens konsumtion har en stor betydelse för klimatpåverkan i Sverige. Naturvårdsverket¹ anger att cirka 60 % av de konsumtionsbaserade utsläppen kommer från hushåll och motsvarar cirka 4,5 ton CO₂e² per person. Det innebär att hushållens konsumtion i Dalarna bidrar med cirka 1,3 miljoner ton CO₂e per år.

Figur 3. Sveriges konsumtionsbaserade utsläpp år 2020, Naturvårdsverket (cirka 60 % kopplat till hushållen).

Till år 2030 behöver vi utveckla en mer hållbar konsumtion som leder till mindre mängder avfall och minskad miljö- och klimatpåverkan.

2.1.2 Hushållens avfallshantering

För att minska avfallet är det viktigt att återbruka mera, men också att sortera till materialåtervinning.

Det bästa återbruket sker direkt genom hushållens försorg genom second hand och olika köp och sälj funktioner. Det som ändå kommer in på återvinningscentralerna ska på ett enkelt sätt kunna lämnas till återbruk.

Under planperioden sker omvälvande förändringar på lagstiftningsområdet som påverkar alla hushåll markant. Kommunen övertar insamlingsansvar för

¹ Konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp per person och år

² CO₂e = koldioxidekvivalenter. Förklaring av ord och begrepp finns i kapitel 6, Förklaringar.

förpackningar³ 2024-01-01 och fastighetsnära insamling ska vara införd senast 2027-01-01. Det innebär att Sätters kommun står inför utmaningar i att utveckla insamlingsystem som kommer kräva omfattande investeringar och resurser samt påverkan på fysisk planering och logistik.

Syftet med fastighetsnära insamling är att nå högre materialåtervinning av förpackningar och därmed minska mängden avfall till förbränning. Producentansvaret är fortfarande kvar och kommunerna ska ges ersättning för insamlingen med målet att nå full kostnadstäckning.

Från och med 2024 blir det också obligatoriskt krav på utsortering av matavfall för alla hushåll.

Mängden restavfall i Dalarna uppgick år 2022 till cirka 120 kg/person. Trenden är sjunkande med en minskning på cirka 20 % sedan 2015. För närvarande är endast cirka 35–40 % rätt sorterat. Om restavfallet halveras⁴ så bedöms klimatpåverkan minska med cirka 15 000 ton CO₂e.

Grovavfall utgör cirka 45 % av den totala avfallsmängden från hushåll i Dalarna. Cirka 225 kg/person lämnades in vid kommunernas återvinningscentraler år 2022 och trenden är relativt konstant sedan 2015. Av dessa mängder återbrukas mindre än 3 % och cirka 20 % går till materialåtervinning. Cirka 60 % förbränns. Detta vill kommunerna ändra på, mer ska återbrukas och materialåtervinnas. Om brännbart grovavfall halveras⁵ så bedöms klimatpåverkan minska med cirka 11 000 ton CO₂e.

Andra viktiga delar är att utveckla fossilfria transporter inom avfallshantering.

Farligt avfall från hushåll är alltid högt prioriterat och arbete sker löpande för att minska uppkomsten av farligt avfall och säkerställa en miljösäker insamling och behandling.

Till år 2030 behöver vi minska mängden avfall till förbränning. Vi behöver fortsätta förebygga användning av farligt avfall och säkerställa att farligt avfall samlas in och omhändertas enligt lagkrav.

³ Främst papper, plast, metall, färgat glas, ofärgat glas

⁴ Minskning av innehållet i restavfall med 75% av förpackningar, tidningar, matavfall, textil och inert – klimatnytta räknas genom ökad materialåtervinning

⁵ Minskning av innehållet i brännbart grovavfall med 75 % av hård- och mjukplast, textil, förpackningar, tidningar och elskrot

2.1.3 Mål för hushåll, 2030

Mål 2030	Sätters kommun 2022	Mål 2026	Mål 2030	Ansvarig verksamhet i Dalarna kommun	Medel i Dalarna 2022
1. Mängd avfall ⁶ ska minska med 25%	489	428 kg/person (-12,5%)	367 kg/person (-25%)	Samhällsbyggnadssektorn	439 kg/person
2. Mängd restavfall ⁷ ska minska med 50%	135	101 kg/person (-25%)	68 kg/person (-50%)	Samhällsbyggnadssektorn	118 kg/person
3. Mängd brännbart grovavfall ⁸ ska minska med 50%	73	55 kg/person (-25%)	37 kg/person (-50%)	Samhällsbyggnadssektorn	55 kg/person

⁶ Mängd kommunalt avfall exklusive slam, trädgårdsavfall och återanvändning

⁷ Brännbart i kärl vid fastighet

⁸ Brännbart skrymmande avfall som lämnas i container på ÅVC. Även verksamheter lämnar grovavfall på ÅVC och dessa mängder ingår här.

2.2 Kommunala verksamheter och kommunala bolag

2.2.1 Kommunens verksamhet och avfallshantering

Berörda Globala hållbarhetsmål:

Berörda Nationella miljö kvalitetsmål:

Begränsad
miljöpåverkan

Giftfri miljö

Levande sjöar
och vattendrag miljö

God bebyggd
miljö

Kommunen har både kommunalt avfall, det vill säga avfall som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll, samt verksamhetsavfall.

Det saknas uppgifter om avfallsmängder från kommunala verksamheter. Klimatnyttan och ekonomiska synergier bedöms bli betydande om avfallsmängderna minskar då kostnader för insamling och behandling är höga och stigande. Kommunala verksamheter omfattas också av kraven på insamling av förpackningar och obligatorisk insamling av matavfall från 2024.

Inköp och upphandling samt tillsyn är ett viktigt verktyg för att nå målen. Kommunerna i Dalarna upphandlar årligen för cirka 7 miljarder kronor. Än så länge saknas statistik över vad som köps in av olika produkttyper. Upphandlingsmyndigheten är en viktig nationell aktör och i Dalarna har Upphandlingsdialog Dalarna (UDD) varit en regional drivkraft (projektfinansierat). UDD har inget fortsatt uppdrag men det finns ett länsnätverk för upphandlare.

Myndighetstillsyn kan bidra till att verksamheter uppmärksammas och vid behov föreläggs om krav för att följa aktuell lagstiftning. Aktuellt inom avfallsområdet är bland annat nya förordningen om förpackningar som omfattar serveringsställen (2024) och evenemangsarrangörer samt kraven på sortering av byggavfall.

Till år 2030 behöver vi kraftigt minska mängden kommunalt avfall till förbränning genom att öka förebyggande, återanvändning och materialåtervinning. Vi behöver utveckla ett hållbart byggande avseende avfallsminimering, återbruk och om detta inte går, materialåtervinning.

2.2.2 Matsvinn

Matsvinn är ett viktigt område för kommunerna. Matsvinn är mat som slängs men som hade kunnat ätas om den hanterats på annat sätt. Matsvinn står för mellan 8-10 procent av allt utsläpp av växthusgaser i världen.

Ur klimatsynpunkt är det alltid mycket mer effektivt att förebygga matsvinn än att använda matsvinnet i biogasproduktion. Sämst är att förbränna mat.

Sedan 2018 har kostnätverket i Dalarna samarbetat och matsvinnet i Dalarnas skolor har sedan 2018 minskat från 52 g/portion (servering + tallrik) till 36 g/portion, en minskning med 31%. Målet i avfallsplan 2018 var 25 % till år 2022.

Till år 2030 behöver kommunerna utveckla hållbara måltider som ger bra förutsättningar för god hälsa och prestation. Strävan är att uppnå målet i Agenda 2030 om att halvera matsvinnet till år 2030.

2.2.3 Avlopp och slam

Avloppsresurserna slam och renat avloppsvatten står för en stor andel av Sveriges totala resursflöden och potentialen med resursåtervinning är mycket stor.

Till år 2030 behöver vi utveckla samarbete där växtnärings- och mullbildande ämnen i slam återförs på produktiv mark och renat avloppsvatten används för bevattning av olika ytor i samhället genom utvecklat kvalitetsarbete och utvidgat branschsamarbete.

2.2.4 Nedskräpning

Sedan 2018 finns ett regionalt nätverk som arbetat kontinuerligt med insatser för minskad nedskräpning.

Från 2024 gäller ny förordning om nedskräpning där producenter av förpackningar och tobak ska ersätta kommunerna för åtgärder för att minska nedskräpning. Det innefattar såväl tjänster som utrustning och det är Naturvårdsverket som betalar ut ersättningen.

Kommunerna ges också krav att samla in förpackningar från populära platser från 2026 med ersättning från producenterna via Naturvårdsverket.

Till år 2030 behöver vi bidra till ett renare och tryggare Dalarna genom att i samverkan mellan kommuner och aktörer arbeta med direkta skräpinsatser, attityder och beteenden för mindre nedskräpning samt styrmedel för påverkan.

2.2.5 Nedlagda deponier

I Dalarna fanns år 2022 68 nedlagda kommunala deponier i riskklass 1-2. Antalet har sjunkit i takt med att deponier omklassats till klass 3-4.

Nedlagda deponier kan påverka människors hälsa och miljön negativt genom förorening av mark, grund- och ytvatten samt utsläpp av deponigas.

Det finns behov av ett mer samlat grepp för att kommunerna ska kunna slutföra uppgiften att åtgärda kända nedlagda kommunala deponier.

Till år 2030 behöver kommunerna kontinuerligt arbeta för att minska risken med nedlagda deponier och ha en åtgärdsplan som säkerställer att alla kända kommunala nedlagda deponier är undersökta och vid behov omklassade. Nedlagda deponier som fortsatt är placerade i riskklass 1 och 2 efter undersökning, det vill säga de med prioriterade åtgärdsbehov, ska vara åtgärdade eller ha en åtgärdsplan till år 2030.

2.2.6 Bygg- och rivningsavfall

Berörda Globala hållbarhetsmål:

Berörda Nationella miljömål:

Begränsad
miljöpåverkan

Giffri miljö

God bebyggd
miljö

Bygg- och rivningsavfall är ett viktigt område då det uppkommer stora mängder bygg- och rivningsavfall och dessa har stor miljö- och klimatpåverkan. Det saknas dock uppgifter på mängd byggavfall i Dalarna.

Den vanligaste behandlingen av bygg- och rivningsavfall är att det återvinns som konstruktionsmaterial, följt av deponering och energiåtervinning. Konventionell materialåtervinning, som återvinning av metaller, plast och papper, står för endast 2 procent.

Till år 2030 behöver vi utveckla ett hållbart byggande avseende avfallsminimering, återbruk och om detta inte går, materialåtervinning.

2.2.7 Schaktmassor

Schaktmassor uppkommer också i stora volymer vid byggprojekt och innebär ofta resursslöseri då det är vanligt att de styrs till någon form av upplag eller täckning. Det kan också förekomma stora behov av massor. En bättre planering kring massor kan ge avsevärda synergier för miljö och klimat men också ekonomi.

Till år 2030 behöver vi utveckla resurssmart masshantering som minimerar onödiga transporter och optimerar resursanvändning av jord- och schaktmassor och funktionsmässigt likvärdiga material för användning i bygg- och anläggningsprojekt med beaktande av risker gällande miljö och hälsa samt invasiva arter. Det gäller också att tillvarata värdefull matjord.

2.2.8 Mål för kommunala verksamheter och kommunala bolag, 2030

Mål 2030	Sätters kommun 2022	Mål 2026	Mål 2030	Ansvarig verksamhet i kommun	Dalarna medel 2022
4. Mängd avfall från kommunens verksamheter ska minska med 25%	I kommunalt avfall ingår avfall från kommunala verksamheter som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll, se mål 1-2. Till revidering 2026 avses mätbara mål anges för avfall från kommunala verksamheter som inte är kommunalt avfall (ex byggavfall, äldreomsorg) utifrån i Dalarna gemensamma riktlinjer, se åtgärd R14.				
5. Mängd avfall från kommunens verksamheter till förbränning ska minska med 50%	Se mål 4				
6. Dalarnas matsvinn i skolor ska understiga 30 g/portion (kommun-medel)	25 g/portion	25 g/portion	25 g/portion	Samhällsbyggnadssektorn	36 g/portion
7. Det kommunala avlopps-slammet ska så långt möjligt användas på produktiv mark	0 %	0 %	30 %	Samhällsbyggnadssektorn	<10%
8. Samtliga kända nedlagda deponier i riskklass 1-2 ska vara undersökta och riskklassade enligt MIFO fas 2. De med prioriterade åtgärdsbehov ska vara åtgärdade eller ha en beslutad plan för åtgärd.	0 (3)	1 (3)	3	Samhällsbyggnadssektorn	45 av 81
9. Beslutad masshanteringsplan	0		JA	Samhällsbyggnadssektorn	15 kommuner (0)

3 Kretsloppsplanens prioriterade avfallstyper

Utöver prioritering av farligt avfall, som nämns i punkt 2.1.2, prioriteras även följande avfallstyper för att de antingen genererar stora mängder avfall eller har en stor negativ miljö- och hälsopåverkan beräknat ifrån produktion till att avfallet behandlas. Statistik nedan avser hushållen i Dalarna:

Avfallstyp	Mängd 2022 ⁹	Klimatpåverkan, kg CO ₂ e/kg avfall ¹⁰
Restavfall	118 kg/person	3,0
Förpackningar	87 kg/person varav 50 kg lämnades på återvinningsstation 37 kg felsorterades i restavfall	Plast 3,7 Papper 0,7 Metall 2,3 Glas 1,3
Brännbart grovavfall ÅVC	55 kg/person	2,1
Matavfall	Matavfall (som slängs i kärl) 47 kg/person. Cirka 17 kg utgör ätbar mat. Utöver detta slängs cirka 18 kg ätbar mat i vasken. 22 kg matavfall felsorteras och läggs i restavfallet.	2,2
Plast	30 kg/person varav 9 kg lämnades vid återvinningsstation, 15 kg felsorteras i restavfall och 6 kg lämnas i brännbar grovavfallsfraktion på ÅVC	3,7
Textil	14 kg/person varav 1,6 kg lämnades i samlingsbehållare för återbruk och materialåtervinning, 5 kg felsorteras i	11,9

⁹ Bygger på Avfall Sveriges statistik och är den genomsnittliga mängden per person i Dalarna

¹⁰ Avfall Sverige rapport 2023:01. Siffran anger den klimatpåverkan avfallet beräknas ha jämfört med om avfallet inte uppstod (avrundat)

Avfallstyp	Mängd 2022⁹	Klimat- påverkan, kg CO₂e/kg avfall¹⁰
	restavfall och 7 kg lämnas i brännbar grovavfallscontainer på ÅVC	
Elektronikavfall	13,5 kg/person	21,8

Det saknas uppgifter på avfall från kommunala verksamheter samt bygg- och rivningsavfall och schaktmassor.

4 Kretsloppsplanens genomförande

4.1 Organisation

Genomförande av kretsloppsplanerna kräver deltagande från många aktörer. Alla aktörer som bidragit vid framtagandet av planen finns beskrivna i underlag. För att lyckas i genomförandet krävs ett ännu bredare engagemang.

Följande aktörer ingår i genomförandet av kretsloppsplanen:

- Sätters arbetsgrupp för hållbarhet, med representanter från varje sektor.
- Regional kretsloppsplanegrupp, med representanter från varje kommun och länsstyrelsen.
- DalaAvfall, med representanter från varje kommun som ingår i den ekonomiska föreningen.
- Temagrupper och nätverk, med representanter från kommuner, länsstyrelsen, regionen, organisationer och branschföreningar.

Se även strategisk länsamverkan, kapitel 5.5.

4.2 Verksamhetsplan och budget

Mål och åtgärder ska årligen implementeras i kommunens verksamhetsplan och budgetprocess i enlighet med styrdokumentet Ekonomi- och målstyrning för Sätters kommun. Kretsloppsplanens mål utgör kommunens mål inom förebyggande och hantering av avfall och integreras i kommunens övriga strategiska planer och styrdokument.

Sätters arbetsgrupp för hållbarhet bevakar att detta sker på varje sektor.

4.3 Åtgärder

Åtgärdsplan med åtgärder, bilaga 2, revideras vid behov av Samhällsbyggnadsnämnden, dock senast 2026. Vid uppdatering sker erfarenhetsutbyte med Dala Avfall, men varje kommun uppdaterar åtgärder efter egna förutsättningar. Det regionala arbetet kommer att anpassas till uppdaterad åtgärdsplan och utge stöd för vad som är relevant att hantera.

Aktuellt åtgärdsprogram bifogas kretsloppsplanen.

Till stöd för arbetet finns en regional åtgärdsbank som är framtagen under temagruppernas revideringsarbete under 2022. Åtgärdsbanken är ett levande dokument som alla kan hämta idéer och inspiration ifrån, men också fylla på med fler exempel som andra kan ha nytta av.

Åtgärdsbanken framgår av kretsloppsplaneportalen.

4.4 Uppföljning

Uppföljning och rapportering av Säter kretsloppsplan sker i enlighet med Ekonomi- och målstyrning för Säter kommun. Årlig rapportering sker till kommunstyrelsen i samband med miljöbokslutet.

Avfall Sverige samlar årligen in statistik i statistikverktyget Avfall Web. Det verktyget ger möjlighet till jämförelser och analyser samt ligger till grund för den nationella statistiken av kommunalt avfall som Avfall Sverige tar fram varje år. Många punkter i handlingsplanen och de flesta målen kan följas upp och utvärderas med hjälp av Avfall Web.

Koordinering av det regionala arbetet i Kretsloppsplanen görs av den regionala kretsloppsplanegruppen och dokumentation sker på kretsloppsplaneportalen.

”Dalarnas kretsloppsplanedag” arrangeras av den regionala kretsloppsplanegruppen i Dala Avfall. Alla kommunala kretsloppsplanegrupper (i Säter motsvarande Arbetsgrupp för hållbarhet), temagrupper och nätverk samt övriga berörda bjuds in.

4.5 Fysisk planering

Kretsloppsplanen har i många avseenden en koppling till kommunens fysiska planering, exempelvis översiktsplan och detaljplaner. Det kan avse vid planering för fastighetsnära insamling av förpackningar, insamling förpackningar allmän plats, utveckling av masshanteringsplaner och etablering av verksamhet (exempelvis inom återbruk).

4.6 Strategisk länssamverkan

För att kunna uppnå mål i kretsloppsplanen och genomföra åtgärder krävs att Dalarna samordnar och koordinerar strategiskt arbete kring hållbarhet och resurshushållning.

Flertalet åtgärder drivs lämpligen i projektform med särskilt tillsatta medel och projektledning. Projektfinansiering ska kontinuerligt undersökas.

För detta ändamål kopplas kretsloppsplanens genomförande till det löpande arbetet i Energiintelligent Dalarna där mycket av länets strategiska arbete kring hållbarhet och resurshushållning drivs. Det gäller särskilt områdena konsumtion, byggande och boende, transport, energisystem och nya varor och tjänster.

Figur 4 visar de fokusområden som Energiintelligent Dalarna arbetar med.

Med anledning av detta ges DalaAvfall möjlighet ingå i Energiintelligent Dalarna och dess arbete.

Länsstyrelsen Dalarna och Region Dalarna samordnar gemensamt arbetet med energi, klimat och innovationsfrågor genom samverkansplattformen Energiintelligent Dalarna. För gemensam syn, förankring och utveckling av energi, klimat och innovationsarbetet i länet finns Dalarnas energi, klimat och innovationsråd.

Kretsloppsplanen har särskilt beaktat följande i Dalastrategin;

- Hållbar utveckling och tillväxt förutsätter miljömässig omställning
- Kretsloppsplanen ingår som verktyg i främst ett av tre målområden;

Ett klimatsmart Dalarna, Dalarna når de nationella energi- och klimatmålen 2030 med prioriteringar att främja det offentliga och näringslivets arbete

med att minska sina nettoutsläpp av växthusgaser och främja cirkulär ekonomi och resurseffektivitet

4.7 Kommunikation

Kommunikation kommer att vara en viktig del i kretsloppsplanens genomförande. I vårt gemensamma arbete med att driva på beteendeförändring behövs det både ges kunskap, sprida motivation och ge förutsättningar för att göra rätt. Dessutom är det viktigt att veta hur beteenden behöver förändras, både vad gäller konsumtionsbeteenden och beteenden kopplat till avfallshantering.

Viktiga ståndpunkter:

- Använda gemensamma budskap och ett gemensamt bildspråk samt illustrationer och bilder som alla kan använda,
- Prioritera att skapa mening och gemenskap och arbeta lösningsfokuserat (ej skapa skuld känslor) och göra det enkelt göra rätt,
- Våga prova nya grepp, utvärdera och utveckla vidare,
- Lära av varandra och öka kompetens kring hållbarhetskommunikation och beteendeförändringar.

Flera av åtgärderna i kretsloppsplanen innebär att det är nödvändigt att det sker en beteendeförändring hos målgrupperna. Tre tekniker som kan användas för att förändra beteenden: Medvetandegöra, motivera och möjliggöra.

Medvetandegöra: För att kunna göra hållbara val behöver målgrupperna kunskap om exempelvis konsumtionens miljöpåverkan, alternativa konsumtionsbeteenden och varför vi ska sortera vårt avfall.

Motivera: Det behöver också finnas en vilja att göra en förändring. Motivation är det som driver människor till handling och som får oss att agera på olika sätt. Att främja motivation handlar exempelvis om att få mottagaren att känna sig inkluderad och delaktig. Mottagaren ser sin del i helheten och känner tillhörighet.

Möjliggöra: Målgrupperna behöver ha rätt förutsättningar för att kunna förändra sina beteenden. Det behöver helt enkelt vara lätt att göra rätt, oavsett om det gäller att göra hållbara val, sortera avfall eller någonting annat. Med rätt styrning kan önskat beteende uppnås, exempelvis genom att forma en situation så att det faller sig naturligt att välja rätt. Knuffa försiktigt mot mer hållbara beslut, så kallad nudging.

5 Metod för framtagning av Kretsloppsplanen

En dalagemensam kretsloppsplanegrupp har haft ansvaret för att driva arbetet. Förankring har skett med kommunala kretsloppsplanegrupper i kommunerna.

Framtagandet har finansierats av avfallsverksamheterna i Dalarna samt Länsstyrelsen, samordnat med framtagandet av förstudie för cirkulär ekonomi.

Ett viktigt inslag i framtagande och genomförandet är samverkan. För framtagandet har 12 temagrupper bildats som fokuserar på särskilt viktiga ämnen med koppling till kretslopp och cirkulär ekonomi. Grupperna innefattar kring 150 personer från kommuner, Region Dalarna, Länsstyrelse, Visit Dalarna och andra regionala och nationella aktörer med kunskap inom berört temaområde. Temagrupperna har varit;

Förpackningar	Hushållens konsumtion	Hållbar textilanvändning	Hållbara ÅVC
Klimat effektiv hantering av kommunalt avfall	Miljömässig upphandling	Minska användning av plast och dess klimatpåverkan	Måltider och matsvinn
Minska nedskräpning	Nedlagda deponier	Byggavfall och masshantering	Hållbara avloppsresurser

Under 2022–2023 har 15 seminarier och webinarier hållits med över 700 deltagare. En viktig del med temagrupperna är att höja kunskapsgrunden för vad som kan göras men också ge grund för genomförandet då flertalet av temagrupperna avses vara kvar under genomförandeperioden (vissa kan slås ihop).

Temagrupperna har gett förslag på mål och åtgärder som kommunerna genom de kommunala kretsloppsplanegrupperna behandlar under våren 2023 inför slutförandet av kretsloppsplaner som kan beslutas hösten 2023 i kommunerna.

I bilaga 1 och 2 framgår bland annat följande:

- Åtgärder för att nå målen.
- Indikatorer för att spegla utvecklingen inom varje målområde
- Kretsloppsplanens koppling och utgångspunkter gällande EU:s avfallshierarki, Agenda 2030 och Sveriges miljömål
- Sammanfattning förstudie cirkulär ekonomi
- Sammanfattning från temagruppernas arbete
- Faktaunderlag & Miljöbedömning

6 Förklaringar

Ord/förkortning	Förklaring
Brännbart grovavfall	Grovavfall som lämnas till förbränning. Ofta blandat med material som skulle kunnat återbrukas eller materialåtervinnas.
Bygg- och rivningsavfall	Avfall som uppstår vid nybyggnad, tillbyggnad, renovering, ombyggnad eller rivning av byggnad.
Farligt avfall	Ämne eller föremål som är avfall och som i bilaga 3 till avfallsförordningen (2020:614) beskrivs med en avfallskod markerad med en asterisk (*). När avfallskoden i bilagan innehåller en hänvisning till 2 kap 3 § avfallsförordningen ska avfallsinnehavaren också klassificera avfallet som farligt avfall, om innehållet av farliga ämnen i avfallet gör att det har en eller flera farliga egenskaper, eller avfallet innehåller något eller några ämnen i 2 kap 3 §.
CO _{2e}	Förkortning av begreppet koldioxidekvivalenter, vilket är ett mått för att kunna jämföra utsläpp av olika växthusgaser med varandra.
Grovavfall	Kommunalt avfall som är så tungt eller skrymmande eller har andra egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in i kärl.

Kommunalt avfall	Avfall från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll, dock inte avfall från tillverkning, avfall från jord- och skogsbruk, avfall från fiske, avfall från septiktankar, avloppsnet och avloppsrening, bygg- och rivningsavfall, och uttjänta bilar. Kommun ansvarar för insamling och behandling av kommunalt avfall.
Restavfall	Restavfall är icke skrymmande avfall som inte är farligt avfall och som inte går att återanvända eller återvinna på annat sätt än genom förbränning. Normalt har varje hushåll ett kärl för restavfall vid sin fastighet.
ÅVC	Återvinningscentral

Bilaga 1. Underlag Kretsloppsplan 2023 – 2030

Kommunal avfallsplan om förebyggande och hantering av
avfall

2024-02-28

Innehåll

1	Kretsloppsplanens organisation.....	3
2	Indikatorer	5
3	Uppföljning avfallsplan 2018 – 2022	8
3.1	Mål.....	8
3.1.1	Dalarna	8
3.1.2	Kommun	10
3.2	Gemensamma åtgärder	14
4	Nuvarande avfallshantering i Dalarna	19
4.1	Kommunalt avfall.....	19
4.2	Avfall som kommun inte ansvarar för.....	23
5	Framtida insamlingsystem och anläggningar för avfallshantering i Dalarna	23
5.1	Kommunalt insamlingsansvar förpackningar	23
5.2	Återvinningscentraler (ÅVC).....	23
5.3	Byggavfall.....	23
5.4	Masshantering.....	23
5.5	Avlopp.....	23
6	Kommunbeskrivning	24
6.1	Avesta.....	24
6.2	Borlänge	24
6.3	Falun.....	25
6.4	Gagnef.....	25
6.5	Hedemora.....	25
6.6	Leksand	25
6.7	Ludvika	26
6.8	Malung-Sälen	26
6.9	Mora	26
6.10	Orsa.....	27
6.11	Rättvik.....	27
6.12	Smedjebacken.....	27
6.13	Säter	28
6.14	Vansbro	28
6.15	Älvdalen.....	28
7	Miljöbedömning	29
7.1	Bakgrund	29
7.2	Avgränsning.....	29
7.3	Samråd	29
7.4	Miljöproblem relaterade till avfallshantering	29
7.5	Alternativ.....	30
8	Nedlagda deponier	32
9	Samrådsredogörelse	34
10	Mer fakta	35

1 Kretsloppsplanens organisation

Tabell 1. Aktörer	Kommentar
Kommunal kretsloppsplanegrupp eller motsvarande	Huvudansvaret har kommunen och dess kommunala kretsloppsplanegrupp eller motsvarande. Gruppen ansvarar i huvudsak för att åtgärder genomförs i syfte att uppnå målen. Inspel erhålls från dalagemensam kretsloppsplanegrupp och temagrupper/nätverk.
Dalagemensam kretsloppsplanegrupp	Den dalagemensamma kretsloppsplanegruppen ansvarar för att driva och koordinera det regionala arbetet med att säkerställa att regionala åtgärder genomförs, årlig uppföljning, arrangera seminarier och webinarier och planera för kommande revidering år 2025 (period 2026-2030). Gruppen ska också utgöra kommunikationslänk till kommunala kretsloppsplanegrupper.
DalaAvfall	DalaAvfall har drivit arbetet i den dalagemensamma kretsloppsplanegruppen och temagrupper och vissa nätverk. Bakgrunden är att det huvudsakliga ansvaret för den kommunala ansvaret utgörs av hushållens avfallshantering som organisatoriskt normalt ligger hos kommunens avfallsverksamheter som i 14 av de 15 dalakommunerna ligger på kommunala bolag. Alla kommuners avfallsverksamheter utom Mora, Orsa och Älvdalen ingår i DalaAvfall.
Temagrupper och nätverk	<p>Initialt föreslås sju temagrupper bildas (finns redan) för att driva det regionala arbetet inom ett område (kapitel). Fler kan bildas om behov uppstår (ansvar regionala kretsloppsplanegruppen). Temagrupper har uppdrag baserat på kretsloppsplanen och deltagare tillsätts av den dalagemensamma kretsloppsplanegruppen. Beslut om projektledning hanteras av DalaAvfall samt Länsstyrelse.</p> <p>Nätverk har bredare uppdrag än kretsloppsplanen men de får i uppdrag att hantera mål och åtgärder som berör nätverket. Nätverken har eget ansvar för projektledning.</p> <p>I tabell 2-3 redogörs för initiala temagrupper och nätverk</p>

Tabell 2. Temagrupper	Kommentar (representanter bör tillsättas per kommun utifrån åtgärdsansvar)	Ansvar driva
Nedskräpning	Befintligt. Deltagare från kommuner, Visit Dalarna, Håll Sverige Rent, Städa Sverige	Parkgruppen/ DalaAvfall
Hushållens konsumtion	Befintligt. Deltagare från kommuner och Länsstyrelse.	Länsstyrelse/DalaAvfall
Hållbara återvinningscentraler	Befintligt. Deltagare från kommuner.	DalaAvfall
Miljömässig upphandling	Befintligt. Deltagare bland annat från kommuner, Länsstyrelse och Region Dalarna.	Under process
Nedlagda deponier	Befintligt. Deltagare från kommuner och Länsstyrelse.	Länsstyrelsen
Byggavfall	Befintligt. Deltagare bland annat från kommuner, Länsstyrelse, ByggDialog Dalarna, Region Dalarna	ByggEkot ¹
Masshantering	Befintligt. Deltagare bland annat från kommuner, Länsstyrelse, ByggDialog Dalarna, Region Dalarna	Länsstyrelse
Kommunikation	Befintligt. Deltagare från kommuner.	DalaAvfall

Tabell 3. Nätverk	Kommentar
Dala Avfall	DalaAvfall driver arbetet med kretsloppsplanegrupper. Bakgrunden är att det huvudsakliga ansvaret för den kommunala ansvaret utgörs av hushållens avfallshantering som organisatoriskt normalt ligger hos kommunens avfallsverksamheter som i 14 av de 15 dalakommunerna ligger på kommunala bolag. I Säter ligger ansvaret hos samhällsbyggnadsnämnd/förvaltning. Alla renhållare utom Mora, Orsa och Älvdalen ingår i DalaAvfall. DalaAvfall ansvarar för att tillsätta projektledning i dalagemensam kretsloppsplanegrupp och i samråd med Länsstyrelse tillsätta projektledningsresurser i temagrupper.
Kostnätverk	Befintligt. Alla kostenheter i Dalarna.
Dala VA	Befintligt. Alla VA huvudmän i Dalarna utom Mora, Orsa och Älvdalen.

¹ ByggEkot är en temagrupp inom ByggDialog Dalarna med fokus på återbruk av byggmaterial. Temagruppen har en bred representation av både entreprenörer, kommuner, tillverkare, arkitekter och Dala återbyggdepå med syfte att kunna identifiera hinder och skapa lösningar och möjligheter för att återbruk ska bli en naturlig del i bygg- och rivningsprocessen.

Tabell 3. Nätverk	Kommentar
Gatudriftsgruppen i Dalarna	Befintligt. Alla kommuner i Dalarna deltar.
Parkgruppen i Dalarna	Befintligt. Alla kommuner i Dalarna deltar.

2 Indikatorer

Indikatorerna avser spegla utvecklingen inom varje målområde och bedöms som viktiga att följa även om de inte prioriterats som mätbara mål. Indikatorerna kompletterar målen för att stödja åtgärder men kan också medföra revidering av mål vid avstämning 2025-2026.

Uppföljning sker också på kommunnivå.

Målområde	Indikator	Dalarna medel (2022)	Sverige medel ² (2022)	Uppföljning	Kolada
Hushållens konsumtion	Andel som tycker det är enkelt att minimera avfallsmängder ska överstiga	81%	77%	Kundundersökning	
Hushållens konsumtion	Andel som tycker det är enkelt att återanvända	71%	64%	Kundundersökning	
Hushållens konsumtion	Andel nöjda med information om att minimera avfallsmängder ska överstiga	58%	55%	Kundundersökning	
Hushållens konsumtion	Andel som är nöjda med information om återanvändning	45%	39%	Kundundersökning	
Hushållens konsumtion	Mängd textil till återbruk och materialåtervinning, kg/person	1,6	1,5	Avfall web	
Hushållens avfallshantering	Nöjdhet samlat omdöme besök ÅVC ska överstiga	93%	87%	Kundundersökning	

² Median används om medel avviker markant från median

Målområde	Indikator	Dalarna medel (2022)	Sverige medel ² (2022)	Uppföljning	Kolada
Hushållens avfallshantering	Faktisk materialåtervinning och förberedelse för återanvändning av kommunalt avfall, andel	35%	32%	Avfall web	X
Hushållens avfallshantering	Andel av insamlat matavfall som behandlas biologiskt så att både växtnäring och energi tas tillvara, %	46%	36%	Avfall web	X
Hushållens avfallshantering	Mängden insamlade plastförpackningar, kg/person	9,0	10,4	Avfall web	
Hushållens avfallshantering	Mängden insamlade pappersförpackningar, kg/person	14,5	19,2	Avfall web	
Hushållens avfallshantering	Mängd grovavfall, kg/person	226	180	Avfall web	
Hushållens avfallshantering	Mängd förpackningar i restavfall villa, kg/hushåll*vecka (exkl avfallsbärare)	0,94	1,0	Avfall web	
Hushållens avfallshantering	Mängd förpackningar i restavfall lägenhet, kg/hushåll*vecka (exkl avfallsbärare)	0,83	1,3	Avfall web	
Hushållens avfallshantering	Mängd plastförpackningar i restavfall villa, kg/hushåll*vecka	0,54	0,46	Avfall web	
Hushållens avfallshantering	Mängd plastförpackningar i restavfall lägenhet, kg/hushåll*vecka	0,39	0,43	Avfall web	
Hushållens avfallshantering	Mängd pappersförpackningar i restavfall villa, kg/hushåll*vecka	0,37	0,39	Avfall web	
Hushållens avfallshantering	Mängd pappersförpackningar i restavfall lägenhet, kg/hushåll*vecka	0,42	0,45	Avfall web	
Hushållens avfallshantering	Mängd matavfall i restavfall villa, kg/hushåll*vecka	0,66	0,74	Avfall web	

Målområde	Indikator	Dalarna medel (2022)	Sverige medel ² (2022)	Uppföljning	Kolada
Hushållens avfallshantering	Mängd matavfall i restavfall lägenhet, kg/hushåll*vecka	0,70	0,72	Avfall web	
Hushållens avfallshantering	Mängd textil i restavfall villa, kg/hushåll*vecka	0,14	0,14	Avfall web	
Hushållens avfallshantering	Mängd textil i restavfall lägenhet, kg/hushåll*vecka	0,13	0,15	Avfall web	
Hushållens avfallshantering	Andel hushåll som anger att de har vilja att ändra levnadssätt för att minimera avfallsmängderna, %	52%	59%	Avfall web	
Hushållens avfallshantering	Nöjdhet enkelhet lämna förpackningar	81%	83%	Kundundersökning	
Hushållens avfallshantering	Andel som anger att de källsorterar mycket plastförpackningar, %	63%	66%	Kundundersökning	
Hushållens avfallshantering	Andel som anger att de källsorterar mycket pappersförpackningar, %	63%	67%	Kundundersökning	
Hushållens avfallshantering	Andel som överväger nödvändighet köpa nya kläder, %	52%	50%	Kundundersökning	
Hushållens avfallshantering	Andel som anger att de källsorterar mycket textil, %	37%	38%	Kundundersökning	
Hushållens avfallshantering	Nöjdhet lämna till återanvändning vid ÅVC, %	86%	78%	Kundundersökning	
Nedskräpning	Antal deltagare vid skräpplockardagar ska öka varje år.			Håll Sverige Rent	
Nedskräpning	Andel som tycker att nedskräpning är ett problem ska minska, %	42%	41%	Kundundersökning	

3 Uppföljning avfallsplan 2018 – 2022

3.1 Mål

3.1.1 Dalarna

Gemensamma mål Dalarna (enbart kommunala mål kan också finnas)	Basår 2016	Mål 2022	Resultat Dalarna 2022 ³	Kommentar
Mängden hushållsavfall exkl. slam och trädgårdsavfall ska minska (kg/person)	473	>473	439	Mål uppnått. Nytt beräkningssätt har införts nationellt (exkl trädgårdsavfall), vilket innebär att basår ändrats från 508 till 473 kg/peson
Hushållens vilja att ändra levnadssätt för att minimera avfallsmängder ska öka med 10 % i Dalarna, andel som svarar ganska eller väldigt mycket på 5 gradig skala	55% (2017)	60%	52%	Mål ej uppnått. Värde avser 2021. Gagnef, Leksand, Rättvik, Vansbro har ej resultat 2021.
Hushållens vilja att styra sin konsumtion mot ökad återanvändning ska öka med 10 % i Dalarna, andel som svarar ganska eller väldigt mycket på 5 gradig skala	55% (2017)	60%	52%	Mål ej uppnått. Värde avser 2021. Gagnef, Leksand, Rättvik, Vansbro har ej resultat 2021.
Matsvinnet i kommunal kostverksamhet ska halveras till år 2030, där halva vägen uppnått år 2022, g/portion	49	37	40	Mål ej uppnått. Positiv trend. Totalt matsvinn (serveringssvinn + talrikssvinn). Basår 2018 (första året mätning)

³ Målen bryts även ned på kommunnivå

Gemensamma mål Dalarna (enbart kommunala mål kan också finnas)	Basår 2016	Mål 2022	Resultat Dalarna 2022 ³	Kommentar
Andel hushållsavfall insamlat för materialåtervinning inklusive biologisk behandling ska öka med 10 %	38% (2018)	43%	40%	Mål ej uppnått. Nytt nationellt beräkningssätt infördes 2018
Rätt källsorterat restavfall ska överstiga 50 %	32% (villa), 28% (lgh)	50%	43% (villa, 37% (lgh) År 2020	Mål ej uppnått. Nytt beräkningssätt infördes 2020, omräkning har skett av plockanalys 2018
Renheten i källsorterat matavfall ska överstiga 98 %	-	>98 %	-	Saknar mätvärden
Uppkommet matavfall ska omhändertas så att 50 % av växtnäringen tillvaratas där minst 40 % behandlas så att energi tillvaratas (nationellt etappmål)	39% växtnäring 15 % energi	50% växtnäring 40 % energi	63% växtnäring 46% energi	Mål uppnått
Hushållens nöjdhet med möjligheten att lämna grovavfall till återanvändning ska öka med minst 10 %, andel ganska eller mycket nöjda	65 % (2017)	71 %	86%	Mål uppnått. Värde avser 2021. Gagnef, Leksand, Rättvik, Vansbro har ej resultat 2021.
Kommunal slamstrategi finns i samtliga kommuner	0	15	0	Mål har inte uppnått. Målet är inarbetat i nytt förslag för perioden 2024-2030.

Gemensamma mål Dalarna (enbart kommunala mål kan också finnas)	Basår 2016	Mål 2022	Resultat Dalarna 2022 ³	Kommentar
Alla prioriterade nedlagda kommunala deponier (klass 1 och 2) ska vara undersökta enligt MIFO fas 2 med utgångspunkt från gemensamma riktlinjer.	22	81	33	Mål ej uppnått Ytterligare 7 pågår
År 2022 ska det finnas en tidsatt åtgärdsplan för varje nedlagd kommunal deponi där undersökningar visar på att behov av åtgärd finns. För de deponier där behov av åtgärd inte finns ska en bedömning göras av om deponin kan omklassas till lägre riskklass.	10	81	11	Mål ej uppnått
Andelen invånare som till stor del eller helt instämmer att nedskräpning är ett problem i kommunen ska minska jämfört med 2017. <i>OBS: Låga värden är positivt</i>	29 %	<29%	42 %	Mål ej uppnått. Värde avser 2021.

3.1.2 Kommun

Kommun (2018), grön=Mål uppnått	Avesta	Borlänge	Falun	Gagnef	Hede- mora	Leksand	Ludvika	Malung- Sälen	Mora	Orsa	Rättvik	Smedje- backen	Säter	Vansbro	Älv- dalen
Mängden hushållsavfall exkl. slam och trädgårdsavfall ska minska (kg/person)	439 (481)	403 (458)	384 (498)	420 (476)	447 (530)	526 (556)	404 (492)	335 (373)	423 (479)	491 (579)	460 (512)	487 (461)	489 (557)	399 (503)	476 (470)
Hushållens vilja att ändra levnadssätt för att minimera avfallsmängder ska	47 (52)	50 (55)	62 (59)	54 (56)	56 (53)	59 (63)	50 (51)	51 (53)	51 (58)	61 (56)	53 (56)	43 (52)	55 (51)	61 (54)	57 (58)

Kommun (2018), grön=Mål uppnått	Avesta	Borlänge	Falun	Gagnef	Hede- mora	Leksand	Ludvika	Malung- Sälén	Mora	Orsa	Rättvik	Smedje- backen	Säter	Vansbro	Älv- dalen
öka med 10 % i Dalarna, %															
Hushållens vilja att styra sin konsumtion mot ökad återanvändning ska öka med 10 % i Dalarna, %	48 (48)	52 (50)	52 (56)	60 (59)	52 (50)	72 (61)	45 (57)	48 (59)	64 (56)	59 (63)	61 (57)	54 (48)	59 (52)	66 (58)	53 (56)
Matsvinnet i kommunal kostverksamhet ska halveras till år 2030, där halva vägen uppnåtts år 2022, g/portion	28 (67)	32 (40)	43 (38)	28 (38)	37 (52)	32 (56)	38 (64)	39 (69)	27 (45)	34 (36)	37 (65)	31 (44)	25 (45)	64 (71)	37 (64)
Andel hushållsavfall insamlat för materialåtervinning inklusive biologisk behandling ska öka med 10 %, %	39 (35)	39 (40)	42 (44)	48 (44)	41 (31)	39 (41)	42 (31)	34 (32)	38 (42)	41 (38)	43 (43)	37 (37)	32 (20)	42 (41)	47 (42)
Rätt källsorterat restavfall ska överstiga 50 % villa, %	35 (25)	31 (27)	48 (42)	41 (29)	49 (30)	46 (34)	52	37 (37)	42 (30)	46 (31)	49 (37)	31 (25)	49	44 (32)	41 (35)
Rätt källsorterat restavfall ska	35 (24)	35 (23)	47 (28)	41 (34)	26 (19)	32 (35)	53	44 (30)	30 (21)	36 (28)	34 (28)	29 (26)	-	34 (32)	41 (38)

Kommun (2018), grön=Mål uppnått	Avesta	Borlänge	Falun	Gagnef	Hede- mora	Leksand	Ludvika	Malung- Sälen	Mora	Orsa	Rättvik	Smedje- backen	Säter	Vansbro	Älv- dalen
överstiga 50 % lgh, %															
Renheten i källsorterat matavfall ska överstiga 98 % villa, %	Ej mätt på kommunnivå														
Uppkommet matavfall ska omhändertas så att 50 % av växtnäringen tillvaratas där minst 40 % behandlas så att energi tillvaratas (nationellt etappmål), %	43 (36)	58 (53)	61 (51)	54 (54)	70 (61)	87 (65)	47 (0)	39 (17)	67 (62)	79 (66)	70 (50)	38 (53)	63 (8)	67 (64)	76 (43)
- Varav rötas, %	36 (29)	56 (51)	53 (45)	36 (36)	52 (44)	75 (33)	47 (0)	29 (17)	37 (38)	43 (32)	62 (42)	16 (12)	52 (0)	52 (50)	38 (22)
Hushållens nöjdhet med möjligheten att lämna grovavfall till återanvändning ska öka med minst 10 , andel ganska eller mycket nöjda, %	75 (26)	88 (80)	92 (74)	70 (57)	88 (77)	57 (56)	91 (87)	84 (67)	88 (83)	87 (84)	68 (49)	82 (33)	84 (75)	64 (34)	71 (50)

Kommun (2018), grön=Mål uppnått	Avesta	Borlänge	Falun	Gagnef	Hede- mora	Leksand	Ludvika	Malung- Sälen	Mora	Orsa	Rättvik	Smedje- backen	Säter	Vansbro	Älv- dalen
Kommunal slamstrategi finns i samtliga kommuner	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
Alla prioriterade nedlagda kommunala deponier (klass 1 och 2) ska vara undersökta enligt MIFO fas 2 med utgångspunkt från gemensamma riktlinjer.	7 av 7	1 av 11	9 av 9	2 av 2	1 av 1	0 av 5	8 av 8	0 av 4	0	0	0 av 2	5 av 6	0 av 3	0 av 3	0
År 2022 ska det finnas en tidsatt åtgärdsplan för varje nedlagd kommunal deponi där undersökningar visar på att behov av åtgärd finns. För de deponier där behov av åtgärd inte finns ska en bedömning göras av om deponin kan omklassas till lägre riskklass.	4 av 7	1 av 11	0 av 9	2 av 2	0 av 1	0 av 5	4 av 8		0	0	0 av 2	0 av 6	0 av 3	0 av 3	0

Kommun (2018), grön=Mål uppnått	Avesta	Borlänge	Falun	Gagnef	Hede- mora	Leksand	Ludvika	Malung- Sälen	Mora	Orsa	Rättvik	Smedje- backen	Säter	Vansbro	Älv- dalen
Andelen invånare som till stor del eller helt instämmer att nedskräpning är ett problem i kommunen ska minska jämfört med 2017, %. <i>OBS: Låga värden är positivt</i>	41 (41)	45 (33)	37 (27)	- (24)	50 (39)	- (17)	59 (44)	46 (31)	40 (40)	30 (41)	- (20)	25 (24)	32 (20)	- (25)	41 (29)

3.2 Gemensamma åtgärder

Gemensamma åtgärder Dalarna (kommunala åtgärder kan också finnas)	Utvärdering 2022
<p>Stärka regionalt och lokalt nätverksarbete i Dalarna</p> <p>Under perioden avses befintliga regionala nätverk stärkas och ett politikernätverk initieras</p> <p>Dessutom avses den kommunala organisationen för att arbetet med avfallsplanens genomförande utvecklas, i synnerhet samarbetet mellan de kommunala arbetsgrupperna inom avfallsplanering och de kommunala enheter som avses delta i "Dalarna minskar avfallet".</p> <p>Samråd Region Dalarna</p>	<p>Flera nätverk har utvecklats och är aktiva, ex Kostnätverk och Nedskräpning.</p> <p>Dessutom har 12 temagrupper bildats under 2021 där 7-8 avser drivas vidare under planperiod 2023-2030.</p> <p>Samarbete genomförs med ett stort antal aktörer, ex Länsstyrelsen, Upphandlingsdialog Dalarna, ByggDialog Dalarna, Byggdepå Borlänge, Dalarna Science park, DalaVA, Gatanätverk, Nätverk miljöstrategier via länsstyrelsen, Region Dalarna.</p> <p>Under början av 2023 har också kretsloppsplanen (nytt namn som ersätter avfallsplan) getts plats i energiintelligent Dalarna och dess råd</p>

Gemensamma åtgärder Dalarna (kommunala åtgärder kan också finnas)	Utvärdering 2022
	och operativa arbetsgrupper i syfte att koordinera det länsstrategiska arbetet kring hållbarhet och cirkulär ekonomi.
Utveckla publik webbportal i Dalarna för kommunikation rörande avfallsplanen och dess genomförande och uppföljning	Klart. www.avfallsplandalarna.se .
Utveckla konceptet ”Dalarna minskar avfallet”. Se bilaga 1 som anger ett idékoncept för upplägget. Konceptet avses utvecklas i dialog med intresserade organisationer och företag	Är ett gemensamt tema för insatser kring avfallsplanen, ex vid seminarier och webinarier.
Ta fram riktlinjer för att organisera och införa avfallshierarkin (avfallstrappan) i kommunernas strategiska dokument och verksamhetsplaner.	Åtgärden har diskuterats med flera parter och den riktlinje som föreslås är att avfallsplanens status successivt ska höjas i kommunerna så att den mer självklart utvecklar och stödjer kommunens strategiska arbete inom avfallsförebyggande och hållbar avfallshantering, på motsvarande sätt som kommunens andra miljöstrategiska planer. I revidering 2022 avses arbetet utvecklas med starkare koppling till kommunernas strategiska arbete och löpande verksamhetsplaner/budget. I detta ingår att knyta an starkare till Agenda 2030 som alltmer tillämpas som kommunernas övergripande utgångspunkt. Under 2023 har också kretsloppsplanen genom DalaAvfall getts möjlighet att ingå i Energiintelligent Dalarna och dess arbete. Energiintelligent Dalarna leds tillsammans av Länsstyrelsen Dalarna och Region Dalarna. Länsstyrelsen har ett uppdrag att samordna och leda det regionala arbetet. Region Dalarna har ansvaret för att leda genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin ”Tillsammans

<p>Gemensamma åtgärder Dalarna (kommunala åtgärder kan också finnas)</p>	<p>Utvärdering 2022</p>
	<p>för ett hållbart Dalarna”, med Ett klimatsmart Dalarna som ett av tre prioriteringar. Energiintelligent Dalarna leds av Dalarnas energi- och klimatråd. Rådet har deltagare från Länsstyrelse, Region Dalarna, Kommunala energibolag, Byggdialog Dalarna, HSB, Teknikföretagen, SSAB, IUC, Visit Dalarna, LRF, Dalarna Science Park, mellansvenska handelskammaren, Högskolan Dalarna, Dalarnas Bildningsförbund och Dalarna Kommunalförbund (kommuner).</p> <p>Detta nya råd bildades i september 2021 med bred representation från bland annat näringsliv och offentliga organisationer inom strategins sju olika sektorer.</p>
<p>Inom ramen för Upphandlingsdialog Dalarnas metodutveckling och kompetensaktiviteter för miljö, uppmärksamma frågor om hållbar konsumtion och avfallshierarkin.</p>	<p>Temagrupp är bildad, ”Miljömässig upphandling”, som kommer finnas kvar under planperiod 2023-2030.</p> <p>Pågår fortlöpande genom flera projekt och seminarier, ex projekt Återbruk i den offentliga affären. Hållbara upphandlingar och minskad plastanvändning ingår i det nya arbetspaketet UDD genomfört.</p>
<p>Matsvinn i kommunal verksamhet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gemensam policy i Dalarna mätning matsvinn i kommunal kostverksamhet • Samordna mätning matsvinn kommunal kostverksamhet <p>Överenskommelse i kostnätverk för reglering av dess arbete, ansvar och finansiering</p>	<p>Pågår fortlöpande. Mätning genomförs två ggr per år inom skola.</p> <p>Under nästa planperiod avses fler kommunala verksamheter inbegripas.</p> <p>Lyckat projekt som initierades som följd av revidering 2018.</p>
<p>Utveckla information och kommunikation samt återkoppling till hushållen om vikten och nyttan av källsortering genom kommunikationsplan som revideras årligen.</p>	<p>Pågår fortlöpande</p>

Gemensamma åtgärder Dalarna (kommunala åtgärder kan också finnas)	Utvärdering 2022
Inriktning bättre källsortering av förpackningar och returpapper samt rent matavfall och rent avlopp.	
Följa den nationella utvecklingen kring ansvar för insamling av förpackningar och returpapper samt utreda regionala lösningar för fastighetsnära insamling, transport och avsättning av material	Pågår fortlöpande. Kommunerna övertog ansvar returpapper 2022-01-01. Kommunerna övertar samlingsansvar förpackningar från 2024-01-01. Samarbete sker inom Dalarna och även Gästrikland och Hälsingland.
Utred möjligheten att erbjuda papperspåsar/säckar för verksamheter att använda för sitt matavfall.	Utvecklas fortlöpande via DalaAvfall
Utveckla materialåtervinning av grovavfall, i synnerhet för avfall som annars deponeras eller förbränns	Utvecklas fortlöpande via utsedd arbetsgrupp inom DalaAvfall.
Ta fram länsmodell som underlag för kommunal slamstrategi inklusive dess uppföljning och utvärdering. Bör bland annat beakta riktlinjer från Svenskt Vatten, kommunikation/information, samordning Kommunal VA planering, slamkvalitet/uppströmsarbete, regional samordning av behandling och avsättning samt samverka aktörer. Arbetet sker i samverkan med DalaAvfall, kommunal miljötillsyn och länsstyrelse.	Utredning "Giftfri och cirkulär återföring av fosfor från avloppsslam" presenterades jan 2020. För fortsatt arbete inväntas EU-direktiv. DalaVA arbetar med frågan och har med anledning av denna gett förslag på att invänta förslag på föreskrift.
Utreda möjligheterna att utveckla insamling och återanvändning av (fettavskiljarslam och) fritureolja i länet, genom att belysa juridiska förutsättningar, koordinerade systemlösningar och upphandlingar.	Det finns en dom som anger att fettavskiljarslam och fritureolja är ett verksamhetsavfall, dvs ligger ej under hushållsavfallets ansvar. Det påverkar möjligheten till åtgärder.
Bilda länsövergripande arbetsgrupp för hantering av prioriterade kommunala nedlagda deponier under perioden 2018 - 2022.	Åtgärd är ej aktuell.

Gemensamma åtgärder Dalarna (kommunala åtgärder kan också finnas)	Utvärdering 2022
<p>Ta fram gemensamma riktlinjer om ansvar, undersökningar och åtgärder för nedlagda deponier.</p> <p>Riktlinjerna ska även behandla finansieringen samt strategi för kommunen.</p> <p>Insatsen ska rikta sig mot berörda kommunala förvaltningar, bolag och nämnder.</p>	<p>Åtgärd ändrats till ”Kommunbesök med riktad tillsynsvägledning kring hantering av nedlagda deponier. Insatsen ska rikta sig mot berörda kommunala förvaltningar, bolag och nämnder”.</p> <p>Arbete pågår.</p>
<p>Riktad enkät om nedskräpning på kommunens hemsida i samband med att avfallsenkäten görs. Analysera resultat och ta fram förebyggande åtgärder för minskad nedskräpning. I samband med detta genomföra information för att medvetandegöra invånare om nedskräpning på allmän plats. Samråd med tillsyn.</p>	<p>Genomförts och pågår fortlöpande.</p> <p>Bland annat har nätverk bildats (Håll Sverige Rent, Visit Dalarna och alla kommuner företrädda), workshops genomförts och kampanj nedskräpning fimpar genomförts.</p>
<p>Införa gemensamma rutiner för att löpande Informera om det som kommunerna redan gör gällande gaturenhållning och säkerställa samordning/delaktighet i evenemang och kampanjer för minskad nedskräpning.</p>	<p>Se ovan</p>
<p>Identifiera och initiera fler insatser för minimering av byggavfall. Skapa återanvändning av bygg- och rivningsavfall. Använda projektet/förstudien Borlänge Återbyggdepå som ett pilotprojekt för dessa ambitioner.</p>	<p>Åtgärd är justerad.</p>
<p>Utveckla avfallsförebyggande i tillsynsvägledningsplaner för miljö samt bygg.</p> <p>Beakta förutsättningar tillsyn gällande</p> <ul style="list-style-type: none"> - källsortering i hushåll och verksamheter enligt gällande renhållningsordning (samarbete DalaAvfall) 	<p>Under 2018 genomfördes seminarier i samarbete med Byggdialog Dalarna.</p> <p>Under 2019 initierades och utvecklades DALAÅTERBYGGDEPÅ som hanterar material från försäkringsärenden, renovering, nybyggnation och hushåll. Mål finns att år 2023 omsätta 2500 ton material och sysselsätta 35 personer. Ett samarbete mellan Borlänge</p>

Gemensamma åtgärder Dalarna (kommunala åtgärder kan också finnas)	Utvärdering 2022
<ul style="list-style-type: none"> - avfallshierarkin tillämpas vid tillsyn mot verksamheter (rutiner finns) - avfallshierarkin tillämpas vid upphandling - nedskräpning (ex avseende illegala deponier, plast etc) - bygg och rivningsavfall 	<p>kommun, Borlänge Energi, Hushagen Fastighet, Tunabyggen, Dalarnas försäkringsbolag och Upphandlingsdialog Dalarna där även olika externa parter är med och stöttar. Upphandlingsdialog Dalarna är involverade med upphandlingsstöd för begagnat material.</p> <p>Pågår fortlöpande utveckling och planering för att utvidga arbetet för återbruk av byggavfall.</p>

4 Nuvarande avfallshantering i Dalarna

4.1 Kommunalt avfall

I Dalarna finns förbehandlingsanläggning för matavfall i Borlänge. Inom något år väntas en ny biogasanläggning byggas i Borlänge som kan ta emot bland annat matavfall, fett, gödsel och slakteriavfall. Tre förbränningsanläggningar finns i Dalarna, i Avesta, Borlänge och Mora. Varje kommun har eller flera återvinningscentraler.

Samtliga kommuner utom Ludvika har separata kärl för mat- och restavfall. Ludvika har fastighetsnära insamling även av förpackningar i ett fyrfackssystem⁴. Grovavfall och farligt avfall lämnas normalt på återvinningscentraler (ÅVC) och förpackningar och returpapper på återvinningsstationer (ÅVS). Matavfallet transporteras till biogasanläggningar för rötning och växtnäringsändamål. Dalarna har stor

andel hushåll som har hemkompost, 25 %. Förpacknings- och tidningsinsamlingen ansvarar för ÅVS men från 2024-01-01 övertar kommunerna insamlingsansvaret avseende förpackningar (ska lämnas till producenter). Returpapper är sedan 2022 under kommunalt ansvar.

Statistik uppdateras årligen och redovisas som stöd för uppföljning och analys, såväl i Avfall web⁵ som i Kolada⁶. Dalarnas kommuner är i jämförelse med övriga Sverige långt fram avseende miljö och service. I tabeller nedan redovisas grunduppgifter och de viktigaste nyckeltalen, år 2022 med jämförelsevärde 2018. Mer statistik framgår också på www.avfallsplandalarna.se.

⁴ Två kärl med fyra fack i varje för att samla in matavfall, restavfall, 5 förpackningsslag samt returpapper.

⁵ Avfall Sveriges statistiskverktyg

⁶ Sveriges och SKR jämförelseverktyg för kommunal statistik

Administrativa uppgifter, 2022	Invånare	Hushåll i en- och tvåfamiljshus	Lägenheter	Fritidshus	ÅVC ⁷	ÅVS ⁸	Antal enskilda avloppsanläggningar
Avesta	22 932	5885	6403	1438	2	19	2402
Borlänge	52 178	11 206	14 249	1745	1	25	1813
Falun	59 818	13 997	15 043	3803	3	37	4972
Gagnef	10 499	3976	651	2492	2	12	433
Hedemora	15 443	4567	3932	1207	1	9	1898
Leksand	16 113	5575	2380	4045	1	10	2699
Ludvika	26 353	6844	7232	2401	2	22	1792
Malung-Sälen	10 258	3674	1533	14 700	3	24	3175
Mora	20 679	7118	3286	4868	1	20	1475
Orsa	6934	2556	1189	1718	1	6	1354
Rättvik	11 092	3778	1944	2907	2	10	2409
Smedjebacken	10 922	3871	1590	1977	2	17	1798
Säter	11 271	3562	1775	1531	1	12	1786
Vansbro	6800	2619	925	1913	1	6	952
Älvdalen	7018	3019	616	5193	3	16	1910
SUMMA	288 310	82 247	62 748	51 938	15	245	30 868

⁷ Återvinningscentral avsedd för hushållens grovavfall och farliga avfall

⁸ Återvinningsstation avsedd för förpackningar av plast, metall, papper, färgat och ofärgat glas

Dalarna (Grön: 10% bättre Sverige, Röd: 10% sämre)	Dalarna 2018	Dalarna 2022	Sverige median 2022	Kolada	Kommentar
Mängd kommunalt avfall exkl trädgårdsavfall och slam, kg/person	494	439	416		
Mängd matavfall, kg/person	41	47	39		
Mängd restavfall, kg/person	144	118	139		
Mängd grovavfall, kg/person	237	226	180		
Mängd förpackningar, kg/person	45	50	52		
Mängd returpapper, kg/person	26	14	12		
Mängd textil, kg/person	1,4	1,6	0,8		
Mängd farligt avfall inkl elavfall, kg/person	28	24	23		
Kommunalt avfall som samlats in för materialåtervinning inkl biologisk behandling, %	37	40	39	X	Nationellt etappmål – 60% år 2030
Insamlat matavfall som behandlas biologiskt så att både växtnäring och energi tas tillvara, %	31	46	36	X	Nationellt etappmål – 75% år 2023
Mängd kommunalt avfall till deponering, kg/person	17	15	5		

Kommun, 2022 Grön: 10% bättre Sverige, Röd: 10% sämre)	Avesta	Borlänge	Falun	Gagnef	Hede-mora	Leksand	Ludvika	Malung-Sälen	Mora	Orsa	Rättvik	Smedjebacken	Säter	Vansbro	Älvdalen
Mängd kommunalt avfall exkl trädgårds-avfall och slam, kg/person	439	403	384	420	447	526	404	335	423	491	460	487	489	399	476
Mängd matavfall, kg/person	37	59	55	37	54	78	49	30	39	44	64	17	54	54	39

Kommun, 2022 Grön: 10% bättre Sverige, Röd: 10% sämre)	Avesta	Borlänge	Falun	Gagnef	Hede- mora	Leksand	Ludvika	Malung- Sälen	Mora	Orsa	Rättvik	Smedje- backen	Säter	Vansbro	Älv- dalen
Mängd restavfall, kg/person	165	135	104	62	119	133	131	83	112	135	113	141	135	82	122
Mängd grovavfall, kg/person	200	192	166	263	238	289	160	207	237	286	223	296	261	181	195
Mängd förpackningar, kg/person	48	44	50	55	36	51	51	38	46	53	62	46	45	48	80
Mängd returpapper, kg/person	10	9	16	18	28	13	16	5	12	13	16	19	13	14	8
Mängd textil, kg/person	2,2	0,6	2,4	0,8	1,4	0,7	0,7	2,4	2,8	4,0	0,7	0,7	0,7	0,7	3,9
Mängd farligt avfall inkl elavfall, kg/person	23	20	20	29	14	28	25	16	23	33	28	35	23	20	31
Kommunalt avfall som samlats in för materialåtervinning inkl biologisk behandling	39	39	42	48	41	39	42	34	38	41	43	39	32	42	47
Insamlat matavfall som behandlas biologiskt så att både växtnäring och energi tas tillvara, %	36	56	53	36	52	75	47	29	37	43	62	16	52	52	38
Mängd kommunalt avfall till deponering, kg/person	8	9	3	16	22	14	14	9	11	17	16	30	18	13	19

4.2 Avfall som kommun inte ansvarar för

Avfallsplanen ska innehålla uppgifter om avfall inom kommunen och om kommunens åtgärder för att minska avfallens mängd och farlighet. När det gäller avfall som kommunen inte ansvarar för så finns det i nuläget ingen övergripande och sammanställd kunskap i kommunen, eftersom det yttersta ansvaret för hanteringen av avfall åligger varje enskild verksamhetsutövare. I kretsloppsplanen anges åtgärder som innebär att kunskapen om byggavfall och schaktmassor och hur detta omhändertas ökar. Utvecklad samverkan mellan kommun och näringsliv kan leda till ytterligare specificerade åtgärder avseende annat verksamhetsavfall under planperioden.

5 Framtida insamlingssystem och anläggningar för avfallshantering i Dalarna

5.1 Kommunalt insamlingsansvar förpackningar

Alla kommuner i Sverige och Dalarna ska enligt förordning om förpackningar (juni 2022) överta insamlingsansvar förpackningar från 2024-01-01. Senast 2026-01-01 ska kommunerna ha infört insamling av förpackningar från populära platser och från 2027-01-01 ska alla hushåll ha fastighetsnära insamling av de vanligaste förpackningsslagen (papper, plast, metall, färgat och ofärgat glas), det vill säga de som läggs på återvinningsstation). Det innebär att minst 7 fraktioner ska samlas in fastighetsnära (dessutom mat- och restavfall). Det är en mycket stor omställning inom avfallshanteringen och beslutsunderlag avses tas fram under 2023-2024 för politiska beslut under 2024.

Beslutsunderlag kommer innehålla olika avfallsflöden, insamlingslösningar med konsekvenser och förslag. Behov av nya platser kommer att ingå, exempelvis för omlastningsstationer, återvinningsstationer och behandlingsanläggningar. Även anläggning för robotsortering utreds.

5.2 Återvinningscentraler (ÅVC)

Alla kommuner har en eller flera återvinningscentraler främst avsett för hushållens grovavfall och farliga avfall. Även förpackningsavfall och returpapper kan lämnas där och ofta också verksamhetsavfall från mindre verksamheter.

ÅVC är en av kommunens mest besökta platser och de utvecklas kontinuerligt för ökat återbruk, ökad materialåtervinning, mindre förbränning och högre service. Återbruk medför behov av mottagning, lager och eventuellt försäljning. Fler fraktioner kan medföra ökade krav på containers som har ytbehov. Högre service kan nås med utvidgade och mer flexibla öppettider och bättre standard. Så kallade självservice ÅVC (går att besöka utanför ordinarie öppettider) kan bli aktuella under kommande år.

5.3 Byggavfall

Dala återbyggdepå finns i Borlänge och är ett samarbete kring återbruk av byggmaterial mellan Borlänge kommun, Borlänge energi, Tunabyggen, Hushagen och Dalarnas försäkringsbolag.

Fler depåer kan bli aktuellt under planperioden och även fler komplement såsom lager.

5.4 Masshantering

Regional och kommunala masshanteringsplaner kan medföra behov av förändrat antal platser i Dalarna för masshantering. Nya platser för masshantering kräver tillstånd.

5.5 Avlopp

Framtida slamhantering är ännu oklar då det trots flertalet utredningar inte fattats några beslut om ny lagstiftning.

6 Kommunbeskrivning

Nedan beskrivs näringslivets och det kommunala ansvarets (hushållsavfall) huvudsakliga struktur och dess koppling till uppkomst och hantering av verksamhetsavfall och avfall med kommunalt ansvar (hushållsavfall). En ansats till beskrivning görs också av näringslivets och annan verksamhets betydelse inom området återbruk och förebyggande av avfall. Kommunens fysiska planering och övriga strategiska planering som knyter an till avfallsområdet, och samverkar med de strävanden som finns i avfallsarbetet, berörs.

6.1 Avesta

Företagsbilden i Avesta kommun domineras av två stora företag, Outokumpu Stainless AB och Stora Enso Fors AB. Kommunens arbetstillfällen är ungefär lika fördelade mellan den privata tjänstesektorn, den offentliga sektorn och tillverkningsindustrin, trots det är beroendet av de två stora industriföretagen Outokumpu och Stora Enso Fors AB stort. Den privata tjänstesektorn utgör en något mindre andel i Avesta än vad denna sektor utgör i riket respektive övriga Dalarna, samtidigt som tillverkningsindustrin med sin dryga tredjedel av arbetstillfällena ligger högre än för Dalarna och riket i övrigt. Kommunen är därför i behov av ett breddat näringsliv, med högre andel privat tjänstesektor samt nya företag med nya produkter/tjänster och en högre andel nyföretagande. Detta för att få en långsiktig hållbarhet och kunna säkra tillväxt och välfärd.

I kommunen finns en privat aktör som tar emot och sorterar verksamhetsavfall från de industrier och näringsidkare som genererar större mängder avfall. De företag som genererar mindre mängder har möjlighet att lämna sitt avfall vid återvinningscentralen mot avgift.

Det finns ett par privata aktörer samt några ideella organisationer som arbetar med återbruk. Kommunen bedriver återbruksverksamhet vid Gruvgårdets ÅVC för vidare mottagning och försäljning av det återbrukade materialet.

Under de senaste åren har avfallshanteringen ingått som en del i den strategiska planeringen som genomförts i kommunen och samarbetet mellan kommunens förvaltningar och Avesta Vatten fungerar bra men kan utvecklas ytterligare.

6.2 Borlänge

Borlänge är Dalarnas största stad och fortsätter att växa. Med stora industrier som SSAB har en rad små- och medelstora företag vuxit fram och intresset för fler företag att etablera sig i Borlänge är stort. Efter att Stora Enso Kvarnsveden gav besked om att lägga ner sin verksamhet meddelade företaget Northvolt, som tillverkar litiumjonbatterier för bland annat elbilar, att de väljer att etablera sig i Borlänge och ta över Stora Enso Kvarnsvedens redan befintliga fastighet. Northvolt förväntas vara igång med produktion år 2024 och skapar genom sin etablering cirka 1000 arbetstillfällen.

I Borlänge har myndigheter som Trafikverket och Transportstyrelsen sin bas, vilka gjort staden IT-tät och skapat arbetstillfällen och samarbetsmöjligheter med andra delar av landet. Här finns även Dalarna Science Park som är en innovationsarena för nya och etablerade företag samt Högskolan Dalarna som erbjuder utbildningar och forskning inom flera områden och som lockar studenter till kommunen.

Borlänge är dessutom Dalarnas främsta köpstad med fyra större sammanhängande handelsområden; Borlänge centrum, Kupolenområdet, Norra Backa och Södra Backa. Genom de goda kommunikationerna och det geografiska läget är Borlänge också ett viktigt distributionscentrum. Här finns även goda möjligheter till att handla second hand både genom kommunala och privata aktörer. Borlänge kommun driver Ta Tillvara som är en second-hand-butik samt Dala återbyggdepå som tar emot och säljer återbrukat eller överblivet material från bygg- eller rivningsåtgärder.

I Borlänge finns många unika besöksmål såsom Gyllbergen, Romme Alpin och Ornässtugan, vilka skapar över en miljon gästnätter per år.

6.3 Falun

Faluns näringsliv har sin tyngdpunkt inom förvaltning och service, men också den industriella verksamheten är av stor omfattning. Falu kommun och Landstinget med lasarettet är de största arbetsgivarna med 4 500 och 3 600 anställda. Det finns en växande och utvecklingsbar besöksnäring. Den är mångsidig och ger utrymme för många olika upplevelser både i den urbana miljön samt i tillgängliga naturområden och i det unika världsarvet. Framför allt i anslutning till Lugnetanläggningarna ordnas många små och stora event som skid-VM, musikfestivaler och andra idrottsarrangemang.

Inom återbruk finns det ett flertal aktörer. Kommunen driver en Ta Till Vara-verksamhet, några kyrkor driver en second hand-verksamhet med biståndsprofil med stora ideella insatser. Det finns även ett flertal butiker som säljer begagnade textilier, möbler och andra produkter som antikt, kuriosa eller wintage.

De största enskilda avfallsproducenterna är avloppsreningsverken och landstinget med lasarettet. Byggverksamhet, tillverkningsindustri och handel genererar också betydande mängder avfall. På landstinget genereras mycket engångsmaterial samt riskavfall. Tillverkningsindustrier genererar förpackningar, materialspill från processer som kan vara både värdefullt material som t ex metall och material till energiåtervinning.

6.4 Gagnef

Kommunens näringsliv domineras av små och medelstora företag. Några av de större arbetsgivarna är 3M i Gagnef, Mockfjärds Fönster och Moelven Dalaträ i Mockfjärd samt Åkerströms i Björbo.

Dala Vatten och Avfall har hand om drift, utveckling, samordning, administration och planering av vatten och avlopps- och avfallsverksamheterna i Gagnef, Leksand, Rättvik och Vansbro. Huvudkontoret har sitt säte i Leksand.

6.5 Hedemora

Näringslivet i Hedemora har en bredd branschmässigt; i förhållande till många kommuner av motsvarande storlek sticker Hedemora kommun ut med en relativt unik palett av företag. Från basindustri till starkt nischade företag inom stål- och verkstad, elektronik, fordonsanpassning, mm. De flesta företag är enmansföretag och den största privata arbetsgivaren har ca 400 anställda.

De areella näringarna, industrin, vård och omsorg är relativt starka näringar i Hedemora. New Boliden med gruvan i Garpenberg är den största privata arbetsgivaren. I Långshyttan finns Erasteel, Setra mfl, i Dormsjö utanför Garpenberg finns Dormsjöskolan och i Vikmanhyttan bland andra CTEK, Dalforsån, Wikmanshyttan Safety, och PRIMAB. I Hedemora stad finns allt från småskalig kvalitativ handel och vårdföretag till verkstadsindustri och i Grådö Långdahls Åkeri och logistik. Utanför Hedemora återfinns Oppigårds Bryggeri, Dalaägg, Grådö mejeri och andra, mindre livsmedelsproducenter.

Besöksnäringen i Hedemora är också den småskalig. Här finns bland annat Sveriges första ekomuseum Husbyringen med sex mil natur- och kulturlad präglad av unika industri- kulturhistoriska platser. Musik- och motorevents har också ett starkt fäste i Hedemora.

6.6 Leksand

Kommunen har flera större företag som Clas Ohlsons huvudkontor i Insjön, Leksands Knäckebröd, Bergkvist-Insjön (sågade trävaror) och Ejendals (skyddskläder för händer och fötter).

Inom besöksnäringen finns bland annat hotell- och konferensanläggningarna i Tällberg, Tegera arena (hockey) och Leksands sommarland. Kommunen har mycket sommargäster både i fritidshus och på camping.

Dala Vatten och Avfall har hand om drift, utveckling, samordning, administration och planering av vatten och avlopps- och avfallsverksamheterna i Gagnef, Leksand, Rättvik och Vansbro.

Huvudkontoret har sitt säte i Leksand.

6.7 Ludvika

Ludvika är framtidens, tillväxtens och möjligheternas kommun.

Med Hitachi Energy i spetsen spelar vi en central roll i världens elektrifiering och den kraftfulla satsningen på hållbarhet. Här skapas förutsättningar för att klara klimatmålen och få grön el att färdas stora avstånd över jordklotet.

Här finns också familjebryggeriet Spendrups, som sedan starten för över 100 år sedan har vuxit till Sveriges ledande bryggeri, och upplevelsedestinationen Säfsen Resort. För att bara nämna några av de närmare 2 000 företag som har sin verksamhet i Ludvika.

I kommunkoncernen har vi cirka 2 700 anställda. Med vår gemensamma värdegrund Lagandan som grund jobbar vi varje dag efter principerna relationer, glädje, lärande och driv. Vi finns till för Ludvikabon och tar ansvar för att Ludvika ska vara en bra kommun att leva och verka i. 2022 utsågs vi till Sveriges bästa miljökommun i kategorin landsbygd.

Insamling och omhändertagande av avfall under kommunalt ansvar hanteras av WBAB, som ägs till lika delar av Ludvika och Smedjebackens kommun. WBAB:s uppdrag är att säkerställa en trygg, serviceinriktad, effektiv och hållbar verksamhet.

6.8 Malung-Sälen

Malung-Sälens kommun har ca 10 000 invånare och ligger naturskönt i Dalarna. Här finns Sälenfjällen som gör oss till norra Europas största vinterturismdestination. Intresset för vår- och sommarturismen ökar succesivt. Turismen och skogsindustrin är viktiga basnäringar för kommunen. Turismen omsätter cirka 3 miljarder kronor och skapar ca

9000 arbetstillfällen årligen. Hit kan besökare flyga till och från den internationella flygplatsen i Sälen.

Turismen medför att stora mängder avfall generas under intensiva perioder, vilket ställer höga krav på avfallsverksamheten. Detta styrks av översiktsplanen från 2009.

Den tekniska produktionsindustrin - med flera världsledande industrieföretag i framför allt Malung - är också stark.

Behovet av ytterligare mark för hämtplatser för avfall inom fjällområdet är stort, och översiktsplanen anger att utrymme för sådana bör reserveras vid framtida planering. Avfallshantering är sedan en tid tillbaka även en viktig punkt i arbetet med fördjupade översiktsplaner och i planarbetet. Kommunen har som ambition att en ny översiktsplan ska antas under mandatperioden 2023-2026.

6.9 Mora

I Mora finns idag ca 2000 aktiva företag, undantaget enskilda skogsägare, inom en mängd olika branscher.

Näringslivet i Mora präglas av tillverkande industri, byggverksamhet, handel och besöksnäring. Besöksnäringen är omfattande och ger bl.a. underlag för en regionalt stark handel.

Tillverkningsindustrin i Mora är mycket nyanserad med en handfull större företag och många små. Metallindustrin har av tradition en stark förankring. Branschen har sammanlagt flest antal anställda.

Byggverksamhet är branschen med flest antal anställda efter tillverkningsindustrin. Den positiva utvecklingen i Mora med omnejd, inte minst inom besöksnäringen, ger underlag för en stark byggbransch.

Handeln är stark och har regional dragningskraft, med två specifika handelsområden; Noret och centrum. Noret är under utveckling till en plats

för sällanköp. Mora centrum är den naturliga mötesplatsen med många butiker, restauranger och kaféer.

Besöksnäringen är stark tack vare natur, kultur, handel och stora evenemang.

Akutsjukhuset i Mora (Landstinget Dalarna) utgör en stor verksamhet med hela norra och västra Dalarna som upptagningsområde och är efter kommunen den största enskilda arbetsgivaren.

6.10 Orsa

Näringslivet är småskaligt. I Orsa kommun finns ca 550 företag inom en rad olika branscher, undantaget enskilda skogsägare.

Besöksnäringen är betydande, med Grönklittsgruppen som dominerande aktör. Det finns även många mindre hotell, boendanläggningar och restauranger. Besöksnäringen har över tid påverkats positivt av ett flertal olika typer av musik-, idrotts-, mäss- och motorevenemang.

Mark- och anläggning, transport och entreprenad utgör en betydelsefull bransch med flera stora företag med regional konkurrenskraft.

Byggverksamhet är också en stark bransch.

Skogsnäringen har alltid varit betydelsefull, med besparingsskogen som en av de större aktörerna. Det finns även många mindre företag inom avverkning, transport och skogsvård.

Jordbruk, med anknytande verksamhet, var länge på tillbakagång men har i modern tid återhämtat sig genom t.ex. fårskötsel, köttproduktion och lokalproducerade livsmedel. Större investeringar har gjorts både inom odling, vidareförädling, mejeri och mjölkproduktion. Jordbruket är viktigt, inte minst för det öppna turist- och kulturlandskapet. Jordbruk och skogsnäring är sammantaget fortfarande en av Orsas större branscher.

Företagstjänster är en bransch som har vuxit kraftigt, med ett stort antal små tjänsteföretag inom t.ex. management, innovation, reklam, projektledning, ”events” och IT.

Tillverkningsindustri och handel är inga framträdande branscher men sysselsätter ändå ungefär lika många som jord- och skogsbruket. Inom träförädling finns det ett flertal finsnickerier. Utvinningsindustrin är, om än blygsamt, representerad genom viss sand- och kalkstensbrytning.

6.11 Rättvik

Näringslivet består av småföretag. De större branscherna i kommunen är turism, handel, träindustri samt jord- och skogsbruk.

Kommunen har mycket sommargäster både i fritidshus och på camping. Det finns också flera stora återkommande evenemang som Classic Car Week, Musik vid Siljan (Bingsjöstämman) och konserter i Dalhalla.

Dala Vatten och Avfall har hand om drift, utveckling, samordning, administration och planering av vatten och avlopps- och avfallsverksamheterna i Gagnef, Leksand, Rättvik och Vansbro. Huvudkontoret har sitt säte i Leksand.

6.12 Smedjebacken

Kommunens största tätorter är Smedjebacken och Söderbärke. Näringslivet domineras av en stor metallindustri (Ovako), delar av Hitachi samt ett flertal mindre verkstadsföretag. Flera företag vill också utvecklas och expandera. Kommunen har detaljplanlagda områden för industri och fortsätter att arbeta för att underlätta etableringar i framtiden. Smedjebackens kommun är den största arbetsgivaren i kommunen.

Flera företag arbetar med hantering av avfall. Ovako arbetar med metallåtervinning (smälter ned metallskrot). Tar bl.a emot metallförpackningar insamlat via återvinningsstationer. Ragnsells har en återvinningsanläggning för verksamhetsavfall (sortering och mellanlagring).

Smedjebackens kommun är en ekokommun med höga ambitioner. Vi ska ha hög andel egenproducerad förnybar el- och värmeenergi samt verka för fler initiativ till förnybar energiproduktion, därför har kommunen tagit

fram solcells- och vindbruksplaner samt utvecklar laddinfrastrukturen i kommunen. Smedjebacken är med i projektet "Gröna vägen" som ska möjliggöra för snabbbladdning av tung transporttrafik och personbilar mellan Smedjebacken och Sälen.

Smedjebacken kännetecknas av närhet till vatten och natur med ett rikt båt- och sjöliv. Hamnområdet i Smedjebacken är en levande och vacker miljö, där kultur och nöje möts som förstärker varandra. Hamnområdet med ångbåtar och lokstall ingår i Ekomuseum Bergslagen. Kommunen har mycket sommargäster både i fritidshus, på camping och på sjön. Med båt kan man ta sig till via Strömsholms Kanal till Mälaren och Östersjön. Det finns också flera natursköna campingar i kommunen och det anordnas flera populära evenemang.

6.13 Säter

Säters kommun har ett varierat näringsliv och en näringslivsstruktur som består av många småföretag med upp till 10 anställda. De branscher som utmärker sig är träindustrin och lantbruket som även historiskt sett varit starka, men de enskilt största arbetsgivarna är landstinget och kommunen. Kommunen bär spår efter tidigare gruvdrift och järnframställning. Något som gett landskapet dess karaktär värd att bevara, men också kontaminerade områden som behöver hållas under uppsikt särskilt inför schaktning som kan innebära hantering av förorenade massor. I centralorten, Säter, finns en del trånga gränder vilket är en utmaning när insamling av fler avfallsfraktioner ska ske vid respektive fastighet. En annan utmaning gällande fastighetsnära avfallsinsamling är att på landsbygden finns ett flertal småvägar med begränsad framkomlighet. En stor andel av kommunens innevånare bor utanför tätorten, vilket leder till långa avstånd för avfallsinsamling. Även många fritidshus är belägna på landsbygden, vilket innebär utmaningar med planering av sommarhämtning.

Det finns några återkommande evenemang som Nostalgidagarna, Säterstampen och Tisdagsträffar med veteranbilar. Nostalgidagarna leder

till nedskräpning och dåligt sorterat avfall medan Julmarknadens besökare sköter sig näst intill exemplariskt.

På ÅVC sker insamling av kläder, textil, möbler, husgeråd och inredning som omhändertas av secondhandbutiker. Inom kommunens verksamheter finns stor potential för återanvändning av möbler. Återbruk i form av reparation/ombyggnation finns inte i kommunal regi. Insamling och omhändertagande av avfall under kommunalt ansvar hanteras av Samhällsbyggnadssektorn i Säters kommun.

6.14 Vansbro

Näringslivet består av små och medelstora företag varav flera e-handelsföretag. En av de större arbetsgivarna är Orkla.

Några av evenemangen under året är Vansbrosimningen, Pepes fotbollscup, Ingmarsspelen och Trollbröllopet.

Dala Vatten och Avfall har hand om drift, utveckling, samordning, administration och planering av vatten och avlopps- och avfallsverksamheterna i Gagnef, Leksand, Rättvik och Vansbro. Huvudkontoret har sitt säte i Leksand.

6.15 Älvdalen

I Älvdalens kommun finns ca 600 företag, undantaget enskilda skogsägare. De flesta företagen i kommunen är små- och mikroföretag med 0-100 anställda. Största privata arbetsgivare är Idre Fjäll med runt 500 anställda, följt av Pressmaster på ca 100 anställda och Älvdalens utbildningscentrum och Blybergssågen med ca 70-80 anställda per företag. Näringslivet är differentierat och nästan alla branscher finns representerade i kommunen.

Tillverkningsindustri och besöksnäring är de största branscherna i kommunen. I kategorin tillverkningsindustri finns allt från betong- och metallindustri till trävaruframställning.

Träindustrin företräds inom sågvaru-, möbel-, fönster-, byggnads-/inrednings- och prefab-hustillverkning. Stora investeringar har nyligen

gjorts inom sågverksindustrin, det finns även tillverkning av energipellets samt isolermaterial baserat på återvunnet tidningspapper.

Inom besöksnäring finns allt från handel, restaurang, boendeanläggningar såsom hotell, vandrarhem, campingar, stugbyar, aktivitetsföretag osv. Idre Fjäll och Idre Himmelfjällsområdet är ett starkt och expansivt område.

Andra starka branscher är byggverksamhet, jord- och skogsbruk, åkerier och entreprenadföretag samt en växande skara friskvårdsföretag.

Företagstjänster är en stark bransch med många serviceföretag med olika inriktning som kan kopplas till den starka turismen.

Inom jordbruk och fiske är renskötsel och fiskodling/fiskförädling företrädda. Husdjurskötsel, mjölkproduktion och odling förekommer i viss omfattning, liksom jakt- och fiskevård. Slakteri och charkuteri är exempel på vissa mindre branscher.

Utvinningsindustri är en relativt stark bransch. Materialtäkter och stenbrott är viktiga företrädare och även viss torvindustri förekommer.

Prospekteringar i modern tid kanske på sikt kan leda till en nymorgnad gruvindustri.

7 Miljöbedömning

7.1 Bakgrund

Enligt 6 kap. miljöbalken ska en miljöbedömning genomföras vid upprättande av planer som krävs enligt lag och som kan medföra betydande miljöpåverkan.

7.2 Avgränsning

Miljöbedömningen avser inte avfallshanteringens totala miljökonsekvenser utan endast de konsekvenser som kan uppstå av målen och åtgärderna som föreslås i avfallsplanen.

7.3 Samråd

Framtagandet av avfallsplanen har skett i via en regional kretsloppsplanegrupp samt kommunala kretsloppsplanegrupper. Dessutom har 12 temagrupper arbetat med att ta fram förslag mål och åtgärder.

18 seminarier och webinarier har genomförts. 14 möten har hållits i regionala kretsloppsplanegruppen och de kommunala grupperna har haft ett antal möten. Ett 60 tal möten har hållits i temagrupper.

Deltagare har varit från kommunens verksamheter, länsstyrelse, region dalarna och privata aktörer med koppling till temagrupper.

7.4 Miljöproblem relaterade till avfallshantering

Några av de största miljöproblemen kopplat till avfallshantering är ökande avfallsmängder, skadliga ämnen samt växthusgaser. Dessa tre aspekter ligger till grund för denna miljöbedömning.

Ökande avfallsmängder

Avfallsmängderna ökar i Sverige och resurserna i avfallet tas inte tillvara på ett optimalt sätt. Vårt konsumtionsmönster idag innebär att vi lever på ett ohållbart sätt om skapar onödigt avfall. Vi kan uppnå en mer hållbar konsumtion om vi minskar inköp av engångsprodukter, onödiga förpackningar och använder produkter som går att återanvända i högre grad.

Skadliga ämnen och föroreningar

Alla produkter blir en dag ett avfall, varav vissa typer kräver särskild behandling. Det är viktigt att dessa produkter samlas in och tas om hand på bästa sätt. Farligt avfall kan innehålla kemikalier och tungmetaller. Dessa separeras och återvinns i separata flöden för maximalt utnyttjande och minimal påverkan på miljön. I externslam från trekammarbrunnar kan det finnas tungmetaller, mikroplaster och läkemedelsrester. Förorenade massor kan innehålla föroreningar

i olika grad som kan bidra till läckage till mark och vatten om inte korrekt hantering sker av massorna.

Växthusgaser

Avfallshantering har en stor miljöpåverkan av växthusgaser. Avfallshantering består av många transporter, krävande återvinningsprocesser samt utsläpp av gaser från deponier. Växthusgaser förebyggs genom förebyggande av avfall så att färre produkter behöver produceras, att mindre avfall behöver transporteras och att mindre avfall behöver behandlas samt att organiskt avfall inte deponeras.

7.5 Alternativ

Nollalternativ

Utan insatser blir dagens system gällande och avfallsmängderna kommer troligtvis förändras i takt med konjunktur och trender. Ökad tillväxt med ökande konsumtion som bidrar till ökade avfallsmängder har en tydlig koppling och enligt Naturvårdsverkets scenarioräkningar tror man att avfallet kraftigt kommer att öka fram till 2030 om inte åtgärder sätts in.

Planalternativ

Kretsloppsplanerna i Dalarnas kommuner 2023–2030 har tre fokusområden: Dalarna minskar avfallet, Avfall som resurs samt ren och giftfri miljö. Målområden är kategoriserade i huvudsak utifrån ansvar.

Kretsloppsplanens mål syftar direkt till att minska avfallets mängd och farlighet, vilket innebär att planen i sin helhet bidrar till att förebygga resursslöseri och minska avfallshanteringens miljöpåverkan. Med en dalasamarbete kring kretsloppsplaner kan åtgärder genomföras över kommungränserna som kan bidra till en ännu större genomslagskraft, vilket ger en positiv miljöpåverkan.

Miljöbedömning efter målområde

Målområde: Hushållens konsumtion

Allt avfall innebär en negativ miljöpåverkan oavsett hur det omhändertas. Att förebygga uppkomsten av avfall är därmed det bästa sättet att minimera den negativa miljöpåverkan. I grunden handlar det om att ändra beteende och att förändra synen på varor och dess värde. Genom att genomföra de åtgärder som föreslås i kretsloppsplanen kommer kommunens invånare förhoppningsvis få en större medvetenhet om konsumtionens negativa påverkan på miljön. Genom att förebygga avfall minskar transportbehovet och därmed minskautsläppen till luft samt minskade bullernivåer. Detta miljöområde medför mestadels positiv miljöpåverkan.

Mål: Mängd avfall ska minska med 25%, vilket medför att mängd ska understiga (kg/person)

Bedömning: Positiv miljöpåverkan. Minskade avfallsmängder innebär minskat tryck på resurser, färre transporter och det går åt mindre energi för återvinningsprocesserna.

Minskar vi avfallet med 25 % motsvarar detta cirka 40 000 ton avfall som innebär att klimatpåverkan minskar med cirka 120 000 ton CO₂e eller omräknat 0,42 ton CO₂e/person.

Dessutom förbättras den ekonomiska hushållningen för hushållen på genom minskade inköp.

Målområde: Hushållens avfallshantering

För det avfalls om uppkommit är det viktigt att öka återanvändning och materialåtervinning. Förordning om förpackningar som gäller sedan 2022 där kommunerna övertar insamlingsansvar 2024 och kravet är att alla hushåll ska ha infört fastighetsnära insamling år 2027 (samordnat med mat- och restavfall). Insamling av förpackningar ska även ske på populära platser i kommuner och alla aktörer där förpackningar uppstår omfattas av

kraven. Omställningen är stor och det kommer krävas ett stort arbete för att uppnå beteendeförändringar som medför att hushåll, kommuner och berörda aktörer hanterar förpackningar så att de minskar i omfattning och att de sorteras för materialåtervinning.

Mål: Mängd restavfall⁹ ska minska med 50% och understiga (kg/person)

Mål: Mängd brännbart grovavfall¹⁰ ska minska med 50% och understiga (kg/person)

Bedömning: Positiv miljöpåverkan. Mindre mängd restavfall och grovavfall som går till förbränning och mer material som går till materialåtervinning innebär mindre mängd förbränningsavfall och mindre mängd luftföroreningar.

Dessutom förbättras den ekonomiska hushållningen för hushållen genom minskade förbränningskostnader som ingår i avfallstaxa.

Målområde: Kommunen

Inköp i kommunala verksamheter medför omfattande materialanskaffning som kan innebära resursslöseri såväl miljömässigt som ekonomiskt.

Minska onödigt matsvinn i kommunens verksamheter har varit ett prioriterat område i Dalarna i föregående avfallsplanperiod som medfört virka 30% i minskat matsvinn. Det är fortsatt en högt prioriterad fråga i syfte att undvika resursslöseri.

Myndighetstillsyn är ett viktigt verktyg för kommunen som kan bidra till att verksamheter uppmärksammas och vid behov föreläggs om krav för att följa aktuell lagstiftning. Aktuellt inom avfallsområdet är bland annat nya förordningen om förpackningar som omfattar serveringsställen (2024) och evenemangsarrangörer samt kraven på sortering av byggavfall.

Slam är ett område som har betydande miljöpotential, såväl för biogasändamål som växtnäring.

Nedskräpning ökar enligt kundundersökningar och från 2024 gäller ny förordning om nedskräpningsavgifter som medför att kommer erhåller ersättning för att minska nedskräpning på allmänna platser.

Mål: Mängd avfall från kommunens verksamheter ska minska med 25%

Bedömning: Positiv miljöpåverkan. Minskade avfallsmängder innebär minskat tryck på resurser, färre transporter och det går åt mindre energi för återvinningsprocesserna.

Dessutom förbättras den ekonomiska hushållningen för kommunerna genom minskade inköp.

Mål: Mängd avfall från kommunens verksamheter till förbränning ska minska med 50%

Bedömning: Positiv miljöpåverkan. Mindre mängd restavfall och grovavfall som går till förbränning och mer material som går till materialåtervinning innebär mindre mängd förbränningsavfall och mindre mängd luftföroreningar.

Dessutom förbättras den ekonomiska hushållningen i kommunerna genom minskade förbränningskostnader.

Mål: Till år 2030 ska matsvinnet i skola understiga 30 g/portion

Bedömning: Positiv miljöpåverkan. Stor miljöpåverkan kommer från livsmedelsproduktion; vattenåtgången är stor och dess transporter bidrar till utsläpp. Genom att minska svinnet bidrar det till att den totala miljöpåverkan som kommer från livsmedel minskar.

Mål: Samtliga kända nedlagda deponier i riskklass 1-2 ska vara undersökta och riskklassade enligt MIFO fas 2. De med prioriterade åtgärdsbehov ska vara åtgärdade eller ha en beslutad plan för åtgärd.

Målområde byggavfall och masshantering

⁹ Brännbart i käril vid fastighet

¹⁰ Brännbart skrymmande avfall som lämnas i container på ÅVC

Bygg- och rivningsavfall är ett viktigt område då det uppkommer stora mängder bygg- och rivningsavfall och dessa har stor miljö- och klimatpåverkan. Det saknas dock uppgifter på mängd byggavfall i Dalarna.

Den vanligaste behandlingen av bygg- och rivningsavfall är att det återvinns som konstruktionsmaterial, följt av deponering och energiåtervinning. Konventionell materialåtervinning, som återvinning av metaller, plast och papper, står för endast 2 procent.

Mål: Beslutad masshanteringsplan

Bedömning: Sannolikt positiv miljöpåverkan. Genom att återanvändning av schaktmassor minskas uttaget av naturgrus samt minskade transporter. Syftet är att planera för en masshantering som medför minskad masshantering, färre transporter och mindre miljöpåverkan.

Betydande miljöpåverkan kan ske om schaktmassor innehåller skadliga ämnen och används till anläggningsändamål, då det kan förorena mark och vatten. Om massor är lämpliga och fria från föroreningar kan vara svårt att bedöma men ska kontrolleras.

Sammanfattande miljöbedömning

Planen innebär betydande miljöpåverkan och därför behöver en strategisk miljöbedömning utföras. Med de föreslagna åtgärderna kommer avfallshanteringen i Dalarna bidra till en minskning av avfallens mängd och dess farlighet samt att nedskräpningen minskar. Med genomförandet av denna plan styrs kommunerna i en riktning mot ett hållbart samhälle och en cirkulär ekonomi. Med samarbete i Dalarna kan åtgärder genomföras över kommungränserna vilket kan bidra till en större genomslagskraft, vilket ger en ytterligare positiv miljöpåverkan.

Med detta som bakgrund anses inte en kompletterande miljökonsekvensbeskrivning nödvändig då de mål och åtgärder som

presenteras i avfallsplanen bedöms till huvudpart ha en positiv inverkan på miljön.

8 Nedlagda deponier

Naturvårdsverket har arbetat fram en metodik för inventering och riskklassning av förorenad mark. Metoden kallas för MIFO-modellen som står för **M**etod för **I**nventering av **F**örorenade **O**mråden.

MIFO arbetet delas upp i tre olika faser. Naturvårdsverket har gett ut en vägledning för inventering av förorenade områden. Rapport 4918 "Metodik för inventering av förorenade områden - Bedömningsgrunder för miljö kvalitet och vägledning för insamling av underlagsdata".

Dessa utgör grunden för arbetet runt om i landet med att kartlägga omfattningen av markföroreningar samt för att riskklassa dessa. Genom riskklassningen kan man få fram en prioriteringsordning när det gäller finansiering av saneringsinsatser.

Den inledande delen med arkivsökning och framtagning av bakgrundsinformation, betecknas som FAS 1 i MIFO-arbetet. Den utgör grunden för att bedöma om det finns behov för fördjupade undersökningar för en förorenad plats. Genom att besvara ett antal frågor kan objektet sedan inordnas i en av fyra riskklasser:

Klass 1 - Mycket stor risk

Klass 2 - Stor risk

Klass 3 - Måttlig risk

Klass 4 - Liten risk

När FAS 1 är genomgången kan man göra en bedömning av vilka objekt som verkar ha behov av fördjupade undersökningar. I FAS 2 görs sedan rekognosering, geokartor, provtagningsplan och översiktliga provtagningar för att få ett bättre underlag för bedömningen av föroreningsnivåer och spridningsförutsättningar.

Det sista skedet i arbetet är en ytterligare fördjupad provtagning för att ringa in de massor som måste åtgärdas på något sätt. Denna FAS 3 görs i samband med att beslut tas om sanering av ett område och kan närmast räknas som en planläggning av saneringsarbetet.

I Dalarna är statusen för närvarande enligt tabeller nedan.

Prioriterade kommunala nedlagda deponier (riskklass 1 och 2) i olika utredningsfaser

Förklaring:

MIFO 1: Hur många kommunala nedlagda deponier som genomgått inventering enligt MIFO fas 1

MIFO 2: Hur många kommunala nedlagda deponier som genomgått undersökning i MIFO fas 2

Under åtgärd: Hur många kommunala nedlagda deponier som är under åtgärd

Åtgärd klar: Hur många kommunala nedlagda deponier som är åtgärdade.

Antal deponier	MIFO 1	MIFO 2	Under åtgärd	Åtgärd klar	Kommentar
Avesta	0	7	6	0	6 deponier är under åtgärd och 1 är i undersökningsstadie.
Borlänge	11	4	0	0	Av MIFO 2 – objekten är 1 klar för åtgärd, 3 behöver undersökas mer.
Falun	9	9	0	0	
Gagnef	2	0	0	0	

Antal deponier	MIFO 1	MIFO 2	Under åtgärd	Åtgärd klar	Kommentar
Hedemora	0	0	0	0	
Leksand	5	0	0	0	
Ludvika	8	4	2	2	Åtgärdsplaner finns för ytterligare tre av deponierna i riskklass 2.
Malung-Sälen	4	0	0	0	
Mora	8	0	0	0	1 deponi åtgärdad
Orsa	2	0	0	0	Ingen MIFO 2 eller åtgärd påbörjad
Rättvik	2	0	0	0	
Smedjebacken	6	5	0	0	MIFO 2 påbörjad för de flesta deponierna i kommunen.
Säter	3	0	1	0	
Vansbro	3	0	0	0	
Älvdalen	8	0	0	0	Ingen MIFO 2 eller åtgärd påbörjad
Dalarna totalt	71	32	9	2	

Antal nedlagda deponier som är klassificerade i olika riskklasser enligt MIFO vid utgången av 2022.

Antal deponier	Riskklass 1	Riskklass 2	Riskklass 3	Riskklass 4
Avesta	0	7	0	0
Borlänge	0	10	1	0
Falun	0	9	14	7
Gagnef	0	2	3	0
Hedemora	0	0	4	26
Leksand	0	5	15	14
Ludvika	0	8	11	6
Malung-Sälen	0	4	10	0

Antal deponier	Riskklass 1	Riskklass 2	Riskklass 3	Riskklass 4
Mora	1 (åtgärd klar)	7	14	9 (+ 6 oklassade)
Orsa	0	2	7	3 (+ 4 oklassade)
Rättvik	0	2	2	0
Smedjebacken	0	6	1	1
Säter	0	3	18	
Vansbro ¹¹	0	5	6	0
Älvdalen	0	8	17	1 (+ 7 oklassade)
Dalarna totalt	1	78	123	67

9 Samrådsredogörelse

Tas fram efter samråd

¹¹ Dessutom har en deponi tilldelats endast en branschklass, BKL 3, då denna tillhör branschen avfallsdeponier - inert, schaktmassedeponier.

10 Mer fakta

Rubrik	Beskrivning	Länk, hänvisning
Agenda 2030	Kretsloppsplanerna har en nära koppling till Agenda 2030 delvis i syfte att ge stöd för kretsloppsplanerna kopplar till kommunens arbete kring Agenda 2030. Det är främst målområde 7 (delmål 7.2), 11 (delmål 11.6), 12 (delmål 12.3, 12.4, 12.5, 12.7, 12.8) och 13 (delmål 13.2) som är aktuella.	www.globalamalen.se
Avfall Sverige	Branschorganisationen Avfall Sverige företräder samtliga 290 kommuner och ett 140 tal associerade medlemmar i övrigt.	www.avfallsverige.se
Avfall web	Avfall web är avfallsbranschens statistikverktyg för kommunalt avfall.	Finns på www.avfallsverige.se . Kräver inloggningsuppgifter.
Cirkulär ekonomi	Kretsloppsplanen avser driva på utvecklingen mot en mer cirkulär ekonomi. Delegationen för cirkulär ekonomi är utsedd av regeringen för att stödja arbetet med att ställa om hela Sverige till en cirkulär ekonomi.	www.delegationcirkularekonomi.se
Dalarnas avfallsplanportal	Dalarna har sedan 2018 en avfallsplanportal som främst är inriktad på att dokumentera och stödja samarbetet i Dalarna kring kommunal avfallsplanering.	www.avfallsplandalarna.se
EU:s avfallshierarki	Mål och åtgärder ska syfta till att avfallet hanteras enligt avfallshierarkin i enlighet med 2 kap. 5 § och 15 kap. 10 § miljöbalken (7§)	https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=legisum:ev0010 www.naturvardsverket.se/amnesomraden/avfall/pagaende-arbeten/avfallshierarkin-visar-stegen-vi-behover-ta/
Kolada	Kolada är en ideell förening med svenska staten och SKR som medlemmar som ska främja kommunala analyser. Avfallsstatistik framgår under ”Samhällsbyggnad”.	www.kolada.se
Länsstyrelsen	Länsstyrelsen i Dalarna ansvarar bland annat för det regionala miljömålsarbetet, tillsynsvägledning, klimatkiv och arbete mot ett energiintelligent och klimatsmart Dalarna. Sedan många år	www.lansstyrelsen.se/dalarna/miljo-och-vatten.html

Rubrik	Beskrivning	Länk, hänvisning
	har avfallsplanerna i Dalarna varit synkroniserat med de regionala miljömålen.	
Naturvårdsverk	Naturvårdsverket är den nationella myndigheten inom miljöområdet som reglerar bland annat avfallsfrågor. Ämnesområden relevanta för kretsloppsplanen är Avfall, Klimatomställning och Plast. Det finns också vägledningar och stöd inom dessa områden.	www.naturvardsverket.se
Svenskt Vatten	Branschorganisation för de kommunala VA-verksamheterna.	www.svensktvatten.se
Sveriges miljömål	Mål och åtgärder ska utgå från de nationella miljö kvalitetsmålen, etappmålen samt andra relevanta mål, strategier och planer. Kretsloppsplanen berör främst God bebyggd miljö samt Giftfri miljö. Det finns flera etappmål som berör kretsloppsplanen (område Avfall, Cirkulär ekonomi, Minskat matsvinn).	www.sverigesmiljomal.se
Temagrupper	Kretsloppsplanen är framtagen via 12 temagrupper där varje grupps arbete är sammanfattat i ett PM.	www.avfallsplandalarna.se (Kretsloppsplan)

Bilaga 2 Åtgärdsplan Kretsloppsplan 2023 – 2030

Kommunal avfallsplan om förebyggande och hantering av avfall

2024-02-28

1. Åtgärdsplan 2023 – 2026

Denna åtgärdsplan uppdateras vid behov av Samhällsbyggnadsnämnden, exempelvis med stöd av åtgärdsbank som framgår på www.kretsloppsplandalarna.se.

Regionala åtgärder drivs av regionala temagrupper, nätverk eller organisationer, kapitel 1 nedan. Kommunens medverkande enhet i Regionala åtgärder ges möjlighet att samverka för att nå målen. Varje enhet avgör själv hur mycket man kan bidra.

De flesta regionala åtgärder följs av en kommunal åtgärd med samma syfte.

Kommunala åtgärder drivs via kommunal verksamhet, kapitel 2 nedan.

2. Regionala åtgärder

Mål anger hänvisning till vilket mål i kretsloppsplanen respektive åtgärd syftar.

Lagkrav anger att åtgärd är föranledd av lagkrav.

Målområde	Åtgärder	Mål	År	Ansvar regionalt	Medverkande enhet i Säter	Lagkrav
Avlopp och slam	1. Ta fram plan för hållbara avloppsresurser i Dalarna/kommun som följer strukturen i EU:s avfallshierarki. Inkl. kartläggning, certifiering, uppströmsarbete, samarbete/nätverk, utbildning, information, etc.	7	2024	Dala VA	Vatten- & Återvinningsenheten	
Bygg- och rivningsavfall	2. Ta fram riktlinjer för att ställa krav på avfallsminimering, återbruk och	4,5	2024	Temagrupp ByggEkot ¹¹	Miljö- & Byggenheten	Miljöbalken 15 kapitlet 10 §

	materialåtervinning i byggprojekt					Avfallsförordning (SFS 2020:614) 3 kapitlet 10-11§ Föreskrifter om kommunala avfallsplaner om avfallsförebyggande åtgärder (NFS 2020:6) 5§
Bygg- och rivningsavfall	3. Kartlägg byggavfall avseende uppkomst, behandling och avsättning	4,5	2026	Temagrupp ByggEkot	Vatten- & Återvinningsenheten	Miljöbalken 15 kapitlet 41 § Föreskrifter om kommunala avfallsplaner om avfallsförebyggande åtgärder (NFS 2020:6) 13-14§
Bygg- och rivningsavfall	4. Ta fram plan för regional lagerstrategi, förädlings- och återbruksverksamhet, riktlinjer vid upphandling samt kommunikation kring bygg- och rivningsavfall.	4,5	2025	Temagrupp ByggEkot	Vatten- & Återvinningsenheten Kommunikationsenheten	Miljöbalken 15 kapitlet 10 § Avfallsförordning (SFS 2020:614) 3 kapitlet 5§
Hushållens avfallshantering	5. Utveckla sorteringsguide till stöd för minskat konsumtion, ökat återbruk och mer materialåtervinning.	1-3	2024	Temagrupp Hållbar konsumtion	Vatten- & Återvinningsenheten Kommunikationsenheten	Miljöbalken 15 kapitlet 45 § Föreskrifter om kommunala avfallsplaner om avfallsförebyggande åtgärder (NFS 2020:6) 21§

						Förordning om förpackningar (SFS 2022:1274) 6 kapitlet 16§
Hushållens avfallshantering	6. Ta fram beslutsunderlag för val av insamlingsystem av förpackningar	1-3	2024	DalaAvfall	Vatten- & Återvinningsenheten	Miljöbalken 15 kapitlet 20§ Avfallsförordning (SFS 2020:614) 3 kapitlet 4§ Förordning om förpackningar (SFS 2022:1274) 6 kapitlet
Hushållens avfallshantering	7. Ta fram strategi återvinningscentraler som tillmötesgår ökat återbruk och ökad materialåtervinning. Inkludera byggavfall.	1-3	2024	DalaAvfall	Vatten- & Återvinningsenheten	Miljöbalken 15 kapitlet 10§ Avfallsförordning (SFS 2020:614) 3 kapitlet
Hushållens konsumtion	8. Utveckla kommunikation till stöd för ökad kunskap och arbete med beteendefrågor med stöd av kommunikationsstrategi, se kapitel 6.6.	1-3	2026	Temagrupp Hållbar konsumtion	Kommunikationsenheten Vatten- & Återvinningsenheten	Miljöbalken 15 kapitlet 45 § Föreskrifter om kommunala avfallsplaner om avfallsförebyggande åtgärder (NFS 2020:6) 21§ Förordning om förpackningar (SFS 2022:1274) 6 kapitlet 16§

Hushållens konsumtion	9. Genomför kontinuerliga kampanjer, arrangemang och kommunikationsinsatser koordinerat med åtgärd R2 och stöd av kommunikationsstrategi, se kapitel 6.6. Kan inkludera föreläsningar, studiecirkel, projekt (minimeringsmästarna), etc.	1-3	2026	Temagrupp Hållbar konsumtion	Vatten- & Återvinningsenheten Kommunikationsenheten	Miljöbalken 15 kapitlet 45 § Föreskrifter om kommunala avfallsplaner om avfallsförebyggande åtgärder (NFS 2020:6) 21 § Förordning om förpackningar (SFS 2022:1274) 6 kapitlet 16 §
Kommunens verksamhet	10. Utveckla upphandlingsstrategisk samverkan Dalarna där avfallsförebyggande ingår	4-5	2024	Temagrupp miljömässig upphandling	Ekonomienheten Hållbarhetsstrateg	Miljöbalken 15 kapitlet 10 § Föreskrifter om kommunala avfallsplaner om avfallsförebyggande åtgärder (NFS 2020:6) 5 §
Kommunens verksamhet	11. Ta fram verktyg och metoder för att mäta och klassificera inköp och upphandlingar för uppföljning kring avfallsförebyggande, återbruk och materialåtervinning, särskilt avseende plast, textil, livsmedel, elektronik och byggavfall.	4-5	2025	Temagrupp miljömässig upphandling	Ekonomienheten Hållbarhetsstrateg	Miljöbalken 15 kapitlet 41 § Föreskrifter om kommunala avfallsplaner om avfallsförebyggande åtgärder (NFS 2020:6) 5 §

Kommunens verksamhet	12. Utveckla kunskapsplattform för inköp/upphandling och användning av plast, textil, livsmedel, elektronik och bygg- och rivningsmaterial.	4-5	2024	Temagrupp miljömässig upphandling	Ekonomienheten Hållbarhetsstrateg	Miljöbalken 15 kapitlet 45 § Föreskrifter om kommunala avfallsplaner om avfallsförebyggande åtgärder (NFS 2020:6) 21 §
Kommunens verksamhet	13. Arrangera kontinuerliga seminarier/webbinarier för utbildning och utveckling kring avfall i kommunens verksamheter (målgruppsstyrt).	4-5	2024-2026	Regional kretsloppsplanegrupp	Vatten- & Återvinningsenheten Hållbarhetsstrateg	Miljöbalken 15 kapitlet 45 § Föreskrifter om kommunala avfallsplaner om avfallsförebyggande åtgärder (NFS 2020:6) 5 §
Kommunens verksamhet	14. Ta fram riktlinjer för att mäta och minska avfall från kommunala verksamheter	4-5	2024	Regional kretsloppsplanegrupp	Vatten- & Återvinning	Miljöbalken 15 kapitlet 41 § Föreskrifter om kommunala avfallsplaner om avfallsförebyggande åtgärder (NFS 2020:6) 13-14 §
Matsvinn	15. Ta fram underlag för ökat samarbete med skola, förskola och äldreomsorg som stöd för kommunernas arbete för att mat ska ätas upp. Se även kommunala åtgärder.	6	2024	Kostnätverk	Kostenheten	Miljöbalken 15 kapitlet 10 § Föreskrifter om kommunala avfallsplaner om avfallsförebyggande

						åtgärder (NFS 2020:6) 5 §
Matsvinn	16. Säkerställa och utveckla mätning och/eller identifiera anledningar till matsvinn inom förskola, gymnasium och äldreomsorg	6	2024-2025	Kostnätverk	Kostenheten	Miljöbalken 15 kapitlet 41 § Föreskrifter om kommunala avfallsplaner om avfallsförebyggande åtgärder (NFS 2020:6) 13-14 §
Nedskräpning	17. Ta fram åtgärdsplan för samarbete kring nedskräpning (information, samarbete evenemangsarrangörer, mall platsupplåtelse, skräpmätningar)	-	2024	Temagrupp nedskräpning	Gata- & Parkenheten	Miljöbalken 15 kapitlet 41 § Föreskrifter om kommunala avfallsplaner om avfallsförebyggande åtgärder (NFS 2020:6) 6 §
Schaktmassor	18. Ta fram regional masshanteringsplan inklusive vägledning/riktlinje för klassning och koordinering av schaktmassor med beaktande av invasiva arter.	9	2024-2025	Temagrupp schaktmassor	Gata- & Parkenheten Vatten- & Återvinningsenheten Miljö- & Byggenheten	Miljöbalken 15 kapitlet 10 § Föreskrifter om kommunala avfallsplaner om avfallsförebyggande åtgärder (NFS 2020:6) 5§
Tillsyn	19. Utveckla tillsynsvägledning kopplat till avfallsförebyggande och materialåtervinning av bygg- och rivningsavfall samt	4-5	2024	Länsstyrelse	Miljö- & Byggenheten	Miljöbalken 15 kapitlet 10 § Föreskrifter om kommunala

	schaktmassor. Gäller både miljötillsyn och byggtillsyn.					avfallsplaner om avfallsförebyggande åtgärder (NFS 2020:6) 5§
--	---	--	--	--	--	---

3. Kommunala åtgärder

Kommunala åtgärder som rekommenderas i alla kommuner markeras med *. Dessa är till stor del en följd av regionala åtgärder.

Mål anger hänvisning till vilket mål i Kretsloppsplanen åtgärden syftar.

Regional åtgärd anger hänvisning till eventuell regional åtgärd som föregår kommunal åtgärd.

Målområde	Åtgärder	Mål	Regional åtgärd	År	Ansvar	Medverkande
Bygg- och rivningsavfall	1. Implementera riktlinje för krav vid upphandling där byggavfall uppstår. *	4-5	2	2025	Fastighetsenheten	Upphandlingscenter (UHC) Lokal upphandlingsgrupp (LUG)
Hushållens avfallshantering	2. Införa sortering för ökad materialåtervinning av grovavfall. Ta bort möjligheter lämna blandade brännbara fraktioner och ersätta med materialåtervinning av ex hårdplast, mjukplast, m.m.. *	3	7	2024	Vatten- & Återvinningsenheten	DalaAvfall
Hushållens avfallshantering	3. Ta fram beslutsunderlag införande av fastighetsnära insamling förpackningar. *	2	6	2024	Vatten- & Återvinningsenheten	DalaAvfall
Kommunens verksamhet	4. Utveckla samverkansgrupp för inköp och upphandling inom kommun och kommunala	4-5	10-12	2024	Lokal upphandlingsgrupp (LUG)	Avtalsgruppen (kommunen och Säterbostäder) Miljöstrategigrupp UHC

	bolag. Gruppen utser representant i temagrupp miljömässig upphandling. *					
Kommunens verksamhet	5. Implementera mätning och klassificering av inköp och upphandlingar för uppföljning kring avfallsförebyggande, återbruk och materialåtervinning (utifrån regional åtgärd). *	4-5	11	2024-2025	Ekonomienheten Säterbostäder	Upphandlingscenter (UHC)
Kommunens verksamhet	6. Upprätta eller uppdatera upphandlingspolicy eller annat styrande dokument med direktiv för avfallsförebyggande, återbruk och materialåtervinning (utifrån regional åtgärd). *	4-5	10-12	2024	Ekonomienheten Lokal upphandlingsgrupp LUG	Upphandlingscenter (UHC) Temagrupp miljömässig upphandling
Kommunens verksamhet	7. Ta fram eller uppdatera mål för inköp och upphandling kring avfallsförebyggande, återbruk och materialåtervinning, särskilt avseende plast, textil, livsmedel, elektronik och byggavfall på kommunledningsnivå samt bolags- och verksamhetsnivå. *	4-5	10-12	2025-2026	Hållbarhetsstrateg	Lokal upphandlingsgrupp (LUG) Upphandlingscenter (UHC)
Kommunens verksamhet	8. Ta fram strategi avtalsuppföljning och avtalsförvaltning för upphandlade kontrakt. *	4-5	10-11	2024-2025	Ekonomienheten Avtalsgruppen (kommunen och Säterbostäder)	Lokal upphandlingsgrupp (LUG) Upphandlingscenter (UHC)

						Säterbostäder
Kommunens verksamhet	9. Säkerställ och informera alla kommunala verksamheter om källsortering. *	4-5	14	2024-2026	Vatten- & Återvinningsenheten	Kommunikations-enheten
Kommunens verksamhet	10. Inför mätning av avfall från kommunala verksamheter (stöd av åtgärd R14)*	4-5	14	2025-2026	Vatten- & Återvinningsenheten	Säterbostäder Borlänge Energi
Kommunens verksamhet	11. Implementera regionala åtgärder avlopp/slam i kommun. *	7	1	2024-2026	Vatten- & Återvinningsenheten	Miljö- & Byggenheten
Kommunens verksamhet	12. Ta fram åtgärdsplan införande sortering förpackningar populära platser. *	5	-	2024	Gata- & Parkenheten	Platsutvecklingsgruppen
Matsvinn	13. Utveckla samverkan mellan kost, pedagogisk verksamhet och folkhälsa för att främja att mat äts upp. Stöd från regional åtgärd R15. *	6	15	2026	Kostenheten	Barn- & Utbildningssektorn Sociala sektorn
Matsvinn	14. Implementera befintligt nationellt enkätverktyg som kan användas i Dalarna kring mat och matmiljöer. *	6	16	2024-2026	Kostenheten	Barn- & Utbildningssektorn
Nedlagda deponier	15. Bilda kommunal dialoggrupp för nedlagda deponier med en tydlig huvudman. *	8	-	2024-2026	Vatten- & Återvinningsenheten	Temagrupp nedlagda deponier
Nedlagda deponier	16. Genomför ytterligare undersökning på tre st deponier för att kunna utreda ev. lakning. Vid behov, ta fram tidssatt åtgärdsplan för nedlagda deponier 2023–2030 med stöd av gemensam	8	-	2024-2026	Vatten- & Återvinningsenheten	Temagrupp nedlagda deponier

	Dalamall för nedlagda deponier. *					
Schaktmassor	17. Ta fram kommunal masshanteringsplan med utgångspunkt regional masshanteringsplan. *	9	18	2025-2026	Gata- & Parkenheten	Vatten- & Återvinningsenheten Miljö- & Byggenheten
Byggmaterial	18. Skapa rutiner för att få en ökad mängd byggmaterial som lämnas till Dala Återbyggdepå eller liknande verksamhet.	3	2	2024-2025	Säterbostäder	Vatten- & Återvinningsenheten
Hushållens avfallshantering	19. Utred möjligheten för bostadsnära insamling av textilier vid Säterbostäders bostadshus.	2	7	2024	Säterbostäder	

Kretsloppsplan – samrådsredogörelse

Utförd 2023-10-25

SAMRÅDETS GENOMFÖRANDE

Följande funktioner i Sätters kommun har medverkat vid framtagandet av planen;

- Återvinningsansvarig
- Hållbarhetsstrateg
- Kostenheten
- Säterbostäder
- Vatten- & Återvinningsenheten
- Kommunikation
- Miljö- och Byggenheten
- Upphandlingscenter
- Gata- & Parkenheten
- Fastighetsenheten
- Planenheten
- Barn- och ungdomsenheten
- Sociala sektorn
- Ekonomienheten och lokal upphandlingsgrupp

Samråd har skett på följande sätt;

Utställning för allmänheten i Rådhuset och på Biblioteket

Annonsering på hemsidan

Utskick enligt sändlista.

Sändlista:

Nämnder och kommunala bolag

Samhällsbyggnadsnämnden

Socialnämnden

Miljö- och byggnämnden

Barn- och utbildningsnämnden

Kulturnämnden

Kommunstyrelsen

Säterbostäder

Biblioteket

Organisationer

Företagarna Säter

LRF

Naturskyddsföreningen Säter

Hyresgästföreningen

Länsstyrelsen

Fastighetsägare och bostadsrättsföreningar

Politiska partier

Socialdemokraterna Säter

Centerpartiet Säter

Miljöpartiet Säter

Vänsterpartiet Säter

Moderaterna Säter

Liberalerna

Kristdemokraterna

Sverigedemokraterna

Nedan redovisas inkomna synpunkter från samrådet:

Avsändare	Kommun	Synpunkt	Svar	Hantering i kretsloppsplan
Länsstyrelsen, 9 nov 2023	Säter	Avstår från yttrande		Föranleder ingen åtgärd i Kretsloppsplanen.
Centern ,23 november 2023	Säter	Behovet av en modern kretsloppsplan som ersättning för den avfallsplan kommunen tidigare har haft kan inte överskattas. Det är nödvändigt att samhället ställer om till ett hållbart sätt att bruka naturresurserna som vi är helt beroende av. Sparsamhet, återbruk och återanvändning av material kommer på sikt att bli det normala. Det är viktigt att Sätters kommun ligger i framkant på utvecklingen.		Föranleder ingen åtgärd i Kretsloppsplanen.
		När planen resonerar kring klimatnytta är det viktigt att ha helheten i energisystemet med sig. Minskning av avfall till förbränning är bra och nödvändigt men förbränning av avfall är en del av nuvarande energiförsörjning. Bortfallet av energiråvara i form av avfall måste ersättas av andra råvaror. Det är av yttersta vikt att ersättningen	Det avfall som kan materialåtervinnas ska givetvis materialåtervinnas. Energibranschens utvecklingsarbete ingår inte i denna plan.	Föranleder ingen åtgärd i Kretsloppsplanen.

		inte är av fossilt ursprung om den potential minskade koldioxidutsläpp som tas upp i planen ska kunna nås.		
		I avsnittet om schaktmassor och hantering av dessa nämns visserligen begreppet jord men avsnittet bör utvecklas och kompletteras. Vid schaktarbeten förslas ofta värdefull matjord bort. Denna behöver tas om hand särskilt. Centerpartiet föreslår därför att målet om hållbar hantering av massor kompletteras med ett mål inriktat på matjord.	Vi anser att matjord ingår i termen schaktmassor, men kan vara värt att förtydliga i planen. Inget eget mål specifikt om matjord utan det ingår i målet om att ta fram masshanteringsplan.	Viss ändring i text. Ordet matjord läggs till.
		Felsortering är en lågt hängande frukt. Det är troligen betydligt enklare att påverka kunskapen och viljan att sortera än att ändra människors konsumtionsmönster. Ett speciellt fokus bör därför läggas på att förbättra sorteringen av hushållsavfall	Både mål 2 och 3 handlar i stort om bättre sortering. Även åtgärd om att införa fastighetsnära insamling av förpackningar kommer underlätta sorteringen i hushållet.	Föränleder ingen åtgärd i Kretsloppsplanen.
		Centerpartiet uppfattar underlaget med bilagorna som något otydligt. Vilka handlingar kommer att beslutas av vilken politisk instans? Om SBN ska kunna revidera bilaga två måste det	Vid fastställande av Kretsloppsplanen kommer vi föreslå KF att uppdra åt SBN att vid behov revidera bilaga 2.	Föränleder ingen åtgärd i Kretsloppsplanen.

		säkerställas att SBN har mandat att göra det		
		Planen och underlaget som helhet kan uppfattas som komplicerat. Centerpartiet anser att det behöver bli tydligare hur planen med bilagor leder till resultat.	Vi kommer ta fram en förenklad (populärversion) av planen.	Föränleder ingen åtgärd i denna Kretsloppsplan.
		Beskrivningen av Säters kommun i Bilaga 1 är knapphändig. Analys saknas. Hantering av kontaminerade massor från industrier och nedlagda industrier berörs inte.	Beskrivningen av Säters kommun är uppdaterad	Bilaga 1 punkt 6.13
		Mätbarheten i hela systemet behöver bli tydligare. Framförallt framgår det inte tillräckligt tydligt vilken metod för mätning av resultat som ska användas. Generellt sett är det nödvändigt att det finns tydliga jämförelsetal när man bedömer om en viss åtgärd leder till resultat. I det sammanhanget behöver man kunna normalisera ingående värden. Det är sannolikt att den pågående lågkonjunkturen kommer leda till minskad konsumtion och som följd därav mindre avfall. En sådan minskning av	Många mätvärden samlas in årligen till Avfall Sveriges sida avfallwebb och det är dom vi utgår ifrån. Hur rådande konjunktur påverkat avfallsmängderna kan möjligen uppskattas, men inte bakas in i något mätvärde.	Lägger till info om avfallwebb under punkt 6,5 Uppföljning.

		avfallsmängden får inte tolkas som resultat av avfallsplanens åtgärder		
Sociala sektorn, 30 november 2023	Säter	Sociala sektorn/Socialnämnden har tagit del av Kretsloppsplan 2023–2030. Kretsloppsplanen belyser och lyfter en av samhällets största utmaningar, ökad konsumtion och ökat avfall. Syftet med kretsloppsplanen är att minska avfallet och den berör alla som bor och verkar i kommunen. Vi instämmer med att beteendeförändring och medvetenhet hos hushållen, kommunens verksamhet och andra aktörer i kommunen är centrala för att nå resultat.		Föranleder ingen åtgärd i Kretsloppsplanen.
		Vi anser att framtagna åtgärder fokuserar mycket på att ta hand om avfall som redan uppstått, det borde även finnas åtgärder som minskar risken att avfall uppkommer. Då kommunen övertar insamlingsansvaret av förpackningar 2024-01-01 borde bland annat det vara av intresse att minska och förebygga. Fastighetsnära insamling införs senast 2027-01-01, det tror vi kan komma att påverka i positiv riktning då	Åtgärder som ska förebygga att avfall uppkommer finns med i planen som ex minska matsvinn, upprätta upphandlingspolicy, och ta fram strategi för avtalsuppföljning samt ta fram masshanteringsplan mm	Föranleder ingen åtgärd i Kretsloppsplanen.

		insamlingen underlättas för hushållen.		
Miljö- och byggnämnden, 30 november 2023	Säter	Generellt om mål kan man i vissa lägen fundera på om det långsiktigt hade varit mer effektivt att kraftsamla på de som upplevs mest angelägna? Ett stort antal mål innebär i slimmade organisationer lätt en uppgivenhet kring uppgiften och sammantaget mer administrativ börda.	Det är färre mål i denna plan jämfört med föregående plan. Flera mål betyder inte nödvändigtvis fler åtgärder och det är åtgärderna som innebär arbetsbörda. Dom mätvärden som tas fram begärs ändå in från Avfall Sverige och rapporteras i Avfallwebb.	Föranleder ingen åtgärd i Kretsloppsplanen.
		Genomgående i handlingsplanen är det svårt att tolka vad man avser att åtgärderna gäller. Gäller åtgärderna alla verksamheter i kommunen eller gäller det endast kommunens egna verksamheter? Läser man samtidigt målen, så kan man dra en slutsats att det borde vara kommunens egna verksamheter som man menar. Ska handlingsplanen vara enkel att använda bör det vara enklare att förstå vilka verksamheter som avses i de olika åtgärderna	Planen är främst kommunens plan för avfallshantering och ska bara beröra privat verksamhet om rådighet finns, vilket kan finnas i ex byggavfall och schaktmassor samt tillsyn.	Förtydligande läggs till i rubriken under punkt 5.2.
		Under de regionala målen är det svårt att veta vad rubriken i tabellhuvudet "Ansvar kommun" innebär,	Vi tittar på ett förtydligande	Rubriken ändras till "Medverkan kommun".

		det borde förtydligas eller att en annan rubrik sätts.		
		Åtgärd 2 och Miljö- och byggenheten förväntas enligt handlingsplanens åtgärder ansvara på kommunal nivå för åtgärder syftande till avfallsminimering, återbruk och materialåtervinning i byggprojekt. I sammanhanget hade det varit önskvärt att belysa vilka former av byggprojekt som avses	Detta är en regional åtgärd, så riktlinjer tas fram på regional nivå. Miljö och byggenheten är välkommen att medverka i arbetet. Vi tittar på att göra texten tydligare	Rubrik ändras till "Medverkan kommun".
		Åtgärd 3, står Miljö- och byggenheten under ansvar kommun. Det är svårt att tolka vilket byggavfall som anses, men vi har tolkat att det gäller byggavfall som uppstår i de kommunala verksamheterna. Vi ser inte att vi kan kartlägga byggavfallet enligt åtgärd 3. Vi anser att det borde vara hållbarhetsstrateg eller någon av kommunens enheter som producerar byggavfall.	Regional åtgärd – det är en temagrupp som hanterar denna åtgärd.	Rubrik ändras till "medverkan kommun" Återvinningsenheten skrivs som medverkan kommun.
		Åtgärd 18 borde miljö- och byggenheten vara med som medverkande vid framtagande av masshanteringsplanen	Vi uppdaterar texten med detta önskemål	Miljö- och byggenheten läggs till som medverkande.
		Åtgärd 19 är det oklart vad sista meningen "Gäller både	Det är en regional åtgärd. Vi gör texten tydligare	Ändra till: Gäller både miljötillsyn och byggillsyn.

		inom miljö samt plan och bygg” innebär.		
		Kommunal Åtgärd 17 bör miljö- och byggenheten var med som medverkande.	Vi lägger till enheten som medverkande	Miljö- och byggenheten läggs till som medverkande
		I Bilaga 1. Underlag Kretsloppsplan 2023-2030, sidan 33, i statustabellen kolumn MIFO 2 står det angivet 3 för Säter, den siffran ska vara 0.	Vi uppdaterar texten	Texten ändras.
Kommunstyrelsen, 5 december 2023	Säter	Texten i planen är lång och svår att ta till sig. Den bör kortas ner och göras mer lättillgänglig.	Vi tittar på att förenkla texten i planen, men det kommer även en populärversion av planen.	Flera avsnitt ändras
		Planen berör förutom det globala hållbarhetsmålet nr 12 även nationella miljömål. I texten bör även hänvisning till berörda miljömål framgå. De miljömål som berörs är sannolikt Begränsad klimatpåverkan, Giftfri miljö och God Bebyggd miljö	Vi lägger till hänvisning till nationella miljömål.	Texten ändras.
		Under rubriken 6, Kretsloppsplanens genomförande, bör det framgå hur uppdatering av handlingsplanen planeras för perioden 2026–2030. Det arbetet bör planeras så att det innebär en rimlig arbetsinsats av alla berörda.	Vi förtydligar texten under rubrik 6.	Texten ändras.

		Under rubriken 2, Kommunala åtgärder, ska "matjord" tas med som ett målområde. Matjord behöver hanteras på ett annat sätt än schaktmassor	Vi anser att matjord ingår i termen schaktmassor, men kan vara värt att förtydliga i planen.	Se även punkt 3 från Centern. Samma åtgärd här.
		Under rubriken 2, Kommunala åtgärder nr 18, ska "eller liknande verksamhet" läggas till efter Dala Återbyggdepå.	Texten ändras enligt förslag.	Texten ändras.

Kf § 25 Fastställande av kompetensförsörjningsplan 2024-2027

KS2024/0035

Beslut

Kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta fastställa kompetensförsörjningsplan.

Bakgrund och ärendebeskrivning

Utifrån den kompetensförsörjningsplan som kommunfullmäktige antagit 2019 har nämnderna haft i uppdrag att i de sektorsspecifika kompetensförsörjningsplanerna ta fram konkreta åtgärder och aktiviteter. Flera av de planerade aktiviteterna har genomförts men den snabba förändring som sker på arbetsmarknaden behöver kompetensförsörjningsplaner och aktiviteter revideras.

I kommande arbete behöver digitaliseringen och befolkningsstrukturen få ett tydligare fokus.

Kompetensförsörjning är ett strategiskt arbete som handlar om att; attrahera, rekrytera, utveckla, behålla och avveckla - ARUBA. Begreppet ARUBA används ofta inom HR för att beskriva kompetensförsörjningsprocessen

Att vara en attraktiv arbetsgivare och attrahera medarbetare är avgörande för möjligheten att klara kompetensförsörjningen och att medarbetare och medborgare väljer att vara ambassadörer för Säter kommun.

Den övergripande kompetensförsörjningsplanen ska bidra till att Säter kommun lyckas med att möta framtidens utmaningar. Planen styr kompetensförsörjningsarbetet i sektorerna och sektorerna ansvarar för att planera och genomföra de aktiviteter som leder mot planens mål.

Pu § 1 Kompetensförsörjningsplan

KS2024/0035

Beslut

Personalutskottet föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta fastställa kompetensförsörjningsplan.

Personalutskottet föreslås kommunstyrelsen besluta uppdra till nämnderna att ta fram nämndspecifika planer.

Bakgrund och ärendebeskrivning

Utifrån den kompetensförsörjningsplan som kommunfullmäktige antagit 2019 har nämnderna haft i uppdrag att i de sektorsspecifika kompetensförsörjningsplanerna ta fram konkreta åtgärder och aktiviteter. Flera av de planerade aktiviteterna har genomförts men den snabba förändring som sker på arbetsmarknaden behöver kompetensförsörjningsplaner och aktiviteter revideras.

I kommande arbete behöver digitaliseringen och befolkningsstrukturen få ett tydligare fokus.

Kompetensförsörjning är ett strategiskt arbete som handlar om att; attrahera, rekrytera, utveckla, behålla och avveckla - ARUBA. Begreppet ARUBA används ofta inom HR för att beskriva kompetensförsörjningsprocessen

Att vara en attraktiv arbetsgivare och attrahera medarbetare är avgörande för möjligheten att klara kompetensförsörjningen och att medarbetare och medborgare väljer att vara ambassadörer för Sätters kommun.

Den övergripande kompetensförsörjningsplanen ska bidra till att Säter kommun lyckas med att möta framtidens utmaningar. Planen styr kompetensförsörjningsarbetet i sektorerna och sektorerna ansvarar för att planera och genomföra de aktiviteter som leder mot planens mål.

2024-01-15

Kompetensförsörjningsplan

Sätters kommun

**SÄTERS
KOMMUN**

Dokumentinformation

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Omfattar
Kompetensförsörjningsplan		
Dokumentägare	Dokumentansvarig	Publicering
Beslutsinstans	Beslutad	Diarienummer

Författningsstöd
Revidering
Bör revideras senast

Innehåll

1	Inledning	4
1.1	Mål	5
1.2	Nästa steg är de sektorsspecifika processer och aktiviteter	5
2	Demografi i Dalarna	5
2.1	Demografi	5
3	Sätters kommun strategier för att möta kompetensbehovet.....	7
3.1	Kompetensbaserad rekrytering	7
3.2	Samverkan.....	7
3.3	Jämställdhet/Mångfald.....	7
4	Förutsättningar för olika yrken.....	8
4.1	Använda kompetenserna på rätt sätt.....	11
5	Medarbetarskap i Sätters kommun	11
6	Utveckling av digitalt stöd	12
7	Uppföljning	12

1 Inledning

Utifrån de kompetensförsörjningsplaner som kommunfullmäktige antagit 2019 har nämnderna haft i uppdrag att i den sektorsspecifika kompetensförsörjningsplanen ta fram konkreta åtgärder och aktiviteter. Flera av de planerade aktiviteterna har genomförts men den snabba förändring som sker på arbetsmarknaden behöver kompetensförsörjningsplaner och aktiviteter revideras.

I kommande arbete behöver digitaliseringen och befolkningsstrukturen få ett tydligare fokus.

Kompetensförsörjning är ett strategiskt arbete som handlar om att; attrahera, rekrytera, utveckla, behålla och avveckla - ARUBA.

Begreppet ARUBA används ofta inom HR för att beskriva kompetensförsörjningsprocessen

Att vara en attraktiv arbetsgivare och attrahera medarbetare är avgörande för möjligheten att klara kompetensförsörjningen och att medarbetare och medborgare väljer att vara ambassadörer för Sätters kommun.

1.1 Mål

Den övergripande kompetensförsörjningsplanen ska bidra till att Säter kommun lyckas med att möta framtidens utmaningar. Planen styr kompetensförsörjningsarbetet i sektorerna och sektorerna ansvarar för att planera och genomföra de aktiviteter som leder mot planens mål.

1.2 Nästa steg är de sektorsspecifika processer och aktiviteter

Varje sektor ska arbeta med de av sektorerna utvalda aktiviteter som bidrar till att sektorn kan genomföra sitt uppdrag och bidrar till attraktion för Säter kommun.

Det kan vara olika processer och aktiviteter under olika perioder men det avgörande för arbetet är att resultat utvärderas. De framgångsrika processer som provas ska kunna implementeras i det ordinarie kompetensförsörjningsarbetet och även användas i andra verksamheter. Därför behöver bra och framgångsrika processer och aktiviteter kommuniceras med hela organisationen. Icke framgångsrika processer är lika värdefulla då det efter analys kan vara i behov av korrigeringar eller att man konstaterar att det inte var en framgångsrik process och drar lärdom av det.

Nämnderna/sektorerna ska till kommunstyrelsens personalutskott redovisa de processer och aktiviteter som man inte tidigare använt sig och hur man arbetar med kompetensförsörjningsutmaningar.

2 Demografi i Dalarna

2.1 Demografi

2022 var folkmängden i Sverige 10 521 556. Antalet kvinnor var 5 223 232 och män 5 298 324. Sedan 2000-talets början har det blivit betydligt fler invånare i Sverige. Denna folkökning beror på att det har fötts fler än det har dött, men framför allt beror den på att fler har invandrat än utvandrat.

Dalarnas län

År 2040 beräknas det bo knappt 290 000 personer i Dalarnas län. Det är en oförändrad folkmängd jämfört med år 2020.

Folkmängden beräknas minska i de flesta åldrar under 80 år, medan den beräknas öka i äldre åldrar. Antalet personer 80 år eller äldre beräknas vara drygt 11 000 fler år 2040 jämfört med idag.

År 2020 var 49,4 procent av befolkningen kvinnor och 50,6 procent män. År 2040 beräknas andelen män att öka något till 50,8 procent. År 2040 beräknas medelåldern i länet vara 46,3 år för kvinnor och 44,9 år för män. Det är en ökning med 1,5 år för kvinnor och 1,9 år för män jämfört med år 2020.

Det är en lägre ökning än i riket som helhet, men Dalarna beräknas höra till de länen med högst medelålder även år 2040.

Åldersgruppen 25–64 år kan ses som de mest yrkesaktiva åldrarna. Idag är 48 procent av befolkningen i Dalarnas län mellan 25 och 64 år. Andelen beräknas minska till 46 procent år 2040, det är en lägre andel än i riket som helhet (49 procent). Barn och unga mellan 0 och 24 år utgör 27 procent av befolkningen i länet idag och beräknas minska något till 26 procent år 2040. Andelen yngre äldre, personer i åldrarna 65–79 år, väntas minska från 18 till 17 procent av befolkningen under samma period medan åldersgruppen 80 år och äldre beräknas öka från 6 till 10 procent

Av länets 15 kommuner beräknas folkmängden öka i fyra kommuner och minska i elva mellan 2020 och 2040. Den största ökningen väntas i Falu kommun som beräknas öka med 3 300 personer eller 6 procent till år 2040. Hedemora är den kommun som beräknas minska mest i antal, med 900 personer och Älvdalen är den kommun där folkmängden beräknas minska mest procentuellt, med 9 procent.

Idag är andelen av befolkningen född utomlands högst i Borlänge, Ludvika och Avesta med 18 procent och 2040 beräknas Borlänge vara högst med 21 procent. Lägst andel utrikes födda finns idag i Rättvik, Säter och Gagnef med 7 procent. År 2040 beräknas den vara lägst i Säter, Vansbro och Älvdalen med knappt 9 procent.

I Sätters kommun kommer under denna period åldersstrukturen att förändras, det är framför allt barn och unga och personer 80 år och äldre som förväntas öka fram till 2028. Förändringen av åldersstrukturen kommer att påverka både barnomsorg, skola och äldreomsorgen i kommunen. Det innebär att Sätters kommun redan nu måste planera för hur kommunen kan möta behovet av arbetskraft på bred front och med andra lösningar än nyrekryteringar. För efterfrågan på arbetskraft kommer att vara stor i hela länet (riket) och oberoende bransch.

3 Säter kommun strategier för att möta kompetensbehovet

3.1 Kompetensbaserad rekrytering

Säter kommunens chefer ska använda sig av kompetensbaserad rekrytering, detta för att säkerställa att de rekryteringar som görs är sakligt grundade. All rekrytering ska vara fri från all diskriminering och mångfalden ska öka bland Säter kommuns anställda. Även den kandidat som inte erbjuds anställning ska få en positiv bild av Säter kommun som arbetsgivare och ett bra bemötande

Rekrytering ska alltid vara ett resultat av en analys i verksamheten om behov som finns och den kompetenser som efterfrågas.

3.2 Samverkan

Många använder begreppet samverkan i många olika sammanhang men med olika definitioner. Ibland handlar det om samordning och ibland om samtal. I detta fall är definitionen ”att tillsammans lösa komplexa problem”. Det innebär att de som samverkar ska vara klara med sina roller, sin skyldighet att bidra till lösning och skyldigheten att se lösningen utifrån flera olika perspektiv för kommunens bästa.

En ökad samverkanskompetens ger en möjlighet att klara uppdraget med större nytta för medborgaren och med detta skapa en bättre tillfredsställelse av att klara komplexa utmaningar i organisationen och mellan organisationer.

För att klara kompetensutmaningen måste organisationen öka både sin förmåga och sin vilja att samverka både internt och med externa parter.

En utvecklad samverkanskompetensen inom organisationen ger en ökad måluppfyllelse men också öka attraktionskraft för medborgare och medarbetare.

Att vara en attraktiv arbetsgivare och attrahera medarbetare är avgörande för möjligheten att klara kompetensförsörjningen och att medarbetare och medborgare väljer att vara ambassadörer för Säter kommun.

3.3 Jämställdhet/Mångfald

Att arbeta strategiskt med jämställdhet och mångfaldsfrågor är en viktig aspekt på kompetensförsörjningen. Fler måste få tillgång till den arbetsmarknad som finns och som arbetsgivare måste man våga anställa människor med olika förmågor, förutsättningar och bakgrund.

Sätters kommun behöver ökad mångfald, kommunens verksamheter och medarbetare ska spegla samhället.

Ett sätt att arbeta med jämställdhet är att genomföra och analysera lönekartläggningar för att säkerställa att det inte finns osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män.

Att genomföra lönekartläggningar varje år regleras i Diskrimineringslagen

4 Förutsättningar för olika yrken

Omkring 22 000 av de månadsavlönade (tillsvidareanställda och tidsbegränsat anställda) som lämnade kommunsektorn 2022 var 60 år eller äldre. Den genomsnittliga avgångsåldern för dessa var 63,9 år. För regioner var motsvarande siffra cirka 8 000 och den genomsnittliga avgångsåldern var 64,2 år. Avgångsåldern har ökat över tid i både kommun och region.

Diagram 35. Genomsnittlig avgångsålder i kommun och region

Källa: SKR, personalstatistik, nov 2012 – nov 2022. Population: Månadsavlönade, 60 år eller äldre. Notera bruten skala (y-axeln).

Övrigt lärararbete (exempelvis lärare i praktiska/estetiska ämnen och speciallärare), Gymnasielärare och Tekniska handläggare var de personalgrupper som hade högst genomsnittlig avgångsålder i kommun. Motsvarande personalgrupper i region var Läkare, Tandläkare och Psykologer.

Tabell 16. Personalgrupper med högst avgångsålder i kommun respektive region

Sektor	Personalområde	Personalgrupp	Avgångsålder
Kommun	Förskola, skola m.m.	Övrigt lärararbete	64,9
Kommun	Förskola, skola m.m.	Gymnasielärare	64,9
Kommun	Teknik och service	Tekniska handläggare	64,8
Region	Hälso- och sjukvård	Läkare	65,4
Region	Tandvårdsarbete	Tandläkare	65,2
Region	Hälso- och sjukvård	Psykologer	65,0

Källa: SKR, personalstatistik, nov 2022. Population: Månadsavlönade, 60 år eller äldre.

Tabell 17. Personalgrupper med lägst avgångsålder i kommun respektive region

Sektor	Personalområde	Personalgrupp	Avgångsålder
Kommun	Teknik och service	Räddningstjänst	61,3
Kommun	Förskola, skola m.m.	Dagbarnvårdare	63,3
Kommun	Vård och omsorg	Undersköterskor, skötare	63,4
Kommun	Teknik och service	Köks- och måltidsarbete	63,4
Kommun	Förskola, skola m.m.	Förskollärare	63,4
Region	Teknik och service	Städ, tvätt, renhållningsarbete	63,5
Region	Teknik och service	Köks- och måltidsarbete	63,5
Region	Tandvårdsarbete	Tandsköterskor	63,7
Region	Administration	Administratörer	63,7

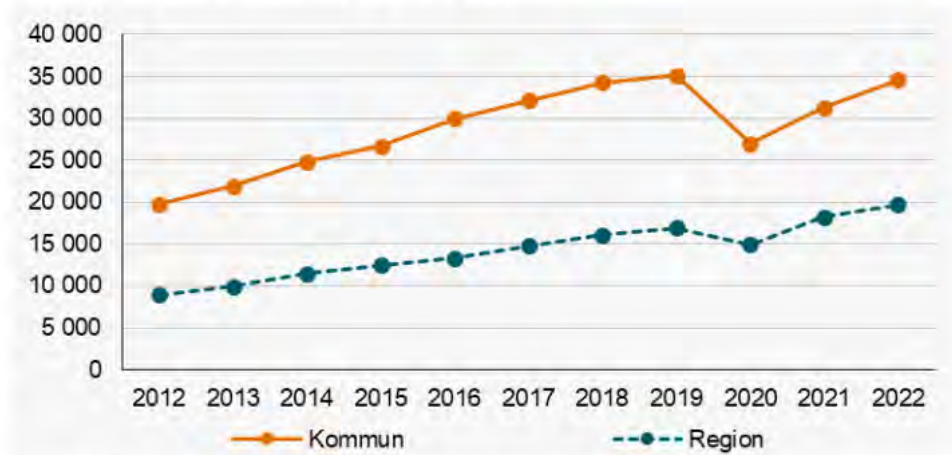
Källa: SKR, personalstatistik, nov 2022. Population: Månadsavlönade, 60 år eller äldre (för räddningstjänst 58 år eller äldre).

Antalet 65 år och äldre har ökat kraftigt i kommuner och regioner. Den genomsnittliga avgångsåldern har hittills stigit långsamt. Ökningen av antalet 65 år och äldre som arbetar kvar, eller kommer tillbaka efter pensionering är däremot större. Sedan 2012 har antalet anställda 65 år och äldre ökat från omkring 19 000 till nära 35 000 anställda i kommuner 2022, vilket innebär en ökning med nästan 85 procent.

I andel utgör anställda 65 år och äldre ungefär 4 procent av samtliga anställda i kommun. Under 2020 minskade antalet anställda över 65 år, särskilt i kommunernas verksamhet förskola, skola och äldreomsorg. Det var främst timavlönade anställda i denna grupp som minskade. Pandemin och dess konsekvenser var sannolikt en bidragande orsak bakom minskningen. Sedan 2021 har antalet timavlönade 65 år och äldre återigen ökat. I kommunerna har ökningen främst skett inom vård och omsorg.

Diagram 36. Antalet anställda 65 år och äldre

Källa: SKR, personalstatistik, nov 2010–nov 2022. Population: Månads- och timavlönade.

Antalet 65 år och äldre var högst i kommuner bland Undersköterskor, skötare, Stödassistenter och stödpedagoger m.fl. samt lärare (Grundskollärare och Övrigt lärararbete, där bland annat lärare i praktiska/estetiska ämnen och speciallärare ingår). Sjuksköterskor hade en hög andel 65 år och äldre, de 1 400 sjuksköterskorna som var 65 år eller äldre utgjorde 7,5 procent av samtliga sjuksköterskor i kommunen.

Tabell 18. Personalgrupper med störst antal anställda 65 år och äldre samt dess andel av anställda i personalgruppen, kommuner

Personalgrupp	65 år och äldre, antal	Andel av anställda
Undersköterskor, skötare	4 500	3,9%
Stödassistenter och stödpedagoger m.fl.	3 200	4,5%
Grundskollärare	3 000	3,7%
Övrigt lärararbete	2 500	6,7%
Förskollärare	2 200	3,9%
Barnskötare	2 200	3,2%
Vårdbiträden	1 800	2,8%
Gymnasielärare	1 500	5,5%
Handläggare	1 400	3,4%
Personalgrupp	65 år och äldre, antal	Andel av anställda
Sjuksköterskor	1 400	7,5%
Övriga personalgrupper	11 000	3,5%
Kommuner, totalt	34 600	3,9%

Källa: SKR, personalstatistik, nov 2022. Population: Månads- och timavlönade.

Tabell 19. Personalgrupper med störst antal anställda 65 år och äldre samt dess andel av anställda i personalgruppen, regioner

Personalgrupp	65 år och äldre, antal	Andel av anställda
Sjuksköterskor	5 968	8,1%
Undersköterskor, skötare m.fl.	3 655	5,8%
Läkare	3 081	8,1%
Administratörer, vård	1 229	7,6%
Handläggare	916	4,9%
Barnmorskor	598	10,0%
Administratörer	549	5,1%
Biomedicinska analytiker	538	8,5%
Tandsköterskor	393	5,7%
Ledningsarbete	352	2,7%
Övriga personalgrupper	2 441	4,1%
Regioner, totalt	19 720	6,3%

Källa: SKR, personalstatistik, nov 2022. Population: Månads- och timavlönade.

Not: I åldrarna 65 och äldre utgörs gruppen läkare till största del av specialist-kompetenta läkare. Någon särredovisning av läkargruppen görs därför inte.

4.1 Använda kompetenserna på rätt sätt

En förutsättning för att hantera kompetensförsörjning på ett klokt sätt är att använda den kompetens som finns i organisationen optimalt. Det kräver nya arbetssätt och kan innebära att de uppgifter som finns delat upp på fler kategorier. Viktigt är att professionerna arbetar med det de har utbildning och kompetens för men för att klara kompetensförsörjningen framåt kommer fler att behöva bredda sin kompetens.

5 Medarbetarskap i Sätters kommun

Kommunens verksamheter kännetecknas av respekt för alla människors lika värde. Medarbetare i Sätters kommun har alltid Säterbon i fokus. Kommunens verksamheter ska bidra till bättre förutsättningar för att leva, bo och arbeta i Säter.

Som anställd i Sätters kommun arbetar man ytterst på uppdrag av de folkvalda politikerna, och arbetet finansieras genom skatter och avgifter.

Alla förstår sitt uppdrag och förstår hur insatsen bidrar till hela kommunens utveckling. Alla har förståelse för innebörden av politisk styrning och följer politiskt fattade beslut.

I takt med att samhället förändras, förändras även uppdragen. Detta ställer krav på att

Sätters kommun hela tiden arbetar för att möta de krav som ställs på kompetens. Ansvaret för kompetensutveckling ligger hos både chefer och medarbetare.

Både chefer och medarbetare har ett ansvar för att åstadkomma en god arbetsmiljö. En god arbetsmiljö bidrar till väl fungerande verksamheter och ett långsiktigt hållbart arbetsliv.

Att vara chef och ledare i Sätters kommun innebär att man bidrar till att skapa bästa möjliga förutsättningar för de medarbetare, den verksamheten och för hela kommunen att lyckas. Som chef skapar man förutsättningar för det gemensamma arbetet med att utveckla former för nytänkande och innovation med fokus på hög kvalitet.

Utvecklingen kan leda till andra typer av jobb, ändrade arbetsätt och till att arbetsuppgifter omfördelas mellan yrkesgrupper.

I Sätters kommun som arbetsgivare har en stark tilltro till varje medarbetares förmåga att bidra till genomförande och utveckling av kommunens verksamheter. Kommunens medarbetare bär tillsammans på den potential som krävs för att lyckas i uppdragen och åstadkomma nödvändig innovation, effektivisering och produktivitetsökning.

6 Utveckling av digitalt stöd

Samhället går mot en utveckling mot där digital teknik och artificiell intelligens kommer att tillsammans med människor lösa olika uppdrag. Det krävs kunskap om tekniken bakom de digitala verktygen för att Sätters kommun ska kunna rekrytera medarbetare som kan hantera tekniken.

För att vara redo för ta till sig det stöd som digital utveckling innebär så behöver medarbetare få kunskap och förståelse för vad verksamheten kan använda för digitalt stöd och vilket arbetssätt detta kräver.

Den digitala utvecklingen ger förutsättningar för att behålla en god kvalitet i verksamheterna och balansera arbetsbelastningen. När färre ska göra mer så kommer den digitala utvecklingen att vara en förutsättning för att lyckas med det kommunal uppdraget.

7 Uppföljning

I nämndernas och sektorernas arbete är kompetensförsörjning ett viktigt uppdrag och ska följas upp av nämnden och personalutskottet. Uppföljning av kommunens- samt nämndernas kompetensförsörjningsplaner ska ske i varje år i kommunens kvalitetsarbete. Kompetensförsörjning ska även redovisas i delårsbokslut och bokslut

Kf § 26 Hyresavtal Odal mannen 15, LSS boende

KS2024/0064

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta godkänna framtaget hyresavtal, Odal mannen 15.

Ärendebeskrivning

I enlighet med beslut i kommunstyrelsen och beställning av kommundirektör har Säterbostäder uppfört LSS Odal mannen. Ärendet berör förslag till 20-årigt hyresavtal mellan Säter kommun och Säterbostäder AB avseende Odal mannen 15.

Bakgrund

Samhällsbyggnadssektorn/nämnden tog med stöd av Projektledarbyrå under 2020 fram genomförandeplan avseende 6 stycken lägenheter för LSS. Placeringen som föreslogs var Odal mannen 15. För att möjliggöra byggnation behövde del av detaljplan ändras. Under 2023 färdigställdes byggprojektet avseende bostad med särskild service enligt LSS, omfattande 6 platser.

2021-09-09 beslutade samhällsbyggnadsnämnden Sbn § 64

- Godkänna samrådsredogörelse för ändring av detaljplan Norr Aspvägen
- Anta ändring av detaljplan Norr Aspvägen

2020-12-01 beslutade kommunstyrelsen Ks § 183

Godkänna Odal mannen 15 avseende placering för nytt LSS-boende 2. Uppdra till Kommundirektören att beställa LSS Odal mannen av Säterbostäder. I enlighet med detta uppdrag & framtagen utredning.

Kommunstyrelsen beslutade 2018-11-27 Ks § 51

Kommunstyrelsen beslutar uppdra till samhällsbyggnadsnämnden arbeta fram en genomförandeplan för ny gruppboende enligt LSS. Genomförandeplanen ska innehålla en kalkylerad hyra.

Ks § 54 forts

Socialnämnden beslutade 2018-11-08 SN§139

Socialnämndens beslut socialnämnden föreslår kommunstyrelsen uppdra till samhällsbyggnadsnämnden att ta fram planering för en ny bostad med särskild service enligt LSS, omfattande 6 platser. Gruppbofastaden ska vara klar för inflyttning under våren 2020.

Beslutsunderlag

Förslag till hyresavtal

Delges

Säterbostäder

Samhällsbyggnadsnämnden

Socialnämnden

Handläggare
Andréas Mossberg
Sektorschef Samhällsbyggnadssektorn

Hyresavtal LSS boende Odal mannen

Förslag till beslut

Ärendebeskrivning

I enlighet med beslut i Kommunstyrelsen och beställning av Kommundirektör har Säterbostäder uppfört LSS Odal mannen. Ärendet berör förslag till 20-årigt hyresavtal mellan Säter kommun och Säterbostäder AB avseende Odal mannen 15.

Bakgrund

Samhällsbyggnadssektorn/nämnden tog med stöd av Projektledarbyrån under 2020 fram genomförandeplan avseende 6 stycken lägenheter för LSS. Placeringen som föreslogs var Odal mannen 15. För att möjliggöra byggnation behövde del av detaljplan ändras. Under 2023 färdigställdes byggprojektet avseende bostad med särskild service enligt LSS, omfattande 6 platser.

2021-09-09 beslutade Samhällsbyggnadsnämnden Sbn § 64

- Godkänna samrådsredogörelse för ändring av detaljplan Norr Aspvägen
- Anta ändring av detaljplan Norr Aspvägen

2020-12-01 beslutade kommunstyrelsen Ks § 183

Godkänna Odal mannen 15 avseende placering för nytt LSS-boende 2. Uppdra till Kommundirektören att beställa LSS Odal mannen av Säterbostäder. I enlighet med detta uppdrag & framtagen utredning.

Kommunstyrelsen beslutade 2018-11-27 Ks § 51

Kommunstyrelsen beslutar uppdra till samhällsbyggnadsnämnden arbeta fram en genomförandeplan för ny gruppboende enligt LSS. Genomförandeplanen ska innehålla en kalkylerad hyra.

Socialnämnden beslutade 2018-11-08 SN§139

Postadress

Box 300, 783 27 Säter
Telefon: 0225-55 000 (vxl)

Besöksadress

Rådhuset, Åsgränd 2, Säter

E-post

kommun@sater.se

Webbplats

sater.se

Socialnämndens beslut Socialnämnden föreslår kommunstyrelsen uppdra till samhällsbyggnadsnämnden att ta fram planering för en ny bostad med särskild service enligt LSS, omfattande 6 platser. Gruppbofastaden ska vara klar för inflyttning under våren 2020.

Beslutsunderlag

Förslag till hyresavtal

Delges

Säterbostäder

Samhällsbyggnadsnämnden

Socialnämnden

Marita Skog
Kommundirektör

Andreas Mossberg
Sektorschef
Samhällsbyggnadssektorn

Undertecknande parter har denna dag träffat följande hyresavtal.

Kryss i ruta innebär att den därefter följande texten gäller

1. Hyresvärd

Namn Säterbostäder AB	Personnr/orgnr 556515-8713
--------------------------	-------------------------------

2. Hyresgäst

Namn Säters kommun	Personnr/orgnr 212000-2247
-----------------------	-------------------------------

Aviseringsadress

3. Lokalens adress m.m

Kommun Säter	Fastighetsbeteckning Odal mannen 15
-----------------	--

Gata Bergstäcksvägen 40	Trappor/hus	Lokalens nr 10-24-010401
----------------------------	-------------	-----------------------------

4. Lokalens användning

Lokalen med tillhörande utrymmen hyrs ut för att användas till
LSS-boende

Användningsändamålet har närmare angetts i bifogad specifikation. Bilaga

5. Hyrestid

Från och med den 2023-12-01	Till och med den 2043-12-31
--------------------------------	--------------------------------

6. Uppsägningstid/ Förlängningstid

Uppsägning av detta kontrakt ska ske skriftligen minst 9 månader före den avtalade hyrestidens utgång.

I annat fall är kontraktet för varje gång förlängt med 5 år månader

7. Lokalens skick

Lokalen hyrs ut i befintligt skick.

En beskrivning av lokalens skick vid detta kontraktets tecknande samt uppgift om vem som på tillträdesdagen i förekommande fall ska ha ombesörjt och bekostat dels åtgärdandet av brister, dels överenskomna ändringar framgår av bifogad besiktnings- och åtgärdsprotokoll. Bilaga

8. Lokalens storlek och omfattning

Areatyp	Plan	ca m ²	Areatyp	Plan	ca m ²	Total area
BTA (uppvärmd)	0	577	BTA (kallt)	0	47	624
Areatyp	Plan	ca m ²	Areatyp	Plan	ca m ²	
	0					

Om i kontraktet angiven area avviker från faktisk area medför avvikelsen inte rätt för hyresgästen till återbetalning eller sänkning av hyran respektive hyresvärden rätt till högre hyra.

Omfattningen av den förhyrda lokalen framgår av bifogade ritning(ar). Bilaga 8

Tillfart för bil för i- Plats för Plats för skyltskåp/
och urlastning skylt automat Parkeringsplats(er) Garageplats(er)
för 5 bil(ar) för bil(ar)

9. Inredning

Lokalen uthyrs utan särskild för verksamheten avsedd inredning med särskild för verksamheten avsedd inredning enl bilaga Bilaga 2

10. Hyra

Kronor 2 000 000 per år exklusive nedan markerade tillägg

11. Index

Ändring av ovan angiven hyra sker i enlighet med bifogad indexklausul. Bilaga

12. Fastighetsskatt

Fastighetsskatt ersätts i enlighet med bifogad fastighetsskatteklausul. Fastighetsskatt ingår i hyran. Bilaga

13. Driftskostnader

I lokalen finns tillgång till EI VA Värme Varmvatten Kyla Ventilation

Betalning

	Hyresgästen har eget abonnemang	Ingår i hyran	Ersätts enligt bifogad driftskostnadsklausul	
EI	☐	☒	☐	Bilaga
VA	☐	☒	☐	Bilaga
Värme	☐	☒	☐	Bilaga
Varmvatten	☐	☒	☐	Bilaga
Kyla	☐	☒	☐	Bilaga
Ventilation	☐	☒	☐	Bilaga

14. Mätare

Om hyresgästen ska ha eget abonnemang enligt ovan och mätare saknas utförs och bekostas installationen av erforderliga mätare av

hyresvärden hyresgästen

15. Avfallshantering

Hyresvärden Hyresgästen

ordnar med avfallskärl och erforderligt avfallsutrymme.

I den omfattning hyresvärden är skyldig att dels tillhandahålla utrymme för lagring av avfall, dels ordna borttransport av avfall är hyresgästen skyldig att placera avfall i avsett kärl på avsedd plats liksom att utan kompensation medverka till den ytterligare källsortering som hyresvärden kan komma att besluta. Härutöver gäller följande:

- Hyresgästen ska svara för och bekosta borttransport av avfall som härrör från den verksamhet som hyresgästen bedriver i lokalen. Hyresgästen förbinder sig att med renhållningsentreprenör teckna och vidmakthålla kontrakt om borttransport av avfall.
- Hyresvärden samordnar borttransport av avfall för flera hyresgästers verksamhet i fastigheten. Hyresgästen ska som tillägg till hyran till hyresvärden betala ersättning för hyresgästens andel av kostnaden för borttransporten. Lokalens andel av denna kostnad ska anses vara procent. Hyrestillägget uppgår vid detta kontrakts tecknande till kronor per år.
- Kostnaden för borttransport av avfall som härrör från den verksamhet som hyresgästen bedriver i lokalen ingår i hyran.

Särskild reglering enligt bilaga Bilaga 3

16. Snöröjning och sandning

ingår i hyran ombesörjs och bekostas av hyresgästen annan reglering enligt bilaga Bilaga

17. Oförutsedda kostnader

Skulle efter kontraktets tecknande oförutsedda kostnadsökningar uppkomma för fastigheten på grund av

- a) införande eller höjning av särskild för fastigheten utgående skatt, avgift eller pålaga som riksdag, regering, kommun eller myndighet kan komma att besluta om, eller
- b) generella ombyggnadsåtgärder eller liknande på fastigheten som inte enbart avser lokalen och som hyresvärden är skyldig att utföra till följd av beslut av riksdag, regering, kommun eller myndighet ska hyresgästen med verkan från inträdd kostnadsökning betala ersättning till hyresvärden för den på lokalen belöpande andelen av den totala årliga kostnadsökningen för fastigheten.

Lokalens andel ska under hyrestiden anses vara 100 procent.

Har andelen inte angetts utgörs denna av hyresgästens hyra (exkl. eventuell moms) i förhållande till de i fastigheten vid tidpunkten för kostnadsökningen utgående hyrorna (exkl. eventuell moms) för lokaler och bostadslägenheter. För lokaler och bostadslägenheter som inte är uthyrda görs därvid en uppskattning av marknadshyran respektive bruksvärdeshyran.

Med skatt enligt a) ovan avses inte moms och fastighetskatt i den mån ersättning för dessa ska erläggas. Med oförutsedda kostnader menas sådana kostnader som vid kontraktets ingående inte beslutats av de under a) och b) angivna instanserna. Ersättningen betalas enligt nedanstående regler om hyrans betalning.

18. Mervärdesskatt (moms)

Hyresgästens momsplikt

- Hyresgästen ska bedriva momspliktig verksamhet i lokalen.
- Hyresgästen ska inte bedriva momspliktig verksamhet i lokalen.

Hyresvärdens momsplikt

- Fastighetsägaren/hyresvärden är skattskyldig till moms för uthyrning av lokalen. Hyresgästen ska utöver hyran erlagga vid varje tillfälle gällande moms.
- Om fastighetsägaren/hyresvärden väljer att bli skattskyldig till moms för uthyrning av lokalen ska hyresgästen utöver hyran erlagga vid varje tillfälle gällande moms.

Momsen, som ska betalas samtidigt med hyran, beräknas på angivet hyresbelopp jämte, enligt vid varje tidpunkt gällande regler för moms på hyran, på i förekommande fall enligt hyreskontraktet utgående tillägg och andra ersättningar.

Om hyresvärden till följd av hyresgästens självständiga agerande – såsom exempelvis upplåtelse av lokalen helt eller delvis i andra hand (även upplåtelse till eget bolag), eller överlåtelse – blir jämkningsskyldig för moms enligt bestämmelserna i mervärdesskattelagen, ska hyresgästen fullt ut ersätta hyresvärden för dennes förlorade avdragsrätt. Hyresgästen ska vidare utge ersättning för den kostnadsökning som följer av hyresvärdens förlorade avdragsrätt för ingående moms på driftskostnader som uppstår genom hyresgästens agerande.

19. Hyrans betalning

Hyran betalas utan anfordran i förskott senast sista vardagen före varje

kalendermånads början kalenderkvartals början genom insättning på PlusGiro nr BankGiro nr 423-6691

20. Ränta, betalningspåminnelse

Vid försenad hyresbetalning ska hyresgästen betala dels ränta enligt räntelagen, dels ersättning för skriftlig betalningspåminnelse enligt lagstiftningen om ersättning för inkassokostnader m.m.

21. Nedsättning av hyra

Avtalat skick m.m

Hyresgästen har inte rätt till nedsättning av hyran för tid då hyresvärden låter utföra arbete för att sätta lokalen i avtalat skick eller annat arbete som särskilt anges i detta kontrakt med tillhörande bilagor.

Sedvanligt underhåll

- Nedsättning av hyran för hinder eller men i nyttjanderätten till följd av att hyresvärden låter utföra sedvanligt underhåll av lokalen eller fastigheten i övrigt utgår enligt hyreslagens regler.
- Hyresgästen har inte rätt till nedsättning av hyran för hinder eller men i nyttjanderätten till följd av att hyresvärden låter utföra sedvanligt underhåll av lokalen eller fastigheten i övrigt. Det åligger dock hyresvärden att i god tid underrätta hyresgästen om arbetets art och omfattning samt när och under vilken tid arbetet ska utföras.
- Parterna är överens om att rätten till nedsättning av hyran när hyresvärden låter utföra sedvanligt underhåll av lokalen eller fastigheten i övrigt ska regleras enligt särskild bilaga. Bilaga

22. Underhåll

Hyresvärden ska utföra och bekosta erforderligt underhåll av lokalen och inredning som hyresvärden eventuellt särskilt tillhandahåller för verksamheten.

Hyresgästen ska utföra och bekosta erforderligt underhåll dels av ytskikt på golv, väggar och tak, dels av inredning som hyresvärden eventuellt särskilt tillhandahåller för verksamheten.

Annan fördelning av underhållsansvaret, se bilaga.

Bilaga

Om hyresgästen åsidosätter sin underhållsskyldighet enligt ovan och inte inom skälig tid vidtar rättelse efter skriftlig uppmaning har hyresvärden rätt att fullgöra skyldigheten på hyresgästens bekostnad.

Om inte annat överenskommit mellan parterna ansvarar hyresvärden för underhåll av allmänna och gemensamma utrymmen.

Annan överenskommelse enligt bilaga

Bilaga

7

Allmänna och gemensamma utrymmen

23. Ledningar för telefoni och data-kommunikation

Hyresvärden Hyresgästen bekostar erforderlig dragning av ledningar för telefoni och datakommunikation från den anslutningspunkt operatören anger till de ställen i lokalen som hyresgästen i samråd med hyresvärden väljer.

Annan fördelning av ansvaret för telefoni och datakommunikation, se bilaga.

Bilaga

24. Skyltar, markiser m.m.

Hyresgästen har efter samråd med hyresvärden rätt att sätta upp för verksamheten sedvanlig skylt, under förutsättning att hyresvärden inte har befogad anledning att vägra samtycke och att hyresgästen har inhämtat erforderliga tillstånd av berörda myndigheter. Övriga anordningar såsom markiser och antenner får inte sättas upp utan hyresvärdens tillstånd. Vid avflytning ska hyresgästen återställa husfasaden i godtagbart skick.

Vid mera omfattande fastighetsunderhåll såsom fasadrenovering ska hyresgästen på egen bekostnad och utan ersättning nedmontera och återupmontera skyltar och andra anordningar som hyresgästen satt upp på byggnaden.

Hyresvärden förbinder sig att inte sätta upp automater och skyltskåp på ytterväggarna till den av hyresgästen förhyrda lokalen utan hyresgästens medgivande samt medger hyresgästen företrädesrätt att uppsätta automater och skyltskåp på ifrågakvarande väggar.

Hyresgästen förbinder sig att följa bifogad skyltprogram.

Bilaga

25. Miljöpåverkan

Hyresgästen ska före tillträdet inhämta erforderliga tillstånd för den verksamhet för vilken lokalen upplåts. Verksamheten ska bedrivas på ett sådant sätt att den uppfyller vid varje tidpunkt gällande miljölagstiftning och övriga föreskrifter för miljön. Hyresgästens ansvar för miljöpåverkan gäller även efter kontraktets upphörande och preskriberas inte enligt bestämmelserna i 12 kap. 61 § jordabalken.

För ytterligare bestämmelser avseende miljöfarlig verksamhet, se bifogad miljöklausul.

Bilaga

Parterna har träffat en överenskommelse om att minska fastighetens och lokalens miljöpåverkan, se grön bilaga.

Bilaga

26. Revisionsbesikningar

Om det vid en av myndighet påkallad revisionsbesiktning av installationer såsom el- eller sprinkleranordningar konstateras fel och brister i hyresgästen tillhörig installation, ska hyresgästen på egen bekostnad utföra begärda åtgärder inom den tid myndigheten har föreskrivit. Om hyresgästen inom nämnda tid inte har åtgärdat fel och brister har hyresvärden rätt att på hyresgästens bekostnad utföra sådana åtgärder som myndigheten har föreskrivit.

27. Tillgänglighet till vissa utrymmen

Hyresgästen ansvarar för att tillträde till sådana utrymmen som hyresvärden eller någon som företräder hyresvärden eller som personal från energibolag, va-bolag, telekombolag eller motsvarande måste ha tillgång till för skötsel och drift av fastigheten inte hindras genom förhållanden i hyresgästens verksamhet.

28. PBL-avgifter

Om hyresgästen utan erforderligt bygglov, annat lov eller tillstånd vidtar ändringar avseende lokalen och hyresvärden till följd av detta enligt reglerna i plan- och bygglagen (PBL) tvingas utge byggsanktionsavgift eller vite, ska hyresgästen till hyresvärden betala ersättning med motsvarande belopp.

29. Brandskydd

Parternas skyldigheter gentemot varandra avseende brandskydd regleras i bifogad brandskyddsklausul.

Bilaga

4

30. Myndighetskrav m.m.

Hyresvärden Hyresgästen

ska på eget ansvar och egen bekostnad svara för de åtgärder som myndighet, domstol eller försäkringsbolag med stöd av nu gällande eller framtida lagstiftning eller avtal fr.o.m. tillträdesdagen kan komma att kräva för lokalens nyttjande för avsedd användning. Hyresgästen ska samråda med hyresvärden innan åtgärder vidtas.

31. Ombyggnads- och ändringsarbete

Hyresgästen får inte utan skriftligt tillstånd från hyresvärden utföra ombyggnads- eller ändringsarbeten inom lokalen eller fastigheten i övrigt.

Om inte annat framgår av hyresvärdens skriftliga tillstånd ska hyresgästen ansvara för allt som denne anskaffar för sin verksamhet eller bygger in i lokalerna, även om egendomen är att betrakta som fastighets- eller byggnadstillbehör.

Hyresgästen ska bereda hyresvärden insyn i ombyggnadsprojektet, bjuda in hyresvärden till byggmöten och när hyresvärden begär det, ge hyresvärden tillträde till lokalen under ombyggnadstiden. Hyresgästen svarar för att hyresgästens arbeten i lokalen inte skadar byggnaden eller stör den verksamhet som andra hyresgäster i byggnaden bedriver och är skyldig att i skälig omfattning ersätta hyresvärden om krav på nedsättning av hyra riktas mot denne med anledning av hinder eller men i annans nyttjanderätt.

Om parterna kommer överens om och genomför en ombyggnation eller omdisponering av lokalen ska nya ritningar upprättas. Kostnaden för upprättandet av dessa ska bäras av den part som påkallat förändringen.

Annan överenskommelse enligt bilaga.

Bilaga

ByggarvareklARATION

Om hyresgästen utför arbeten avseende lokalen ska hyresgästen för hyresvärden i god tid före arbetets utförande förete byggarvareklamationer — i den mån sådana finns utarbetade — för de produkter och material som ska tillföras lokalen.

32. Säkerhet

Hyresgästen ska till hyresvärden senast den _____ lämna säkerhet för sina förpliktelser enligt detta kontrakt genom

borgen ställd av _____

bankgaranti intill ett belopp om _____

annan säkerhet i form av _____

Bilaga

Om avtalad säkerhet inte lämnats senast vid föreskriven tidpunkt är detta kontrakt förfallet, om hyresvärden före tillträdet så påfordrar.

33. Försäkringar

Hyresvärden är skyldig att teckna och vidmakthålla sedvanlig fastighetsförsäkring avseende den fastighet inom vilken den förhyrda lokalen ligger. Hyresgästen är skyldig att teckna och vidmakthålla en företagsförsäkring som innehåller egendomsskydd, avbrottskydd och ansvar för den egna verksamheten.

Annan överenskommelse om försäkring, se bilaga.

Bilaga

34. Yttre åverkan

Hyresvärden Hyresgästen

ska svara för skador på grund av åverkan på till lokalen tillhörande fönster, skyltfönster, skyltar samt entré- och andra dörrar eller portar som leder till eller från lokalen. I samtliga fall omfattar ansvaret även karmar, bågar och foder.

35. Låsanordningar

Hyresvärden Hyresgästen

ska utrusta lokalerna med sådana lås- och stöldskyddsanordningar som krävs för hyresgästens företagsförsäkring.

36. Återställande vid avflyttning

Senast vid hyresförhållandets upphörande ska hyresgästen, om inte annan överenskommelse har träffats, ha bortfört sin egendom och återställt lokalen i godtagbart skick.

Annan överenskommelse om bortförande och återställande enligt bilaga.

Bilaga

Parterna är eniga om att senast sista dagen av hyresförhållandet gemensamt genomföra besiktning av lokalen. Om till följd av hyresgästens åtgärder – vidtagna med eller utan hyresvärdens medgivande – lokalen vid avflyttning innehåller material, som inte särskilt överenskommit att hyresvärden svarar för, ska hyresgästen avlägsna materialet eller ersätta hyresvärdens dennes kostnader för kvittblivning såsom förekommande avfallsskatt, transport och avgift för deponering eller motsvarande.

37. Force majeure

Hyresvärden fritar sig från skyldighet att fullgöra sin del av kontraktet och från skyldighet att betala skadestånd om hyresvärdens åtaganden inte alls eller endast till onormalt hög kostnad kan fullgöras på grund av krig eller upplopp, på grund av sådan arbetsinställelse, blockad, eldsvåda, explosion eller ingrepp av offentlig myndighet som hyresvärden inte råder över och inte heller kunnat förutse.

38. Hantering av personuppgifter

Information till hyresgäst om behandling av personuppgifter, se bilaga.

Bilaga

39. Särskilda bestämmelser

Årlig uppräknig av hyra sker i paritet med HV:s årliga hyresförhandlingar med Hgf

Bilaga

Bilaga

Bilaga

Bilaga

Bilaga

Bilaga

Bilaga

40. Underskrift

Detta kontrakt, som inte utan särskilt medgivande får inskrivas, har upprättats i två likalydande exemplar, av vilka parterna tagit var sitt. Tidigare kontrakt mellan parterna avseende denna lokal upphör att gälla fr.o.m. detta kontrakts ikraftträdande.

Ort/datum Säter 2023-12-08	Ort/datum Säter 2023-12-08
Hyresvärdens namn Säterbostäder AB	Hyresgästens namn Säters kommun
Namnteckning (firmatecknare/ombud) ☐ Firmatecknare ☒ Ombud enligt fullmakt	Namnteckning (firmatecknare/ombud) ☐ Firmatecknare ☐ Ombud enligt fullmakt
Namnförtydligande Andreas Löfving	Namnförtydligande Marita Skog

Kontraktet har undertecknats med elektronisk underskrift. Datum för undertecknande framgår av den elektroniska underskriften. Parterna har erhållit en digital kopia av hyreskontraktet med tillhörande signaturcertifikat.

Avser

Hyreskontrakt nr
10-24-010410

Fastighetsbeteckning
Odalmannen 15

Hyresvärd

Namn
Säterbostäder AB

Personnr/orgnr
556515-8713

Hyresgäst

Namn
Sätters kommun

Personnr/orgnr
212000-2247

Klausul

Hyresgästen svarar för och bekostar upprättandet av en miljökonsekvensbeskrivning.

Ändringar i verksamheten som innebär att det kan uppstå ytterligare eller annan risk för skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön, ska omgående skriftligen meddelas till hyresvärden. Till meddelandet ska fogas en utredning om ändringarnas miljöpåverkan. Ändringar som ligger utanför användningsändamålet med lokalen får inte vidtas utan hyresvärdens skriftliga samtycke i varje enskilt fall.

Hyresgästen ska skriftligen genast underrätta hyresvärden om föroreningar som upptäcks i lokalen eller på fastigheten i övrigt.

Hyresgästen ska ansvara för utredning och efterbehandling av föroreningar som härrör från hyresgästens verksamhet. Hyresgästen ska vidare gentemot hyresvärden svara för av myndighet eller domstol fastställd ersättning (inkl. ersättning för rättegångskostnader) till tredje man för skada eller hinder och men i nyttjanderätt till följd av miljöpåverkan från hyresgästens verksamhet inom fastigheten. Hyresgästen ska också i övrigt ensam svara för och bekosta utredning eller åtgärd samt utge ersättning för skada eller annat i lokalen till följd av miljöpåverkan från hyresgästens verksamhet inom fastigheten.

Hyresgästens ansvar enligt föregående stycke gäller även efter avtalets upphörande och preskriberas inte enligt bestämmelserna i 12 kap. 61 § jordabalken.

Hyresgästen är skyldig att teckna och vidmakthålla försäkring för täckande av ansvar för miljöpåverkan till följd av hyresgästens verksamhet inom fastigheten. På hyresvärdens begäran ska hyresgästen uppvisa kopia av försäkringsbrevet.

Särskilda bestämmelser

Underskrift

Ort/datum

Säter 2023-12-08

Ort/datum

Säter 2023-12-08

Hyresvärdens namn

Säterbostäder AB

Hyresgästens namn

Sätters kommun

Namnteckning (firmatecknare/ombud)

Firmatecknare

Namnteckning (firmatecknare/ombud)

Firmatecknare

Ombud enligt fullmakt

Ombud enligt fullmakt

Namnförtydligande

Andreas Löfving

Namnförtydligande

Marita Skog

Klausulen har undertecknats med elektronisk underskrift. Datum för undertecknande framgår av den elektroniska underskriften. Parterna har erhållit en digital kopia av klausulen med tillhörande signaturcertifikat.

Avser

Hyreskontrakt nr 10-24-010410	Fastighetsbeteckning Odal mannen 15
----------------------------------	--

Hyresvärd

Namn Säterbostäder AB	Personnr/orgnr 556515-8713
--------------------------	-------------------------------

Hyresgäst(er)

Namn Säters kommun	Personnr/orgnr 212000-2247
-----------------------	-------------------------------

Tillägg

--

Underskrift

Ort/datum Säter 2023-12-08	Ort/datum Säter 2023-12-08
Hyresvärdens namn Säterbostäder AB	Hyresgästens namn Säters kommun
Namnteckning (firmatecknare/ombud) ☐ Firmatecknare ☒ Ombud enligt fullmakt	Namnteckning (firmatecknare/ombud) ☐ Firmatecknare ☐ Ombud enligt fullmakt
Namnförtydligande Andreas Löfving	Namnförtydligande Marita Skog

Tillägget har undertecknats med elektronisk underskrift. Datum för undertecknande framgår av den elektroniska underskriften. Parterna har erhållit en digital kopia av tillägget med tillhörande signaturcertifikat.

Avser

Hyreskontrakt nr
10-24-010410Fastighetsbeteckning
Odalmannen 15

Hyresvärd

Namn
Säterbostäder ABPersonnr/orgnr
556515-8713

Hyresgäst

Namn
Säters kommunPersonnr/orgnr
212000-2247

Klausul

Hyresgästen ska själv svara för och bekosta uppsamling, sortering, lagring och borttransport av hos hyresgästen förekommande avfallsfraktioner som har markerats nedan.

☐ hushållsavfall	☐ lysrör	☐ hårda plastförpackningar
☐ grovsopor	☐ metallförpackningar	☐ farligt avfall enligt vid varje tid gällande miljölagstiftning
☐ komposterbart avfall	☐ ofärgade glasförpackningar	☐
☐ tidningspapper	☐ färgade glasförpackningar	☐
☐ batterier	☐ pappförpackningar	☐

Särskilda bestämmelser

Underskrift

Ort/datum
Säter 2023-12-08Ort/datum
Säter 2023-12-08Hyresvärdens namn
Säterbostäder ABHyresgästens namn
Säters kommun

Namnteckning (firmatecknare/ombud)

 Firmatecknare

Namnteckning (firmatecknare/ombud)

 Firmatecknare Ombud enligt fullmakt Ombud enligt fullmaktNamnförtydligande
Andreas LöfvingNamnförtydligande
Marita Skog

Klausulen har undertecknats med elektronisk underskrift. Datum för undertecknande framgår av den elektroniska underskriften. Parterna har erhållit en digital kopia av klausulen med tillhörande signaturcertifikat.

Avser

Hyreskontrakt nr 10-24-010410	Fastighetsbeteckning Odalmannen 15
----------------------------------	---------------------------------------

Hyresvärd

Namn Säterbostäder AB	Personnr/orgnr 556515-8713
--------------------------	-------------------------------

Hyresgäst

Namn Sätters kommun	Personnr/orgnr 212000-2247
------------------------	-------------------------------

Klausul

Om denna klausul strider mot bestämmelse i huvudavtalet, gäller i första hand denna klausul.

Enligt lagen om skydd mot olyckor ska fastighetsägare eller nyttjanderättshavare i skälig omfattning hålla utrustning för släckning av brand och för livräddning vid brand eller annan olycka. Samma lag föreskriver att ägare och nyttjanderättshavare i övrigt ska vidta de åtgärder som behövs för att förebygga brand och för att hindra eller begränsa skador till följd av brand.

Hyresvärden ansvarar för att lokalen vid tillträdet uppfyller kraven på brandskydd som krävs för det avtalade användningsändamålet med förhyrningen.

Parterna har kommit överens om fördelningen av ansvaret för brandskydd inför tillträdet. Parternas ansvar för att ordna brandskydd inför tillträdet regleras i bilaga 4.

Hyresgästen ansvarar för underhåll och utbyte av sådant brandskydd i lokalen som är synligt och åtkomligt för denne, såsom exempelvis nödutgångsskyltar och andra brandskyddsanordningar som enbart betjänar lokalen och som inte är styrda av byggnadens centrala system. Hyresgästen svarar också för sådana brandskyddsanordningar som hyresgästen har tillfört lokalen.

Hyresgästen ansvarar för och bekostar därutöver sådant brandskydd som efter tillträdet kan komma att krävas för lokalens nyttjande för avsedd användning.

Hyresgästen ska utan dröjsmål anmäla brister som denne upptäcker eller borde upptäcka, i det brandskydd som hyresvärden tillhandahåller och svarar för.

Systematiskt brandskyddsarbete

Parterna åtar sig att bedriva ett systematiskt brandskyddsarbete i enlighet med de allmänna råd som behörig myndighet meddelat. Vardera part är dessutom skyldig att en gång om året bereda den andre parten tillfälle att få ta del av dokumentation och uppföljning av partens systematiska brandskyddsarbete.

Hyresgästen förbinder sig att se till

att räddnings- och utrymningsvägar alltid hålls öppna och inte vare sig helt eller delvis blockeras

att funktionen av sprinkler- och andra brandskyddsanordningar aldrig försämrats genom t.ex. förbyggnad eller uppställning av föremål,

att branddörrar hålls stängda och brandceller är intakta

att plomberingar av handtag aldrig bryts annat än i händelse av brand eller brandövning.

Underskrift

Ort/datum Säter 2023-12-08	Ort/datum Säter 2023-12-08
Hyresvärdens namn Säterbostäder AB	Hyresgästens namn Sätters kommun
Namnteckning (firmatecknare/ombud) ☐ Firmatecknare ☒ Ombud enligt fullmakt	Namnteckning (firmatecknare/ombud) ☐ Firmatecknare ☐ Ombud enligt fullmakt
Namnförtydligande Andreas Löfving	Namnförtydligande Marita Skog

Klausulen har undertecknats med elektronisk underskrift. Datum för undertecknande framgår av den elektroniska underskriften. Parterna har erhållit en digital kopia av klausulen med tillhörande signaturcertifikat.

FÖR LOKAL FÖRDELNING AV UNDERHÅLLS- OCH UTBYTESANSVAR

Avser	Objektsnummer 10-24-010401	Fastighetsbeteckning Odal mannen 15
Hyresvärd	Namn Säterbostäder AB	Personnr/Org.nr 556515-8713
Hyresgäst	Namn Säters Kommun	Personnr/Org.nr 212000-2247

Framgår det inte av gränsdragningslistan eller annan överenskommelse vem som har underhålls- eller utbytesansvar gäller följande.

1. Fastighetsägaren/hyresvärden ansvarar för allt som enligt jordabalkens bestämmelser kan hänföras till fastighets- eller byggnadstillbehör.
2. Hyresgästen ansvarar för all lös egendom. Hyresgästen ansvarar också för allt som denne anskaffar för sin verksamhet eller bygger in i lokalerna under pågående kontraktstid, även om egendomen är att betrakta som fastighets- eller byggnadstillbehör.

Hur gränsdragningslistan ska fyllas i

1. Gränsdragningslistan rör bara objekt som ingår i upplåtelsen enligt hyresavtalet.
2. Markera underhålls- och utbytesansvar med X vid varje punkt nedan. Var noggrann med att gå igenom hela gränsdragningslistan. Markera även om utrustning saknas, genom anteckning eller strykning av punkten. Detta är viktigt för att undvika framtida tvister mellan parterna.
3. Parterna kan, till ledning för ett ställningstagande när en viss utrustning bör bytas, göra en anmärkning om den förväntade återstående användningstiden med hänsyn till t.ex. teknisk eller ekonomisk livslängd.
4. Om ett särskilt underhållsansvar krävs för viss utrustning, exempelvis att serviceavtal ska tecknas, bör en anmärkning göras om detta.
5. Om en part har underhållsansvar men kostnaden ska bäras av den andra parten, bör en anmärkning göras om detta.

Definitioner

1. Underhåll

Åtgärder vilka syftar till att löpande upprätthålla funktionen hos ett objekt så att objektet uppnår normal livslängd. Den funktion som ska upprätthållas är den för objektet avsedda med hänsyn till objektets skick vid hyresförhållandets början, objektets ålder och prestanda. Åtagandet omfattar planerad skötsel av objektet såväl som reparation och byte av engångsartiklar och förslitningsdetaljer. Åtgärder ska utföras fackmässigt.

2. Utbyte

Med utbyte avses att byta ut ett nedan markerat objekt i sin helhet. Utbyte ska ske när livslängden uppnåtts, när underhåll inte längre kan utföras eller inte längre kan utföras till en skälig kostnad.

ALLMÄNT		Underhållsansvar		Utbytesansvar		Anmärkning
		HV	HG	HV	HG	
Lokalen utvändigt	Entré- och andra dörrar som leder till eller från lokalen	☒	☐	☒	☐	
	Dörröppnare och dörrstängare	☒	☐	☒	☐	
	Fönster och karmar	☒	☐	☒	☐	
	Markiser/solskydd	☒	☐	☒	☐	
	Lastintag/-kaj	☒	☐	☒	☐	
	Belysningsarmaturer	☒	☐	☒	☐	
		☐	☐	☐	☐	
		☐	☐	☐	☐	

Lokalen invändigt	Ytskikt väggar	☐	☒	☐	☒	
	Ytskikt tak	☐	☒	☐	☒	
	Ytskikt golv	☐	☒	☐	☒	
	Innerdörr, inklusive beslag, dörrstängare	☒	☐	☒	☐	
	Dörröppnare och dörrstängare	☒	☐	☒	☐	
	Fönster och karmar	☒	☐	☒	☐	
	Glaspartier i lokalen	☒	☐	☒	☐	
	Skyltar	☐	☒	☐	☒	
	Fast belysning	☒	☐	☒	☐	
	Särskilt anpassad belysning för verksamheten	☐	☒	☐	☒	
		☐	☐	☐	☐	
		☐	☐	☐	☐	

Badrum	Sanitetsporcelain	☒	☐	☒	☐	
	Ytskikt golv	☐	☒	☐	☒	
	Ytskikt väggar	☐	☒	☐	☒	
	Ytskikt tak	☐	☒	☐	☒	
		☐	☐	☐	☐	
		☐	☐	☐	☐	

ALLMÄNT forts.		Underhållsansvar		Utbytesansvar		Anmärkning
		HV	HG	HV	HG	
Toaletter	Sanitetsporcelain	☒	☐	☒	☐	
	Ytskikt golv	☐	☒	☐	☒	
	Ytskikt väggar	☐	☒	☐	☒	
	Ytskikt tak	☐	☒	☐	☒	
	Hjälpmedel	☒	☐	☒	☐	Ej personlig utrustning
		☐	☐	☐	☐	

Pentry, kök	Maskiner i kök och pentry	☒	☐	☒	☐	Gemensamt kök
	Fast köksinredning	☒	☐	☒	☐	
	Ytskikt golv	☐	☒	☐	☒	
	Ytskikt väggar	☐	☒	☐	☒	
	Ytskikt tak	☐	☒	☐	☒	
		☐	☐	☐	☐	
	☐	☐	☐	☐		

Tvättstugor	Tvättmaskiner	☒	☐	☒	☐	Ingår ej vid tillträde
	Doseringspumpar	☒	☐	☒	☐	
	Torktumlare	☒	☐	☒	☐	
	Torkskåp	☐	☐	☐	☐	
	Avfuktare	☐	☐	☐	☐	
	Mangel	☐	☐	☐	☐	
		☐	☐	☐	☐	
		☐	☐	☐	☐	

Utrustning som hyresvärden särskilt tillhandahåller för verksamheten	Hörslingor	☒	☐	☒	☐	
	Höj-och sänkbara toaletter	☒	☐	☒	☐	
	Höj-och sänkbara tvättställ	☒	☐	☒	☐	
	Takskenor för patientlyft	☒	☐	☒	☐	
		☐	☐	☐	☐	
		☐	☐	☐	☐	
		☐	☐	☐	☐	
		☐	☐	☐	☐	

INSTALLATIONER		Underhållsansvar		Utbytesansvar		Anmärkning
		HV	HG	HV	HG	
Värme	Värmecentraler	☒	☐	☒	☐	
	Värmeväxlare	☒	☐	☒	☐	
	Värmeåtervinningssystem	☒	☐	☒	☐	
	Mätare	☒	☐	☒	☐	
		☐	☐	☐	☐	
	☐	☐	☐	☐		

Vatten, avlopp	Utslagsbackar	☒	☐	☒	☐	
	Mätare	☒	☐	☒	☐	
	Golvbrunnar	☒	☐	☒	☐	
	Avloppsledningar	☐	☒	☒	☐	

		☐	☐	☐	☐	
--	--	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--

EI	Elmätare	☒	☐	☒	☐	Fastighetsabonnemang
	Elcentraler	☒	☐	☒	☐	
	Eluttag och dosor	☒	☐	☒	☐	
	Solcellsanläggning	☒	☐	☒	☐	
	Laddboxar för elbil	☒	☐	☒	☐	
		☐	☐	☐	☐	

Kyla, Ventil-ation	Kylaggregat	☒	☐	☒	☐	
	Till-och frånluftsdon	☒	☐	☒	☐	
	Andra fläktanordningar	☐	☒	☐	☒	T ex. bords-/golvfläktar
	Mätare	☒	☐	☒	☐	
		☐	☐	☐	☐	

Lås och säkerhet i lokalen	Lås	☒	☐	☒	☐	
	Förlust huvudnyckel	☐	☐	☐	☒	Byte låssystem
	Larm	☒	☐	☒	☐	
	Monitorer och detektorer	☐	☒	☐	☒	
	Övervakningskameror	☐	☒	☐	☒	
	Passagesystem	☐	☒	☐	☒	
	Läkemedelsskåp	☐	☒	☐	☒	Swedlock
		☐	☐	☐	☐	

Hissar och lyft-anordningar	Hissar	☐	☐	☐	☐	
	Lyftanordningar	☐	☒	☐	☒	Patientlyft
		☐	☐	☐	☐	
		☐	☐	☐	☐	

TV, tele-och datakommunikation	Intern nätverkskabel	☒	☐	☒	☐	
	Ledning för bredband	☒	☐	☒	☐	
	Abonnemang	☐	☒	☐	☒	
		☐	☐	☐	☐	
		☐	☐	☐	☐	

BRANDSKYDD		Underhållsansvar		Utbytesansvar		Anmärkning
		HV	HG	HV	HG	
Egenkontroll och underhåll av brandskydd	Brandlarmsanläggning	☒	☐	☒	☐	Automatisk
	Handbrandsläckare	☒	☐	☒	☐	
	Brandfilter	☐	☒	☐	☒	
	Sprinkler	☒	☐	☒	☐	
	Nödbelysning	☒	☐	☒	☐	
	Hänvisningsarmaturer	☒	☐	☒	☐	
	Vägledande markeringar	☒	☐	☒	☐	
	Optiska brandvarnare	☐	☐	☐	☐	
	Utrymningsplaner	☒	☐	☒	☐	
			☐	☐	☐	☐

Underhållsavtal med extern leverantör fordras för följande	Avtal tecknas av	
--	------------------	--

utrustning/installation		HV	HG	Anmärkning
Särskilda under- hållsavtal	Värmeanläggning	☒	☐	
	Kylanläggning	☒	☐	
	Sprinkleranläggning	☒	☐	
	Förstahandsbrandskydd	☒	☐	Släckutrustning
	Brandlarmsanläggning	☒	☐	
	Tvättstugeutrustning	☒	☐	

Underskrift

Ort/datum Säter 2023-12-08		Ort/datum Säter 2023-12-08	
Hyresvärdens namn Säterbostäder AB		Hyresgästens namn Säters kommun	
Namnteckning	☐ Firmatecknare	Namnteckning	☐ Firmatecknare
	☒ Ombud		☐ Ombud
Namnförtydligande Andreas Löfving		Namnförtydligande	

Sign	Sign
------	------

GRÄNSDRAGNINGSLISTA FÖR LOKAL FÖRDELNING AV UNDERHÅLLS- OCH UTBYTESANSVAR

Bilaga nr: 1

Avser	Objektsnummer 10-24-010401	Fastighetsbeteckning Odalmannen 15
Hyresvärd	Namn Säterbostäder AB	Personnr/Org.nr 556515-8713
Hyresgäst	Namn Säters Kommun	Personnr/Org.nr 212000-2247

Framgår det inte av gränsdragningslistan eller annan överenskommelse vem som har underhålls- eller utbytesansvar gäller följande.

1. Fastighetsägaren/hyresvärden ansvarar för allt som enligt jordabalkens bestämmelser kan hänföras till fastighets- eller byggnadstillbehör.
2. Hyresgästen ansvarar för all lös egendom. Hyresgästen ansvarar också för allt som denne anskaffar för sin verksamhet eller bygger in i lokalerna under pågående kontraktstid, även om egendomen är att betrakta som fastighets- eller byggnadstillbehör.

Hur gränsdragningslistan ska fyllas i	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gränsdragningslistan rör bara objekt som ingår i upplåtelsen enligt hyresavtalet. 2. Markera underhålls- och utbytesansvar med X vid varje punkt nedan. Var noggrann med att gå igenom hela gränsdragningslistan. Markera även om utrustning saknas, genom anteckning eller strykning av punkten. Detta är viktigt för att undvika framtida tvister mellan parterna. 3. Parterna kan, till ledning för ett ställningstagande när en viss utrustning bör bytas, göra en anmärkning om den förväntade återstående användningstiden med hänsyn till t.ex. teknisk eller ekonomisk livslängd. 4. Om ett särskilt underhållsansvar krävs för viss utrustning, exempelvis att serviceavtal ska tecknas, bör en anmärkning göras om detta. 5. Om en part har underhållsansvar men kostnaden ska bäras av den andra parten, bör en anmärkning göras om detta.
Definitioner	<ol style="list-style-type: none"> 1. Underhåll Åtgärder vilka syftar till att löpande upprätthålla funktionen hos ett objekt så att objektet uppnår normal livslängd. Den funktion som ska upprätthållas är den för objektet avsedda med hänsyn till objektets skick vid hyresförhållandets början, objektets ålder och prestanda. Åtagandet omfattar planerad skötsel av objektet såväl som reparation och byte av engångsartiklar och förslitningsdetaljer. Åtgärder ska utföras fackmässigt. 2. Utbyte Med utbyte avses att byta ut ett nedan markerat objekt i sin helhet. Utbyte ska ske när livslängden uppnåtts, när underhåll inte längre kan utföras eller inte längre kan utföras till en skälig kostnad.

ALLMÄNT		Underhållsansvar		Utbytesansvar		Anmärkning
		HV	HG	HV	HG	
Lokalen utvändigt	Entré- och andra dörrar som leder till eller från lokalen	☒	☐	☒	☐	
	Dörröppnare och dörrstängare	☒	☐	☒	☐	
	Fönster och karmar	☒	☐	☒	☐	
	Markiser/solskydd	☒	☐	☒	☐	
	Lastintag/-kaj	☒	☐	☒	☐	
	Belysningsarmaturer	☒	☐	☒	☐	
		☐	☐	☐	☐	
		☐	☐	☐	☐	

Lokalen invändigt	Ytskikt väggar	☐	☒	☐	☒	
	Ytskikt tak	☐	☒	☐	☒	
	Ytskikt golv	☐	☒	☐	☒	
	Innerdörr, inklusive beslag, dörrstängare	☒	☐	☒	☐	
	Dörröppnare och dörrstängare	☒	☐	☒	☐	
	Fönster och karmar	☒	☐	☒	☐	
	Glaspartier i lokalen	☒	☐	☒	☐	
	Skyltar	☐	☒	☐	☒	
	Fast belysning	☒	☐	☒	☐	
	Särskilt anpassad belysning för verksamheten	☐	☒	☐	☒	
		☐	☐	☐	☐	
		☐	☐	☐	☐	

Badrum	Sanitetsporcelain	☒	☐	☒	☐	
	Ytskikt golv	☐	☒	☐	☒	
	Ytskikt väggar	☐	☒	☐	☒	
	Ytskikt tak	☐	☒	☐	☒	
		☐	☐	☐	☐	
		☐	☐	☐	☐	

ALLMÄNT forts.		Underhållsansvar		Utbytesansvar		Anmärkning
		HV	HG	HV	HG	
Toaletter	Sanitetsporcelain	☒	☐	☒	☐	
	Ytskikt golv	☐	☒	☐	☒	
	Ytskikt väggar	☐	☒	☐	☒	
	Ytskikt tak	☐	☒	☐	☒	
	Hjälpmedel	☒	☐	☒	☐	Ej personlig utrustning
		☐	☐	☐	☐	
		☐	☐	☐	☐	

Pentry, kök	Maskiner i kök och pentry	☒	☐	☒	☐	Gemensamt kök
	Fast köksinredning	☒	☐	☒	☐	
	Ytskikt golv	☐	☒	☐	☒	
	Ytskikt väggar	☐	☒	☐	☒	
	Ytskikt tak	☐	☒	☐	☒	
		☐	☐	☐	☐	
		☐	☐	☐	☐	

Tvätt- stugor	Tvättmaskiner	☒	☐	☒	☐	
	Doseringspumpar	☒	☐	☒	☐	Ingår ej vid tillträde
	Torktumlare	☒	☐	☒	☐	
	Torkskåp	☐	☐	☐	☐	
	Avfuktare	☐	☐	☐	☐	
	Mangel	☐	☐	☐	☐	
		☐	☐	☐	☐	
		☐	☐	☐	☐	

Utrustning som hyres- värden särskilt tillhanda- håller för verksam- heten	Hörslingor	☒	☐	☒	☐	
	Höj-och sänkbara toaletter	☒	☐	☒	☐	
	Höj-och sänkbara tvättställ	☒	☐	☒	☐	
	Takskenor för patientlyft	☒	☐	☒	☐	
		☐	☐	☐	☐	
		☐	☐	☐	☐	
		☐	☐	☐	☐	

INSTALLATIONER		Underhållsansvar		Utbytesansvar		Anmärkning
		HV	HG	HV	HG	
Värme	Värmecentraler	☒	☐	☒	☐	
	Värmeväxlare	☒	☐	☒	☐	
	Värmeåtervinningssystem	☒	☐	☒	☐	
	Mätare	☒	☐	☒	☐	
		☐	☐	☐	☐	
		☐	☐	☐	☐	

Vatten, avlopp	Utslagsbackar	☒	☐	☒	☐	
	Mätare	☒	☐	☒	☐	
	Golvbrunnar	☒	☐	☒	☐	
	Avloppsledningar	☐	☒	☒	☐	Spolning, slamsugning
		☐	☐	☐	☐	

EI	Elmätare	☒	☐	☒	☐	Fastighetsabonnemang
	Elcentraler	☒	☐	☒	☐	
	Eluttag och dosor	☒	☐	☒	☐	
	Solcellsanläggning	☒	☐	☒	☐	
	Laddboxar för elbil	☒	☐	☒	☐	
		☐	☐	☐	☐	

Kyla, Ventilation	Kylaggregat	☒	☐	☒	☐	
	Till-och frånluftsdon	☒	☐	☒	☐	
	Andra fläktanordningar	☐	☒	☐	☒	T ex. bords-/golvfläktar
	Mätare	☒	☐	☒	☐	
		☐	☐	☐	☐	

Lås och säkerhet i lokalen	Lås	☒	☐	☒	☐	
	Förlust huvudnyckel	☐	☐	☐	☒	Byte låssystem
	Larm	☒	☐	☒	☐	
	Monitorer och detektorer	☐	☒	☐	☒	
	Övervakningskameror	☐	☒	☐	☒	
	Passagesystem	☐	☒	☐	☒	
	Läkemedelsskåp	☐	☒	☐	☒	Swedlock
		☐	☐	☐	☐	

Hissar och lyft-anordningar	Hissar	☐	☐	☐	☐	
	Lyftanordningar	☐	☒	☐	☒	Patientlyft
		☐	☐	☐	☐	
		☐	☐	☐	☐	

TV, tele- och datakommunikation	Intern nätverkskabel	☒	☐	☒	☐	
	Ledning för bredband	☒	☐	☒	☐	
	Abonnemang	☐	☒	☐	☒	
		☐	☐	☐	☐	
		☐	☐	☐	☐	

BRANDSKYDD		Underhållsansvar		Utbytesansvar		Anmärkning
		HV	HG	HV	HG	
Egenkontroll och underhåll av brandskydd	Brandlarmsanläggning	☒	☐	☒	☐	Automatisk
	Handbrandsläckare	☒	☐	☒	☐	
	Brandfilter	☐	☒	☐	☒	
	Sprinkler	☒	☐	☒	☐	
	Nödbelysning	☒	☐	☒	☐	
	Hänvisningsarmaturer	☒	☐	☒	☐	
	Vägledande markeringar	☒	☐	☒	☐	
	Optiska brandvarnare	☐	☐	☐	☐	
	Utrymningsplaner	☒	☐	☒	☐	
		☐	☐	☐	☐	
		☐	☐	☐	☐	

Underhållsavtal med extern leverantör fordras för följande utrustning/installation		Avtal tecknas av		Anmärkning
		HV	HG	
Särskilda underhållsavtal	Värmeanläggning	☒	☐	
	Kylanläggning	☒	☐	
	Sprinkleranläggning	☒	☐	
	Förstahandsbrandskydd	☒	☐	Släckutrustning
	Brandlarmsanläggning	☒	☐	
	Tvättstugeutrustning	☒	☐	

Underskrift			
Ort/datum Säter 2023-12-08		Ort/datum Säter 2023-12-08	
Hyresvärdens namn Säterbostäder AB		Hyresgästens namn Säters kommun	
Namnteckning	☐ Firmatecknare	Namnteckning	☐ Firmatecknare
	☒ Ombud		☐ Ombud
Namnförtydligande Andreas Löfving		Namnförtydligande	

Sign	Sign
------	------

Kryss i ruta innebär att den därefter följande texten gäller

Avser

Hyreskontrakt nr 10-24-010410 Fastighetsbeteckning Odal mannen 15

Hyresvärd

Namn Säterbostäder AB Personnr/orgnr 556515-8713

Hyresgäst

Namn Sätters kommun Personnr/orgnr 212000-2247

Klausul

Bashyra enligt denna klausul utgörs av

100 % av det hyresbelopp som har angetts i kontraktet, dvs. _____ kronor.

_____ % av de fasta hyrestillägg som har angetts i en till kontraktet fogad driftskostnadsklausul (se bilaga _____),

dvs. _____ kronor.

Summa bashyra _____ kronor per år.

Under hyrestiden ska med hänsyn till förändringarna i konsumentprisindex (totalindex med 1980 som basår) tillägg till hyresbeloppet tillsammans med fasta hyrestillägg utgå med en viss procent av bashyran enligt de grunder som anges i det följande.

- För hyresavtal som börjar löpa någon gång under tiden 1/1 – 30/6 anses bashyran anpassad till indextalet för oktober månad året innan.
- För hyresavtal som börjar löpa någon gång under tiden 1/7 – 31/12 anses bashyran i stället anpassad till indextalet för oktober månad under samma tid.
- Indextalet för den oktobermånad till vilken bashyran enligt ovan anses anpassad utgör bastal såvida inte annat avtalats enligt följande genom angivande av år. Annat överenskommet bastal, nämligen indextalet för oktober månad år **2023**.

Skulle indextalet någon påföljande oktobermånad ha stigit i förhållande till bastalet, ska tillägg utgå med det procenttal varmed indextalet ändrats i förhållande till bastalet. I fortsättningen ska tillägg utgå i förhållande till indexändringarna, varvid hyresförändringen beräknas på basis av den procentuella förändringen mellan bastalet och indextalet för respektive oktobermånad.

Utgående hyra ska dock aldrig sättas lägre än det i kontraktet angivna hyresbeloppet tillsammans med fasta hyrestillägg enligt ovan.

Hyresändringen sker alltid fr.o.m. den 1 januari efter det att oktoberindex föranlett omräkning.

På sidan 2 intagna anvisningar gäller för denna indexklausul.

Underskrift

Ort/datum Säter 2023-12-08	Ort/datum Säter 2023-12-08
Hyresvärdens namn Säterbostäder AB	Hyresgästens namn Sätters kommun
Namnteckning (firmatecknare/ombud) ☐ Firmatecknare ☒ Ombud enligt fullmakt	Namnteckning (firmatecknare/ombud) ☐ Firmatecknare ☐ Ombud enligt fullmakt
Namnförtydligande Andreas Löfving	Namnförtydligande Marita Skog

Klausulen har undertecknats med elektronisk underskrift. Datum för undertecknande framgår av den elektroniska underskriften. Parterna har erhållit en digital kopia av klausulen med tillhörande signaturcertifikat.

Hyresvärdens egna noteringar om bastal

ANVISNINGAR FÖR INDEXUPPRÄKNING AV HYRA FÖR LOKAL

Bashyran

Om hela eller viss andel av det i kontraktet angivna hyresbeloppet tillsammans med fasta hyrestillägg ska utgöra bashyra är en förhandlingsfråga och kan bero på hyresvillkoren i övrigt (såsom exempelvis hyrans storlek samt vilka övriga förpliktelser som åvilar hyresgästen).

Bastalet

Indextalet för den oktobermånad till vilken bashyran anses anpassad utgör bastalet såvida inte annat anges genom angivande av år (se bestämmelserna på sidan 1).

Jämförelse mellan indextalen ska ske så snart årets oktoberindex har blivit känt. De senaste åren har oktoberindex blivit känt i mitten av november.

Beräkning av indextillägget

1. Beräkna skillnaden mellan aktuellt oktoberindex och bastalet.
2. Om skillnaden är positiv, divideras den framräknade skillnaden med bastalet.
3. Tilläggets storlek beräknas genom att denna kvot multipliceras med bashyran.

Exempel

Beräkning av indextillägg för år 2008

Bashyran antas vara 100 000 kr/år och anpassad till konsumentprisindex (KPI) för oktober 2005, som är 282,4 (bastalet). Oktoberindex för år 2007 är 293,85.

1. Beräkna skillnaden mellan indextalet 293,85 och 282,4. Skillnaden är positiv och uppgår till 11,45.
2. Dividera 11,45 med 282,4 och multiplicera kvoten (utan avrundning) med bashyran 100 000 kr. Resultatet blir 4 054,53 kr och utgör indextillägget för år 2008 enligt klausulen.

Alternativ: Om KPI för oktober 2007 i stället skulle ha varit lägre än bastalet 282,4, t.ex. 282,0, skulle skillnaden mellan 282,0 och bastalet 282,4 ha blivit negativ. Inget indextillägg skulle då utgå. Det i kontraktet angivna hyresbeloppet tillsammans med fasta hyrestillägg skulle gälla.

2020 presenterade SBB årshyra – på 602 kvm

Hyra

1 473 000

ex moms (2 650 kr/kvm)

Hyra baserad på normal fördelning d/u HV och HG. Fastighetsrelaterat på HV, verksamhetsrelaterat inkl abonnemang på HG

*Tryckpump och tankar sprinkler ej med – tillkommande med ca 160 000 resp 150 000 ex moms om krav
Frikyla ej med – tillkommande ca 125 000 ex moms

** Avkastningskrav 6,5%

NÄSTA STEG

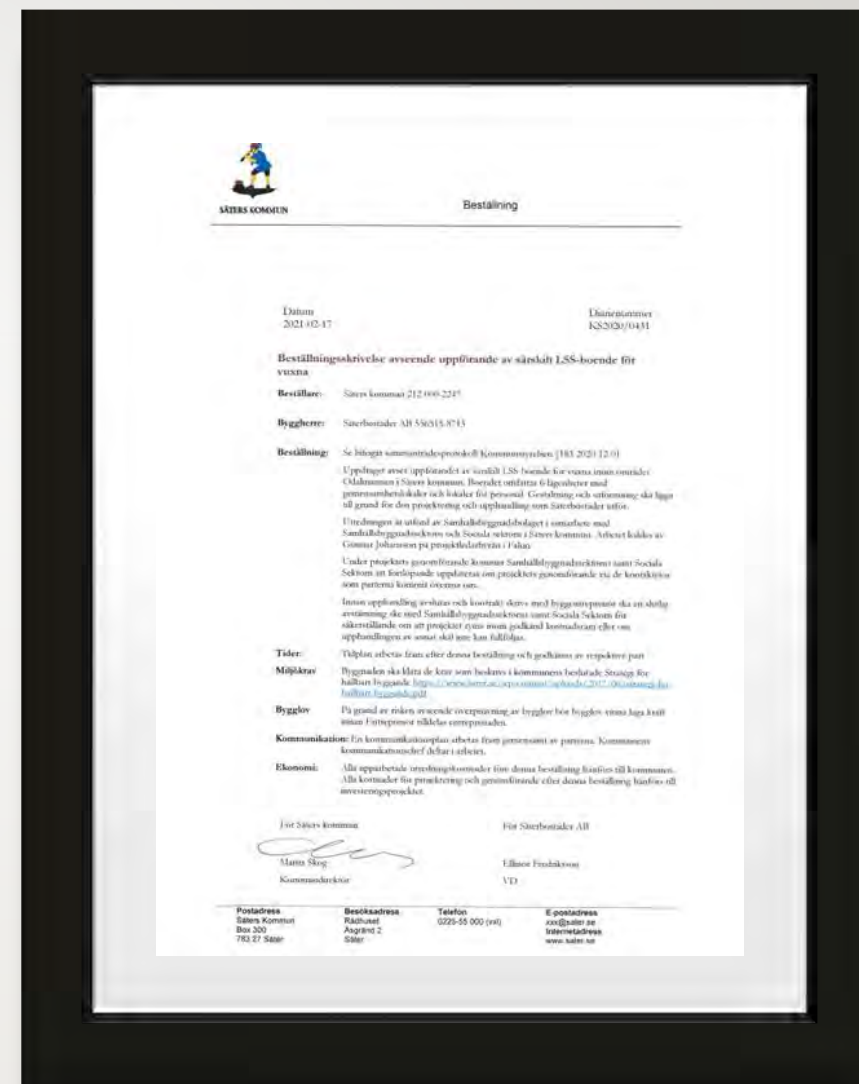
... beslut

... markförvärv

... lägga ut upphandling enligt LOU – (bör ske inom kort för att bibehålla lämnade priser)

... teckna hyresavtal

2021 Projektet LSS Odalmannen

Uppdraget går över till Säterbostäder AB

Säterbostäder AB

- Markköp – lagfart
- VA-anlutning
- Ändring detaljplan – för lite byggrätt
- Överprövning upphandling
- Pandemi
- Investeringsstöd – Nej
- Sprinkler – tank
- Solceller

Projekt:	Nybyggnad gruppboende enl. LSS
Fastighetsnummer:	Odalmannen 15
Entreprenör:	
Antal byggnader	1 ▼
Antal lägenheter	6 st
Antal m ² BOA	
Antal m ² LOA	624 m ²
Antal m ² BTA	
Antal p- platser	5 st
Garage	Nej ▼
Motorvärmare p-platser	Ja ▼
Fastighetsbeteckning:	Odalmannen 15
Beställare:	Säterbostäder AB
Kontaktperson:	Carina Vestlund
Telefonnummer:	0225 55406
Mail:	carina.vestlund@saterbo.sater.se
Datum:	2021-12-28
Finplanerad yta:	
Total Tomtyta:	2 320 m ²

	Exkl. moms	Moms	Inkl moms	Kostnad/m ²
TOTALT PRODUKTIONSKOSTNAD	23 181 200	5 165 000	28 346 200	45 427
<i>Varav byggnad</i>	<i>22 764 200</i>	<i>5 165 000</i>	<i>27 929 200</i>	<i>44 758</i>
<i>Varav mark</i>	<i>417 000</i>	<i>0</i>	<i>417 000</i>	<i>668</i>
<i>Varav markanläggning</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Tillkommande:

Byggherrekostnader

ÄTA

Markarbeten våren 2024

Bostäder, Lokaler & P-platser

Direktavkastningskrav	5,75%
Driftnettoförändring	2,00%
Kalkylränta	7,75%
Avskrivning byggnad, %	2,0%
Avskrivning markanläggning, %	5,0%
Låneränta, %	5,0%

Övrigt

Antal lägenheter	6
Bostadsyta (BOA)	0
Lokalyta (LOA)	624
Antal p-platser	5
Produktionskostnad, kr/m ²	45 427
Produktionskostnad, tkr	28 346
<i>byggnad, tkr</i>	<i>27 929</i>
<i>mark, tkr</i>	<i>417</i>
<i>markanläggning, tkr</i>	<i>0</i>

Lokaler

Hyra lokaler, kr/m ² (LOA)	3 200
Vakans, %	
Drift kr/m ² (LOA)	320
Underhåll kr/m ² (LOA)	120
Årlig ökning(hyra), %	2,0%
Årlig ökning(drift), %	2,0%
Årlig ökning(underhåll), %	2,0%

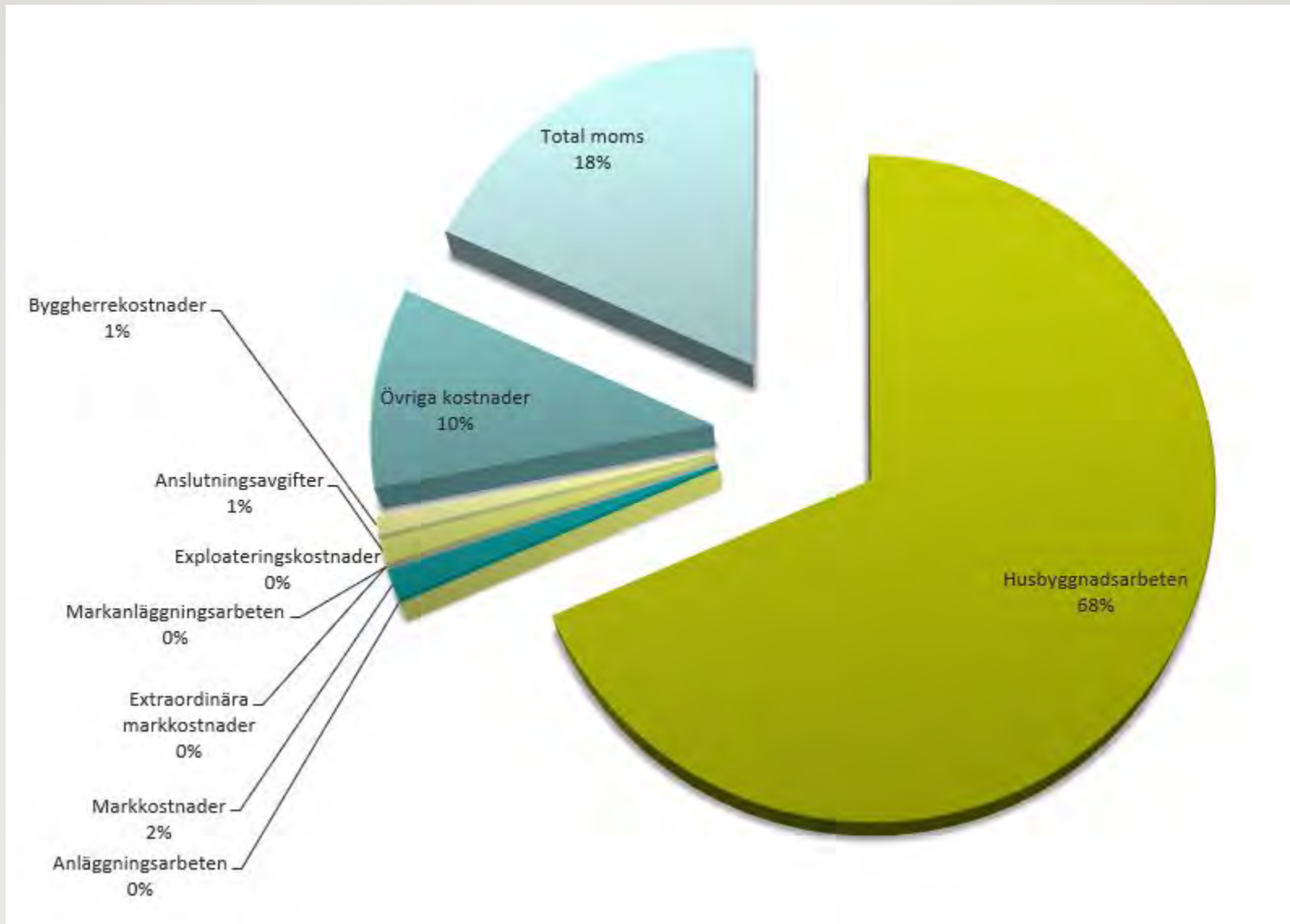
Hyra för att undvika nedskrivningsbehov

Lokaler

Hyra lokaler, kr/m ² (LOA)	3 000
Vakans, %	
Drift kr/m ² (LOA)	320
Underhåll kr/m ² (LOA)	120
Årlig ökning(hyra), %	2,0%
Årlig ökning(drift), %	2,0%
Årlig ökning(underhåll), %	2,0%

Bedömd produktionskostnad		28 346 tkr
Bedömt marknadsvärde		27 782 tkr
Undervärde (Nedskrivningsbehov)	-2%	-565 tkr
Övervärde	0%	0 tkr

Justerad hyra, ränt eller avkastning ger nedskrivningsbehov

I produktionskostnadskalkylen ingår i kalkylen inga byggherrekostnader från SB

Odalmannen

LSS-boende med 6 lägenheter

Standardbeskrivning

Säterbostäder AB har på uppdrag av Sätters kommun låtit uppföra ett LSS-boende på fastigheten Odal mannen 15 med adress Bergstäcksvägen 40 i Säter.

Byggnaden rymmer 6 lägenheter med generösa gemensamhetsytor, kök, tvättstugor och andra för verksamheten nödvändiga utrymmen. Samtliga lägenheter är 38,8 m² stora med höger- eller vänsterdisposition.

Standarden är normal med plastmattor på golv, plastmatta i badrum, samt standardkvalitet på skåp och snickerier. Installationerna är såklart flera och mer tekniska än i ett vanligt lägenhetshus, med komfortkyla, sprinkler och heltäckande brandlarm.

Lägenheternas kök är utrustade med kombinerad kyl/frys, spishäll, inbyggnadsugn samt spisfläkt. I badrummen finns en kombinerad tvätt/tork.

El, vatten och värme kommer ingå i hyran.

De gemensamma ytorna som utgörs av allrum, kök, skafferi, korridorer och vindfång är väl tilltagna och utrustade med hörslingor, tv och sittmöbler. Det finns även ett rymligt, gemensamt uterum.

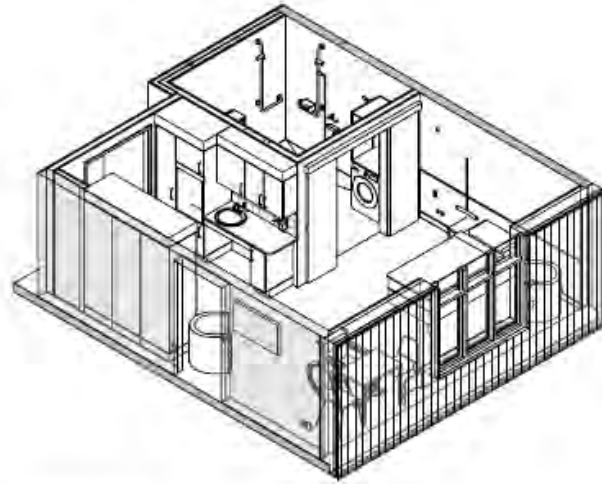
I gårdshuset finns samlingsal och arbetsterapilokaler. Rum för samvaro, möten osv finns i byggnaden och är tillgängliga för olika aktiviteter.

Standard

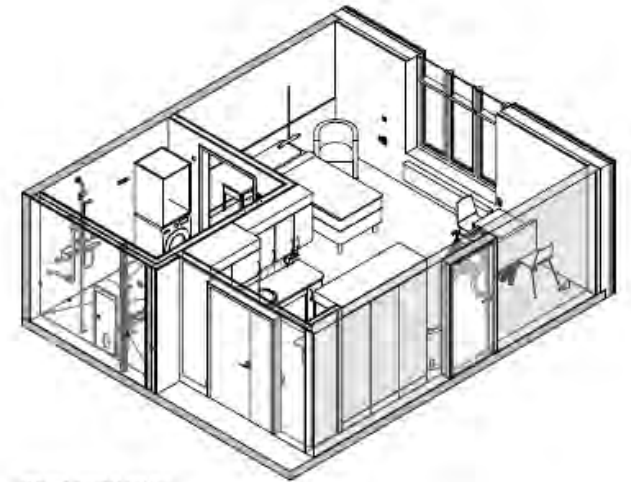
Utrymme	Utrustning
Lägenhet	Fibermodem (bredband erbjuds) TV grundutbud (större TV-paket erbjuds) Motordriven solavskärmning
Badrum	Heltäckande brandlarm Sprinkler Komfortkyla Vinylgolv Plastmatta på vägg Elektriskt höj/sänkbar WC Elektriskt höj/sänkbart tvättställ Kombinerad tvätt/tork Handikappanpassade armaturgrepp
Kök	Vinylgolv Köksinredning & diskbänk Bänkbelysning Kylskåp Uttag för vattenkokare/kaffebryggare
Rum	Vinylgolv Säng
Gemensamt	Sittmöbler TV Hörslinga Samlingssal Arbetsterapilokaler Fri WiFi

Lägenheterna

1 rum & kokvrå 32,3 m²

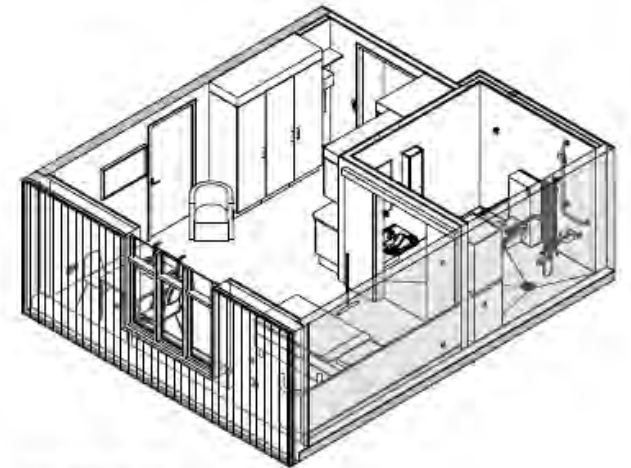
TYPLÄGENHET 3D VY A

TYPLÄGENHET 3D VY B

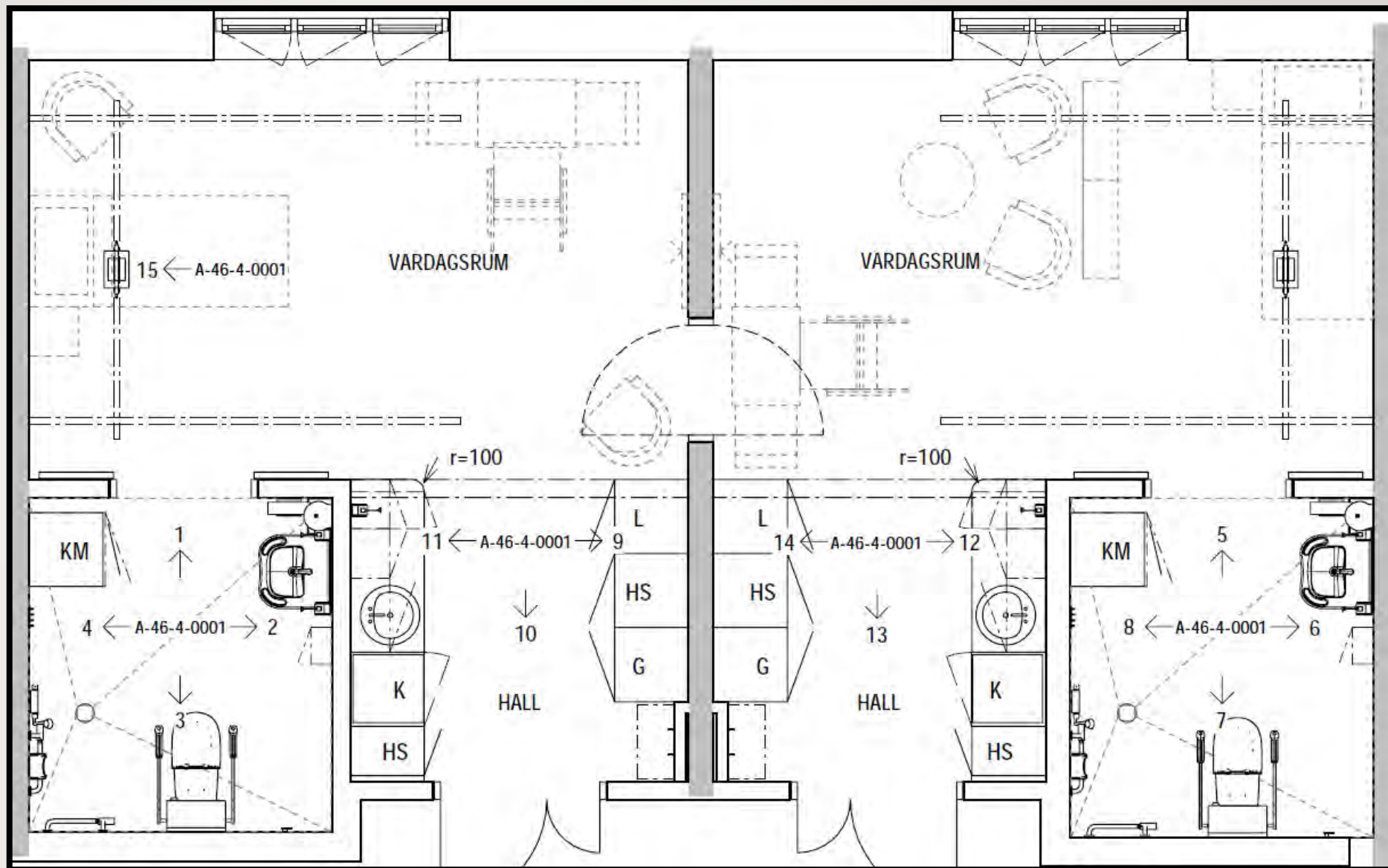
TYPLÄGENHET 3D VY C

TYPLÄGENHET 3D VY D

Typlägenhet

1 rum & kokvrå 32,3 m²

Lägenhetsförteckning

Plan 1

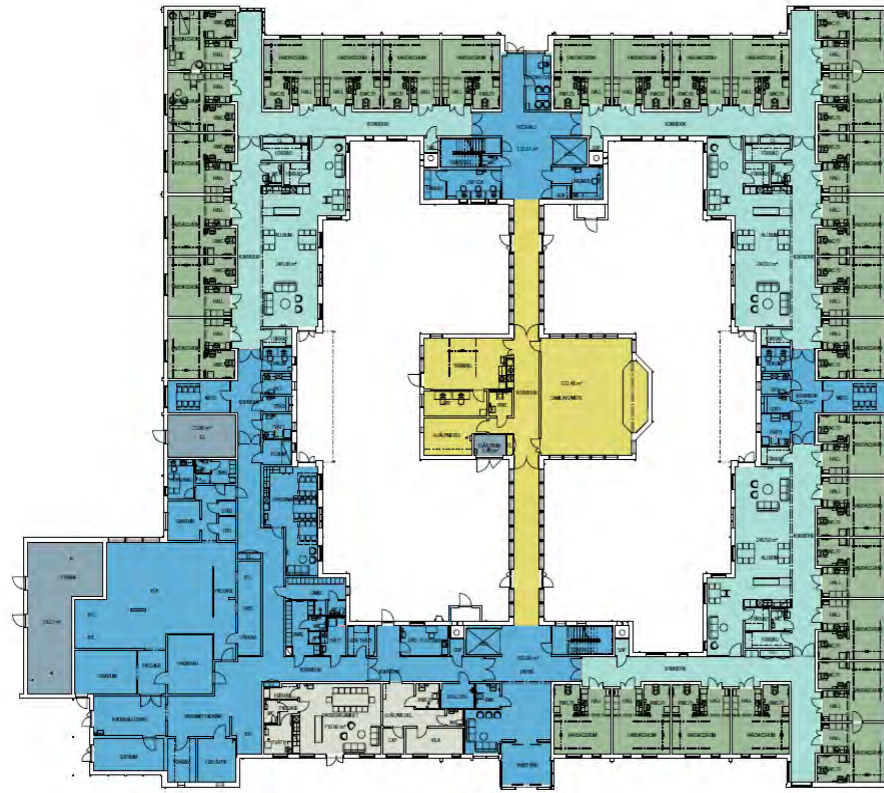
ID	Internt ID
1001	50-06-011001
1002	50-06-011002
1003	50-06-011003
1004	50-06-011004
1005	50-06-011005
1006	50-06-011006

Ytor

38,8 m² BOA/lägenhet

31,6 m² BOA-G/lägenhet

+ gemensamt uterum om 20 m²

- Boarea (BOA)
- Lokalarea 1 (LOA-1)
- Lokalarea 2 (LOA-2)
- Lokalarea 3 (LOA-3)
- Lokalarea 4 (LOA-4)
- Övrig Area (OVA)

Plan	Namn	Area
PLAN 1	Boarea (BOA)	966,60 m ²
PLAN 2	Boarea (BOA)	1294,70 m ²
		2261,31 m ²

Plan	Namn	Area
PLAN 1	Lokalarea 1 (LOA-1)	720,63 m ²
PLAN 2	Lokalarea 1 (LOA-1)	939,12 m ²
		1659,74 m ²

Plan	Namn	Area
PLAN 1	Lokalarea 2 (LOA-2)	110,96 m ²
		110,96 m ²

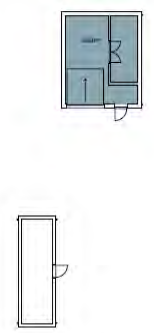
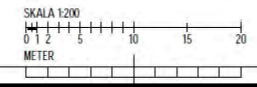
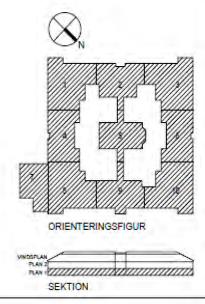
Plan	Namn	Area
PLAN 1	Lokalarea 3 (LOA-3)	272,46 m ²
		272,46 m ²

Plan	Namn	Area
PLAN 1	Lokalarea 4 (LOA-4)	978,45 m ²
PLAN 2	Lokalarea 4 (LOA-4)	359,35 m ²
VINDSPLAN	Lokalarea 4 (LOA-4)	189,15 m ²
		1526,94 m ²

Plan	Namn	Area
PLAN 1	Övrig Area (OVA)	153,16 m ²
VINDSPLAN	Övrig Area (OVA)	246,26 m ²
		399,43 m ²

2021-03-10

BEF.	ANSVARSOMRÅDE	DATA	SKALA
INFORMATIONSRITNING			
 SÄTERS KOMMUN Prästgårdet Säter, Särskilt boende			
SKANSKA			
A	Skanska Architecture AB	Tel: 08-439 69 00	
K	Tyngren	Tel: 08-452 29 00	
SK	Skanska Sverige 1 - Skanska AB	Tel: 08-442 51 00	
S	WSP Sverige AB	Tel: 08-727 50 00	
V	VA Infrastructure AB	Tel: 08-500 00 00	
VVS	VA Infrastructure AB	Tel: 08-500 00 00	
M	VA Infrastructure AB	Tel: 08-500 00 00	
PROJEKTANT	11005639 P. STENBECK	SEOSTA	
BRUKSÅRE	PLAN 1		
SKALA	A1 1:200	A-49-3-100	
	A3 1:400		

Uppgifter för beräkning av hyra

BOA	232m ²
LOA	392m ²
Summa BOA+LOA+ÖA	624m ²
Total BTA	7 025,94 m ²
Statligt stöd, beviljat belopp	Kr
Total produktionskostnad inkl. mark & anläggning	28 346 000 Kr
Total produktionskostnad	24 245 000Kr
Driftskostnad	320 Kr/m ²
Underhåll	120 Kr/m ²
Kalkylränta	7,75%
Avkastningskrav	5,75%
Avskrivning byggnad	5,0%
Avskrivning mark	2 %
Låneränta	5%
Momsad yta	m ²
Yrkad hyra	2035 Kr/m ²

Den totala produktionskostnaden landade på dryga 30 Mkr, med lånat kapital

Vi har räknat en driftskostnad på 350 kr/kvm och UH på 120kr/kvm.

Direktavkastning på 5,75 %, låneränta på 5% och kalkylränta på 7,75%.

Detta är de krav som ställs på bolaget att efterfölja.

För att Säterbostäder **Aktiebolag**, med externa revisorer inte skall få ett nedskrivningsbehov är vi tvungna att ta ut 2 Mkr i årshyra. En total kvm hyra på 3 200kr/kvm.

Säters kommun kan i sin tur ta ut hyra till sina kunder/hyresgäster med 2 100kr/kvm, vilket vi har förhandlat fram tillsammans med HGF.

Hyreskostnad mån

Allt inklusive

SÄTERS KOMMUN	-166 666KR
HYRESGÄST	+ 82 000KR
<u>TOTAL MÅNKOSTNAD</u>	84 666KR

Dialog

- RÄNTA
- UPPRÄKNING
- DRIFT
- UNDERHÅLL

Förslag

- RÄNTA – OMFÖRHANDLAS ÅRLIGEN
- UPPRÄKNING/HYRESHÖJNING SKER UTEFTER ÅRLIG FÖRHANDLING FÖR BOSTÄDER
- DRIFT OFÖRÄNDRAD– MYNDIGHETSKRAV – ALLMÄN DRIFT
- UNDERHÅLL OFÖRÄNDRAD– LOKALUNDERHÅLL – HG STÅR FÖR EGET SLITAGE ENLIGT 12 KAP. 25§

Kf § 27 Höjning av avgifter och hyror Skönvikshallen och sportanläggningar

KS2024/0138

Beslut

Kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta om en årligen av avgifter och hyror för Skönvikshallen samt sportanläggningar i enlighet med prisindex för kommunal verksamhet med start 1 juli 2024. Därefter årligen den 1 januari varje år.

Det innebär för 2024 i snitt en höjning med 2,9% av interna samt externa hyror.

Ärendebeskrivning

Driftsbidraget till föreningar från Fritidsenheten höjs varje år med nuvarande index, samtidigt som varken avgifter eller hyror för Skönvikshallen och sportanläggningar höjs i samma utsträckning. Detta leder till en urholkning av budgeten där driftsbidraget höjs i mycket högre takt än intäkterna.

För att få jämnare summor avrundas avgifterna.

Avgifter och hyror Skönvikshallen och sportanläggningar

Förslag till beslut

Fritidsutskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att besluta en höjning av avgifter och hyror för Skönvikshallen samt sportanläggningar i enlighet med prisindex för kommunal verksamhet med start 1 juli 2024.

Det innebär för 2024 i snitt en höjning med 2,9% av interna samt externa hyror.

Ärendebeskrivning

Driftsbidraget till föreningar från Fritidsenheten höjs varje år med nuvarande index, samtidigt som varken avgifter eller hyror för Skönvikshallen och sportanläggningar höjs i samma utsträckning. Detta leder till en urholkning av budgeten där driftsbidraget höjs i mycket högre takt än intäkterna.

För att få jämnare summor avrundas avgifterna.

Malin Lilja Altörn
Fritidschef

Malin Karhu Birgersson
Chef kommunstyrelsesektorn

Postadress

Box 300, 783 27 Säter
Telefon: 0225-55 000 (vxl)

Besöksadress

Rådhuset, Åsgränd 2, Säter

E-post

kommun@sater.se

Webbplats

sater.se

Entreatgifter Skönvikshallen

103% 102,50%

Skönvikshallens bad

	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Vuxna			
1 gång 60 kronor	60	62	63
10-kort 540 kronor	540	556	570
Halvårskort 1350 kronor	1 000	1 029	1 055
Årskort 1000 kronor	50	51	53
Bastu 50 kronor			

Personer 65-

1 gång 55 kronor	55	57	58
10-kort 500 kronor	500	515	527
Halvårskort 1100 kronor	1 100	1 132	1 160
Årskort 1600 kronor	1 600	1 646	1 688

Barn och ungdom och student

Under 6 år GRATIS			
6-19 år 25 kronor	25	26	26
10-kort 200 kronor	200	206	211
Halvårskort 650 kronor	650	669	686
Årskort 1000 kronor	1 000	1 029	1 055

Babysim

140 kronor per tillfälle (ett barn och max två vuxna).	140	144	148
--	-----	-----	-----

Skönvikshallens gym

Vuxna			
1 gång 90 kronor	90	93	95

Månadskort 400 kronor	400	412	422
Halvårskort 2000 kronor	2 000	2 058	2 109
Årskort 3200 kronor	3 200	3 293	3 375

Ungdom – 17-19 år, student och personer 65- 1 gång 65 kronor	65	67	69
Månadskort 350 kronor	350	360	369
Halvårskort 1600 kronor	1 600	1 646	1 688
Årskort 2200 kronor	2 200	2 264	2 320

Bad ingår i gymavgiften

Timhyror för sportanläggningar, gymnastiklokaler och bassänger

Skönvikshallen – sporthallen

Hela hallen: föreningar 150 kronor.	150	154	158
Hela hallen: övriga, privata, företag m.m. 300 kronor.	300	309	316
Halva hallen: föreningar 100 kronor	100	103	105
Halva hallen: övriga, privata, företag m.m. 200 kronor.	200	206	211
Badmintonbana: föreningar 75 kronor.	75	77	79
Badmintonbana: övriga, privata, företag m.m. 150 kronor.	150	154	158

Skönvikshallen – simhallen

Lilla och stora bassängen: föreningar 550 kronor	550	566	580
Lilla och stora bassängen: övriga, privata, företag m.m. 950 kronor.	950	978	1 002
Lilla bassängen: föreningar 250 kronor	250	257	264
Lilla bassängen: övriga, privata, företag m.m. 350 kronor.	350	360	369
Stora bassängen: föreningar 400 kronor. Övriga, privata, företag m.m. 700 kronor.	700	720	738

Halva stora bassängen: föreningar 250 kronor	250	257	264
Halva stora bassängen: övriga, privata, företag m.m. 500 kronor.	500	515	527

En simbana: föreningar 80 kronor.	80	82	84
En simbana: övriga, privata, företag m.m. 100 kronor.	100	103	105

Vid hyra av halva stora bassängen gäller max 15 personer.

Vid hyra av simbana gäller en person per bana.

Varmvattenbassängen

Hela bassängen 600 kronor	600	617	633
1 gång 70 kronor	70	72	74
10-kort 600 kronor	600	617	633
Grupptränare med ledare 1 gång 90 kronor	90	93	95
Grupptränare med ledare 10-kort 800 kronor	800	823	844

Skåve Arena – sporthallen

Hela hallen: föreningar 150 kronor.	150	154	158
Hela hallen: övriga, privata, företag m.m. 300 kronor.	300	309	316
Halva hallen: föreningar 100 kronor.	100	103	105
Halva hallen: övriga, privata, företag m.m. 200 kronor.	200	206	211
Badmintonbana: föreningar 75 kronor.	75	77	79
Badmintonbana: övriga, privata, företag m.m. 150 kronor.	150	154	158
Konferenslokal: föreningar 80 kronor.	80	82	84
Konferenslokal: övriga, privata, företag m.m. 160 kronor.	160	165	169

Motionscentralen

Konferenslokal: föreningar 80 kronor.	80	82	84
Konferenslokal: övriga, privata, företag m.m. 160 kronor.	160	165	169

Övriga sporthallar

Enbackahallen: föreningar 120 kronor.	120	123	127
Enbackahallen: övriga, privata, företag m.m. 240 kronor.	240	247	253
Klockarskolans gymnastiksal: föreningar 100 kronor.	100	103	105

Klockarskolans gymnastiksal: övriga, privata, företag m.m. 200 kronor.	200	206	211
Kungsgårdsskolans gymnastiksal: föreningar 80 kronor.	80	82	84
Kungsgårdsskolans gymnastiksal: övriga, privata, företag m.m. 160 kronor.	160	165	169
Ishallen			
Föreningar 300 kronor	300	309	316
Övriga, privata, företag m.m. 800 kronor	800	823	844
Fotbollsplaner			
Naturgräs			
Föreningar 150 kronor	150	154	158
Övriga, privata, företag m.m. 300 kronor	300	309	316
Friidrottsbana			
Föreningar 150 kronor	150	154	158
Övriga, privata, företag m.m 300 kronor	300	309	316

Kf § 28 Rapport avseende ej verkställda beslut – kvartal 4 2023

KS2024/0076

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta godkänna rapporten.

Ärendebeskrivning

Socialnämnden har överlämnat rapport avseende ej verkställda beslut för kvartal 4 2023 och översänder den till kommunfullmäktige och kommunrevisionen för kännedom.

Socialförvaltningen har till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) lämnat en rapport över ej verkställda beslut för kvartal 4 2023. Förvaltningen har även rapporterat de beslut som verkställts och som tidigare har rapporterats som ej verkställda.

Ej verkställda beslut

Biståndsbeslut som inte verkställts inom 3 månader ska rapporteras till IVO.

Det gäller beslut enligt 9 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och enligt 4 kap. 1 § SoL.

Verkställda beslut

Socialnämnden ska även till IVO anmäla när nämnden har verkställt ett gynnande beslut som enligt 16 kap 6 f§ SoL har rapporterats som ej verkställt.

Rapport till revisorer och kommunfullmäktige

Enligt 16 kap SoL ska kommunens revisorer och kommunfullmäktige informeras om ej verkställda/verkställda beslut.

Rapport avseende ej verkställda beslut - kvartal 4 2023

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta godkänna rapporten.

Ärendebeskrivning

Socialnämnden har överlämnat rapport avseende ej verkställda beslut för kvartal 4 2023 och översänder den till kommunfullmäktige och kommunrevisionen för kännedom.

Socialförvaltningen har till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) lämnat en rapport över ej verkställda beslut för kvartal 4 2023. Förvaltningen har även rapporterat de beslut som verkställts och som tidigare har rapporterats som ej verkställda.

Ej verkställda beslut

Biståndsbeslut som inte verkställts inom 3 månader ska rapporteras till IVO.

Det gäller beslut enligt 9 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och enligt 4 kap. 1 § SoL.

Verkställda beslut

Socialnämnden ska även till IVO anmäla när nämnden har verkställt ett gynnande beslut som enligt 16 kap 6 f§ SoL har rapporterats som ej verkställt.

Rapport till revisorer och kommunfullmäktige

Enligt 16 kap SoL ska kommunens revisorer och kommunfullmäktige informeras om ej verkställda/verkställda beslut.

Margareta Jakobsson
Kommunsekreterare

Malin Karhu Birgersson
Sektorchef kommunstyrelsen

Postadress

Box 300, 783 27 Säter
Telefon: 0225-55 000 (vxl)

Besöksadress

Rådhuset, Åsgränd 2, Säter

E-post

kommun@sater.se

Webbplats

sater.se

Sn § 22 Rapport avseende ej verkställda beslut – kvartal 4 2023

SN2023/0196

Beslut

Socialnämnden har tagit del av informationen och översänder den till kommunfullmäktige och kommunrevisionen för kännedom.

Ärendebeskrivning

Socialförvaltningen har till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) lämnat en rapport över ej verkställda beslut kvartal 4, 2023. Förvaltningen har även rapporterat de beslut som verkställts och som tidigare har rapporterats som ej verkställda.

Ej verkställda beslut

Biståndsbeslut som inte verkställts inom 3 månader ska rapporteras till IVO.

Det gäller beslut enligt 9 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och enligt 4 kap. 1 § SoL.

Verkställda beslut

Socialnämnden ska även till IVO anmäla när nämnden har verkställt ett gynnande beslut som enligt 16 kap 6 f§ SoL har rapporterats som ej verkställt.

Rapport till revisorer och kommunfullmäktige

Enligt 16 kap SoL ska kommunens revisorer och kommunfullmäktige informeras om ej verkställda/verkställda beslut.

Underlag till beslut

Sammanställning rapport kvartal 4, 2023

Delges

Kommunfullmäktige
Kommunrevisionen

Rapport till IVO 2024-01-31 (avser kvartal 4 2023)

Nedan redovisas uppgifter som är inrapporterade till IVO. Inrapporteringen avser både ej verkställda beslut samt beslut som nu verkställts men som tidigare rapporterats som ej verkställda beslut.

I kommentarskolumnen är uppgifter som är nya markerad som fet text.

Beslut om korttidsvistelse enligt 9 kap 6 § LSS

Rapport om:

- 1 verkställt beslut

Beslutsdatum	Verkställt	Kommentar
2023-05-09	2023-12-06	Telefonsamtal med modern 28 juli 2023 där modern önskar avvakta med båda insatserna då de ska flytta. Överenskommelse med modern att hon ska kontakta enhetschef när hon vill att insatserna ska verkställas.

Beslut om avlösarservice enligt 9 kap 5 § LSS

Rapport om:

- 1 verkställt beslut

Beslutsdatum	Avslutat	Kommentar
2023-05-09	2023-12-07	Telefonsamtal med modern 28 juli 2023 där modern önskar avvakta med båda insatserna då de ska flytta. Överenskommelse med modern att hon ska kontakta enhetschef när hon vill att insatserna ska verkställas.

Beslut om särskild boende enligt 4 kap 1 § SOL

Rapport om:

- 19 verkställt beslut
- 3 ej verkställda beslut
- 1 avslutat

Beslutsdatum	Verkställt	Kommentar
2022-10-27	2023-11-07	Vistas på korttidsboende sedan dec 2022. Brist på demensplats på specifikt önskat boende. Nytt särskilt boende under byggnation beräknas öppna V40 2023. Erbjuden plats inflytt november 2023
2022-10-27	2023-11-03	Har kompenserande hemtjänstinsatser samt dagverksamhet. Nytt särskilt boende under byggnation beräknas öppna V40 2023. Erbjuden plats inflytt november 2023
2022-10-28	2023-11-02	Nytt särskilt boende under byggnation beräknas öppna V40 2023. Har fått kompenserande insatser i form av dagverksamhet och anhörigavlösning. Erbjuden plats inflytt november 2023
2022-11-28	2023-11-23	Erbjuden kompenserande lösning i form av korttidsvistelse en vecka var fjärde vecka och anhörigavlösning. Nytt särskilt boende under byggnation beräknas öppna V40 2023. Erbjuden plats inflytt november 2023

Beslutsdatum	Verkställt	Kommentar
2022-12-14	2023-11-02	Personen är hemmahörande i Mora kommun och har ansökt i Sätters kommun. Nytt särskilt boende under byggnation beräknas öppna V40 2023. Erbjuden plats inflytt november 2023
2023-01-30	2023-11-01	Nytt särskilt boende under uppbyggnad. Beräknas klart v 40 2023. Utökade hemtjänstinsatser Erbjuden plats på särskilt boende v39 2023. Inflytt v 44.
2023-01-30	2023-10-23	Nytt särskilt boende under uppbyggnad. Beräknas klart v 40 2023. Är på korttidsboende sedan 2023-03-20. Erbjuden plats inflytt november 2023
2023-02-03	2023-10-16	Nytt särskilt boende under uppbyggnad. Beräknas klart v 40 2023. Är på korttidsboende sedan 2023-02-14 Erbjuden plats inflytt november 2023
2023-02-10	2023-11-17	Nytt särskilt boende under uppbyggnad. Beräknas klart v 40 2023. Utökade hemtjänstinsatser och anhörigstöd Erbjuden plats inflytt november 2023
2023-02-20	2023-11-10	Nytt särskilt boende under uppbyggnad. Beräknas klart v 40 2023. Utökade hemtjänstinsatser och dagverksamhet Erbjuden plats inflytt november 2023
2023-04-12	2023-11-14	Nytt särskilt boende öppnar v 42 2023. Personen är erbjuden en lägenhet. Inflytt november 2023.
2023-04-12	2023-10-23 Avslutas	Erbjuden lägenhet på särskilt boende v42 2023. Tackat nej till alternativ ett. Väntar svar om alternativ två. Beslutet har avslutats pga att individen tackar nej till båda erbjudandena och kommer att ansöka på nytt om behov uppstår
2023-04-25		Erbjuden lägenhet på särskilt boende v 39 2023. Tackat nej för att bo kvar i ordinärt boende för att vänta på ledig lägenhet i förstahandsvalet.
2023-04-25	2023-10-25	Har varit på korttidsboende sedan mars 2023. Har blivit erbjuden lägenhet på särskilt boende. Inflytt november 2023.
2023-05-02	2023-11-03	Erbjuden särskilt boende. Inflytt november 2023.
2023-05-08	2023-11-29	Tackat nej till erbjudande v 40 2023. Väntar i ordinärt boende på förstahandsvalet.
2023-05-08	2023-11-11	Individen har tackat ja till erbjuden plats. Inflytt november 2023
2023-05-22		Tackat ja till erbjuden lägenhet. Inflytt november 2023.
2023-06-16	2023-10-16	Tackat ja till erbjuden lägenhet. Inflytt november 2023.
2023-06-28	2023-11-26	Bor på köpt plats på korttidsboende sedan augusti i väntan på ledig lägenhet. Tackat ja till erbjuden lägenhet. Inflytt november 2023.

Beslutsdatum	Verkställt	Kommentar
2023-06-28	2023-11-16	Väntar på ledig lägenhet på specifikt boende.
2023-09-21		231026 erbjuden särskilt boende. Tackade nej pga att det ej var önskat boende.

Beslut om korttidsplats enligt 4 kap 1 § SOL

Rapport om:

- 1 ej verkställt beslut

Beslutsdatum	Verkställt	Kommentar
2023-09-06		Erbjuden växel/avlastning perioden 8-15/12 Tackar nej pga vill inte nyttja insatsen förrän efter jul och nyårshelgen.

Beslut om äldreomsorg enligt 4 kap 1 § SOL

Rapport om:

- 1 verkställt beslut

Beslutsdatum	Verkställt	Kommentar
2023-04-11	2023-11-27	Har varit kö till dagverksamheten i väntan på nytt särskilt boende. Individen beräknas få insatsen verkställd i november 2023.

Beslut om kontaktperson enligt 4 kap 1 § SOL

Rapport om:

- 4 ej verkställt beslut

Beslutsdatum	Verkställt	Kommentar
2022-10-03		Rekrytering pågår. Svårt att matcha och att då rekrytera.
2023-02-15		Rekrytering pågår svårt att hitta matchande person
2023-02-16		Kontaktperson är utsedd. En första träff ska ske inom kort. Den tilltänkte kontaktpersonen matchade inte. Rekrytering pågå. Svårigheter att hitta matchande person
2023-05-02		Svårt att matcha och att rekrytera.

Kf § 29 Interpellation till Karin Frejd: Kommunens arbete för att motverka spridning av invasiva arter

KS2024/0059

Beslut

Kommunfullmäktige hänskjuter interpellationen till kommande sammanträde.

Interpellation

Interpellation till Karin Frejd, ordförande Samhällsbyggnadsnämnden om kommunens arbete för att motverka spridning av invasiva arter

Karin Frejd (C) meddelar att interpellationen besvaras på kommande sammanträde i kommunfullmäktige.

Interpellation till Karin Frejd, ordförande Samhällsbyggnadsnämnden

Kommunens arbete för att motverka spridning av invasiva arter

Vid sidan av den pågående klimatkrisen är krisen inom den biologiska mångfalden ett mycket allvarligt hot, både lokalt och globalt.

Sätters kommun måste, enligt Miljöpartiets uppfattning, arbeta brett och systematiskt för att stärka den biologiska mångfalden i kommunen och i synnerhet på den mark som kommunen äger.

I den här interpellationen inriktar vi oss främst på arbetet för att motverka spridning av invasiva arter och i första hand invasiva växtarter. Invasiva växter som blomsterlupin, parkslide, jätteloka, kanadensiskt gullris med flera ökar och tränger undan andra växter vilket leder till en minskad mångfald som också påverkar insekter och andra djur som är beroende av de undanträngda växterna för sin överlevnad. En del invasiva arter är dessutom giftiga eller kan ge andra skador.

Landskapet blir dessutom tråkigare och mer enformigt.

Sommaren 2023 samlades vid flera tillfällen frivilliga för att bromsa spridningen av blomsterlupin på kommunens mark, framför allt längs Fritidsvägen på Åsen. Initiativet kom från enskilda engagerade medborgare och informationen spreds på olika informella vägar. Det var flera som var hårt engagerade lade ned många timmar. Det var en begränsad insats, men den gav en tydlig effekt, i det korta perspektivet och på en begränsad yta. Att begränsa invasiva arters utbredning är ett långsiktigt och tålamodskrävande arbete och då är vi inne på huvudfrågan in denna interpellation.

Vad planerar kommunen att göra under 2024 för att bromsa spridningen av invasiva arter på kommunens mark?

Vi tror att det är både möjligt och nödvändigt att vara innovativ när det gäller åtgärder och aktiviteter.

- Det finns ett intresse att delta i arbetet från frivilliga – något som kommunen kan stödja?
- Är det möjligt att anlita sommarjobbare? Sommarjobbperioden ligger rätt i tid för att bekämpa t.ex blomsterlupiner.

- Hur är det med tekniska insatser som att klippa bredare remsor i dikena längs vägar och gator?
- Vilka andra idéer diskuteras?
- Finns det någon inventering och plan som visar var det är viktigast att sätta in insatser?
- Har kommunen någon utarbetad plan för hur invasiva arter ska motarbetas på kommunens mark?

Insatser för att stärka den biologiska mångfalden i och i anslutning till våra tätorter är både viktiga och ger positiva resultat för till exempel boendekvalitet. Frivilligt gemensamt arbete för närmiljön ökar kontakter människa till människa.

Säter 5 februari 2024

Magnus Gabrielson

Kf § 30 Interpellationer/frågor

Ange diarienummer

Beslut

Skriv text här.

Bakgrund och ärendebeskrivning

Skriv text här.

Kf § 31 Valärenden

- Fyllnadsval efter Niklas Lindkvist (M) som ersättare i socialnämnden
- Fyllnadsval efter Markus Hällbo (M) som ledamot i miljö- och byggnämnden
- Fyllnadsval efter Therese Lundell (S) som ledamot i kulturnämnden
- Avsägelse/fyllnadsval efter Maud Jones Jans (S)
- Avsägelse/fyllnadsval efter Peter Engman (M)
- Avsägelse/fyllnadsval efter Barbro Johansson (KD)
- Avsägelse/fyllnadsval efter Dan Isberg Lissel (SD)
- Övriga valärenden

Valärenden för kommunfullmäktige till valberedningen

- Fyllnadsval efter Maud Jones Jans som ledamot och ordförande i valberedningen.

Kf § 32 Rapporter

Ange diarienummer

Beslut

Skriv text här.

Bakgrund och ärendebeskrivning

Skriv text här.

Kf § 33 Delgivningar

KS2024/0069

Ny ersättare i kommunfullmäktige efter Therese Lundell (S). Ny ersättare Unni Öhman (S).

Protokoll från sammanträde med kommunstyrelsen 2024-03-05 och 2024-04-09.

KS2023/0505

Yttrande gällande granskning av den gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel.

KS2024/0086

Socialnämndens beslut om medborgarförslag om att de boende på Prästgården ska få träffa en hund. Socialnämnden beslutar att medborgarförslaget är besvarat.